ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΠΓ'

Δευτέρα 22 Ιανουαρίου 2024

ΘΕΜΑΤΑ

Α. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Άδεια απουσίας των Βουλευτών κ.κ. Ε. Συρίγου και Σ. Παπασωτηρίου, σελ. 8901

2. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθητές από το 2ο Δημοτικό Σχολείο «Ιόνιος Σχολή», το 2ο Γυμνάσιο Αγίων Θεοδώρων Κορινθίας και από το Δημοτικό Σχολείο Δωρίου Μεσσηνίας, σελ. 8899, 8912

3. Ανακοινώνεται ότι ο Βουλευτής κ. Θεόδωρος Ρουσόπουλος εξελέγη παμψηφεί, επικεφαλής Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, σελ. 8916

4. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 8895, 8896, 8897, 8898, 8899, 8900, 8901, 8902, 8903, 8905, 8906, 8907, 8908, 8909, 8910, 8911, 8912, 8913, 8914, 8915, 8916, 8917, 8918, 8937, 8939, 8941, 8948, 8953, 8963, 8964, 8965, 8966, 8967, 8968, 8969, 8971, 8972, 8973, 8975, 8976, 8977, 8978, 8981, 8985, 8991, 8993, 8994, 8996, 8997

Β. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

1. Συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων:

α) Προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, με θέμα: «Ως πότε οι νησιώτες μας θα χάνουν τη ζωή τους εξαιτίας της απουσίας και αδιαφορίας του κράτους - Εξηντατριάχρονος συμπολίτης μας στην Κάρπαθο πέθανε αναμένοντας να ανάψουν τα φώτα του αεροδρομίου για την αεροδιακομιδή του στη Ρόδο», σελ. 8895

β) Προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας:

i. με θέμα: «Να αντιμετωπιστεί άμεσα το πρόβλημα της αιθαλομίχλης στα Ιωάννινα», σελ. 8897

ii. με θέμα: « Άμεση λύση για το φωτοβολταϊκό του Τοπικού Οργανισμού Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) Σερβίων», σελ. 8898

γ) Προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Το ιδιωτικό συμφωνητικό που υπογράψατε με την εταιρεία «AEGEAN» στις 4-1-2024», σελ.

δ) Προς τον Υπουργό Ανάπτυξης με θέμα: «Πρόστιμα για αισχροκέρδεια, κατάθεση πορισμάτων και μέτρα μείωσης των τιμών», σελ. 8903

ε) Προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:

i. με θέμα: «Ενέργειες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την ενίσχυση των παραγωγών της πράσινης ελιάς Χαλκιδικής που επλήγησαν από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής το 2021 και το 2023», σελ. 8905

ii. με θέμα: «Πρωτοφανής καθυστέρηση στην καταβολή των άμεσων ενισχύσεων στους αγρότες», σελ. 8907

iii. με θέμα: «Κραυγή αγωνίας από τους ελαιοπαραγωγούς της Φθιώτιδας και της χώρας - Απειλή για το εισόδημά τους η ακαρπία της ελιάς», σελ. 8909

στ) Προς την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, με θέμα: «Προβλήματα στη λειτουργία του προγράμματος «Προσωπικός Βοηθός» για άτομα με αναπηρία», σελ. 8911

ζ) Προς τον Υπουργό Εξωτερικών με θέμα: «Η πολυετής αδράνεια του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού και η αναβάθμιση των προξενικών υπηρεσιών στις ελληνικές παροικίες του εξωτερικού», σελ. 8913

Γ. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Κατάθεση Εκθέσεως Διαρκούς Επιτροπής:

Η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών: «Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών», σελ. 8895

2. Κατάθεση σχεδίων νόμων:

i. Οι Υπουργοί Εξωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανάπτυξης, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και Επικρατείας κατέθεσαν στις 19-1-2024 σχέδιο νόμου: «Κύρωση της Συμφωνίας για τη συμμετοχή της Ελληνικής Δημοκρατίας ως παρατηρητή στο Σύστημα Ενσωμάτωσης της Κεντρικής Αμερικής (SICA)», σελ. 8896

ii. Οι Υπουργοί Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Προστασίας του Πολίτη, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Δικαιοσύνης, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Επικρατείας, οι Αναπληρωτές Υπουργοί Εσωτερικών και Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, καθώς και ο Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό κατέθεσαν στις 20--1-2024 σχέδιο νόμου: «Κύρωση της από 11.12.2023 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου - Έκτακτα μέτρα απαγόρευσης διάθεσης εισιτηρίων και παρουσίας θεατών σε αγώνες ποδοσφαίρου για επιτακτικούς λόγους προστασίας της δημόσιας τάξης και ασφάλειας'' (Α' 203) - Λήψη μέτρων για την αποτροπή και αντιμετώπιση της βίας στο πλαίσιο αθλητικών συναντήσεων και λοιπές ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού», σελ. 8897

3. Μόνη συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών: «Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών», σελ. 8916-8997

4. Ενστάσεις αντισυνταγματικότητας επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών, που ετέθησαν:, σελ.

i. από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, σελ. 8918-8925

ii. από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Ελληνικής Λύσης, σελ. 8918, 8926-8933

iii. από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Νέας Αριστεράς , σελ. 8918

iv. από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος «ΝΙΚΗ», σελ. 8918, 8934-8936

5. Συζήτηση και λήψη απόφασης επί των ενστάσεων αντισυνταγματικότητας, σελ. 8963-8979

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ Β. ,	σελ. 8896 - 8907
ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ Ο. ,	σελ. 8907 - 8915
ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ Γ. ,	σελ. 8949 - 8979
ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ. ,	σελ. 8979 - 8990
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. ,	σελ. 8990 - 8997
ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ Ι. ,	σελ. 8916 - 8949

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Α. Έκφραση συγχαρητηρίων για την ομόφωνη εκλογή του κ. Θεόδωρου Ρουσόπουλου, ως Προέδρου του Συμβουλίου της Ευρώπης:

ΑΝΔΡΙΑΝΟΣ Ι. , σελ. 8988
ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ Ε. , σελ. 8992
ΓΚΙΚΑΣ Σ. , σελ. 8985
ΓΚΙΟΥΛΕΚΑΣ Κ. , σελ. 8937
ΚΕΡΑΜΕΩΣ Ν. (Υπουργός Εσωτερικών) , σελ. 8953
ΚΡΗΤΙΚΟΣ Ν. , σελ. 8991
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. , σελ. 8997
ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ Ι. , σελ. 8916, 8917
ΠΟΥΛΟΥ Π. , σελ. 8939
ΣΚΟΝΔΡΑ Α. , σελ. 8996
ΤΑΣΟΥΛΑΣ Κ. , σελ. 8916
ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ Β. , σελ. 8986

Β. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ Β. , σελ. 8895, 8896, 8897, 8898, 8899, 8900, 8901, 8902, 8903, 8905, 8906, 8907
ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ Ό. , σελ. 8907, 8908, 8909, 8910, 8911, 8912, 8913, 8914, 8915
ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ Γ. , σελ. 8953, 8963, 8964, 8965, 8966, 8967, 8968, 8969, 8971, 8972, 8973, 8975, 8976, 8977, 8979
ΓΚΙΟΚΑΣ Ι. , σελ. 8975
ΔΟΥΔΩΝΗΣ Π. , σελ. 8975, 8977
ΚΑΛΑΦΑΤΗΣ Σ. , σελ. 8967, 8976
ΚΑΤΡΙΝΗΣ Μ. , σελ. 8963, 8965, 8966, 8971, 8975, 8979
ΚΕΡΑΜΕΩΣ Ν. , σελ. 8991
ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Π. , σελ. 8900, 8901
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ Ζ. , σελ. 8973, 8975
ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ. , σελ. 8981, 8985
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. , σελ. 8991, 8993, 8994, 8996, 8997
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Θ. , σελ. 8916, 8973, 8977
ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ Τ. , σελ. 8966
ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ Ι. , σελ. 8916, 8917, 8918, 8937, 8939, 8941, 8948
ΠΛΕΥΡΗΣ Α. , σελ. 8971
ΠΟΛΑΚΗΣ Π. , σελ. 8977, 8978
ΤΑΣΟΥΛΑΣ Κ. , σελ. 8916
ΧΗΤΑΣ Κ. , σελ. 8964, 8965, 8966, 8967
ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΗΣ Μ. , σελ. 8976

Γ. Επί των επικαίρων ερωτήσεων:

ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ Χ. , σελ. 8896
ΖΑΧΑΡΑΚΗ Σ., σελ. 8911, 8913
ΘΕΟΧΑΡΗΣ Θ., σελ. 8903
ΚΑΖΑΜΙΑΣ Α. , σελ. 8913, 8914
ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Π. , σελ. 8898, 8900, 8901
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ Ζ. , σελ. 8901, 8902, 8903
ΚΩΤΣΗΡΑΣ Γ., σελ. 8914, 8915
ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ Γ. , σελ. 8895, 8896, 8903, 8904, 8905
ΝΟΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. , σελ. 8911, 8912, 8913
ΠΑΝΑΣ Α. , σελ. 8906
ΣΑΡΑΚΙΩΤΗΣ Ι. , σελ. 8909, 8910
ΣΔΟΥΚΟΥ Α., σελ. 8899, 8900, 8901
ΣΚΡΕΚΑΣ Κ., σελ. 8904, 8905
ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ Θ., σελ. 8897, 8898
ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ Δ., σελ. 8906, 8907, 8909, 8910
ΣΤΑΡΑΚΑ Χ. , σελ. 8907, 8908
ΤΖΟΥΦΗ Μ. , σελ. 8897

Δ. Επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών:

ΑΝΔΡΙΑΝΟΣ Ι. , σελ. 8988
ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ Γ. , σελ. 8917, 8949
ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ Ε. , σελ. 8992
ΒΟΛΟΥΔΑΚΗ Σ. , σελ. 8979
ΒΡΕΤΤΟΣ Ν. , σελ. 8984
ΓΚΙΚΑΣ Σ. , σελ. 8985
ΓΚΙΟΚΑΣ Ι. , σελ. 8917, 8943, 8945, 8964, 8972, 8974, 8975
ΓΚΙΟΥΛΕΚΑΣ Κ. , σελ. 8937
ΔΕΛΗΚΑΡΗ Α. , σελ. 8991
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Π. , σελ. 8946, 8965
ΔΟΥΔΩΝΗΣ Π. , σελ. 8941, 8972, 8975, 8978
ΖΕΜΠΙΛΗΣ Α. , σελ. 8990
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Α. , σελ. 8963
ΚΑΖΑΜΙΑΣ Α. , σελ. 8951
ΚΑΡΑΜΠΑΤΣΩΛΗ Κ. , σελ. 8994
ΚΑΤΡΙΝΗΣ Μ. , σελ. 8963, 8967, 8981
ΚΕΡΑΜΕΩΣ Ν., σελ. 8953, 8959, 8963, 8967, 8978
ΚΡΗΤΙΚΟΣ Ν. , σελ. 8991
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ Ζ. , σελ. 8965, 8975, 8976
ΛΙΒΑΝΙΟΣ Θ. , σελ. 8917, 8945
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Ι. , σελ. 8989
ΜΑΛΑΜΑ Κ. , σελ. 8975, 8991
ΜΑΡΙΝΟΣ Γ. , σελ. 8972, 8983
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Θ. , σελ. 8964, 8973
ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ Τ. , σελ. 8966
ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ Α. , σελ. 8987
ΠΕΤΣΑΣ Σ. , σελ. 8994
ΠΛΕΥΡΗΣ Α. , σελ. 8965, 8967
ΠΟΥΛΑΣ Α. , σελ. 8982
ΠΟΥΛΟΥ Π. , σελ. 8939
ΣΑΡΑΚΗΣ Π. , σελ. 8945
ΣΚΟΝΔΡΑ Α. , σελ. 8996
ΣΟΥΚΟΥΛΗ - ΒΙΛΙΑΛΗ Μ. , σελ. 8995
ΣΠΑΝΙΑΣ Α. , σελ. 8984
ΤΑΣΟΥΛΑΣ Κ. , σελ. 8980
ΤΖΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. , σελ. 8917, 8948
ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ Β. , σελ. 8986
ΧΗΤΑΣ Κ. , σελ. 8917, 8964, 8965, 8967
ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ Ρ. , σελ. 8993

Ε. Επί των ενστάσεων αντισυνταγματικότητας:

ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ Γ. , σελ. 8917, 8971
ΓΚΙΟΚΑΣ Ι. , σελ. 8964, 8974, 8975
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Π. , σελ. 8972
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Α. , σελ. 8963, 8973
ΚΕΡΑΜΕΩΣ Ν., σελ. 8977, 8978
ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ Μ. , σελ. 8968, 8969
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ Ζ. , σελ. 8965, 8975
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Θ. , σελ. 8964, 8973, 8977
ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ Τ. , σελ. 8966
ΠΛΕΥΡΗΣ Α. , σελ. 8976, 8977
ΤΖΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. , σελ. 8917, 8970
ΧΗΤΑΣ Κ. , σελ. 8969

ΣΤ. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ:

ΒΕΣΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Α. , σελ. 8978
ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ Β. , σελ. 8898
ΔΟΥΔΩΝΗΣ Π. , σελ. 8972, 8973, 8974, 8975
ΠΑΦΙΛΗΣ Α. , σελ. 8969, 8972, 8975
ΠΟΛΑΚΗΣ Π. , σελ. 8977

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Κ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΠΓ'

Δευτέρα 22 Ιανουαρίου 2024

Αθήνα, σήμερα στις 22 Ιανουαρίου 2024, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10.37', συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Η' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΒΙΛΙΑΡΔΟΥ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών: «Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στη συζήτηση των

ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Με έγγραφό του ο Γενικός Γραμματέας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων ενημερώνει το Σώμα για τα εξής:

«Με την παρούσα σάς ενημερώνουμε σχετικά με τη συζήτηση των επικαίρων ερωτήσεων στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου τη Δευτέρα 22 Ιανουαρίου 2024 ότι οι επίκαιρες ερωτήσεις που θα συζητηθούν είναι οι εξής:

Η υπ' αριθμ. 566/15-1-2024 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Θεόδωρο Σκυλακάκη.

Η υπ' αριθμ. 553/10-1-2024 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από τον Υπουργό Ανάπτυξης κ. Κωνσταντίνο Σκρέκα.

Η υπ' αριθμ. 559/12-1-2024 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας κ. Σοφία Ζαχαράκη.

Η υπ' αριθμ. 577/15-1-2024 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από τον Υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κ. Θεοχάρη Θεοχάρη.

Η υπ' αριθμ. 575/15-1-2024 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από τον Υφυπουργό Εξωτερικών κ. Γεώργιο Κώτσηρα.

Η υπ' αριθμ. 563/12-1-2024 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από την Υφυπουργό Υποδομών και Μεταφορών κ. Χριστίνα Αλεξοπούλου.

Η υπ' αριθμ. 564/14-1-2024 επίκαιρη ερώτηση θα απαντηθεί από την Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Αλεξάνδρα Σδούκου.

Οι υπ' αριθμ. 545/8-1-2024 και 561/12-1-2024 επίκαιρες ερωτήσεις και η υπ' αριθμ. 2152/6-12-2023 ερώτηση (κατ' άρθρο 130 παράγραφος 5 του Κανονισμού της Βουλής) θα απαντηθούν από τον Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Διονύσιο Σταμενίτη.

Παρακαλούμε όπως προβείτε στις δέουσες ενέργειες, προκειμένου να ενημερωθούν τόσο ο Προεδρεύων στη διαδικασία όσο και οι ερωτώντες Βουλευτές».

Θα συζητηθεί τώρα η ένατη με αριθμό 563/12-1-2024 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Δωδεκανήσου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής» κ. Γεωργίου Νικητιάδη προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, με θέμα: «Ως πότε οι νησιώτες μας θα χάνουν τη ζωή τους εξαιτίας της απουσίας και αδιαφορίας του κράτους - Εξηντατριάχρονος συμπολίτης μας στην Κάρπαθο πέθανε αναμένοντας να ανάψουν τα φώτα του αεροδρομίου για την αεροδιακομιδή του στη Ρόδο».

Στην επίκαιρη ερώτηση του κυρίου συναδέλφου θα απαντήσει η Υφυπουργός Υποδομών και Μεταφορών κ. Χριστίνα Αλεξοπούλου.

Ορίστε, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο για δύο λεπτά.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, είχα υποβάλει προσφάτως επίκαιρη ερώτηση προς το Υπουργείο Υγείας για τα ζητήματα του ΕΚΑΒ. Είχαμε τρία περιστατικά στη Δωδεκάνησο με καθυστερήσεις, με μία άφιξη τελικά μεταφορικού μέσου και στη μία περίπτωση, δυστυχώς, χάθηκε ο άνθρωπος. Τώρα, ξανά, προέκυψαν ζητήματα από το δικό σας Υπουργείο, δηλαδή ανήμερα τα Χριστούγεννα ένας συμπολίτης μας εξήντα δύο ετών στην Κάρπαθο έπαθε έμφραγμα, μεταφέρθηκε στο Αεροδρόμιο της Καρπάθου και δεν άναβαν τα φώτα του αεροδρομίου και δεν μπορούσε να προσγειωθεί το ΕΚΑΒ που ειδοποιήθηκε για να τον παραλάβει να τον πάει στη Ρόδο. Καθυστέρησαν έξι ώρες.

Ο άνθρωπος αυτός τελικά «έφυγε». «Έφυγε» άδικα ένας νέος άνθρωπος εξήντα δύο ετών, ένας μετανάστης. Ζούσε χρόνια στην Αμερική, είχε τρεις μήνες που γύρισε στην Κάρπαθο και δυστυχώς αυτή η πατρίδα δεν ανταποκρίθηκε στη μεγάλη αγάπη και τον έρωτά του να δουλεύει τόσα χρόνια για να γυρίσει στην πατρίδα του, να προσπαθήσει να προοδεύσει πια και στην πατρίδα του. Έξι ώρες γιατί δεν άναψαν τα φώτα; Τι ακριβώς έγινε; Υπήρχε βλάβη εκεί πέρα; Γιατί δεν ήταν έτοιμες οι υπηρεσίες να ανταποκριθούν σε οποιαδήποτε βλάβη;

Αναρωτιόμαστε πώς θα αντιμετωπίσετε αυτά τα ζητήματα με τα νησιά μας και τι έχετε δρομολογήσει έτσι ώστε να μη ξανασυμβούν τέτοια γεγονότα στο μέλλον. Αυτό είναι και το περιεχόμενο της επίκαιρης ερώτησής μας. Τι έγινε; Για ποιον λόγο δεν άναψαν τα φώτα; Ποιοι φταίνε για το ότι δεν άναψαν τα φώτα του αεροδρομίου και τι θα κάνετε στο μέλλον για να αποφευχθούν τέτοια τραγικά περιστατικά;

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Νικητιάδη.

Παρακαλώ, κυρία Υφυπουργέ, έχετε τον λόγο για τρία λεπτά.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ (Υφυπουργός Υποδομών και Μεταφορών): Καλημέρα σας. Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, σε ό,τι αφορά στο ατυχές περιστατικό, αρχικώς θα ήθελα να εκφράσω τα ειλικρινή συλλυπητήριά μου στην οικογένεια και τους οικείους του συμπολίτη μας.

Ανήμερα τα Χριστούγεννα, λοιπόν, στις 25 Δεκεμβρίου 2023, ο Αερολιμενάρχης Καρπάθου ενημερώθηκε στις έξι το απόγευμα από την Ομάδα Φυλακής και Επαγρύπνησης που λειτουργεί στις εγκαταστάσεις της ΥΠΑ στον παλαιό πύργο του Ελληνικού ότι υπάρχει αίτημα από το ΕΚΑΒ για την ενεργοποίηση του αερολιμένα της ίδιας μέρας για μεταφορά ασθενούς. Το προσωπικό του αερολιμένα με την άφιξή του, περίπου στις επτά, διαπίστωσε βλάβη στην ηλεκτρική παροχή του πύργου ελέγχου. Συγκεκριμένα, υπήρξε διακοπή ηλεκτροδότησης του υποσταθμού μέσης τάσης της Πολεμικής Αεροπορίας, που τροφοδοτεί τον πύργο ελέγχου. Ταυτόχρονα, δυστυχώς, παρουσιάστηκε τεχνική βλάβη και στη γεννήτρια του πύργου ελέγχου. Έτσι, ενεργοποιήθηκε αμέσως ο πομποδέκτης έκτακτης ανάγκης του αερολιμένα. Η βλάβη, κύριε συνάδελφε, ήταν ξαφνική και διαπιστώθηκε πράγματι λίγα λεπτά πριν ο αερολιμένας ενεργοποιηθεί για το αεροσκάφος αεροδιακομιδής.

Να σημειωθεί εδώ ότι μέχρι τις πεντέμισι το απόγευμα ο αερολιμένας λειτουργούσε για προγραμματισμένες πτήσεις και μέχρι τότε δεν είχε διαπιστωθεί κάποια εμφανής βλάβη.

Επί της ερωτήσεώς σας, η ΥΠΑ ενημέρωσε για το ακριβές χρονολόγιο συμβάντων, ενώ για το εάν η βλάβη ήταν σημαντική ή όχι, σας ενημερώνω ότι ο υποσταθμός μέσης τάσης της Πολεμικής Αεροπορίας παρουσίασε ξαφνικό τεχνικό πρόβλημα τέτοιας έκτασης, που αποκαταστάθηκε στις 2 Ιανουαρίου του 2024. Αυτή είναι η ακριβής ενημέρωση από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας.

Θέτω υπ' όψιν σας ότι με ενέργειες της Πολεμικής Αεροπορίας, στην οποία ανήκει η φωτοσήμανση του διαδρόμου, και δεδομένης της απουσίας της ηλεκτρικής παροχής λόγω της βλάβης του υποσταθμού, μετέβη προσωπικό στις δύο κρύπτες του αεροδρομίου και έθεσε τοπικά τις γεννήτριες και τη φωτοσήμανση σε λειτουργία. Το κύκλωμα τέθηκε σε λειτουργία στις 19.47' και το δεύτερο στις 20.11', αποκαθιστώντας πλήρως τη λειτουργία της. Η θέση του αερολιμένα σε κανονική λειτουργία έγινε στις 20.58' και ο Αερολιμένας Καρπάθου ενημέρωσε το ΕΚΑΒ στις 21.01' για την αποκατάσταση της επιχειρησιακής λειτουργίας του αερολιμένα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Αλεξοπούλου.

Ορίστε, κύριε Νικητιάδη, έχετε τον λόγο για τρία λεπτά, για τη δευτερολογία σας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ: Αν κατάλαβα καλά, δεν διατάξατε καν ΕΔΕ, έχετε τις απαντήσεις. Εγώ έχω διαφορετική πληροφόρηση, ότι η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας είχε ενημερωθεί για υφιστάμενες βλάβες, υπήρχαν από πριν οι βλάβες, δεν εμφανίστηκαν ξαφνικά.

Σας καλώ, λοιπόν, να το δείτε λίγο πιο βαθιά αυτό το θέμα. Ίσως κάποιοι κοροϊδεύουν, ίσως κάποιοι υπηρεσιακοί θέλουν να αποκρύψουν τις ευθύνες τους και εδώ ευθύνες υπάρχουν. Αυτός ο άνθρωπος, κατά πάσα πιθανότητα, αν είχε μεταφερθεί, δεν θα είχε φύγει από τη ζωή. Οι συγγενείς προσανατολίζονται στο να αξιώσουν αποζημιώσεις και, εάν τα πράγματα έχουν όπως περιγράφονται, όπως τα λένε, είναι βέβαιον ότι θα υπάρξουν δικαστήρια, που θα καταλογίσουν αποζημιώσεις. Αυτές τις αποζημιώσεις δεν θα τις πληρώσουν τελικά αυτοί που φταίνε πραγματικά για το ότι δεν ήταν αναμμένα τα φώτα; Θα πληρωθούν πάλι από λεφτά του ελληνικού λαού; Εγώ θα προέτρεπα να δείτε βαθύτερα το θέμα, γιατί δεν είναι τόσο απλό όπως περιγράφεται από όσα μάς αναφέρατε πριν.

Και θα ήθελα να επιστήσω την προσοχή σας και σε ένα άλλο ζήτημα, που είναι ευρύτερο: Φαίνεται από την προηγούμενη ηγεσία του Υπουργείου ότι υπάρχει προσανατολισμός ο έλεγχος των αεροδρομίων των νησιών μας να περιέλθει στο κέντρο, δηλαδή να ελέγχουν από το κέντρο -και υπάρχει και κάποια προκήρυξη για 80 εκατομμύρια ευρώ- τις προσγειώσεις, απογειώσεις στα αεροδρόμιά μας. Αυτή η τακτική, τουλάχιστον για τα νησιά, παγκοσμίως δεν εφαρμόζεται. Δείτε, λοιπόν, το θέμα, γιατί κάτι μπορεί να βρωμάει και να είναι πολύ πιο ύποπτο από ό,τι φαίνεται αρχικώς.

Και εγώ εκλαμβάνω ως ειλικρινή τα συλλυπητήριά σας, αλίμονο. Ποιος θέλει να φύγει ένας συμπατριώτης μας, ένας συμπολίτης μας; Όμως, είναι μεγάλος ο πόνος, κυρία Υπουργέ. Εξήντα δύο ετών, να δουλεύει τόσα χρόνια, τρεις μήνες είχε που γύρισε στην Κάρπαθο για να φτιάξει τη ζωή του μετά από τόσους κόπους και έφυγε έτσι! Τι θα πούμε στους άλλους απόδημους που θέλουμε να τους επαναπατρίσουμε; Θα τους πούμε «ελάτε εδώ, η πατρίδα είναι έτοιμη να ανταποκριθεί σε οποιοδήποτε πρόβλημά σας», όταν τα φώτα του αεροδρομίου δεν ανάβουν;

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Νικητιάδη.

Παρακαλώ πολύ, κυρία Υφυπουργέ, έχετε τρία λεπτά για τη δευτερολογία σας.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ (Υφυπουργός Υποδομών και Μεταφορών): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, σε ό,τι αφορά στις ενέργειες για τη διερεύνηση του περιστατικού, η ΥΠΑ, αφού ενημερώθηκε για αυτό το περιστατικό, ζήτησε άμεσα από τον αερολιμενάρχη και παρέλαβε χρονοδιάγραμμα ενεργειών διαχείρισης του περιστατικού. Επιπρόσθετα, διατάχθηκε ένορκη διοικητική εξέταση για την αναζήτηση τυχόν πειθαρχικών ευθυνών.

Και αυτό, κύριε συνάδελφε, έγινε από την πρώτη στιγμή και είναι αυτονόητο.

Πλην, λοιπόν, της ΕΔΕ, η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας έχει προγραμματίσει υπηρεσιακή μετακίνηση τεχνικού κλιμακίου στον αερολιμένα για τον έλεγχο των εγκαταστάσεων και για την ενδεχόμενη τεχνική υποστήριξη.

Θα ήθελα να ενημερώσω το Σώμα και όσους μάς παρακολουθούν ότι αυτά είναι τα ακριβή στοιχεία που μέχρι στιγμής έχουμε σε γνώση μας από την αρμόδια Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας και αναμένουμε τα πορίσματα της διοικητικής εξέτασης, όχι μόνο για να αποδοθούν -αν υπάρχουν- ευθύνες, αλλά και για να διαλευκανθεί πλήρως το συμβάν, όπως ακριβώς είπατε και εσείς.

Θέλω κλείνοντας, κύριε συνάδελφε, να σας διαβεβαιώσω ότι το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών εργάζεται πολύ σκληρά, προκειμένου τα μικρά και περιφερειακά αεροδρόμια να λειτουργούν στον καλύτερο δυνατό βαθμό και κυρίως με ασφάλεια. Πραγματοποιούνται επιτόπιες επισκέψεις σε αεροδρόμια, μελετώνται οι ενέργειες που προγραμματίζονται για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και, βεβαίως, εξετάζονται λύσεις για την πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση των ζητημάτων που προκύπτουν.

Αποτελεί εξάλλου προτεραιότητά μας να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία μέσω και της αξιοποίησης πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, που θα διατεθούν για τη συνολική αναβάθμιση των υποδομών των αεροδρομίων.

Το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών στο πλαίσιο του εποπτικού του ρόλου θα βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με τις αρμόδιες υπηρεσίες και θα ενημερωνόμαστε συνεχώς για τα θέματα, ώστε να μη μείνει αναπάντητο τίποτα, αλλά και για να παρέμβουμε όπου χρειαστεί, ώστε ακόμα και σε τέτοιες αιφνίδιες έκτακτες συνθήκες να μην καταλήγουμε σε δυσάρεστες καταστάσεις.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Αλεξοπούλου.

Πριν συνεχίσουμε με τη δεύτερη επίκαιρη ερώτηση, έχω να κάνω μία ανακοίνωση προς το Σώμα.

Πρώτον, οι Υπουργοί Εξωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ανάπτυξης, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και Επικρατείας κα-

τέθεσαν στις 19-1-2024 σχέδιο νόμου: «Κύρωση της Συμφωνίας για τη συμμετοχή της Ελληνικής Δημοκρατίας ως παρατηρητή στο Σύστημα Ενσωμάτωσης της Κεντρικής Αμερικής (SICA)».

Δεύτερον, οι Υπουργοί Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Προστασίας του Πολίτη, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Δικαιοσύνης, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Επικρατείας, οι Αναπληρωτές Υπουργοί Εσωτερικών και Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, καθώς και ο Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό κατέθεσαν στις 20--1-2024 σχέδιο νόμου: «Κύρωση της από 11.12.2023 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου "Έκτακτα μέτρα απαγόρευσης διάθεσης εισιτηρίων και παρουσίας θεατών σε αγώνες ποδοσφαίρου για επιτακτικούς λόγους προστασίας της δημόσιας τάξης και ασφάλειας'' (Α' 203) - Λήψη μέτρων για την αποτροπή και αντιμετώπιση της βίας στο πλαίσιο αθλητικών συναντήσεων και λοιπές ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού».

Παραπέμπονται στις αρμόδιες Διαρκείς Επιτροπές.

Τώρα θα συνεχίσουμε με την πέμπτη με αριθμό 566/15-1-2024 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου της Βουλευτού Ιωαννίνων της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «Νέα Αριστερά» κ. Μερόπης Τζούφη προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με θέμα: «Να αντιμετωπιστεί άμεσα το πρόβλημα της αιθαλομίχλης στα Ιωάννινα».

Θα απαντήσει ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Θεόδωρος Σκυλακάκης.

Ορίστε, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο για δύο λεπτά, για την πρωτολογία σας.

ΜΕΡΟΠΗ ΤΖΟΥΦΗ: Καλημέρα, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, ευχαριστώ.

Κύριε Υπουργέ, για μια ακόμη χρονιά τα Γιάννενα βρίσκονται αντιμέτωπα με ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα ατμοσφαιρικής ρύπανσης και αιθαλομίχλης, που, βεβαίως, έχει σημαντικότατες επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων όσο και των επισκεπτών. Όπως πιθανά γνωρίζετε, είναι ένα φαινόμενο καθημερινό τους χειμερινούς μήνες, με την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα σε όλο το λεκανοπέδιο των Ιωαννίνων να είναι εξαιρετικά κακή, ιδιαίτερα τις βραδινές ώρες και, δυστυχώς, πολύ χειρότερη από όλη τη χώρα. Υπάρχουν επίσημες μετρήσεις, όπου οι συγκεντρώσεις των μικροσωματιδίων είναι πάρα πολύ υψηλές, πολύ περισσότερο από το όριο ασφαλείας των 50 μικρογραμμαρίων ανά κυβικό μέτρο που έχει ορίσει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. Πιο συγκεκριμένα, στην περίοδο των Χριστουγέννων οι μέσες τιμές στο κέντρο της πόλης είχαν φτάσει τα 111,5 μικρογραμμάρια, ενώ τις νυκτερινές ώρες άγγιζαν και πάνω από τα 200 μικρογραμμάρια, με ανοδικές τάσεις.

Επομένως είναι ένα πολύ επικίνδυνο φαινόμενο, που προκύπτει, βεβαίως, από την εκτεταμένη καύση ξύλου στα τζάκια -ένα σύστημα θέρμανσης πολύ χαμηλής αποδοτικότητας- σε συνδυασμό με τα υψηλά επίπεδα υγρασίας και τις χαμηλές θερμοκρασίες, αλλά βεβαίως και από την καύση ακατάλληλων υλικών για θέρμανση από πολλούς συμπολίτες μας που βιώνουν την ενεργειακή φτώχεια και δυσκολεύονται να καλύψουν τις ενεργειακές τους ανάγκες, λόγω των υψηλών τιμών ενέργειας και της διαρκούς μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος, και αναζητούν έναν φθηνό τρόπο για να ζεσταθούν.

Ακριβώς για αυτόν τον λόγο σάς έθεσα την ερώτηση, αναδεικνύοντας ότι η Κυβέρνηση δεν έχει καταφέρει να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας.

Γι' αυτό και σας ερωτώ, κύριε Υπουργέ, αν θα λάβετε μέτρα ειδικά άμεσα ή πιο μεσοπρόθεσμα για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της αιθαλομίχλης στο λεκανοπέδιο Ιωαννίνων. Για παράδειγμα, άμεσα θα μπορούσε να είναι μια γενναία επιδότηση της κατανάλωσης του οικιακού ρεύματος στην κρίσιμη περίοδο όπου υπάρχει το πρόβλημα και μέτρα ελέγχου πιθανών μεγάλων ρυπαντών.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Δώστε μου άλλο ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

Ή μεσοπρόθεσμα μέτρα στο καινούργιο Πρόγραμμα «Εξοικονομώ 2020 - 2024» ειδικής και αυξημένης, γενναίας επιδότησης, πράγμα που σας ζητάει με επιστολή του και το Επιμελητήριο των Ιωαννίνων.

Επιπλέον, θέλουμε να μας πείτε εάν πρόκειται να λάβετε πρωτοβουλίες για την ανακατεύθυνση εθνικών και ευρωπαϊκών κονδυλίων -ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, Πράσινο Ταμείο- για να αντιμετωπιστούν τα περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η ευρύτερη περιοχή, όπως συμπερίληψη της τηλεθέρμανσης στις εθνικές στρατηγικές και τα σχέδια για το κλίμα, υποχρέωση χαρτογράφησης σε τοπικό επίπεδο, ίδρυση παρατηρητηρίου με ενίσχυση των υπαρχόντων τοπικών σταθμών συλλογής παραμέτρων και βεβαίως αναβάθμιση του προγράμματος ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών, ίσως και πολλά άλλα.

Η τοπική κοινωνία των Ιωαννίνων περιμένει τις απαντήσεις σας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Τζούφη.

Παρακαλώ πολύ, κύριε Υπουργέ, έχετε τρία λεπτά για την πρωτολογία σας.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ (Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Αξιότιμη κυρία συνάδελφε, το πρόβλημα στα Ιωάννινα είναι σε πολλές περιόδους υπαρκτό, οφείλεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στην ειδική τοπογραφία της περιοχής, καθώς και στα μετεωρολογικά φαινόμενα που παρουσιάζονται και είναι αντικειμενικά ένα δύσκολο πρόβλημα να αντιμετωπιστεί, γιατί η καύση ξύλων στα τζάκια όποτε συμβαίνει με μεγάλη ένταση, κυρίως τις περιόδους γιορτών, δεν είναι κάτι που μπορεί να το προλάβει ή λογικά να το απαγορεύσει η πολιτεία.

Η αντιμετώπιση, εκ των πραγμάτων, είναι πιο μεσοπρόθεσμη, αν και τα φαινόμενα παρουσιάζονται πολύ πιο έντονα όταν μετράμε και σκόνη από τη Σαχάρα -που συμβαίνει σε διάφορες φάσεις και μας κάνει λίγο πιο δύσκολη την αποτύπωση του πότε έχουμε πρόβλημα τοπικό και πότε εισερχόμενο- και η μόνη μεσοπρόθεσμη αντιμετώπιση του φαινομένου είναι με την προώθηση της ηλεκτρικής θέρμανσης.

Για τον σκοπό αυτό, το Υπουργείο, για πρώτη φορά από τότε που υπάρχουν επιδόματα θέρμανσης, καθιέρωσε φέτος έκτακτη ενίσχυση για αυτούς που χρησιμοποιούν ηλεκτρική ενέργεια για θέρμανση, κάτι το οποίο δεν υπήρχε ποτέ προηγουμένως. Έχουμε μάλιστα δώσει μια παράταση μέχρι τις 5 Φεβρουαρίου, για να αξιοποιήσουν περισσότεροι συμπολίτες αυτό το εργαλείο. Το επίδομα είναι από 45 ευρώ μέχρι 480 ευρώ, αλλά είναι πολύ πιο ενισχυμένο στις βόρειες περιοχές, γιατί ισχύει το σύστημα των βαθμοημερών.

Συνεπώς υπάρχει μία πρώτη παρέμβαση. Η δεύτερη μεγάλη παρέμβαση είναι ότι στο επόμενο «Εξοικονομώ» έχουμε προτάξει τις αντλίες θερμότητας, που είναι η μόνιμη λύση για το πρόβλημα, ο συνδυασμός ενίσχυσης της θέρμανσης και με ηλεκτρισμό και από πλευράς επιδοτήσεων και αντλιών θερμότητας για το μέλλον.

Σε σχέση με το αν θα μπορούσαμε στο επόμενο «Εξοικονομώ» να δούμε, ειδικά στα Γιάννενα, μία αυξημένη επιδότηση στο θέμα των αντλιών θερμότητας, είναι κάτι στο οποίο είμαι θετικός για να το εξετάσουμε ως Υπουργείο, μιας που, πράγματι, το φαινόμενο αυτό των μικροσωματιδίων και υπαρκτό είναι και δύσκολο να αντιμετωπιστεί με άλλα μέσα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υπουργό.

Παρακαλώ πολύ, κυρία συνάδελφε, έχετε τρία λεπτά για τη δευτερολογία σας.

ΜΕΡΟΠΗ ΤΖΟΥΦΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Πράγματι, οι συστάσεις να περιορίσει κανείς τη χρήση των τζακιών δεν έχουν αποτέλεσμα, γιατί ο κόσμος δεν έχει εναλλακτική λύση. Κατά συνέπεια θέλουμε και συγκεκριμένες πράξεις.

Ακούω -και είναι ενδιαφέρον- ότι στο επόμενο «Εξοικονομώ» είπατε ότι θα σκεφθείτε την αυξημένη επιδότηση, διότι, όπως ξέρετε, η εγκατάσταση των αντλιών θερμότητας κατ' ελάχιστον απαιτεί 10.000 ευρώ. Αυτό είναι αδύνατον, να έχουν την δυνατότητα τα μεσαία νοικοκυριά ή τα ευάλωτα νοικοκυριά να μπορέσουν να κινηθούν σε αυτή την κατεύθυνση.

Σας ζήτησα να σκεφτείτε το θέμα της κατ' εξαίρεση, ιδιαίτερα σε αυτούς τους δύσκολους μήνες του χειμώνα, περαιτέρω επιδότησης της ηλεκτρικής ενέργειας. Είναι κάτι κρίσιμο και επαναφέρω το αίτημα, όπως και αυτό που είπατε, αν πραγματικά έχει καταγραφεί το πρόβλημα, θα έπρεπε με έμφαση να υπάρξει ζήτημα χαρτογράφησης των περιοχών και μάλιστα και των ευάλωτων νοικοκυριών. Υπάρχει τέτοια δυνατότητα, διότι, όπως ξέρετε, υπάρχει αρχείο ευάλωτων πολιτών στις δομές του δήμου και θα μπορούσε να υπάρχει μια ειδική κάρτα ευάλωτων δημοτών με ετήσια αναπροσαρμογή, αφού λέμε ότι κυρίως αυτές οι οικογένειες -και όχι μόνο- είναι που αναγκάζονται να χρησιμοποιούν καύσιμη ύλη η οποία δημιουργεί αυτό το πρόβλημα.

Πέραν, όμως, του θέματος των στοχευμένων προγραμμάτων επιδότησης στο οποίο αναφερθήκατε, όπως είναι οι αντλίες θερμότητας, προφανώς και άλλα πράγματα θα πρέπει κανείς να δει, όπως το ζήτημα της στήριξης των ενεργειακών κοινοτήτων, το οποίο είναι κάτι πάρα πολύ σημαντικό. Υπάρχουν και άλλα θέματα που σας έχουν επισημανθεί και από το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ηπείρου, που είναι η οικονομική ενίσχυση για αντικατάσταση των ρυπογόνων οχημάτων με ηλεκτροκίνητα, κυρίως αστικά λεωφορεία, ταξί και επαγγελματικά οχήματα, η αξιοποίηση των κτηνοτροφικών αποβλήτων και βιομάζας για την παραγωγή ενέργειας και την αξιοποίηση για τηλεθέρμανση.

Είναι μια σειρά από πράγματα πολύ σημαντικά, αλλά θεωρώ κρίσιμο να επιμείνω στο θέμα των ενεργειακών κοινοτήτων, διότι έχουμε καταθέσει ως Νέα Αριστερά και μια συγκεκριμένη ερώτηση, καθώς οι υπάρχουσες ενεργειακές κοινότητες σας καταγγέλλουν ότι είναι εγκλωβισμένες εξαιτίας της ασάφειας που δημιούργησε το νέο θεσμικό πλαίσιο που ψηφίσατε το 2023 και το αποτέλεσμα αυτού του νόμου είναι να μην παραχωρήσει κανένα έργο, ενώ οι προμηθευτές ενέργειας και ο ΔΕΔΔΗΕ αθετούν τους όρους των συμβάσεων. Εμείς σας ζητούμε να εκδώσετε άμεσα υπουργική απόφαση που να αποσαφηνίζει τις ασάφειες του νόμου και παρεμβάσεις, για να λυθεί το θέμα μη εφαρμογής ενεργειακού συμψηφισμού και κατανάλωσης ενέργειας από τους προμηθευτές ενέργειας, τα μέλη των ενεργειακών κοινοτήτων. Και το λέω αυτό, διότι υπάρχει μια ενεργειακή κοινότητα στα Γιάννενα -θέλουμε βεβαίως πολύ περισσότερες- και άρα είναι ένα αίτημα ώριμο.

Θα ήθελα, λοιπόν, να μας απαντήσετε τι ακριβώς σκέφτεστε να κάνετε σε αυτή την κατεύθυνση. Επαναλαμβάνω ότι υπάρχουν και από τους τοπικούς φορείς τεκμηριωμένες και συγκεκριμένες προτάσεις. Απαιτείται να υπάρξει πολιτική βούληση, για να μπορέσουμε να ξεκινήσουμε να λύνουμε το πρόβλημα. Θέλουμε όμως και άμεσα μέτρα -αναφέρθηκα σε κάποια από αυτά- εκτός από τα μεσοπρόθεσμα, τα οποία είναι πολύ σημαντικά. Χρησιμοποιήστε σε αυτό όλα τα δυνατά εθνικά και ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία, αλλά και την επιστημονική γνώση που είναι διαθέσιμη.

Πρότεινα κάποια πράγματα στην πρωτομιλία μου και ελπίζω να τα σκεφτείτε. Υπάρχει το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Φέρνουμε και ένα παρατηρητήριο που να κάνει αυτή την επιτόπια μελέτη, να ενισχυθεί το δίκτυο των σταθμών που συλλέγουν αυτές τις παραμέτρους, για να έχουμε πραγματικά δεδομένα, όπως και ένα πρόγραμμα αυξημένης ευαισθητοποίησης των πολιτών και σε αυτό νομίζω ότι μπορεί να συμβάλει το Υπουργείο με τις δυνατότητες που έχει, σε συνεργασία με την περιφέρεια και τον δήμο.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Τζούφη.

Παρακαλώ πολύ, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο για τρία λεπτά.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ (Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ πολύ.

Κοιτάξτε, για το θέμα των ενεργειακών κοινοτήτων, η παρέμβαση που κάνουμε είναι πολύ πιο δραστική από αυτή που περιγράφετε. Στο πρόγραμμα «ΑΠΟΛΛΩΝ», το οποίο έχουμε επεξεργαστεί με πρωτοβουλία της αρμόδιας Υφυπουργού, της κ. Σδούκου -που κάθεται εδώ δίπλα μου, εξ αριστερών και θα απαντήσει στις επόμενες ερωτήσεις και στον κ. Κουκουλόπουλο-, έχουμε φροντίσει να καλυφθούν με ενεργειακές κοινότητες οι ανάγκες οι ηλεκτρικές -και αυτό είναι ένα πρόγραμμα που θα νομοθετηθεί τις επόμενες εβδομάδες στη Βουλή και θα ξεκινήσει φουλ η υλοποίησή του- το σύνολο των ευάλωτων νοικοκυριών καθώς και η τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση, δηλαδή δήμοι, ΔΕΥΑ και περιφέρεια, με πολύ χαμηλότερη τιμή ρεύματος από αυτή που πληρώνουν σήμερα. Σημειώνω ότι τα ευάλωτα νοικοκυριά πληρώνουν και σήμερα τις χαμηλές τιμές ρεύματος που πλήρωναν προ κρίσης. Ουδέποτε επιβαρύνθηκαν στη διάρκεια αυτής της περιόδου.

Όμως, όπως ορθώς παρατηρείτε, τα ευάλωτα νοικοκυριά έχουν δυσκολία να κάνουν επενδύσεις, όπως είναι οι αντλίες θερμότητας, ό,τι επιδότηση και να βάλεις.

Συνεπώς το θέμα το περιβαλλοντικό για να λυθεί δεν επαρκεί μόνο να παρέμβουμε στα ευάλωτα νοικοκυριά. Πρέπει να παρέμβουμε και στο σύνολο των νοικοκυριών, δίνοντας επιδοτήσεις για την ταχύτερη εγκατάσταση αντλιών θερμότητας.

Σε σχέση με την τηλεθέρμανση, αν κοιτάξετε τι συνέβη όταν σταμάτησαν οι μεγάλες πηγές τηλεθέρμανσης, που ήταν οι λιγνίτες στη δυτική Μακεδονία, και τι κόστος συσσωρεύτηκε για να θερμανθεί η περιοχή όταν δεν είχε τηλεθέρμανση από λιγνίτη, πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί, διότι πρέπει αυτά που προτείνουμε να έχουν και μια αποτύπωση από πλευράς κόστους. Το εργαλείο στο μέλλον θα είναι οι αντλίες θερμότητας και προς τα κει πρέπει να κινηθούμε. Η τηλεθέρμανση, που είναι μια τεράστια επένδυση σε δίκτυα, σε μία περιοχή πρέπει να γίνεται μόνο όταν έχουμε σημαντικές πηγές θέρμανσης, πολύ χαμηλού κόστους, όπως συνέβαινε στο παρελθόν στην περίπτωση του λιγνίτη.

Σήμερα δεν έχουμε τέτοιες πηγές. Ούτε η βιομάζα -αν βάλετε το κόστος συλλογής της, ακόμη και επιδοτούμενη, όπως είναι η πρόθεσή μας και θα νομοθετήσουμε στο επόμενο διάστημα- μπορεί να λειτουργήσει ως αποδοτική πηγή θερμότητας σε ένα σύστημα τηλεθέρμανσης. Οι ποσότητες βιομάζας που πρέπει να συσσωρεύσει ένα σύστημα τηλεθέρμανσης είναι πάρα πολύ μεγάλες και το κόστος συλλογής της είναι πάρα πολύ σημαντικό.

Σας το λέω γιατί το έχω ψάξει πολύ και σε πολύ βάθος το θέμα του κόστους συλλογής. Μακάρι να μπορούσε να λειτουργήσει σαν πηγή ενέργειας. Είναι πιο πιθανόν η βιομάζα να πρέπει να χρησιμοποιείται ως πηγή ξύλου και προϊόντων ξύλου. Αυτή είναι η αποδοτικότερη χρήση της. Για την ώρα, απ' όσο έχω ψάξει, προσπαθώντας να βρω λύση για να την αξιοποιούμε ως πηγή ενέργειας, δεν βγαίνουν εύκολα τα οικονομικά της, ιδίως όταν μιλάμε για δασική βιομάζα, που είναι και η βιομάζα που έχουμε περισσότερο στην Ήπειρο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υπουργό.

Προφανώς να επιδοτηθούν οι αντλίες θερμότητας θα ήταν το καλύτερο κατά την άποψή μου.

Θα συνεχίσουμε με τη δέκατη με αριθμό 564/14-1-2024 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Κοζάνης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής» κ. Παρασκευά Κουκουλόπουλου προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με θέμα: «Άμεση λύση για το φωτοβολταϊκό του Τοπικού Οργανισμού Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) Σερβίων».

Θα απαντήσει η Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Αλεξάνδρα Σδούκου.

Παρακαλώ πολύ, κύριε συνάδελφε, έχετε δύο λεπτά για την πρωτολογία σας.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υφυπουργέ, όπως εκφέρω και γραπτά -να το πούμε όμως για να έχει μία βάση η συζήτησης μας- πιστεύω στον λίγο χρόνο που δίνει η επίκαιρη ότι μπορούμε να πούμε ουσιαστικά πράγματα κι ενδεχομένως να βρούμε και μια λύση.

Το αρδευτικό δίκτυο του ΤΟΕΒ Σερβίων με δυνατότητα κάλυψης τριάντα χιλιάδων στρεμμάτων κατέχει νευραλγικό χαρακτήρα στη στήριξη του εισοδήματος μιας κατ' εξοχήν αγροτικής περιοχής. Δυστυχώς σήμερα αρδεύονται μόλις πέντε χιλιάδες στρέμματα αντί των τριάντα χιλιάδων και αντί των δεκατριών χιλιάδων που αρδεύονταν πριν από λίγα χρόνια, πολύ μακριά δηλαδή από τις δυνατότητές του.

Στο επίκεντρο αυτής της προβληματικής κατάστασης βρίσκεται το υψηλό ενεργειακό κόστος, όχι ελκυστικά τιμολόγια για τους αγρότες, μείωση των αγροτών που εξυπηρετούνται, ανέβασμα του κόστους, ακριβώς γιατί μένουν λιγότεροι να εξυπηρετηθούν από το δίκτυο, κι ένας φαύλος κύκλος, ο οποίος τελικά οδήγησε, ιδιαίτερα λόγω της πρόσφατης ενεργειακής κρίσης και των υπέρογκων τόκων από την πλευρά της ΔΕΗ, σε ένα χρέος που ξεπερνά τα 600.000 ευρώ σήμερα.

Μπροστά σε αυτή την κατάσταση ο ΤΟΕΒ Σερβίων πήρε μια πρωτοβουλία και κατάφερε να εξασφαλίσει μια χρηματοδότηση 2 εκατομμυρίων ευρώ από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, την έβαλε για τον συνολικό εκσυγχρονισμό και επίλυση προβλημάτων του δικτύου, έτσι ώστε να βγάλει ένα άλλο πρόσωπο προς τους αγρότες, να είναι πιο ελκυστικός και μέσα σε αυτό το έργο ήταν κι ένα φωτοβολταϊκό 500 KW, το οποίο προχωρούσε κανονικά το 2022. Τον Αύγουστο του 2022, ως αποτέλεσμα της γνωστής απόφασης, της απαράδεκτης απόφασης με την οποία έκλεισε ο ηλεκτρικός χώρος, ειδοποιήθηκε -ενώ ο ΤΟΕΒ Σερβίων είχε προσφορά σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ- ότι δεν ισχύει η προσφορά.

Στη συνέχεια ο ΔΕΔΔΗΕ, εδώ θέλω να δώσετε ιδιαίτερη προσοχή, κυρία Υφυπουργέ, είπε ότι θα αναβιώσουν παρόμοιες συμβάσεις φορέων που έχουν συλλογικό χαρακτήρα. Ο ΤΟΕΒ ακολούθησε όλα τα βήματα με τις υποδείξεις του ΔΕΔΔΗΕ, αλλά παρ' όλα αυτά η σύμβαση δεν αναβιώνει. Έτσι, λοιπόν, ο ΤΟΕΒ βρίσκεται σε ένα απόλυτο αδιέξοδο και μαζί του τα μέλη του και οι λοιποί αγρότες που περιμένουν να ξαναμπούν στο δίκτυο, για να μπει σε έναν ενάρετο οικονομικό κύκλο.

Σας λέω μόνο ένα στοιχείο, κυρία Υφυπουργέ. Με βάση τα διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία -γιατί ασχολήθηκα πάρα πολύ, δεν θέλω να κουράσω με νούμερα- με δύο φωτοβολταϊκά, ένα αυτό για το οποίο μιλάμε κι ένα ακόμα παρόμοιας δυναμικότητας με 1 MW, μία περιοχή πέντε χιλιάδων στρεμμάτων, που εξαρτάται στο συντριπτικά μεγάλο σε αγροτικό εισόδημα, μπαίνει σε έναν απόλυτα ενάρετο κύκλο οικονομικά, αποπληρώνει όλα τα χρέη χωρίς να χρειάζεται επιδοτήσεις και έχει ένα ανταγωνιστικό τιμολόγιο. Δηλαδή, μιλάμε για μια ριζικά καινούργια κατάσταση, που θα δώσει μία ανάσα σε μία περιοχή που πρόσφατα αντιμετώπισε κι ένα πρόβλημα για το οποίο προφανώς δεν θέλω απάντηση από εσάς.

Το ξέρετε, όμως, νομίζω, κυρία Υφυπουργέ, γιατί έλκετε την καταγωγή της από τη δυτική Μακεδονία, το πρόβλημα που έξι μήνες ταλαιπώρησε αυτή την περιοχή με την κλειστή γέφυρα των Σερβίων, τη λεγόμενη Υψηλή Γέφυρα των Σερβίων, που δημιούργησε τεράστια οικονομικά προβλήματα και στους αγρότες και σε όλους τους παραγωγούς και την αγορά, που μάταια ακόμα περιμένουν. Αυτό δεν είναι δικής σας αρμοδιότητας.

Γιατί το τονίζω αυτό; Μάταια περιμένουν κάποια αποζημίωση για τη ζημιά που έπαθαν. Γιατί το βάζω αυτό; Ας ξεκινήσουμε από το φωτοβολταϊκό του ΤΟΕΒ, για να δώσουμε ένα μήνυμα αισιοδοξίας σε μια περιοχή που πραγματικά βιώνει πολύ δύσκολες στιγμές.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Κουκουλόπουλο.

Πριν δώσω τον λόγο σ' εσάς, κυρία Υφυπουργέ, να κάνω μία ανακοίνωση στο Σώμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία της Βουλής, αφού προηγουμένως συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Εργαστήρι Δημοκρατίας» που οργανώνει το Ίδρυμα της Βουλής, είκοσι ένας μαθητές και μαθήτριες και δύο εκπαιδευτικοί συνοδοί από το 2ο Δημοτικό Σχολείο «Ιόνιος Σχολή».

Η Βουλή σάς καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Παρακαλώ πολύ, κυρία Υφυπουργέ, έχετε τρία λεπτά για την πρωτολογία σας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΔΟΥΚΟΥ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Ευχαριστώ, κύριε Κουκουλόπουλε. Το θέμα της βιωσιμότητας των ΤΟΕΒ και των ΓΟΕΒ είναι ένα πάρα πολύ σοβαρό θέμα που απασχολεί βεβαίως και το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Στο δικό μας σκέλος, το ζήτημα του ενεργειακού κόστους είναι πάρα πολύ σοβαρό και θα πω στη συνέχεια, αν θέλετε να το κουβεντιάσουμε και στη δευτερολογία, ποιος είναι σχεδιασμός για να βοηθήσουμε επί το συνόλω να μειώσουμε το ενεργειακό κόστος.

Θα ήθελα, όμως, κι εσείς όταν απευθύνεστε στο Υπουργείο και κάνετε μία ερώτηση για λογαριασμό, όπως εν προκειμένω, του εν λόγω φορέα του ΤΟΕΒ Σερβίων, επειδή δίνετε την εντύπωση προς τα έξω ότι σαν να μη θέλει το κράτος, σαν να μη θέλει ο οργανισμός, ο φορέας, ο ΔΕΔΔΗΕ, να βοηθήσει, μήπως τα έχουμε βάλει με τους αγρότες και δεν θέλουμε να τους δώσουμε ηλεκτρικό χώρο, να έχετε όλη την εικόνα, να σκαλίσετε λίγο την αλήθεια από όλες τις πλευρές, για να ξέρουμε ποια είναι η αλήθεια.

Πάω αμέσως στην απάντηση. Πρώτον, δυστυχώς, ο συγκεκριμένος ΤΟΕΒ είναι ένας φορέας που διαχρονικά έχει σωρεύσει οφειλές προς τη ΔΕΗ. Το γιατί έχουν σωρευτεί είναι ένα άλλο αντικείμενο συζήτησης, ευχαρίστως να το κάνουμε, γιατί συμβαίνει αυτό. Έχουμε προσπαθήσει πολύ -και εγώ προσωπικά, παρεμβαίνοντας στη ΔΕΗ- να μπει σε μια διαδικασία ρύθμισης οφειλών, το οποίο και το έκανε η ΔΕΗ. Προχώρησε σε μια διαδικασία ρύθμισης με σκοπό να αποπληρωθούν τα χρέη που έχει σε είκοσι τέσσερις δόσεις ή και σαράντα οκτώ δόσεις. Το αποτέλεσμα βέβαια ήταν να μην τηρηθεί τίποτα από τα συμφωνηθέντα. Αυτό το χρέος που λέτε, των 600.000-650.000 ευρώ, έχει φτάσει σήμερα στο 1 εκατομμύριο ευρώ.

Πάω τώρα να εξηγήσω λίγο τι έχει συμβεί με το φωτοβολταϊκό. Πάρα πολύ σωστά ο ΤΟΕΒ σκέφτηκε κάποτε, το 2017 εν προκειμένω, να κατασκευάσει ένα φωτοβολταϊκό των 500 KW και δέσμευσε από το 2017, κύριε Κουκουλόπουλε, τον ηλεκτρικό χώρο, για να μπορεί να υλοποιήσει το εν λόγω έργο. Μια χαρά συνεργάστηκε, λοιπόν, με τον ΔΕΔΔΗΕ τότε και πήρε τον ηλεκτρικό χώρο.

Τότε, όπως γνωρίζετε, το θεσμικό πλαίσιο δεν είχε προθεσμίες. Μπορούσες να κρατάς τον ηλεκτρικό χώρο όσο ήθελες για να κάνεις το έργο σου, όποτε ήθελες. Το 2018, το 2019, το 2020, το 2021 είχε τέσσερα χρόνια στη διάθεσή του για να υλοποιήσει το συγκεκριμένο έργο. Γιατί δεν μπορούσε ενδεχομένως; Μπορεί να μην μπορούσε να το κάνει, διότι υπήρχε μια υπουργική απόφαση που δημοσίευσε ο ΣΥΡΙΖΑ το 2019 για τον ενεργειακό συμψηφισμό, που έλεγε ότι, ακόμη και αν κατασκευάσεις το φωτοβολταϊκό σου, αν δεν εξοφλήσεις τις οφειλές σου ή αν δεν μπεις σε μια διαδικασία ρύθμισης οφειλών, δεν μπορείς να βάλεις το φωτοβολταϊκό στην πρίζα.

Τι κάναμε εμείς για να βοηθήσουμε τον συγκεκριμένο ΤΟΕΒ Σερβίων; Ήρθαμε το 2021 και τροποποιήσαμε αυτή την υπουργική απόφαση του 2019, βγάλαμε αυτόν τον περιορισμό -ότι για να κάνεις «net metering» για να φτιάξεις ένα φωτοβολταϊκό, πρέπει να έχεις εξοφλήσει όλες σου τις οφειλές-, δεν υπήρχε πλέον αυτή η υποχρέωση, αλλά για να μη δεσμεύει κανείς, κύριε Κουκουλόπουλε, τον ηλεκτρικό χώρο -που είναι ένα δημόσιο αγαθό και τον θέλουν πολλοί και θέλουν πολλοί να κάνουν έργα ΑΠΑ-, βάλαμε και ένα συγκεκριμένο ορόσημο και είπαμε: «Σου δίνουμε δώδεκα μήνες προθεσμία ή δεκαοκτώ, για να υλοποιήσεις το συγκεκριμένο έργο». Πέρασαν και οι δώδεκα μήνες. Μάλιστα ψηφίσαμε και καινούργια ρύθμιση, που δώσαμε τη δυνατότητα να ζητήσει κάποιος και παράταση αυτού του δωδεκαμήνου άλλους οκτώ μήνες, αλλά ούτε αυτό το χρησιμοποίησε ο συγκεκριμένος ΤΟΕΒ.

Ούτε λίγο ούτε πολύ, κύριε Κουκουλόπουλε, πέρασαν σχεδόν πέντε χρόνια που είχε τη δυνατότητα να υλοποιήσει το συγκεκριμένο έργο, που εμείς επιχειρήσαμε με πλήθος ενεργειών και ρυθμιστικές παρεμβάσεις -τροποποιήσαμε υπουργικές αποφάσεις, ψηφίσαμε νόμους, ψηφίσαμε και άλλον νόμο το 2023- και είπαμε ότι δίνουμε τη δυνατότητα σε όσους ξεχάστηκαν, σε όσους δεν μπόρεσαν να το κάνουν, να αναβιώσουν την άδειά τους, με μια προϋπόθεση, όμως: να υπάρχει ο διαθέσιμος ηλεκτρικός χώρος. Οι συγκεκριμένοι όταν τον έχασαν τον χώρο, τον πήρε η αμέσως επόμενη, που ήταν μια ενεργειακή κοινότητα. Άρα, μετά από πέντε χρόνια και παρόλο που δώσαμε και τη δυνατότητα αναβίωσης, πάλι δεν αξιοποίησαν αυτά τα εργαλεία

που νομοθετήσαμε για να προχωρήσουμε στην υλοποίηση.

Οπότε νομίζω ότι το ακριβώς αντίθετο ίσχυε, κύριε Κουκουλόπουλε, ότι προσπαθήσαμε πολύ και εμείς ως Υπουργείο να βοηθήσουμε με όλα τα εργαλεία, αλλά αυτό δεν κατέστη εφικτό από την πλευρά του συγκεκριμένου ΤΟΕΒ.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστώ πολύ την κυρία Υφυπουργό.

Κύριε Κουκουλόπουλε, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας, για τρία λεπτά.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρία Υφυπουργέ, πραγματικά εκπλήσσομαι από την απάντησή σας και ειδικά με τον τρόπο που είναι διατυπωμένη η ερώτησή μου. Εγώ δεν προσπάθησα να αποκρύψω τα οικονομικά προβλήματα που έχει ο ΤΟΕΒ, όταν από ένα αρδευτικό τριάντα χιλιάδων στρεμμάτων αξιοποιείται αυτό το αρδευτικό μόνο για πέντε χιλιάδες στρέμματα και υπάρχει μια οφειλή από υπέρογκους στόχους και μεγάλο ενεργειακό κόστος που έχει ξεπεράσει το μισό εκατομμύριο ευρώ. Προφανώς υπάρχει ένα ζήτημα, δεν το απέκρυψα.

Δεύτερον, μου μιλάτε και παραθέσατε μια σειρά τεχνικών λεπτομερειών. Ξέρετε καλά ότι έχω πολύ μεγάλη εμπειρία και μπορώ να σας απαντήσω βήμα προς βήμα σε αυτά που είπατε. Προφανώς ο ΤΟΕΒ από το 2017 που είπατε έπρεπε να έχει πρώτα την προσφορά σύνδεσης για να μπει στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης και η γραφειοκρατία που υπάρχει σε όλα αυτά την ξέρετε και την ξέρω. Αυτό είναι το πρόβλημα πιστεύετε;

Προσπεράσατε με μεγάλη ευκολία την απόφαση του Αυγούστου του 2022, με την οποία έκλεισε ο ηλεκτρικός χώρος, με την προτεραιοποίηση η οποία τον απέδωσε στο 98% σε πέντε οικογένειες σε πέντε εταιρείες και βγήκαν όλοι απέξω. Το έργο στο οποίο αναφέρθηκα των δύο εκατομμυρίων ξεκίνησε ακριβώς έναν μήνα πριν από την επίμαχη περίοδο που έκλεισε ο ηλεκτρικός χώρος. Από εκεί πηγάζει το πρόβλημα. Συμφωνώ απόλυτα - το τόνισα και στην πρωτολογία μου- ότι με ένα συν ένα τέτοιο μικρό φωτοβολταϊκό μπαίνει σε έναν ενάρετο κύκλο ο ΤΟΕΒ και του το αρνούμαστε. Αυτό είναι το θέμα. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της πολιτικής του Αυγούστου.

Κυρία Υπουργέ, γιατί λέω ότι εκπλήσσομαι; Ακούστε να δείτε. Επιβάλλεται να ανοίξετε τον ηλεκτρικό χώρο για όλη την Ελλάδα και πρώτα από όλα για τη δυτική Μακεδονία. Ό,τι σας λέω θα ακουστεί και στην Ολομέλεια σε δεύτερο χρόνο και όχι μόνο σήμερα στην επίκαιρη, γιατί υπάρχουν λύσεις που μπορείτε να δώσετε τώρα εσείς ως Κυβέρνηση.

Αυτή τη στιγμή, κύριε Πρόεδρε, σε όλη την Ελλάδα είναι αδειοδοτημένα φωτοβολταϊκά γεωργικά, δηλαδή ΑΠΕ, 28.000 MW. Από αυτά το ένα τέταρτο, τα επτά γίγα, είναι αδειοδοτημένα στη δυτική Μακεδονία. Το 2,5% του πληθυσμού της χώρας καλείται να σηκώσει το βάρος του 25% της ανάπτυξης ΑΠΕ και δεν ανήκει σχεδόν κανένας σε τοπικούς. Τοπικοί μικρομεσαίοι επενδυτές με αιτήσεις πάνω από 1 γίγα περιμένουν και τους λένε «δεν χωράτε», που κινήθηκαν εγκαίρως και πριν από χρόνια, ΤΟΕΒ, ενεργειακές κοινότητες, δήμοι, ΔΕΥΑ ζητάνε να μπουν και δεν μπορούν να μπουν. Είναι μια πρόκληση αυτό. Το καταλαβαίνετε; Στον ίδιον τον ΤΟΕΒ, πάνω από τον κεντρικό του αγωγό, έχει εγκατασταθεί φωτοβολταϊκό ιδιώτη.

Είναι δυνατόν να προκαλούμε έτσι τον κόσμο, να λέμε να αποδεχθεί μια τέτοια κατάσταση; Και μάλιστα αυτό συμβαίνει όταν ένα, δύο χιλιόμετρα πάνω από τις περιοχές που αρδεύονται από το συγκεκριμένο αρδευτικό, κύριε Πρόεδρε, υπάρχει το γνωστό πάρκο, για το οποίο -ήσασταν Γραμματέας και θυμάστε- ουδέποτε απάντησε το Υπουργείο σας στην ερώτηση που έκανε το ΠΑΣΟΚ με υπογράφοντα πρώτο τον κ. Κεγκέρογλου -τότε Γραμματέα της Κοινοβουλευτικής Ομάδας-, ουδέποτε απάντησε το Αγροτικής Ανάπτυξης -εσείς απαντήσατε, τα δύο Υπουργεία, δείχνοντας το ένα το άλλο-, ο δε κ. Βορίδης δεν απάντησε ποτέ. Δώστε χώρο από εκεί. Δώστε χώρο από τα 2 GW που ετοιμάζονται να κάνουν οι δήμοι. Προτείνω μια, δυο, τρεις, πέντε εναλλακτικές λύσεις που στέκονται, οι οποίες είναι στα χέρια σας. Δεν μπορείτε να αρνείστε. Σας το είπα και προχθές για την τηλεθέρμανση, στην οποία αναφέρθηκε προ ολίγου ο κύριος Υπουργός, σε σχέση με τη ΔΕΤΗΠ Πτολεμαΐδας και τη ΔΕΥΑ της Κοζάνης.

Δώστε ηλεκτρικό χώρο στην περιοχή, γιατί δεν είναι δυνατόν να αποδεχτούμε όλη αυτή την κατάσταση, ξεκινώντας από τον ΤΟΕΒ Σερβίων. Μην κρυβόμαστε πίσω από υπαρκτά -λιγότερο ή περισσότερο- προβλήματα για να παρακάμπτεται το μείζον πρόβλημα. Η περιοχή καταρρέει και πρέπει να βρει ένα σημείο να πατήσει. Το ζήτημα του ηλεκτρικού χώρου είναι η μητέρα των μαχών, κυρία Υπουργέ, και θα τη δώσουμε στο όνομα όλων των πολιτών της δυτικής Μακεδονίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Κουκουλόπουλο.

Κυρία Υφυπουργέ, έχετε τρία λεπτά για τη δευτερολογία σας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΔΟΥΚΟΥ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): Ευχαριστώ πολύ.

Κύριε Κουκουλόπουλε, πάλι τα έχετε μπερδέψει και πάλι δημιουργείτε εσφαλμένες εντυπώσεις. Θέλω να το ξεκαθαρίσετε. Είναι άλλο ο χώρος στον ΑΔΜΗΕ και οι μεγάλες επενδύσεις και είναι άλλο τα μικρά φωτοβολταϊκά που παίρνουν όρους σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ. Να σας πω μάλιστα κάτι; Το «net metering» έχει απόλυτη προτεραιότητα στον ΔΕΔΔΗΕ για να πάρει όρους σύνδεσης. Δεν έχει απολύτως καμμία σχέση αυτό που λέτε. Το ότι έκλεισε ο χώρος από μια υπουργική απόφαση που αφορά σε μεγάλες επενδύσεις της χώρας δεν έχει απολύτως καμμία σχέση με τον ΔΕΔΔΗΕ και τους όρους σύνδεσης που δίνει στα μικρά έργα των αγροτών, τα πεντακοσάρια των ΤΟΕΒ, για να κάνουν ένα μικρό φωτοβολταϊκό για «net metering». Επαναλαμβάνω ότι έχει απόλυτη προτεραιότητα.

Το ότι υπάρχει ένα πρόβλημα με τον ηλεκτρικό χώρο σήμερα βεβαίως και υπάρχει, αλλά δεν είναι ελληνικό μόνο το πρόβλημα. Παντού αυτή τη στιγμή σε όλη την Ευρώπη υπάρχει θέμα με τον ηλεκτρικό χώρο, γιατί δεν μπορεί να ανταποκριθεί στη μεγάλη ζήτηση που υπάρχει σε έργα ΑΠΕ. Από τα στοιχεία του ΔΕΔΔΗΕ πράγματι από τους τετρακόσιους πενήντα μετασχηματιστές που έχει, οι εκατόν εβδομήντα περίπου είναι κορεσμένοι, είτε γιατί έχει εξαντληθεί είτε γιατί υπάρχουν άλλα τεχνικά ζητήματα, όπως είναι το όριο βραχυκυκλώσεως.

Από κει και πέρα, εγώ θέλω να σταθώ σε κάτι πιο σημαντικό και είναι αυτό που ανέφερε και ο Υπουργός προηγουμένως, στη λύση που θα δώσουμε και στους ΤΟΕΒ, ΓΟΕΒ και στις ΔΕΥΑ και στους δήμους και στους ευάλωτους συμπολίτες μας, μέσα από το πρόγραμμα «ΑΠΟΛΛΩΝ», το οποίο θα νομοθετήσουμε σε πολύ λίγες βδομάδες από σήμερα.

Να πω βέβαια, για να έχετε μεγάλη εικόνα, σήμερα οι ΤΟΕΒ και οι ΓΟΕΒ χρωστούν περίπου 86 εκατομμύρια ευρώ στο σύνολό τους στη ΔΕΗ. Βεβαίως και μας ενδιαφέρει το ενεργειακό κόστος πάρα πολύ και το πώς θα το μειώσουμε. Τι κάνει αυτό το πρόγραμμα «ΑΠΟΛΛΩΝ»; Ουσιαστικά θα έρθουμε, κύριε Κουκουλόπουλε, να υλοποιήσουμε μεγάλα έργα ΑΠΕ στην επικράτεια, ώριμα έργα ΑΠΕ, τα οποία και χώρο έχουν και όλες τις άδειες τις περιβαλλοντικές έχουν, είναι έτοιμα για να κατασκευαστούν, τα οποία αυτά έργα, εκεί που θα γίνουν, θα γίνουν με σκοπό να συμψηφίσουν εικονικά την κατανάλωση που έχουν οι συγκεκριμένοι δικαιούχοι που σας ανέφερα. Θα είναι οι δήμοι, θα είναι οι ΔΕΥΑ, θα είναι οι ΓΟΕΒ, ΤΟΕΒ, τρεισήμισι χιλιάδες παροχές ρεύματος που έχουν όλοι οι ΤΟΕΒ, ΓΟΕΒ και οι ευάλωτοι συμπολίτες μας.

Είναι ένα πολύ σημαντικό πρόγραμμα, το οποίο έχουμε ξεκινήσει ήδη να το δουλεύουμε. Πέραν της νομοθετικής ρύθμισης, μετράμε αυτή τη στιγμή τις ενεργειακές καταναλώσεις που έχουν όλοι αυτοί οι ωφελούμενοι που σας ανέφερα, το οποίο και θα μειώσει το ενεργειακό κόστος όλων αυτών και θα δώσει τη δυνατότητα βεβαίως να ρυθμίσουν και τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους και να μειώσουν ακόμη περισσότερο τους λογαριασμούς ρεύματος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Σδούκου.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, συγγνώμη για τη διακοπή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Δεν γίνεται, κύριε Κουκουλόπουλε, αυτή είναι η διαδικασία.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ο ΑΔΜΗΕ εδώ και έναν χρόνο, επειδή ασχολείστε κι εσείς προσωπικά, απαγόρευσε στον ΔΕΔΔΗΕ να δίνει οποιαδήποτε έγκριση παροχής, ακριβώς γιατί υπάρχει ζήτημα με τον χώρο...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Κουκουλόπουλε.

Είναι εκτός διαδικασίας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΔΟΥΚΟΥ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας): ...προτεραιότητες...

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, συγγνώμη για τη διακοπή. Ξέρω ότι δεν έπρεπε να το κάνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Εντάξει.

Πριν συνεχίσουμε, θα ήθελα να κάνω δύο ανακοινώσεις.

Ο Βουλευτής κ. Ευάγγελος (Άγγελος) Συρίγος ζητεί άδεια ολιγοήμερης απουσίας στο εξωτερικό από τη Δευτέρα 22 Ιανουαρίου 2024 έως και την Τρίτη 23 Ιανουαρίου 2024.

Η Βουλή εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Συνεπώς η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Επίσης, ο Βουλευτής κ. Σταύρος Παπασωτηρίου ζητεί άδεια ολιγοήμερης απουσίας στο εξωτερικό από τις 29 Ιανουαρίου 2024 έως τις 31 Ιανουαρίου 2024.

Η Βουλή εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Συνεπώς η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Τώρα μία επόμενη ανακοίνωση.

Δεν θα συζητηθούν, κατόπιν συνεννόησης, οι παρακάτω επίκαιρες ερωτήσεις:

Η πρώτη με αριθμό 552/9-1-2024 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του Βουλευτή Αιτωλοακαρνανίας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία» κ. Μιλτιάδη Ζαμπάρα προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, με θέμα: «Απαραίτητη η αυτόνομη διατήρηση του Εφετείου Δυτικής Στερεάς Ελλάδας».

Η πρώτη με αριθμό 556/10-1-2024 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου της Βουλευτού Χαλκιδικής της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία» κ. Κυριακής Μάλαμα προς την Υπουργό Πολιτισμού, με θέμα: «Τι θέση έχει το Υπουργείο Πολιτισμού για τον "γεωγραφικό αποκλεισμό" στον οπτικοακουστικό κλάδο;».

Η πέμπτη με αριθμό 547/8-1-2024 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του Βουλευτή Ηρακλείου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «Σπαρτιάτες» κ. Μιχαήλ Γαυγιωτάκη προς τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, με θέμα: «Ανακατάληψη του κτηρίου "Ευαγγελισμός" στο Ηράκλειο Κρήτης και άμεση εκκένωση από τα αντιεξουσιαστικά στοιχεία».

Η έκτη με αριθμό 565/15-1-2024 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του Βουλευτή Μεσσηνίας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «Νέα Αριστερά» κ. Αλέξανδρου Χαρίτση προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με θέμα: «Φιλιατρινό Φράγμα. Τέσσερα χρόνια κυβερνητικής αδράνειας».

Η τρίτη με αριθμό 574/15-1-2024 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Β' Δυτικής Αττικής της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας» κ. Χρήστου Τσοκάνη προς τον Υπουργό Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, με θέμα: «Λήψη άμεσων αντιπλημμυρικών μέτρων για την πρόληψη πλημμυρών στη δυτική Αττική».

Τέλος, δεν θα συζητηθούν, λόγω κωλύματος του Βουλευτή, οι παρακάτω ερωτήσεις:

Η τέταρτη με αριθμό 550/9-1-2024 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του Βουλευτή Σερρών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «Ελληνική Λύση» κ. Κωνσταντίνου Μπούμπα προς τον Υπουργό Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, με θέμα: «Καθυστέρηση στην επιχορήγηση των πληγέντων από την πλημμύρα της 4ης Ιανουαρίου 2021 σε περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας (Π.Ε.) Σερρών της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας».

Η τέταρτη με αριθμό 551/9-1-2024 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου του Βουλευτή Σερρών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «Ελληνική Λύση» κ. Κωνσταντίνου Μπούμπα προς τον Υπουργό Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, με θέμα: «Διαδικασία χορήγησης οικονομικής ενίσχυσης πολιτών που πλήττονται από φυσικές καταστροφές».

Η τρίτη με αριθμό 572/15-1-2024 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του Βουλευτή Αιτωλοακαρνανίας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας» κ. Νικολάου Παπαναστάση προς τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας με θέμα: «Λήψη μέτρων για να μην επαναληφθούν οι απαράδεκτες συνθήκες διαβίωσης στα Κέντρα Εκπαίδευσης Νεοσύλλεκτων (ΚΕΝ) Οπλιτών».

Στο σημείο αυτό θα κάνουμε μία μικρή διακοπή, επειδή λείπει ο Υπουργός και ο Βουλευτής, και θα συνεχίσουμε αργότερα.

(ΔΙΑΚΟΠΗ)

(ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συνεχίζεται η συνεδρίαση.

Θα συζητηθεί τώρα η έκτη με αριθμό 577/15-1-2024 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου της Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «Πλεύση Ελευθερίας» και Βουλευτού Β1' Βόρειου Τομέα Αθηνών κ. Ζωής Κωνσταντοπούλου προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Το ιδιωτικό συμφωνητικό που υπογράψατε με την εταιρεία AEGEAN στις 4-1-2024».

Θα απαντήσει ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ο κ. Θεοχάρης Θεοχάρης.

Παρακαλώ πολύ, κυρία Πρόεδρε, έχετε δύο λεπτά για την πρωτολογία σας.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Καλημέρα, κύριε Υφυπουργέ. Η αλήθεια είναι ότι περίμενα να έρθει ο κ. Χατζηδάκης, αλλά δεν πειράζει. Αν χρειαστεί, θα επανακαταθέσω την ερώτηση, γιατί τον αφορά προσωπικά.

Έχει να κάνει η ερώτηση με μια ενέργεια η οποία αποκαλύφθηκε στη Βουλή την πρώτη εβδομάδα συνεδριάσεων και αφορά ένα ιδιωτικό συμφωνητικό που υπέγραψε αυτοπροσώπως ο κ. Χατζηδάκης την προπαραμονή των Φώτων. Με το ιδιωτικό συμφωνητικό αυτό αποκτά το ελληνικό δημόσιο 85 εκατομμύρια ευρώ, ενώ είχε δώσει το 2021 120 εκατομμύρια ευρώ, χάνει δηλαδή 35 εκατομμύρια ευρώ, σε σχέση με την ενίσχυση στην οποία προέβη το 2021 προς την «AEGEAN».

Θυμίζω ότι αυτή η ενίσχυση προς την «AEGEAN» έγινε εν μέσω κορωνοϊού, έγινε με την αιτιολόγηση τότε ότι είναι απαραίτητη λόγω της μείωσης των μετακινήσεων με αερογραμμές και έγινε με εγγύηση μετοχές της «AEGEAN», τις οποίες θα αποκτούσε με δήλωσή του το ελληνικό δημόσιο, αλλά θα μπορούσε να επανακτήσει η «AEGEAN».

Με έκπληξη αφ' ενός μεν πληροφορηθήκαμε ότι το συμφωνητικό αυτό υπεγράφη προπαραμονή των Φώτων, την Πέμπτη 4-1-2024, αφ' ετέρου, βλέποντας το συμφωνητικό, φαίνεται να είναι πραγματικά υπογεγραμμένο πρόχειρα και στο πόδι με τον Υπουργό να γράφει χειρόγραφα τα στοιχεία του: «Ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κωνσταντίνος Χατζηδάκης», όλα είναι χειρόγραφα, δεν υπάρχει καν τυπωμένη η ιδιότητά του.

Εκ τρίτου, βλέποντας τον κ. Χατζηδάκη εκείνες τις ημέρες γιατί εξεταζόταν στην εξεταστική επιτροπή για τα Τέμπη, τον ρώτησα: «Πού το υπογράψατε αυτό το συμφωνητικό;» και μου λέει: «Στο Υπουργείο», λέω: «Στο Υπουργείο υπογράψατε αυτό το συμφωνητικό και δεν μπορούσατε καν να τυπώσετε το εθνόσημο, τα στοιχεία σας;», μου λέει: «Τι σημασία έχει πού το υπέγραψε. Αμφισβητείτε την υπογραφή μου;».

Το ζήτημα εδώ δεν είναι αν αμφισβητούμε την υπογραφή τού κ. Χατζηδάκη. Προφανώς ο ίδιος την επιβεβαιώνει. Το ζήτημα είναι σε ποιες συνθήκες αποφασίστηκε αυτή η κίνηση, από την οποία το ελληνικό δημόσιο χάνει 35 εκατομμύρια ευρώ, γιατί έγινε με αυτόν τον εσπευσμένο τρόπο που είναι και πρόχειρος και φαίνεται να μην εγγυάται τα δικαιώματα του ελληνικού δημοσίου και βέβαια, για ποιον λόγο δεν ενημερώθηκε προσηκόντως η ελληνική Βουλή.

Και τέλος, ένα ακόμα στοιχείο που σας ρωτώ είναι πώς επιλέχθηκε αυτή η εντελώς ιδιότυπη, αντισυνταγματική για εμάς, διαδικασία «κύρωσης» του συμφωνητικού αυτού, το οποίο δεν είναι ούτε διεθνής σύμβαση ούτε μπορεί να μπαίνει σε διαδικασία κύ-

ρωσης κατά τις διεθνείς συμβάσεις χωρίς συζήτηση και χωρίς να πληρούνται οι προϋποθέσεις του νόμου και του Συντάγματος;

Θα περιμένω τις απαντήσεις σας σε σχέση με το ποιοι ήταν οι λόγοι που υπαγόρευσαν αυτή τη συμφωνία, γιατί έγινε σε τέτοιες συνθήκες, πού τελικά υπεγράφη και ποιος αποφάσισε αυτή την ιδιότυπη εισαγωγή στη Βουλή χωρίς να το ξέρει στα αλήθεια η Βουλή -γιατί δεν είχε καν ανακοινωθεί ότι θα γίνει τέτοια συζήτηση- και θα επανέλθω στη δευτερολογία μου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Πρόεδρο.

Βέβαια το δημόσιο έχασε πολύ περισσότερα, γιατί τα χρήματα είναι μετά τον πληθωρισμό και χάθηκαν ακόμη πιο πολλά.

Παρακαλώ πολύ, κύριε Υφυπουργέ, έχετε τρία λεπτά για την πρωτολογία σας.

ΘΕΟΧΑΡΗΣ (ΧΑΡΗΣ) ΘΕΟΧΑΡΗΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Χαίρομαι, κύριε Πρόεδρε, σας ευχαριστώ πολύ που προσθέτετε στην ερώτηση της Προέδρου, της κ. Κωνσταντοπούλου, γιατί προφανώς θεωρείτε ότι δεν έχει εκθέσει αρκετά καλά τα ζητήματα της ερώτησης αυτής και προσθέτετε σε αυτήν.

Τα πράγματα είναι πάρα πολύ απλά, κυρία Κωνσταντοπούλου, και όσο και να θέλετε να παρουσιάσετε κάποιες συνωμοσιολογικές θεωρίες περί του πώς υπογράφηκε και αν υπογράφηκε, τυπωμένο ή όχι, όλα αυτά τα πράγματα δεν έχουν καμμία σχέση με την πραγματικότητα. Δεν υπάρχει τίποτα, το οποίο έχει γίνει εν κρυπτώ. Τίποτε από αυτή τη διαδικασία δεν είναι εν κρυπτώ.

Στις 3 Νοεμβρίου του 2023 το ελληνικό δημόσιο με επιστολή του ειδοποίησε την «AEGEAN» ότι προτίθεται να ασκήσει το δικαίωμα της μετατροπής των δικαιωμάτων τίτλων κτήσης, τα λεγόμενα warrants, σε μετοχές της «AEGEAN». Στις 3 Νοεμβρίου έγινε αυτό. Γίνεται μια ολόκληρη συζήτηση και στη δημόσια σφαίρα, άρθρα περί του αν θα ασκήσει η «AEGEAN» το δικαίωμά της να εξαγοράσει πίσω αυτές τις μετοχές ή όχι. Και γίνεται έκτακτη δημόσια γενική συνέλευση μιας εισηγμένης εταιρείας -είναι δημόσιο γεγονός, έχει προσκλήσεις, κ.λπ.- στις 14 Δεκεμβρίου του 2023, όπου αποφασίζει η «AEGEAN» να ασκήσει αυτή την προαίρεσή της και να εξαγοράσει από το ελληνικό δημόσιο τις μετοχές, της οποίας προτιθέμεθα να αποκτήσουμε την κυριότητα. Συνεπώς δεν υπάρχει καμμία διαδικασία, η οποία είναι αιφνιδιαστική ή παράλογη.

Τώρα, το ότι έπεται συμφωνητικό για να μπορέσει να υλοποιηθεί αυτή η διαδικασία νομίζω είναι αυτονόητο, το καταλαβαίνει και ένα παιδί του δημοτικού. Συνεπώς και αυτό δεν μπορεί να πει κανείς ότι σας αιφνιδιάζει.

Μήπως σας αιφνιδίασε το γεγονός ότι φέραμε ως μη οφείλαμε αυτό το συμφωνητικό στη Βουλή; Μήπως στην πραγματικότητα το πρόβλημά σας είναι ότι αυτό το συμφωνητικό είναι εδώ μπροστά μας, ήταν με το νομοσχέδιο που πέρασε αν και δεν υπήρχε υποχρέωση, παρ' όλα αυτά η Κυβέρνηση αποδεικνύει τη θεσμική της συνέπεια, αποδεικνύει τον σεβασμό της στο ελληνικό Κοινοβούλιο με το να φέρνει αυτό το συμφωνητικό; Και αποδεικνύει και κάτι άλλο, ότι δεν έχουμε να φοβηθούμε ή να κρύψουμε τίποτα σε σχέση με το αν κερδίσαμε ή όχι.

Και επειδή θα επανέλθω στη δευτερολογία μου σε σχέση με το αν κερδίσαμε ή όχι για να μην πάρω παραπάνω χρόνο από όσο πρέπει, όμως πρέπει να απαντηθεί και ένα δεύτερο ερώτημα γιατί νομίζω ότι βάλατε μία υποψία, λέγοντας ότι στηρίξαμε την «AEGEAN» και αν θα έπρεπε να τη στηρίξουμε ή όχι.

Η εταιρεία αυτή είναι σε έναν κλάδο, τον κλάδο των μεταφορών, ο οποίος άμεσα κτυπήθηκε από τις κυβερνητικές αποφάσεις, οι οποίες προφανώς, ήταν επιβαλλόμενες για λόγους δημόσιας υγείας με την απαγόρευση των μετακινήσεων. Συνεπώς μέσα σε δυόμισι μήνες η «AEGEAN» -αργότερα προστέθηκαν και άλλα στη χασούρα αυτή- έχασε 350 εκατομμύρια από τον τζίρο της και 150 εκατομμύρια από τα κέρδη της.

Συνεπώς επιβαλλόταν μια ελληνική εταιρεία να στηριχθεί από την ελληνική Κυβέρνηση, ώστε να μη διακυβευθούν θέσεις εργασίας και στηρίχθηκε η «AEGEAN» μέσω μιας διαδικασίας, η οποία εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενώ με πολύ περισσότερα κεφάλαια στηρίχθηκαν οι ανταγωνιστές της στο διεθνές πεδίο, οι εταιρείες της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ολλανδίας, της Ιταλίας, κ.ο.κ., και θα έλεγα ότι στηρίχτηκαν αυτές οι εταιρείες και πολύ πιο γενναιόδωρα και πολύ πιο άμεσα χωρίς να επιστρέψουνε και τίποτα.

Όσον αφορά το τίμημα, όπως σας είπα, αν ήταν συμφέρον ή όχι, θα το συζητήσουμε στη δευτερολογία και εκεί θα είμαι πολύ πιο συγκεκριμένος.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υφυπουργό.

Παρακαλώ πολύ, κυρία Πρόεδρε, έχετε τρία λεπτά για τη δευτερολογία σας.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Κατ' αρχάς, κύριε Υφυπουργέ, καλό είναι αυτά που έχετε τα σημαντικά να πείτε να τα λέτε στην πρωτολογία, γιατί ξέρετε ότι μετά τη δευτερολογία δεν μας δίνεται ο λόγος. Άρα, εάν πράγματι δεν φοβάστε τον αντίλογο και θέλετε να έχουμε μια γνήσια ανταλλαγή, καλό είναι αυτά που έχετε να πείτε τα σημαντικά, όπως λέτε, να τα λέτε στην πρωτολογία.

Τώρα δεν αμφισβητείται ότι όλες οι επιχειρήσεις και οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι μικροεπιχειρηματίες επλήγησαν λόγω των μέτρων που ελήφθησαν για τον κορωνοϊό. Οι τελευταίοι που το αμφισβητούμε είμαστε εμείς και η Πλεύση Ελευθερίας και εγώ ως επικεφαλής της.

Αντιθέτως, εσείς το αμφισβητήσατε και επελάσατε επάνω στους ελεύθερους επαγγελματίες, κουνώντας τους το δάχτυλο ότι πέντε χρόνια δηλώνουν ζημιές και δεν τους κάνατε τέτοιο τράτο που κάνετε στην «AEGEAN» να χαρίζετε τα 35 εκατομμύρια ευρώ, γιατί πήρε 120 και επιστρέφει 85. Άρα, κύριε Θεοχάρη, η δική σας αναφορά στις ζημίες επί κορωνοϊού θα έπρεπε πρώτα απ' όλα να υπαγορεύει τη δική σας πολιτική, ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τους ελεύθερους επαγγελματίες, που όμως δεν τους αντιμετωπίζετε με τον ίδιο τρόπο.

Η ερώτησή μου είναι γνήσια και θα με ενδιέφερε η απάντησή σας. Λέτε ότι από τις 3 Νοεμβρίου με επιστολή το ελληνικό δημόσιο γνωστοποίησε την πρόθεσή του. Σας παρακαλώ να την καταθέσετε στα Πρακτικά την επιστολή αυτή. Και λέτε επίσης ότι στις 14 Δεκεμβρίου είχε ήδη αποφασιστεί σε γενική συνέλευση της «AEGEAN» ότι θα ασκηθεί το δικαίωμα να εξαγοράσει τις μετοχές και να μην τις αφήσει στο ελληνικό δημόσιο. Αυτό στη συζήτηση του προϋπολογισμού που έγινε εκείνες τις ημέρες και έκλεισε, αν καλά θυμάμαι, στις 17 Δεκεμβρίου, το γνωστοποιήσατε στο ελληνικό Κοινοβούλιο και είναι κομμάτι του προϋπολογισμού του κράτους αυτή η συναλλαγή, που σας ήταν ήδη γνωστή, όπως μας λέτε και δημόσια;

Δεύτερον, λέτε ότι το φέρατε στην ελληνική Βουλή και αυτό είναι δείγμα διαφάνειας; Όχι, κύριε Θεοχάρη, δεν είναι δείγμα διαφάνειας, γιατί το φέρατε με μια διαδικασία εν κρυπτώ ουσιαστικά, έχοντας διαβεβαιώσει τις πολιτικές δυνάμεις ότι δεν θα γίνει συζήτηση κανενός νομοσχεδίου. Το φέρατε σε ένα νομοσχέδιο το οποίο περιείχε και πλήρη παράδοση της πλειοψηφίας του αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος» στον ιδιωτικό τομέα και απεμπόληση του ελέγχου από το ελληνικό δημόσιο. Το φέρατε με διαδικασία χωρίς συζήτηση, σαν να ήταν διεθνής σύμβαση από αυτές τις ανώδυνες διεθνείς συμβάσεις ανταλλαγών, πολιτιστικών, εκπαιδευτικών, κ.ο.κ., χωρίς να μπορούν να εγγραφούν στον κατάλογο ομιλητές και με μία μόνο συζήτηση στην επιτροπή. Και αυτό θα μου επιτρέψετε να σας πω ότι είναι μια διαδικασία που δείχνει ότι εκείνος που υπέγραψε το ιδιωτικό συμφωνητικό, δηλαδή ο κ. Χατζηδάκης, δεν θέλει να πάρει την ευθύνη του συμφωνητικού και το φέρνει στη Βουλή για να διαχυθεί η ευθύνη. Είναι ακριβώς το αντίθετο δηλαδή από εκείνο το οποίο περιγράφεται, τον σεβασμό στη Βουλή.

Τέλος, αφού επιλέξατε να πείτε τα πιο πολλά στο τέλος, που δεν θα μπορώ να λάβω τον λόγο, θα ήθελα να σας ρωτήσω και θα επανέλθω, μην έχετε καμμία ανησυχία, η στρατηγική του να μην αποκτήσει οριστικά το ελληνικό δημόσιο μετοχές, να μη συμμετάσχει δηλαδή μετοχικά στο μοναδικό αερομεταφορέα που απέμεινε, στην «AEGEAN», που είναι ιδιωτικός, είναι μία επιλογή την οποία η Κυβέρνηση και σήμερα θεωρεί χρηστή; Και τελικώς όταν το 2021 είπατε δίνουμε 120 εκατομμύρια ευρώ για να απο-

κτήσουμε 11,5% των μετοχών αν μας αφήσει η «AEGEAN», είχατε υπολογίσει ότι τελικά θα υπάρχουν απώλειες του ελληνικού δημοσίου από αυτή την συναλλαγή και στο τέλος δύο χρόνια μετά με την «AEGEAN» να έχει εκτοξευμένα τα κέρδη της, όπως ξέρετε, το ελληνικό δημόσιο θα εμφανιζόταν χαμένο κατά 35 εκατομμύρια ευρώ και όπως είπε ο κύριος Πρόεδρος, κάνοντας και τους υπολογισμούς κατά πολύ περισσότερο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ, την κυρία Πρόεδρο.

Τον λόγο έχει ο κύριος Υφυπουργός για τρία λεπτά, για τη δευτερολογία του.

ΘΕΟΧΑΡΗΣ (ΧΑΡΗΣ) ΘΕΟΧΑΡΗΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Δεν χρειάζεται να καταθέσουμε την επιστολή. Σας καταθέτω αυτό που είναι ήδη παράρτημα του νόμου. Σας καταθέτω το ιδιωτικό συμφωνητικό, το οποίο ξεκινάει λέγοντας: Στις 3 Νοεμβρίου του 2023 το αφ' ενός συμβαλλόμενο ελληνικό δημόσιο ως κάτοχος των τίτλων κτήσης μετοχών δήλωσε με επιστολή του προς την αφ' ετέρου συμβαλλομένη την πρόθεσή της για την άσκηση του συνόλου των δικαιωμάτων κτήσης των μετοχών της εταιρείας». Και συνεχίζει βέβαια: «Η έκτακτη γενική συνέλευση των μετόχων της αφ' ετέρου συμβαλλομένης στις 14 Δεκεμβρίου του 2023 ενέκρινε την άσκηση του προβλεπόμενου δικαιώματος προαίρεσης από την εταιρεία».

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Την επιστολή λέω αν θα καταθέσετε.

ΘΕΟΧΑΡΗΣ (ΧΑΡΗΣ) ΘΕΟΧΑΡΗΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Ξαναλέω ότι η επιστολή δεν λέει κάτι παραπάνω εκτός από την πρόθεση και σας δίνω εδώ τα στοιχεία ακριβώς πότε δόθηκε ή όχι.

Τώρα, είμαι σίγουρος, κυρία Κωνσταντοπούλου, ότι θα επανέλθετε και θα επανέρχεστε. Είστε πάρα πολύ καλή στο να επανέρχεστε και να λέτε τη θέση σας. Δεν είστε πολύ καλή να ακούτε τα αντίθετα επιχειρήματα και να μεταβάλλετε αυτή τη θέση σας σε σχέση με τα πραγματικά γεγονότα. Δεν πειράζει αυτό. Όλοι κρινόμαστε, και εγώ και εσείς. Ξέρουμε ότι έτσι είναι η δημοκρατική διαδικασία από τον ελληνικό λαό. Αυτό είναι η πεμπτουσία της δημοκρατίας.

Μη συνεχίζετε να επιδεικνύεται την ίδια περιφρόνηση για τον Κανονισμό της Βουλής. Δεν υπάρχει διαδικασία που είναι καλή, κακή ή μεσαίας ασχήμιας. Όλες οι διαδικασίες έχουν λόγο ύπαρξης. Οι συμβάσεις κυρώνονται με συγκεκριμένο τρόπο. Αυτό εδώ είναι μια σύμβαση, μία συμφωνία του ελληνικού δημοσίου με την «AEGEAN». Συνεπώς αυτά προβλέπονται από τον Κανονισμό της Βουλής. Είχατε τον χρόνο ως Πρόεδρος, αν θέλατε, να τον αλλάξετε και να αλλάξετε αυτές τις διαδικασίες. Όμως αυτές οι διαδικασίες είναι διαδικασίες του ελληνικού λαού, είναι διαδικασίες του ελληνικού Κοινοβουλίου και θα σας ζητήσω να τις σέβεστε και να μην τις κατηγορείτε.

Τώρα, εάν πήραμε περισσότερα ή εάν χάσαμε μέσα από αυτή τη διαδικασία, γιατί αυτό είναι τελικά που ενδιαφέρει ενδεχομένως τον ελληνικό λαό. Όχι, κυρία Κωνσταντοπούλου, δεν χάσαμε. Άλλες χώρες έδωσαν επιδοτήσεις, έδωσαν τα χρήματα και δεν πήραν πίσω ούτε ένα ευρώ. Η ελληνική Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη επέλεξε να επιβάλει στο μισό των χρημάτων, τα 60 εκατομμύρια από τα 120 εκατομμύρια να μετατραπούν σε μετοχές της «AEGEAN» ή τους λεγόμενους τίτλος κτήσης μετοχών, δηλαδή τη δυνατότητά μας να πάρουμε ισόποσες μετοχές. Αυτά τα 60 εκατομμύρια λοιπόν έγιναν 85 εκατομμύρια, όταν εξασκήσαμε το δικαίωμά μας. Άρα κερδίσαμε, αν το υπολογίσουμε, 25 εκατομμύρια με αυτόν τον τρόπο.

Μας είπατε κιόλας ότι δεν δίνουμε στους ελεύθερους επαγγελματίες και τις μικρές επιχειρήσεις τους ίδιους όρους. Ας δούμε με ποιους όρους δόθηκαν οι επιστρεπτέες προκαταβολές, δηλαδή η αντίστοιχη στήριξη, σε όλες τις επιχειρήσεις. Ξέρετε τους όρους; Το 30% επιστράφηκε πίσω. Αν το 30% αυτών των 120 εκατομμυρίων επιστρεφόταν με τους ίδιους όρους, δηλαδή με αυτούς που πήραν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, θα παίρναμε πίσω 36 εκατομμύρια. Άρα είμαστε κερδισμένοι κατά 49 εκατομμύρια από αυτή τη διαδικασία σε σχέση με τους όρους που θα έπρεπε να ακολουθήσουμε σύμφωνα με όλες τις άλλες επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις που δώσαμε στην υπόλοιπη ελληνική οικονομία.

Και η εταιρεία πραγματικά δέχτηκε φυσικά αυτούς τους όρους. Δεν μπορούσε να κάνει και αλλιώς, τους επέβαλε το ελληνικό δημόσιο. Σημειωτέον, όροι τους οποίους και οι άλλες χώρες δεν ακολούθησαν διότι έδωσαν καθαρά χρήματα στις αεροπορικές εταιρείες αναγνωρίζοντας τη σημασία τους. Κυρίως όμως είναι όροι που δεν επιβάλλονταν από το Ενωσιακό Δίκαιο. Επέλεξε, αποφάσισε η ελληνική Κυβέρνηση και επέβαλε αυτούς τους όρους χωρίς να είναι υποχρεωμένη από κάποια ευρωπαϊκή απόφαση, οδηγία ή κάτι άλλο.

Πήραμε λοιπόν 85 εκατομμύρια, ενώ θα έπρεπε να πάρουμε 36 εκατομμύρια, αν δίναμε αυτά τα χρήματα με τους υπόλοιπους όρους που δανείσαμε τις ελληνικές επιχειρήσεις. Πήραμε 85 εκατομμύρια, ενώ θα παίρναμε 60 εκατομμύρια, αν απλώς επέστρεφε η τιμή της μετοχής ακριβώς όπως την πήραμε. Γι' αυτό ζητήσαμε αυτές τις μετοχές. Συνεπώς σε κάθε περίπτωση το ελληνικό δημόσιο είναι κερδισμένο.

Και να είστε σίγουρη πως το δημόσιο συμφέρον για το Υπουργείο Οικονομικών, για την ηγεσία του, για τον Κυριάκο Μητσοτάκη και την Κυβέρνησή του είναι πρώτη προτεραιότητα και γι' αυτό θα συνεχίσει να γίνεται και σε άλλες περιπτώσεις που ενδεχομένως να έλθουν στο μέλλον.

Ευχαριστώ πολύ.

(Στο σημείο αυτό ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Θεοχάρης (Χάρης) Θεοχάρης, καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ, τον κύριο Υφυπουργό.

Θα συνεχίσουμε με τη δεύτερη με αριθμό 553/10-1-2024 επίκαιρη ερώτηση δευτέρου κύκλου του Βουλευτή Δωδεκανήσου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής», κ. Γεωργίου Νικητιάδη προς τον Υπουργό Ανάπτυξης με θέμα: «Πρόστιμα για αισχροκέρδεια, κατάθεση πορισμάτων και μέτρα μείωσης των τιμών».

Θα απαντήσει ο Υπουργός Ανάπτυξης Κωνσταντίνος Σκρέκας.

Τον λόγο έχει ο κ. Νικητιάδης για δύο λεπτά, για την πρωτολογία του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, στις 2 Νοεμβρίου του 2023 και στις 15 Νοεμβρίου του 2023 μετά από την κατακραυγή που υπήρξε σε όλα τα μέσα ενημέρωσης της χώρας για το ύψος της ακρίβειας, μετά από τη διαπίστωση όλων μας ότι η αγοραστική δύναμη του Έλληνα έχει φτάσει στο επίπεδο της Βουλγαρίας, τελευταίοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση στην αγοραστική δύναμη μετά από την εκτόξευση των τιμών των προϊόντων σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, προχωρήσατε στην επιβολή προστίμων σε τέσσερις πολυεθνικές εταιρείες. Ενημέρωση για τα προϊόντα επί των οποίων επιβλήθηκαν τα πρόστιμα στις εταιρείες αυτές δεν υπήρξε καμμία.

Στις 7 Νοεμβρίου του 2023 μετά την επιβολή των δύο προστίμων σάς στέλνει εξώδικο η Ένωση Εργαζομένων Καταναλωτών Ελλάδος, υπογραφομένη από τον κ. Ραυτόπουλο, τον Πρόεδρό της. Την έχετε. Σας έχουν ξαναμιλήσει γι' αυτό. Απάντηση στο εξώδικο, καμμία.

Στις 24 Νοεμβρίου ερχόμαστε τέσσερις Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ, καταθέτουμε ερώτηση στη Βουλή, ζητάμε να μας δώσετε τα πορίσματα της υπηρεσίας με βάση τα οποία επιβλήθηκαν τα πρόστιμα για να δούμε για ποια προϊόντα, για πόσο καιρό υπήρχε αυτή η κερδοσκοπία. Είχατε είκοσι πέντε μέρες να απαντήσετε. Και ενώ αυτό απαιτεί η κοινοβουλευτική τάξη, δεν απαντήσατε. Απάντηση καμμία!

Στις 4 Δεκεμβρίου συζητείται εδώ στο Κοινοβούλιο ερώτηση του Αντιπροέδρου της Βουλής του κ. Κωνσταντινόπουλου για το ίδιο θέμα. Σας ζητάει ξανά να φέρετε τα προϊόντα για τα οποία επιβλήθηκε το πρόστιμο στις πολυεθνικές εταιρείες. Απάντηση καμμία! Αντ' αυτού φέρατε τις αποφάσεις της -τις έχω εδώ όλες τις αποφάσεις, αυτές καταθέσατε, αυτή ήταν η απάντησή σας- με τις οποίες επιβάλλατε τα πρόστιμα.

Μα, είχε ανάγκη ο Αντιπρόεδρος της Βουλής και το ελληνικό Κοινοβούλιο και ο Έλληνας καταναλωτής να φέρετε στο Κοινοβούλιο τις αποφάσεις; Οι αποφάσεις σας δημοσιοποιούνται, είναι δημόσια έγγραφα. Αυτές ήταν οι απαντήσεις σας;

Σήμερα συζητιέται ξανά. Επαναφέραμε το θέμα με επίκαιρη ερώτηση ως οφείλαμε, αφού δεν απαντήσατε στην αρχική ερώτησή μας. Και σας ζητάμε ξανά, επιτέλους δώστε μας, κύριε Υπουργέ, κάποιες απαντήσεις σε σχέση με τα προϊόντα. Γιατί είναι τόσο τραγικό; Τι ενοχλεί τόσο πολύ να μάθει ο Έλληνας καταναλωτής για ποια προϊόντα, για πόσο καιρό και τι κέρδος είχαν οι κερδοσκόποι εις βάρος του; Αυτό είναι και το περιεχόμενο της ερώτησής μας και σας καλώ, κύριε Υπουργέ, επιτέλους να μας πείτε ποια είναι αυτά τα προϊόντα ή να μας φέρετε τα πορίσματα της ΔΙΜΕΑ, που είναι δημόσια έγγραφα, κύριε Υπουργέ. Δεν είναι περιουσία σας, δεν είναι περιουσία μας, δεν είναι περιουσία κανενός. Τα πορίσματα της ΔΙΜΕΑ, της δημόσιας υπηρεσίας είναι δημόσια έγγραφα. Έχετε υποχρέωση να μας τα φέρετε στην Βουλή.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Νικητιάδη.

Τον λόγο έχει ο κύριος Υπουργός για τρία λεπτά, για την πρωτολογία του.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ (Υπουργός Ανάπτυξης): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Βεβαίως, κύριε συνάδελφε, βλέπω ότι δείχνετε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα, που είναι η ακρίβεια. Είναι το νούμερο ένα πρόβλημα που απασχολεί σήμερα τα νοικοκυριά. Δεν σας είδα, όμως, με τον ίδιο ζήλο να βοηθάτε στο να λάβουμε μέτρα να αντιμετωπίσουμε, στον βαθμό που μπορούμε βεβαίως, τις εντεινόμενες πληθωριστικές πιέσεις, παρ' όλο που άλλα κόμματα επέλεξαν να στηρίξουν τα μέτρα τα οποία λάβαμε. Και αναφέρομαι βεβαίως σε εκείνα τα τέσσερα νέα μέτρα, τα οποία αποφασίσαμε και ψήφισε η Βουλή των Ελλήνων για την αντιμετώπιση της ακρίβειας και του πληθωρισμού. Είναι μέτρα με τα οποία πραγματικά σε συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων θα φανεί ότι θα έχουμε μείωση των τιμών στα ράφια, αλλά και μέτρα τα οποία βάζουν μία τάξη και προσπαθούν να αντιμετωπίσουν χρόνιες παθογένειες οι οποίες κυριαρχούν στην ελληνική αγορά και στο ελληνικό εμπόριο.

Και μου κάνει εντύπωση πως για παράδειγμα ο ΣΥΡΙΖΑ, η Νέα Αριστερά, οι Σπαρτιάτες προς τιμήν τους στήριξαν αυτά τα μέτρα, γιατί αναγνωρίζουν ότι είναι μέτρα τα οποία μπορούν να βοηθήσουν την αντιμετώπιση ακρίβειας, εσείς κρυφτήκατε πίσω από το «παρών» μαζί με το ΚΚΕ. Δεν καταλαβαίνω, λοιπόν, πόσο πολύ σας ενδιαφέρει η ακρίβεια, όταν φέρνουμε μέτρα τα οποία θα μειώσουν την τιμή στο βρεφικό γάλα και εσείς δεν τα ψηφίζετε.

Φέρνουμε και παρουσιάζουμε μέτρα τα οποία θα μειώσουν τις τιμές σε βασικές κατηγορίες καταναλωτικών αγαθών, όπως είναι για παράδειγμα απορρυπαντικά, προϊόντα προσωπικής υγιεινής, βρεφικές πάνες και εσείς δεν τα ψηφίζετε. Τώρα δήθεν κόπτεστε και ξαφνικά ενδιαφέρεστε για τα πρόστιμα τα οποία έχει επιβάλλει η Κυβέρνησή μας, η μόνη Κυβέρνηση σε όλη την Ευρώπη που έχει επιβάλει τέτοια πρόστιμα, για την αθέμιτη κερδοφορία.

Κατ' αρχάς σήμερα θα σας φέρω και θα παρουσιάσω τα στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν και αναφέρουν ότι το 2023, όλο το έτος, όχι μόνο το δεύτερο εξάμηνο στο οποίο εσείς αναφερθήκατε στην πρωτολογία σας, διενεργήθηκαν εικοσιπέντε χιλιάδες διακόσιοι εξήντα επτά έλεγχοι και βρέθηκαν παραβιάσεις συνολικά σε αριθμό χίλιες οκτακόσιες εξήντα πέντε. Επιβλήθηκαν πρόστιμα 12.806.000 ευρώ και έχουν βεβαιωθεί ή έχουν εξοφληθεί 10.149.000 ευρώ το 2023, δηλαδή ποσοστό το οποίο ξεπερνάει το 80%. Και βεβαίως θα βεβαιωθούν και τα υπόλοιπα πρόστιμα, τα οποία έχουν επιβληθεί το τελευταίο διάστημα και υπάρχει μια χρονοκαθυστέρηση περίπου δύο μηνών μέχρι να φανεί αν θα πληρώσουν τα πρόστιμα οι εταιρείες οι οποίες έχουν τις υπερβάσεις ή τελικά θα βεβαιωθούν στην εφορία προς είσπραξη.

Και μάλιστα θα καταθέσω σήμερα για να ενημερωθούν οι Βουλευτές, τα αποδεικτικά πληρωμής από την «JACOBS» που είναι 1.000.000 ευρώ, από την «PROCTER & GAMBLE» επίσης 1.000.000 ευρώ. Το έχω καταθέσει άλλη μία φορά. Σας το καταθέτω, γιατί φαίνεται εδώ ότι πολλές φορές αμφισβητείτε το γεγονός ότι έχουν αυτές οι εταιρείες πληρώσει τα πρόστιμα ή έχουν βεβαιωθεί. Και επίσης είναι και της «UNILEVER» που είναι απόφαση βεβαίωσης, ώστε να τα έχετε και να δείτε ότι πραγματικά τα πρόστιμα και επιβάλλονται και εισπράττονται από το ελληνικό δημόσιο. Και βεβαίως αυτό είναι αποτρεπτικό για να επαναλάβουν αυτήν τους την τακτική.

Τα υπόλοιπα στη δευτερολογία μου.

(Στο σημείο αυτό ο Υπουργός Ανάπτυξης κ. Κωνσταντίνος Σκρέκας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Νικητιάδης για τρία λεπτά, για τη δευτερολογία του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ: Ξέρετε, κύριε Υπουργέ, στους δημοσιογραφικούς κύκλους υπάρχει η φήμη ότι δεν απαντάτε στις ερωτήσεις. Εγώ έχω αντίθετη άποψη. Εγώ πιστεύω ότι απαντάτε, απλώς δεν απαντάτε ποτέ επί των ερωτημάτων που σας θέτουμε. Απαντάτε αυτά που εσείς θέλετε και που δεν έχουν καμμία σχέση με το ερώτημα που σας θέτουν.

Τι είπατε τώρα; Ότι το ΠΑΣΟΚ δεν ψήφισε την τροπολογία. Γιατί, κύριε Σκρέκα, δεν ψήφισε την τροπολογία; Επειδή την φέρατε ενιαία, επειδή θέλατε να ψηφίσουμε μαζί με το ποσοστό της μείωσης του βρεφικού γάλακτος και τις 135.000 απευθείας αναθέσεις που θέλατε να εξουσιοδοτήσουμε εσάς να κάνετε με τη ΔΙΜΕΑ. Θα μπορούσαμε εάν φέρνατε ξεχωριστά το κάθε άρθρο, να ψηφίσουμε κάποιο άρθρο. Αλλά εσείς –φοβάμαι- πονηρά φερόμενος, μας φέρνετε ενιαία την τροπολογία και σου λέει: «Τι θα κάνουν τώρα; Δεν θα ψηφίσουν το βρεφικό γάλα; Θα περάσω και τις απευθείας αναθέσεις για τις 135.000». Ε όχι, κύριε Σκρέκα!

Εξάλλου τα μέτρα αυτά που λάβατε με τη συγκεκριμένη τροπολογία -πρόχειρη εντός εικοσιτετραώρου- τα φέρατε την παραμονή της συζήτησης. Τόση σπουδαιότητα αποδίδετε στα μέτρα σας, που τα φέρατε για να συζητηθούν μέσα σε δέκα ώρες! Να μη γίνει διαβούλευση, να μην υπάρχει συζήτηση. Αυτό κάνετε. Και ξανά εδώ τώρα σας θέτω το ερώτημα για τα προϊόντα και εσείς αρχίζετε να μου λέτε για τα πρόστιμα. Τα ίδια που είχατε απαντήσει και στον κ. Κωνσταντινόπουλο, ότι θα πληρώσουν οι εταιρείες ή δεν θα πληρώσουν. Άσε που έχουν προσφύγει οι εταιρείες και εν πάση περιπτώσει δεν ξέρουμε ακόμη το αποτέλεσμα.

Κοιτάξτε να δείτε ο νόμος που εσείς ψηφίσατε αναφέρει πολύ συγκεκριμένα –και το λέω γιατί εσείς τον αναγνώσατε σε προηγούμενη συζήτηση εδώ -ότι είστε υποχρεωμένοι να αναγράψετε στην απόφασή σας περίληψη που θα περιλαμβάνει ιδίως την επωνυμία ή το ονοματεπώνυμο του παραβάτη, την έδρα και περιγραφή της παράβασης. Τι είναι η περιγραφή της παράβασης, χωρίς να αναφέρεται το προϊόν; Υπάρχει περιγραφή της παράβασης χωρίς να αναφέρεται το προϊόν; Προφανώς δεν υπάρχει. Για κάποιον λόγο άγνωστο σε εμάς ή για κάποιον λόγο που θέλουμε να μην υπάρχει στις υποψίες μας εσείς δεν θέλετε να αναφέρετε τα προϊόντα επί των οποίων επιβλήθηκε το πρόστιμο. Σε αυτό θα πρέπει κάποια στιγμή, κύριε Υπουργέ, να απαντήσετε γιατί είναι δικός σας ο νόμος. Και μην τυχόν και έρθετε και μου πείτε «ξέρεις, ο νόμος δεν είναι ξεκάθαρος» και «δεν είμαι υποχρεωμένος». Εσείς τον φέρατε τον νόμο. Εσείς, εάν δεν είστε υποχρεωμένος, δεν υποχρεώσατε τον εαυτό σας. Αλλάξτε τον νόμο, αν νομίζετε ότι ο νόμος δεν σας το επιτρέπει.

Γιατί κατά την άποψή μας, και είμαι δικηγόρος πάρα πολλά χρόνια και μπορώ να αντιλαμβάνομαι και σας διάβασα το κείμενο, δεν υπάρχει κανένα απολύτως πρόβλημα στο να αναφέρετε τα προϊόντα από νομικής πλευράς. Υπάρχει πρόβλημα από πολιτικής πλευράς. Εσείς καλείστε να απαντήσετε γιατί δεν πρέπει ο Έλληνας καταναλωτής να γνωρίζει για ποια προϊόντα αισχροκερδούσαν και πλήρωνε, πλήρωνε. Για πόσο καιρό πλήρωνε ο Έλληνας καταναλωτής; Τίποτα από αυτά δεν μας λέτε.

Τέλος, τα πορίσματα της ΔΙΜΕΑ επίσης είναι δημόσια περιου-

σία. Δεν είναι δικής σας περιουσία ούτε της Νέας Δημοκρατίας ούτε της Κυβέρνησης. Αυτή τη δημόσια περιουσία οφείλετε να τη δώσετε να γνωρίζει ο Έλληνας καταναλωτής και ο ελληνικός λαός τι λένε τα πορίσματα της ΔΙΜΕΑ και όχι να μας φέρνετε τις αποφάσεις που ήταν δημόσια έγγραφα και τις ξέραμε ήδη.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστώ πολύ τον κ. Νικητιάδη.

Τον λόγο έχει ο κύριος Υπουργός για τρία λεπτά, για τη δευτερολογία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ (Υπουργός Ανάπτυξης): Χαίρομαι πάρα πολύ, κύριε συνάδελφε, που αναγνωρίζετε ότι είναι νόμος της δικής μας Κυβερνήσεως αυτός ο οποίος εφαρμόζεται για να επιβληθούν τα πρόστιμα σε εκείνες τις επιχειρήσεις οι οποίες φαίνεται ότι προχωρούν σε αθέμιτη κερδοφορία σε συγκεκριμένους κωδικούς. Βεβαίως αυτόν τον νόμο εσείς δεν το ψηφίσατε, κύριε συνάδελφε.

Όπως είναι πολύ φτηνή η δικαιολογία σας ότι δεν ψηφίσατε μέτρα τα οποία θα μειώσουν τιμές στο βρεφικό γάλα, στις βρεφικές πάνες, σε βασικά καταναλωτικά αγαθά, αλλά και θα αποτρέψουν αδικαιολόγητες ανατιμήσεις, ενώ θα διασφαλίσουν και την απόλυτη διαφάνεια στις τιμές από το χωράφι στο ράφι, δήθεν γιατί υπήρχε, λέει, ένα άρθρο το οποίο έδινε τη δυνατότητα να προχωρήσουμε σε μία ανάθεση στα ενωσιακά όρια που μας δίνει τη δυνατότητα η Ένωση, δηλαδή η Ευρωπαϊκή Ένωση, για να προχωρήσουμε σε μία ανάθεση, ώστε να μπορέσει ο e-Katanalotis, αυτή πλατφόρμα, να βοηθάει τους καταναλωτές να αγοράζουν τα προϊόντα εκεί που θα τα βρουν φθηνότερα. Είναι πολύ φθηνή η δικαιολογία σας. Και αυτή η φτηνή δικαιολογία βεβαίως ήταν δικαιολογία μόνο για σας. Δεν ήταν δικαιολογία ούτε για τον ΣΥΡΙΖΑ ούτε για τη Νέα Αριστερά ούτε για τους Σπαρτιάτες που ψήφισαν αυτά τα μέτρα, γιατί αναγνωρίζουν ότι αυτό είναι ένα φαινόμενο, η ακρίβεια, το οποίο δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο από μία κυβέρνηση, μόνο από ένα κράτος σε όλο τον κόσμο όταν ο πληθωρισμός αυτός βαρύνει όλη την Ευρώπη και όλο τον πλανήτη. Χρειάζεται όλοι μαζί να παλέψουμε, για να μπορέσουμε και διαχρονικές δυσλειτουργίες της ελληνικής αγοράς να διορθώσουμε, αλλά και να αντιμετωπίσουμε στο μέτρο που μπορούμε βεβαίως τον εισαγόμενο κατά βάση πληθωρισμό, όταν βλέπουμε ότι έρχονται οι γεωπολιτικές εξελίξεις και δημιουργούν επιπλέον προβλήματα, όπως για παράδειγμα με τον περιορισμό των πλοίων από τη διώρυγα του Σουέζ. Αυτή είναι η πραγματικότητα και δεν την αναγνωρίζετε.

Ερχόμαστε, λοιπόν, και λέμε το εξής: Εμείς θα συνεχίσουμε να επιβάλλουμε πρόστιμα και να υλοποιούμε μέτρα για να προστατεύσουμε τους Έλληνες καταναλωτές. Αν δούμε τελικά τον πληθωρισμό από τη στιγμή που ξεκίνησε αυτή η κρίση, από το 2021 μέχρι σήμερα, θα δούμε ότι η Ελλάδα παρ’ όλα τα προβλήματα που έχει η ελληνική αγορά, παρ’ όλο που είμαστε στην άκρη της Ευρώπης, παρ’ όλο που δεν έχουμε τους διαδρόμους της επικοινωνίας με την κεντρική Ευρώπη, παρ’ όλο που έχουμε πολλά προβλήματα σε ό,τι αφορά την τροφοδοσία προϊόντων τα οποία παράγονται από τον πρωτογενή τομέα και εξαιτίας των κλιματικών συνθηκών έχουμε μειωμένη παραγωγή, παρ’ όλα αυτά η Ελλάδα έχει έναν μέσο πληθωρισμό τροφίμων όπως έχει και έναν μέσο πληθωρισμό στο γενικό δείκτη ο οποίος είναι στο μέσο όρο της Ευρώπης και χαμηλότερος από πολλές χώρες, όπως η Βουλγαρία που αναφέρατε ή όπως και η Γερμανία, ο πληθωρισμός των δύο τελευταίων ετών. Αυτή είναι η πραγματικότητα, που σημαίνει ότι τα μέτρα που έχουμε λάβει όχι το τελευταίο εξάμηνο, αλλά από την αρχή της ακρίβειας, από την αρχή του πληθωρισμού είτε για την ενέργεια είτε με το καλάθι του νοικοκυριού για τα καταναλωτικά προϊόντα έχουν αποδώσει ως ένα βαθμό.

Βεβαίως δεν έχουμε λύσει το πρόβλημα και ερχόμαστε και παίρνουμε και νέα μέτρα. Εμείς ερχόμαστε και παίρνουμε μέτρα, αλλά δεν θέλουμε να καταστρέψουμε ούτε τα προϊόντα ούτε τις εταιρείες. Θέλουμε να τους κάνουμε να συμμορφωθούν με τον νόμο. Θα σας πω λοιπόν κάτι. Κατ’ αρχάς όλα τα site, όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, όταν επιβάλαμε τα πρόστιμα ανέφεραν τα προϊόντα τα οποία πωλούν οι εταιρείες στις οποίες επιβλήθηκαν τα πρόστιμα. Από εκεί και πέρα έχουμε ένα κωδικό, παράδειγμα είκοσι τέσσερις μεζούρες μιας συγκεκριμένης μάρκας, ο οποίος έχει ελεγχθεί και έχει βρεθεί ότι δεν υπάρχει πρόβλημα αθέμιτης κερδοφορίας. Ένας άλλος κωδικός, που μπορεί να είναι σαράντα οκτώ μεζούρες, να έχει. Γι’ αυτό έρχεται ο νόμος και το άρθρο 54 του ν.5545 και λέει: «θα ανακοινωθεί ποιος ο παραβάτης» γιατί εμείς θέλουμε η εταιρεία να σταματήσει να κερδοσκοπεί, αλλά δεν αναφέρει συγκεκριμένα ανάλυση ο νόμος αυτός κωδικό-κωδικό προϊόντος γιατί εκεί θα μπορούσαμε να αδικούμε προϊόντα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ: Εσείς τον φτιάξατε. Αλλάξτε τον.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ (Υπουργός Ανάπτυξης): Δεν ακούτε τι σας λέω.

Έχουμε προϊόντα τα οποία έχουν τηρήσει τον νόμο, κωδικούς προϊόντων, και κωδικούς προϊόντων που δεν τον έχουν τηρήσει. Γι’ αυτό ερχόμαστε και καλύπτουμε και πιάνουμε την ομπρέλα της επιχείρησης που πωλεί αυτά τα προϊόντα και ανακοινώνουμε ποια είναι. Γιατί δεν είναι μόνο το πρόστιμο που σας παρουσίασα και σας κατέθεσα ότι έχουν πληρώσει, τα εκατομμύρια ευρώ που έχουν επιβληθεί. Είναι και η δυσφήμιση της εταιρείας όταν ανακοινώνεται το όνομά της. Αυτό είναι που την κάνει να πάει να διορθώσει τις τιμές στο ράφι, γιατί εμάς αυτός είναι ο σκοπός. Ο σκοπός δεν είναι να καταστρέψουμε προϊόντα, που πολλά από αυτά κάνουν και καλά τη δουλειά τους. Σκοπός μας είναι αυτά τα προϊόντα να είναι φθηνότερα για τον καταναλωτή. Αυτός είναι ο σκοπός μας. Αυτό το πετυχαίνουμε γιατί κάθε φορά που ανακοινώνουμε πρόστιμα βλέπουμε ότι οι εταιρείες έρχονται και μειώνουν τις τιμές αυτές στα ράφια.

Βεβαίως αυτές οι εταιρείες που ελέγχθηκαν και βρέθηκαν να αισχροκερδούν ερχόμαστε τώρα με ένα από τα μέτρα τα οποία περάσαμε στην τροπολογία πριν μερικές μέρες και λέμε θα πρέπει το 30% των εκπτώσεων που αυτές οι εταιρείες παρέχουν προς τα σουπερμάρκετ να μειωθεί και το όφελος αυτό να περάσει με μείωση τιμής στον καταναλωτή. Γιατί δεν το ψηφίσατε αυτό; Τόσο πολύ κόπτεστε για την ακρίβεια; Τόσο πολύ σας ενδιαφέρει, αλλά όταν περνάμε ένα μέτρο που θα μειώσει τις τιμές αυτών των προϊόντων -πολλά από αυτά είναι μέσα σε αυτές τις λίστες που λέτε εσείς ότι βρέθηκαν να υπάρχει αθέμιτη κερδοφορία για αυτά- τώρα που μειώνεται η τιμή σε αυτά τα προϊόντα εσείς δεν ψηφίζετε αυτό το άρθρο. Γιατί δεν το ψηφίσατε, κύριε συνάδελφε;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ: Επειδή δεν το φέρατε ενιαία. Δεν μας δώσατε τη δυνατότητα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ (Υπουργός Ανάπτυξης): Αυτό δεν ενόχλησε τα άλλα κόμματα. Αυτό γιατί δεν ενόχλησε τα άλλα κόμματα; Γιατί ενόχλησε εσάς; Τα άλλα κόμματα δεν είχαν πρόβλημα με αυτή τη διάταξη που έδινε τη δυνατότητα να ενισχύσουμε ακόμα περισσότερο τον e-Katanalotis; Ή θέλετε να περιμένουμε έναν χρόνο για όρια τα οποία προβλέπονται στο Ενωσιακό Δίκαιο αναθέσεων για να μπορέσουμε πολύ γρήγορα να το κάνουμε να λειτουργεί ακόμα καλύτερα για τον καταναλωτή μας, για τα νοικοκυριά; Γιατί δεν ψηφίσατε τη μείωση για το βρεφικό γάλα, η οποία μπορεί να προσεγγίσει και το 20% ή και να το ξεπεράσει σε κάποιες περιπτώσεις; Γιατί δεν ψηφίσατε τη διάταξη για τη διαφάνεια στις τιμές από το χωράφι στο ράφι; Γιατί δεν ψηφίσατε τη διάταξη η οποία επιβάλλει τελικά στις εταιρείες να μειώσουν τις τιμές των προϊόντων τους στα ράφια των σουπερμάρκετ προς όφελος των νοικοκυριών; Αυτό δεν το απαντάτε.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υπουργό.

Θα συνεχίσουμε με τη δεύτερη με αριθμό 545/8-1-2024 επίκαιρη ερώτηση του πρώτου κύκλου του Βουλευτή Χαλκιδικής της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής» κ. Απόστολου Πάνα προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα: «Ενέργειες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την ενίσχυση των παραγωγών της πράσινης ελιάς Χαλκιδικής που επλήγησαν από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής το 2021 και το 2023».

Θα απαντήσει ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Διονύσιος Σταμενίτης.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΝΑΣ: Κύριε Υπουργέ, οι ανοιξιάτικοι παγετοί του 2021, αλλά και οι διαφοροποιημένες κλιματολογικές συνθήκες τον χειμώνα του 2023 είχαν ως αποτέλεσμα τα ελαιόδεντρα στη Χαλκιδική και τις δύο χρονιές να μην καρπίζουν με απώλειες παραγωγής οι οποίες αγγίζουν το 80% με 90% σε κάποιες περιπτώσεις. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το κόστος καλλιέργειας της επιτραπέζιας ελιάς Χαλκιδικής είναι διαφοροποιημένο από άλλες ποικιλίες και αγγίζει τα 700 με 800 ευρώ ανά στρέμμα.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τον κανονισμό του ΕΛΓΑ, όπως είναι γνωστό, αποζημιώνονται μόνο οι άμεσες ζημιές άρα στην ουσία η ακαρπία δεν ανήκει στις ασφαλιζόμενες καλυπτόμενες ζημιές. Αφού, λοιπόν, δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποιον εγχώριο χρηματοδοτικό μηχανισμό στήριξης, πρέπει να βρούμε άλλες εξωγενείς πιθανές χρηματοδοτήσεις. Από το 2021 έως σήμερα και παρά τις κοινοβουλευτικές προεκλογικές δεσμεύσεις υπηρεσιακών παραγόντων της Περιφερειακής Ενότητας Χαλκιδικής, αλλά και την ίδια τη δέσμευση του Πρωθυπουργού στην προεκλογική του περιοδεία στη Χαλκιδική για την ένταξη των ελαιοπαραγωγών σε κάποιο πρόγραμμα αποζημίωσης, δυστυχώς μέχρι τώρα δεν έχει γίνει απολύτως τίποτα.

Εδώ, λοιπόν, είναι προφανέστατο ότι έχουμε αναντιστοιχία λόγων και πράξεων. Άλλα λέμε προεκλογικά και τα ξεχνάμε μετεκλογικά. Και αυτό φυσικά δεν είναι τωρινό φαινόμενο. Είναι ένα φαινόμενο το οποίο το είδαμε στη Βουλή από τον Ιούλιο του 2021 μέχρι και τον Ιούνιο του 2023 ύστερα από επανειλημμένες κοινοβουλευτικές παρεμβάσεις που είχα κάνει.

Το ερώτημα είναι αν κάνατε πραγματικά ουσιαστικές κινήσεις εδώ και τρία χρόνια για το θέμα. Ετοιμάσαμε την αιτιολογημένη πρόταση ζημιάς και οικονομικών απωλειών προς την Ευρωπαϊκή Ένωση; Δώσαμε και κάναμε οποιαδήποτε ενέργεια εκτός από υποσχέσεις να βοηθήσουμε τους ελαιοπαραγωγούς της Χαλκιδικής; Για τους παραπάνω λόγους, κύριε Υπουργέ, σας ρωτώ: Σε ποιες συγκεκριμένες ενέργειες έχει προβεί έως και σήμερα το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έτσι ώστε να εντάξει την οικονομική ενίσχυση της ελαιοκαλλιέργειας εξαιτίας του φαινομένου της ακαρπίας σε ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό μηχανισμό στήριξης με σκοπό τον κατ' ελάχιστο ισοσκελισμό των οικονομικών απωλειών των ελαιοπαραγωγών της Χαλκιδικής;

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Πάνα.

Κύριε Υφυπουργέ, έχετε τον λόγο για τρία λεπτά, για την πρωτολογία σας.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, κατ' αρχάς θα υπενθυμίσω, όπως το είπατε και εσείς, τι ισχύει θεσμικά, όπως έχω κάνει ξανά από αυτό το Βήμα, ως προς τις ασφαλιστικά καλυπτόμενες ζημιές από τον ΕΛΓΑ για να ορίσουμε έτσι το σημείο εκκίνησης της συζήτησής μας και το ρεαλιστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορούμε να κινηθούμε με νομιμότητα.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικού Κεφαλαίου του ΕΛΓΑ, αποζημιώνονται μόνο οι άμεσες ζημιές στην ηρτημένη παραγωγή που οφείλονται σε ασφαλιστικά καλυπτόμενα αίτια. Δεν αποζημιώνονται οι δευτερεύουσες ή εκείνες που οφείλονται σε μη ασφαλιστικά καλυπτόμενα αιτία. Η ακαρπία, λοιπόν, που αποτελεί δευτερογενές αποτέλεσμα συνδυασμού κλιματικών παραγόντων, δεν καλύπτεται ασφαλιστικά. Επομένως δεδομένων των αρχών της νομιμότητας και ισονομίας της Κυβέρνησής μας δεν θα μπορούσαμε να παρεκκλίνουμε από τα ισχύοντα στην κείμενη νομοθεσία.

Τι σημαίνει αυτό; Ότι δεν αναγνωρίζουμε την ύπαρξη του προβλήματος που αναφέρατε ή ότι δεν προτιθέμεθα να πράξουμε κάτι για αυτό; Κάθε άλλο, μέσω των υπηρεσιών μας πρωτίστως, αλλά και μέσω των ίδιων των παραγωγών και των φορέων τους είμαστε γνώστες του προβλήματος το οποίο πράγματι υπάρχει σε διάφορες περιοχές της χώρας σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό.

Οι γεωτεχνικές υπηρεσίες του ΕΛΓΑ έχουν παρακολουθήσει την εξέλιξη της καλλιέργειας της ελιάς και έχουν συγκεντρώσει τα στοιχεία από διάφορες περιοχές. Επιπλέον, αγροτικοί φορείς από διάφορα μέρη της Ελλάδος έχουν πραγματοποιήσει κατά καιρούς συναντήσεις με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου μας και μάς έχουν αποτυπώσει την κατάσταση της καλλιέργειας στις περιοχές τους και τις ανησυχίες τους.

Θα τους στηρίξουμε και πώς; Έγινε πιστεύω σαφές ότι στο πλαίσιο ασφαλίσεων του ΕΛΓΑ δεν μπορούν να αποζημιωθούν. Επομένως πιστοί στην αρχή μας ότι κάθε κλάδος που πλήττεται πρέπει να στηρίζεται και στο πλαίσιο των δημοσιονομικών δυνατοτήτων της χώρας και στη βάση εμπεριστατωμένων στοιχείων θα διερευνήσουμε όλες τις εναλλακτικές και θα εξαντλήσουμε όλες τις δημοσιονομικές και θεσμικές μας δυνατότητες σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, προκειμένου να στηρίξουμε αυτό που θεωρούμε όχι απλά εθνικό προϊόν, αλλά εθνικό πλούτο, δηλαδή την ελιά.

Άλλωστε η σημασία που δίνουμε στο συγκεκριμένο προϊόν έχει και στο παρελθόν έμπρακτα αποδειχθεί. Για τις συνέπειες που αποδεδειγμένα είχε στον κλάδο η πανδημία στηρίξαμε τους Έλληνες ελαιοπαραγωγούς με το πρωτοφανές ποσό των 150 εκατομμυρίων ευρώ τόσο μέσω του προσωρινού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και μέσω του ΠΑΑ. Στη Χαλκιδική το αντίστοιχο ποσό ανήλθε στα 6.378.739 ευρώ. Έτσι και τώρα, συγκεράζοντας τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας από τον ΕΛΓΑ και τις άλλες αρμόδιες υπηρεσίες, όπως η ΔΑΟΚ, θα διερευνήσουμε τις προϋποθέσεις ένταξης και το οικονομικό όφελος από πιθανά χρηματοδοτικά εργαλεία. Και δεν θα μείνουμε μόνο σε αυτό θα πάμε ένα βήμα πιο πέρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Υφυπουργό.

Παρακαλώ πολύ, κύριε Πάνα, έχετε τρία λεπτά για τη δευτερολογία σας.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΝΑΣ: Κύριε Υπουργέ, ξέρετε, με το θέμα της ακαρπίας της ελιάς της Χαλκιδικής έχω ασχοληθεί κοινοβουλευτικά επανειλημμένα, άπειρες φορές από το 2021 και μετά. Δυστυχώς, χωρίς αυτό να έχει να έχει σχέση με εσάς, κάθε φορά που έπαιρνα μία υπόσχεση από κάποιον Υπουργό, δεν γινόταν πραγματικότητα. Οι περισσότεροι προκάτοχοί σας είχαν ενημερώσει από το 2021, δηλαδή την προηγούμενη χρονιά της ακαρπίας, ότι θα αποζημιωθούν οι παραγωγοί. Κάτι τέτοιο δεν έγινε.

Τώρα, λοιπόν, όπως είπατε και εσείς και σας ανέφερα και εγώ στην πρωτολογία, δεν είναι δυνατόν από τον ΕΛΓΑ να υπάρξει αποζημίωση των παραγωγών. Το ερώτημα, λοιπόν, είναι ένα: Ποιες ενέργειες έχετε κάνει μέχρι τώρα συγκεκριμένα, προκειμένου να ετοιμαστεί ένας φάκελος, για να υπάρξει ενίσχυση σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης; Έχουμε πληροφορηθεί από εκπροσώπους των συνεταιρισμών της Χαλκιδικής ότι κατά την επίσκεψη στο Υπουργείο πριν από λίγο καιρό υπήρξε μία τέτοια δέσμευση από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης, ότι δηλαδή με τη συνδρομή και άλλων χωρών θα ετοιμαστεί φάκελος, προκειμένου να αποζημιωθούν οι παραγωγοί της ελιάς της Χαλκιδικής. Και ξέρετε, αυτό έπρεπε να γίνει προ πολλού, πριν φτάσουμε καν σε αυτό το σημείο.

Συγχρόνως σε κοινοβουλευτικές μου παρεμβάσεις από τον Ιούλιο του 2021 -για να ξέρετε, επειδή κάνουμε και προτάσεις- ζήτησα να υπάρξει μια τεκμηριωμένη επιστημονικά μελέτη η οποία θα αποδεικνύει τις κλιματολογικές συνθήκες που προκαλούν το φαινόμενο της ακαρπίας. Καμμία ενέργεια και καμμία απάντηση. Επίσης, ζήτησα να δημιουργηθεί ένας πληροφοριακός μηχανισμός που θα λαμβάνει υπ' όψιν τις ζημιές που προκαλούνται στον πρωτογενή τομέα για την εθνική οικονομία. Καμμία απάντηση. Επίσης, ζητήσαμε αποτίμηση για το τι συμβαίνει πανελλαδικά με την ελιά, να δούμε πραγματικά το τι συμβαίνει σε κάθε περιφέρεια, να έχουμε δηλαδή συγκεκριμένα στοιχεία και την εθνική οικονομία. Καμμία ουσιαστική απάντηση. Και τον Οκτώβριο του 2023 σας καταθέσαμε ολοκληρωμένη πρόταση για τη δυνατότητα εύρεσης χρηματοδοτικών εργαλείων για την οικονομική ενίσχυση των ελαιοπαραγωγών της Χαλκιδικής εξαιτίας του φαινομένου της ακαρπίας. Ούτε τότε απαντήσατε. Δηλαδή, κατά κάποιο τρόπο συμβάλαμε στο να έχετε στα χέρια σας ουσιαστικά εργαλεία, να τα προχωρήσετε, προκειμένου να έχουμε το αποτέλεσμα το οποίο θέλουμε.

Εδώ τα πράγματα είναι συγκεκριμένα. Υπάρχει φάκελος; Έχει κάνει ενέργειες το Υπουργείο, προκειμένου να καταθέσει φάκελο

στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως έχει υποσχεθεί ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης σε εκπροσώπους των παραγωγών ελιάς, για να αποζημιωθούν; Έχει γίνει ή δεν έχει γίνει; Και αν έχει γίνει, πού βρισκόμαστε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Πάνα.

Παρακαλώ πολύ, κύριε Υφυπουργέ, έχετε τον λόγο για τρία λεπτά.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Ευχαριστώ πολύ, αγαπητέ συνάδελφε, για την ερώτησή σας, γιατί ακριβώς θα απαντήσουμε επί του συγκεκριμένου.

Επωφελούμενοι της σημαντικής θέσης που κατέχει η χώρα μας στην παγκόσμια παραγωγή ελιάς και ελαιολάδου λόγω της ποσότητας, αλλά κυρίως λόγω της ποιότητας, με πρωτοβουλία του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Αυγενάκη θα συγκληθεί για πρώτη φορά συνάντηση των εννιά Υπουργών Γεωργίας και Αλιείας των χωρών του ευρωπαϊκού Νότου. Η συνάντηση έχει προγραμματιστεί για τις 24 Ιανουαρίου, μεθαύριο, με στόχο τη συζήτηση των ζητημάτων που άπτονται της κλιματικής αλλαγής. Πρωτεύοντα ρόλο στην ατζέντα θα έχουν τα προβλήματα της ακαρπίας στην ελιά και του περονόσπορου στο αμπέλι, τα οποία θα θέσει ο Υπουργός κ. Αυγενάκης, όπως άλλωστε έχει δηλώσει και δεσμευτεί κατά τις συναντήσεις με εκπροσώπους των αγροτών. Με αυτόν τον τρόπο, με την από κοινού με άλλες χώρες διαπίστωση, καταγραφή και αντιμετώπιση του ζητήματος εκτιμούμε ότι θα προκύψει η βέλτιστη δυνατή πρόταση για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Παράλληλα, πέραν της οποιασδήποτε χρηματικής ενίσχυσης, θεωρούμε ότι απαιτούνται και επεξεργαζόμαστε και πιο μόνιμες λύσεις για την αντιμετώπιση των ζημιών στην παραγωγή που οφείλονται στις νέες κλιματικές συνθήκες. Γι' αυτό τον λόγο δρομολογούμε μια διαρθρωτική αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος με τη νομοθέτηση του νέου εκσυγχρονισμένου και βελτιωμένου κανονισμού του ΕΛΓΑ που θα ανταποκρίνεται περισσότερο στις ανάγκες των παραγωγών και κτηνοτρόφων, όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί.

Προς τον σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκαν δύο μελέτες της Παγκόσμιας Τράπεζας και της PWC, τις οποίες αξιολογούμε, για να σχεδιάσουμε αυτό το ανανεωμένο τοπίο γεωργικών ασφαλίσεων, πάντοτε με γνώμονα την οικονομική βιωσιμότητα του οργανισμού και τη φερεγγυότητα των υπηρεσιών του. Οι εν λόγω μελέτες περιλαμβάνουν αξιολόγηση νέων κινδύνων, νέων μορφών ασφάλισης και τις δυνατότητες αξιοποίησης των διαθέσιμων από τη νέα ΚΑΠ εργαλείων διαχείρισης κινδύνων. Μάλιστα, στην πρώτη τροποποίησή του ΣΣ ΚΑΠ, που υποβάλαμε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμπεριλάβαμε τεχνικό δελτίο για την ενεργοποίηση της δυνατότητας επιδότησης ασφαλίστρου για την κάλυψη ζημιών στην αγροτική παραγωγή από κινδύνους υψηλού ρίσκου με επιπλέον εθελοντικές κατηγορίες ασφάλισης, όπως η ακαρπία. Όπως έχει τονίσει ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, εντός των επόμενων μηνών θα κατατεθεί το σχετικό νομοσχέδιο προς ψήφιση στη Βουλή.

Εν κατακλείδι, και γνωρίζουμε το πρόβλημα και προτιθέμεθα να το αντιμετωπίσουμε και θα το αντιμετωπίσουμε όχι μόνο με μέσα έκτακτου χαρακτήρα με ορίζοντα ενός ή δύο ετών αλλά με λύσεις μόνιμου χαρακτήρα που θα δημιουργούν ένα περιβάλλον ασφάλειας στον παραγωγό και στον επενδυτή του πρωτογενή τομέα. Αποδεικνύουμε, δηλαδή, ότι και το γνωρίζουμε, αλλά έχουμε προβεί και σε ενέργειες και σχεδιάζουμε με σοβαρότητα την αντιμετώπιση όλων αυτών των προβλημάτων που αναφέρατε.

Σας ευχαριστώ.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει η Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΟΛΓΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ**)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Ακολουθεί η όγδοη με αριθμό 561/12-1-2024 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου της Βουλευτού Αιτωλοακαρνανίας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής» κ. Χριστίνας Σταρακά προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα: «Πρωτοφανής καθυστέρηση στην καταβολή των άμεσων ενισχύσεων στους αγρότες».

Κυρία Σταρακά, έχετε τον λόγο.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΤΑΡΑΚΑ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριε Υφυπουργέ, πρώτη χρονιά που εφαρμόζεται η νέα ΚΑΠ 2023-2027 και πραγματικά τα αποτελέσματα είναι τραγικά. Με ευθύνη καθαρά της δικής σας Κυβέρνησης η Ελλάδα έχασε μια μοναδική ευκαιρία το 2022, έτσι ώστε να καταθέσει ένα βιώσιμο σχέδιο για τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής γεωργίας. Αντίθετα, διαπιστώνουμε ότι υλοποιείται ένα σχέδιο ικανοποίησης μικροσυμφερόντων που λυμαίνονται τις επιδοτήσεις χρόνια με επίσης ξεκάθαρα κυβερνητική σας ευθύνη.

Αποτέλεσμα είναι το 2023 να είναι για τον αγροτικό κόσμο, όπως αποδεικνύουν οι αριθμοί, η χρονιά με τις χειρότερες πληρωμές από τότε που εφαρμόστηκε η νέα ΚΑΠ. Εξάλλου, αυτό το επιβεβαιώνουν και οι κινητοποιήσεις που ήδη έχουν ξεκινήσει και αυτές, βέβαια, που θα ακολουθήσουν. Και αυτό έχει μια αιτία. Οφείλεται στην προχειρότητα που στήθηκε το στρατηγικό σχέδιο ΚΑΠ από τον τότε Υπουργό, τον κ. Λιβανό, όπου δεν υπήρξε καμμία διαβούλευση με τους αγρότες.

Κύριε Υφυπουργέ, τέτοιου είδους προβλήματα δεν λύνονται με επικοινωνιακά τρικ, γιατί τα χρήματα αυτά τα χρήματα λείπουν από τους αγρότες, λείπουν από την αγορά και τίποτα δεν εγγυάται ότι αυτά θα αναπληρωθούν. Και για να γίνω πιο συγκεκριμένη, οι άμεσες ενισχύσεις στους λογαριασμούς των δικαιούχων, σύμφωνα με τα στοιχεία πάντα του ΟΠΕΚΕΠΕ, για το 2023 ανέρχονται σε 939 εκατομμύρια ευρώ, 563 εκατομμύρια ευρώ λιγότερα σε σχέση με το 2022.

Καταλαβαίνετε για τι ποσό μιλάμε, κύριε Υφυπουργέ; Για πάνω από μισό δισεκατομμύριο. Επιπλέον, 245 εκατομμύρια από τις συνδεδεμένες ενισχύσεις δεν έχουν καταβληθεί, ενώ δεν έχει αρχίσει ακόμα η συγκέντρωση και ο έλεγχος των σχετικών στοιχείων της παραγωγής.

Πάμε τώρα και στις μικρές εκμεταλλεύσεις, όπου ένας σημαντικός αριθμός μικρών εκμεταλλεύσεων και κατοίκων της υπαίθρου δεν μπόρεσε ή δεν θέλησε να ενεργοποιήσει λόγω του κόστους ένα εκατομμύριο οκτακόσιες ογδόντα οκτώ χιλιάδες στρέμματα αντιστοίχων δικαιωμάτων, με αποτέλεσμα να μη διατεθούν 75 εκατομμύρια από τη βασική ενίσχυση, 4,6 εκατομμύρια από τους νέους αγρότες και 12 εκατομμύρια από την αναδιανεμητική.

Να πάμε και στα οικολογικά σχήματα των οποίων, κακά τα ψέματα, οι ελλείψεις και αδυναμίες εφαρμογής μαζί με τις στρεβλώσεις βέβαια και τις καταχρήσεις δικαιολογητικών, οδήγησαν στη μη καταβολή 425 εκατομμυρίων ευρώ, που έως και πέρυσι δίνονταν πάντα μαζί με τις βασικές ενισχύσεις. Για πρώτη φορά στα χρονικά δεν δόθηκαν μέσα στο έτος 425 εκατομμύρια ευρώ που τα δικαιούνταν και τα δικαιούται ο κάθε αγρότης.

Αυτή την αστοχία βέβαια την παραδεχθήκατε με την ανακοίνωσή σας για το άνοιγμα της πλατφόρμας για την υποβολή των αιτήσεων για τα οικολογικά σχήματα τα οποία, όπως είπατε, θα γίνει στα μέσα της εβδομάδας και για δεκαπέντε μέρες και βέβαια με την πληρωμή τους να μετατίθεται από τον Μάρτιο στον Μάιο. Θα μου πείτε κάλλιο αργά παρά ποτέ, όμως δεν είναι καθόλου έτσι, κύριε Υπουργέ. Τα πράγματα είναι πάρα πολύ σοβαρά γιατί μιλάμε για λεφτά των αγροτών, μιλάμε για λεφτά που έπρεπε να έχουν πέσει στην αγορά. Είναι λεφτά της αγοράς. Δεν θέλω να φανώ υπερβολική, αλλά μεταθέτοντας το πρόβλημα και κατηγορώντας τον ΟΠΕΚΕΠΕ για όλα, το μόνο που καταφέρνετε είναι να υπεκφεύγετε των αδιαμφισβήτητων πολιτικών δικών σας ευθυνών.

Και ερωτώ: Προτίθεστε να ασχοληθείτε σοβαρά με όλες αυτές τις εκκρεμότητες εις βάρος των αγροτών, καταβάλλοντας στους κτηνοτρόφους άμεσα τις απαιτούμενες ενισχύσεις και στους αγρότες μας; Αν ναι, να μας ενημερώσετε πότε οι δικαιούχοι θα δουν στους λογαριασμούς τους τα χρήματα που τους ανήκουν.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Τον λόγο έχει ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Σταμενίτης, για τρία λεπτά.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία συνάδελφε, θα τολμήσω να πω ότι χαίρομαι που μας κά-

νατε τη συγκεκριμένη ερώτηση γιατί μου δίνεται η ευκαιρία να καθησυχάσω τους παραγωγούς, αυτούς στους οποίους εσείς προσπαθείτε να σπείρετε τον πανικό, διότι αυτό κάνετε. Λέτε ότι οι ενέργειές μας δεν ήταν αρκετές, αλλά δεν προτείνετε κάτι, απλά κινδυνολογείτε. Δεν είναι άλλωστε πρώτη φορά που η Αντιπολίτευση εκμεταλλεύεται το πολύ σημαντικό ομολογουμένως θέμα των πληρωμών από τον ΟΠΕΚΕΠΕ για να κινδυνολογήσει.

Αλλά ουδέποτε επαληθεύτηκαν οι δυσοίωνες προφητείες σας. Ενδεικτικά μόνο να σας θυμίσω πόσα ειπώθηκαν για το άνοιγμα του πληροφοριακού συστήματος και την υποβολή αιτήσεων. Ότι δεν θα προλάβαιναν οι παραγωγοί να υποβάλουν αιτήσεις, ότι δεν θα προλάβαινε ο ΟΠΕΚΕΠΕ να κάνει πληρωμή προκαταβολής των άμεσων ενισχύσεων. Διαψεύστηκαν όλα στην πράξη.

Στο προκείμενο τώρα, όλες οι απαραίτητες διαδικασίες με τη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων υλοποιήθηκαν και οι πληρωμές έγιναν. Μην παραβλέπετε, και αξίζει να αναφερθεί εδώ, ότι ήταν μια περίοδος μεταβατική τόσο για τον ΟΠΕΚΕΠΕ όσο και για την ΚΑΠ λόγω της νέας προγραμματικής περιόδου. Κάθε μετάβαση είναι δύσκολη, κυοφορεί αστοχίες ή καθυστερήσεις, αλλά κάθε μετάβαση ισοδυναμεί με βήματα μπροστά και γι' αυτό και είναι απαραίτητη.

Ως Κυβέρνηση προτιμήσαμε να αναλάβουμε το βάρος και το κόστος ενός προσωρινού προβλήματος, προσφέροντας το μονίμως θετικότερο και ωφελιμότερο για τον παράγωγο αποτέλεσμα. Γιατί το στρατηγικό σχέδιο της νέας ΚΑΠ, που το 2023 για πρώτη φορά τέθηκε σε εφαρμογή, ενσωματώνει όλες τις αναπτυξιακές προτεραιότητες για τον αγροδιατροφικό τομέα της χώρας μας και είναι σίγουρα πιο εναρμονισμένο με τις απαιτήσεις της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, αλλά και της αγοράς του πρωτογενούς τομέα γενικότερα.

Μιλάτε για καθυστερήσεις στην έκδοση εφαρμοστικών αποφάσεων. Υπενθυμίζω ότι το στρατηγικό σχέδιο της ΚΑΠ της Ελλάδος ήταν από τα πρώτα που υποβλήθηκαν προς έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 30 Δεκεμβρίου 2021 και από τα πρώτα που έλαβαν έγκριση στις 21 Νοεμβρίου 2022 γεγονός που καταδεικνύει την ωριμότητά του, αλλά πήρε και πάρα πολλά θετικά σχόλια. Οι διαπραγματεύσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που μεσολάβησαν από την υποβολή ως την έγκριση, αναμενόμενες για όλα τα κράτη-μέλη, σήμαιναν προφανώς και κάποιες καθυστερήσεις. Ωστόσο όλες οι απαραίτητες για την υποβολή των αιτήσεων εφαρμοστικές αποφάσεις για την έκδοση των οποίων απαιτείται συνεργασία αρκετών υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ και στις οποίες περιγράφονται οι δεσμεύσεις και υποχρεώσεις των παραγωγών, εκδόθηκαν σταδιακά.

Επιπλέον, στους παραγωγούς δόθηκαν οι απαραίτητοι χρόνοι για υποβολή και συμπλήρωση ή διόρθωση των αιτήσεών τους. Υπήρχαν λάθη ή παραλείψεις στις πληρωμές; Ναι, δεν το αρνήθηκε κανένας και δια στόματος του Υπουργού έγιναν δηλώσεις που αποδεικνύουν ότι δεν εθελοτυφλούμε, ότι, πέραν των αντικειμενικών τεχνικών και αναμενόμενων προβλημάτων που συνοδεύουν ίσως τη νέα διαδικασία, υπήρχε πρόβλημα διαφάνειας και συνέπειας, το οποίο αποδίδεται στην απελθούσα πια διοίκηση του ΟΠΕΚΕΠΕ, με την οποία το Υπουργείο μας δεν δίστασε να συγκρουστεί, υπερασπιζόμενο το συμφέρον και το δίκαιο των παραγωγών, αλλά και την επάνοδο -και αυτό είναι το ζητούμενο- του ΟΠΕΚΕΠΕ στην εύρυθμη λειτουργία του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, σαράντα τρεις μαθήτριες και μαθητές και τρεις εκπαιδευτικοί συνοδοί από το 2ο Γυμνάσιο Αγίων Θεοδώρων Κορινθίας.

Η Βουλή σάς καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο τώρα έχει η κ. Σταρακά τρία λεπτά για τη δευτερολογία της.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΤΑΡΑΚΑ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριε Υφυπουργέ, ευχαριστώ για τις απαντήσεις σας, αλλά μόνο απάντηση δεν ήταν σε αυτό που σας ρώτησα. Επιτρέψτε μου, όμως, να επισημάνω κάτι. Μετά την ανακοίνωση και της νέας προθεσμίας συμπληρωματικών αιτημάτων για τα οικολογικά σχήματα, αποδεικνύεται ότι, πέρα από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, τον οποίο συνεχώς αναφέρετε, μεγάλο μερίδιο ευθύνης φέρει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Εσείς, κύριε Υφυπουργέ, -το Υπουργείο σας εννοώ, όχι εσείς προσωπικά- εποπτεύετε τον οργανισμό και αυτός υλοποιεί τις πολιτικές σας αποφάσεις. Μετράμε πέντε χρόνια Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας και έχουν αλλάξει τέσσερις Υπουργοί Αγροτικής Ανάπτυξης, τέσσερις Πρόεδροι του ΟΠΕΚΕΠΕ και μάλιστα ο τελευταίος ερευνάται και από τη δικαιοσύνη. Πρέπει, λοιπόν, να αφήσουμε το μπαλάκι των ευθυνών μεταξύ εσάς και του ΟΠΕΚΕΠΕ για το ποιος φταίει για τα όσα αδιανόητα συμβαίνουν εκεί.

Κύριε Υφυπουργέ, ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν νομοθετεί, απλώς υλοποιεί τις υπουργικές αποφάσεις και τις λοιπές κανονιστικές πράξεις τις δικές σας. Εξάλλου, αυτό είναι το τελευταίο που ενδιαφέρει τους αγρότες και τον αγροτικό κόσμο γενικότερα. Και σε αυτήν τη σύγκρουση ΟΠΕΚΕΠΕ - Κυβέρνησης ο ΟΠΕΚΕΠΕ μας υπενθύμισε και κάτι άλλο, γιατί είπατε ότι πήρε και πολλά θετικά σχόλια στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Θα διαφωνήσω. Εκ της πράξεως μιλάω.

Σύμφωνα, λοιπόν, με το στρατηγικό σχέδιο που κατατέθηκε το '22 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εγκρίθηκε για το '23, προβλέπει, λέει ο ΟΠΕΚΕΠΕ, μειώσεις σε σχέση με το '22: 27% μειώσεις για τους κτηνοτρόφους, 17% μειώσεις για τις αρόσιμες καλλιέργειες, 19% μειώσεις για τις μόνιμες φυτείες - δενδρώδεις καλλιέργειες. Και ρωτάω εγώ: Μήπως τελικά ο ΟΠΕΚΕΠΕ αποκάλυψε την κρυφή ατζέντα της Κυβέρνησης και αυτό δεν σας άρεσε καθόλου; Έπρεπε, λοιπόν, να είχατε επέμβει, κύριε Υφυπουργέ, έγκαιρα ως εποπτεύοντες, εξασφαλίζοντας την καταβολή όλων των απαιτούμενων ενισχύσεων προτού φτάσουμε σήμερα στα ωραία λόγια του κ. Αυγενάκη για νέα αρχή με διαφάνεια.

Τώρα λέτε ότι έχετε καταθέσει τροποποιήσεις για τη νέα ΚΑΠ. Ναι, όμως δεν έχετε βάλει ακόμα σε σειρά τα χρωστούμενα του περασμένου έτους. Και όμως έχετε καταλάβει ότι χρωστάτε στην κυριολεξία σε αυτόν τον κόσμο και δεν δικαιολογείται πλέον τίποτα από όλα αυτά; Χρωστάτε πάνω από μισό δισεκατομμύριο στον αγροτικό μας κόσμο. Και δεν είναι μόνο οι άμεσες ενισχύσεις -και συνδέεται με την ερώτηση του συναδέλφου πριν, του κ. Πάνα- είναι και η ακαρπία, είναι και τα κερδοσκοπικά παιχνίδια με το αιγοπρόβειο γάλα εις βάρος των κτηνοτρόφων, είναι οι αποζημιώσεις του ΕΛΓΑ που ακόμα δεν έχουν καταβληθεί, με μεγάλη καθυστέρηση, είναι οι υψηλές τιμές της ενέργειας και πάνω απ' όλα η ακρίβεια.

Κατάγομαι από την Αιτωλοακαρνανία και, όπως γνωρίζετε, η πλειοψηφία εκεί δεν είναι τίποτε άλλο από αγρότες και κτηνοτρόφους. Το 2024 βρίσκει τους κτηνοτρόφους, κύριε Υφυπουργέ, σε πολύ δεινή κατάσταση πραγματικά. Είναι επίσης οι πληρωμές τους μειωμένες λόγω των καταχρήσεων που υπήρξαν τα τελευταία χρόνια με το εθνικό απόθεμα, την ίδια στιγμή που ο κλάδος βιώνει πραγματικά συνθήκες ασφυξίας λόγω της τεράστιας αύξησης του κόστους των ζωοτροφών, της ενέργειας, των προβληματικών πληρωμών και αποζημιώσεων που πλήττουν κυρίως τους κτηνοτρόφους.

Πραγματικά σας λέω, προχτές ήρθε στο γραφείο μου ένας κτηνοτρόφος που παράγει εκατό τόνους γάλα -από τους πιο οργανωμένους κτηνοτρόφους- και έκλαιγε, πραγματικά έκλαιγε. Πρέπει να έρθουμε κοντά στην κοινωνία, να δούμε το πρόβλημα, κύριε Υφυπουργέ. Η κύρια έγνοια του, κύριε Αυγενάκη, μου φαίνεται ότι είναι να πληρώσει αυτούς που δημιούργησαν το πρόβλημα εις βάρος των υπολοίπων παραγωγών. Τίθεται θέμα επιβίωσης, κύριε Υφυπουργέ, με τις ενισχύσεις να είναι απλήρωτες.

Κλείνοντας, οι πολιτικές σας γενικότερα ως Κυβέρνηση και ειδικότερα ως Υπουργείο έχουν οδηγήσει στην κυριολεξία σε απόγνωση τον αγροτικό κόσμο. Πάμε, λοιπόν, στο σήμερα και σας ρωτάω κάτι πολύ απλό. Έφταιγε ο ΟΠΕΚΕΠΕ θα πω εγώ, θα συμφωνήσω μαζί σας. Αφού, λοιπόν, καθαρίσατε τον ΟΠΕΚΕΠΕ και τον Πρόεδρο και καθαρίσατε και από τα αριστερής προέλευ-

σης στελέχη, όπως είπε ο κ. Αυγενάκης –άκουσον, άκουσον δηλαδή, μας θύμισαν εποχές πιστοποιητικών κοινωνικών φρονημάτων της αλησμόνητης Δεξιάς- το καθαρίσατε και από αυτό, τι σας εμποδίζει σήμερα να προχωρήσετε στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να πληρωθεί ο αγροτικός κόσμος; Μακάρι να διαψευστώ, αλλά θεωρώ ότι στην πορεία θα βρεθεί ένας ακόμα αποδιοπομπαίος τράγος για να καλύψετε την ανεπάρκεια και την αδυναμία σας.

Δεν θα μείνω στη σημερινή παρέμβαση, θα επανέλθω μέχρι να δω ότι το μισό τουλάχιστον δισεκατομμύριο που χρωστάμε στον αγροτικό κόσμο θα πιστωθεί στους λογαριασμούς του. Και εύχομαι, βάσει του τόσο καλού σχεδιασμού που έγινε για την ΚΑΠ, αυτό το μισό δισεκατομμύριο να μην πάει με μορφή επιδόματος σε ετεροεπαγγελματίες και σε μη κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.

Εμείς, κύριε Υφυπουργέ, κλείνοντας θα σας πω ότι είμαστε αποφασισμένοι να υπερασπιστούμε τους αγρότες και τους κτηνοτρόφους που θέλουν να παράγουν και να δημιουργούν σε μία ευρωπαϊκή χώρα που, πάνω απ’ όλα, σέβεται τον μόχθο τους και λειτουργεί με διαφάνεια και δικαιοσύνη, έτσι ώστε να δώσουμε όραμα στους νέους αγρότες να ασχοληθούν με την πλουσιοπάροχη ελληνική ύπαιθρο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Κύριε Σταμενίτη, έχετε τον λόγο για να ολοκληρώσετε την απάντησή σας.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Ευχαριστώ.

Κυρία συνάδελφε, θα αρχίσω από το τελευταίο που είπατε και έχει αξία να τα βάλουμε σε μία σειρά. Επιβεβαιώνετε αυτά που είπα στην πρωτολογία μου ότι κινδυνολογείτε. Τι έπρεπε να έχει πληρωθεί και δεν πληρώθηκε; Πραγματικά. Τα οικολογικά σχήματα, που είναι το κομμάτι των άμεσων ενισχύσεων που αντικαθιστά το «πρασίνισμα» της προηγούμενης περιόδου. Αυτό δεν πληρώθηκε. Είπατε και τα νούμερα. Άρα, μιλάμε για κάτι νέο στη δομή και τη λειτουργία του και αυτό γιατί μόνο αυτήν τη χρονιά θα πληρωθεί μετά τη βασική εισοδηματική στήριξη, ενώ από το ‘24 θα πληρώνονται ταυτόχρονα κανονικά.

Σε ό,τι αφορά την πληρωμή των συνδεδεμένων καθεστώτων, έχει ήδη ξεκινήσει από τον ΟΠΕΚΕΠΕ η απαραίτητη προετοιμασία για την πληρωμή τους και θα γίνει στον χρόνο που γινόταν κάθε χρόνο. Επομένως, δεν μπορείτε να μιλάτε και να αναφέρεστε σε χαμηλότερα ποσά άμεσων ενισχύσεων σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά ωσάν αυτά να είναι οριστικά.

Ακόμα, δεν είναι δυνατή η σύγκριση των δύο ετών. Λίγη υπομονή και θα καταβληθεί το σύνολο των ενισχύσεων που δικαιούνται οι παραγωγοί για το 2023. Και εδώ θα αναφερθώ, όπως είπατε και εσείς, στο ότι έχει ξανανοίξει το σύστημα, άμεσα θα ξανανοίξει η βάση δεδομένων του οργανισμού για διορθώσεις, διοικητικές πράξεις, ώστε να ολοκληρωθούν ορθά οι πληρωμές του έτους 2023 σταδιακά μέχρι 30 Ιουνίου 2024. Αυτή είναι η οριστική και τελευταία ημερομηνία. Επαναλαμβάνω, ημερομηνία που αποτελεί κανονιστική απαίτηση ολοκλήρωσης των πληρωμών για το συγκεκριμένο έτος αιτήσεων.

Εξάλλου -και αυτό είναι το πολύ σημαντικό πολιτικό ζήτημα- δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η πρώτη διακυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη, με προσωπική του παρέμβαση, εξασφάλισε για τη χώρα τους ίδιους πόρους με την προηγούμενη περίοδο ύψους 19,3 δισεκατομμύρια ευρώ, όταν οι πόροι της ΚΑΠ μειώνονται και συνολικά και επιμέρους για τα υπόλοιπα κράτη-μέλη.

Προφανώς δεν εξασφάλισε για να παραμείνουν στα ταμεία, όπως αναφέρεστε, αλλά για να διανεμηθούν στους δικαιούχους παραγωγούς και αυτό θα γίνει. Μιλάμε για τις ίδιες κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας που αντιμετώπιζαν και αντιμετωπίζουν με αμεσότητα και αποτελεσματικότητα τις κρίσεις, τις φυσικές καταστροφές, τα δομικά προβλήματα του χώρου που περιβάλλει τον πρωτογενή τομέα.

Υπενθυμίζω: Εξακόσια εκατομμύρια για την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης στον πρωτογενή τομέα, 264 εκατομμύρια για την αντιμετώπιση των συνεπειών του πολέμου στην Ουκρανία, 400 εκατομμύρια από τον κρατικό προϋπολογισμό, ενίσχυση ρευστότητας στον ΕΛΓΑ που συρρίκνωσε τον χρόνο καταβολής των αποζημιώσεων σε λίγους μόνο μήνες από τον ενάμιση χρόνο που απαιτούνταν πριν και σε μία δόση, όχι πια σε τρεις. Ενεργοποίηση ξανά του μέτρου επιστροφής του ειδικού φόρου κατανάλωσης στο πετρέλαιο. Για τα δύο έτη 2022 και 2023 έχουν επιστραφεί περίπου 160 εκατομμύρια σε διακόσιους ενενήντα χιλιάδες αγρότες.

Νομοθέτηση για την πληρέστερη και αμεσότερη κάλυψη των ζημιών από θεομηνίες και φυσικές καταστροφές. Για το πιο πρόσφατο φαινόμενο, αυτό των πλημμυρών σε Θεσσαλία και Στερεά Ελλάδα, ήδη έχουν καταβληθεί από τον ΕΛΓΑ περίπου 150 εκατομμύρια σε προκαταβολές πλέον της πρώτης αρωγής και έχουν ληφθεί αποφάσεις στρατηγικής για την ανασυγκρότηση και θωράκιση της πλημμυροπαθούς περιοχής.

Συνολική αναμόρφωση του γεωργικοασφαλιστικού συστήματος και νομοθέτηση ενός νέου εκσυγχρονισμένου και βελτιωμένου κανονισμού του ΕΛΓΑ. Στο προσεχές διάστημα, όπως έχει δηλώσει ο Υπουργός, θα τεθεί το σχετικό νομοσχέδιο προς ψήφιση στη Βουλή.

Πιστεύει κανείς ότι αυτή η Κυβέρνηση θα αφήσει στην τύχη του το θέμα των πληρωμών των αγροτών; Ο ΟΠΕΚΕΠΕ προετοιμάζεται ήδη για το 2024, ώστε να ξεκινήσει έγκαιρα η υποβολή των αιτήσεων και να υπάρχει κανονικότητα στον προγραμματισμό και στην καταβολή των πληρωμών τους. Οι διοικητικές και οργανωτικές αλλαγές που χρειάζονταν οργανισμούς έχουν δρομολογηθεί. Το Υπουργείο και ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχουν πλέον την εμπειρία του πρώτου έτους εφαρμογής της ΚΑΠ και η πολιτική ηγεσία είναι σταθερά αρωγός τους.

Αυτές είναι οι τρεις παράμετροι που εξασφαλίζουν την ομαλοποίηση της διαδικασίας και την αρτιότητα των πληρωμών.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Ακολουθεί η πρώτη με αριθμό 2152/6-12-2023 ερώτηση του κύκλου των αναφορών και ερωτήσεων του Βουλευτή Φθιώτιδος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία» κ. Ιωάννη Σαρακιώτη προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με θέμα: «Κραυγή αγωνίας από τους ελαιοπαραγωγούς της Φθιώτιδας και της χώρας – Απειλή για το εισόδημά τους η ακαρπία της ελιάς».

Κύριε Σαρακιώτη, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΑΚΙΩΤΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, όπως γνωρίζετε, προ δύο μηνών περίπου ολοκληρώθηκε η προηγούμενη ελαιοκομική περίοδος, η οποία χαρακτηρίζεται από το μείζον ζήτημα της ακαρπίας, που δεν έπληξε μόνο τους αγρότες της Φθιώτιδας, για τους οποίους θα αναφερθώ σήμερα, αλλά τους αγρότες και ελαιοκαλλιεργητές πανελλαδικά και απασχολεί ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού ο οποίος κατοικεί στη Φθιώτιδα, καθώς εκτός από τους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, κάθε οικογένεια σχεδόν διαθέτει ένα αγροτεμάχιο, έναν ελαιοπερίβολο και αποκομίζει και ένα μικρό εισόδημα αλλά και το λάδι της περιόδου, αλλά απασχολεί και πολλούς επαγγελματίες οι οποίοι δραστηριοποιούνται στον χώρο της μεταποίησης.

Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, η απώλεια του εισοδήματος για τους ελαιοπαραγωγούς της περιοχής της Φθιώτιδας αγγίζει τα 50 εκατομμύρια ευρώ και αν προσθέσουμε και τον κλάδο της μεταποίησης, φτάνουμε στα 70 εκατομμύρια ευρώ. Είναι η πρώτη περιοχή σε παραγωγή της ποικιλίας κονσερβοελιάς και η τρίτη πανελλαδικά στην παραγωγή της ελιάς της ποικιλίας Καλαμών.

Με το ζήτημα του ΕΛΓΑ δεν θα ασχοληθώ. Όλοι γνωρίζουμε ότι δεν μπορεί να προβεί σε καμμία ενέργεια αντιστάθμισης των απολεσθέντων εισοδημάτων. Θα σταθώ στην επιστολή που έχει σταλεί από τις 20 Οκτωβρίου 2023 προς τον κύριο Πρωθυπουργό από τον Αγροτικό Ελαιουργικό Συνεταιρισμό Στυλίδας, που λέει ότι η συλλογή έφτασε περίπου στο 5% της περσινής παραγωγής. Θα σταθώ στο πόρισμα και σε ό,τι εξήχθη από την πανελλαδική σύσκεψη ελαιοπαραγωγών που έλαβε χώρα στην Αταλάντη στις 26 Νοεμβρίου του 2023, όπου επισημάνθηκε ότι διάγουμε τη χειρότερη περίοδο για τους ελαιοκαλλιεργητές των τελευταίων πολλών ετών.

Τίθεται το εξής ζήτημα: Δεν μιλάμε για μείωση του εισοδήματος. Ουσιαστικά μιλάμε για εκμηδενισμό του εισοδήματος. Όταν η ακαρπία φτάνει το 85%, 90% και 95% σε πολλές περιοχές, αν-

τιλαμβάνεστε ότι υπάρχουν ελαιοκαλλιεργητές οι οποίοι δεν έχουν αυτήν τη στιγμή ούτε τα προς το ζην, ούτε υπάρχει η δυνατότητα να ξοδέψουν για τη νέα καλλιεργητική περίοδο.

Το ερώτημα έχει ως εξής: Πέραν της εξαγγελθείσης -την οποία έχουμε ακούσει πολλές φορές- πρόθεσης του κ. Αυγενάκη, του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, για συνεννόηση με άλλες αγροτικές χώρες, προκειμένου να κατατεθεί φάκελος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να συζητηθεί το θέμα ποιες είναι οι άμεσες ενέργειες ενίσχυσης του εισοδήματος, ουσιαστικά αναπλήρωσης της απώλειας του 85%, 90%, 95% των ελαιοκαλλιεργητών άμεσα.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Κύριε Σταμενίτη, έχετε τον λόγο για την απάντησή σας.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, οι κυβερνήσεις του Κυριάκου Μητσοτάκη τόσο της προηγούμενης κυβερνητικής θητείας όσο και της τρέχουσας, λαμβάνουν αποφάσεις για τη στήριξη των αγροτών και πολύ περισσότερο για τη συνολική βελτίωση της θέσης τους.

Θίγετε σήμερα με το ερώτημά σας το ζήτημα της ακαρπίας στην ελιά, ένα πρόβλημα που το γνωρίζουμε πολύ καλά. Ως ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχουμε βρεθεί δίπλα στους παραγωγούς στο πεδίο, έχουμε συζητήσει μαζί τους, έχουμε αναλύσει τα δεδομένα και από την πρώτη στιγμή είμαστε απόλυτα ειλικρινείς ως προς το τι δεν μπορεί να γίνει, καθώς και ως προς το τι θα επιδιώξουμε να γίνει.

Το ξέρετε κι εσείς πολύ καλά ότι αυτό που δεν μπορεί να γίνει - το έλεγα και προηγουμένως στον συνάδελφό σας από τη Χαλκιδική- είναι να καλυφθούν αυτές οι ζημιές από τον ΕΛΓΑ. Το είπατε κι εσείς, το επαναλαμβάνω, όμως, ότι σύμφωνα με τον κανονισμό ασφάλισης φυτικού κεφαλαίου του ΕΛΓΑ, αποζημιώνονται μόνο οι άμεσες ζημιές στην ηρτημένη παραγωγή που οφείλονται σε ασφαλιστικά καλυπτόμενα αίτια. Δεν αποζημιώνονται οι δευτερεύουσες ή εκείνες που οφείλονται σε μη ασφαλιστικά καλυπτόμενα αίτια. Η ακαρπία, ως γνωστόν, είναι ένα δευτερογενές αποτέλεσμα συνδυασμού κλιματικών παραγόντων και δεν καλύπτεται ασφαλιστικά. Επομένως, δεδομένων των αρχών της νομιμότητας και της ισονομίας της Κυβέρνησης, δεν θα μπορούσαμε να παρεκκλίνουμε από τα ισχύοντα στην κείμενη νομοθεσία.

Θα μείνουμε σε αυτό; Αυτή η Κυβέρνηση έχει αποδείξει ότι αναζητά και τις περισσότερες φορές βρίσκει λύσεις για να στηρίξει κάθε κλάδο, κάθε επαγγελματία, κάθε κοινωνική ομάδα και το έκανε μάλιστα σε συνθήκες δύσκολες, με κρίσεις εξωγενείς και πολύ απαιτητικές ως προς την αντιμετώπισή τους.

Έτσι, λοιπόν, να πάμε και στο δεύτερο σκέλος που σας ανέφερα και είναι ποιο; Το τι θα προσπαθήσουμε να κάνουμε. Ήδη οι γεωτεχνικές υπηρεσίες του ΕΛΓΑ έχουν παρακολουθήσει την εξέλιξη της καλλιέργειας της ελιάς και έχουν συγκεντρώσει τα στοιχεία για τις διάφορες περιοχές. Όπως σας είπα και προηγουμένως, οι εκπρόσωποι των παραγωγών και οι αγροτικοί φορείς από τις περιοχές της χώρας μας που αντιμετωπίζουν αυτό το πρόβλημα έχουν πραγματοποιήσει κατά καιρούς συναντήσεις με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου μας και μας έχουν αποτυπώσει την κατάσταση της καλλιέργειας στις περιοχές τους και τις ανησυχίες τους.

Εμείς από την πλευρά μας και με δεδομένη τη βούληση για τη στήριξη των παραγωγών, αναζητούμε λύση και διερευνούμε όλες τις εναλλακτικές και είμαστε αποφασισμένοι να εξαντλήσουμε και τις δημοσιονομικές θεσμικές δυνατότητες σε εθνικό ή ενωσιακό επίπεδο, προκειμένου να στηρίξουμε αυτό που θεωρούμε όχι απλά ένα εθνικό προϊόν, αλλά ένα εμβληματικό προϊόν όπως είναι η ελιά. Τόσο το ελαιόλαδο όσο και η επιτραπέζια ελιά είναι εθνικά εμβληματικά προϊόντα.

Τα υπόλοιπα θα τα συζητήσουμε στη δευτερολογία μου.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Κύριε Σαρακιώτη, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΑΚΙΩΤΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, δεν αμφισβήτησα ότι δεν γνωρίζετε το πρόβλημα. Μου παραθέσατε και αναφέρατε ότι έχετε κάνει συσκέψεις. Λύσεις δεν έχουμε ακούσει. Το ζήτημα έχει τεθεί υπ' όψιν σας από τον Σεπτέμβρη. Φαινόταν από τον Σεπτέμβρη ότι θα έχουμε μια πολύ δύσκολη ελαιοκομική περίοδο. Πόσους μήνες ή πόσα χρόνια χρειάζεστε προκειμένου να βρείτε αυτές τις λύσεις που αναζητάτε όλους αυτούς τους μήνες;

Αυτήν τη στιγμή, όπως θα πρέπει να γνωρίζετε, ξεκινάνε οι διαδικασίες για τη νέα καλλιεργητική περίοδο. Λιπαίνουν τα χωράφια τους οι αγρότες, είναι η περίοδος του κλαδέματος, αυτήν τη στιγμή διεξάγονται ψεκασμοί. Με τι χρήματα μπορούν να προχωρήσουν σε αυτές τις προπαρασκευαστικές εργασίες οι αγρότες της Φθιώτιδας, όταν είχαν μηδενικά έσοδα την προηγούμενη χρονική περίοδο; Είχαν και μειωμένες ενισχύσεις, κάτι που έχουμε θίξει στο παρελθόν πολλές φορές. Έχουμε ένα αυξημένο κόστος παραγωγής, αυξημένα τα προϊόντα, αυξημένα τα λιπάσματα, μηδέν εισόδημα, καμμία απάντηση από το αρμόδιο Υπουργείο για το τι σκοπεύετε να κάνετε.

Και αναρωτιέται κανείς πότε θα βρείτε αυτές τις λύσεις τις οποίες εξαγγέλλετε διαρκώς από τον Σεπτέμβρη και μετά. Ο ίδιος ο Πρωθυπουργός πριν από δύο μήνες περίπου επισκέφτηκε την περιοχή, επισκέφθηκε ελαιοπερίβολο, είδε τις συνέπειες της ακαρπίας, λύση, όμως, δεν έχουμε ακούσει. Πόσο χρονικό διάστημα θα σας πάρει προκειμένου να βρείτε μια λύση για την αναπλήρωση του μηδενικού εισοδήματος των αγροτών, των ελαιοπαραγωγών της Φθιώτιδας;

Σε άλλα ζητήματα -γιατί άκουσα προηγουμένως και μια ερώτηση για την «AEGEAN»- βρήκατε εύκολα τη λύση να ενισχύσετε μια πολύ μεγάλη εταιρεία. Για ένα ζήτημα το οποίο απασχολεί τον πρωτογενή τομέα και είναι θέμα επιβίωσης αυτή τη στιγμή ελαιοπαραγωγών και εργαζομένων, επιχειρηματιών στη μεταποίηση πόσο χρονικό διάστημα θα σας πάρει;

Με τι έσοδα, με τι χρήματα, με ποια οικονομική δυνατότητα θα ξεκινήσουν οι προπαρασκευαστικές ενέργειες αυτή τη χρονική περίοδο; Γιατί, αν δεν υπάρχει οικονομική δυνατότητα κάποιος να ψεκάσει, να κλαδέψει, να προχωρήσει σε όλες αυτές τις ενέργειες, αντιλαμβάνεστε ότι και την επόμενη χρονιά δεν θα μπορέσει να αποδώσει η ελιά.

Προτείναμε -και σε προηγούμενη ερώτηση που σας έχουμε καταθέσει και σε αυτή που κατέθεσα τώρα- τη χορήγηση μη επιστρεπτέας προκαταβολής. Εξετάζετε το συγκεκριμένο μέτρο; Αν ναι, πότε θα έχουμε αποτέλεσμα; Αν όχι, ποιο είναι το μέτρο με το οποίο θα ενισχύσετε ουσιαστικά το εισόδημα άμεσα;

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Ορίστε, έχετε τον λόγο, κύριε Υπουργέ, κύριε Σταμενίτη.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΤΑΜΕΝΙΤΗΣ (Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων): Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Για την ελληνική Κυβέρνηση η προστασία της καλλιέργειας της ελιάς, η ενίσχυση και η προώθηση των προϊόντων της βρίσκονται στον πυρήνα των πολιτικών μας. Έχουμε αποδείξει ότι ξέρουμε να αντιμετωπίζουμε τις προκλήσεις και σε αυτή την περίπτωση μέσα από τον σωστό σχεδιασμό θα δώσουμε τις λύσεις και τις απαντήσεις απέναντι στην κλιματική κρίση.

Άλλωστε, η σημασία που δίνουμε στο συγκεκριμένο προϊόν έχει και στο παρελθόν έμπρακτα αποδειχθεί. Για τις συνέπειες που αποδεδειγμένα είχε στον κλάδο της ελιάς η πανδημία στηρίξαμε τους Έλληνες ελαιοπαραγωγούς με το πρωτοφανές ποσό των 150 εκατομμυρίων ευρώ τόσο μέσω του προσωρινού πλαισίου Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και μέσω του ΠΑΑ. Στη Φθιώτιδα το αντίστοιχο ποσό ανήλθε σε 9.636.474 ευρώ. Έτσι και τώρα, συγκεράζοντας τα στοιχεία που έχουμε από τον ΕΛΓΑ και από τις αρμόδιες υπηρεσίες θα διερευνήσουμε τις προϋποθέσεις ένταξης και το οικονομικό όφελος από πιθανά χρηματοδοτικά εργαλεία.

Και δεν θα μείνουμε μόνο σε αυτό, θα πάμε και ένα βήμα παραπέρα και αυτό το βήμα έχει ήδη προγραμματιστεί. Με πρωτοβουλία του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Λευτέρη Αυγενάκη για πρώτη φορά μεθαύριο θα πραγματοποιηθεί συνάντηση των εννιά Υπουργών Γεωργίας και Αλιείας των χωρών του ευρωπαϊκού νότου, με κύριο θέμα την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής κρίσης στις καλλιέργειες. Σε αυτό το πλαίσιο ο Υπουργός σκοπεύει να θέσει εκ νέου το ζήτημα της

ακαρπίας της ελιάς, υλοποιώντας μία δέσμευση της ηγεσίας προς τους παραγωγούς ότι θα εξαντλήσουμε κάθε μέσο για να βρούμε τρόπο στήριξης.

Παράλληλα, πέραν της οποιασδήποτε χρηματικής ενίσχυσης θεωρούμε ότι απαιτούνται και επεξεργαζόμαστε πιο μόνιμες λύσεις για την αντιμετώπιση των ζημιών στην παραγωγή που οφείλονται στις νέες κλιματικές συνθήκες. Η συζήτηση μάλιστα γύρω από τα προβλήματα της ελιάς, αλλά και συνολικά το μέλλον των καλλιεργειών απέναντι στην κλιματική κρίση έχει ανοίξει, όπως επίσης έχει ξεκινήσει από πλευράς μας και βρίσκεται, μάλιστα, στο τελικό στάδιο –σύντομα, πιστεύω, θα περάσουμε στο στάδιο της διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς- η διαδικασία διαρθρωτικής αναδιαμόρφωσης του γεωργοασφαλιστικού συστήματος, που θα καταλήξει στη νομοθέτηση ενός νέου εκσυγχρονισμένου και βελτιωμένου κανονισμού του ΕΛΓΑ. Στόχος μας είναι να εκσυγχρονίσουμε ασφαλιστικά τον οργανισμό, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα.

Και αν μου επιτρέπετε να πω κάτι -όχι ως παρατήρηση, αλλά ως θέση στον δημόσιο διάλογο- σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι καλλιέργειες λόγω των νέων καιρικών συνθηκών θα ήταν πιο χρήσιμο να απαντάμε σε προτάσεις και να συνδιαλεγόμαστε πάνω σε πράγματα που πρέπει να γίνουν και στο πώς αυτά θα γίνουν, παρά να επαναλαμβάνουμε πράγματα στα οποία όλοι γνωρίζουμε τις απαντήσεις, όπως για παράδειγμα ότι η ακαρπία σήμερα δεν αποζημιώνεται από τον ΕΛΓΑ. Όπως έχει ανακοινώσει ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, εντός των επομένων μηνών θα κατατεθεί σχετικό νομοσχέδιο προς ψήφιση στη Βουλή και εκεί θα έχουμε αναλυτικότερα τη δυνατότητα να πούμε περισσότερα πράγματα.

Εν κατακλείδι και γνωρίζουμε το πρόβλημα και προτιθέμεθα να το αντιμετωπίσουμε και θα το αντιμετωπίσουμε όχι μόνο με μέσα έκτακτου χαρακτήρα με ορίζοντα ενός ή δύο ετών, αλλά με λύσεις μόνιμες που θα δημιουργούν περιβάλλον ασφάλειας στον παραγωγό, αλλά και στον επενδυτή του πρωτογενή τομέα.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Συνεχίζουμε με την έβδομη με αριθμό 559/12-1-2024 επίκαιρη ερώτηση δεύτερου κύκλου της Βουλευτού Α’ Θεσσαλονίκης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία» κ. Αικατερίνης Νοτοπούλου προς την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, με θέμα: «Προβλήματα στη λειτουργία του προγράμματος Προσωπικός Βοηθός για άτομα με αναπηρία».

Κυρία Νοτοπούλου, έχετε τον λόγο για δύο λεπτά.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΝΟΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, παρακολουθώ καθημερινά από την πρώτη μέρα με ιδιαίτερη αγωνία την εξέλιξη του πιλοτικού προγράμματος του «Προσωπικού Βοηθού», το οποίο επιχείρησε να δώσει τη δυνατότητα αυτονομίας, ανεξάρτητης διαβίωσης στους συνανθρώπους μας με αναπηρίες.

Ειλικρινά φέρνω σήμερα το ζήτημα με επίκαιρη ερώτηση στη Βουλή με μόνη πρόθεση να συμβάλω στην επίλυση σοβαρών προβλημάτων που έχουν προκύψει όμως και τα καταγγέλλουν οι ίδιοι οι εργαζόμενοι αλλά και οι ίδιοι οι ωφελούμενοι του προγράμματος. Από τη μία, παρακολουθούμε μία επικοινωνιακή διαχείριση του προγράμματος από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό που επιχαίρει σε ένα πράγματι σημαντικό βήμα, αγνοώντας, όμως, ή προσπαθώντας να κρύψει αυτά τα πολύ σοβαρά προβλήματα.

Και έρχομαι, λοιπόν, να τα δούμε ένα-ένα.

Κατ’ αρχάς, κακά τα ψέματα, είναι σταγόνα στον ωκεανό αυτό το πρόγραμμα, απευθύνεται σε πολύ λίγους, προσφέρει λίγα συγκριτικά με τις πραγματικές ανάγκες. Αν δεν κάνω λάθος, αφορά μόνο χίλιους διακόσιους πενήντα συνανθρώπους μας, δυόμισι με την Περιφέρεια Αττικής.

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ (Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας): Θα σας πω μετά.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΝΟΤΟΠΟΥΛΟΥ: Θα μου τα πείτε.

Αποκλείει τα παιδιά κάτω των δεκαέξι ετών και τους ανθρώπους που είναι άνω των εξήντα πέντε. Υπάρχει μία σοβαρή διάκριση εδώ που δεν τεκμηριώνεται από τις μέχρι τώρα απαντήσεις σας στον δημόσιο λόγο.

Τρίτο ζήτημα: Υπάρχει σοβαρό πρόβλημα με τα εργασιακά δικαιώματα των ανθρώπων που εργάζονται ως προσωπικοί βοηθοί, οι οποίοι μέχρι σήμερα δεν έχουν λάβει ούτε ένα εργόσημο. Υπήρχε σοβαρή καθυστέρηση και στην ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη-κάλυψη, η οποία λύθηκε κατόπιν της κατάθεσης της δικής μας ερώτησης.

Νομίζω, λοιπόν, πως κατά τον σχεδιασμό αυτού του προγράμματος υπήρχαν πάρα πολύ σοβαρές ελλείψεις και ναι μεν είναι μία πολύ καλή και σημαντική αρχή, αλλά κάθε αρχή είναι σημαντικό να γίνεται σωστά, όταν πρόκειται για δημόσιες πολιτικές που αφορούν ειδικά τους πιο ευάλωτους.

Με αυτές τις σκέψεις, λοιπόν, σας καλώ να απαντήσετε στο τι προτίθεστε να κάνετε έτσι ώστε να διασφαλιστούν τα εργασιακά δικαιώματα των ανθρώπων που εργάζονται στο πρόγραμμα ως προσωπικοί βοηθοί και φυσικά, να μην συνεχίσει αυτό το κύμα των αποχωρήσεων και ταυτόχρονα, ποιες πρωτοβουλίες θα αναλάβει το Υπουργείο σας, έτσι ώστε να υπάρχει πλήρης κάλυψη όλων των ανθρώπων με αναπηρία σε όλη τη χώρα στις πραγματικές τους ανάγκες. Άλλωστε, η δική μας και προεκλογική θέση και όλη αυτή την περίοδο θέση είναι να καλύπτονται όλοι οι άνθρωποι που έχουν ανάγκη. Εβδομήντα χιλιάδες προσωπικοί βοηθοί θα ήταν μια πραγματικά καλή αρχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Ορίστε κυρία Υπουργέ, κυρία Ζαχαράκη, έχετε τον λόγο για τρία λεπτά.

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ (Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας): Ευχαριστώ.

Είναι σήμερα μια πυκνή μέρα εδώ στο Κοινοβούλιο, καθώς την ίδια στιγμή είμαι και στην Επιτροπή Νεολαίας, αλλά ήθελα οπωσδήποτε να είμαι παρούσα σε αυτή τη σημαντική στιγμή –θεωρώ και λογοδοσίας σε πάρα πολλούς συμπολίτες μας που παρακολουθούν αυτό το σημαντικό έργο το οποίο έχει ξεκινήσει, το οποίο και μέσα στην καινοφανή -θα έλεγα- παρουσία, έχει προφανώς και παθογένειες που πρέπει να επιλυθούν. Άρα, θεωρώ και ότι η σημερινή επίκαιρη ερώτηση συμβάλλει σε αυτό.

Και δεν θα μπορούσα –ούτως ή άλλως με πλήρη σεβασμό και προς το Κοινοβούλιο και τη διαδικασία των επίκαιρων ερωτήσεων- να μην επισημάνω ότι ειδικά στα ζητήματα τα οποία έχουν να κάνουν με συμπερίληψη, με ουσιαστική βελτίωση της καθημερινότητας των συνανθρώπων μας με αναπηρία δεν χωρούν κομματικές αντιπαραθέσεις. Άρα, εκλαμβάνω αυτή την ερώτηση μόνο ως κίνηση προς βελτίωση ζητημάτων.

Και επαναλαμβάνω, όταν μιλάμε για προγράμματα τα οποία είναι καινούργια, πρωτοποριακά και -θα έλεγα- ότι καταγράφονται και ως βέλτιστη πρακτική που άλλες χώρες είχαν ήδη υιοθετήσει εδώ και χρόνια, πρέπει –νομίζω- και η χώρα να έρθει να ερωτηθεί εν γένει πόσα ακόμα θα πρέπει να κάνει, έτσι ώστε να συμβαδίσει στο κομμάτι των δικαιωμάτων και στην καθημερινότητα μέσα στην οποία τα δικαιώματα αυτά εντυπώνονται στους συμπολίτες μας με αναπηρία.

Ο προσωπικός βοηθός ήταν μία δέσμευση η οποία έγινε πραγματικότητα και όλες οι δεσμεύσεις έχουν και το στοιχείο της λογοδοσίας. Στο πρώτο κομμάτι της εφαρμογής, την πρώτη περίοδο, είδαμε -γιατί εμάς ούτως ή άλλως το Υπουργείο μας δημιουργήθηκε εν τη εξελίξει του θεσμού- τι είχε επισυμβεί την πρώτη περίοδο όπου ήταν η Αττική στην πρώτη φάση. Γι’ αυτό και ο αριθμός που σωστά αναφέρατε είχε να κάνει με το μισό πρόγραμμα.

Το σύνολο των δικαιούχων θα είναι δυόμισι χιλιάδες. Γιατί τώρα έχει μπει μέσα και η περιφέρεια στην πιλοτική εφαρμογή του προσωπικού βοηθού. Και εστιάζω στη λέξη «πιλοτική» γιατί, πράγματι, μιλάμε για ένα συγκεκριμένο ποσό, αυτό των 42 εκατομμυρίων ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης. Είναι σίγουρα ευχάριστο ότι υπάρχει και αφήνει και μεγάλο περιθώριο στις εργοδοσίες για την πανελλαδική εφαρμογή.

Τι είδαμε στην πρώτη περίοδο εφαρμογής; Και βέβαια να πούμε και τι είναι ο προσωπικός βοηθός, γιατί κάποιος μπορεί να μας παρακολουθεί και δεν είναι υποχρεωμένος να ξέρει ακριβώς τι είναι. Είχε ακριβώς αυτό το στοιχείο που είπατε, το να δώσει στο άτομο με αναπηρία την αυτονομία και την απεξάρτηση, αν θέλετε, από την καθημερινότητα, της επιβάρυνσης των γονέων και ενός γονεϊκού και οικογενειακού περιβάλλοντος, το οποίο εκ

των πραγμάτων έχει επιβαρυνθεί πολύ. Άρα, υποστηρίζει τα άτομα με αναπηρία, ενεργώντας υπό την καθοδήγησή τους.

Πρωτοποριακό, όπως είπαμε, είναι το 1665. Για να μπουν τα ηλικιακά όρια, αυτό το οποίο και εγώ έχω λάβει ως ενημέρωση είναι ότι έχει γίνει εκτενής συζήτηση με όλο το κίνημα της αναπηρίας, σε σύμφωνη γνώμη και με την ΕΣΑΜΕΑ, με την οποία μάλιστα πρέπει να σας πω ότι είμαστε και σε πολύ τακτική συζήτηση, όπως και με όλα τα σωματεία, για να βελτιώσουμε σημεία τα οποία αναδεικνύετε και σήμερα. Και βέβαια το ποσοστό πρέπει να είναι ίσο και μεγαλύτερο του 67%. Ανέφερα τους πόρους, 41.683.000 ευρώ...

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Υπουργού)

Κυρία Πρόεδρε, θα κάνω μεγαλύτερη αξιοποίηση του χρόνου στην πρωτομιλία μου και θα φροντίσω η δευτερομιλία μου να είναι συντομότερη.

Βέβαια, όπως σας είπα πριν, εγείρονται ανησυχίες για δυστοκίες οι οποίες αναφέρθηκαν. Είμαστε εδώ, όμως -και αυτό το λέω ουσιαστικά και όχι απλά ως απάντηση σε μια επίκαιρη- σε συνεργασία με την Γενική Γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, τον Γενικό Γραμματέα κ. Πρόδρομο Πύρρο, τον ΟΠΕΚΑ, τον διοικητή κ. Γλούμη και τους συνεργάτες και την κοινωνία της πληροφορίας, προκειμένου να καταγράψουμε όλα τα ζητήματα και να παρέχουμε λύσεις.

«Πότε θα καταβληθούν τα εργόσημα; Πότε θα αποκτήσουν ασφαλιστική ικανότητα οι προσωπικοί βοηθοί»; Από την πρώτη μέρα υλοποίησης του πιλοτικού προγράμματος έως και σήμερα όλα τα ποσά των εργοσήμων από τον ΟΠΕΚΑ στον ΕΦΚΑ έχουν καταβληθεί εγκαίρως και πλήρως. Το πρόβλημα που έχει ανακύψει ήταν τεχνικό -καθαρά τεχνικό θα σας έλεγα- με αποτέλεσμα τη μη δυνατή απεικόνιση της ασφαλιστικής τακτοποίησης στο λογαριασμό ασφαλισμένου στον e-ΕΦΚΑ. Είμαστε ήδη σε συνεργασία με τον e-ΕΦΚΑ για το συγκεκριμένο, έχει δρομολογηθεί η αποκατάστασή του και κοιτάμε και την επίλυση παρόμοιων δυσλειτουργιών.

Άρα, σε ένα καινούργιο -όπως είπαμε- πιλοτικό πρόγραμμα, μόλις, εντοπίστηκε το ζήτημα, το οποίο πράγματι είχε αρχίσει να αναφέρεται από πολλές και πολλούς προσωπικές και προσωπικούς βοηθούς, ζητήσαμε ούτως ή άλλως και είδαμε ότι υπήρξε δυνατότητα επίλυσης.

Τώρα, όσον αφορά το ζήτημα της ασφαλιστικής ικανότητας, δηλαδή κάλυψη από τους κλάδους υγείας, έχουν ήδη γίνει οι απαιτούμενες ενέργειες, όπως ορίζει η νομοθεσία. Όσοι πληρούν τις ως άνω προϋποθέσεις, δηλαδή τη συγκέντρωση τουλάχιστον πενήντα ημερών ασφάλισης, έχουν κανονικά ασφαλιστική ικανότητα τόσο οι ίδιοι όσο και τα προστατευόμενα μέλη της οικογένειάς τους.

Τώρα για την πορεία και την αναβάθμιση του προγράμματος, θα αξιοποιήσω το δεύτερο κομμάτι της ομιλίας μου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Κυρία Νοτοπούλου, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΝΟΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, αφ' ενός βλέπουμε το πώς η απαξίωση και του ΕΦΚΑ επηρεάζει το σύνολο της ζωής των πολιτών. Βλέπουμε ταυτόχρονα, όμως, πώς η κοινωνική πολιτική -παρά τη σύσταση του νέου Υπουργείου- εξακολουθεί να παραμένει μη προτεραιότητα της Κυβέρνησης Μητσοτάκη και αυτό αποδεικνύεται από τα πενιχρά κονδύλια που βρέθηκαν από το Ταμείο Ανάκαμψης για αυτό το πρόγραμμα, που απευθύνεται -θα επαναλάβω- σε πολύ λίγους, συγκριτικά με τους ανθρώπους που έχουν πραγματικά ανάγκη, ενώ δισεκατομμύρια ευρώ φεύγουν σε απευθείας αναθέσεις και κλειστούς διαγωνισμούς.

Επί συγκεκριμένου τώρα: Σε σχέση με το πρόγραμμα του προσωπικού βοηθού, χαίρομαι που αναγνωρίζετε τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί και αυτό δείχνει πιθανά μια διάθεση επίλυσης αυτών για να επιβιώσει αυτό το πρόγραμμα. Διότι, κυρία Υπουργέ, σας επισημαίνω τον κίνδυνο: Σήμερα αυτό το πρόγραμμα κινδυνεύει να σταματήσει από τη στιγμή που φεύγουν σωρηδόν άνθρωποι που έχουν προσέλθει ως Βοηθοί. Υπάρχουν πάρα πολλές καταγγελίες, ομαδικές καταγγελίες, τις οποίες και θα καταθέσω στα Πρακτικά και σε εσάς αν δεν τις έχετε ήδη.

Μπορώ να αναφερθώ στις καταγγελίες που έχουν γίνει και στον ΟΠΕΚΑ και στο Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και στο Υπουργείο Εργασίας και στον ΕΦΚΑ. Ατομικές καταγγελίες έχουν γίνει και στην Ανεξάρτητη Αρχή Διαφάνειας, όπως επίσης έχουμε και τις καταγγελίες των ωφελούμενων, οι οποίοι έρχονται και στέκονται στο πλευρό των προσωπικών βοηθών. Και τί λένε οι άνθρωποι αυτοί; Θα σας διαβάσω ένα απόσπασμα.

Λένε: «Τώρα που καταπατάται το δικαίωμα της ασφάλισης των προσωπικών μας βοηθών, ενώ διερωτόμαστε πώς θα παραμείνουν δίπλα μας οι βοηθοί αν είναι ανασφάλιστοι». «Τι κίνητρα δίνονται στην προσέλκυση των βοηθών για να καλυφθούν νέοι ωφελούμενοι στο πρόγραμμα»; «Η εξασφάλιση της ασφαλιστικής κάλυψης των προσωπικών βοηθών, προσφέρει ασφάλεια σε όλους μας». «Δεν είναι εφικτό να υλοποιηθεί πρόγραμμα, αν για όλες τις πλευρές -και ανάπηρους και βοηθούς- δεν καλύπτονται τα δικαιώματά τους».

Όπως βλέπετε στέκονται στο πλευρό των προσωπικών βοηθών. Να επισημάνουμε ότι το ζήτημα υπάρχει και στη σχέση εργασίας. Εσείς έχετε επιλέξει, δηλαδή, αντί για υπογραφή της σύμβασης με το φορέα υλοποίησης -εσάς ή με πολλαπλούς φορείς, όπως γίνεται σε άλλες χώρες, για παράδειγμα στη Γερμανία- να τους οδηγείτε να υπογράψουν ιδιωτικά συμφωνητικά με τους ωφελούμενους. Αυτό πρέπει να το δούμε, διότι σημαίνει ότι είναι περιστασιακά εργαζόμενοι. Αυτό σημαίνει ότι δεν δικαιούνται άδεια ασθενείας, άρα, οι άνθρωποι αν αρρωστήσουν ειτε πάνε στη δουλειά τους, θέτοντας σε διακινδύνευση και τη ζωή του ανθρώπου με αναπηρία για να μη χάσουν το ημερομίσθιο ή το χάνουν και δεν μπορούν να επιβιώσουν. Δεν λαμβάνουν επίδομα αδείας, δεν λαμβάνουν δώρο Χριστουγέννων - Πάσχα ούτε προσαύξηση για την εργασία που αφορά βραδινή βάρδια, Σαββατοκύριακα ή αργίες.

Άρα, λοιπόν, έρχομαι και κλείνω με το κείμενο της καταγγελίας των ίδιων των προσωπικών βοηθών. «Καθώς η αμοιβή μας» λένε «είναι με το καθεστώς εργόσημου, υπάρχουν μηνιαίες παρακρατήσεις της τάξεως του 25% οι οποίες πρέπει να αποδίδονται στον ΕΦΚΑ για ασφάλιση, συνταξιοδοτικό και ό,τι άλλο προβλέπεται, το οποίο δεν γνωρίζουμε, καθώς η ενημέρωση είναι ελλιπής και δεν μας χορηγούνται βεβαιώσεις εισφορών». Καταγγέλλουν την κωλυσιεργία των αρμοδίων και καλούν τους φορείς να πράξουν τα νόμιμα. Απαιτούν, λοιπόν, την άμεση απόδοση των συνολικών εισφορών στο ταμείο.

Κοιτάξτε, κυρία Υπουργέ, σήμερα καλείστε να πάρετε μια δέσμευση ενώπιον του ελληνικού λαού. Αν αυτό το πρόγραμμα σταθεί στην ελληνική κοινωνία με σεβασμό στα δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρία και με σεβασμό στους εργαζόμενους, θα επιβιώσει και θα επεκταθεί. Αυτό σημαίνει στήριξη εργασιακή και πραγματική επέκταση σε ολόκληρη την επικράτεια και -θα επιμείνω- στις ηλικίες κάτω των δεκαπέντε, άνω των εξήντα πέντε, διότι δεν υπάρχει κανένα άλλο παράλληλο πρόγραμμα στήριξης και η πολιτεία δεν εξυπηρετεί τις ανάγκες τους.

Σας ευχαριστώ.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Αικατερίνη (Κατερίνα) Νοτοπούλου καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Κυρία Υπουργέ, πριν σας δώσω τον λόγο, να κάνω μια ανακοίνωση προς το Σώμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, δεκαεπτά μαθήτριες και μαθητές και δυο εκπαιδευτικοί συνοδοί από το Δημοτικό Σχολείο Δωρίου Μεσσηνίας.

Η Βουλή σάς καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Κυρία Ζαχαράκη, έχετε τον λόγο να ολοκληρώσετε την απάντησή σας.

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ (Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας): Να καλωσορίσουμε και τα παιδάκια που ήρθαν σήμερα εδώ, ελπίζουμε να απολαύσουν αυτήν την πολύ σημαντική επίσκεψη και στην έκθεση αλλά και στο χώρο αυτό. Αν είχαμε περισσότερο χρόνο, θα τους εξηγούσαμε και τι είναι η διαδικασία των επίκαιρων ερωτήσεων, αλλά έχω ήδη πάρει πολύ χρόνο από την πρώτη απάντηση.

Λοιπόν, δέσμευση είναι η πράξη -εγώ τουλάχιστον έτσι δρω- και συγχρόνως, αν μου επιτρέψετε, ένα φύσης αντέγκλησης σχόλιο, ότι υπήρξε μια κυβέρνηση πριν από τη Νέα Δημοκρατία, τότε, εκείνοι που ήταν ιθύνοντες -δεν ήσασταν εσείς στο Υπουργείο, αλλά αυτοί που ήταν- επέλεξαν να μην κάνουν κάτι τέτοιο. Άρα ας καταγραφεί ότι είναι μια κατάκτηση και για το αναπηρικό κίνημα, το γεγονός ότι το έχουμε.

Η δέσμευση, λοιπόν, είναι πράξη και γίνεται πράξη μέσα από λύσεις. Τα, σχεδόν, 42 εκατομμύρια ευρώ για τον προσωπικό βοηθό είναι ένα κομμάτι από τα προγράμματα για την αναπηρία τα οποία έχουμε στο Ταμείο Ανάκαμψης, τα οποία είναι 139 εκατομμύρια ευρώ. Και ευχαριστώ που μου δίνετε την ευκαιρία να το πω γιατί είναι προγράμματα τα οποία έχουν να κάνουν με την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας ατόμων που είναι στο φάσμα του αυτισμού, με ανακαινίσεις σε σπίτια ατόμων με αναπηρία, αλλά και σε επιχειρήσεις ατόμων με αναπηρία, σε ζήτημα της πρώιμης παρέμβασης που ειδικά για τις ηλικίες μηδέν έως έξι είναι πολύ καίριο και για την οικογένεια να μπορεί εκεί που βλέπει ότι υπάρχει ένα ζήτημα να το εντοπίσει εγκαίρως και μαζί με την επιστημονική ομάδα να μπορέσει να διευκολύνει πάρα πολύ το παιδί στην ανατροφή και στη λήψη των καλύτερων δυνατών δεξιοτήτων. Αλλά αυτό είναι ένα μόνο κομμάτι.

Τώρα για τον προσωπικό βοηθό. Για το κύμα των αποχωρήσεων, σίγουρα τα χαρτιά τα οποία έχουμε εδώ πέρα από την Περιφέρεια Αττικής αλλά και τη δεύτερη φάση, δεν είναι κάτι το οποίο θα σας έλεγα ότι πλήρως αντικατοπτρίζεται. Το να υπάρχει αγωνία ως προς αυτά τα οποία ζητήσατε και συζητάτε, το είδατε ότι είναι πράγματα τα οποία ούτως η άλλως έχουμε προτεραιοποιήσει και εμείς. Και επαναλαμβάνω, ότι είναι πιλοτική φάση. Όταν συλλέξουμε και αξιολογήσουμε το πρόγραμμα από όλη την Ελλάδα, σίγουρα θα βελτιωθεί, έτσι ώστε όλοι αυτοί οι άνθρωποι, οι οποίοι διακαώς αναζητούμε για να συμπληρώσουν τη λίστα των προσωπικών βοηθών, να βρίσκουν την ασφάλεια που, προφανώς και η εργασιακή ασφάλεια και η εναρμόνιση με το δίκαιο, προϋποθέτει.

Ας πάμε, όμως, λίγο στο κομμάτι των δεσμεύσεων. Δέσμευση είναι και του Πρωθυπουργού -και θα γίνει πράξη- η πανελλαδική εφαρμογή, με χρήματα τα οποία είναι ήδη δεσμευμένα στα ΠΕΠ, στα περιφερειακά, δηλαδή, προγράμματα. Τα 42 εκατομμύρια ευρώ είναι εδώ και εκταμιεύονται. Η επόμενη φάση, που είναι μετά το 2025, γιατί το ξέρετε, το παρακολουθείτε στενά, το Ταμείο Ανάκαμψης έχει ένα χρονικό ορίζοντα και ένα ορόσημο.

Εμείς εφαρμόζουμε τον προσωπικό βοηθό και πιο γρήγορα από ό,τι κάποιος θα ανέμενε, γιατί η κλήρωση για τη δεύτερη φάση της περιφέρειας έγινε πολύ νωρίτερα από αυτό που ήταν το προβλεπόμενο.

Να πούμε λίγο τους αριθμούς, τι έχουμε ήδη από τον Απρίλιο του 2022 και Μάρτιο 2023 που ήταν τα πρώτα συμφωνητικά μεταξύ ωφελούμενων και προσωπικών βοηθών στην Αττική. Κατά την πρώτη φάση έως σήμερα από τους χίλιους εξήντα έναν ωφελούμενους που αξιολογήθηκαν έχουν λάβει προσωπική βοήθεια τετρακόσια σαράντα δύο άτομα, έχουν απασχοληθεί πεντακόσιοι δύο προσωπικοί βοηθοί -γιατί πολλές φορές ένας ωφελούμενος χρειάζεται να έχει παραπάνω από δύο προσωπικούς βοηθούς- και το πλήθος των συμφωνητικών είναι σήμερα πεντακόσια ογδόντα εννέα.

Έχουμε ήδη βελτιώσει τη λειτουργεία της επιτροπής -γιατί θα σας έχουν πει ήδη ότι υπήρχαν καθυστερήσεις και με τις επιτροπές στην πρώτη φάση- και στη δεύτερη φάση ενημερώθηκαν με email για την έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησής τους οι πρώτοι εκατόν πενήντα δύο ωφελούμενοι στις πρώτες περιφερειακές ενότητες που ξεκίνησε η υλοποίηση. Η διαφορά, όπως σας είπα, στη δεύτερη φάση είναι ότι οι πρόεδροι καλούν τον ωφελούμενο να προγραμματίσουν από κοινού την ημέρα και την ώρα διεξαγωγής του ραντεβού τους, σε αντίθεση με την πρώτη φάση που τα ραντεβού, οι συναντήσεις ήταν προκαθορισμένα, άρα και πολλά από αυτά είχαν ακυρωθεί ή χαθεί. Αυτή, λοιπόν, τη δυσλειτουργία την είδαμε και τη διορθώσαμε. Ήδη έχουν πραγματοποιηθεί εκατόν δώδεκα ολοκληρωμένες αξιολογήσεις. Η διαδικασία συνεχίζεται. Έχουμε μάλιστα και το πρώτο ωφελούμενο, καθώς και χίλιους σαράντα εννέα εκπαιδευμένους προσωπικούς βοηθούς.

Εντός του μήνα θα ξεκινήσει η διαδικασία αξιολόγησης και για τις επόμενες περιφερειακές ενότητες. Και βέβαια, όλα αυτά όπως σας είπα -επαναλαμβάνω και ανακεφαλαιώνω και κλείνει αυτή η σημερινή παρέμβαση- εντάσσονται σε μια πιο στοχευμένη υλοποίηση του προσωπικού βοηθού, με αναγνώριση των δυστοκιών και θεραπεία αυτών και με τη στοχοθεσία έτσι ώστε να μπορέσει να καλλιεργηθεί και να αναπτυχθεί και με τις δικές σας προτάσεις και παραινέσεις, ακόμη καλύτερα πλέον στην πανελλαδική εφαρμογή, αφού λήξει το πιλοτικό πρόγραμμα των 42 εκατομμυρίων ευρώ χρηματοδοτούμενο από το Ταμείο Ανάκαμψης.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΝΟΤΟΠΟΥΛΟΥ: Κυρία Πρόεδρε, μπορώ να ρωτήσω κάτι την κυρία Υπουργό;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Ναι, παρακαλώ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΝΟΤΟΠΟΥΛΟΥ: Κυρία Υπουργέ, έχετε πρόθεση να βάλετε κριτήριο για τους ανθρώπους που έχουν πολλαπλές αναπηρίες; Γιατί έχουν μείνει εκτός άνθρωποι που έχουν δύο και τρεις μορφές αναπηρίας.

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ (Υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας): Σε αυτή τη φάση; Αυτή τη στιγμή είναι μοναδικό κριτήριο η κλήρωση. Άρα, αντιλαμβάνεστε ότι δεν μπορούμε να γυρίσουμε πίσω ούτε στη νομοθετική πρωτοβουλία ούτε στην εφαρμογή. Ας κοιτάξουμε όμως μαζί με την ΕΣΑΜΕΑ θα επανενεργοποιηθεί η επιτροπή που είναι παρούσα η ΕΣΑΜΕΑ και οι υπόλοιποι ειδήμονες -εγώ δεν μπορώ να διατείνομαι ότι είμαι- έτσι ώστε να αρχίσουν από τώρα να οργανώνουν το πρόγραμμα της διευρυμένης εφαρμογής. Οπότε όλα τα ζητήματα τα οποία μπορούν να θέσουν μπορούν να απαντηθούν και εκεί.

Το ηλικιακό, επαναλαμβάνω, επειδή το έχω συζητήσει αναλυτικά, διεξοδικά, ετέθη και απαντήθηκε από τους ανθρώπους τους ίδιους του κινήματος. Γιατί σου λέει ότι θέλει να δώσει αυτή την αυτονομία στη διαβίωση από ένα από μια ηλικία και μετά και μέχρι κάποια ηλικία. Γιατί μετά πηγαίνουμε από μία ηλικία και μετά σε μια λογική φροντιστή.

Έχει πολλές, λοιπόν, προσλαμβάνουσες και διακλαδώσεις αυτό το ζήτημα. Με χαρά να τις συζητήσουμε σε κάποια επιτροπή μια μέρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Ακολουθεί η έβδομη με αριθμό 575/15-1-2024 επίκαιρη ερώτηση πρώτου κύκλου του Βουλευτή Επικρατείας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «Πλεύση Ελευθερίας» κ. Αλέξανδρου Καζαμία προς τον Υπουργό Εξωτερικών με θέμα: «Η πολυετής αδράνεια του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού και η αναβάθμιση των προξενικών υπηρεσιών στις ελληνικές παροικίες του εξωτερικού».

Θα απαντήσει ο Υφυπουργός Εξωτερικών κ. Γεώργιος Κώτσηρας.

Κύριε Καζαμία, έχετε τον λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριε Υφυπουργέ, ήδη από τη συζήτηση για τις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης τον περασμένο Ιούλιο, η Πλεύση Ελευθερίας είχε εκφράσει την απορία γιατί στη συζήτηση αυτή δεν υπήρξε καμμία μνεία για τα θέματα του Απόδημου Ελληνισμού. Έκτοτε μεσολάβησε το νομοσχέδιο για την άρση των εμποδίων για την ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού που έγινε και νόμος του κράτους με την κρίσιμη ψήφο της Πλεύσης Ελευθερίας.

Στην ίδια συζήτηση, όμως, είχα επίσης θέσει υπ' όψιν της Κυβέρνησης την ανάγκη αναβίωσης και αναδιάρθρωσης του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού, του ΣΑΕ, χωρίς να υπάρξει έκτοτε καμμία απάντηση στο θέμα αυτό.

Επίσης, καμμία ανταπόκριση δεν υπήρξε στις εκκλήσεις μου για αναβάθμιση της λειτουργίας των προξενικών αρχών ώστε αυτές να γίνουν φιλικότερες προς τους πολίτες, ιδίως εκεί όπου

υπάρχουν μεγάλες ελληνικές παροικίες, ένα θέμα που απασχολεί έντονα ένα μεγάλο μέρος των Αποδήμων.

Όπως γνωρίζετε, σύμφωνα με το άρθρο 108 του Συντάγματος προβλέπεται να υπάρχει νόμος εν ισχύ, όχι στα χαρτιά, όπως ο νόμος του 2021 που ψηφίσατε, που να ορίζει τα σχετικά με την οργάνωση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού, που έχει ως αποστολή του την έκφραση όλων των δυνάμεων του απανταχού ελληνισμού, λέει το Σύνταγμα.

Στις διαρροές που είδαν πρόσφατα τον Τύπο για το λεγόμενο στρατηγικό σχέδιο του Υπουργείου Εξωτερικών για τον απόδημο Ελληνισμό, του οποίου η ανακοίνωση αναβλήθηκε για ασαφείς λόγους, δεν υπάρχει μνεία ούτε για την αναβίωση του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού ούτε για την αναβάθμιση της λειτουργίας των προξενικών αρχών της Ελλάδας στο εξωτερικό.

Και σας ερωτώ, κύριε Υφυπουργέ: Γιατί έπαψε να λειτουργεί τα τελευταία χρόνια το Συμβούλιο Αποδήμου Ελληνισμού παρ' ότι το Σύνταγμα επιτάσσει τη λειτουργία του και κατά πόσο αναμένεται το στρατηγικό σχέδιο του Υπουργείου Εξωτερικών για τον απόδημο Ελληνισμό να προβλέπει νόμο (εν ισχύ) για την αναβίωση του και υπό ποια μορφή;

Δεύτερον, κατά πόσο οι προξενικές αρχές της Ελλάδας στο εξωτερικό θα συνεχίσουν να μην είναι φιλικές προς τον πολίτη, καλλιεργώντας πολλές φορές μια υπεροπτική και γραφειοκρατική συμπεριφορά που ταλαιπωρεί χιλιάδες απόδημους σε καθημερινή βάση;

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Κύριε Κώτσηρα, έχετε τον λόγο για τρία λεπτά.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΗΡΑΣ (Υφυπουργός Εξωτερικών): Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Αξιότιμε, κύριε συνάδελφε, κατ' αρχάς έχετε θέσει πολλά ενδιαφέροντα θέματα με την επίκαιρη ερώτησή σας. Πράγματι, τα θέματα του απόδημου Ελληνισμού και εν γένει της ελληνικής διασποράς είναι ένα πολύ σημαντικό ζήτημα το οποίο θεωρώ ότι είναι και ένα ευεπίφορο έδαφος για συνέργειες και συνεργασίες των κομμάτων και αυτό φάνηκε και από τη στάση του κόμματός σας στο πρώτο νομοσχέδιο που ψήφισε η παρούσα Κυβέρνηση σε σχέση με την άρση των περιορισμών που υπήρχαν από το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς.

Πράγματι, το άρθρο 108 του Συντάγματος αναφέρεται στην υποχρέωση του κράτους για μέριμνα για τη ζωή του απόδημου Ελληνισμού, τη διατήρηση των δεσμών με τη μητέρα πατρίδα, μέρος της οποίας πολιτικής αυτής είναι η λειτουργία του ΣΑΕ. Γνωρίζετε ότι έχει παύσει η λειτουργία του εδώ και πολλά χρόνια. Υπήρξε η διάταξη του νόμου τον οποίον αναφέρατε, στον οποίο προβλέπονται και συνέργειες με την αρμόδια επιτροπή και με το Υπουργείο Εξωτερικών και με τη γενική συνέλευση που προβλέπεται εκεί.

Προφανώς, στην πολιτική της ελληνικής Κυβέρνησης είναι να αξιολογήσουμε όλα αυτά τα δεδομένα ώστε να επαναλειτουργήσει το συμβούλιο με τρόπο ο οποίος θα έχει πραγματική ανταπόκριση στην αντιπροσωπευτικότητα που επιτάσσει η εποχή και θα λειτουργήσει με έναν τρόπο που θα είναι ορθολογικός και θα μπορεί να ανταποκρίνεται στα διακυβεύματα του απόδημου Ελληνισμού.

Κι επειδή αναφερθήκατε στον στρατηγικό σχέδιο το οποίο επεξεργάζεται το Υπουργείο Εξωτερικών και θα παρουσιαστεί στο επόμενο Υπουργικό Συμβούλιο -δεν έγινε στο προηγούμενο συμβούλιο διότι δεν επαρκούσε ο χρόνος, επειδή είπατε για ασαφή τρόπο- είναι μια πολύ σημαντική προσπάθεια του Υπουργείου μας προκειμένου να υπάρξει μία συντεταγμένη, συνεκτική πολιτική για τον απόδημο Ελληνισμό για πρώτη φορά. Γιατί, ακριβώς επειδή το θέμα της ελληνικής διασποράς έχει πολύ μεγάλο εύρος, η ελληνική πολιτεία χρειάζεται μια συντεταγμένη πολιτική, με έναν οδικό χάρτη, πάνω σε ποιους άξονες βασίζονται οι πολιτικές της και πού θέλουμε να πάμε.

Γι' αυτόν τον λόγο θα υπάρξει αυτό το στρατηγικό σχέδιο που θα είναι 2024-2027, άξονας του οποίου είναι και η σχέση της ομογένειας, προφανώς, με το μητροπολιτικό κέντρο και η διευκόλυνση της καθημερινότητάς τους μέσω των προξενικών υπηρεσιών, που σωστά θέτετε ως ένα σημαντικό διακύβευμα για την καθημερινότητα των Ελλήνων του εξωτερικού.

Υπενθυμίζω, λοιπόν, ότι τον Νοέμβρη του 2023 παρουσιάστηκε, από τον κύριο Υπουργό Εξωτερικών και από εμένα, στο Υπουργείο το έργο «Ψηφιακός μετασχηματισμός των προξενικών υπηρεσιών» το οποίο ήδη ξεκίνησε να λειτουργεί πιλοτικά, μέσω του οποίου μπορούν και γίνονται -ήδη ξεκινάει πιλοτικά και θα τεθεί σε εφαρμογή για τους πολίτες- ψηφιακές διαδικασίες για τα ραντεβού. Ήδη λειτουργεί ο «Ψηφιακός Βοηθός», το «MyConsulLive», όπως γνωρίζετε, που μπορεί να γίνεται εξ αποστάσεως επικοινωνία προκειμένου να μικρύνουμε τους χρόνους και τη φυσική παρουσία των Ελλήνων συμπατριωτών μας στις προξενικές αρχές, ενώ επίσης θα μπορούν να υποβάλλουν αιτήματα ηλεκτρονικά. Θα γίνονται ηλεκτρονικά πληρωμές μέσω e-banking, το οποίο καταλαβαίνουμε όλοι ότι θα είναι ένα πολύ σημαντική προσθήκη και για τον χρόνο αλλά και για την ταχύτητα και την ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας, ενώ θα μπορούν να κλείνουν ραντεβού, για αυτοπρόσωπη εξυπηρέτησή τους, μέσω email και ψηφιακών εργαλείων.

Αυτό, προφανώς, ανταποκρίνεται και στα θέματα ταχύτητας και επικοινωνίας και της αξιοποίησης των σύγχρονων εργαλείων, όπως είναι η τεχνητή νοημοσύνη στην οποία αφορά ο ψηφιακός βοηθός στον οποίο προαναφέρθηκα και ήδη εφαρμόζεται.

Κλείνω για να μην καταχραστώ τον χρόνο, παραπάνω, για την πρώτη τοποθέτηση. Το θέμα της πολιτικής που πρέπει η ελληνική πολιτεία να εφαρμόσει για τον απόδημο Ελληνισμό είναι βασική προτεραιότητα της Κυβέρνησης που αποδείχθηκε και από το νομοσχέδιο για την άρση περιορισμών και από το νομοσχέδιο που αυτή τη στιγμή θα συζητηθεί από σήμερα για την επιστολική ψήφο και θεωρώ ότι και αυτό θα πρέπει να τύχει μιας μεγάλης κοινοβουλευτικής στήριξης για ένα τόσο κομβικό για τον Ελληνισμό ζήτημα και για τον στρατηγικό σχεδιασμό 2024-2027, αλλά και για το θέμα της ψηφιοποίησης των προξενικών υπηρεσιών στο οποίο αναφερθήκατε και νομίζω ότι είναι ένας βασικός πυλώνας για την καθημερινότητα των Ελλήνων του εξωτερικού.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Κύριε Καζαμία, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Ευχαριστώ τον κύριο Υφυπουργό για την απάντησή του. Θα προσπαθήσω να είμαι συναινετικός, διότι τα ζητήματα του απόδημου Ελληνισμού απαιτούν μια τέτοια συναίνεση. Από την άλλη, όμως, θα μου επιτρέψετε να είμαι και επικριτικός, διότι νιώθουμε στην Πλεύση Ελευθερίας ότι η Κυβέρνηση ολιγωρεί σε πάρα πολλά κρίσιμα ζητήματα του απόδημου Ελληνισμού.

Πρέπει, επίσης, να τονίσω ότι εγώ -ως Βουλευτής από τον απόδημο Ελληνισμό- νιώθω ότι εκπροσωπώ τους χιλιάδες, εκατομμύρια απόδημους Έλληνες οι οποίοι περιμένουν από εμένα να θέσω αυτά τα ζητήματα πιο επιτακτικά. Έχω υπάρξει, κύριε Υφυπουργέ, μέλος του προεδρείου ακαδημαϊκών και επιστημόνων του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού όταν λειτουργούσε, και έχω αίσθηση του πως λειτουργούσε, ποια προβλήματα είχε και πως θα μπορούσε να βελτιωθεί. Είδα τον νόμο του 2021 που ψήφισε η κυβέρνησή σας ο οποίος έχει μείνει στα χαρτιά, γιατί τίποτα από αυτόν δεν έχει εφαρμοστεί. Το ΣΑΕ δεν λειτουργεί, παρά το γεγονός ότι εδώ και τρία χρόνια έχετε ψηφίσει νόμο που προβλέπει τη λειτουργία του. Ένα από τα προβλήματα του νόμου αυτού είναι ότι προβλέπει τη λειτουργία του ακριβώς όπως λειτουργούσε και πριν σταματήσει, δηλαδή προ -νομίζω- του 2011, όταν έπεσε και αυτό θύμα της κρίσης. Δεν βλέπουμε να υπάρχει κάποια ανανεωμένη σκέψη για τη λειτουργία του ΣΑΕ.

Βεβαίως, υπάρχει το ζήτημα, για το οποίο θα ήθελα την απάντησή σας: γιατί αυτός ο νόμος δεν εφαρμόζεται εδώ και δυόμισι χρόνια; Ήμουν σε επικοινωνία με τον τελευταίο Πρόεδρο του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού, τον κ. Στέφανο Ταμβάκη. Τον είχαμε, μάλιστα, προσκαλέσει και στην αρμόδια επιτροπή που συζητούσε την περασμένη εβδομάδα το νομοσχέδιο για την επιστολική ψήφο και το οποίο θα συζητηθεί στην Ολομέλεια σε λίγες ώρες, εδώ. Αντιλαμβάνομαι ότι υπήρξαν πάρα πολύ λίγες επαφές από την πλευρά της Κυβέρνησης μαζί του και με άλλα

στελέχη του παλιού Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού για να επαναλειτουργήσει. Υπάρχει μια ολιγωρία.

Όσον αφορά στο θέμα των προξενικών αρχών, μου αναφέρατε την ιδέα του στρατηγικού σχεδίου, που θα προτείνετε προσεχώς, να ψηφιοποιηθούν κάποιες υπηρεσίες ούτως ώστε να διευκολύνουν τους πολίτες. Αυτό είναι ένα βήμα στη σωστή κατεύθυνση. Επίσης, είχα επισημάνει από το Βήμα της Ολομέλειας τον περασμένο Ιούλιο, όταν ψηφίστηκε ο νόμος για τη διευκόλυνση της ψήφου των αποδήμων, ότι δεν υπάρχει η υποδομή στις προξενικές αρχές για να στηρίξει εκλογικά τμήματα στο εξωτερικό. Και υιοθετήθηκε τώρα η επιστολική ψήφος ως μέθοδος, χωρίς να υπάρχουν, όμως, υπηρεσίες από τα προξενεία για τη διά ζώσης εκλογή εκ μέρους των αποδήμων. Έχουμε την αίσθηση, δηλαδή, ότι η Κυβέρνηση προσπαθεί να αποφύγει τα δύσκολα ζητήματα, που είναι να αναβαθμίσει το έργο των προξενικών αρχών και προσφεύγει σε εναλλακτικές και εύκολες μεθόδους, όπως είναι η ψηφιοποίηση, η επιστολική ψήφος, για να κάνει κάτι χωρίς, όμως, να αντιμετωπίζει την ουσία του προβλήματος.

Τέλος, θα ήθελα να πω ότι -είστε και εσείς Βουλευτής και ενδεχομένως το γνωρίζετε- η επιτροπή της Βουλής για τον απόδημο Ελληνισμό δεν έχει συγκληθεί ούτε μια φορά το τελευταίο εξάμηνο, από την έναρξη αυτής της κοινοβουλευτικής περιόδου. Είμαι μέλος αυτής της επιτροπής και δεν συνεδριάσαμε ούτε μια φορά. Αυτό δείχνει, πάλι εκ μέρους της Πλειοψηφίας τουλάχιστον, -το έθεσα το θέμα και στη Διάσκεψη των Προέδρων, στον Πρόεδρο της Βουλής και παραδέχθηκε ότι πρέπει κάτι να γίνει γι' αυτό- μια γενικότερη αμέλεια, αν θέλετε, εκ μέρους της Κυβέρνησης για τα καυτά ζητήματα του απόδημου Ελληνισμού η οποία δεν θα έπρεπε να υπάρχει. Δεν θέλω να διατηρήσω έναν οξύ αντιπολιτευτικό τόνο.

Εμείς είμαστε έτοιμοι να σας συμπαρασταθούμε, αν θα πάρετε σοβαρές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Αλλά θα θέλαμε να μην είμαστε διαρκώς ένα και δύο βήματα μπροστά και η Κυβέρνηση να σέρνεται από πίσω, προσπαθώντας να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που θέτουμε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Κύριε Κώτσηρα, έχετε τον λόγο να ολοκληρώσετε την απάντησή σας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΗΡΑΣ (Υφυπουργός Εξωτερικών): Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριε συνάδελφε, θα διαφωνήσω μαζί σας ότι υπάρχει ολιγωρία ή αμέλεια της Κυβέρνησης σε θέματα που αφορούν στον απόδημο Ελληνισμό. Αντιθέτως, πιστεύω -και το πιστεύω ακράδαντα- ότι είναι μια περίοδος στην οποία, πραγματικά, για πρώτη φορά -μετά από πολλά χρόνια- υπάρχει μια τόσο στοχευμένη, συνεκτική και ορθολογική πολιτική που αφορά σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων για τον απόδημο Ελληνισμό.

Καταλαβαίνετε και ο ίδιος -με την ευαισθησία που έχετε και τις γνώσεις που έχετε για το θέμα- ότι ο απόδημος Ελληνισμός είναι ένα κομμάτι το οποίο δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αποσπασματικά και γι' αυτόν τον λόγο, ακριβώς, έχουμε κάνει την πρόβλεψη και τον στρατηγικό σχεδιασμό που σας προανέφερα, προκειμένου να υπάρχει και οδικός χάρτης και συγκεκριμένες δράσεις και άξονες, μεταξύ των οποίων θέματα αντιπροσωπευτικότητας, θέματα που αφορούν στο brain drain και στη νέα γενιά διασποράς, θέματα που αφορούν στην καθημερινότητα του πολίτη, όπως είναι οι ψηφιακές υπηρεσίες, τις οποίες λυπάμαι που τις θεωρείτε κάτι εύκολο. Λέτε ότι ήταν μια εύκολη επιλογή της Κυβέρνησης να πάμε στην ψηφιοποίηση της διαδικασίας. Καθόλου εύκολο δεν είναι, γιατί γνωρίζετε ότι ειδικά σε πολλές προξενικές αρχές υπήρχε παραδοσιακά μια δυσκολία προσέγγισης ακόμα και με φυσικό τρόπο λόγω απόστασης, οπότε το να ψηφιοποιηθούν οι διαδικασίες των ραντεβού, το να μπορεί να υπάρχει ηλεκτρονική πληρωμή, το να μπορεί να υπάρχει ο virtual assistant και να μπορεί ένας Έλληνας του εξωτερικού να επικοινωνήσει ψηφιακά είναι, σίγουρα, μέτρα τα οποία θα συνδράμουν ακριβώς στη διευκόλυνση της καθημερινότητας των συμπατριωτών μας.

Το να υπάρξει, επίσης, πρόνοια για θέματα που έχουν να κάνουν και με την ψηφιακή ενίσχυση για θέματα εκπαίδευσης -προ ημερών σας αναφέρω ότι το πρόγραμμα staellinika.com, που είναι μια ειδική πλατφόρμα του Υπουργείου Εξωτερικών, προστέθηκε σε αυτό το πρόγραμμα και η γαλλική γλώσσα και η γερμανική, προκειμένου συμπατριώτες μας και ειδικά νέα παιδιά να μπορούν μέσω της πλατφόρμας να έρχονται σε επαφή με την ελληνική γλώσσα- είναι θέματα που αξιοποιούμε τα ψηφιακά εργαλεία, προκειμένου να μπορέσουμε πράγματι να επιτύχουμε τον μέγιστο δυνατό στόχο. Γι' αυτό το λέω, ούτε απλό ήταν ούτε είχε γίνει στο παρελθόν και τώρα εφαρμόζεται για πρώτη φορά.

Ευελπιστούμε σε προτάσεις και δικές σας -κατανοώ ότι έχετε ενδιαφέρον για τα θέματα αυτά και το καταλαβαίνω από τον τρόπο που τα προσεγγίζετε- ώστε να μπορέσουμε θέματα που αφορούν στον απόδημο Ελληνισμό να μας ενώσουν και όχι να μπούμε σε μια στείρα διαδικασία.

Σε ό,τι αφορά σε θέματα στα οποία αναφερθήκατε περί αντιπροσωπευτικότητας και λειτουργίας του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού, σας είπα ξανά και στην πρωτολογία μου ότι εμείς επεξεργαζόμαστε το πλαίσιο το οποίο υπάρχει, ώστε να υπάρξουν οι απαραίτητες συνέργειες και με την κοινοβουλευτική επιτροπή και με τη γενική συνέλευση που προβλέπει μέσα, ώστε πραγματικά να υπάρξει ορθολογικός, αντιπροσωπευτικός τρόπος λειτουργίας του, γιατί κατανοούμε ότι όταν έπαψε να λειτουργεί, υπήρξαν προβλήματα δυσλειτουργίας τα οποία πρέπει να επιλύσουμε, ώστε να είμαστε συμβατοί με τις ανάγκες του απόδημου Ελληνισμού το 2024 και μετά.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υφυπουργού)

Κλείνω, λοιπόν, κυρία Πρόεδρε, με το εξής: Το γεγονός ακριβώς ότι αυτή η Κυβέρνηση επιλέγει να δώσει φωνή και με τη στήριξη των πρωτοβουλιών από κόμματα -όπως είναι το δικό σας- σε θέματα που έχουν να κάνουν με τη συμμετοχή στην πολιτική ζωή, προφανώς, διευρύνει και τις υποχρεώσεις της πολιτείας για ακόμα μεγαλύτερη ενίσχυση των δεσμών του απόδημου Ελληνισμού με το μητροπολιτικό κέντρο. Αυτό επιτυγχάνουμε και προσπαθούμε να επιδιώξουμε ακόμα περισσότερο με τον στρατηγικό σχεδιασμό, με την ψηφιοποίηση των υπηρεσιών, με τα θέματα της ελληνικής γλώσσας και σε αυτή την προσπάθεια νομίζω ότι μπορούμε να βρούμε πολλά σημεία που να μπορούμε να συναντηθούμε κοινοβουλευτικά και πολιτικά.

Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε η συζήτηση των επίκαιρων ερωτήσεων.

Σε αυτό το σημείο διακόπτουμε τη συνεδρίαση. Επανερχόμαστε στις 15.00' το μεσημέρι με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: νομοθετική εργασία, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη που έχει διανεμηθεί.

(ΔΙΑΚΟΠΗ)

(ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συνεχίζεται η συνεδρίαση.

Εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη της

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μόνη συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών: «Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών».

Η Διάσκεψη των Προέδρων αποφάσισε στη συνεδρίασή της στις 18 Ιανουαρίου του 2024 τη συζήτηση του νομοσχεδίου σε δύο έως τρεις συνεδριάσεις, εν συνόλω, επί της αρχής, των άρθρων και των τροπολογιών. Η εγγραφή των ομιλητών θα γίνει ηλεκτρονικά και μέχρι το τέλος της ομιλίας του δεύτερου εισηγητή.

Συμφωνεί το Σώμα;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Το Σώμα συνεφώνησε.

Έχουν ζητήσει τον λόγο επί της διαδικασίας ο κ. Ξανθόπουλος, ο κ. Γκιόκας και ο κ. Χήτας.

Πριν δώσω τον λόγο σε εσάς, παρακαλώ τον Πρόεδρο της Βουλής τον κ. Τασούλα, να πάρει τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ήθελα να μιλήσω προ της συζητήσεως επί της διαδικασίας, τρόπον τινά εκτός θέματος, αλλά είναι απολύτως εντός θέματος, όπως θα καταλάβετε.

Μόλις πριν από λίγο ο αγαπητός και άξιος συνάδελφος Θεόδωρος Ρουσόπουλος εξελέγη παμψηφεί, πρώτη φορά Έλληνας σε αυτό το σημαντικό διεθνές αξίωμα, επικεφαλής Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης.

(Χειροκροτήματα)

Το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι ο παλαιότερος και επιφανέστερος διεθνής οργανισμός που απαρτίζεται από σαράντα έξι κράτη, όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσα σε αυτά, ο οποίος από το 1949, όταν ιδρύθηκε στο Λονδίνο, μέσα από τις στάχτες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, έχει στόχο την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου. Ένας σημαντικός βραχίονας του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι η Κοινοβουλευτική του Συνέλευση, η οποία απετέλεσε την πρώτη ευρωπαϊκή Βουλή, πριν από την Ευρωπαϊκή Ένωση, πριν από την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, πριν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και μάλιστα είναι εντυπωσιακό διότι η εκπροσώπηση των κρατών στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση, που συμπληρώνει, φέτος, εβδομήντα πέντε χρόνια ζωής, δεν γίνεται με βάση κυβερνητική αντιπροσώπευση, αλλά γίνεται με βάση και την εκπροσώπηση και αντιπολιτεύσεως.

Όπως σας είπα, στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση η οποία θα προεδρεύεται τα επόμενα δύο χρόνια από άξιο Έλληνα κοινοβουλευτικό, εκπροσωπούνται σαράντα έξι χώρες. Αυτές οι χώρες έχουν πληθυσμό εξακοσίων εβδομήντα εκατομμυρίων κατοίκων. Η εκλογή του κ. Ρουσόπουλου έγινε με συμφωνία και των πέντε Κοινοβουλευτικών Ομάδων που απαρτίζουν το σύνολο της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης, δηλαδή ψηφίστηκε και από την ομάδα των Σοσιαλιστών-Δημοκρατών και Πρασίνων και από την ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος και από την ομάδα των Ευρωπαίων Συντηρητικών και Δημοκρατική Συμμαχία και από τη Συμμαχία Φιλελευθέρων και Δημοκρατών για την Ευρώπη και τέλος και από την ομάδα της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αριστεράς, στην οποία ανήκε ο προκάτοχός του Ολλανδός Βουλευτής Τάινι Κοξ, ο οποίος του παρέδωσε και την προεδρία της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει σημαντικό ρόλο διότι αυτή εκλέγει τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, αυτή εκλέγει τον Επίτροπο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αυτή εκλέγει τους δικαστές του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το περίφημο Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ενώ η Κοινοβουλευτική Συνέλευση αποστέλλει παρατηρητές σε χώρες για να παρακολουθεί τη διεξαγωγή εκλογών και κατά πόσον αυτές γίνονται με βάση τους κανόνες του κράτους δικαίου και της αντιπροσωπευτικότητας της ψήφου.

Συνεπώς είναι μία σημαντική μέρα για το εθνικό Κοινοβούλιο. Πρέπει να συγχαρούμε όλους τους συναδέλφους και τις συναδέλφους που μετέχουν στην ελληνική εκπροσώπηση. Επικεφαλής είναι η κ. Ντόρα Μπακογιάννη, μετέχουν δύο πρώην Πρωθυπουργοί, ο κ. Τσίπρας και ο κ. Παπανδρέου. Όλοι οι Έλληνες κοινοβουλευτικοί που μετέχουν στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση συνέβαλαν σε αυτή την επιτυχία και μη βλέπετε πως ήταν ομόφωνη άρα εύκολη η εκλογή, υπήρχε πιθανότητα να υπάρχει και υποψηφιότητα αντίπαλου από τη Λιθουανία, διαπιστώθηκε, όμως, ότι θα ήταν συντριπτική η εκλογή του κ. Ρουσόπουλου και έτσι απεσοβήθηκε η υποψηφιότητα. Δεν ήταν δηλαδή μία αδιάφορη πολιτικά εκλογή, όπως προκύπτει από την ομόφωνη αποδοχή της, αλλά ακριβώς η συντριπτική αποδοχή του κ. Ρουσόπουλου απέτρεψε άλλες υποψηφιότητες.

Θυμίζω ότι ο ίδιος ο συνάδελφος, ο κ. Ρουσόπουλος, που μόλις προηγουμένως μίλησε στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο ίδιος ήταν από το 2021 ίσαμε τώρα Πρόεδρος της Επιτροπής Μετανάστευσης και Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος.

Νομίζω απηχώ την αντίληψη όλων εδώ μέσα αν, ξεκινώντας τη σημερινή συνεδρίαση, του ευχηθούμε μαζί με τα συγχαρητήρια τα θερμά και τα ειλικρινή και καλή επιτυχία στο έργο του, το οποίο προάγει τον κοινοβουλευτισμό, προάγει την εικόνα της Ελλάδας στο εξωτερικό. Δεν είμαστε συνηθισμένοι σε τέτοια σημαντικά διεθνή αξιώματα. Ο πρώτος Έλληνας που κατείχε σημαντικό αξίωμα στο Συμβούλιο της Ευρώπης ήταν ο διαπρεπής Κύπριος διπλωμάτης Πόλυς Μοδινός, ο οποίος έγινε βοηθός Γενικού Γραμματέα από το 1962 έως το 1968, γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, λόγιος και η επόμενη Ελληνίδα με σημαντικό αξίωμα σήμερα στο Συμβούλιο της Ευρώπης είναι η κ. Δέσποινα Χατζηβασιλείου, η οποία είναι υπηρεσιακή Γενική Γραμματέας της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης, στο ίδιο όργανο δηλαδή στο οποίο εξελέγη ο κ. Ρουσόπουλος.

Είμαστε συνεπώς υπερήφανοι, είμαστε ευχαριστημένοι και περιμένουμε πολλά από τον άξιο συνάδελφο ο οποίος πριν από λίγο ανέλαβε και επισήμως τα καθήκοντά του. Η Βουλή των Ελλήνων τον συγχαίρει και του εύχεται κάθε επιτυχία! Κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε τον κύριο Πρόεδρο.

Κι εμείς ως Προεδρείο να εκφράσουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια στον πρώτο Έλληνα πολιτικό που καταλαμβάνει τη θέση του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, μια ιδιαίτερα τιμητική θέση για την πατρίδα μας, για το ελληνικό Κοινοβούλιο και να του ευχηθούμε κάθε επιτυχία στο πολύ σπουδαίο και σημαντικό έργο του.

Τώρα επί της διαδικασίας έχουν ζητήσει τον λόγο ο κ. Ξανθόπουλος, Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, ο κ. Γκιόκας από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, ο κ. Χήτας από την Ελληνική Λύση και ο κ. Αποστολάκης από τη Νίκη.

Παρακαλώ, κύριε Ξανθόπουλε, έχετε τον λόγο.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία και κύριε Υπουργέ, συζητάμε ένα μείζονος σημασίας νομοθέτημα και θα έλεγα κάναμε και μια τομή στην πολιτική ιστορία της χώρας. Εμείς, ως ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, καταθέσαμε τις προτάσεις μας κατά τη συζήτηση στις επιτροπές, έχουμε καταθέσει και έγγραφα και καταθέτουμε και τις σχετικές τροπολογίες που είναι γνωστές στο Σώμα.

Θα ζητούσα, λοιπόν, είτε από εσάς, κυρία Υπουργέ, είτε από εσάς, κύριε Υπουργέ, να τοποθετηθείτε επ' αυτών το συντομότερο δυνατόν έτσι ώστε άμεσα, δηλαδή μετά το τέλος των εισηγητών, κατά την εκτίμησή σας, η συζήτηση να διεξαχθεί επί του πεδίου και όχι, ενδεχομένως, επί του νομοθετήματος το οποίο τέθηκε στη διάθεση της Εθνικής Αντιπροσωπείας.

Νομίζω είναι ένδειξη και δημοκρατικής λειτουργίας και σεβασμού και κυρίως, σοβαρότητας της συζήτησης και στη δουλειά

που έχουμε να κάνουμε και αν έχετε καταλήξει και σε νομοτεχνικές από τώρα, βεβαίως, ευπρόσδεκτες είναι και αυτές.

Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε κι εμείς, κύριε Ξανθόπουλε.

Τον λόγο έχει ο κ. Γκιόκας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, εμείς πήραμε τον λόγο για να ζητήσουμε την απόσυρση του νομοσχεδίου, για τους λόγους που αναπτύξαμε όλες αυτές τις ημέρες στην επιτροπή, για το γεγονός δηλαδή, ότι πρόκειται για ένα επικίνδυνο μέτρο αυτό της επιστολικής ψήφου, το οποίο, μάλιστα, εγείρει και σοβαρά ζητήματα αντισυνταγματικότητας.

Βεβαίως, η Κυβέρνηση φέρνει αυτό το νομοσχέδιο με τη συναίνεση άλλων κομμάτων, ιδιαίτερα και του ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ που νομιμοποιούν αυτή την απαράδεκτη πρακτική. Ωστόσο, από την Παρασκευή, που ολοκληρώθηκε η συζήτηση στις επιτροπές, μέχρι σήμερα υπάρχει ένα ακόμα δεδομένο. Ποιο είναι αυτό το δεδομένο;

Είναι η έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής, η οποία αναρτήθηκε την Παρασκευή, μετά τη λήξη της συνεδρίασης των επιτροπών, η οποία, ανεξάρτητα από το αν θέτει τα ζητήματα αντισυνταγματικότητας στο εύρος που τα θέσαμε εμείς, κάνει δύο πολύ σοβαρές παραδοχές και εκθέτει την Κυβέρνηση και την κυβερνητική πλειοψηφία. Ποιες είναι αυτές οι παραδοχές;

Η πρώτη παραδοχή είναι ότι το άρθρο 51 του Συντάγματος, το οποίο αφορά την εκλογή Βουλευτών, έχει εφαρμογή και για τις ευρωεκλογές. Σε αντίθεση με αυτά που έλεγε η Κυβέρνηση...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών): Αυτό λέει;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Βεβαίως λέει αυτό. Ξεκάθαρα λέει αυτό. Εδώ την έχω, κύριε Υπουργέ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών): Διαβάστε το.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Θα με αφήσετε να ολοκληρώσω;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Παρακαλώ!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Καταλαβαίνω τον πανικό σας, αλλά θα με αφήσετε να ολοκληρώσω.

Το άρθρο 51 παράγραφος 4 έχει εφαρμογή και για τις ευρωεκλογές και δεύτερον, η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής θέτει και ζητήματα παραβίασης της μυστικότητας της ψήφου, της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών, τα οποία θέσαμε και εμείς.

Εξ αυτού του λόγου, λοιπόν, εμείς ζητάμε την απόσυρση του νομοσχεδίου και ο καθένας να πάρει την ευθύνη του. Σε κάθε περίπτωση, εμείς καταθέτουμε ένσταση αντισυνταγματικότητας για συγκεκριμένα άρθρα του νομοσχεδίου. Και εκεί, με την ανάπτυξη της ένστασης, θα δούμε τι λέει και τι δεν λέει και η έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής, κύριε Υπουργέ, να μην είστε και ανυπόμονος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Παρακαλώ, κύριε Χήτα, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Εμείς, οι Βουλευτές της Ελληνικής Λύσης - Κυριάκος Βελόπουλος που υπογράφουμε, προβάλλουμε πριν από την έναρξη της συνεδρίασης -φυσικά και ζητάμε την απόσυρση του νομοσχεδίου, κάτι τέτοιο δεν πρόκειται να γίνει, εδώ βλέπω και ειρωνικά γέλια από την πλευρά των Υπουργών- ένσταση και αντιρρήσεις λόγω της αντισυνταγματικότητας κατά του ανωτέρω νομοσχεδίου.

Θα μπούμε σε λεπτομέρειες αφού διανεμηθεί και στους συναδέλφους των υπολοίπων κομμάτων. Θεωρούμε πως με το νομοσχέδιο αυτό καταργείται η ψήφος με αυτοπρόσωπη παρουσία για τους εκλογείς του εξωτερικού. Θεωρούμε ότι παραβιάζεται η αρχή της ισότητας. Θεωρούμε ότι παραβιάζει το νομοσχέδιο αυτό την αρχή της αμεσότητας. Παραβιάζεται η αρχή της μυστικότητας της ψήφου και παραβιάζεται το ταυτόχρονο της ψηφοφορίας.

Όλα αυτά βέβαια, όπως έχουμε πει πάρα πολλές φορές και το λέμε από το 2019, δεν θα καλούμασταν να τα λύσουμε σήμερα εδώ και φυσικά, να τα απορρίψει αυτά η Πλειοψηφία, εάν υπήρχε στη χώρα μας ένα συνταγματικό δικαστήριο. Παρά ταύτα, εμείς ζητάμε την απόσυρση του νομοσχεδίου και καταθέτουμε ένσταση αντισυνταγματικότητας, την οποία θα συζητήσουμε αργότερα με λεπτομέρειες.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Εμείς ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Τζανακόπουλος.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΖΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Έχουμε ήδη καταθέσει στο Προεδρείο ένσταση αντισυνταγματικότητας επί της αρχής του νομοσχεδίου. Θεωρούμε ότι προς επίρρωση των αντιρρήσεων επί της συνταγματικότητας, έρχεται και η έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής, αλλά δεν είναι μόνο αυτό.

Θέλω να τονίσω -θα το αναπτύξω και επί της συζήτησης για την αντισυνταγματικότητα- ότι με το παρόν νομοσχέδιο οι τέσσερις αρχές που ορίζουν τη νομιμότητα της διαδικασίας της ψηφοφορίας παραβιάζονται. Ποιες είναι αυτές; Είναι η καθολικότητα, η αμεσότητα, η μυστικότητα και φυσικά, το ταυτόχρονο της διεξαγωγής της ψηφοφορίας.

Και θέλω εδώ να επισημάνω στην Κυβέρνηση το εξής. Θα τα πούμε και επί της ένστασης, όμως, θα πρέπει να λάβετε υπ' όψιν σας πολύ σοβαρά το εξής και να το απαντήσετε και όχι να ξεφύγετε διά της οδού που ξεφύγατε στις επιτροπές, ότι δήθεν το άρθρο 51 αφορά αποκλειστικά και μόνο στις εθνικές εκλογές.

Οι αρχές αυτές, κυρία Υπουργέ και κύριε Αναπληρωτή Υπουργέ, δυστυχώς για εσάς απορρέουν ευθέως από την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας, από το άρθρο 1 του Συντάγματος και απλώς εξειδικεύονται στο άρθρο 51 για τις εθνικές εκλογές. Δεν νοείται να κάμπτονται οι αρχές ούτε της μυστικότητας ούτε της αμεσότητας ούτε του ταυτόχρονου της διαδικασίας, διότι ακριβώς δεν απορρέουν ειδικά από το άρθρο 51, απορρέουν από την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας, άρθρο 1 του Συντάγματος, και μάλιστα άρθρο το οποίο δεν ανήκει στα αναθεωρητέα. Επομένως, επ' αυτού θα απαντήσετε. Δεν θα ξεφύγετε με τον τρόπο που ξεφύγατε κατά τη συζήτηση στις επιτροπές.

Περιμένω και από τα άλλα κόμματα της Αντιπολίτευσης τα οποία, τόσο απλόχερα προσφέρανε τη συναίνεσή τους στη συζήτηση στις επιτροπές, και από τον ΣΥΡΙΖΑ και από το ΠΑΣΟΚ, να τοποθετηθούν επί των ενστάσεων αντισυνταγματικότητας με βάση το κορυφαίο αυτό ζήτημα και την εξαιρετικά κρίσιμη φάση στην οποία βρίσκεται το πολιτικό σύστημα της χώρας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Τον λόγο έχει ο κ. Αποστολάκης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, στην επιτροπή πρώτη η Νίκη διατύπωσε τις ενστάσεις της και διαπίστωσε την φανερή αντισυνταγματικότητα του νόμου. Σήμερα όλοι οι υπογράφοντες Βουλευτές της Νίκης, όλοι εν συνόλω, προβάλλουμε ένσταση αντισυνταγματικότητας των άρθρων 6, 11, 7 έως 28 και προς το άρθρο 51 του Συντάγματος.

Από το άρθρο αυτό του Συντάγματος, το οποίο αναφέρεται μεν κατά την γραμματική του διατύπωση στις εθνικές εκλογές, αλλά αναντίρρητα ισχύει κατ' αναλογική εφαρμογή και για κάθε είδους εκλογές στην επικράτεια, δηλαδή ευρωεκλογές και δημοψήφισμα, προκύπτει με σαφήνεια ότι οι παντός είδους εκλογές στην Ελλάδα γίνονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία και ταυτόχρονα σε όλη την επικράτεια.

Το ταυτόχρονο της ψηφοφορίας είναι μία θεμελιώδης συνταγματική αρχή που διέπει το σύνολο των εκλογικών διαδικασιών και δύναται να καμφθεί αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση των εκλογέων εκτός της επικράτειας, οι οποίοι μπορούν να ψηφίσουν με επιστολική ψήφο, όπως ρητά ορίζει η παράγραφος 4. Και πάλι, η νομοθετική πρόβλεψη της επιστολικής ψήφου για τους Έλληνες του εξωτερικού είναι δυνατή, εφόσον ο νόμος ψηφιστεί με αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 του όλου αριθμού των Βουλευτών.

Είναι προφανές ότι ο συνταγματικός νομοθέτης, αφού δεν διατύπωσε κάποια άλλη ρητή αντίθετη πρόβλεψη για εξαίρεση από τους κανόνες του άρθρου 51, των ευρωεκλογών και των δημοψηφισμάτων, θέλει να υπάγει υπό τους ίδιους ορισμούς και κανόνες κάθε είδους εκλογές και το δημοψήφισμα.

Συνεπώς οι προαναφερόμενες συνταγματικές αρχές της αμεσότητας, της καθολικότητας, της μυστικότητας και της ταυτότητας διεξαγωγής σε όλη την επικράτεια είναι εφαρμοστέες και διέπουν τόσο τα εθνικά δημοψηφίσματα όσο και τις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Αναφορικά με τις εκλογές του εσωτερικού, εξ αντιδιαστολής συνάγεται ότι ισχύει ο κανόνας του παραδοσιακού τρόπου άσκησης του εκλογικού δικαιώματος διά ζώσης. Ο τρόπος αυτός ανταποκρίνεται στην ιστορική βούληση του συνταγματικού νομοθέτη και είναι συνταγματικά θεσμοποιημένος. Ο κοινός νομοθέτης δεν έχει εξουσία να προβλέψει, όπως εν προκειμένω επιχειρείται με τις προσβαλλόμενες διατάξεις του νομοσχεδίου, επιστολική ψήφο και η απαγόρευση αυτή απορρέει από την παραπάνω ερμηνευτική διαπίστωση ότι το Σύνταγμα επιτρέπει την επιστολική ψήφο αποκλειστικά και μόνο για τους εκλογείς του εξωτερικού και πάλι κατ' εξαίρεση και όχι ως αποκλειστικό μέσο ψηφοφορίας, αλλά εναλλακτικά και παράλληλα με την εξασφάλιση του παραδοσιακού τρόπου άσκησης του δικαιώματος διά ζώσης που είναι ο κανόνας.

Επομένως καθίσταται σαφές ότι η επιστολική ψήφος για τις επικείμενες ευρωεκλογές, όπως εισφέρεται στο παρόν νομοσχέδιο, προσκρούει στο Σύνταγμα, καθόσον αφ' ενός μεν επεκτείνεται απαράδεκτα ως προς όλους τους Έλληνες εκλογείς εντός της επικράτειας, αφ' ετέρου δε προβλέπεται ως μοναδικός τρόπος άσκησης του εκλογικού δικαιώματος για τους Έλληνες που θα βρίσκονται την ημέρα των εκλογών εκτός επικράτειας και μάλιστα, χωρίς να έχει ψηφιστεί από τα 2/3 του όλου αριθμού των Βουλευτών.

Θα αναπτύξουμε περισσότερο τις σκέψεις μας στην Ολομέλεια.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε τον κ. Αποστολάκη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι ενστάσεις αντισυνταγματικότητας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, της Ελληνικής Λύσης, της Νέας Αριστεράς και της Νίκης θα καταχωριστούν στα Πρακτικά της σημερινής συνεδρίασης και παρακαλώ να φωτοτυπηθούν και να διανεμηθούν.

Η συζήτησή τους θα πραγματοποιηθεί μετά το πέρας των ομιλιών των ειδικών εισηγητών και αγορητών.

(Οι προαναφερθείσες ενστάσεις αντισυνταγματικότητας καταχωρίζονται στα Πρακτικά και έχουν ως εξής:

Κοινοβουλευτική Ομάδα
Λεωφ. Ηρακλείου 145, 14231 ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ,
τηλ.: 2102592213, 2102592105, 2102592258, fax: 2102592155
e-mail: kke@parliament.gr, http://www.kke.gr
Γραφεία Βουλής: 2103708168, 2103708169, fax: 2103707410

Ένσταση αντισυνταγματικότητας διατάξεων του ν/σ του Υπουργείου Εσωτερικών *"Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών"*, σε σχέση με την επιστολική ψήφο (σύμφωνα με το άρθρο 100 του ΚανΒ)

Σύμφωνα με το άρθρο 51 παρ. 3 Σ. *"Οι βουλευτές εκλέγονται **με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία**..."*

Σύμφωνα με το άρθρο 51 παρ. 4 Σ. *"Οι βουλευτικές εκλογές **διενεργούνται ταυτόχρονα σε ολόκληρη την Επικράτεια.** Νόμος που ψηφίζεται **με την πλειοψηφία των δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών μπορεί να ορίζει τα σχετικά με την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς που βρίσκονται έξω από την Επικράτεια**. Ως προς τους εκλογείς αυτούς η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών δεν κωλύει την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος με επιστολική ψήφο ή άλλο πρόσφορο μέσο, εφόσον η καταμέτρηση και η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων διενεργείται όποτε αυτό γίνεται και σε ολόκληρη την Επικράτεια".*

Επιπλέον, σύμφωνα με το εδάφιο α' του άρθρου 52 Σ. *"**Η ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης**, ως έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας, **τελεί υπό την εγγύηση όλων των λειτουργών της Πολιτείας, που έχουν υποχρέωση να τη διασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση".***

Με βάση τις πιο πάνω διατάξεις του Συντάγματος, **καθορίζονται συγκεκριμένες αρχές που ισχύουν σε κάθε εκλογική διαδικασία** (είτε πρόκειται για εθνικές εκλογές, είτε για ευρωεκλογές, είτε για διενέργεια δημοψηφίσματος).

Θα ήταν παράλογο και νομικά άτοπο όλες οι πιο πάνω αρχές να ισχύουν μόνο για τις εθνικές εκλογές και όχι για τις ευρωεκλογές. Άλλωστε **η Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής** αναγνωρίζει την εφαρμογή αυτών των αρχών και στις ευρωεκλογές.

Επιπλέον, **η ίδια η Απόφαση 2018/994 του Συμβουλίου της Ε.Ε., της 13ης Ιουλίου 2018,** για την τροποποίηση της πράξης του 1976 περί εκλογής των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση και καθολική ψηφοφορία, η οποία κυρώθηκε με τον ν. 4573/2018 (επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ), **παραπέμπει την ρύθμιση όλων των θεμάτων εκλογικής διαδικασίας για τις Ευρωεκλογές στα κράτη μέλη, προφανώς με βάση τις συνταγματικές τους αρχές**, θέτοντας μόνο ακραία όρια σε ορισμένες ρυθμίσεις. Ειδικότερα, στο

άρθρο 1 παρ. 4 της απόφασης, με προσθήκη άρθρου 4α στην αρχική Πράξη του 1976, ορίζεται ότι "*Τα κράτη μέλη **μπορούν να προβλέπουν τη δυνατότητα** για ψηφοφορία εκ των προτέρων, δι' αλληλογραφίας, αλλά και με ηλεκτρονικά και διαδικτυακά μέσα, στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στην περίπτωση αυτή, θεσπίζουν μέτρα επαρκή ώστε να διασφαλίζονται ιδίως η αξιοπιστία του αποτελέσματος, ο μυστικός χαρακτήρας της ψηφοφορίας και η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα…".* Και επίσης, στο άρθρο 1 παρ. 5 της ίδιας απόφασης, με την προσθήκη άρθρου 9α στην αρχική Πράξη του 1976, ορίζεται ότι *"**Σύμφωνα με τις εθνικές εκλογικές διαδικασίες τους, τα κράτη μέλη μπορούν** να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να επιτρέπουν στους πολίτες τους που διαμένουν σε τρίτες χώρες να ψηφίζουν στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο".*

Σε πλήρη αντίθεση με ό,τι ισχυρίστηκε η κυβέρνηση, οι αρχές που προβλέπει το Σύνταγμα της χώρας για την διεξαγωγή της εκλογικής διαδικασίας ισχύουν σε κάθε περίπτωση εκλογής (είτε πρόκειται για εθνικές εκλογές, είτε για Ευρωεκλογές, είτε για διενέργεια δημοψηφίσματος), και μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

* Η εκλογή γίνεται με **άμεση**, καθολική και **μυστική ψηφοφορία**.

* Οι εκλογές **διενεργούνται ταυτόχρονα σε ολόκληρη την Επικράτεια**.

* Για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος **των Ελλήνων εκλογέων που βρίσκονται στο εξωτερικό (και μόνο γι' αυτούς) προβλέπεται απλά η δυνατότητα να ασκούν αυτό το δικαίωμα με επιστολική ψήφο.** Χωρίς όμως σε κάθε περίπτωση να αποκλείεται η δυνατότητα να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα με φυσική παρουσία, σε εκλογικό τμήμα του τόπου που κατοικούν.

* **Αποκλείεται η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων ψηφοφόρων που ψηφίζουν στην Ελληνική Επικράτεια με επιστολική ψήφο**. Ο μόνος τρόπος άσκησης του εκλογικού τους δικαιώματος είναι με φυσική παρουσία στα εκλογικά τμήματα(έκφραση της αμεσότητας της ψηφοφορίας)

* **Η ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης**, όπως αυτή θα πρέπει να εκφράζεται με την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, **τελεί υπό την εγγύηση αποκλειστικά όλων των λειτουργών της Πολιτείας, που μόνο αυτοί** (και σε καμία περίπτωση ιδιωτικοί φορείς) **έχουν υποχρέωση να τη διασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση.**

<u>Όλες οι πιο πάνω συνταγματικές αρχές παραβιάζονται με αρκετά άρθρα του ν/σ που αναφέρεται στην επιστολική ψήφο. Ειδικότερα:</u>

1. **Με το άρθρο 6 του ν/σ**, **σε συνδυασμό με το άρθρο 8 παρ. 7 του ν/σ** (που ορίζει ότι εκλογέας ο οποίος έχει δηλώσει ότι επιθυμεί να διευκολυνθεί στην άσκηση του εκλογικού του δικαιώματος με επιστολική ψήφο δεν μπορεί να ψηφίσει με οποιονδήποτε τρόπο σε κανένα εκλογικό τμήμα):

Α) **Καθορίζεται ως μοναδικός τρόπος άσκησης του εκλογικού δικαιώματος στις ευρωεκλογές για τους Έλληνες του Εξωτερικού εκείνος με επιστολική ψήφο, κατά σαφή παράβαση του άρθρου 51 παρ. 4 Σ.**, που καθορίζει ως δυνητικό αυτό τον τρόπο άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, δηλαδή την δι' επιστολικής ψήφου, ενώ επ' ουδενί αποκλείει, με βάση την αρχή της αμεσότητας, την άσκηση αυτού του δικαιώματος με φυσική παρουσία του εκλογέα, σε εκλογικό τμήμα του τόπου κατοικίας τους στο εξωτερικό. Να προσθέσουμε ότι η αιτιολογική έκθεση του ν/σ αποκλείει την σύσταση εκλογικών τμημάτων στο Εξωτερικό (ακόμα και σε χώρες της Ε .Ε. αλλά και σε τρίτες χώρες) για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος στις Ευρωεκλογές από Έλληνες του Εξωτερικού.

Β) **Επιτρέπεται η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος στις Ευρωεκλογές για όλους τους Έλληνες ψηφοφόρους εντός της ελληνικής Επικράτειας και με επιστολική ψήφο,** εκτός από την φυσική παρουσία και άσκηση του δικαιώματος σε εκλογικό τμήμα . Και τούτο, σε αντίθεση με το άρθρο 51 παρ. 4, το οποίο επιβάλλει ως μοναδικό τρόπο άσκησης του εκλογικού δικαιώματος για τους ψηφοφόρους εντός της ελληνικής Επικράτειας την φυσική παρουσία και άσκηση του δικαιώματος σε εκλογικό τμήμα (καθώς δυνατότητα για άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο, το άρθρο 51 παρ. 4 Σ. .καθιερώνει και μάλιστα δυνητικά, μόνο για τους Έλληνες που ψηφίζουν στο Εξωτερικό).

Γ) **Σε συνδυασμό του άρθρου 6 του ν/σ με τα άρθρα 4 του ν/σ** (που με την τροποποίηση του άρθρου 3 του ν. 4255/2014 και την παρ. 8 αυτού, προβλέπει την κατάθεση των Συνδυασμών των κομμάτων για τις ευρωεκλογές μέχρι 50 ημέρες πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των Ευρωεκλογών και την ανακήρυξη των Συνδυασμών από τον Άρειο Πάγο, 5 ημέρες μετά την λήξη της πιο πάνω προθεσμίας υποβολής των Συνδυασμών) **11 παρ. 1 του ν/σ** (που ορίζει ότι 'το αργότερο 20 ημέρες από την ανακήρυξη των συνδυασμών, ήτοι το αργότερο 25 ημέρες πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των Ευρωεκλογών, το Υπουργείο Εσωτερικών ταχυδρομεί τον ειδικό εκλογικό φάκελο , με συστημένη κατεπείγουσα επιστολή στη διεύθυνση παραλαβής της επιστολικής ψήφου που έχει δηλώσει κάθε εκλογέας) , αλλά **και με το άρθρο 14 του ν/σ** (που ορίζει ως έσχατη ώρα παραλαβής του φακέλου επιστροφής της επιστολικής ψήφου από την Επιτροπή Συλλογής Επιστολικής Ψήφου τις 17.00 της παραμονής της ημέρας διενέργειας των Ευρωεκλογών) **καθιερώνεται η δυνατότητα των Ελλήνων ψηφοφόρων που ψηφίζουν εντός της Ελληνικής Επικράτειας, να ψηφίσουν στις Ευρωεκλογές σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα, ήτοι από 25 ημέρες μέχρι την παραμονή των εκλογών**. Και τούτο, κατά παράβαση της αρχής του άρθρου 51 παρ. 4 Σ. , το οποίο επιβάλλει την ταυτόχρονη διενέργεια των εκλογών σε ολόκληρη την ελληνική Επικράτεια. **Την παραβίαση αυτής της αρχής αποδέχεται και η Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής που αναφέρει ότι αυτή η αρχή *"εκφράζει την ενότητα και τον αδιαίρετο χαρακτήρα του εκλογικού σώματος".***

2. **Με διάφορες διατάξεις του ν/σ τίθεται ευθέως υπό αμφισβήτηση και επέρχεται παραβίαση του άρθρου 52 Σ.** ,που, όπως αναφέραμε πιο πάνω, *α) Ορίζει ότι η ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης, όπως εκφράζεται με την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, η οποία μάλιστα συνιστά έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας (βλ. άρθρο 1 Σ.) τελεί υπό την εγγύηση όλων των λειτουργών της Πολιτείας και β) οι οποίοι λειτουργοί έχουν υποχρέωση να τη διασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση.*

Ειδικότερα:

Α) **Με τις πιο πάνω ρυθμίσεις των άρθρων 4, 11 παρ. 1 και 14 του** ν/σ (που ρυθμίζουν τις προθεσμίες κατάθεσης των Συνδυασμών των κομμάτων, της ανακήρυξης τους από τον Άρειο Πάγο, της αποστολής των ειδικών εκλογικών φακέλων με τα υλικά που καθορίζονται για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς που έχουν δηλώσει ότι θα ψηφίσουν με επιστολική ψήφο, αλλά και της παραλαβής του φακέλου επιστροφής της επιστολικής ψήφου από την Επιτροπή Συλλογής Επιστολικής Ψήφου), ουσιαστικά προβλέπεται ότι ο εκλογέας που θα ψηφίσει με επιστολική ψήφο, μπορεί αυτό να το κάνει αρκετές ημέρες (μέχρι και 25) πριν από την διεξαγωγή των Ευρωεκλογών, ιδίως για τους ψηφοφόρους εντός της ελληνικής Επικράτειας, δηλαδή πριν σχηματίσει αντίληψη για τις θέσεις των κομμάτων που συμμετέχουν στις Ευρωεκλογές, ενώ, αν ψήφιζε με φυσική παρουσία στο εκλογικό τμήμα την ημέρα διεξαγωγής των εκλογών, θα είχε πλήρη αντίληψη των πραγμάτων και σταθερότητα στη θέλησή του. Είναι φανερό ότι με τις πιο πάνω ρυθμίσεις του ν/σ δεν εξασφαλίζεται, οπωσδήποτε τουλάχιστον με επαρκή τρόπο, η ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης, όπως απαιτεί το άρθρο 52 του Σ.

Β) **Με το άρθρο 13 παρ. 1 ως εγγύηση** δήθεν για το αδιάβλητο της επιστολικής ψήφου και για την ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης του εκλογέα που ψηφίζει με επιστολική ψήφο **καθορίζεται ότι ο εκλογέας συντάσσει και υπογράφει υπεύθυνη δήλωση** με την οποία δηλώνει ότι α) έχει εγγραφεί στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εκλογέων επιστολικής ψήφου και δεν πρόκειται να ψηφίσει με φυσική παρουσία στις επικείμενες εκλογές β) η συμπλήρωση του ψηφοδελτίου συμπεριλαμβανομένης της επιλογής υποψηφίων έγινε αποκλειστικά από τον ίδιο δίχως την παρουσία άλλου προσώπου και πως η προτίμηση που εκφράστηκε στο ψηφοδέλτιο εκφράζει αποκλειστικά και μόνο τη δική του επιλογή και γ) είναι σε γνώση του ότι αποτελεί ποινικό αδίκημα η πλαστογράφηση της υπεύθυνης δήλωσης ή η ψευδής δήλωση. Με την υπεύθυνη δήλωση **ουδόλως εξασφαλίζεται**, το αντίθετο μάλιστα, **ανοίγουν πολύ επικίνδυνοι δρόμοι και επιτείνεται η δυνατότητα νόθευσης με εκβιασμούς, και κάθε είδους παρεμβάσεις, της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής θέλησης, κατά παραβίαση του άρθρου 52 Σ., το οποίο αυτό ακριβώς απαιτεί, δηλαδή την ελεύθερη και ανόθευτη λαϊκή θέληση, ως έκφραση μάλιστα της λαϊκής κυριαρχίας, που μάλιστα τίθεται**

υπό την εγγύηση όλων των λειτουργών της Πολιτείας. Όπως επίσης και να παρακάμπτεται η αρχή της μυστικότητας της ψήφου Και τούτο, γιατί δεν προβλέπεται κανείς απολύτως μηχανισμός ελέγχου από κρατικά όργανα της αλήθειας του περιεχομένου της πιο πάνω υπεύθυνης δήλωσης καθώς και των συνθηκών υπό τις οποίες συμπληρώθηκε το ψηφοδέλτιο, στα πλαίσια της επιστολικής ψήφου. Εντελώς διαφορετικά είναι τα πράγματα όταν ο εκλογέας ψηφίζει με φυσική παρουσία σε εκλογικό τμήμα, όπου, μέσα στο παραβάν, αυτός και η συνείδησή του, είναι δυνατόν να ξεπεράσουν κάθε είδους εκβιασμό ή παρέμβαση στην πραγματική του θέληση.

Γ) **Με τις ρυθμίσεις των άρθρων 11 παρ. 2** (όπου προβλέπεται ότι με ευθύνη του αναδόχου ή των αναδόχων παροχής ταχυδρομικών ή ταχυμεταφορικών υπηρεσιών ο ειδικός εκλογικός φάκελος που περιέχει τα υλικά για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο μπορεί να παραληφθεί μόνο από τον εκλογέα ή από ρητά εξουσιοδοτημένο για τον σκοπό αυτό πρόσωπο με εξακρίβωση της ταυτότητάς του από τον διανομέα και πως για την πιο πάνω εξουσιοδότηση απαιτείται θεώρηση γνησίου υπογραφής από δημόσια αρχή κλπ.) **13 παρ. 5** (όπου ορίζεται ότι ο φάκελος επιστροφής επιστολικής ψήφου αποστέλλεται με μέριμνα του εκλογέα μέσω ταχυδρομείου και πως απαγορεύεται η αποστολή του φακέλου από τρίτο πρόσωπο εκτός αν υπάρχει ρητή εξουσιοδότηση από τον εκλογέα και ακόμα πως ειδικά για τις αποστολές εκλογικών φακέλων εντός της Επικράτειας ο ανάδοχος των ταχυδρομικών ή ταχυμεταφορικών υπηρεσιών εξακριβώνει την ταυτότητα του εκλογέα ή την ύπαρξη ρητής εξουσιοδότησης πριν από την παραλαβή του φακέλου επιστροφής επιστολικής ψήφου) **και 14 παρ. 2 του ν/σ** (όπου ορίζεται ότι οι πάροχοι ταχυδρομικών και ταχυμεταφορικών υπηρεσιών οφείλουν να λειτουργούν και να παραδίδουν τους φακέλους επιστροφής επιστολικής ψήφου την παραμονή των εκλογών, που είναι η καταληκτική ημερομηνία για την εν λόγω παραλαβή από την Επιτροπή Συλλογής Επιστολικής Ψήφου), **ανατίθεται η εγγύηση τήρησης ορισμένων βασικών ρυθμίσεων σε ιδιωτικούς φορείς (τους παρόχους ταχυδρομικών και ταχυμεταφορικών υπηρεσιών). Και τούτο έρχεται σε ευθεία αντίθεση με το άρθρο 52 Σ.** το οποίο, όπως προαναφέραμε ορίζει ρητά ότι η ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης τελεί υπό την εγγύηση όλων των λειτουργών της Πολιτείας, οι οποίοι λειτουργοί έχουν υποχρέωση να την εξασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση.

Δ) **Με τις ρυθμίσεις του άρθρου 21 του ν/σ**, σύμφωνα με τις οποίες 1. Οι φάκελοι επιστροφής επιστολικής ψήφου οφείλουν να παραδοθούν στην Επιτροπή Συλλογής Επιστολικής Ψήφου έως τις 17.00 της παραμονής της διενέργειας των εκλογών, με δυνατότητα να δοθεί από την πιο πάνω Επιτροπή παράταση της πιο πάνω προθεσμίας μέχρι 6 ώρες (δηλ. μέχρι τις 23.00 της παραμονής της διενέργειας των εκλογών), 2. Αμέσως μετά την γνωστοποίηση του πέρατος της συλλογής των φακέλων επιστροφής επιστολικής ψήφου το Υπουργείο Εσωτερικών αποστέλλει με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε εξουσιοδοτημένο υπάλληλο του οικείου δήμου κατάλογο εκλογέων ανά εκλογικό τμήμα α) οι οποίοι αν και είχαν εγγραφεί στους καταλόγους επιστολικής ψήφου δεν απέστειλαν φάκελο επιστροφής επιστολικής ψήφου ή

β) των οποίων δεν παρελήφθη εμπρόθεσμα από την Επιτροπή Συλλογής Επιστολικής Ψήφου ο ανωτέρω φάκελος, 3. Οι οικείοι Δήμοι τυπώνουν και διανέμουν αμελλητί τους σχετικούς καταλόγους επί αποδείξει στα οικεία εκλογικά τμήματα, 4. Οι πιο πάνω δύο κατηγορίες εκλογέων μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα την ημέρα διενέργειας των εκλογών μετά από τις 11.00 και έως το πέρας της ψηφοφορίας, στο εκλογικό τμήμα στο οποίο θα ασκούσαν το εκλογικό τους δικαίωμα αν δεν είχαν υποβάλει αίτηση εγγραφής στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους επιστολικής ψήφου, 5. Οι πιο πάνω εκλογείς ψηφίζουν με αυτοπρόσωπη παρουσία στο οικείο εκλογικό τμήμα, αφού ο δικαστικός αντιπρόσωπος διαπιστώσει την εγγραφή τους στους καταλόγους των εκλογέων που είτε δεν απέστειλαν φάκελο επιστροφής επιστολικής ψήφου είτε δεν παρελήφθη εμπρόθεσμα από την Επιτροπή Συλλογής Επιστολικής Ψήφου ο πιο πάνω φάκελος και 6. Οι εκλογείς που εντάσσονται στις αμέσως δύο πιο πάνω κατηγορίες, οι οποίοι καλούνται να ψηφίσουν με αυτοπρόσωπη εμφάνιση στο εκλογικό τμήμα, ενημερώνονται με μήνυμα κινητού τηλεφώνου και με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με φυσική παρουσία στο εκλογικό τμήμα **είναι πιθανό να υπάρξουν είτε περιπτώσεις διπλοψηφίας** (λόγω του ελάχιστου χρονικού διαστήματος μέσα στο οποίο πρέπει να γίνουν πολλαπλές ενέργειες, με πολλούς εμπλεκόμενους και με βάση τις συνθήκες λειτουργίας του Υπουργείου Εσωτερικών, των Δήμων με τα πάνω από 22.000 εκλογικά τμήματα και της όχι πάντα και από όλους τους δικαστικούς αντιπροσώπους πλήρους και ολοκληρωμένης διενέργειας ελέγχου των πιο πάνω καταλόγων, που δεν είναι χρονικά βέβαιο το πότε θα φτάνουν στα εκλογικά τμήματα) **είτε και περιπτώσεις απώλειας του δικαιώματος της ψήφου** (ιδίως για εκλογείς του εξωτερικού που δήλωσαν ότι θέλουν να ψηφίσουν με επιστολική ψήφο, αλλά ο φάκελος επιστροφής της επιστολικής ψήφου δεν έφτασε εμπρόθεσμα, χωρίς μάλιστα την δική τους θέληση, στην Επιτροπή Συλλογής Επιστολικής Ψήφου και δεν έχουν τον χρόνο και την οικονομική δυνατότητα να έρθουν για να ψηφίσουν στην Ελλάδα, αφού δεν πρόκειται να στηθούν κάλπες στο εξωτερικό).

Και στη μία και στην άλλη περίπτωση, θα έχουμε αλλοίωση της ανόθευτης έκφρασης της λαϊκής θέλησης, σε αντίθεση με όσα απαιτεί το άρθρο 52 Σ.

Με βάση όλα τα παραπάνω και σύμφωνα με το άρθρο 100 του ΚανΒ, **η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΚΚΕ, υποβάλλει ένσταση αντισυνταγματικότητας των διατάξεων των άρθρων 6, σε συνδυασμό με 8 παρ. 7, 11 παρ. 1 και 2, 13 παρ. 1 και 5, 14 παρ. 1 και 2 και 21 του νομοσχεδίου.**

Αθήνα 22 Ιανουαρίου 2024

Οι προτείνοντες βουλευτές

ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΑΜΠΑΤΙΕΛΟΣ ΝΙΚΟΣ

ΓΚΙΟΚΑΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

ΔΑΓΚΑ ΒΙΒΗ

ΔΕΛΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

ΔΙΓΕΝΗ ΣΕΜΙΝΑ

ΕΞΑΡΧΟΣ ΝΙΚΟΣ

ΚΑΝΕΛΛΗ ΛΙΑΝΑ

ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ

ΚΑΤΣΩΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ ΜΑΡΙΑ

ΚΤΕΝΑ ΑΦΡΟΔΙΤΗ

ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ ΔΙΑΜΑΝΤΩ

ΜΑΡΙΝΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

ΜΕΤΑΞΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΝΙΚΟΣ

ΠΑΦΙΛΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ

ΣΤΟΛΤΙΔΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ

ΤΣΟΚΑΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΝΣΤΑΣΗ ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

(κατ΄ άρθρο 100 του Κανονισμού της Βουλής)

Του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών, με τίτλο:

«Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών»

Οι βουλευτές της Ελληνικής Λύσης – Κυριάκος Βελόπουλος, που υπογράφουμε, **προβάλλουμε ένσταση και αντιρρήσεις λόγω αντισυνταγματικότητας** κατά του ανωτέρω νομοσχεδίου και ειδικά των άρθρων 4, 6 παρ. 2, 11, 13 παρ. 1-5 και14, οι ρυθμίσεις των οποίων προσκρούουν στα άρθρα 1 παρ. 2 και 3, 4 παρ. 1 και 2, 29 παρ. 2, 51 παρ. 3 και 4 και 52 του Συντάγματος.

Ενώ το Σύνταγμα επιβάλει συγκεκριμένες θεμελιώδεις αρχές, όπως, της ισότητας των Ελλήνων, της αμεσότητας, της μυστικότητας και της ταυτόχρονης ψηφοφορίας, για την εκδήλωση, μέσω της ψήφου, **της ελεύθερης και ανόθευτης λαϊκής βούλησης, ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας** (άρθρα 1 παρ. 2 και 3, 51 παρ. 3 και 52 του Συντάγματος), η κυβέρνηση με έναν απλό νόμο απλής πλειοψηφίας, παραβιάζει και καταστρατηγεί τις ανωτέρω θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές, διαχωρίζοντας την έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας για τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα, από εκείνη για τις βουλευτικές εκλογές. Προφανώς, κανείς, δεν μπορεί να ισχυριστεί, ότι η ψήφος για τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα είναι ήσσονος σημασίας ή δεν υπόκεινται στις ίδιες ανωτέρω θεμελιώδεις αρχές, οι οποίες έχουν **πλήρη αναλογική εφαρμογή** και για τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα. Δυστυχώς η έλλειψη Συνταγματικού Δικαστηρίου στην Ελλάδα, έχει επιτρέψει σε όλες τις κυβερνήσεις του

παρελθόντος, όπως και στην παρούσα, να παραβιάζουν τον Καταστατικό Χάρτη της χώρας, όπως επιχειρείται και με το παρόν νομοσχέδιο και ειδικότερα σε ότι αφορά στην επιστολική ψήφο.

Α. Καταργείται η ψήφος με αυτοπρόσωπη παρουσία για τους εκλογείς του εξωτερικού

Κατ΄ εφαρμογή του άρθρου 51 παρ. 4 εδ. α' του Συντάγματος, το οποίο απαιτεί νόμο αυξημένης πλειοψηφίας των 2/3 ψηφίστηκε ο νόμος 4648/2019, ο οποίος στο άρθρο 1 παρ. 1 αναφέρει ότι: 1. *«Εκλογείς οι οποίοι την ημέρα των βουλευτικών εκλογών, **των εκλογών για την ανάδειξη των μελών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και την ημέρα διεξαγωγής εθνικού δημοψηφίσματος βρίσκονται εκτός της Επικράτειας**, μπορούν να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και με την επιφύλαξη του άρθρου 2»*. Στη δε παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου αναφέρεται ότι: *«Η ψηφοφορία διεξάγεται **με αυτοπρόσωπη παρουσία** σε ειδικά εκλογικά κέντρα του εξωτερικού, όπως ορίζεται στον παρόντα νόμο»*.

Αντίθετα το παρόν νομοσχέδιο στο άρθρο 6 παρ. 2, **με απλή πλειοψηφία τροποποιεί νόμο ενισχυμένης πλειοψηφίας** και εξαιρεί την ψήφο των κατοίκων του εξωτερικού για τις ευρωεκλογές και για τα δημοψηφίσματα, από τις προϋποθέσεις του ανωτέρω νόμου και φυσικά και της παραγράφου 3 περί αυτοπρόσωπης παρουσίας, παραβιάζοντας στο σημείο αυτό την ενιαία ρύθμιση που επιβάλουν τα άρθρα 51 και 52 του Συντάγματος και ειδικά με νόμο της αυξημένης πλειοψηφίας των 2/3 του όλου αριθμού των βουλευτών. Δηλαδή, με αναμενόμενη απλή πλειοψηφία, καταργεί πλήρως και αντισυνταγματικά τη δυνατότητα της άμεσης δια ζώσης ψηφοφορίας για τους Έλληνες του εξωτερικού σε εκλογικά τμήματα του εξωτερικού, υιοθετώντας αποκλειστικά γι΄ αυτούς την επιστολική ψήφο.

Β. Παραβιάζεται η αρχή της ισότητας.

Το άρθρο 13 παρ. 5 του προς ψήφιση νομοσχεδίου προσκρούει ευθέως στο άρθρο 4 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος το στο οποίο εγγυάται ότι: *«1. Οι Έλληνες είναι **ίσοι** ενώπιον του νόμου. 2. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν **ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις**»*.

Στο άρθρο 13 παρ. 5 του προς ψήφιση νομοσχεδίου αναφέρεται ότι: *«Ο φάκελος επιστροφής επιστολικής ψήφου αποστέλλεται με μέριμνα του εκλογέα μέσω ταχυδρομείου, σύμφωνα με τις οδηγίες που αναγράφονται στα σχετικά έντυπα. Απαγορεύεται η αποστολή του φακέλου από τρίτο πρόσωπο, εκτός αν υπάρχει ρητή εξουσιοδότηση για τον σκοπό αυτό από τον εκλογέα.* ***Ειδικά για τις αποστολές εκλογικών φακέλων εντός της επικρατείας:***

α) Ο ανάδοχος ή οι ανάδοχοι των ταχυδρομικών ή ταχυμεταφορικών υπηρεσιών εξακριβώνουν την ταυτότητα του εκλογέα ή την ύπαρξη ρητής εξουσιοδότησης πριν από την παραλαβή του φακέλου επιστροφής επιστολικής ψήφου.

β) Δεν είναι επιτρεπτή η αποστολή του φακέλου μέσω μη συμβεβλημένων με το Υπουργείο Εσωτερικών παρόχων ταχυδρομικών ή ταχυμεταφορικών υπηρεσιών».

Στις προσβαλλόμενες διατάξεις, κατ΄ αρχήν προβλέπονται διαφορετικές διαδικασίες για την επιστολική ψήφο στο εξωτερικό από εκείνη στο εσωτερικό. Ο ψηφοφόρος του εξωτερικού μπορεί απλά να ταχυδρομήσει την ψήφο του, ενώ στο εσωτερικό απαιτούνται ειδικοί έλεγχοι και διαφορετικές συνέπειες. Η διάταξη αυτή προσκρούει στην αρχή της ισότητας των Ελλήνων απέναντι στο νόμο, καθώς και της ισότητας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

Γ. Παραβιάζει η αρχή της αμεσότητας

Το άρθρο 13 παρ. 5 του προς ψήφιση νομοσχεδίου προσκρούει ευθέως στο άρθρο 51 παρ. 3 εδ. α' του Συντάγματος το οποίο θεσπίζει την άμεση ψηφοφορία: *«Οι βουλευτές εκλέγονται με* ***άμεση****, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα, όπως νόμος ορίζει».* Ο ψηφοφόρος πρέπει να εναποθέσει άμεσα την ψήφο του εντός της κάλπης, χωρίς άλλο εξουσιοδοτημένο πρόσωπο και χωρίς την οποιαδήποτε μεσολάβηση άλλου προσώπου ή παράγοντα. Όταν ο ψηφοφόρος εξέρχεται από το παραβάν και μέχρι να ρίξει την ψήφο του στην κάλπη, απαγορεύεται να την αγγίξει άλλο χέρι, ούτε αυτό του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής.

Αντίθετα, με τις προσβαλλόμενες ανωτέρω διατάξεις, συμβαίνουν δύο πράγματα που παραβιάζουν ευθέως το Σύνταγμα.

Πρώτον, επιτρέπεται να παραδοθεί ο φάκελος στον ταχυμεταφορέα από εξουσιοδοτημένο προς τούτο πρόσωπο

(άρθρο 13 παρ. 5 πρώτο εδάφιο, καθώς και άρθρο 13 παρ. 5 στοιχ. α'). Δηλαδή, εδώ το προς ψήφιση νομοσχέδιο, όχι απλά καταργεί την αμεσότητα της ψήφου, αλλά εισάγει ταυτόχρονα, εκ του πλαγίου, εντελώς αντισυνταγματικά και ανεπίτρεπτα, την ψήφο με εξουσιοδότηση. Μετά από αυτό, γιατί να μην μπορεί ο ψηφοφόρος να ψηφίσει στα εκλογικά τμήματα με ειδική εξουσιοδότηση, τα στοιχεία μάλιστα της οποίας θα ελέγξει ο περιβαλλόμενος με το κύρος της δικαστικής εξουσίας, αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής και όχι ένας απλός υπάλληλος ενός ταχυμεταφορέα; Η αντισυνταγματική αυτή μεθόδευση οδηγεί το πολίτευμά μας σε ολισθηρούς ατραπούς.

Δεύτερον, θα μεταφερθεί η ψήφος με έναν ιδιώτη ταχυμεταφορέα και 1) θα κληθεί ένας άσχετος με τα νομικά ιδιώτης υπάλληλος του ταχυμεταφορέα να ελέγξει τα προσωπικά δεδομένα του εκλογέα, 2) το άσχετο αυτό άτομο **θα περιβληθεί αντισυνταγματικά και παράνομα, αρμοδιότητες δημοσίου φορέα** για τον έλεγχο των προσωπικών δεδομένων του εκλογέα και 3) θα μεταφερθεί **η ψήφος στις αποθήκες του ταχυμεταφορέα και θα μείνει εκεί πολλές μέρες**, μέχρι εκείνος να την μεταφέρει στα ειδικά εκλογικά τμήματα, έως και την παραμονή της εκλογής το απόγευμα.

Δ. Παραβιάζεται η αρχή της μυστικότητας της ψηφοφορίας.

Το άρθρο 13 παρ. 1 – 5, του προς ψήφιση νομοσχεδίου προσκρούει ευθέως στο άρθρο 51 παρ. 3 εδ. α' του Συντάγματος: *«Οι βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και **μυστική** ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα, όπως νόμος ορίζει»*, αλλά και το άρθρο 52 εδ. α': *«Η ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης, ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας, **τελεί υπό την εγγύηση όλων των λειτουργών της Πολιτείας,** που έχουν υποχρέωση να τη διασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση»*.

Από τη στιγμή που η ψηφοφορία, κατά τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 13 του νομοσχεδίου, δεν γίνεται ενώπιον λειτουργών της Πολιτείας, με τα εχέγγυα που επιβάλει το άρθρο 51 του Συντάγματος, δηλαδή με μυστικότητα ενώπιον αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής και γενικά ενώπιον της εφορευτικής αρχής, αλλά γίνεται άγνωστο που, επί παρουσία ποιων προσώπων και υπό

ποιες συνθήκες πιέσεων και εξαγοράς, καταλύεται η μυστικότητα της ψήφου και ως εκ τούτου η ελεύθερη ψήφος κατά συνείδηση και παραβιάζεται η ανωτέρω αρχή της μυστικότητας και η εγγύηση των λειτουργών της Πολιτείας. Στην ουσία μιλάμε για ενθάρρυνση πρακτικών χειραγώγησης της ψήφου.

Ε. παραβιάζεται το ταυτόχρονο της ψηφοφορίας

1) Όπως προκύπτει από τον συνδυασμό των άρθρων 4, 11 και 14 του προς ψήφιση νομοσχεδίου, ο εκλογέας έχει τη δυνατότητα να ψηφίσει, με επιστολική ψήφο, ακόμα και 30 ή 25 ημέρες ανάλογα, πριν την ορισθείσα ημερομηνία των εκλογών. Η ρύθμιση αυτή προσκρούει τόσο στην βασική αρχή του άρθρου 51 παρ. 4 εδ α' του Συντάγματος: *«Οι βουλευτικές εκλογές διενεργούνται **ταυτόχρονα** σε ολόκληρη την Επικράτεια. Νόμος που ψηφίζεται με την πλειοψηφία των **δύο τρίτων** του όλου αριθμού των βουλευτών μπορεί να ορίζει τα σχετικά με την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς που **βρίσκονται έξω από την Επικράτεια**»*, όσο και στην ανωτέρω βασική αρχή της ισότητας του άρθρου 4. Σύμφωνα με το Σύνταγμα η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος πρέπει να γίνεται ταυτόχρονα για όλους τους εκλογείς.

Η αρχή αυτή δεν είναι κενή περιεχομένου και έγινε ακριβώς στα πλαίσια της ισότητας, ώστε όλοι οι εκλογείς να έχουν τις ίδιες πολιτικές παραστάσεις, τις ίδιες ειδικές εγγυήσεις της προεκλογικής περιόδου, του άρθρου 29 παρ. 2 του Συντάγματος και την ίδια πληροφόρηση κατά την ώρα της ψηφοφορίας. Για παράδειγμα, αν μεταξύ του χρόνου της επιστολικής ψήφου και εκείνης των εκλογών μεσολαβήσουν σημαντικά πολιτικά γεγονότα που θα άλλαζαν τη στάση και την ψήφο των ψηφοφόρων, αυτό δεν μπορεί να συμβεί, για εκείνους που ψήφισαν με επιστολική ψήφο σε χρονική απόσταση πριν από την ημέρα των εκλογών και έτσι τίθενται οι ψηφοφόροι αυτοί σε μειονεκτική θέση, αδυνατούντες πλέον να επηρεάσουν το εκλογικό αποτέλεσμα, παραβιάζοντας έτσι η προσβαλλόμενες διατάξεις, τόσο την αρχή της ταυτόχρονης ψηφοφορίας, όσο και εκείνη της ισότητας των πολιτών.

2) Όπως σημειώθηκε και ανωτέρω, γίνεται επίσης παραβίαση του άρθρου 51 παρ. 4 εδ β' του Συντάγματος, σε ότι αφορά στο ταυτόχρονο της ψηφοφορίας: *«Ως προς τους εκλογείς αυτούς **(που βρίσκονται έξω από την Επικράτεια)** η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών δεν κωλύει την άσκηση του εκλογικού τους*

δικαιώματος ***με επιστολική ψήφο*** *ή άλλο πρόσφορο μέσο, εφόσον η καταμέτρηση και η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων διενεργείται όποτε αυτό γίνεται και σε ολόκληρη την Επικράτεια».* Εδώ ο συντακτικός νομοθέτης όρισε επακριβώς ότι η επιστολική ψήφος **ισχύει**, εφόσον φυσικά (σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του ίδιου άρθρου) ψηφιστεί από τα 2/3 του όλου αριθμού των βουλευτών, **ΜΟΝΟ για τους εκλογείς που βρίσκονται έξω από την Επικράτεια.** Επομένως a contrario δεν ισχύει ούτε μπορεί να ισχύσει, με κανένα νόμο, για τους εντός της Επικράτειας. Αν το ήθελε ο συντακτικός νομοθέτης θα κρατούσε την επιφύλαξη των 2/3 και για την επιστολική εντός της Επικράτειας, πράγμα το οποίο δεν έκανε και μάλιστα κατά το πρόσφατο παρελθόν. Αντιθέτως η κυβέρνηση, αγνοώντας πλήρως τη δέσμευση αυτή, παραβιάζει εντελώς το Σύνταγμα στο σημείο αυτό, με τον παντελώς αβάσιμο ισχυρισμό, ότι η συνταγματική διάταξη ορίζει μόνο τα των βουλευτικών εκλογών, ωσάν να μην αφορούν το Σύνταγμα οι ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα, ούτε να πρέπει να ενεργούνται με βάση τις θεμελιώδεις αρχές του Συντάγματος, που ισχύουν και για τις βουλευτικές εκλογές. Δηλαδή στις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα, μας λέει η κυβέρνηση, μπορούμε να νομοθετήσουμε ό,τι θέλουμε. Όμως το ίδιο το νομοσχέδιο στο άρθρο 6 παρ. 3 αυτοαναιρείται ορίζοντας ότι: *«Σε περίπτωση διενέργειας την ίδια ημέρα βουλευτικών εκλογών και ευρωεκλογών ή βουλευτικών εκλογών και εθνικού δημοψηφίσματος* ***δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου αλλά οι διατάξεις του ν. 4648/2019,*** *περί διευκόλυνσης άσκησης του εκλογικού δικαιώματος εκλογέων που βρίσκονται εκτός ελληνικής επικράτειας και τροποποίησης της εκλογικής διαδικασίας».*
Δηλαδή αναγνωρίζοντας την υπεροχή του ν. 4648/2019, αδρανοποιείται το κεφάλαιο της επιστολικής ψήφου, του προς ψήφιση νομοσχεδίου, για τους εκτός της Επικρατείας εκλογείς, αν συμπέσουν την ίδια ημέρα, βουλευτικές εκλογές με ευρωεκλογές ή δημοψήφισμα, για να αποφευχθούν φυσικά νομικά ασύμβατες καταστάσεις, επανερχόμενοι στο ισχύον καθεστώς.

3) Πέραν των ανωτέρω υπεισέρχονται δύο ακόμα παράμετροι**, που αφορούν τις δημοσκοπήσεις** και σχετίζονται με την αρχή της ταυτόχρονης ψηφοφορίας, αλλά ουδόλως γίνεται σχετική ρύθμιση γι' αυτές.

Πρώτον, ουδόλως υπάρχει πρόβλεψη, για τις δημοσκοπήσεις εκείνες που θα αποκαλύπτουν τη στάση των ερωτώμενων εκλογέων, που θα έχουν ήδη ψηφίσει με επιστολική ψήφο και επομένως θα έχουμε στην ουσία αποκάλυψη πραγματικών εκλογικών αποτελεσμάτων πριν τις εκλογές, κάτι σαν exit polls, για την επιστολική ψήφο και αυτό καταφανώς επηρεάζει και αλλοιώνει την έκφραση της λαϊκής βούλησης, για τους εκλογείς που θα ψηφίσουν την ημέρα των εκλογών δια ζώσης.

Δεύτερον, εκείνοι οι εκλογείς που δεν θα έχουν ψηφίσει με επιστολική ψήφο, θα έχουν περισσότερη πληροφόρηση στη διάθεσή τους, μέχρι την ημέρα των εκλογών, καθώς και γνώση των ευρημάτων των δημοσκοπήσεων που μπορούν να δημοσιεύονται μέχρι την Παρασκευή το βράδυ πριν τις εκλογές.

Εκ των ανωτέρω καθίσταται άμεσα εμφανής η αντισυνταγματικότητα των προσβαλλόμενων ης διατάξεων.

Αθήνα 22-1-2024

Οι ενιστάμενοι Βουλευτές

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ

ΜΑΡΙΑ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΣΟΦΙΑ-ΧΑΙΔΩ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΡΑΜΜΕΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΤΙΔΗΣ

ΣΥΜΕΩΝ ΚΟΥΠΕΛΟΓΛΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΜΠΑΣ

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΡΑΚΗΣ

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

NIKH

Αθήνα, 22 Ιανουαρίου 2024

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΝΣΤΑΣΗ ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

(κατ' άρθρο 100 του Κανονισμού της Βουλής)

Των **βουλευτών της Κ.Ο.** ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ **«ΝΙΚΗ»**

ΚΑΤΑ

Του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών με τίτλο **«Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών»**

Οι κάτωθι υπογράφοντες βουλευτές του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος «ΝΙΚΗ» προβάλλουμε ένσταση και αντιρρήσεις λόγω αντισυνταγματικότητας κατά του ως άνω σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών και συγκεκριμένα ως προς :

Άρθρο 6 «Πεδίο εφαρμογής – Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 1 ν. 4648/2019», **άρθρο 11** «Αποστολή ειδικών φακέλων ψηφοφορίας» και **άρθρο 13** «Διαδικασία ψηφοφορίας». Και

Άρθρα 7 έως 28, κατά το μέρος που αφορούν στην άσκηση δικαιώματος επιστολικής ψήφου από τους εκλογείς του εσωτερικού.

Οι ανωτέρω προτεινόμενες διατάξεις αντίκεινται στο Σύνταγμα και ειδικότερα στο άρθρο 51 παρ. 3 και 4Σ, το οποίο ορίζει ότι «*3. Οι βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα, όπως νόμος ορίζει. Ο νόμος δεν μπορεί να περιορίσει το εκλογικό δικαίωμα παρά μόνο αν δεν έχει συμπληρωθεί κατώτατο όριο ηλικίας ή για ανικανότητα δικαιοπραξίας ή ως συνέπεια αμετάκλητης ποινικής καταδίκης για ορισμένα εγκλήματα. 4. Οι βουλευτικές εκλογές διενεργούνται ταυτόχρονα σε ολόκληρη την Επικράτεια. Νόμος που ψηφίζεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών μπορεί να ορίζει τα σχετικά με την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς που βρίσκονται έξω από την Επικράτεια. Ως προς τους εκλογείς αυτούς η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών δεν κωλύει την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος με επιστολική ψήφο ή άλλο πρόσφορο μέσο, εφόσον η καταμέτρηση και η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων διενεργείται όποτε αυτό γίνεται και σε ολόκληρη την Επικράτεια.*»

Από το ως άνω άρθρο του Συντάγματος, το οποίο αναφέρεται μεν κατά τη γραμματική του διατύπωση στις εθνικές εκλογές, αλλά αναντίρρητα ισχύει κατ' αναλογική εφαρμογή και για κάθε είδους εκλογές στην Επικράτεια (δηλαδή ευρωεκλογές και δημοψήφισμα) προκύπτει με σαφήνεια ότι οι παντός είδους εκλογές στην Ελλάδα γίνονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία, και ταυτόχρονα σε όλη την επικράτεια.

Το ταυτόχρονο της ψηφοφορίας είναι μία θεμελιώδης συνταγματική αρχή που διέπει το σύνολο των εκλογικών διαδικασιών και δύναται να καμφθεί αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση των εκλογέων εκτός της Επικράτειας, ο οποίοι μπορούν να ψηφίσουν με επιστολική ψήφο, όπως ρητά ορίζει η παρ. 4 του ως άνω άρθρου. Και πάλι, η νομοθετική πρόβλεψη της επιστολικής ψήφου για

ΝΙΚΗ

τους Έλληνες του εξωτερικού είναι δυνατή, εφόσον ο νόμος ψηφιστεί με αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 του όλου αριθμού των βουλευτών.

Είναι προφανές ότι ο συνταγματικός νομοθέτης, αφού δεν διατύπωσε κάποια άλλη ρητή αντίθετη πρόβλεψη για εξαίρεση από τους κανόνες του άρθρου 51, των ευρωεκλογών και των δημοψηφισμάτων, θέλει να υπάγει υπό τους ίδιους ορισμούς και κανόνες κάθε είδους εκλογές και το δημοψήφισμα.

Συνεπώς, οι προαναφερόμενες συνταγματικές αρχές της αμεσότητας, της καθολικότητας, της μυστικότητας και της ταυτότητας διεξαγωγής σε όλη την επικράτεια είναι εφαρμοστέες και διέπουν τόσο τα εθνικά δημοψηφίσματα όσο και τις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Αναφορικά με τους εκλογείς του εσωτερικού, εξ αντιδιαστολής συνάγεται ότι ισχύει ο κανόνας του παραδοσιακού τρόπου άσκησης του εκλογικού δικαιώματος «δια ζώσης», δηλαδή με τοποθέτηση κάλπης και με παρουσία δικαστικού αντιπροσώπου. Ο τρόπος αυτός ανταποκρίνεται στην ιστορική βούληση του συνταγματικού νομοθέτη (ιστορική ερμηνεία) και είναι συνταγματικά θεσμοποιημένος. Ο κοινός νομοθέτης δεν έχει την εξουσία να προβλέψει, όπως εν προκειμένω επιχειρείται με τις προσβαλλόμενες διατάξεις του νομοσχεδίου, επιστολική ψήφο για τους εκλογείς του εσωτερικού, παραβιάζοντας την αρχή του ταυτόχρονου της ψηφοφορίας, και η απαγόρευση αυτή απορρέει από την παραπάνω ερμηνευτική διαπίστωση ότι το Σύνταγμα επιτρέπει την επιστολική ψήφο αποκλειστικά και μόνο για τους εκλογείς του εξωτερικού και πάλι κατ' εξαίρεση και όχι ως αποκλειστικό μέσο ψηφοφορίας, αλλά εναλλακτικά και παράλληλα με την εξασφάλιση του παραδοσιακού τρόπου άσκησης του εκλογικού δικαιώματος «δια ζώσης», που είναι ο κανόνας.

Επομένως, καθίσταται σαφές ότι η επιστολική ψήφος για τις επικείμενες ευρωεκλογές, όπως εισφέρεται με το παρόν νομοσχέδιο, προσκρούει στο Σύνταγμα, καθόσον αφενός μεν επεκτείνεται απαράδεκτα ως προς όλους τους Έλληνες εκλογείς εντός της Επικράτειας, αφετέρου δε προβλέπεται ως μοναδικός τρόπος άσκησης του εκλογικού δικαιώματος για τους Έλληνες που θα βρίσκονται την ημέρα των εκλογών εκτός της Επικράτειας, και μάλιστα χωρίς να έχει ψηφισθεί από τα 2/3 του όλου αριθμού των βουλευτών.

Οι ενιστάμενοι βουλευτές

1.- Δημήτριος Νατσιός, πρόεδρος

2.- Γεώργιος Αποστολάκης, βουλευτής Επικρατείας

3.- Ασπασία Κουρουπάκη, βουλευτής Β1 Β.Τ. Αθηνών

4.- Ανδρέα Βορύλλας, βουλευτής Β2 Δ.Τ. Αθηνών

5.- Νικόλαος Βρεττός, βουλευτής Β3 Ν.Τ. Αθηνών

6.- Τάσος Οικονομόπουλος, βουλευτής Ανατ. Αττικής

7.- Σπυρίδων Τσιρώνης, βουλευτής Αχαΐας

8.- Νικόλαος Παπαδόπουλος, βουλευτής Β΄ Θεσσαλονίκης

9.- Γεώργιος Ρούντας, βουλευτής Λάρισας

10.- Κομνηνός Δελβερούδης, βουλευτής Πιερίας

Ένσταση Αντισυνταγματικότητας

Η Κ.Ο. της Νέας Αριστερά καταθέτει ένσταση αντισυνταγματικότητας επί της αρχής του νομοσχεδίου

Για την ΚΟ της Νέας Αριστερά

Τζανακόπουλος Δημήτρης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Τον λόγο έχει ο εισηγητής από τη Νέα Δημοκρατία κ. Κωνσταντίνος Γκιουλέκας για δεκαπέντε λεπτά.

Παρακαλώ να ανοίξει το σύστημα της ηλεκτρονικής εγγραφής.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΚΙΟΥΛΕΚΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πραγματικά είναι χαρά και τιμή να εισηγείσαι ένα νομοσχέδιο τομή, μεταρρύθμιση στον τρόπο με τον οποίον έως σήμερα εκφράζεται η λαϊκή βούληση.

Είναι, όμως, χαρά και τιμή πριν από όλα, να σταθούμε λίγο σ' αυτό το οποίο είπε ο Πρόεδρος της Βουλής, ο κ. Τασούλας, για τη σημαντική επιτυχία του συναδέλφου μας, του κ. Ρουσόπουλου. Να ευχηθούμε, λοιπόν, και εμείς από την πλευρά μας εκ μέρους του Κοινοβουλίου ό,τι καλύτερο, καλή επιτυχία στα νέα του καθήκοντα. Νομίζω ότι περιποιεί τιμή σε ολόκληρο το Κοινοβούλιο, αλλά βεβαίως περιποιεί τιμή ιδιαίτερα και σε εμάς, στα μέλη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Δημοκρατίας, πολιτικής σαρξ εκ της οποίας είναι και κ. Ρουσόπουλος. Καλή επιτυχία, λοιπόν, στον συνάδελφο!

Έλεγα, λοιπόν, ότι είναι τιμή να εισηγείσαι μια μεταρρύθμιση που μετά από τόσα χρόνια και μετά από τόσες χώρες που εφαρμόζουν αυτή τη μέθοδο της έκφρασης της λαϊκής βούλησης, της ετυμηγορίας δηλαδή και με την επιστολική ψήφο, επιτέλους θα εφαρμοστεί κάτι τέτοιο και στην πατρίδα μας.

Χαίρομαι, όμως και είναι τιμή, γιατί τελικά από τις εισηγήσεις των συναδέλφων από τα διάφορα κόμματα βλέπω ότι θα υπάρχει και μια πολύ γόνιμη και έντονη συζήτηση.

Πάντως, θα ήθελα πριν συζητηθούν οι ενστάσεις αντισυνταγματικότητας να πω το εξής. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η επιστολική ψήφος δεν είναι ελληνική επινόηση. Εφαρμόζεται και εφαρμόζεται πολλά χρόνια πριν από εμάς στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης και στις πενήντα πολιτείες των Ηνωμένων Πολιτειών. Το λέω έτσι σχηματικά, γιατί δεν μπορούμε να αμφισβητήσουμε ότι σ' αυτές τις χώρες που εφαρμόζεται η επιστολική ψήφος, εκεί οι αντίστοιχοι συνάδελφοί μας που νομοθέτησαν, θέλησαν να παραβιάσουν το άμεσο, το καθολικό ή το μυστικό της ψήφου.

Άρα, επειδή εδώ υπήρξαν κάποιες ενστάσεις για τη διαδικασία με την οποία εισάγεται η επιστολική ψήφος, αλλά και κάποιες ενστάσεις επί της ουσίας ότι δηλαδή, δεν θα έπρεπε να προσφύγουμε και σε μία τέτοια μέθοδο έκφρασης της λαϊκής βούλησης, επιτρέψτε μου να πω ότι η αμεσότητα δεν κρίνεται από το αν κάποιος θα πάει με φυσική παρουσία στο εκλογικό τμήμα για να ψηφίσει, κρίνεται από την ίδια τη συμμετοχή.

Και εδώ προκύπτει ένα πάρα πολύ απλό ερώτημα. Μπαίνω κατευθείαν στην ουσία. Το νομοσχέδιο δεν περιλαμβάνει μόνο τα της επιστολικής ψήφου, περιλαμβάνει και άλλες διατάξεις για την εκλογή των ευρωβουλευτών, για την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων. Έρχομαι, όμως, σ' αυτό, το οποίο είναι ουσιαστικά η εμβληματική, η μεγάλη, η σημαντική μεταρρύθμιση, η οποία επιχειρείται με τα της επιστολικής ψήφου. Και ερωτώ: Δηλαδή, είναι καλύτερα να αποκλείονται ουσιαστικά, όχι τυπικά, κάποιοι συμπολίτες μας, κάποιοι συμπατριώτες μας από το δικαίωμα να ψηφίσουν; Γιατί πρακτικά είναι σαν να τους λες ότι ξέρεις, εάν θες να ψηφίσεις, πρέπει να υποβληθείς σε κόπο, σε ταλαιπωρία, σε έξοδα για να πας στο πλησιέστερο τμήμα ενδεχομένως, το οποίο έχει στηθεί διακόσια, τριακόσια, πεντακόσια χιλιόμετρα μακριά από τον τόπο διαμονής σου, προκειμένου να ασκήσεις το εκλογικό σου δικαίωμα. Βεβαίως, τυπικά αυτό το δικαίωμα δεν αφαιρείται από κανέναν. Κατ' ουσίαν, όμως, δεν είναι παρεμπόδιση του δικαιώματος αυτού όταν ξαφνικά λέμε σε έναν συμπατριώτη μας στο εξωτερικό εγγεγραμμένο στους εκλογικούς καταλόγους, ο οποίος θέλει να συμμετάσχει στην εκλογική διαδικασία, ότι πρέπει να υποβληθεί σε όλη αυτή την ταλαιπωρία, προκειμένου να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα;

Και από την άλλη, εδώ, σ' αυτή την Αίθουσα, δεν υπήρξαν συνάδελφοι από όλες τις πτέρυγες και πιο συγκεκριμένα από το κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, πριν τον πολιτικό διαχωρισμό που έχει γίνει μετά από την εκλογή του νέου αρχηγού στον ΣΥΡΙΖΑ, επιτρέψτε μου να πω, εσείς δεν ήσασταν, κύριοι συνάδελφοι, εκείνοι που λέγατε ότι ο Κυριάκος Μητσοτάκης, ο σημερινός Πρωθυπουργός, επέλεξε να κάνει εκλογές τον περασμένο Ιούνιο, γιατί έτσι θα αποκλείσει κάποιους εποχικούς, οι οποίοι δεν θα ψηφίσουν και αυτοί είναι νέοι άνθρωποι και θα καταψήφιζαν τον Μητσοτάκη;

Τώρα τι κάνει ο κ. Μητσοτάκης; Έρχεται η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη και λέει ότι γι' αυτούς τους ανθρώπους που, ακριβώς, όχι τυπικά, αλλά ουσιαστικά και πάλι αποκλείονται από τη διαδικασία των εκλογών, προβλέπει δυνατότητα, ούτως ώστε και να συμμετάσχουν στις εκλογές και να μην έχουν το οποιοδήποτε πρόβλημα σε σχέση με την εργασία τους, με τον τόπο στον οποίο θα βρίσκονται κατά τη διεξαγωγή των ευρωεκλογών.

Μην ξεχνάμε ότι φέτος οι ευρωεκλογές, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διεξάγονται στις 9 Ιουνίου. Άρα, λοιπόν, θα βρισκόμαστε σε μία προχωρημένη περίοδο της τουριστικής σεζόν στην πατρίδα μας και, με την έννοια αυτή, πολλοί άνθρωποι και, κυρίως, νέοι άνθρωποι θα βρίσκονται εκτός του τόπου διαμονής τους, εκτός του τόπου της ψηφοφορίας τους. Γιατί, λοιπόν, είναι κακό να άρουμε πρακτικά εμπόδια γι' αυτούς τους ανθρώπους, για εκείνους οι οποίοι εργάζονται την ημέρα των εκλογών, για νοσηλευτικό προσωπικό, για ιατρικό προσωπικό και όχι μόνον, για φοιτητές, οι οποίοι βρίσκονται εν μέσω μιας δοκιμασίας, είναι η περίοδος των εξετάσεων και μπορεί ο τόπος των σπουδών τους να είναι άλλος από τον τόπο της διαμονής τους και τον τόπο όπου ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα, ακόμα και για τους μαθητές, οι οποίοι εκείνη την περίοδο διαγωνίζονται και, μάλιστα, σκληρά, για να μπορέσουν να προχωρήσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση; Γιατί είναι κακό να άρουμε αυτά τα πρακτικά εμπόδια;

Και δεν καταλαβαίνω αυτή την εμμονή που κάποιοι συνάδελφοι επιδεικνύουν, λέγοντας ότι ξέρετε, όχι, πρέπει να ενισχύσουμε τη φυσική παρουσία στην κάλπη. Βεβαίως, μαζί σας, να ενισχύσουμε αυτή την παρουσία.

Όταν, όμως, για πρακτικούς λόγους αυτή είναι αδύνατη, να αποκλείσουμε αυτούς τους ανθρώπους; Και με συγχωρείτε, αυτή είναι πολιτική λογική της καθολικής συμμετοχής στην εκλογική αναμέτρηση; Ένας υπερήλικος, δηλαδή, ο οποίος έχει κινητικά προβλήματα και θέλει να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα, είναι καλύτερα να υποβληθεί στην ταλαιπωρία της μετακίνησης, εάν αυτή είναι δυνατή -γιατί υπάρχουν και περιπτώσεις όπου δεν είναι δυνατή αυτή η μετακίνηση- μόνο και μόνο διότι τότε είναι πιο έγκυρη κατά κάποιους η ψήφος από το να ψηφίσει κάποιος επιστολικά;

Επιτρέψτε μου να πω ότι αυτές οι εμμονές, ουσιαστικά, μας κάνουν πράγματι να διαφοροποιούμαστε από πολλά άλλα κράτη. Δεν είναι κακό. Εγώ δεν λέω ότι είναι πρότυπο αυτό που εφαρμόζεται σε άλλα κράτη, γιατί και εκεί υπάρχουν παραλλαγές. Αλλού υπάρχουν περιορισμοί, αλλού δεν υπάρχουν καθόλου περιορισμοί. Σε πέντε πολιτείες των Ηνωμένων Πολιτειών ψηφίζουν μόνον με επιστολική ψήφο. Βεβαίως, όλα αυτά υπόκεινται σε κριτική και εμείς δεν είπαμε να υιοθετήσουμε άκριτα οτιδήποτε εφαρμόζεται στο εξωτερικό.

Μιλάμε, όμως, γι' αυτό, για το οποίο διαμαρτύρονταν πάρα πολλοί συμπατριώτες μας που βρίσκονται στο εξωτερικό. Τα παιδιά μας τα οποία, δυστυχώς, λόγω της πρωτοφανούς οικονομικής κρίσης από την οποία διήλθε η πατρίδα μας αναγκάστηκαν να φύγουν για αναζήτηση μιας θέσεως εργασίας στο εξωτερικό. Τι θα τους πούμε; Αν τύχει και είσαι στην Ελλάδα ψηφίζεις, αλλιώς ψάξε βρες ένα τμήμα όπου στηθεί, εάν στηθεί και ταξίδεψε, ξόδεψε τον χρόνο σου, σπατάλησε χρήματα για να πας εκεί, αλλιώς δεν σου δίνουμε το δικαίωμα;

Έχουμε και στατιστικά παραδείγματα. Στις τελευταίες εθνικές εκλογές του περασμένου Μαΐου και Ιουνίου ενεγράφησαν μόλις είκοσι πέντε χιλιάδες Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό, εννοώ Έλληνες που έχουν το δικαίωμα της ψήφου. Και εξ αυτών ψήφισαν μόνο δεκαοκτώ χιλιάδες. Αυτό δεν λέει κάτι; Μα φυσικά και λέει. Διότι δεν υπήρξε προθυμία από πολλούς συμπατριώτες μας ακριβώς για τους λόγους τους οποίους ανέλυσα προηγουμένως. Αυτό θέλουμε να το διαιωνίσουμε; Και είναι κακό να διευκολύνουμε όλους αυτούς τους ανθρώπους;

Θα έλεγα ότι ίσως θα έπρεπε λίγο -αυτό δεν είναι παραίνεση, προς Θεού, είναι μία όμως δική μου τοποθέτηση- με μεγαλύτερη

ευρύτητα και πνεύματος αλλά και καρδιάς να δούμε πώς μπορούμε να βοηθήσουμε όλους τους Έλληνες που επιθυμούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα και να άρουμε, επαναλαμβάνω, όποια πρακτικά εμπόδια μέχρι τώρα το εμπόδιζαν. Αυτό επιχειρεί η Κυβέρνηση.

Και ειλικρινά, κυρία Υπουργέ, κύριε Υπουργέ, χαίρομαι που πραγματικά έρχεται η δική μας Κυβέρνηση να κάνει κάτι που -επιτρέψτε μου να το πω και αυτοκριτικά και προς εμάς και προς όλες τις πτέρυγες της Βουλής- η Ελλάδα θα έπρεπε να το έχει καθιερώσει πολύ νωρίτερα. Γιατί, δηλαδή, ήταν τόσο δύσκολο να προχωρήσουμε σε μια τέτοια νομοθέτηση; Έστω όμως και τώρα, έστω και αργότερα απ' ό,τι θα έπρεπε να το έχουμε κάνει, ναι σήμερα η Ελλάδα κάνει ένα βήμα. Ένα βήμα το οποίο όχι μόνον διευρύνει τη δημοκρατία, όχι μόνο βαθαίνει τη δημοκρατία, βελτιώνει την ποιότητα της δημοκρατίας, ένα βήμα που στέλνει το μήνυμα στον απόδημο Ελληνισμό δηλαδή, στην άλλη Ελλάδα που βρίσκεται εκτός των συνόρων -γιατί είμαστε ένα έθνος που έχουμε αυτό το προνόμιο να διαθέτουμε άλλη μια πατρίδα σκορπισμένη ανά τον πλανήτη έξω από τα εθνικά μας σύνορα. Δεν είναι όλες οι χώρες έτσι, δεν είναι όλα τα κράτη, όλα τα έθνη έτσι. Το Ισραήλ έχει μεγάλη διασπορά, η Αρμενία έχει μεγάλη διασπορά, η Ελλάδα έχει μεγάλη διασπορά- ότι τους δίνουμε το χέρι και τους λέμε: Ναι, το εθνικό, το μητροπολιτικό κέντρο νοιάζεται και φροντίζει εμπράκτως για όλα τα θέματα που τους αφορούν. Ειδικά σε αυτό το κυρίαρχο ζήτημα της έκφρασης της λαϊκής βούλησης, ναι είμαστε κοντά τους πρακτικά με μία νέα μέθοδο, με την επιστολική ψήφο, για να μπορέσουμε να τους διευκολύνουμε να ασκήσουν το δικαίωμά τους, να συνδιαμορφώσουν το κοινό μας μέλλον, να συνδιαμορφώσουμε όλοι μαζί την κοινή μας πορεία.

Δεν καταλαβαίνω, λοιπόν, γιατί αυτή η εμμονή ότι δεν πρέπει να ισχύσει η επιστολική ψήφος, ότι δεν πρέπει να το κάνουμε, ότι είναι αντισυνταγματικό, ότι αποτρέπει πολλούς από το να πάνε στην κάλπη. Κανέναν δεν αποτρέπει. Όποιος θέλει, πάει με τη φυσική παρουσία. Όποιος, όμως, δεν μπορεί να πάει; Εκεί, ναι, γι' αυτό πράγματι είναι τομή και, μάλιστα, είναι ιστορική τομή, είναι εμβληματική τομή. Συγχαρητήρια, κυρία Υπουργέ, κύριε Υπουργέ, που επιτέλους, με αυτό το νομοθέτημα η Ελλάδα εκσυγχρονίζεται σε αυτόν τον τομέα.

Τώρα, υπάρχουν και πολλά άλλα θέματα του παρόντος νομοσχεδίου. Θα ήθελα πολύ γρήγορα, στην πρώτη αυτή εισήγησή μου, να αναφερθώ και στα υπόλοιπα ζητήματα. Πέρα από την επιστολική ψήφο, για την οποία θέλω, απλώς να συμπληρώσω, για το επίμαχο θέμα της μυστικότητας της ψηφοφορίας, ότι λαμβάνονται όλα εκείνα τα μέτρα που ο ΟΑΣΕ έχει επισημάνει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν, προκειμένου να ισχύσει η επιστολική ψήφος. Με άλλα λόγια, δηλαδή, ελήφθησαν όλα εκείνα τα μέτρα τα οποία μπορούσαν και ήταν, στο μέτρο του δυνατού, εφικτό να ληφθούν, ούτως ώστε το αδιάβλητο, η μυστικότητα της ψήφου να είναι εγγυημένη για όλους αυτούς, οι οποίοι θα προτιμήσουν τη διαδικασία να εκφράσουν την ετυμηγορία τους επιστολικώς.

Προχωρών, λοιπόν, στα υπόλοιπα κεφάλαια του νομοσχεδίου. Ένα σημαντικό κεφάλαιο είναι ο τρόπος εκλογής των Ευρωβουλευτών. Γιατί όλα αυτά που συζητούμε βεβαίως -το αναφέρω ίσως γιατί μας παρακολουθούν και άνθρωποι οι οποίοι δεν είχαν την ευχέρεια να διαβάσουν το νομοσχέδιο έξω από την Αίθουσα αυτή- αφορούν στις ευρωεκλογές και στα εθνικά δημοψηφίσματα. Είναι τελείως διαφορετικό θέμα οι εθνικές εκλογές, όπου εκεί υπάρχουν πολλά συνταγματικά ζητήματα, τα οποία πρέπει να συζητηθούν. Πάντως εγώ θα ήθελα να εκφράσω την ευχή κάτι τέτοιο να μπορεί να επεκταθεί -εννοώ η επιστολική ψήφος- αφού μελετήσουμε το θέμα, αφού το συζητήσουμε εκτενέστατα και σε άλλους Έλληνες συμπατριώτες μας, οι οποίοι βρίσκονται στο εξωτερικό και θέλουν να εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους και να συμμετάσχουν και αυτοί στο να διαμορφώνουμε όλοι μαζί την κοινή μας πορεία. Είναι προνόμιο για ένα έθνος να έχει πραγματικά -όπως είπα προηγουμένως- μια άλλη πατρίδα εκτός των εθνικών συνόρων του.

Όσον αφορά, λοιπόν, στον τρόπο εκλογής των Ευρωβουλευτών στις επερχόμενες ευρωεκλογές, ανάμεσα σε όλα τα άλλα καθιερώνεται το ηλεκτρονικό της υποβολής των υποψηφιοτήτων που διευκολύνει πάρα πολύ. Εδώ θα ήθελα να σημειώσω την αποκατάσταση μιας διαταραγμένης ως τώρα ισορροπίας που υπήρχε, ανάμεσα σε εκείνους, οι οποίοι ήταν υποψήφιοι για το αξίωμα του Ευρωβουλευτή και σε εκείνους που ήταν υποψήφιοι για το αξίωμα, διαθέτοντας, όμως και τη βουλευτική ιδιότητα. Ήταν μία άνιση πραγματικά μεταχείριση, δημιουργούσε έναν αθέμιτο ανταγωνισμό το γεγονός ότι εάν, παραδείγματος χάριν, ο ομιλών ήθελε να είναι υποψήφιος Ευρωβουλευτής, μπορούσε έως τώρα να είναι ταυτόχρονα και Βουλευτής. Να έχει, λοιπόν, στη διάθεσή του όλα εκείνα τα μέσα που η Βουλή του διαθέτει, προκειμένου να ασκήσει τα καθήκοντά του και αυτά να μπορεί να τα χρησιμοποιεί και ως υποψήφιος Ευρωβουλευτής έναντι κάποιων άλλων συνυποψηφίων του, οι οποίοι δεν διαθέτουν αυτά τα μέσα, πολύ απλά γιατί δεν είναι Βουλευτές.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κύριε Πρόεδρε, θα χρειαστώ ένα με δύο λεπτά. Ολοκληρώνω πολύ γρήγορα και θα έχουμε την ευκαιρία -η συζήτηση θα κρατήσει και αύριο και μεθαύριο- να μιλήσουμε και για τα υπόλοιπα θέματα.

Τι προβλέπει, λοιπόν, το παρόν νομοσχέδιο; Την παραίτηση από το βουλευτικό αξίωμα εκείνου ο οποίος επιθυμεί να συμμετάσχει ως υποψήφιος στις ευρωεκλογές. Πράγματι, είναι η αποκατάσταση μιας ισορροπίας. Εάν το θέλετε, είναι η αποκατάσταση μιας αδικίας που λειτουργούσε εις βάρος των μη Βουλευτών υποψηφίων Ευρωβουλευτών. Αυτό είναι, επίσης, μια πολύ σημαντική τομή του νομοσχεδίου.

Και άλλη μια σημαντική τομή, η οποία συζητήθηκε εκτενώς στην αρμόδια επιτροπή -όσοι συμμετείχαν στην επιτροπή το διαπίστωσαν- είναι κι αυτό το θέμα της εκκαθάρισης των εκλογικών καταλόγων. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είμαι δικηγόρος και δημοσιογράφος μαχόμενος και είχα συμμετάσχει και εγώ, ως δικαστικός αντιπρόσωπος, σε πολλές εκλογικές αναμετρήσεις πριν εκλεγώ Βουλευτής. Μου έκανε τρομερή εντύπωση, όταν έπαιρνα στα χέρια μου τον κατάλογο και έβλεπα, τελικά, ποιοι δεν ψήφισαν. Υπήρχαν -το είπα και στην επιτροπή- συνομήλικοι του Παύλου Μελά οι οποίοι ήταν ακόμη εγγεγραμμένοι, φαίνονταν ως ψηφοφόροι στον εκλογικό κατάλογο.

Διότι μέχρι τη συμπλήρωση του εκατοστού δέκατου έβδομου έτους της ηλικίας, εάν δεν υπάρχει πιστοποίηση του θανάτου κάποιου εκλογέως, ο εκλογέας αυτός παραμένει εγγεγραμμένος, άρα τυπικά ενεργός, στους εκλογικούς καταλόγους. Τι σημαίνει αυτό; Πάρα πολύ απλά ότι κάποια στιγμή πρέπει και σε αυτό να εκσυγχρονιστούμε. Υπάρχει, λοιπόν, ένας τρόπος για την εκκαθάριση τον οποίο προτείνει το Υπουργείο. Εδώ είμαστε να ακούσουμε προτάσεις. Και αυτό το τριήμερο, της διαδικασίας της συζήτησης μέσα στην Ολομέλεια, έχουμε την ευκαιρία να ακούσουμε και άλλες επισημάνσεις και προτάσεις από την πλευρά της Αντιπολίτευσης.

Αλλά, επιτέλους, ναι, πράγματι είναι σημαντικό πρώτα-πρώτα οι κατάλογοι να ανταποκρίνονται όσο το δυνατόν στην πραγματικότητα, δηλαδή να εμφανίζονται οι εκλογείς που πράγματι βρίσκονται εν ζωή. Δεύτερον, είναι πάρα πολύ σημαντικό να μπορούμε να έχουμε μία πιο σαφή άποψη και για τα μεγέθη της αποχής. Διότι όλοι αυτοί, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι και φυσικά, δεν ψηφίζουν -οι περισσότεροι από εκεί που βρίσκονται δεν θα ήταν και δυνατόν πρακτικώς να ψηφίσουν- υπολογίζονται στους μη ψηφίσαντες. Άρα, λοιπόν, όταν μιλάμε για αποχή υπάρχει και μία ομάδα, ένας αριθμός εκλογέων, που υπολογίζεται στους μη ψηφίσαντες αλλά που έχουν αποδημήσει εις Κύριον προ πολλού. Επομένως θα πρέπει να γίνει -και είναι απαραίτητο να γίνει- αυτή η εκκαθάριση.

Και επειδή μίλησα για την αποχή -και κλείνω με αυτό- θα ήθελα να πω ότι και ο τρόπος με τον οποίον η επιστολική ψήφος προβλέπει τη διαδικασία της εκλογής βοηθά, εν μέρει, και στον περιορισμό της αποχής. Η αποχή βεβαίως δεν οφείλεται μόνο σε αυτό. Είναι, όμως, και αυτός ένας από τους λόγους που πραγματικά συντελεί στο να βλέπουμε ότι πολλοί Έλληνες απέχουν, γιατί πράγματι δεν μπορούν, όπως είπαμε, για λόγους πρακτικούς να προσεγγίσουν ένα εκλογικό τμήμα και να ασκήσουν το εκλογικό δικαίωμα τους.

Αυτές είναι οι βασικές επισημάνσεις, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Και κλείνω έτσι όπως ξεκίνησα. Πραγματικά, θα ήταν σημαντικό σε ένα τέτοιο νομοσχέδιο να στείλει η Βουλή των Ελλήνων ένα μήνυμα -με τις επιμέρους διαφοροποιήσεις μας, με τις προτάσεις που καθένας έχει να κάνει- σε όλους τους συμπατριώτες μας ότι ναι, ψηφίζοντας αυτό το νομοσχέδιο τους δίνουμε ένα δικαίωμα που ήταν μέχρι τώρα ένα δικαίωμα που ουσιαστικά το είχαν αλλά τους το στερούσαμε με μία σειρά από πρακτικά εμπόδια τα οποία τους εμπόδιζαν να το ασκήσουν.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Γκιουλέκα.

Τον λόγο έχει η εισηγήτρια του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, κ. Γιώτα Πούλου.

ΠΑΝΑΓΙΟΥ (ΓΙΩΤΑ) ΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Θα ήθελα και εγώ με τη σειρά μου να συγχαρώ τον κ. Ρουσόπουλο για τη διάκρισή του και να του ευχηθώ καλή επιτυχία στα νέα του καθήκοντα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε σήμερα στην Ολομέλεια το νομοσχέδιο του ΥΠΕΣ με τίτλο: «Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις».

Κατά την επεξεργασία του στην Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης αναδείξαμε επί της αρχής ζητήματα που άπτονται των προβλέψεων του Συντάγματος, αλλά και διατυπώσαμε συγκεκριμένες παρατηρήσεις αναλυτικά για τα επιμέρους άρθρα του. Στο πλαίσιο αυτής της επεξεργασίας καταθέσαμε τρεις τροπολογίες για τις οποίες θα αναφερθώ στη διάρκεια της ομιλίας μου.

Αποδείξατε, κύριοι Υπουργοί, ότι εξαρχής δεν είχατε καμμία πρόθεση να συζητήσετε ουσιαστικά με τα κόμματα της Αντιπολίτευσης σε κλίμα συνεννόησης και συναίνεσης για ένα κορυφαίο θέμα που αφορά στην ίδια τη λειτουργία της δημοκρατίας μας. Περιοριστήκατε σε τυπικές ενημερώσεις των κομμάτων, αφού δεν απαντήσατε στις εύλογες ερωτήσεις μας και γι' αυτό άλλωστε τις χαρακτηρίσαμε προσχηματικές.

Επίσης η διαβούλευση πραγματοποιήθηκε μέσα στα γνωστά στενά χρονικά περιθώρια, όπως συνηθίζεται άλλωστε με όλα τα νομοσχέδιά σας. Και μόνο μετά από τις παρεμβάσεις της Αντιπολίτευσης δώσατε λίγο περισσότερο χρόνο στην επεξεργασία του νομοσχεδίου στην επιτροπή. Ωστόσο δεν τοποθετηθήκατε επί των παρατηρήσεων και προτάσεών μας και υποβιβάσατε τη συζήτηση σε διαδικασία παράλληλων μονολόγων, αξιοποιώντας όμως επικοινωνιακά την επί της αρχής συναίνεσή μας.

Αποδεικνύεται, λοιπόν, ότι για μία ακόμη φορά νομοθετείτε μονομερώς με γνώμονα τον κομματικό σας σχεδιασμό και συμφέρον, αν και το θέμα δεν αφορά μόνο την Κυβέρνησή σας, αλλά όλο το πολιτικό σύστημα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οφείλουμε από αυτό εδώ το Βήμα να ενημερώσουμε τους Έλληνες πολίτες για το τι ακριβώς προβλέπει το νομοσχέδιο, ποιοι είναι οι ισχυρισμοί της Κυβέρνησης και ποιες είναι οι δικές μας θέσεις.

Συνοπτικά, προβλέπεται η καθιέρωση της επιστολικής ψήφου ως μοναδικού τρόπου ψηφοφορίας για τους εκτός επικρατείας εκλογείς, αλλά και ως προσωπική επιλογή για τους εντός επικρατείας μέσω μιας συγκεκριμένης διαδικασίας. Επίσης προβλέπεται νέος τρόπος κατανομής των εδρών και εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων.

Ισχυρίζεται, λοιπόν, η Κυβέρνηση ότι ενισχύει και διευκολύνει τη συμμετοχή των πολιτών σε εκλογές και κυρίως των συνανθρώπων μας με χαρακτηριστικά ευαλωτότητας και ότι θα περιορίσει την ολοένα αυξανόμενη αποχή από τις εκλογικές διαδικασίες. Επίσης υποστηρίζει ότι νομοθετεί την επιστολική ψήφο στο πλαίσιο της δήθεν εναρμόνισης της χώρας μας με τον ευρωπαϊκό κανόνα.

Ωστόσο, όπως αναφέραμε και στις συνεδριάσεις της επιτροπής, δεν λαμβάνει υπ' όψιν της τις συστάσεις τριών διεθνών οργανισμών που προτείνουν να λαμβάνονται μέτρα για τη διασφάλιση της μυστικότητας της ψηφοφορίας και την αποφυγή χειραγώγησης της ψήφου, της επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ, του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, του ΟΑΣΕ, καθώς και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Δημοκρατία Μέσω του Δικαίου, δηλαδή της Επιτροπής Βενετίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, τις οποίες και καταθέτω στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Παναγιού (Γιώτα) Πούλου καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Χαρακτηριστικά στον κώδικα καλής πρακτικής της Επιτροπής Βενετίας αναφέρεται ότι: «Οι ψηφοφόροι πρέπει πάντα να έχουν τη δυνατότητα να ψηφίσουν σε ένα εκλογικό τμήμα. Άλλα μέσα ψηφοφορίας γίνονται αποδεκτά υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: Η επιστολική ψήφος πρέπει να επιτρέπεται μόνον όταν η ταχυδρομική υπηρεσία είναι ασφαλής και αξιόπιστη, το δικαίωμα επιστολικής ψήφου μπορεί να περιορίζεται σε άτομα που νοσηλεύονται ή σε φυλακισμένους ή σε άτομα με μειωμένη κινητικότητα ή σε εκλογείς που διαμένουν στο εξωτερικό». Επίσης, προσθέτει: «Η ψηφοφορία πρέπει να είναι ατομική. Η οικογενειακή ψήφος και οποιαδήποτε άλλη μορφή ελέγχου από έναν ψηφοφόρο επί της ψήφου άλλου ψηφοφόρου πρέπει να απαγορεύεται». Τηρεί, λοιπόν, η Κυβέρνηση με το παρόν νομοσχέδιο αυτές τις συστάσεις; Δεν τις στερεί.

Επίσης η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι επιστολική ψήφος είναι ο κανόνας για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος στην Ευρώπη χωρίς προϋποθέσεις και περιορισμούς για τους εκλογείς. Ας δούμε όμως τα στοιχεία ακριβώς, για να δούμε τι συμβαίνει. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Διεθνούς Ινστιτούτου για τη Δημοκρατία και την Εκλογική Συνδρομή, IDEA, για τους εκτός επικρατείας εκλογείς από τα σαράντα οκτώ κράτη τα είκοσι τέσσερα δεν έχουν υιοθετήσει την επιστολική ψήφο, δεκαπέντε την έχουν υιοθετήσει συμπληρωματικά μαζί με άλλες μεθόδους, ενώ μόνο εννέα την έχουν υιοθετήσει ως μοναδικό μέσο ψηφοφορίας. Αυτά ήταν για τους εκτός επικράτειας. Για τους εντός επικράτειας εκλογείς από τα σαράντα οκτώ κράτη της Ευρώπης τα τριάντα πέντε δεν έχουν υιοθετήσει την επιστολική ψήφο, έξι κράτη την έχουν υιοθετήσει για ειδικές περιπτώσεις και μόνον επτά την έχουν υιοθετήσει χωρίς περιορισμούς. Καταθέτω τον σχετικό πίνακα στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Παναγιού (Γιώτα) Πούλου καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Τι αποδεικνύεται, λοιπόν, από τα παραπάνω; Ότι η επιστολική ψήφος δεν αποτελεί την κυρίαρχη ευρωπαϊκή πρακτική, αλλά και ότι υπάρχει έντονος προβληματισμός για τα προβλήματα διαβλητότητας της διαδικασίας και στις χώρες όπου εφαρμόζεται.

Ας δούμε όμως τώρα αν τηρούνται και οι επιταγές του Συντάγματός μας. Το Σύνταγμα στο άρθρο 51 παράγραφος 4 προβλέπει τη δυνατότητα εφαρμογής επιστολικής ψήφου για τους εκτός επικρατείας εκλογείς ως θετική κάμψη των αρχών της αμεσότητας και της μυστικότητας και ως καθεστώς εξαίρεσης για να διευκολύνει τους εκτός επικρατείας εκλογείς. Επομένως, η επιστολική ψήφος είναι ένα μέσο ψηφοφορίας το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί εξ ορισμού ως διαβλητό, αλλά δεν μπορεί επίσης να εξελιχθεί σε κανόνα. Η αυτοπρόσωπη παρουσία στα εκλογικά τμήματα είναι ο μοναδικός τρόπος που διασφαλίζει στον μέγιστο δυνατό βαθμό τις συνταγματικές προϋποθέσεις της ψήφου ως ελεύθερης έκφρασης της λαϊκής βούλησης, δηλαδή την καθολικότητα, την αμεσότητα, τη μυστικότητα, την υποχρεωτικότητα και την ισότητα.

Άρα η επέκταση της επιστολικής ψήφου σε όλους ανεξαίρετα τους εκλογείς εντός επικρατείας εγείρει θέματα αντισυνταγματικότητας, ενώ η περιορισμένη επέκτασή της σε ανθρώπους που αποδεδειγμένα έχουν χαρακτηριστικά ευαλωτότητας μπορεί να θεωρηθεί και να ενταχθεί στο καθεστώς της δόκιμης και αποδεκτής θεσμικής κάμψης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αναρωτιέμαι αν στην εποχή της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης, της ψηφιακής διακυβέρνησης και της τεχνητής νοημοσύνης η επιστολική ψήφος με τη διαδικασία που προτείνει η Κυβέρνηση αποτελεί εκσυγχρονισμό

ή αναχρονισμό. Και ενώ η διαδικασία ξεκινάει με την εγγραφή σε μια ψηφιακή πύλη, συνεχίζεται με μια απερίγραπτη γραφειοκρατική διαδικασία που, βέβαια, εμπεριέχει τις γνωστές μας αδιαφανείς απευθείας αναθέσεις με μεγάλο δημοσιονομικό κόστος και μεγάλο χρηματικό αποτύπωμα, αφού τόνοι χαρτιού θα χρησιμοποιηθούν στους φακέλους της επιστολικής ψήφου. Επιπλέον οι ιδιωτικές εταιρείες ταχυμεταφορών και ταχυδρομείων -πλέον έχουν καταργηθεί στη χώρα μας- υποκαθιστούν την τρίτη έμπιστη οντότητα που θα έπρεπε να είναι μόνο μία, η δικαστική αρχή.

Ανησυχούμε σοβαρά για την κατάληξη αυτής της προτεινόμενης από την Κυβέρνηση διαδικασίας και ως προς την ουσία της, δηλαδή την αδιάβλητη εκλογική διαδικασία, αλλά και ως προς την πρακτική της πλευρά, δηλαδή την επιτυχή ολοκλήρωση του σχεδιασμού σας, κύριε Υπουργέ.

Προσπαθήσαμε με τις παρεμβάσεις μας στην επιτροπή να βελτιώσουμε πολλά επιμέρους προβλήματα και παραλείψεις. Προτείναμε, και καταθέσαμε μάλιστα σχετική τροπολογία, τον ηλεκτρονικό εκλογικό κατάλογο, ένα καινοτόμο ψηφιακό εργαλείο που θα μπορούσε να εξυπηρετήσει όλους τους εκλογείς εντός επικρατείας, ειδικά στην περίπτωση των ευρωεκλογών, όπου όλη η χώρα, όπως γνωρίζουμε, αποτελεί μία ενιαία εκλογική περιφέρεια με ενιαίο επίσης ψηφοδέλτιο, τους εκλογείς, όπως τους εποχικά εργαζόμενους, που δυστυχώς, κύριοι Υπουργοί, και πάλι τους εξαιρείτε, αφού πρέπει να γνωρίζουν σαράντα ημέρες πριν, δηλαδή πριν το Πάσχα, πού ακριβώς θα βρίσκονται και πού θα εργάζονται στις 9 Ιουνίου. Εξαιρείτε λοιπόν -που θα μπορούσατε να μην εξαιρούνται μέσα από τον κατάλογο- τους εργαζόμενους, τους φοιτητές, τους ταξιδιώτες και όλους όσοι βρίσκονται μακριά από την περιοχή της μόνιμης κατοικίας τους την ημέρα των εκλογών. Ταυτόχρονα, ο ηλεκτρονικός κατάλογος διασφαλίζει τις συνταγματικές προϋποθέσεις της ψήφου, αφού εκλογέας μπορεί να ψηφίσει παντού όπου θα βρίσκεται αλλά με αυτοπρόσωπη παρουσία σε εκλογικό τμήμα.

Η πρότασή μας επίσης, κυρία Υπουργέ και κύριε Αναπληρωτή Υπουργέ, θα μπορούσε να αποτελέσει και ένα μεταβατικό στάδιο για την καθιέρωση της ψηφιακής ψήφου με ελάχιστο κόστος και μηδενικό κλιματικό αποτύπωμα. Όμως δεν τη σχολιάσατε καν, σαν να μην την ακούσατε. Γιατί ο πραγματικός σας στόχος δεν ήταν να καταλήξουμε από κοινού σε κάποια λύση αλλά να επιβάλετε τον σχεδιασμό σας με τις απευθείας αναθέσεις μεγάλου δημοσιονομικού κόστους. Και προς επίρρωση των όσων λέω καταθέτω στα Πρακτικά την απόδειξη της βιασύνης σας. Μα, είναι δυνατόν να μεριμνήσατε δηλαδή και πριν ψηφιστεί το νομοσχέδιο της επιστολικής ψήφου 5.000.000 ευρώ -εξασφαλίσατε με ημερομηνία 18 Ιανουαρίου για την καμπάνια ενημέρωσης για την επιστολική ψήφο- στα προσφιλή σας ΜΜΕ; Το Υπουργείο σας έχει μακρά παράδοση με πρωτεργάτη τον κ. Πέτσα.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Παναγιού (Γιώτα) Πούλου καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Επανέρχομαι στο θέμα της επιστολικής ψήφου για τους εντός επικρατείας εκλογείς, θέλοντας να αποσαφηνίσω τη θετική μας θέση και να επαναλάβω την τροπολογία που καταθέσαμε. Ο ΣΥΡΙΖΑ τάσσεται υπέρ της επιστολικής ψήφου για συγκεκριμένες μόνο ομάδες εκλογέων, όπως ανάπηροι, ασθενείς, ηλικιωμένοι που αδυνατούν να προσέλθουν σε εκλογικό τμήμα, με αυστηρές προϋποθέσεις και κριτήρια αφού όμως και πρώτα η πολιτεία στο πλαίσιο της συμπερίληψης εξασφαλίσει όλους τους δυνατούς τρόπους διευκόλυνσης της αυτόνομης άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των ανθρώπων με αναπηρία. Στην κατεύθυνση αυτή καταθέσαμε τη δεύτερη τροπολογία μας.

Σχετικά με τις ενδιάμεσες φάσεις της διαδικασίας που προβλέπεται στο νομοσχέδιό σας προτείναμε συγκεκριμένες βελτιώσεις, έτσι ώστε να θεραπευτούν οι αδυναμίες αυτές. Και πάλι όμως δεν τις ακούσατε, αφού δεν κάνατε καμμία μέχρι στιγμής αναφορά και τις επαναφέρουμε με τροπολογία επί των άρθρων 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16 και 17, δηλαδή επί οκτώ άρθρων που αφορούν στη διαδικασία. Περιμένουμε τις αντίστοιχες νομοτεχνικές βελτιώσεις σας, επισημαίνοντας ότι η διαδικασία αυτή μπορεί να εξελιχθεί σε ένα μεγάλο φιάσκο παρατυπιών.

Επίσης, προτείνουμε σύσταση ανεξάρτητης εκλογικής αρχής, όπως έχουν υιοθετήσει τα περισσότερα κράτη σήμερα με τη συμμετοχή δικαστικών λειτουργών, λειτουργών των ανεξάρτητων αρχών, του επιστημονικού κόσμου, πανεπιστημιακών και ερευνητών, της δημόσιας διοίκησης και των πολιτικών κομμάτων. Στόχος αυτής της θεσμικής καινοτομίας είναι η ενίσχυση της διαφάνειας και η διασφάλιση της φερεγγυότητας όλων των διαδικασιών και της χρήσης των πληροφοριακών συστημάτων τα οποία επί του παρόντος διαχειρίζεται ο εκάστοτε Υπουργός Εσωτερικών και φυσικά η ιδιωτική εταιρεία «SINGULAR LOGIC» χωρίς καμμία αξιολόγηση και έλεγχο από εξειδικευμένους ανεξάρτητους φορείς.

Με το νομοσχέδιό σας, όμως, προωθείτε αλλαγές και στον τρόπο κατανομής των εδρών στις ευρωεκλογές, που προβλέπεται στον ν.4255/2014, αδιαφορώντας τελείως για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που βασισμένη στον κώδικα καλής πρακτικής επί εκλογικών ζητημάτων της Επιτροπής Βενετίας καλεί τα κράτη-μέλη να μην προβαίνουν σε αλλαγές θεμελιωδών στοιχείων της εκλογικής νομοθεσίας σε λιγότερο από ένα χρόνο πριν από τις εκλογές.

Καταθέτω και αυτό το έγγραφο στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Παναγιού (Γιώτα) Πούλου καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Εσείς, όμως, πέντε μήνες πριν τις ευρωεκλογές αλλάζετε τον εκλογικό νόμο, το εκλογικό μέτρο, καθώς και τον τρόπο κατανομής των εδρών. Στόχος σας είναι να ευνοηθεί η Νέα Δημοκρατία, εφόσον, βέβαια, έρθει πρώτη στις εκλογές, σε βάρος μικρότερων κομμάτων, αφού μικραίνοντας το εκλογικό μέτρο -αφαιρώντας τις ψήφους των κομμάτων που δεν έλαβαν, δεν πέρασαν τον φράχτη του 3%- υπολογίζετε να πάρετε περισσότερες έδρες στην πρώτη κατανομή. Εφαρμόζοντας τα αποτελέσματα του 2019 στις ρυθμίσεις του νομοσχεδίου η Νέα Δημοκρατία κατοχυρώνει οκτώ έδρες στην α' κατανομή και μία έδρα στη β' κατανομή με το μεγαλύτερο δεκαδικό υπόλοιπο, που ακόμη και στην περίπτωση ίσου δεκαδικού -ακούστε κι αυτό- με άλλο μικρότερο κόμμα, την αποδίδει στο κόμμα με τις περισσότερες ψήφους. Αν υπάρξουν παρ' όλα αυτά και άλλες αδιάθετες έδρες και χρειαστεί τρίτη κατανομή, και πάλι επωφελείται, αφού η έδρα αποδίδεται στο κόμμα με τις περισσότερες ψήφους πανελλαδικά.

Αναφορικά με την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων, έγινε εκτενής αναφορά από την Αντιπολίτευση στην επιτροπή και, φυσικά, δεν απαντήσατε, κύριοι Υπουργοί, γιατί επί πέντε χρόνια δεν προβήκατε σε καμμία εκκαθάριση ακόμα και αυτών των περιπτώσεων που ο προλαλήσας συνάδελφος εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας αναφέρθηκε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στα υπόλοιπα μέρη του νομοσχεδίου η Κυβέρνηση εξακολουθεί να τηρεί τη γνωστή νομοθετική τακτική με προσθήκες διατάξεων εκτός διαβούλευσης.

Στο δεύτερο μέρος του νομοσχεδίου στα άρθρα 52 και 53 νομοθετεί διακριτικές, «φωτογραφικές» -θα έλεγα- διατάξεις για τα έξοδα παράστασης των μελών των προεδρείων της ΚΕΔΕ και της ΕΝΠΕ, εξαιρώντας τα υπόλοιπα μέλη του διοικητικού συμβουλίου καθώς και τα μέλη των εκτελεστικών επιτροπών. Γιατί τους διακρίνετε έτσι, κύριε Υπουργέ; Γιατί δεν υιοθετείτε την πρόταση της ΚΕΔΕ για συνολική αντιμετώπιση των εξόδων παράστασης των μελών των οργάνων της αυτοδιοίκησης;

Επίσης, με το άρθρο 55 η Κυβέρνηση εξακολουθεί να νομοθετεί διατάξεις χειραγώγησης της αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο του ισχυρού δημαρχοκεντρικού μοντέλου. Προβλέπει την αντικατάσταση μέλους της δημοτικής επιτροπής -ακόμη δεν τις φτιάξαμε, κύριε Υπουργέ- όχι από τη λίστα των αναπληρωματικών μελών που έχουν ήδη ψηφιστεί από τα δημοτικά συμβούλια αλλά από μέλος της πλειοψηφίας.

Και μέχρι να παρουσιάσετε επιτέλους αυτή την πολυσυζητημένη πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, που καθυστερείτε από το 2019, εξακολουθείτε να νομοθετείτε την ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών της αυτοδιοίκησης προς τους πολίτες μέσω των αναπτυξιακών οργανισμών και σε συνδυασμό με την αποψίλωση των υπηρεσιών των δήμων και των περιφερειών.

Επίσης, οφείλετε, κύριε Υπουργέ, και μία απάντηση στους επιτυχόντες της προκήρυξης για προσλήψεις στο δημόσιο, στους οποίους έρχεστε τώρα, εκ των υστέρων και εκτός διαβούλευσης, να αλλάξετε τους όρους και τα δικαιώματα.

Τέλος, σας έχουμε επανειλημμένα επισημάνει από το 2021 που νομοθετήσατε το δήθεν εμβληματικό πλαίσιο για την ευζωία των ζώων συντροφιάς ότι θα μείνει ανεφάρμοστο, αφού δεν μεριμνάτε για την ταυτόχρονη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών και έτσι βαδίζετε από παράταση σε παράταση, ξοδεύοντας όμως -αυτό πρέπει να το επισημαίνουμε, γιατί ξέρετε να το κάνετε καλά- δημόσιους πόρους για να φτιάξετε δήθεν από το μηδέν ένα μητρώο που λειτουργούσε πλήρως από το 2015. Δεν τα λέω εγώ, τα λένε οι συνομοσπονδίες και οι ομοσπονδίες φιλοζωικών οργανώσεων πανελλαδικά. Κι αυτό δήθεν πανηγυρικά -γιατί και αυτό το επικοινωνείτε με πανηγυρισμούς- το βάζετε τώρα σε λειτουργία. Συγχαρητήρια!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Κυβέρνηση εκτός από την επικοινωνιακή διαχείριση που κάνει σε όλα τα νομοσχέδια της, τα οποία χαρακτηρίζει ως μεγάλες μεταρρυθμίσεις, διακήρυξε ότι με το παρόν νομοσχέδιο αποσκοπεί σε τρεις στόχους. Ποιοι είναι αυτοί οι τρεις στόχοι; Αποσκοπεί στη διευκόλυνση συμμετοχής στις εκλογές των εκτός επικράτειας πολιτών, στη διευκόλυνση όχι μόνο ευάλωτων ομάδων αλλά και όλων των εντός επικράτειας πολιτών, καθώς και στη μείωση της αποχής.

Ωστόσο, η Κυβέρνηση δεν μπορεί να παρακάμψει τους βαθύτερους και ουσιαστικότερους λόγους της αποχής από τις εκλογές που είναι καθαρά πολιτικοί. Οι λόγοι αυτοί συνδέονται με την απαξίωση του πολιτικού συστήματος για την οποία οι ευθύνες της Νέας Δημοκρατίας είναι τεράστιες, αφού συστηματικά επί πέντε χρόνια δεν αναλαμβάνει καμμία ευθύνη απέναντι στους πολίτες μεταφέροντας τις πολιτικές και κυβερνητικές ευθύνες της σε αυτούς ως δήθεν ατομική ευθύνη. Αυτό δημιουργεί ένα μεγάλο έλλειμμα εμπιστοσύνης των πολιτών όχι μόνο απέναντι στην Κυβέρνηση, αλλά και, δυστυχώς, απέναντι σε όλο το πολιτικό σύστημα. Η μη ανάληψη κυβερνητικής ευθύνης για τα μεγάλα προβλήματα της κοινωνίας, όπως η φτωχοποίηση, η ανεξέλεγκτη ακρίβεια, το ενεργειακό κόστος, η αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών και άλλα που παρουσιάζονται όλα ως δήθεν εισαγόμενα, αλλά και το καθημερινό σφυροκόπημα της προπαγάνδας είναι ένας από τους βασικότερους λόγους της αποχής. Γιατί να επιλέξει μία κυβέρνηση, λοιπόν, που δεν αναλαμβάνει ποτέ καμμία ευθύνη; Επίσης, η απαξίωση και η χειραγώγηση των δικαστικών και των ανεξάρτητων αρχών, το σκάνδαλο των υποκλοπών και των παρακολουθήσεων των πολιτών απευθείας από το Μαξίμου αυξάνουν το έλλειμμα εμπιστοσύνης των πολιτών και αποτελούν έναν ακόμα βασικό λόγο της αποχής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω ότι κανείς σε αυτή την Αίθουσα εδώ, κανένας Έλληνας και καμμία Ελληνίδα δεν είναι περήφανοι για το διασυρμό της χώρας μας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όπου κατηγορείται για την υπονόμευση του κράτους δικαίου και της ελευθεροτυπίας, για την ανεξέλεγκτη δράση του οργανωμένου εγκλήματος καθώς και για άλλες εκτροπές από το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Κλείνοντας, θέλω να τονίσω ότι το πολιτικό σύστημα συνολικά και όχι μόνο μία κυβέρνηση έχει την ιστορική ευθύνη να προστατεύσει και να καλλιεργήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, που αποτελεί την κορυφαία λειτουργία της δημοκρατίας, και να μην προκαλέσει νέα προβλήματα και δυσλειτουργίες στο πλαίσιο μιας προσπάθειας ενίσχυσης και διευκόλυνσης της συμμετοχής.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Και εμείς ευχαριστούμε, κυρία Πούλου.

Παρακαλώ να κλείσει το ηλεκτρονικό σύστημα.

Τον λόγο έχει ο ειδικός αγορητής από το ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής κ. Παναγιώτης Δουδωνής.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το πρώτο το οποίο παρατηρήθηκε δημοσιογραφικά -και ορθώς θα έλεγα- γι' αυτό το νομοσχέδιο είναι το γεγονός ότι τα τρία μεγάλα κόμματα, οι τρεις μεγάλες Κοινοβουλευτικές Ομάδες του ελληνικού Κοινοβουλίου, το στήριξαν ήδη από την επιτροπή επί της αρχής. Και σχολιάστηκε -δημοσιογραφικά πάντα- ότι αυτό είναι μια ένδειξη ωρίμανσης του πολιτικού συστήματος, ότι είναι μια ένδειξη μιας διαδικασίας η οποία κινείται συναινετικά.

Θέλω, όμως, να σας πω ότι πρέπει να συζητήσουμε κατ' αρχάς τι σημαίνει και τι σηματοδοτεί αυτή η συναίνεση. Διότι μια συναίνεση που εκπορεύεται από την Κυβέρνηση απαιτεί συναινετική πρόθεση και συναινετική διαδικασία. Συναινετική προώθηση σημαίνει ότι διακηρυγμένα η Κυβέρνηση θα άνοιγε πολύ πριν ανακοινώσει ένα τέτοιο μέτρο τον διάλογο γύρω από την επιστολική ψήφο.

Και συναινετική διαδικασία σημαίνει ότι θα πηγαίναμε σε μια λογική μιας διακομματικής επιτροπής, όπως είχαμε πάει για την ψήφο των εκτός επικρατείας εκλογέων πίσω το 2019, όπου μπορεί να συμφωνούσαμε ή να διαφωνούσαμε, αλλά προϊόν των συζητήσεων και υπό το φως των συζητήσεων θα ερχόταν ένα νομοσχέδιο στη Βουλή.

Σε αυτό, λοιπόν, το νομοσχέδιο δεν έχουμε ούτε συναινετική πρόθεση ούτε συναινετική διαδικασία. Τι έχουμε; Έχουμε μια συναίνεση η οποία δεν περιποιεί τιμή στην Κυβέρνηση που ούτε την επεδίωξε και ούτε έκανε κάτι γι' αυτό, περιποιεί όμως τιμή στην Αντιπολίτευση και ιδίως στη δημοκρατική Αντιπολίτευση, η οποία την παρέσχε όχι ως λευκή επιταγή αλλά ως υπόμνηση της πρόθεσής της και ταυτοχρόνως των παρατηρήσεών της σε σχέση με το νομοσχέδιο.

Άρα, ναι, υπάρχει μια επί της αρχής συναίνεση αφού και εμείς και ο ΣΥΡΙΖΑ ήδη από την επιτροπή είπαμε ότι ψηφίζουμε το νομοσχέδιο επί της αρχής, αλλά αυτή η συναίνεση λέει πολύ περισσότερα για την Αντιπολίτευση και τίποτα για την Κυβέρνηση, πόσω δε μάλλον που η Κυβέρνηση, παρά το γεγονός ότι παρασχέθηκε αυτή η συναίνεση, δεν μπήκε στην ουσία των παρατηρήσεών μας για να απαντήσει πειστικά ιδίως σε σχέση με το άρθρο 6 του νομοσχεδίου. Και μάλιστα, αυτό δεν συνέβη ούτε όταν καταθέσαμε ως δημοκρατική παράταξη, ως ΠΑΣΟΚ, τροπολογία η οποία ακριβώς δηλώνει την αντιπρότασή μας σε σχέση τόσο με το άρθρο 6 όσο και με την αρχιτεκτονική της διαδικασίας, ούτως ώστε να υπηρετεί καλύτερα τη λογική του Συντάγματος.

Αλλά ας τα πάμε βήμα-βήμα. Κατ' αρχάς, να πάμε στους εκτός επικρατείας εκλογείς, μιας και αυτό είναι το ένα πεδίο εφαρμογής της επιστολής ψήφου έτσι όπως το θέτετε εσείς. Πρέπει να υπενθυμίσουμε -και το κάναμε ήδη από την επιτροπή, αλλά νομίζω πρέπει εμφατικά να το κάνουμε εδώ στην Ολομέλεια της Βουλής- ότι είναι η τρίτη φορά που νομοθετείτε πάνω στο θέμα αυτό στη διάρκεια ζωής των κυβερνήσεων Μητσοτάκη. Και είναι η τρίτη φορά που νομοθετείτε, αλλά είναι και η δεύτερη φορά που νομοθετείτε στη διάρκεια της παρούσας βουλευτικής περιόδου χωρίς καν να έχει εφαρμοστεί το προηγούμενο ρυθμιστικό πλαίσιο, το ρυθμιστικό, δηλαδή, πλαίσιο που συζητήσαμε και ψηφίσαμε τον περασμένο Ιούλιο.

Αυτό τη στιγμή που εσείς έχετε θεσπίσει διαδικασίες περί του επιτελικού κράτους που αφορούν στην εφαρμογή των διατάξεων και στην αξιολόγηση της εφαρμογής τους, καταλαβαίνετε ότι αντιβαίνει στην ίδια τη λογική με βάση την οποία διακηρύξατε ότι νομοθετείτε πίσω, το παλιό, αισιόδοξο -υπεραισιόδοξο για εσάς- 2019. Διότι πρέπει να μας πείτε πού πήγε κακά και άσχημα η εφαρμογή της διάταξης του Ιουλίου του 2023, τη στιγμή που δεν υπήρξε ποτέ αυτή η εφαρμογή. Άρα εδώ πέρα έχουμε ένα πάρα πολύ σοβαρό ζήτημα σε σχέση με τη συνέπεια με την οποία καθορίζετε γενικές αρχές και την απόλυτη ασυνέπεια με την οποία τις εφαρμόζετε.

Ζήτημα δεύτερο. Κάθε φορά από αυτές τις τρεις φορές κατά τις οποίες έχετε νομοθετήσει για τους εκτός επικρατείας εκλογείς το κάνετε με πάρα πολύ μεγάλο ενθουσιασμό. Αν διαβάσει κανείς τα Πρακτικά της Βουλής του 2019 τι έλεγε ο Πρωθυπουργός, αν διαβάσει τα Πρακτικά της Βουλής του Ιουλίου του '23 τι έλεγε ο Πρωθυπουργός και τα συγκρίνει με όσα λέγονται σήμερα, οι διατάξεις αλλάζουν, οι διατάξεις δεν εφαρμόζονται, οι

διατάξεις σε πολλές περιπτώσεις έχουν τεράστια προβλήματα στην εφαρμογή τους, όπως είδαμε στις εκλογές του Μαΐου και του Ιουνίου του '23, αλλά ο ενθουσιασμός παραμένει ακέραιος και συνεχίζει ακάθεκτος αλλάζοντας τις ρυθμίσεις που δεν έχουν καν εφαρμοστεί.

Αυτό είναι πολύ σοβαρό ζήτημα, γιατί είναι ένα ζήτημα που άπτεται –ξαναλέω- της καλής νομοθέτησης και, βέβαια, επιπλέον δείχνει και μια διάθεση σαλαμοποίησης της διαδικασίας: Πρώτα εκτός επικρατείας με προϋποθέσεις. Ερχόμαστε και αίρουμε τις προϋποθέσεις αυτές τον Ιούλιο. Ρυθμίζετε τα της εφαρμογής της εκλογικής διαδικασίας για τους εκτός επικρατείας με τα εκλογικά τμήματα και έρχεστε τώρα να το αλλάξετε και να καταργήσετε τα εκλογικά τμήματα, προβλέποντας μόνο επιστολική ψήφο για τους εκτός επικρατείας εκλογείς. Καταλαβαίνετε ότι χρειάζεται παραπάνω τεκμηρίωση και πάντως χρειάζεται μια στοιχειώδης αυτοκριτική για το ότι έρχεστε κάθε πέντε, έξι, επτά μήνες και νομοθετείτε πάνω στο ίδιο θέμα.

Και πάντως, επειδή άκουσα τον Πρωθυπουργό κατά τη συζήτηση των προγραμματικών δηλώσεων της Κυβέρνησης να λέει ότι η επιστολική ψήφος θα εφαρμοστεί και θα ρυθμιστεί μετά τις ευρωεκλογές και επειδή σας το είπα, κυρία Υπουργέ, κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην επιτροπή και απαντήσατε ότι σας κατηγορούμε ότι είστε γρηγορότεροι απ' ό,τι προβλέπεται -γρηγορότεροι και από τη σκιά σας θα έλεγε κανείς για να παραπέμψει στον Λούκι Λουκ- έχω να σας απαντήσω το εξής: Η ουσία δεν είναι η ταχύτητα. Η ουσία είναι η πρόβλεψη των κανόνων με βάση τους οποίους διεξάγεται η εκλογική διαδικασία. Και όταν έρχεται κανείς λίγους μήνες πριν τις ευρωεκλογές να αλλάξει τους κανόνες αυτούς, ενώ έχει δεσμευθεί ότι αυτό θα συμβεί μετά τις ευρωεκλογές, καταλαβαίνετε ότι εδώ δεν έχουμε να κάνουμε με το φαινόμενο Λούκι Λουκ «γρηγορότερος από τη σκιά μου», έχουμε να κάνουμε με το φαινόμενο μιας πλήρους ασυνέπειας και συνεχών αλλαγών των ρυθμίσεων με βάση τις οποίες διεξάγεται η εκλογική διαδικασία. Και αυτό δεν περιποιεί τιμή και πάλι στην Κυβέρνηση.

Για τους εντός επικρατείας εκλογείς τώρα, έχουμε εκφράσει επανειλημμένως τις ενστάσεις μας σε σχέση με τη διατύπωση του άρθρου 6 και ό,τι αυτή συνεπάγεται αναφορικά με την επιστολική ψήφο όχι ως άρση εμποδίων αλλά ως επιλογή. Το κρίσιμο ρήμα στο άρθρο 6 είναι ότι οι εντός επικρατείας εκλογείς που θα επιλέξουν την επιστολική ψήφο θα ψηφίζουν με αυτήν. Θα συζητήσουμε αναλυτικά για τα συνταγματικά θέματα, φαντάζομαι μετά, κατά τη διάρκεια της συζήτησης της προτάσεως αντισυνταγματικότητας, αλλά πρέπει να πω τα εξής προκριματικά και θα επανέλθω αργότερα.

Η λογική του Συντάγματος, όπως αυτή διατυπώνεται στο άρθρο 51 παράγραφος 4, είναι μια λογική που κατά την εκτίμησή μας και την επιστημονική και την πολιτική δεν αφορά αποκλειστικά στους εκτός επικρατείας εκλογείς, αλλά οι εκτός επικρατείας εκλογείς σε σχέση με τις εθνικές εκλογές τίθενται ως το κλασικό παράδειγμα άρσεως εμποδίων, γιατί εκεί υπάρχει μια χωρική απόσταση τέτοια η οποία δικαιολογεί την άρση του εμποδίου αυτού με μια κάμψη της αρχής της ταυτόχρονης διεξαγωγής των εκλογών που προβλέπεται από το Σύνταγμα. Άρα, λοιπόν, το Σύνταγμα ως προς τις εθνικές εκλογές αναφέρεται σε μια λογική άρσεως εμποδίων. Εδώ ρυθμίζουμε τις ευρωεκλογές, αλλά πρέπει να αντιλαμβανόμαστε τι είναι συνεπέστερο προς τη λογική του Συντάγματος και αυτό αναφέρεται με μεγάλη καθαρότητα και στην αιτιολογική έκθεση της τροπολογίας την οποία καταθέσαμε.

Τώρα, μια ειδική και μια γενική παρατήρηση επί της τροπολογίας. Ας ξεκινήσω από την ειδική. Τι κάνουμε εμείς με την τροπολογία αυτή; Δεν ξέρω αν είχατε τον χρόνο να τη διαβάσετε. Κάνουμε το εξής. Αθροίζουμε όλες τις δυνατότητες συμμετοχής, αθροίζουμε όλες τις περιπτώσεις άρσεως εμποδίων, όλες τις περιπτώσεις εμποδίων, δηλαδή, που υπάρχουν στις επιμέρους χώρες οι οποίες ρυθμίζουν την επιστολική ψήφο. Γιατί, αντίθετα με αυτό το οποίο λέτε ότι τάχα υπάρχει μια ευρωπαϊκή κανονικότητα επιστολικής ψήφου απροϋπόθετης σε όλες τις χώρες, η πραγματικότητα είναι διαφορετική. Έχω αναφερθεί και θα ξαναναφερθώ στις είκοσι δύο χώρες που εσείς αναφέρετε στην έκθεση συνεπειών ρύθμισης, εκ των οποίων μόλις οι επτά προβλέπουν μια απροϋπόθετη επιστολική ψήφο. Στις υπόλοιπες, είτε δεν υπάρχει καθόλου επιστολική ψήφος για τους εντός επικρατείας εκλογείς είτε υπάρχει υπό προϋποθέσεις.

Εμείς, λοιπόν, τι κάνουμε; Ενώ οι προϋποθέσεις αυτές υπάρχουν σε κάποιες χώρες και σε κάποιες άλλες χώρες υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις, εμείς μαζεύουμε όλες αυτές τις προϋποθέσεις, την πλατύτερη δηλαδή λογική άρσεως εμποδίων, τις τοποθετούμε στο άρθρο 6 και αλλάζουμε αντιστοίχως και τα υπόλοιπα άρθρα για να πάμε σε μια συνεπέστερη προς το Σύνταγμα λογική επιστολικής ψήφου για τους εντός επικρατείας εκλογείς ως άρσεις εμποδίων.

Τι βάζουμε, λοιπόν, εκεί; Βάζουμε όλα όσα υπάρχουν στις επιμέρους χώρες διαζευκτικώς, τα βάζουμε όλα μαζί και αν συντρέχει κάποιο από αυτά, μπορεί να ψηφίζει κανείς εντός επικράτειας εκλογέας με επιστολή ψήφο, δηλαδή ασθένεια, αναπηρία, ηλικία, εργασία μακριά από τον τόπο ψηφοφορίας, εργασία κατά την ημέρα της ψηφοφορίας, όπως επίσης και σπουδές, γιατί ακούσαμε τους φοιτητές κατά τη συζήτηση στην επιτροπή και προσθέσαμε και αυτή την περίπτωση στην τροπολογία μας.

Αυτή είναι, λοιπόν, η «αρχιτεκτονική» της τροπολογίας μας. Η τροπολογία κάνει χρήση και της ηλεκτρονικής πύλης που εσείς διαφημίζετε ότι ψηφιοποιείτε το κράτος, στην πραγματικότητα ψηφιοποιώντας τη γραφειοκρατία, αλλά εν πάση περιπτώσει εδώ η διαδικασία θα ήταν πάρα πολύ απλή με μια ψηφιακή πύλη, με τη χρήση των δυνατοτήτων που παρέχει η Διεύθυνση Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών και βέβαια με την απλή ηλεκτρονική προσκόμιση ενός πιστοποιητικού, οποιουδήποτε, το οποίο θα αποδείκνυε ότι συντρέχει ένας από τους λόγους που σας αναφέρουμε.

Θέλω, όμως, να σας πω και το εξής: Αυτή η τροπολογία, όπως τόσες και τόσες τροπολογίες, δεν συζητείται, αλλά και δεν την απαντά κανείς και αυτό είναι βαθύτατα προβληματικό, γιατί εδώ έχουμε να κάνουμε με μια άρνηση από την Κυβέρνηση της δεύτερης πηγής της νομοθετικής πρωτοβουλίας.

Να σας υπενθυμίσω ότι η νομοθετική πρωτοβουλία δεν προέρχεται μόνο από την Κυβέρνηση με τα λεγόμενα νομοσχέδια, νομοσχέδια τα οποία η μία Κοινοβουλευτική Ομάδα της Νέας Δημοκρατίας ψηφίζει και η άλλη δεν ψηφίζει, όπως στην περίπτωση του γάμου των ομοφύλων ο όποιος θα έρθει σε λίγες ημέρες ή εβδομάδες. Άρα, απευθύνομαι και στις δύο Κοινοβουλευτικές Ομάδες της Νέας Δημοκρατίας και αυτή που ψηφίζει και αυτή που δεν ψηφίζει τον γάμο των ομοφύλων και λέω ότι τα νομοσχέδια προέρχονται από την Κυβέρνηση, αλλά υπάρχουν και οι προτάσεις νόμου, υπάρχουν και οι τροπολογίες οι βουλευτικές ή των Κοινοβουλευτικών Ομάδων ως αθροίσματος Βουλευτών.

Δεν μπορείτε να αρνείστε τη Βουλή ως δεύτερο φορέα της νομοθετικής πρωτοβουλίας για πολύ, γιατί αυτό δημιουργεί μια ανισομέρεια σε σχέση με τα νομοσχέδια που εσείς φέρνετε και εσείς δεν ψηφίζετε, εν πάση περιπτώσει η μία εκ των δύο Κοινοβουλευτικών Ομάδων σας.

Και τώρα πάμε σε κάποια πιο ειδικά θέματα για να συνοψίσουμε, γιατί βλέπω ότι ο χρόνος περνά.

Εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων: Δεν είναι δυνατό να λαμβάνει χώρα μετά τη διενέργεια των ευρωεκλογών με το επιχείρημα –προσέξτε- ότι τώρα δεν προλαβαίνετε να το ρυθμίσετε με κανέναν τρόπο ο οποίος θα είναι δίκαιος για όσους δεν θέλουν να διαγραφούν, δηλαδή στην πραγματικότητα για όσους είναι εν ζωή και αντιληφθούν ότι γίνεται η διαδικασία, γιατί –λέει- δεν έχετε πολλούς μήνες μπροστά σας. Ενώ ρυθμίσατε επίσης εκλογική ύλη, ενώ ρυθμίσατε επίσης την ψήφο των εκτός επικρατείας τον Ιούλιο, δεν βάλατε εκεί την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων και έρχεστε τώρα να τη βάλετε για να πείτε ότι δεν φτάνετε μέχρι τις ευρωεκλογές και ότι είναι λίγοι οι μήνες. Αυτό δεν δημιουργεί ένα σοβαρό θεσμικό ζήτημα; Και γιατί δεν το είχατε προβλέψει νωρίτερα, αν υποθέσουμε ότι το επιχείρημά σας για το ότι «δεν προλαβαίνουμε» είναι αληθές και ευσταθές; Άρα, εδώ δημιουργείτε ένα πολύ σοβαρό πρωθύστερο, μια γενικευμένη επιστολική ψήφο χωρίς εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων. Πρέπει να το δείτε αυτό.

Για τα ζητήματα ΑΣΕΠ θα επανέλθω κατά τη δευτερολογία μου για να μην καταχρώμαι του χρόνου.

Θέλω να αναφέρω, όμως, δύο θέματα στα οποία η άποψή μας είναι θετική. Πρώτον, η απλή αναλογική. Εκτιμούμε ότι ο τρόπος με τον οποίο διαρθρώνεται η κατανομή των εδρών στο ψηφοδέλτιο Επικρατείας είναι ένας τρόπος δίκαιος. Εν πάση περιπτώσει εκλογικό σύστημα απολύτως δίκαιο, όπως ξέρετε, μόνο ως θεωρία μπορεί να υπάρξει, αλλά δικαιότερο του υπάρχοντος.

Χαιρόμαστε ταυτοχρόνως που προσχωρείτε σε μια λογική απλής αναλογικής σε σχέση με την κατανομή των εδρών στις ευρωεκλογές και δεν κάνετε άλλα τα οποία είχαν δει το φως της δημοσιότητας ότι απεργάζεστε, δηλαδή πολύ πιο πλειοψηφικά συστήματα για το αποτέλεσμα.

Απαγόρευση συμμετοχής συνδυασμών που υποκρύπτουν εγκληματικές οργανώσεις: Σας καλωσορίζουμε στη λογική του ΠΑΣΟΚ και της δημοκρατικής παράταξης, μια λογική την οποία χλευάσατε όταν προσπαθήσαμε να επεκταθεί και στις δημοτικές εκλογές για να μην έχουμε καταδικασμένους εγκληματίες υποψήφιους στον Δήμο της Αθήνας και μια λογική την οποία έρχεστε τώρα να επεκτείνετε στις ευρωεκλογές, δεδομένου ότι ίσως αντιληφθήκατε τον κίνδυνο στον οποίον εκθέσατε τη δημοκρατία αλλά και το κράτος δικαίου με τη συμμετοχή καταδικασμένων εγκληματιών στις δημοτικές εκλογές.

Επίσης, στην ίδια κατεύθυνση η άρση της δυνατότητας παράκαμψης της σχετικής διαδικασίας και ρύθμισης με τη μη συμμετοχή μεμονωμένων υποψηφίων νομίζω ότι είναι στην ίδια κατεύθυνση.

Το ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής υπερψηφίζει επί της αρχής το νομοσχέδιο. Γιατί; Διότι είναι αξιακά υπέρ της άρσης των εμποδίων με την επιστολική ψήφο. Καταψηφίζει, όμως, τα συγκεκριμένα άρθρα τα οποία επεκτείνουν το νομοσχέδιο πέρα από αυτή τη λογική και περιμένει, λόγω της συναινετικής του επί της αρχής στάσης, σαφέστατες απαντήσεις που να δικαιολογούν το γιατί επιλέξατε μια τέτοια λογική και όχι μια άλλη λογική άρσης εμποδίων που θα ήταν πολύ πιο ουσιαστική γι' αυτούς που, πράγματι, κωλύονται εκείνη την ημέρα των εκλογών να ψηφίσουν.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε τον κ. Δουδωνή.

Τον λόγο έχει ο ειδικός αγορητής από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας κ. Ιωάννης Γκιόκας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Από την πρώτη στιγμή το ΚΚΕ χαρακτήρισε το νομοσχέδιο για την επιστολική ψήφο ως μια επικίνδυνη και αντιδραστική τομή και εκφράσαμε τη διαφωνία μας όχι στα επιμέρους ζητήματα μόνο αλλά στον ίδιο τον πυρήνα, τη στόχευση και τη στρατηγική του συγκεκριμένου νομοσχεδίου που αφ' ενός αλλοιώνει τον ίδιο το χαρακτήρα της εκλογικής διαδικασίας έτσι όπως ίσχυε μέχρι σήμερα, αφ' ετέρου δημιουργεί τεράστιους κινδύνους για τη νόθευση και τη χειραγώγηση της λαϊκής ψήφου, πέραν των όσων κινδύνων υπάρχουν και σήμερα.

Αυτός ήταν άλλωστε και ο λόγος που το ΚΚΕ αρνήθηκε να συμμετάσχει στις συναντήσεις που έκανε η κ. Κεραμέως με τα κόμματα, γιατί θέλαμε και με αυτόν τον τρόπο να δείξουμε και να προβάλουμε ότι δεν υπάρχει κανένα σημείο επαφής στο συγκεκριμένο νομοσχέδιο και ότι εμείς δεν μπορούμε να μπούμε σε μία προσχηματική, όπως αποδείχθηκε, συζήτηση για τους όρους εφαρμογής ενός τέτοιου μέτρου για το οποίο δεν μπορεί εκ των πραγμάτων να υπάρχει καμμία απολύτως ουσιαστική εγγύηση.

Θεωρούμε ότι έχουν πολύ μεγάλη ευθύνη όλα εκείνα τα κόμματα -ΠΑΣΟΚ, ΣΥΡΙΖΑ, Πλεύση Ελευθερίας- που επί της αρχής στήριξαν και ψήφισαν το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, επιτρέποντας στον κ. Μητσοτάκη να το εμφανίζει ως προϊόν ευρύτατης συναίνεσης και αποδοχής και στην ουσία να νομιμοποιεί απαράδεκτες πρακτικές με αυτόν τον τρόπο.

Επειδή, λοιπόν, έγινε συζήτηση περί Αντιπολίτευσης και θέσεων της Αντιπολίτευσης, να τα ξεκαθαρίσουμε. Υπάρχει η Κυβέρνηση που φέρνει το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, υπάρχει η συμπολιτευόμενη Αντιπολίτευση η οποία το στηρίζει και υπάρχουν και όλα τα υπόλοιπα κόμματα τα οποία εκφράζουν το καθένα με τη δική του λογική μια σειρά από αντιρρήσεις.

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας προσπάθησε να εμφανίσει το συγκεκριμένο νομοσχέδιο με ψεύτικα δεδομένα και με ψεύτικες παραδοχές ως δήθεν μια τεχνικού χαρακτήρα διευκόλυνση για την άρση κάποιων εμποδίων και για την αντιμετώπιση της υψηλής αποχής, ενώ ουσιαστικά πρόκειται για μια βαθιά πολιτική επιλογή το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, εμείς προσθέτουμε σε εντελώς αρνητική και αντιδραστική κατεύθυνση.

Κατ' αρχάς, από πουθενά δεν προκύπτει ότι η επιστολική ψήφος, όπου εφαρμόστηκε, συνέβαλε στην αντιμετώπιση της αποχής από τις εκλογές, γιατί πολύ απλά η αποχή έχει κοινωνικά και πολιτικά αίτια που σχετίζονται με την απογοήτευση και την αποστροφή του κόσμου, ιδιαίτερα των νέων ανθρώπων, προς το αστικό πολιτικό σύστημα και, κυρίως, προς τα κόμματα που κυβέρνησαν. Η αποχή είναι μια στάση που έχει και χαρακτηριστικά διαμαρτυρίας τόσο για την αντιλαϊκή πολιτική που τσακίζει τα δικαιώματα του λαού όσο και για την διάψευση προσδοκιών που οδηγεί κόσμο στην παθητική αναδίπλωση και την αποχή από τις εκλογικές διαδικασίες, κυρίως από τον οργανωμένο εργατικό λαϊκό αγώνα. Άλλωστε, μια σειρά από έρευνες που έχουν γίνει επιβεβαιώνουν αυτή την εκτίμηση του ΚΚΕ.

Και αναφέρομαι πάρα πολύ συγκεκριμένα: Σε άρθρο του το 2016 στο επιστημονικό περιοδικό «Stanford Social Innovation Review» επισημαίνει ότι σύμφωνα με στοιχεία από ακαδημαϊκές μελέτες η επιστολική ψήφος δεν αυξάνει τη συμμετοχή στις εκλογές. Αντίστοιχο είναι το συμπέρασμα και νεότερης μελέτης του 2020 από το Ινστιτούτο Έρευνας Οικονομικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Stanford -δεν είναι κομμουνιστικό πανεπιστήμιο, κυρία Κεραμέως αυτό, για να το ξεκαθαρίσουμε- σύμφωνα με την οποία ο αριθμός-ρεκόρ επιστολικών ψήφων του 2020 δεν οδήγησε σε αύξηση της συνολικής προσέλευσης. Οι περισσότεροι άνθρωποι που ψήφισαν μέσω ταχυδρομείου πιθανότατα θα είχαν ψηφίσει αυτοπροσώπως αν η ψηφοφορία μέσω ταχυδρομείου δεν ήταν επιλογή.

Σε ό,τι αφορά δε τη διευκόλυνση συγκεκριμένων κατηγοριών πολιτών –φοιτητές, εργαζόμενοι, άτομα με αναπηρία- και εδώ η Κυβέρνηση έδωσε ρεσιτάλ υποκρισίας. Γιατί; Γιατί μιλάμε για κατηγορίες ψηφοφόρων στους οποίους εσείς δύο φορές στις βουλευτικές εκλογές του 2023 και ο ΣΥΡΙΖΑ το 2019, αρνηθήκατε τη λήψη μέτρων για τη διευκόλυνσή τους επειδή οι εκλογές τότε είχαν γίνει Ιούλιο, για να ψηφίζουν από τον τόπο εργασίας, απορρίπτοντας σχετικές τροπολογίες του ΚΚΕ ως κάτι που ήταν πρακτικά αδύνατο να συμβεί. Τώρα, μάλιστα, η συμμετοχή αυτού του κόσμου στις ευρωεκλογές της 9ης Ιουνίου είναι ακόμη πιο απλή διαδικασία, γιατί μιλάμε για ευρωεκλογές, όπου δεν συγκροτούνται εκλογικές περιφέρειες. Είναι μια εκλογική μάχη που διεξάγεται σε όλη την επικράτεια με ένα ενιαίο ψηφοδέλτιο και μπορούν αυτοί που δυσκολεύονται να πάνε στον τόπο καταγωγής τους κάλλιστα με τη διευκόλυνση και τα μέτρα που ζητάμε να ψηφίσουν από τον τόπο κατοικίας, είτε τον τόπο εργασίας είτε τον τόπο σπουδών, σε ό,τι έχει να κάνει με τους φοιτητές.

Επιπλέον, στην ακρόαση φορέων επισημάνθηκε τόσο από τους εκπροσώπους των φοιτητών όσο και από τους εκπροσώπους των ατόμων με αναπηρία, ακόμη και από εκείνους που αντιμετωπίζουν θετικά την επιστολική ψήφο, ότι αυτό που τους ενδιαφέρει κυρίως είναι η διευκόλυνση για την πραγματική και ουσιαστική συμμετοχή τους στην εκλογική διαδικασία και όχι η αποξένωσή τους από αυτήν, εκφράζοντας μάλιστα τον προβληματισμό ότι μπορεί η επιστολική ψήφος να λειτουργήσει ως υποκατάστατο σε βάρος της ζωντανής, πραγματικής συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία.

Το πιο σημαντικό: Εσείς στο όνομα -δήθεν- ότι δεν πρέπει να υπάρχουν περιορισμοί στην επιστολική ψήφο γενικεύετε το μέτρο όχι μόνο για ορισμένες κατηγορίες ψηφοφόρων αλλά συνολικά για όλους τους εκλογείς, αποδεικνύοντας ξεκάθαρα ότι η δήθεν διευκόλυνση σε κάποιους είναι το άλλοθι -αυτό είναι!- για να εισάγετε, να δικαιολογήσετε και να νομιμοποιήσετε ένα αντιδραστικό μέτρο.

Σύμφωνα με το σχήμα -για να καταλαβαίνει και ένας κόσμος που παρακολουθεί- που έχει επιλέξει η Κυβέρνηση για τις ευρωεκλογές, θα μπορούσε να υπάρχει ένα θεωρητικά ακραίο σενάριο και να μην πάει κανένας να ψηφίσει σε εκλογικό τμήμα και να ψη-

φίσει το σύνολο των εκλογέων μόνο μέσα από την επιστολική διαδικασία. Αυτό φέρνετε και αυτό ψηφίζετε και εσείς που ψηφίζετε το νομοσχέδιο συνολικά και όσοι το στηρίζετε επί της αρχής, γιατί αυτή είναι η αρχή του νομοσχεδίου, αυτή είναι η λογική του και αυτή είναι και η στρατηγική του.

Τι κάνετε πιο συγκεκριμένα με το νομοσχέδιό σας; Πρώτον, δημιουργείτε τεράστιους κινδύνους όσον αφορά τη μυστικότητα της ψήφου και το αδιάβλητο της εκλογικής διαδικασίας, κίνδυνοι οι οποίοι επισημάνθηκαν και στη συζήτηση στην επιτροπή, που επισημαίνονται και στην έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής και της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Και κυρίως αυτοί οι κίνδυνοι έχουν αποκαλυφθεί σε μία σειρά εκλογικές διαδικασίες αρκετών χωρών οι οποίες έχουν εδώ και χρόνια εφαρμόσει την επιστολική ψήφο.

Εμείς θέλουμε να τονίσουμε ως ΚΚΕ το εξής σημαντικό: Δεν εντοπίζουμε αυτούς τους κινδύνους μόνο στα τεχνικά και διαδικαστικά θέματα εφαρμογής του μέτρου της επιστολικής ψήφου, δηλαδή στη μεταφορά των ψηφοδελτίων, την αποστολή και παραλαβή των φακέλων, καθώς και στο γεγονός ότι όλη αυτή η διαδικασία θα διεκπεραιώνεται από ιδιωτικές εταιρείες ταχυμεταφορών και μάλιστα, από εταιρείες του εξωτερικού των οποίων οι υπάλληλοι θα έχουν και την ευθύνη να επιβεβαιώνουν την ταυτότητα του εκλογέα ή την εξουσιοδότηση, αν η παραλαβή ή η αποστολή του φακέλου γίνεται με εξουσιοδότηση και μεσολάβηση κάποιου τρίτου. Βεβαίως, υπάρχουν αυτοί οι κίνδυνοι.

Υπάρχει, όμως, κατά τη γνώμη μας, κάτι πολύ πιο ουσιαστικό και πολύ πιο θεμελιώδες. Ποιο είναι αυτό; Ότι σε μία εκλογική διαδικασία όπου υπάρχουν ούτως ή άλλως πιέσεις, εκβιασμοί, απόπειρες εξαγοράς και χειραγώγησης της ψήφου, πέρα από την ιδεολογική και πολιτική χειραγώγηση που ούτως ή άλλως υπάρχει από τους μηχανισμούς του συστήματος, φαινόμενα τα οποία απορρέουν από την ουσιαστική ανισοτιμία της ψήφου, από την εκμετάλλευση του λαού, από την εξουσία του κεφαλαίου, από το γεγονός ότι στην εκλογική διαδικασία παρεμβαίνουν πολύμορφα τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα, εσείς σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο ανοίγετε τον ασκό του Αιόλου αυτές οι πιέσεις και αυτοί οι εκβιασμοί να ασκούνται πολύ πιο εύκολα και πολύ πιο αποτελεσματικά, είτε αφορά πιέσεις στο επίπεδο της οικογένειας και του περίγυρου ενός ψηφοφόρου είτε πολύ περισσότερο, και κυρίως, πιέσεις στους χώρους δουλειάς, στους χώρους εργασίας.

Γιατί, τουλάχιστον, με τα σημερινά δεδομένα υπήρχε έστω η δυνατότητα ο ψηφοφόρος την ώρα της ψηφοφορίας πίσω από το παραβάν να απορρίψει ενδεχομένως και τέτοιου είδους πιέσεις, γιατί μπροστά στην κάλπη και πίσω από το παραβάν υπάρχεις εσύ και η συνείδησή σου. Με την επιστολική ψήφο κανένας πλέον δεν θα γνωρίζει πώς, με ποιους μαζί και κάτω από ποιες συνθήκες ένας ψηφοφόρος συμπληρώνει το ψηφοδέλτιο και στέλνει τον φάκελο, ενώ όσοι είναι θύματα διαφόρων πολύμορφων πιέσεων εσείς με το μέτρο αυτό και μάλιστα με τη γενικευμένη αξιοποίησή του τους καθιστάτε ακόμη πιο ευάλωτους σε τέτοιου είδους πιέσεις. Και ως προς αυτόν τον κίνδυνο, δεν μπορεί να υπάρχει καμμία νομική ή τεχνική εγγύηση για την αποτροπή του.

Είναι ή δεν είναι έτσι; Αυτό που λέει το ΚΚΕ ως κίνδυνο ισχύει ή είναι στη φαντασία μας; Κατ' αρχάς, έχουμε δει -και στις τελευταίες εκλογές το είδαμε- πάρα πολλά περιστατικά όπου οι υποψήφιοι Βουλευτές και νυν Υπουργοί της Κυβέρνησης έμπαιναν σε χώρους εργασίας μαζί με τους διευθύνοντες συμβούλους της συγκεκριμένης εταιρείας και κουνούσαν το δάχτυλο στους εργαζόμενους για το τι έπρεπε να ψηφίσουν, και αυτά τα είδαμε όλοι να συμβαίνουν μπροστά στις κάμερες. Αν, λοιπόν, αυτά συμβαίνουν μπροστά στις κάμερες, αυτού του είδους οι πιέσεις και οι εκβιασμοί για το καλό της επιχείρησης, ας σκεφτεί καθένας τι μπορεί να συμβαίνει πίσω από τις κάμερες όπου η εργοδοτική τρομοκρατία και ο αυταρχισμός μπορεί να πάρει και άλλου είδους διαστάσεις.

Επίσης, το επιβεβαιώνει η διεθνής εμπειρία, αναφερθήκαμε και στην επιτροπή: Σε πάρα πολλές χώρες, Γερμανία, Ιταλία, Ουγγαρία, Γαλλία, Ισπανία, υπήρχαν φαινόμενα νόθευσης και παραποίησης της εκλογικής διαδικασίας μέσω της αξιοποίησης της επιστολικής ψήφου και μάλιστα πολλές από αυτές τις υποθέσεις έχουν οδηγηθεί και στα δικαστήρια, ενώ έχει ανοίξει και η συζήτηση σε μια σειρά χώρες για το αν, πραγματικά, η επιστολική ψήφος με τις βέλτιστες πρακτικές, όπως λέτε, που εφαρμόζουν μπορεί, πραγματικά, να είναι ανόθευτη. Αυτές οι χώρες που ανέφερα με τα περιστατικά που αναφέραμε και που θα τα πουν και οι Βουλευτές του ΚΚΕ αυτές τις μέρες στη Βουλή εφαρμόζουν τις βέλτιστες πρακτικές του ΟΑΣΕ τις οποίες επικαλείστε και όμως, έχουν αυτά τα αποτελέσματα. Τι λέτε, λοιπόν, ότι θα υπάρχουν εγγυήσεις;

Και, φυσικά, η πιο τρανή απόδειξη και της δικής σας παραδοχής αυτών των κινδύνων είναι η πρόβλεψη με την οποία ζητάτε υπεύθυνη δήλωση. Όταν ζητάτε υπεύθυνη δήλωση μέσα από τις διατάξεις του νομοσχεδίου ότι ο ψηφοφόρος μόνος του και ελεύθερος συμπλήρωσε το ψηφοδέλτιο, δεν είναι η πιο πανηγυρική απόδειξη και επιβεβαίωση της αναγνώρισης και της αποδοχής των κινδύνων ότι μπορεί όλα αυτά να διεξαχθούν κάτω από τις πιέσεις και τον εκβιασμό κάποιων;

Είναι η πιο πανηγυρική υπεύθυνη δήλωση, κύριε Υπουργέ, -σας το έχουμε πει- είναι η πιο πανηγυρική επιβεβαίωση αυτών των κινδύνων. Και ποιος θα την πληρώνει αν αποκαλυφθεί ότι η υπεύθυνη δήλωση ήταν ψευδής; Το θύμα, ο εκβιαζόμενος, αυτός θα την πληρώνει ο όποιος θα διώκεται ποινικά για ψευδή δήλωση. Να, λοιπόν, αυτά κάνετε, αυτά νομοθετείτε.

Δεύτερο ζήτημα που, επίσης, είναι πάρα πολύ σημαντικό. Η επιστολική ψήφος αλλοιώνει τον ίδιο το χαρακτήρα των εκλογών, αλλάζει τη στάση απέναντι στην εκλογική διαδικασία και την υποβιβάζει στο επίπεδο της απλής αποστολής ενός φακέλου. Διαμορφώνει μια πολύ πιο παθητική πολιτική στάση, μακριά από συλλογικές διαδικασίες, μακριά από την όποια πολιτική αντιπαράθεση και ζύμωση, γιατί, τελικά, αυτό είναι που επιδιώκετε. Γιατί θέλετε έναν κόσμο στον καναπέ να συμπληρώνει φακέλους ή στον υπολογιστή -αν μιλάμε για ηλεκτρονικές διαδικασίες σωματείων κ.λπ.- και όχι έναν λαό που θα συμμετέχει, θα παρεμβαίνει ενεργά στις πολιτικές εξελίξεις. Είναι η ίδια λογική που προσπαθήσατε να επιβάλλετε με τον νόμο Χατζηδάκη, προβλέποντας τις ηλεκτρονικές συνελεύσεις των σωματείων και τις ηλεκτρονικές ψηφοφορίες. Δεν σας πέρασε, όμως. Είναι η ίδια λογική των ηλεκτρονικών κομμάτων που αντί για μέλη, πραγματικά, ενεργά, θα έχουν followers, είναι η ίδια λογική του «δίνω ένα δίευρο και βγάζω πρόεδρο», είναι η ίδια λογική. Και τώρα συμπληρώνεται το παζλ, συμπληρώνεται το πακέτο, με την προσπάθεια αποξένωσης και απομάκρυνσης του λαού από την εκλογική διαδικασία μέσω της επιστολικής ψήφου.

Και φυσικά το νομοσχέδιο, εκτός όλων των άλλων, έρχεται να συμπληρώσει και το νόμο για τους εκλογικούς καταλόγους των αποδήμων, σύμφωνα με τον οποίο σε αυτούς τους εκλογικούς καταλόγους συμπεριλαμβάνονται άνθρωποι χωρίς κανένα κριτήριο, χωρίς κανένα κοινωνικό και οικονομικό δεσμό με τη χώρα, που δεν έχουν γνώση της πολιτικής κατάστασης και των πολιτικών εξελίξεων και κυρίως -και το πιο σημαντικό- δεν θα υφίστανται τις συνέπειες της όποιας πολιτικής τους επιλογής. Τώρα, μάλιστα, δεν θα έχουν όχι απλά την υποχρέωση αλλά ούτε καν τη δυνατότητα να προσέλθουν σε ένα εκλογικό τμήμα δείχνοντας έστω και με αυτόν τον τρόπο το ενδιαφέρον τους, γιατί πολύ απλά με το νομοσχέδιό σας καταργείτε τη συγκρότηση εκλογικών τμημάτων εξωτερικού. Άρα, ο άλλος που δεν έχει καμμία πολιτική ενημέρωση, κανένα δεσμό, καμμία γνώση, που θα συμπληρώνει ένα φάκελο από το σπίτι του, θα είναι ή δεν θα είναι ευάλωτος σε διαφόρου είδους πιέσεις και εκβιασμούς διαφόρων επιτήδειων.

Τέλος -αν και θα τα συζητήσουμε και μετά- θα ήθελα να κάνω μία αναφορά στο εξής: Βεβαίως, υπάρχουν σοβαρά ζητήματα αντισυνταγματικότητας. Όσον αφορά την παραβίαση της αρχής της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών της μυστικότητας και της αμεσότητας της ψήφου.

Εμείς, κύριε Υπουργέ, επειδή ήσασταν ανυπόμονος πριν, δεν συμφωνούμε με όλα όσα θέτει η έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής. Έχουμε ένα δικό μας σκεπτικό το οποίο καταθέσαμε με τη δική μας ένσταση αντισυνταγματικότητας και θα το αναπτύξουμε στη σχετική συζήτηση που θα γίνει σε λίγο.

Ωστόσο, η έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής κάνει μια βασική παραδοχή την οποία εσείς αρνιόσασταν όλο αυτό το διάστημα. Ποια είναι αυτή η παραδοχή; Ότι το άρθρο 51 παράγραφος 4, και συνολικά οι διατάξεις του Συντάγματος έχουν εφαρμογή και στις ευρωεκλογές.

Τι λέγατε εσείς τόσες μέρες; Και μάλιστα, σε κάποια φάση, το είπατε και με πολύ μεγάλο στόμφο και σιγουριά ότι το άρθρο 51 δεν εφαρμόζεται παρά μόνο για τις βουλευτικές εκλογές. Σε αυτό σάς διαψεύδει.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών): Μπορείτε να μου πείτε πού το λέει αυτό;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Βεβαίως. Εδώ, στη σελίδα 9 η οποία λέει ότι «οι εν λόγω αρχές εντάσσονται μεν στο κεφάλαιο ανάδειξη και συγκρότηση της Βουλής και αναφέρονται σε βουλευτικές εκλογές, αποδίδουν όμως εκφάνσεις της δημοκρατικής αρχής και της αντιπροσωπευτικής αρχής ως οργανωτικής αρχής του πολιτεύματος. Υπ’ αυτή την έννοια είναι κατ’ αρχάς εφαρμοστέες, τηρουμένων των αναλογιών, και στις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου».

Με συγχωρείτε, κάνατε τόσο θόρυβο πριν και δεν είχατε διαβάσει την έκθεση; Αυτά λέει η έκθεση...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών): Στη σελίδα 11, τι λέει;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Παρακαλώ, ολοκληρώστε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Σας λέω, κύριε Υπουργέ, ότι εμείς δεν υιοθετούμε πλήρως το κείμενο της έκθεσης της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής. Έχουμε ένα δικό μας σκεπτικό. Το αναπτύξαμε και στην επιτροπή, θα το αναπτύξουμε και σήμερα. Όμως, στη βασική παραδοχή που είχατε κάνει σημαία σας στην επιτροπή ότι οι συνταγματικές αρχές δεν εφαρμόζονται στις ευρωεκλογές, έρχεται και σας «αδειάζει». Τι να κάνουμε τώρα; Αυτή είναι η πραγματικότητα όσο κι αν δε σας συμφέρει.

Τέλος, -τελειώνω, κύριε Πρόεδρε- είστε βαθιά γελασμένοι αν νομίζετε ότι με τέτοιου είδους νομοσχέδια θα προσπαθήσετε να επιβάλλετε την υλοποίηση της αντιλαϊκής πολιτικής. Αυτό το νομοσχέδιο είναι ένδειξη αδυναμίας. Γιατί πρόκειται για ένα νομοσχέδιο που προσπαθεί με κόλπα και με τρικ να αλλοιώσει εκλογικούς πολιτικούς συσχετισμούς. Άρα, είναι ένδειξη αδυναμίας και θα σας γυρίσει μπούμερανγκ και σε εσάς, ως Κυβέρνηση, αλλά και σε όλα εκείνα τα κόμματα που σας στηρίζουν σε αυτή την προσπάθεια.

Εμείς λέμε ότι ο λαός πρέπει να συμμετέχει ενεργά στις πολιτικές εξελίξεις όχι μόνο στις εκλογές. Και δεν φοβάστε τις εκλογές, κυρίως. Δεν είναι το πρόβλημά σας οι εκλογές. Το πρόβλημά σας είναι η συμμετοχή του λαού στα σωματεία, στους συλλόγους, στους μαζικούς φορείς, στην οργανωμένη ταξική εργατική λαϊκή πάλη. Αυτό θέλετε. Τέτοια λογική θέλετε να εμπεδώσετε και εμείς θα κάνουμε ό, τι περνάει από το χέρι μας να σας εμποδίσουμε και να ενημερώσουμε τον λαό τι προβλέπει αυτό το νομοσχέδιο.

Φυσικά εξυπακούεται ότι πέρα από την ένσταση αντισυνταγματικότητας στα επίμαχα άρθρα, θα καταθέσουμε και αίτημα ονομαστικής ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Ευχαριστούμε τον κ. Γκιόκα.

Τον λόγο έχει ο ειδικός αγορητής από την Ελληνική Λύση, ο κ. Παύλος Σαράκης.

ΠΑΥΛΟΣ ΣΑΡΑΚΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριε Υπουργέ, αξιότιμοι συνάδελφοι και αξιότιμες συναδέλφισσες, οι εκλογές είναι η κορυφαία διαδικασία της δημοκρατίας. Μια συντεταγμένη πολιτεία οφείλει να διασφαλίζει την ελεύθερη έκφραση των πολιτών, όπως εκφράζεται με την ψήφο του. Η εκλογική διαδικασία είναι μια τελετουργία, η οποία κατοχυρώνεται στο Σύνταγμά μας. Μην ξεχνάμε ότι είμαστε η κοιτίδα της δημοκρατίας.

Κατά συνέπεια, τα όποια επιχειρήματα της Κυβέρνησης ότι εμείς αντιγράφουμε συστήματα από άλλες δημοκρατίες, νομίζω ότι είναι ανεδαφικό, όταν μιλάμε για την κοιτίδα της δημοκρατίας, την πατρίδα μας. Ο ελληνικός λαός, εδώ και δεκαετίες, έχει δώσει αγώνες υπέρ της δημοκρατίας και έχουμε πετύχει να την κατοχυρώσουμε -τη δημοκρατία- με το Σύνταγμά μας. Γι’ αυτό και είμαστε υπερήφανοι ότι το Σύνταγμά μας είναι ένα από τα πιο δημοκρατικά συντάγματα στην Ευρώπη.

Αυτό το Σύνταγμα επιβάλλει συγκεκριμένες θεμελιώδεις αρχές, όπως της ισότητας των Ελλήνων, της αμεσότητας, της μυστικότητας και της ταυτόχρονης ψηφοφορίας, για την εκδήλωση -μέσω της ψήφου του- της ελεύθερης και ανόθευτης λαϊκής βούλησης, ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας, όπως ακριβώς περιγράφεται στα βασικά άρθρα του Συντάγματος, τα οποία είναι εκείνα που δεν τροποποιούνται με καμμία πλειοψηφία από το Κοινοβούλιο μας.

Με το παρόν νομοσχέδιο η Κυβέρνηση καταστρατηγεί την έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας για τις ευρωεκλογές και για τα δημοψηφίσματα, αφού τα διαχωρίζει από τις βουλευτικές εκλογές. Το Σύνταγμά μας προβλέπει μια κοινή εκλογική διαδικασία, για όλες τις εκλογές, είτε πρόκειται για τις ευρωπαϊκές εκλογές, είτε πρόκειται για τις εθνικές εκλογές.

Έχουμε, λοιπόν, με το παρόν νομοσχέδιο, την καταστρατήγηση της αυτοπρόσωπης παρουσίας των εκλογέων του εξωτερικού. Για την κατ’ εφαρμογήν του άρθρου 51 παράγραφος 4 του Συντάγματός μας -το οποίο απαιτεί νόμο αυξημένης πλειοψηφίας των 2/3- ψηφίστηκε ο ν.4648/2019, ο οποίος στο άρθρο 1 παράγραφος 1 αναφέρει τη φράση: «Εκλογείς, οι οποίοι την ημέρα των βουλευτικών εκλογών, των εκλογών για την ανάδειξη των μελών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και για την ημέρα διεξαγωγής εθνικού δημοψηφίσματος, βρίσκονται εκτός της επικράτειας, μπορούν να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και με την επιφύλαξη του άρθρου 2.».

Στη δε παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου αναφέρεται ότι: «Η ψηφοφορία διεξάγεται με αυτοπρόσωπη παρουσία σε ειδικά εκλογικά κέντρα του εξωτερικού, όπως ορίζεται στον παρόντα νόμο». Αντίθετα, με το υπό ψήφιση νομοσχέδιο που εισάγει η Κυβέρνηση με απλή πλειοψηφία, κατά παράβαση του Συντάγματος, τροποποιεί και εξαιρεί την ψήφο των κατοίκων του εξωτερικού για τις ευρωεκλογές και για τα δημοψηφίσματα από τις προϋποθέσεις του ανωτέρω νόμου και φυσικά και της παραγράφου 3 περί αυτοπρόσωπης παρουσίας, παραβιάζοντας έτσι στο σημείο αυτό την ενιαία ρύθμιση που επιβάλλουν τα άρθρα 51 και 52 του Συντάγματος και ειδικά με νόμο της αυξημένης πλειοψηφίας των 2/3 του όλου αριθμού των Βουλευτών.

Δηλαδή με αναμενόμενη απλή πλειοψηφία καταργεί πλήρως και αντισυνταγματικά τη δυνατότητα της άμεσης, διά ζώσης ψηφοφορίας για τους Έλληνες του εξωτερικού σε εκλογικά τμήματα του εξωτερικού, υιοθετώντας αποκλειστικά γι’ αυτούς την επιστολική ψήφο. Με αυτό τον τρόπο παραβιάζεται η αρχή της ισότητας, κάτι το οποίο προβλέπει στο άρθρο 13 παράγραφος 5 το Σύνταγμά μας, ότι «όλοι οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου και έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις».

Γιατί το παρόν νομοσχέδιο προβλέπει, για παράδειγμα, ότι ο φάκελος επιστροφής επιστολικής ψήφου αποστέλλεται με μέριμνα του εκλογέα μέσω ταχυδρομείου, σύμφωνα με τις οδηγίες που αναγράφονται στα σχετικά έντυπα. Απαγορεύεται η αποστολή του φακέλου από τρίτο πρόσωπο, εκτός αν υπάρχει ρητή εξουσιοδότηση για τον σκοπό αυτό από τον εκλογέα. Αυτό, όμως, η παρέμβαση ενός τρίτου προσώπου, ενός εξουσιοδοτημένου προσώπου, καταργεί την αμεσότητα της ψηφοφορίας. Δεν θα πρέπει να μεσολαβεί κανένας από τον ψηφοφόρο και την κάλπη. Δεν πρέπει να διαμεσολαβεί κανένα τρίτο πρόσωπο γιατί έρχεται σε ευθεία παραβίαση της αρχής της αμεσότητας της ψηφοφορίας.

Το σημαντικότερο, αν και όλα είναι εξίσου σημαντικά, παραβιάζει τη μυστικότητα της ψηφοφορίας. Το άρθρο 13 παράγραφος 1 έως 5 του προς ψήφιση νομοσχεδίου προσκρούει ευθέως στο άρθρο 51 παράγραφος 3 εδάφιο α του Συντάγματος, το οποίο αναφέρει: «Οι Βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα, όπως ο νόμος ορίζει». Όμως και το άρθρο 52 του Συντάγματος στο εδάφιο α λέει επί λέξει: «Η ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας τελεί υπό την εγγύηση όλων των λειτουργών της πολιτείας

που έχουν υποχρέωση να τη διασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση».

Από τη στιγμή που η ψηφοφορία κατά τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 13 του νομοσχεδίου δεν γίνεται ενώπιον λειτουργών της πολιτείας, με τα εχέγγυα που επιβάλλει το άρθρο 51 του Συντάγματος, δηλαδή με μυστικότητα ενώπιον εκπροσώπων της δικαστικής αρχής και γενικά ενώπιον της εφορευτικής αρχής που αποτελείται από πολίτες, αλλά γίνεται άγνωστο πού, επί παρουσία ποιων προσώπων και από υπό ποιες συνθήκες πιέσεων ή ακόμα και εξαγοράς, καταλύοντας έτσι τη μυστικότητα της ψήφου και ως εκ τούτου την ελεύθερη έκφραση κατά συνείδηση και παραβιάζεται η αρχή της μυστικότητας και η εγγύηση των λειτουργιών της πολιτείας, στην ουσία μιλάμε για ενθάρρυνση πρακτικών χειραγώγησης της ψήφου και είναι υποχρέωση μιας πολιτείας να αποκλείει αυτά τα φαινόμενα τα οποία τα ζούμε σε κάθε εκλογική αναμέτρηση.

Γνωρίζουμε όλοι μας ότι υπάρχουν ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, όπως για παράδειγμα οι Ρομά, όπου ο «φύλαρχος», ο κομματάρχης εκείνος, συγκεντρώνει αν θέλετε πολίτες και τους πιέζει, είτε με ανταλλάγματα οικονομικά είτε με άλλες υποσχέσεις, και τους καθοδηγεί να ψηφίσουν συγκεκριμένο πολιτικό κόμμα και συγκεκριμένους υποψηφίους.

Έπειτα ζήσαμε στις τελευταίες εκλογές όπου πράγματι είδαμε εργοδότες να παροτρύνουν τους εργαζόμενούς τους και να τους παρουσιάζουν υποψηφίους ενός συγκεκριμένου κόμματος και να λέει ο εργοδότης ότι το μέλλον της επιχείρησής του είναι συνυφασμένο με το νικητή των εκλογών. Κατά συνέπεια, τους παρότρυνε και τους πίεζε να ψηφίσουν συγκεκριμένο κόμμα προς όφελος της επιχείρησης, αλλά και τον ίδιων των εργαζόμενων.

Κατά συνέπεια, με το παρόν νομοσχέδιο θα έχουμε το φαινόμενο ο εργοδότης αντί να περιορίζεται σε απλές παροτρύνσεις, να είναι εκείνος που θα είναι πάνω από το κεφάλι τους και να συμπληρώνουν το ψηφοδέλτιο της επιστολικής ψήφου, με αποτέλεσμα να έχουμε νόθευση της λαϊκής βούλησης. Ποιο άλλο κράτος σύγχρονο είναι αυτό το οποίο ενθαρρύνει τέτοιες πρακτικές, ενώ θα έπρεπε να αγωνίζεται να εξαλείψουμε τέτοια φαινόμενα;

Επιπλέον ακόμα ένα ουσιώδες είναι η παραβίαση του ταυτοχρόνου της ψηφοφορίας. Ενώ το Σύνταγμά μας προβλέπει ότι η ψηφοφορία θα πρέπει να είναι ταυτόχρονη και γνωρίζουμε όλοι ότι θα πρέπει ο πολίτης να επιλέγει το κόμμα το οποίο τον εκφράζει και τον υποψήφιο τον οποίο πιστεύει ότι είναι εκείνος ο οποίος θα εκφράσει καλύτερα τις δικές του απόψεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, να έχει τη δυνατότητα ένας άλλος πολίτης να αποφασίζει και να επιλέγει με την ψήφο του είτε είκοσι πέντε είτε τριάντα ημέρες ανάλογα με την προκήρυξη των εκλογών κι ενώ θα έχουν μεσολαβήσει πολλά γεγονότα τα οποία θα μπορούσαν να διαμορφώσουν την ψήφο του. Μην ξεχνάμε ότι ο νόμος προβλέπει κι ένα τουλάχιστον εικοσιτετράωρο παύσης του προεκλογικού αγώνα. Είναι ποτέ δυνατόν να επιτρέπεται η ψήφος παραβιάζοντας έτσι το ταυτόχρονο των εκλογών, μεσούσης της προεκλογικής περιόδου και επηρεασμένος είτε από κάποια γεγονότα τα οποία είναι κατασκευασμένα αν θέλετε για να δημιουργήσουν εντυπώσεις, είτε ακόμα και με δημοσκοπήσεις οι οποίες είναι σε εξέλιξη και αποτελούν ένα εργαλείο χειραγώγησης της κοινής γνώμης.

Κατά συνέπεια η παραβίαση του ταυτοχρόνου της ψηφοφορίας είναι ένα γεγονός το οποίο είναι σημαντικό για την αλλοίωση του εκλογικού αποτελέσματος και το προωθεί η Κυβέρνηση με τη δυνατότητα χορήγησης της επιστολικής ψήφου ακόμα και εντός της επικράτειας, ενώ το Σύνταγμά μας προβλέπει κατ' εξαίρεση την επιστολική ψήφο μόνο για τους απόδημους Έλληνες.

Έχουμε, δηλαδή, μία ευθεία παραβίαση του Συντάγματος και φυσικά μία μεθοδευμένη προσπάθεια να χειραγωγείται η κοινή γνώμη, να χειραγωγείται ο ψηφοφόρος και να κατευθύνεται στα κόμματα εξουσίας. Γιατί τα κόμματα εξουσίας έχουν συμφέρον να καθιερώσουν τέτοιες εκλογικές διαδικασίες. Αυτά μπορούν να επιβάλλουν και να διαμορφώνουν απόψεις στους πολίτες, ενώ ο πολίτης είναι αναγκαίο να βρίσκεται στο παραβάν. Είναι μία ιερή διαδικασία, όπου είναι μόνος του με τον εαυτό του και με τη συνείδησή του και χωρίς να τον βλέπει κανένας άλλος, χωρίς να μεσολαβεί κανένας άλλος, κανένα άλλο μάτι, καμμία άλλη αν θέλετε συναισθηματική φόρτιση και να αποφασίζει για το μέλλον της πατρίδας.

Αξιότιμοι συνάδελφοι, η Κυβέρνηση με το παρόν νομοσχέδιο προσπαθεί να πλήξει τη δημοκρατία. Είναι το κόμμα εκείνο το οποίο πλέον μόνο κατ' όνομα επικαλείται τη δημοκρατία. Στην ουσία του, με την ιδεολογία του, με τις πρακτικές του είναι εχθρός της δημοκρατίας. Και η τραγική ειρωνεία είναι ότι κουνάνε σ' εμάς το δάχτυλο και μας λένε ότι είμαστε ακραίοι και μας λένε ότι είμαστε εχθροί της δημοκρατίας.

Εμείς στην Ελληνική Λύση είμαστε υπερασπιστές της κοινωνίας, της Ελλάδος, της ψυχής και της συνείδησης της δημοκρατίας. Εμείς θέλουμε να εκφράζονται οι πολίτες ελεύθερα, να μη χειραγωγούνται. Να δώσουμε τη δυνατότητα σε νέες δυνάμεις να διαμορφώσουν το πολιτικό μέλλον της πατρίδας μας. Γιατί βλέπουμε ποιο είναι το μέλλον το οποίο μας επιφυλάσσουν με νομοθετήματα τα οποία έρχονται σε αντίθεση με τις αξίες του Ελληνισμού, με τις αξίες της δημοκρατίας, με αυτό που θέλει πραγματικά η κοινωνία. Το βλέπουμε και τις τελευταίες μέρες που προωθούν νομοθετήματα τα οποία πλήττουν τον πυρήνα της ελληνικής κοινωνίας, που είναι η οικογένεια.

Η Ελληνική Λύση, ως όφειλε, κατέθεσε πρόταση μομφής ότι το παρόν νομοσχέδιο είναι αντισυνταγματικό και καλούμε την Κυβέρνηση να το αποσύρει. Και δεν το λέμε μόνο εμείς και τα υπόλοιπα κόμματα της Αντιπολίτευσης. Το λέει και το Επιστημονικό Συμβούλιο της Βουλής όπου αναφέρεται και καταγράφει όλες εκείνες τις ενστάσεις και όλα εκείνα τα ζητήματα που έρχονται σε ευθεία αντίθεση με το Σύνταγμά μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Εμείς ευχαριστούμε τον κ. Σαράκη.

Τον λόγο έχει ο ειδικός αγορητής από τους Σπαρτιάτες, ο κ. Δημητριάδης.

ΠΕΤΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ: Κύριε Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι Βουλευτές, ερχόμαστε σήμερα να συζητήσουμε ένα νομοσχέδιο για τις προσεχείς ευρωεκλογές το οποίο δικαιολογημένα για εμένα έχει δημιουργήσει πάρα πολύ μεγάλες τριβές μεταξύ της Κυβερνήσεως και των κομμάτων της Αντιπολιτεύσεως. Κάποια κόμματα της Αντιπολιτεύσεως θα πω ότι έχουμε ιδιαίτερες ενστάσεις. Και αυτό γιατί;

Ουσιαστικά εισάγονται με τον μανδύα της μεταρρύθμισης πάρα πολλές αλλαγές που, κατά την άποψή μας, θα δημιουργήσουν μεγάλο πρόβλημα και ενδεχομένως να δημιουργήσουν και εκεί έναν κίνδυνο αλλοίωσης του εκλογικού αποτελέσματος. Και θα εξηγηθώ.

Κατ' αρχάς να πω ότι τίθενται κάποιες προϋποθέσεις για την ανακήρυξη των συνδυασμών, που είναι πάρα πολύ αυστηρές και ουσιαστικά αποθαρρύνουν κάποια μικρά κόμματα ή κάποια κόμματα που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να συμμετάσχουν στις ευρωεκλογές από το να συμμετάσχουν στην εκλογική διαδικασία. Προβλέπεται ένα ιδιαίτερα υψηλό παράβολο ύψους 20.000 ευρώ, το οποίο -όπως επισημαίνεται μέσα- εάν δεν πιάσει το κόμμα ή ο συνδυασμός των κομμάτων το 1,5% ουσιαστικά αυτό το παράβολο δεν επιστρέφεται.

Αυτός είναι ένας αποτρεπτικός παράγοντας από το να συμμετάσχουν κόμματα που είτε είναι νεοεμφανιζόμενα είτε δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα είτε δεν έχουν και την πιθανότητα να πιάσουν ένα υψηλό ποσοστό. Ένα κόμμα το οποίο είναι μικρό, πιθανότατα να μην πιάσει ένα ποσοστό το οποίο θα του επιτρέψει να πάρει πίσω το παράβολο. Ουσιαστικά, λοιπόν, διά της πλαγίας οδού έχουμε ένα είδος έμμεσου αποκλεισμού κάποιων μικρών κομμάτων, συνδυασμών, πράγμα το οποίο κατά την άποψή μας φαλκιδεύει τη δημοκρατία και ουσιαστικά αποθαρρύνει και τους εκλογείς, αλλά και τα κόμματα τα οποία είναι μικρά να συμμετάσχουν στις ευρωεκλογές. Είναι κάτι το οποίο θα πρέπει να του δώσουμε μεγάλη προσοχή.

Ένα άλλο ζήτημα το οποίο έχουμε εντοπίσει είναι ότι τίθεται ένα όριο 3%. Εδώ να πω πως το όριο του 3% τίθεται στις εθνικές εκλογές, διότι η λογική είναι ότι φοβούνται να μην υπάρξει κάποιος κατακερματισμός στο Κοινοβούλιο από πολλές μικρές δυνάμεις και ουσιαστικά να υπάρξουν κάποιες πιο ισχυρές

Κοινοβουλευτικές Ομάδες. Όμως στο Ευρωκοινοβούλιο αυτό δεν ισχύει, ούτε πρόκειται να έχουμε κάποια ισχυρή ευρωκυβέρνηση την οποία θα πρέπει να στηρίξουμε, ούτε προβλέπεται κάτι ανάλογο.

Επομένως, λοιπόν, το όριο του 3% για εμένα προσωπικά ουσιαστικά αποτελεί αλλοίωση της λαϊκής βούλησης και ουσιαστικά αποκλείουμε πάρα πολλές τάσεις οι οποίες θα μπορούσαν να εκπροσωπηθούν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Καλό θα ήταν να μειωθεί αυτό το όριο, να πάει στο 1,5%.

Αναφορικά με το θέμα το οποίο έχει πυροδοτήσει πάρα πολλές αντιδράσεις, την επιστολική ψήφο, θα ήθελα να πω ότι όταν είχε τεθεί το θέμα της ψήφου των ομογενών και των Ελλήνων του εξωτερικού το καλοκαίρι, εμείς είχαμε πάρει θέση υπέρ της επιστολικής ψήφου, όμως, με συγκεκριμένες δικλίδες ασφαλείας, σε συγκεκριμένες προϋποθέσεις και κυρίως για συγκεκριμένους λόγους. Εδώ να τονίσω πως είναι τελείως διαφορετικό να ψηφίζει κάποιος σε χώρες του εξωτερικού όπου υπάρχουν τεράστιες αποστάσεις. Είναι άλλο πράγμα για παράδειγμα να ψηφίζεις στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής ή στη Βραζιλία, σε κάποιες χώρες που είναι πολύ μεγάλες οι αποστάσεις και άλλο πράγμα να ψηφίζεις στο εσωτερικό. Είναι τελείως διαφορετικό.

Εδώ να τονίσω πως η επιστολική ψήφος, η λογική της είναι η διευκόλυνση κάποιων ατόμων που έχουν σοβαρό εμπόδιο μετάβασης στο εκλογικό κέντρο, εκεί δηλαδή που ψηφίζουν. Με το παρόν, όμως, νομοσχέδιο αντί να ληφθεί αυτό υπόψιν, τι γίνεται; Η επιστολική ψήφος επεκτείνεται οριζόντια σε όλους τους Έλληνες πολίτες, χωρίς καμμία εξαίρεση, χωρίς να υπάρχουν κάποιες συγκεκριμένες προϋποθέσεις, με αποτέλεσμα αυτό να μη συνάδει με τη συνταγματική επιταγή. Διότι η βούληση του νομοθέτη ήταν να υπάρχει η αυτοπρόσωπη παρουσία.

Και αυτό πως αποδεικνύεται; Αποδεικνύεται από το άρθρο 51 παράγραφος 4, που ουσιαστικά προβλέπει την κατ' εξαίρεση ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού και όχι του εσωτερικού. Άρα, λοιπόν, ο συνταγματικός νομοθέτης δεν ήθελε να υπάρξει ψήφος από απόσταση από όλους τους Έλληνες, οριζόντια και χωρίς προϋποθέσεις, αλλά ψήφος αυτοπρόσωπη στο εκλογικό κέντρο το οποίο ψηφίζουμε.

Θέλω να πω και κάτι ακόμα. Ουσιαστικά εδώ πέρα δημιουργούμε προϋποθέσεις ψήφου από τους Έλληνες οι οποίες ενδεχομένως να δημιουργήσουν και σοβαρά προβλήματα στην εκλογική διαδικασία. Διότι, όπως θα εξηγήσω και παρακάτω, με τον τρόπο που γίνεται η επιστολική ψήφος ενδεχομένως να υπάρξουν πάρα πολύ σοβαρές αλλοιώσεις στο εκλογικό αποτέλεσμα, κάτι για το οποίο εμείς κρούουμε τον κώδωνα του κινδύνου.

Μάλιστα μια ακόμα σοβαρή δικλίδα ασφάλειας που δεν γίνεται σε αυτή την περίπτωση είναι η εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων. Είχαμε πει πως θα πρέπει παράλληλα με την επιστολική ψήφο, να υπάρξει και μια ταυτόχρονη εκκαθάριση, πράγμα το οποίο -δεν μπορώ να καταλάβω- αδικαιολογήτως έχει μετατεθεί για μετά τις ευρωεκλογές. Κατά την άποψή μας θα έπρεπε ήδη να έχει συντελεστεί, έπρεπε ήδη να έχουν εκκαθαριστεί οι εκλογικοί κατάλογοι και στη συνέχεια να προωθήσουμε αυτό το μέτρο, μόνο, όμως, σε συγκεκριμένες κατηγορίες πολιτών, οι οποίες αποδεδειγμένα αδυνατούν να μεταβούν στο εκλογικό κέντρο και όχι καθολικά και οριζόντια χωρίς καμμία προϋπόθεση.

Μάλιστα θα ήθελα να τονίσω πως -επειδή ειπώθηκε από την Κυβέρνηση ότι ακολουθούμε την ευρωπαϊκή πρακτική- μόνο σε επτά χώρες στην Ευρώπη υπάρχει η δυνατότητα επιστολικής ψήφο χωρίς προϋποθέσεις. Επομένως δεν είναι μια πάγια τακτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε της Ευρώπης, όπως ειπώθηκε από τους αρμόδιους Υπουργούς.

Αναφορικά με τον τρόπο που γίνεται η επιστολική ψήφος, να πω πως σύμφωνα με το άρθρο 51 -το οποίο ουσιαστικά θεμελιώνει- οι εκλογές διεξάγονται με άμεση, μυστική ψήφο. Ουσιαστικά εδώ έχουμε το εξής: Όσον αφορά την αρχή της αμεσότητας, στο άρθρο 13, παράγραφος 5 λέει ότι οι Βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα όπως ο νόμος ορίζει.

Εδώ πέρα, λοιπόν, έχουμε το εξής πρόβλημα: Μπορεί κάποιος να παραδώσει με εξουσιοδότηση τον φάκελο, ένα τρίτο πρόσωπο, στην εκλογική αρχή, ουσιαστικά παραβιάζοντας την αρχή της αμεσότητας και ένα δεύτερο, ότι μεταφέρεται η ψήφος με έναν ιδιώτη ταχυμεταφορέα. Με αυτόν τον τρόπο ουσιαστικά καλούμε ένα άτομο, το οποίο δεν έχει εκ του νόμου τη δυνατότητα ελέγχου των προσωπικών δεδομένων, να ασκήσει αντισυνταγματικά και παράνομα τις αρμοδιότητες ενός δημοσίου φορέα για τον έλεγχο των προσωπικών δεδομένων του εκλογέα. Ουσιαστικά μεταφέρουμε την ψήφο στις αποθήκες του μεταφορέα και θα μείνει εκεί πέρα πολλές μέρες μέχρι εκείνος να τις μεταφέρει στα ειδικά εκλογικά τμήματα, έως της παραμονής της εκλογής το απόγευμα. Ουσιαστικά εδώ πέρα έχουμε μια παραβίαση της αρχής της αμεσότητας βασικά.

Μια άλλη αρχή που παραβιάζεται -να πω την αλήθεια- είναι και η αρχή της ισότητας, η οποία προβλέπεται ουσιαστικά στο άρθρο 4 παράγραφος 1 και 2 του Συντάγματος, το οποίο εγγυάται ότι οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου και οι Ελληνίδες και οι Έλληνες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Εδώ πέρα, όμως, βλέπουμε στο άρθρο 13, παράγραφος ότι ο φάκελος επιστροφής της επιστολικής ψήφου αποστέλλεται μέσω του εκλογέα μέσω του ταχυδρομείου, σύμφωνα με τις οδηγίες που αναγράφονται στα έντυπα. Απαγορεύεται η αποστολή του φακέλου από τρίτο πρόσωπο εκτός αν υπάρχει ρητή εξουσιοδότηση για τον σκοπό αυτόν από τον εκλογέα. Ειδικά για τις αποστολές εκλογικών φακέλων εντός της επικρατείας λέει ότι ο ανάδοχος ή οι ανάδοχοι των ταχυδρομικών ή των ταχυμεταφορικών υπηρεσιών εξακριβώνουν την ταυτότητα του εκλογέα ή την ύπαρξη ρητής εξουσιοδότησής του πριν από την παραλαβή του φακέλου επιστροφής επιστολικής ψήφου και δεν είναι επιτρεπτή η αποστολή του φακέλου, μέσω μη συμβεβλημένων με το Υπουργείο Εσωτερικών παρόχων ταχυδρομικών ή ταχυμεταφορικών υπηρεσιών. Ουσιαστικά, λοιπόν, εδώ βλέπουμε ότι προβλέπονται διαφορετικές διαδικασίες για την επιστολική ψήφο στο εξωτερικό από εκείνες στο εσωτερικό. Ουσιαστικά εδώ έχουμε παραβίαση της αρχής της ισότητας.

Ένα άλλο που παραβιάζεται είναι και της ταυτόχρονης ψηφοφορίας, διότι ουσιαστικά εδώ βλέπουμε ότι για τους εκλογείς που είναι εκτός από την επικράτεια «η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών δεν κωλύει την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος με επιστολική ψήφο ή άλλο πρόσφορο μέσο, εφόσον η καταμέτρηση και η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων διενεργείται, όποτε αυτό γίνεται και σε ολόκληρη την επικράτεια». Εδώ, λοιπόν, βλέπουμε ότι ο συνταγματικός νομοθέτης όρισε επακριβώς ότι η επιστολική ψήφος ισχύει, εφόσον φυσικά ψηφιστεί από τα 2/3 του όλου αριθμού των Βουλευτών, μόνο για τους εκλογείς που είναι έξω από την επικράτεια και όχι για τους εκλογείς στο εσωτερικό. Επομένως, λοιπόν, υπάρχει μια παραβίαση της ταυτόχρονης ψηφοφορίας.

Όλες αυτές οι παραβιάσεις καθιστούν άκρως προβληματικό το νομοσχέδιο και ουσιαστικά, κατά την άποψή μας, δημιουργούν σοβαρές προϋποθέσεις αλλοίωσης του εκλογικού αποτελέσματος. Τίθεται σοβαρό θέμα συνταγματικότητας. Εμείς μάλιστα έχουμε μελετήσει τις άρσεις αντισυνταγματικότητας. Θεωρούμε ότι έχουν βάση και για αυτό τον λόγο εμείς θα τις υπερψηφίσουμε. Θεωρούμε ότι ένα τόσο σοβαρό ζήτημα θα έπρεπε να τεθεί υπό διαβούλευση σοβαρότερη, θα πρέπει να υπάρξει μια σοβαρότερη συνάντηση με τους φορείς και όχι να τίθεται έτσι πρόχειρα και να έρχεται προς ψήφιση στο Κοινοβούλιο.

Εμείς για όλους, λοιπόν, τους παραπάνω λόγους επειδή θεωρούμε το νομοσχέδιο αυτό εδώ έχει σοβαρό θέμα αντισυνταγματικότητας και παραβιάζει πάρα πολύ τις θεμελιώδεις αρχές, οι οποίες μάλιστα εντάσσονται σε άρθρα του Συντάγματος που δεν είναι αναθεωρήσιμα, θα καταψηφίσουμε το νομοσχέδιο.

Μάλιστα δε προαναγγέλλουμε ότι αύριο ή όποτε γίνει η συζήτηση επί των ενστάσεων αντισυνταγματικότητας θα τις υπερψηφίσουμε, γιατί θεωρούμε ότι είναι πάρα πολύ σοβαρό ζήτημα και με αυτό το νομοσχέδιο ουσιαστικά φαλκιδεύεται σοβαρά τόσο η λαϊκή βούληση, όσο και επίσης τίθεται και ένα σοβαρό ζήτημα αλλοίωσης εκλογικού αποτελέσματος.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα των Σπαρτιατών)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Δημητριάδη.

Θα δώσω τώρα τον λόγο στον ειδικό αγορητή από τη Νέα Αριστερά, τον κ. Δημήτριο Τζανακόπουλο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΖΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριε Αναπληρωτή Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι τουλάχιστον το πέμπτο νομοσχέδιο που έρχεται τα τελευταία τεσσεράμισι χρόνια, τα χρόνια δηλαδή της διακυβέρνησης του κ. Μητσοτάκη, στην προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο και στην τρέχουσα κοινοβουλευτική περίοδο, να παρέμβει σε ζητήματα εκλογικών διαδικασιών. Πέμπτο!

Πρώτο, κατάργηση της απλής αναλογικής στην τοπική αυτοδιοίκηση, ρύθμιση η οποία από το Συμβούλιο της Επικρατείας ως προς την αναδρομικότητα της κρίθηκε και αντισυνταγματική.

Δεύτερο, κατάργηση της απλής αναλογικής και υιοθέτηση της ενισχυμένης αναλογικής στις εθνικές εκλογές.

Τρίτο, διευκόλυνση της ψήφου των αποδήμων, το 2019, φθινόπωρο.

Τέταρτο, διευκόλυνση της ψήφου των αποδήμων, κατ' ευφημισμόν, το 2023, αμέσως μετά τις βουλευτικές εκλογές. Ένα νομοσχέδιο το οποίο ήρθε να καταργήσει τις ρυθμίσεις και τους περιορισμούς, οι οποίοι είχαν συμφωνηθεί κατά την πρώτη φάση το 2019, από περισσότερα κόμματα της τότε αντιπολίτευσης, και από τον ΣΥΡΙΖΑ και από το ΚΚΕ και να εγκαθιδρύσει το δικαίωμα της εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους του εξωτερικού, όλων των αποδήμων, ακόμα και εκείνων οι οποίοι δεν συντηρούν απολύτως κανένα υλικό δεσμό με τη χώρα. Διότι, σας θυμίζω ότι το 2019 αυτό που είχαμε πει είναι ότι η διευκόλυνση έχει νόημα να παρέχεται σε απόδημους Έλληνες πολίτες, οι οποίοι έχουν τα τελευταία τριάντα πέντε χρόνια τουλάχιστον δύο έτη διαμονής στη χώρα και έχουν επίσης κατατεθειμένες φορολογικές δηλώσεις. Αυτό δεν ήταν μια προσπάθεια να περιορίσουμε τη συμμετοχή των αποδήμων. Αυτό το οποίο σας λέγαμε τότε είναι ότι η διευκόλυνση πρέπει να παρέχεται σε ανθρώπους, οι οποίοι συντηρούν ένα είδος υλικού δεσμού με τη χώρα και όχι γενικώς και οριζοντίως. Αυτό εξάλλου ήταν αν θέλετε και ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά των πρώιμων αντιπροσωπευτικών και δημοκρατικών συστημάτων.

Τι λέγανε οι Αμερικανοί επαναστάτες, την περίοδο του πολέμου της Ανεξαρτησίας; Ποιο ήταν το αίτημα τους; «No taxation without representation», δηλαδή «καμμία φορολόγηση χωρίς αντιπροσώπευση». Εσείς εδώ έρχεστε να ανατρέψετε αυτή τη λογική και να παρέχετε διευκόλυνση ακόμα και σε εκείνους οι οποίοι δεν έχουν κανένα υλικό δεσμό με τη χώρα, με τον νόμο του καλοκαιριού του 2023, δεν φορολογούνται στη χώρα, επομένως δεν επηρεάζονται και κατά τον ίδιο τρόπο από τις κυβερνητικές αποφάσεις. Ανατρέπετε όλη τη λογική, αν θέλετε, της αντιπροσωπευτικής και της δημοκρατικής αρχής και δίνετε το δικαίωμα να εγγραφούν σε αυτούς τους εκλογικούς καταλόγους του εξωτερικού όλοι, ανεξαιρέτως, οι απόδημοι Έλληνες και μπορούν πια να ψηφίσουν από τον τόπο κατοικίας τους, χωρίς να κάνουν καν το στοιχειώδες, δηλαδή να έρθουν στη χώρα. Ακόμη και εκείνοι οι οποίοι ενδεχομένως να έχουν να καταθέσουν φορολογική δήλωση στην Ελλάδα πάνω από σαράντα, σαράντα πέντε, πενήντα χρόνια. Αυτό κάνετε. Αυτό ήταν το τέταρτο.

Πέμπτο νομοσχέδιο, το σημερινό, η επιστολική ψήφος. Και αναρωτιούνται κάποια κόμματα της Αντιπολίτευσης, αυτός αν θέλετε ο νομοθετικός πληθωρισμός που αφορά τις εκλογικές διαδικασίες έχει να κάνει με την τεχνική σας ανεπάρκεια; Έχει να κάνει με μια κακή πρακτική νομοθέτησης; Αφορά έναν κακό νομοθετικό προγραμματισμό; Είναι ασυνέπεια, όπως σας καταλόγισε ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ;

Η άποψή μου είναι ότι δεν έχει να κάνει με τίποτα από όλα αυτά. Ούτε ασυνέπεια είναι, ούτε τεχνική ανεπάρκεια είναι, ούτε κακή νομοθέτηση είναι, ούτε κακώς νομοθετικός προγραμματισμός ή κυβερνητικός προγραμματισμός. Τίποτα από όλα αυτά. Είναι στιγμές, όλες αυτές οι επιμέρους νομοθετήσεις, είναι στάδια της στρατηγικής του κ. Βορίδη που είναι στην πραγματικότητα στρατηγική του κ. Μητσοτάκη, της Νέας Δημοκρατίας και της Δεξιάς. Και ποια είναι αυτή η στρατηγική; Το έχει πει ρητά, χωρίς φόβο και χωρίς πάθος ο κ. Βορίδης: Να ληφθούν όλα τα αναγκαία θεσμικά μέτρα για να αποφευχθεί στο μέλλον ένα νέο ιστορικό ατύχημα, αντίστοιχο με το ατύχημα του 2015. Δηλαδή, ποιο είναι αυτό; Μια ενδεχόμενη αριστερή κυβέρνηση. Είναι σε αυτό το πλαίσιο που επιχειρείται ο ασφυκτικός έλεγχος των θεσμών, αλλά και της δημόσιας σφαίρας στο σύνολο της. Περιορισμός της ανεξαρτησίας των δικαστικών λειτουργών, περιορισμός της ανεξαρτησίας των κατ' ευφημισμόν πια ανεξάρτητων αρχών, υπόθεση υποκλοπών, περιορισμός της πολυφωνίας και της ανεξαρτησίας των μέσων ενημέρωσης, ζητήματα κορυφαία, θεσμικά, ζητήματα δημοκρατίας, τα οποία επισημάνθηκαν και στη συζήτηση στο Ευρωκοινοβούλιο την προηγούμενη εβδομάδα από Ευρωβουλευτές, οι οποίοι προέρχονταν από το σύνολο του πολιτικού φάσματος, ακόμα και από μέλη της Ευρωκοινοβουλευτικής Ομάδας στην οποία συμμετέχει η Νέα Δημοκρατία, από μέλη των φιλελευθέρων, των πρασίνων, των κομμάτων της Αριστεράς και φυσικά από τα μέλη του προοδευτικού χώρου στο Ευρωκοινοβούλιο.

Επισημάνθηκαν αυτά τα ζητήματα και έρχεται ψήφισμα τον επόμενο μήνα, το οποίο θα είναι κόλαφος για το κράτος δικαίου στην Ελλάδα από το Ευρωκοινοβούλιο και θα αναδεικνύει ακριβώς όλα αυτά τα ζητήματα. Και δυστυχώς, επειδή ακριβώς αυτό το νομοσχέδιο εντάσσεται σε αυτή τη στρατηγική του ασφυκτικού ελέγχου της δημόσιας σφαίρας, του ασφυκτικού ελέγχου των θεσμών, της αλλοίωσης της ίδιας της κοινοβουλευτικής και δημοκρατικής λειτουργίας, το ΠΑΣΟΚ και ο ΣΥΡΙΖΑ το υποστηρίζουν εξαιτίας ενδεχομένως ενός υποτιθέμενου πολιτικού κόστους που θα έχουν επειδή θεωρούν ότι η μάχη είναι χαμένη;

Διότι, κυρίες και κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ, είναι άκρως αντιφατικό να έρχεστε σε αυτό το Βήμα, να επισημαίνετε με το δικό σας σκεπτικό, με τις δικές σας ερμηνείες -που κατά τη γνώμη μου είναι αρκετά προβληματικές, γιατί είναι πολύ σημαντικότερα τα ζητήματα συνταγματικότητας-, στοιχεία αντισυνταγματικότητας επί της αρχής του νομοσχεδίου και την ίδια στιγμή να λέτε ότι θα το υπερψηφίσετε επί της αρχής. Αυτό είναι μια εντελώς αντιφατική πολιτική στάση. Τι είναι αυτό το οποίο σας οδηγεί να προσφέρετε με τέτοια γενναιοδωρία, τόσο απλόχερα, τη συναίνεση σας στον κ. Μητσοτάκη και στη στρατηγική Βορίδη;

Πραγματικά μου έκανε πολύ μεγάλη εντύπωση και θα έχουμε τη δυνατότητα να το κουβεντιάσουμε και κατά τη διάρκεια της ένστασης αντισυνταγματικότητας. Διότι τι κάνει, κυρίες και κύριοι, αυτό το νομοσχέδιο; Κατοχυρώνει το δικαίωμα της ελεύθερης επιλογής της επιστολικής ψήφου για όλους τους εκλογείς, οριζόντια, τόσο εντός όσο και εκτός επικράτειας. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται, ο κ. Μητσοτάκης μάλιστα με δήλωσή του, ότι το νομοσχέδιο αυτό θα έρθει να δώσει λύση εν πάση περιπτώσει στο μεγάλο κοινωνικό και πολιτικό πρόβλημα της αποχής. Είναι θετικό το γεγονός ότι η κυρία Υπουργός κατά τη διάρκεια της επιτροπής σχετικοποίησε αυτή τη θέση του κ. Μητσοτάκη και είπε ότι το πρόβλημα της αποχής δεν αντιμετωπίζεται με το νομοσχέδιο για την επιστολική ψήφο, είναι πολύ πιο πολύπλοκο, σχετίζεται αν θέλετε με κοινωνικές πολιτικές, ανθρωπολογικές αναδιαρθρώσεις που έχουν επισυμβεί στην ελληνική κοινωνία όλα τα τελευταία δέκα - δώδεκα χρόνια.

Είναι θετική αυτή η αλλαγή στάσης από τη μεριά της Κυβέρνησης, ότι εν πάση περιπτώσει το πρόβλημα δεν είναι η μη ύπαρξη επιστολικής ψήφου για το γεγονός ότι έχουμε τόσο μεγάλη αποχή. Διότι κανείς θα μπορούσε να σας αντιτείνει ότι το 2004, για παράδειγμα, ότι η συμμετοχή στις εθνικές εκλογές ήταν στα επτάμισι εκατομμύρια. Επτάμισι εκατομμύρια πολίτες προσήλθαν τότε στις κάλπες και δεν υπήρχε επιστολική ψήφος. Το 2009 ήταν περίπου επτά εκατομμύρια οι Έλληνες πολίτες που ψήφισαν και πάλι δεν υπήρχε επιστολική ψήφος. Αλλά το 2023 προσήλθαν στις κάλπες πέντε εκατομμύρια διακόσιες χιλιάδες.

Με συγχωρείτε, αλλά αυτό δεν εξηγείται από την απουσία διευκολύνσεων στη διαδικασία της ψηφοφορίας, είναι πολύ πιο σοβαρό ζήτημα και ο κ. Μητσοτάκης, ενδεχομένως μέσα στον νομοθετικό ενθουσιασμό του, θέλησε να δώσει και αυτό το επιχείρημα, το οποίο καλώς κάνατε, κυρία Κεραμέως, στις επιτροπές και το αποσύρατε.

Κατοχυρώνει, λοιπόν, το δικαίωμα της ελεύθερης επιλογής της επιστολικής ψήφου. Και είναι προφανές ότι με τον τρόπο αυτό θέτει σε διακινδύνευση μια κορυφαία εγγύηση, την εγγύηση του αδιάβλητου των εκλογών. Είναι αυτό μια υπερβολή αντιπολιτευτική; Μιλάμε εδώ για μια ασύγγνωστη καχυποψία απέναντι στην Κυβέρνηση;

Δεν έχει άραγε υπ' όψιν της η Κυβέρνηση, αλλά και ο ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ, τα σκάνδαλα νοθείας και χειραγώγησης των εκλογών που ξέσπασαν στην Ισπανία, τη Γερμανία, την Ουγγαρία, την Ιταλία τα τελευταία οκτώ χρόνια; Δεν τα έχετε υπ' όψιν σας αυτά; Δεν τα έχετε ακούσει ποτέ;

Δεν έχετε υπ' όψιν σας ότι στην Ιταλία έχει ανοίξει ήδη η συζήτηση για την κατάργηση της επιστολικής ψήφου εξαιτίας αυτών των σκανδάλων ακριβώς της επιστολικής ψήφου στην Ιταλία, η οποία ισχύει εδώ και τέσσερις-πέντε δεκαετίες; Δεν τα ξέρετε αυτά; Εκεί δεν είχαν τις βέλτιστες πρακτικές οι Ιταλοί, οι Γερμανοί, οι Ισπανοί που επικαλείστε ότι ακολουθείτε στο νομοσχέδιό σας;

Είναι υπερβολική η ανησυχία μας για το αδιάβλητο και την πιθανή αλλοίωση του αποτελέσματος των εκλογών, όταν θα κάνουν εκλογές οι ιδιωτικές εταιρείες κούριερ, παρεμβαίνοντας σε ουσιώδεις πλευρές της διαδικασίας; Ερωτώ.

Θα μου πει κανείς ότι και η «SINGULAR LOGIC» ιδιωτική εταιρεία είναι και εν πάση περιπτώσει, εμπλέκεται στη διαδικασία των εκλογών. Προσέξτε, όμως. Εμπλέκεται, αφού έχει ολοκληρωθεί η καταμέτρηση των ψηφοδελτίων, αφού έχει ολοκληρωθεί η εκλογική διαδικασία και η μοναδική της αρμοδιότητα είναι η καταγραφή των αποτελεσμάτων που έχουν ήδη προκύψει με βάση τις αυστηρές εγγυήσεις τις κρατικές και τις δικαστικές.

Διότι αυτό που προβλέπει σήμερα εδώ το νομοσχέδιο είναι εμπλοκή ιδιωτικής εταιρείας στην ίδια τη διεξαγωγή της διαδικασίας. Προβλέπει ότι η ταυτοποίηση των εκλογέων θα αναλαμβάνεται από τον ιδιωτικό υπάλληλο μιας εταιρείας κούριερ. Αυτό δηλαδή που κάνει ο περιβεβλημένος με όλες τις δικαστικές εγγυήσεις και τις κρατικές εγγυήσεις δικαστικός αντιπρόσωπος μέσα στο εκλογικό κέντρο θα το κάνει ο υπάλληλος μιας ιδιωτικής εταιρείας. Και να το πάμε λίγο παρακάτω;

Για εξηγήστε μου, κυρία Υπουργέ, κύριε Αναπληρωτή Υπουργέ, πώς ακριβώς θα γίνει αυτό σε χώρες του εξωτερικού; Ο Βραζιλιάνος κούριερ θα ταυτοποιήσει στη διαδικασία παράδοσης του συστημένου φακέλου στον Αμαζόνιο τον κ. Χατζηδιαμαντή; Τι είδους εγγύηση υπάρχει γι' αυτή τη διαδικασία ταυτο- ποίησης; Νομίζω ότι κοροϊδευόμαστε εδώ.

Υπάρχουν και άλλα ζητήματα εξαιρετικά σημαντικά, ακόμη πιο σοβαρά, ζητήματα χειραγώγησης της ψήφου. Διότι ποιος εγγυάται ότι ένας εργοδότης, ένα πρόσωπο που έχει εξουσία στην οικογένεια δεν θα επιβάλει την ενώπιόν του συμπλήρωση του ψηφοδελτίου;

Κατανοείται, κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης, αλλά και κυρίες και κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ, τι πόρτες ανοίγονται εδώ; Δεν μας φτάνουν οι σχέσεις εξουσίας που παράγει και αναπαράγει ο τρόπος οργάνωσης, παραγωγής, το κράτος, η οικογένεια, οι διάφοροι κρατικοί μηχανισμοί. Τώρα αυτές οι σχέσεις εξουσίας εισβάλλουν και στην ίδια τη διαδικασία της ψηφοφορίας. Είναι σαν ο εργοδότης, ο πατέρας, ο παπάς, ο αστυνόμος να μπαίνουν μέσα στο παραβάν.

Αυτό κάνει αυτό το νομοσχέδιο το οποίο υπερψηφίζετε επί της αρχής και λυπάμαι πολύ γι' αυτό, που δίνετε τόσο απλόχερα τη συναίνεσή σας στη στρατηγική Μητσοτάκη.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ**)

Προοικονομώ τώρα -για ένα λεπτό ακόμα, κύριε Πρόεδρε- τα όσα θα αναπτύξω και κατά τη συζήτηση της ένστασης αντισυνταγματικότητας. Η Κυβέρνηση τι μας είπε στις επιτροπές; Ότι το άρθρο 51 δεν τη δεσμεύει, διότι αφορά μόνο τις εθνικές εκλογές. Τι λέει όμως το άρθρο 51; Τι κάνει το άρθρο 51 του Συντάγματος;

Εξειδικεύει αρχές -σας το είπα και εισαγωγικά- οι οποίες απορρέουν ευθέως από τη λαϊκή κυριαρχία και από τη δημοκρατική και την αντιπροσωπευτική αρχή. Εξειδίκευση αρχών κάνει. Πρόκειται για τις αρχές της αμεσότητας, της μυστικότητας, της καθολικότητας και της ταυτόχρονης διεξαγωγής των εκλογών, της ταυτόχρονης διεξαγωγής της ψηφοφορίας.

Και αυτονοήτως η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής σάς επισημαίνει ακριβώς αυτό που σας λέγαμε, ότι αυτές οι αρχές της αμεσότητας, της καθολικότητας, της μυστικότητας, του ταυτόχρονου εκτείνουν την κανονιστική τους ισχύ σε όλες τις εκλογικές διαδικασίες. Δεν είναι αλά καρτ, διότι απορρέουν από την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Ισχύουν τόσο στην περίπτωση των ευρωεκλογών όσο και στην περίπτωση του δημοψηφίσματος.

Διαφορετικά, αν δεν ήταν έτσι τα πράγματα, θα μπορούσατε να πείτε ότι οι μισοί Έλληνες πολίτες δεν έχουν δικαίωμα να ψηφίσουν στις ερχόμενες εκλογές. Θα μπορούσατε να καταργήσετε και την αρχή της καθολικότητας και της μυστικότητας και του ταυτόχρονου και της αμεσότητας. Όλα θα μπορούσατε να τα καταργήσετε στην περίπτωση των ευρωεκλογών. Καταλαβαίνετε τι παραλογισμός είναι αυτός;

Αυτές οι αρχές με την επιστολική ψήφο κάμπτονται. Και ακριβώς επειδή κάμπτονται, έρχεται ο συντακτικός νομοθέτης που αναγνωρίζει τον κίνδυνο αλλοίωσης του εκλογικού αποτελέσματος και λέει ότι η επιστολική ψήφος ισχύει μόνο για τους Έλληνες του εξωτερικού και υπό τις αυξημένες εγγυήσεις και τις ειδικές προϋποθέσεις του άρθρου 51.

Γιατί το κάνει αυτό ο συντακτικός νομοθέτης; Γιατί ζητά διακόσιες ψήφους τουλάχιστον για να οριστούν τα ειδικά χαρακτηριστικά της ρύθμισης που θα κατοχυρώνουν την επιστολική ψήφο; Γιατί ακριβώς αναγνωρίζει ότι κάμπτονται οι βασικές αρχές.

Επομένως -θα ακούσετε και το επόμενο στάδιο του επιχειρήματος-, κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης, μην προσπαθήσετε να ξεφύγετε πάλι μέσω αυτού του εύκολου, υποτιθέμενου επιχειρήματος που εκφράσατε κατά τη διάρκεια της συζήτησης στις επιτροπές. Σας δεσμεύουν αυτές οι αρχές.

Περιμένω να ακούσω τις τοποθετήσεις και του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ, διότι είναι κρίμα με τη στάση σας να δίνετε τη δυνατότητα στον κ. Μητσοτάκη, να δίνετε τη δυνατότητα στην Κυβέρνηση της Δεξιάς να υλοποιεί τον πολιτικό σχεδιασμό του ασφυκτικού ελέγχου της πολιτικής ζωής και της δημόσιας σφαίρας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο τώρα έχει από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Νίκης ο ειδικός αγορητής, ο κ. Γεώργιος Αποστολάκης.

Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κύριοι συνάδελφοι, η Νίκη από την πρώτη στιγμή αντιλήφθηκε και συνέλαβε το μέγεθος των κινδύνων που συνεπάγεται για μία δημοκρατική εκλογική διαδικασία, για τη δημοκρατία μας δηλαδή, η επιστολική ψήφος στον χρόνο και στη μορφή που με βιαστικό τρόπο και χωρίς ουσιαστικό διάλογο φέρει η Νέα Δημοκρατία με το συζητούμενο νομοσχέδιο. Γι' αυτό και ήταν το κόμμα που πρώτο –μαζί με το ΚΚΕ, να μην το αδικώ- την καταψήφισε στην επιτροπή επί της αρχής και κατά άρθρο. Με ικανοποίηση βλέπουμε σήμερα ότι και άλλα κόμματα της Αντιπολίτευσης σπεύδουν στην καταψήφιση της επιστολικής ψήφου.

Είμαστε σύμφωνοι σε οποιαδήποτε ρύθμιση διευκολύνει την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, όχι, όμως, σε μέτρα που ελλοχεύουν κινδύνους νόθευσης της λαϊκής θέλησης. Το σημαντικότερο δεν είναι η διαφημιζόμενη από την Κυβέρνηση εξυπηρέτηση του ψηφοφόρου, αλλά η διασφάλιση ότι δεν θα υπάρξει κίνδυνος νοθείας της ψήφου του. Όμως, με την επιστολική ψήφο, όπως την εισάγει η Κυβέρνηση και στην παρούσα στιγμή δεν διασφαλίζεται το καθεστώς ελευθερίας, ασφάλειας και δικαστικής εγγύησης, κάτι για το οποίο ο ψηφοφόρος θα δώσει την ψήφο του. Η προτεινόμενη διαδικασία της επιστολικής ψήφου δεν μπορεί να αποκλείσει την ελεγχόμενη ψήφο, η οποία σημαίνει κίνδυνο νόθευσης. Δεν υπάρχει καμμία δικλίδα που να εξασφαλίζει το αδιάβλητο όλης της διαδικασίας, ότι δηλαδή δεν θα ψηφίζουν άλλα πρόσωπα που θα έχουν πρόσβαση στο άμεσο περιβάλλον του εκλογέα ή ότι η επιστολική ψήφος θα εκφράζει την πραγματική βούληση του εκλογέα και δεν θα είναι αποτέλεσμα πιέσεων, αθέμιτης επιρροής και εκβιασμών.

Διευκολύνονται οι παρεμβάσεις τρίτων και μπορούν να ασκηθούν όχι απλώς από μεμονωμένα πρόσωπα του περιβάλλοντος του εκλογέα, αλλά κυρίως από οργανωμένους μηχανισμούς εργοδοσίας, πολιτικής δωροδοκίας. Γίνονται δυνατές ποικίλες παρεμβάσεις, ιδίως σε απομακρυσμένες κοινότητες αποδήμων ή σε ευάλωτες κατηγορίες ηλικιωμένων, ακόμη και σε πληθυσμούς Ρομά. Μη μας αντιτείνετε, λοιπόν, ότι αυτά δεν γίνονται σε μία ευνομούμενη πολιτεία.

Ένας τέτοιος κίνδυνος είναι φυσικά ακόμα μεγαλύτερος υπό συνθήκες μιας αντιδημοκρατικής και αυταρχικής κυβέρνησης που δεν σέβεται τις δημοκρατικές διαδικασίες, υπό συνθήκες ανωμαλίας εννοώ και καθεστώς αυθαιρεσίας. Στον παραδοσιακό τρόπο ψηφοφορίας, και αν ακόμη υπάρχει διάθεση νοθείας, σε όλα τα στάδια υπάρχει η δικαστική εγγύηση. Αντίθετα, στην επιστολική ψήφο υπάρχει απουσία δικαστικού εκπροσώπου στο στάδιο από την παραλαβή του φακέλου, την κατάρτιση του ψηφοδελτίου, την ταχυδρομική αποστολή, τη συλλογή από το ταχυδρομικό μεταφορέα, τη φύλαξη έως την παράδοση των φακέλων στη δικαστική αρχή.

Στο κενό μια πονηρή κυβέρνηση μπορεί να παρέμβει νοθευτικά. Το σύστημα αφήνει μεγάλα περιθώρια χειραγώγησης της ψήφου με ψυχολογική πίεση οικείων, εργοδοτικό εκβιασμό, δωροδοκία και άλλα.

Όσο για την προβλεπόμενη, κυρία Υπουργέ, υπεύθυνη δήλωση ότι ο ψηφοφόρος συμπλήρωσε μόνο του το ψηφοδέλτιο, μόνο να γελάσει κανείς μπορεί.

Στο παραβάν, όμως, του εκλογικού τμήματος κάθε άνθρωπος μπαίνει μόνος του και είναι ελεύθερος. Η επιστολική ψήφος μπορεί να μπει στον φάκελο ενώπιον και άλλων προσώπων που θα μπορούσαν να χειραγωγήσουν την ψήφο, ειδικά των πιο ευάλωτων ομάδων. Κανείς δικαστικός ή κρατικός λειτουργός δεν θα μπορεί πλέον να εγγυηθεί ότι η επιλογή του ψηφοδελτίου και σταυρού δεν έγινε υπό το βλέμμα τρίτου, στο πλαίσιο συναλλαγής ή ψυχολογικής πίεσης. Το κεκτημένο της Μεταπολίτευσης, δηλαδή η απελευθέρωση από τη βία και νοθεία των «πέτρινων χρόνων», μόλις καταργήθηκε.

Θεωρούμε βέβαιο ότι η επιστολική ψήφος είναι ο προάγγελος της ηλεκτρονικής ψήφου, αφού πρώτα θα επιβληθεί με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην πράξη η καθολικότητα της επιστολικής ψήφου. Γνωρίζουμε ότι αργά ή γρήγορα θα έρθει και η ώρα της ηλεκτρονικής ψήφου. Με την ηλεκτρονική ψήφο και την ψηφιακή δημοκρατία της τεχνητής νοημοσύνης καταργείται ο δημόσιος χώρος όπως τον ξέραμε και υπάρχει ο κίνδυνος να επωάζεται ο ολοκληρωτικός έλεγχος του πολίτη.

Η ηλεκτρονική ψηφοφορία προσφέρεται απόλυτα σε νοθεία. Γι' αυτό δηλώνουμε κάθετα αντίθετοι στην ηλεκτρονική ψήφο. Θα επιχειρήσετε να την επεκτείνετε και στον ελλαδικό χώρο ως υποχρεωτική πρώτα την επιστολική και κατόπιν την ηλεκτρονική με το πρόσχημα κάποιας εποχικής γρίπης ή επιδημίας περονόσπορου, όπως κάνατε υποχρεωτικό το εμβόλιο και τώρα κάνετε υποχρεωτικό το πλαστικό χρήμα σε βάρος των μετρητών. Οσονούπω θα σερβιριστεί και το ψηφιακό ευρώ και θα μας λέτε πάλι ότι η ηλεκτρονική ψήφος είναι πιο απλή και γρήγορη συναλλαγή, όπως μας λέτε για τα μετρητά.

Το γεγονός ότι πάει περίπατο η μυστικότητα της διαδικασίας και όχι μόνο της ψήφου δεν σας απασχολεί καθόλου. Θα βάζετε στον λαό ως τυράκι στη φάκα την ευκολία, την εξυπηρέτηση. Και με πόσα έξυπνα προσχήματα προσφέρετε σήμερα την επιστολική ψήφο στον λαό; Με την επιστολική ψήφο μάς λέτε ότι αίρονται όλα τα εμπόδια για τη συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία και ιδιαίτερα για τους ηλικιωμένους, τα άτομα με αναπηρία, για τους ασθενείς, ακόμη και για τους εποχιακά εργαζόμενους. Ψέματα! Η διαδικαστική πολυπλοκότητα της επιστολικής ψήφου είναι πρόδηλη. Προϋποθέτει ψηφοφόρο εγγράμματο, να γνωρίζει από ηλεκτρονικό υπολογιστή, να διαθέτει ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και κινητό τηλέφωνο, σταθερή κατοικία, να διαβάζει οδηγίες, να συσχετίζει αριθμούς, υποψηφιότητες, να σημειώνει με προσοχή και άλλα.

Το επιχείρημά σας ότι με την επιστολική ψήφο θα εξυπηρετηθούν κάποιες κατηγορίες συμπολιτών μας, όπως οι ηλικιωμένοι και οι ΑΜΕΑ, είναι εκτός πραγματικότητας. Και οι δύο κατηγορίες θα χρειαστούν και πάλι τη βοήθεια των οικείων τους για να γραφτούν στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, εισαγωγή κωδικού Taxisnet, επιβεβαίωση του κωδικού σε κινητό τηλέφωνο και χρήση e-mail. Μια νέα γραφειοκρατία θα δημιουργηθεί, τη στιγμή που κάποιος δικός τους μπορεί εύκολα την ημέρα των εκλογών να τους πάει στο εκλογικό τμήμα και να ψηφίζουν παραδοσιακά με τη βοήθεια του δικαστικού αντιπροσώπου.

Είμαι βέβαιος ότι οι κατηγορίες αυτές θα γυρίσουν την πλάτη στην επιστολική ψήφο και θα επιλέξουν αυτό που ξέρουν, την κάλπη. Όσοι πάλι βρίσκονται μακριά από τις κατοικίες τους θα μπορούσαν να εξυπηρετηθούν με το σύστημα των ετεροδημοτών, το οποίο θα μπορούσε με κατάλληλη προσαρμογή να επεκταθεί και στους εποχικά εργαζόμενους.

Είναι ντροπή να λέτε ότι τους διευκολύνετε με την επιστολική ψήφο. Αν σας ενδιαφέρουν οι ανάπηροι και οι ασθενείς, μην κόβετε τις κοινωνικές δαπάνες, τις ειδικές συντάξεις, τα ειδικά σχολεία και κάνετε προσβάσιμα όλα τα κτήρια. Κυρίως όμως, εξασφαλίστε δουλειά και αξιοπρέπεια σε όλους. Η ανεργία καλπάζει. Όχι μόνο δεν δημιουργείτε δουλειές για τους ανέργους, αλλά εισάγετε και χιλιάδες χιλιάδων λαθρομεταναστών που εγκλωβίζονται στην Ελλάδα, συμπιέζοντας τα μεροκάματα και τις δουλειές με ασφάλιση. Κι ας μη μιλήσουμε για τους μειωμένους μισθούς της νεολαίας που τρέχει να δουλέψει εποχικά στα νησιά και για συντάξεις πείνας στους ηλικιωμένους. Δεν είναι κοινωνική συμπόνια η επιστολική ψήφος και πρέπει ακόμα και οι απόδημοι Έλληνες να μπορούν να επιλέξουν αν θα ψηφίσουν στην κάλπη ή όχι. Δική σας υποχρέωση είναι να έχετε στήσει κάλπη, όπου υπάρχει έστω και ένας Έλληνας που θέλει να ψηφίσει με κάλπη και όχι μόνο με επιστολή.

Η επιστολική ψήφος λέτε πάλι ότι θα λύσει το πρόβλημα της αποχής που κατατρώει –είναι αλήθεια- τα βάθρα της δημοκρατίας μας. Νοιαστήκατε για τη δημοκρατία και τις δημοκρατικές ελευθερίες. Ποιοι; Εσείς που πρώτοι τις παραβιάζετε με τα δικά σας «Predator», με την άνευ προηγουμένου και ακόμα ατιμώρητη παρακολούθηση από την ΕΥΠ, την εποπτευόμενη από τον κ. Μητσοτάκη προσωπικά, πολιτικών Αρχηγών, Υπουργών, στρατιωτικών, ακόμη και μελών της οικογένειάς του, όπως διαβάσαμε στον Τύπο.

Δεν θα λύσει το πρόβλημα της αποχής η επιστολική ψήφος. Ο πολίτης απογοητεύτηκε από το γεγονός ότι εσείς, οι επαγγελματίες πολιτικοί της κομματοκρατίας, κάνετε τα αντίθετα από όσα υπόσχεστε, για να μείνετε κολλημένοι στην καρέκλα έστω και για έναν χρόνο, έστω και χωρίς εξουσία, όπως ο Τσίπρας που παρέδωσε την ταυτότητα και το όνομα της Μακεδονίας το 2018 για να μείνει στην καρέκλα ως το 2019 και τον διαδέχθηκε η Νέα Δημοκρατία που ήταν, λέει, αντίθετη στη Συμφωνία των Πρεσπών, αλλά την εφαρμόζει γιατί έτσι θέλουν οι ξένοι προστάτες, ενώ μπορούσε και έπρεπε να την καταγγείλει.

Και μη μας πείτε ότι δεν γίνεται αλλιώς. Εσείς είστε πατριωτικά ανίκανοι να το πράξετε. Αν όμως, θέλετε αλλά δεν μπορείτε, ιδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα. Παραιτηθείτε εσείς και εμείς θα αναλάβουμε σε ένα χρόνο να την έχουμε ακυρώσει και να την έχουμε αντικαταστήσει με μια άλλη συμφωνία που θα γράφει φαρδιά - πλατιά ότι η Μακεδονία είναι μία και ελληνική.

Να, ποιο είναι το αληθινό πνεύμα και ο σκοπός της επιστολικής σας ψήφου: απομόνωση και νοθεία. Μιλάμε για απομόνωση του πολίτη από την πολιτική διαδικασία λήψης αποφάσεων που τον αφορούν και διευκόλυνση του συστήματος εξουσίας να νοθεύσει περαιτέρω το εκλογικό αποτέλεσμα. Ο πολίτης δεν είναι πια πολίτης, δηλαδή δεν ασκεί τα πολιτικά του δικαιώματα και ό,τι έχει απομείνει από την πολιτική μέσα στις εκλογές ευτελίζεται τώρα από την Κυβέρνηση δικαιωματιστών του Κυριάκου Μητσοτάκη στο να κάνει «like» ή να πατήσει «καρδούλα» με ηλεκτρονικό τρόπο σε ένα κόμμα.

Δεν φταίει, βέβαια, μόνο η σημερινή Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, που το πολιτικό σύστημα της δοτής Μεταπολίτευσης εξευτελίστηκε και σπρώχνει βίαια τους πολίτες και ιδίως τους νέους εκτός πολιτικής δραστηριότητας. Φταίνε και οι παλαιότερες κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας, του Συνασπισμού ή ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ. Γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αυτά τα κόμματα είναι συγκοινωνούντα δοχεία, μαζί με όσα εξαφανίστη-

καν ήδη, επειδή χρεοκόπησαν. Σας θυμίζω ότι δύο από τα επιφανέστερα στελέχη του ΚΚΕ, η Μαρία Δαμανάκη και ο Μίμης Ανδρουλάκης, ανήκουν στο ΠΑΣΟΚ και προσχώρησαν, για να αντισταθμίσουν τις εντυπώσεις για την προσχώρηση στο ΠΑΣΟΚ των δύο επιφανών στελεχών της Νέας Δημοκρατίας, του Γιάννη Μπούτου και του Στέφανου Μάνου. Ο πρώην Γραμματέας του εκσυγχρονιστικού ΠΑΣΟΚ Μιχάλης Χρυσοχοΐδης και ο Γραμματέας κ. Τάκης Θεοδωρικάκος ανήκουν στη Νέα Δημοκρατία και είναι ή ήταν Υπουργοί.

Αυτά τα τρία κόμματα με ηγεσία δικαιωματιστών και εθνομηδενιστών -ξεχωρίζουμε, βέβαια, τις ηγεσίες από τους ψηφοφόρους- κυβερνούν στη Μεταπολίτευση και η πολιτική τους είναι που έσπρωξε τον λαό στο περιθώριο της αποχής.

Το πατριωτικό ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου, η πατριωτική Δεξιά και η πατριωτική Αριστερά των Μανώλη Γλέζου και Μίκη Θεοδωράκη είναι εκτός Βουλής και σε διωγμό. Αντί να παροτρύνουμε τους πολίτες να συμμετέχουν ενεργά σε πολιτικές συζητήσεις, πολιτικές διεκδικήσεις, πολιτικές διαμαρτυρίες και να ασκούν τα πολιτικά τους δικαιώματα, ο κ. Μητσοτάκης τους παροτρύνει να κάθονται σπίτι και να εξοικειώνονται σιγά-σιγά πρώτα με την επιστολική και σε λίγο με την ηλεκτρονική ψήφο, δήθεν για να τους διευκολύνει.

Πόσο ψεύτικο είναι και πάλι το ενδιαφέρον σας για τους απόδημους, για εκείνη την εκτός Ελλάδας Ελλάδα, που η κομματοκρατία τη θυμάται όταν είναι για εκλογές; Διότι υποκρισία και μόνο δείχνει το δήθεν ενδιαφέρον της Κυβέρνησης Μητσοτάκη να προσελκύσει την ψήφο της διασποράς. Στην πραγματικότητα έχει γυρίσει την πλάτη σε ένα μεγάλο μέρος από την ελληνική διασπορά. Γιατί δεν υπερασπιζόμαστε τους Έλληνες, τους Ρωμιούς στη Μαριούπολη, στην Ουκρανία, στη Ρωσική Ομοσπονδία και σε όλες τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης; Γιατί δεν αναγνωρίζουμε ως εθνική μειονότητα στους Ρωμιούς της Μέσης Ανατολής, οι οποίοι, εάν ζούσαν στην Τουρκία το 1923, θα θεωρούνταν ανταλλάξιμοι και θα είχαν υποχρεωτικά μετακινηθεί στην Ελλάδα; Γιατί δεν υπερασπιζόμαστε τα χώματα της Κύπρου και της Βορείου Ηπείρου, όπως πρέπει να υπερασπιζόμαστε και το Καστελόριζο και τη Ρόδο και τη Σάμο και τη Λέσβο και τη Λήμνο; Υποκριτές! Πρωθυπουργοί και Υπουργοί υποκριτές! Για το μόνο που ενδιαφέρεστε, είναι για να έχετε άλλη μία δεξαμενή, ελεγχόμενη από τα μέσα ενημέρωσης, ψήφου, για να νοθεύετε το αποτέλεσμα, όπως κάνατε τον Μάιο του 2023 και αφήσατε εκτός Βουλής τρία μικρά κόμματα, τα ίδια μικρά κόμματα που μπήκαν στη Βουλή έναν μήνα αργότερα με λιγότερες ψήφους. Δεν σας έχουμε καμμία εμπιστοσύνη, γιατί δεν σέβεστε τη λαϊκή κυριαρχία, τη λαϊκή εντολή.

Σας προκαλούμε εμείς, ένα μικρό κόμμα που πήρε λιγότερο από 4%, εσάς που πήρατε πάνω από 40% να κάνετε δημοψήφισμα για τον γάμο της ατζέντας ΛΟΑΤΚΙ+ ή για τη συμφωνία των Πρεσπών ή και για τα δύο, εάν τολμάτε. Μπορεί φυσικά να γίνει δημοψήφισμα και για ψηφισμένα νομοσχέδια, για ένα τέτοιο σοβαρό κοινωνικό ζήτημα.

Θα ψηφίσετε τώρα τον «γάμο» -εντός εισαγωγικών- ετσιθελικά με τη βοήθεια των δικαιωματιστών των άλλων δύο συμπορευόμενων στις επιλογές σας κομμάτων, κόντρα στην πλειοψηφία του ελληνικού λαού και αντίθετα προς το Ευαγγέλιο του Χριστού και τις μακραίωνες παραδόσεις του έθνους μας. Μετά την ψήφισή του, εμπρός, τολμήστε να το θέσετε στην κρίση του λαού, μαζί και το εθνικό ζήτημα των Πρεσπών, ακόμη και το απεργαζόμενο κρυφίως από τα επιτελεία σας ζήτημα των νέων Πρεσπών, του Αιγαίου. Η ατολμία σας αποδεικνύει του λόγου το αληθές.

Είστε το κόμμα της υποτέλειας. Και τα τρία κόμματα μαζί είστε ένα: το πολιτικό σύστημα της υποτέλειας. Κάντε δημοψήφισμα να δούμε ποια είναι η βούληση του ελληνικού λαού, τι πιστεύει ο Έλληνας πολίτης που ζει στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, αυτά που λέμε εμείς ή αυτά που λέτε εσείς; Θέλει ο λαός να πουλήσει την ΑΟΖ, το Καστελόριζο και τα ελληνικά νησιά και τα κυπριακά κοιτάσματα υδρογονανθράκων στην Τουρκία, ναι ή όχι; Θέλει ο λαός μία Ελλάδα περήφανη ή μία Ελλάδα προτεκτοράτο και αποικία χρέους; Θέλει να είναι η Ελλάδα μία χάντρα στο κομπολόι της Αμερικής, της Γερμανίας ή της Τουρκίας ή θέλει να ανήκει η Ελλάδα στους Έλληνες;

Τέλος, έρχομαι στο κεφάλαιο των ρυθμίσεων της διαδικασίας των ευρωεκλογών. Είμαστε κάθετα αντίθετοι με το άρθρο 5 για την επιβολή πλαφόν 3% για ένα κόμμα, ώστε να δικαιούται να λάβει έδρα. Ένα μέτρο ξεκάθαρα αντιδημοκρατικό, κομμένο και ραμμένο για το κόμμα σας. Δεν φτάνει που έχετε βάλει τέτοιον «κόφτη» στις εθνικές εκλογές και εμποδίζετε έτσι την έκφραση όλων των τάσεων του ελληνικού λαού, αλλά με το πρόσχημα της επιτεύξεως μιας σταθερής και βιώσιμης κυβέρνησης έρχεστε τώρα να βάλετε τον ίδιο αντιδημοκρατικό και αντιλαϊκό «κόφτη» και στις ευρωεκλογές.

Εδώ ποια σκοπιμότητα ακριβώς εξυπηρετεί το πλαφόν; Θα βγάλουμε καμμιά ευρωκυβέρνηση; Βουλευτές θα βγάλουμε, που θα πρέπει να εκφράζουν όλες τις τάσεις και απόψεις της ελληνικής κοινωνίας μέσα στο Ευρωκοινοβούλιο. Ο μόνος λόγος που δικαιολογεί το μέτρο είναι η υφαρπαγή αυτών των ψήφων από το πρώτο κόμμα, που υπολογίζετε να είναι η Νέα Δημοκρατία. Αυτό στην κοινή γλώσσα λέγεται κλοπή και ως τέτοια την καταδικάζουμε φυσικά. Εάν στο Υπουργείο σας υπάρχει ίχνος δημοκρατικότητας, πρέπει να το αλλάξετε αυτό τουλάχιστον, άμεσα. Είναι προσβολή στη δημοκρατία. Ζητούμε απλή αναλογική και ανόθευτη, χωρίς πλαφόν.

Κλείνω με έναν ακόμη ενδείκτη της κακής νομοθέτησης, που διέπει όλα τα Υπουργεία της Νέας Δημοκρατίας και το δικό σας, κυρία Υπουργέ. Δεν φθάνει που στο σχέδιο που θέσατε σε διαβούλευση, προσθέσατε εκ των υστέρων και μετά τη λήξη της διαβούλευσης πλήθος νέων ρυθμίσεων, αλλά η νομοθετική απληστία σας δεν έχει τέλος. Έρχεστε την τελευταία στιγμή και με τροπολογία προσθέτετε άλλες τέσσερις σημαντικές ρυθμίσεις, άσχετες με το βασικό περιεχόμενο του νομοσχεδίου. Δεν μπορεί πλέον να γίνεται ανεκτή μια τέτοια κακή νομοθέτηση. Αυτό και μόνο αρκεί, για να τις καταψηφίσουμε και μαζί με αυτές και όλο το νομοσχέδιο, πλην των διατάξεων των άρθρων 30, 32, 34 και 35, που τις κρίνουμε θετικές.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νίκης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο τώρα έχει από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Πλεύσης Ελευθερίας ο ειδικός αγορητής, ο κ. Καζαμίας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, το σχέδιο νόμου που καλούμαστε να συζητήσουμε σήμερα δεν αφορά μόνο την επιστολική ψήφο. Στην πραγματικότητα, έχουμε μπροστά μας δύο νομοσχέδια στη συσκευασία ενός. Το πρώτο μέρος, που καλύπτει τα άρθρα 1 έως 37, δηλαδή λίγο πάνω από τα μισά, αφορά τις ευρωεκλογές, την επιστολική ψήφο, την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων και την πρόσβαση ατόμων με αναπηρία στις εκλογές, ενώ το δεύτερο, που περιλαμβάνει τα άρθρα 38 με 60, καλύπτει ένα φάσμα διοικητικών μέτρων του Υπουργείου Εσωτερικών για το ΑΣΕΠ, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, το ΕΚΔΔΑ και άλλους φορείς, υπό τον τίτλο «άλλες επείγουσες διατάξεις».

Έχοντας μιλήσει για το δεύτερο τμήμα του νομοσχεδίου στην τρίτη συνεδρίαση της επιτροπής, θα εστιάσω την ομιλία μου στον πυρήνα του νομοσχεδίου, που αφορά τις ευρωεκλογές και την επιστολική ψήφο.

Προτού περάσω στην ουσία της συζήτησης, οφείλω να αναγνωρίσω ότι η κυρία Υπουργός ενημέρωσε τα πολιτικά κόμματα για το νομοσχέδιο. Είναι μία καλή πρακτική, που η ίδια και ελάχιστα ακόμη μέλη της Κυβέρνησης τηρούν με συνέπεια. Πρόκειται για μία διαδικασία που αναβαθμίζει την ποιότητα του κοινοβουλευτικού διαλόγου και πρέπει να τονίσω ότι η ενημέρωση που είχαμε ήταν έγκαιρη και ενδελεχής.

Παράλληλα, πρέπει να παρατηρήσω ότι το νομοσχέδιο που τέθηκε σε διαβούλευση είχε σαράντα οκτώ άρθρα, ενώ αυτό που συζητούμε σήμερα έχει 60, δηλαδή είναι κατά 25% μεγαλύτερο. Αυτή, βεβαίως, δεν είναι καλή νομοθετική πρακτική, διότι στερεί από τους πολίτες το «αμεσοδημοκρατικό» δικαίωμα της διαβούλευσης για ένα μέρος του νομοσχεδίου.

Τέλος, για να κλείσω αυτή την εισαγωγή επί της διαδικασίας, πρέπει ακόμη να αναγνωρίσουμε ότι η συζήτηση στην επιτροπή, περιλαμβανομένων των περισσότερων κομμάτων, κινήθηκε σε υψηλό επίπεδο. Οι δύο Υπουργοί έδειξαν διαλλακτικότητα και

προθυμία να ενσωματώσουν κάποιες προτάσεις της Αντιπολίτευσης, περιλαμβανομένης και μίας δικής μας. Θα θέλαμε, φυσικά, να υιοθετούσαμε περισσότερες, αλλά σε κάθε περίπτωση και οι δύο Υπουργοί έδειξαν πρόθεση να ακούσουν.

Περνώ τώρα στη γενική μας θέση απέναντι στο μέτρο της επιστολικής ψήφου. Η Πλεύση Ελευθερίας υποστηρίζει, κατ' αρχάς, τη χρήση της επιστολικής ψήφου με τις απαιτούμενες δικλίδες και εγγυήσεις, διότι αυτό θα διευκολύνει, έστω και οριακά, τη συμμετοχή κάποιων σημαντικών κατηγοριών της κοινωνίας, που, παρά τα όσα λέει ο νόμος, στην πράξη αποκλείονται από την εκλογική διαδικασία, όπως είναι οι υπερήλικες, τα άτομα με αναπηρία, οι ασθενείς, οι Έλληνες του εξωτερικού, οι ναυτικοί, οι εποχικοί εργαζόμενοι, οι φοιτητές και οι μαθητές σε περιόδους εξετάσεων.

Υπό αυτή την έννοια, η Πλεύση Ελευθερίας προσεγγίζει το ζήτημα της επιστολικής ψήφου από τη σκοπιά της ίσης πρόσβασης στα δικαιώματα μεταξύ των πολιτών και στην προκειμένη περίπτωση της ίσης πρόσβασης στο δικαίωμα της ψήφου. Θεωρεί ότι η επιστολική ψήφος συμβάλλει στην συμπεριληπτικότητα κοινωνικών ομάδων, που διαφορετικά δεν θα είχαν εύκολη πρόσβαση στις εκλογές. Και επειδή οι ελεύθερες εκλογές είναι μία από τις κορυφαίες διαδικασίες της σύγχρονης δημοκρατίας, θεωρούμε ότι η επιστολική ψήφος μπορεί να συμβάλλει έστω και λίγο στη διεύρυνση της δημοκρατίας στη χώρα.

Όπως τονίσαμε και όταν συζητούσαμε το νομοσχέδιο για την ψήφο των αποδήμων τον περασμένο Ιούλιο, ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στο γεγονός ότι η επιστολική ψήφος θα συμβάλλει στην καλύτερη συμμετοχή των Ελλήνων του εξωτερικού στις εκλογές και κατά συνέπεια στις εξελίξεις της ελλαδικής κοινωνίας. Θεωρούμε πως αυτό αποτελεί ζωτικής σημασίας στόχο, για να τονώνονται οι δεσμοί τους με την Ελλάδα και, μεταξύ άλλων, να συμβάλλουμε με κάθε μέσο στην αναστροφή του brain drain, που προκάλεσε η κρίση της περασμένης δεκαετίας.

Έτσι, παρά τα προβλήματά της, στα οποία θα αναφερθώ σε λίγο, πιστεύουμε ότι η επιστολική ψήφος είναι ένα κρίσιμης σημασίας μέτρο για τη διεύρυνση της συμμετοχής των αποδήμων στη δημοκρατική διαδικασία, ιδίως τώρα που καταργήθηκαν τα περισσότερα νομικά εμπόδια του νόμου του 2019 για τη συμμετοχή τους στις ελληνικές εκλογές. Με την επιστολική ψήφο αίρονται πλέον και αρκετά από τα πρακτικά εμπόδια που έως τώρα υπήρχαν.

Ειδική αναφορά πρέπει να γίνει, επίσης, στα άρθρα 30 με 32, τα οποία αφορούν στη διευκόλυνση πρόσβασης στη διαδικασία των εκλογών ατόμων με αναπηρία. Εννοείται ότι η Πλεύση Ελευθερίας θα ψηφίσει αυτά τα άρθρα, παρ' όλο που θεωρούμε, όπως θα εξηγήσω σε λίγο, ότι μπορούν να γίνουν πολλά περισσότερα πράγματα για την καλύτερη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην εκλογική και δημοκρατική διαδικασία.

Η Πλεύση Ελευθερίας, για παράδειγμα, εμμένει σε μία πρόταση που δεν υπάρχει στο νομοσχέδιο, να μεταδίδονται δηλαδή όλες οι συνεδριάσεις της Βουλής και στη νοηματική γλώσσα, κάτι που με προτροπή της Προέδρου μας πραγματοποιήθηκε με μεγάλη ευκολία στη διάρκεια των συζητήσεων της επιτροπής, όταν είχαμε παρόντα τον Πρόεδρο της Ομοσπονδίας Κωφών Ελλάδος κ Σίμψη.

Στο σημείο αυτό και ως καθηγητής πολιτικών επιστημών, θα ήθελα να κάνω και μία γενική επιστημονική παρατήρηση, που καλό θα ήταν να την έχουμε όλοι υπ' όψιν. Στην πολιτική επιστήμη η επιστολική ψήφος, η οποία άρχισε να εισάγεται σε πολλές εδραιωμένες δημοκρατίες της Ευρώπης τα τελευταία τριάντα χρόνια ως μέτρο αντιμετώπισης της αυξημένης αποχής και της κρίσης νομιμοποίησης που αυτή δημιουργεί, δεν έχει επιφέρει θεαματικά αποτελέσματα στην πράξη. Η επιστημονική βιβλιογραφία τονίζει ότι όπου έχει εφαρμοστεί, είτε δεν μειώνει την αποχή είτε τη μειώνει μόνο οριακά.

Τα λέμε αυτά, όχι για να υποβαθμίσουμε τη σημασία του μέτρου και την χρησιμότητά του, αφού έστω και οριακά η επιστολική ψήφος μπορεί να δώσει μεγαλύτερη πρόσβαση σε αρκετές ομάδες που παραδοσιακά αποκλείονται από την εκλογική διαδικασία. Εκείνο που λέμε, όμως, είναι ότι παρ' ότι το μέτρο είναι ορθό, καλό θα είναι να μην περιμένουμε θαύματα από την επιστολική ψήφο. Η χαμηλή συμμετοχή στις εκλογές δεν αφορά πρωτίστως τις δυνατότητες καλύτερης πρακτικής πρόσβασης στην κάλπη. Σχετίζεται, κυρίως, με το γεγονός ότι οι πολίτες αρνούνται να ψηφίσουν, διότι δεν έχουν πλέον μεγάλη εμπιστοσύνη στη δημοκρατία. Αυτό είναι ένα βαθύ και πολύπλοκο πρόβλημα, που υπερβαίνει κατά πολύ το θέμα της επιστολικής ψήφου που συζητούμε σήμερα.

Περνώ τώρα στα κεντρικά σημεία της κριτικής μας τόσο για τις διατάξεις που αφορούν στις επόμενες ευρωεκλογές, όσο και για τον τρόπο που το νομοσχέδιο εισάγει την επιστολική ψήφο στην Ελλάδα.

Όπως είπαμε και στην επιτροπή, η Πλεύση Ελευθερίας δεν κατανοεί, γιατί το νομοσχέδιο στο άρθρο 5 διατηρεί το κατώφλι του 3% για την εκλογή Ευρωβουλευτή. Εξηγήσαμε ότι παρ' όλο που δεν συμφωνούμε με το κατώφλι του 3% για τις εθνικές εκλογές, διότι μειώνει σημαντικά την αναλογικότητα του εκλογικού συστήματος και ενισχύει τα μεγαλύτερα κόμματα, καταλαβαίνουμε τουλάχιστον τη λογική του, στον βαθμό που κατά την άποψη της Κυβέρνησης και άλλων κομμάτων, όπως του ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ, οι εθνικές εκλογές πρέπει να βγάζουν μονοκομματικές κυβερνήσεις. Στις ευρωεκλογές, όμως, οι πολίτες δεν εκλέγουν κυβέρνηση, αλλά μόνο Βουλευτές. Συνεπώς, η ανάγκη δικαιότερου και αναλογικότερου εκλογικού συστήματος είναι πανίσχυρη και το επιχείρημα της τεχνητής ενίσχυσης των μεγαλύτερων κομμάτων είναι εντελώς αβάσιμο. Γι' αυτό πιστεύουμε ότι τουλάχιστον στις ευρωεκλογές, το κατώφλι του 3% δεν έχει κανέναν λόγο ύπαρξης και πρέπει να καταργηθεί τουλάχιστον σε αυτές τις εκλογές.

Επιμείναμε πολύ σε αυτό το ερώτημα κατά τις συζητήσεις στην επιτροπή. Το μόνο επιχείρημα που ακούσαμε για τη διατήρηση του 3% στις ευρωεκλογές είναι ότι αυτό συμβαίνει για τριάντα χρόνια. Εμείς, όμως, δεν ρωτάμε να μας περιγράψετε τι συμβαίνει, αλλά ρωτάμε γιατί αυτό συμβαίνει και γιατί νομίζετε ότι πρέπει να συνεχίσει να συμβαίνει;

Επ' αυτού δεν ακούσαμε κανένα επιχείρημα. Υπενθυμίζουμε ότι στις ευρωεκλογές του 2014 το ποσοστό των ψηφοφόρων, που ψήφισαν κόμματα μικρότερα του 3% έφτασε συνολικά το 21% του εκλογικού σώματος, δηλαδή ποσοστό που αντιστοιχεί σε πέντε από τις είκοσι μία έδρες του Ευρωκοινοβουλίου που αναλογούν στην Ελλάδα. Αυτές τις έδρες τις μοιράστηκαν τα έξι κόμματα που ξεπέρασαν το 3%, με αποτέλεσμα ένα κόμμα, όπως η Χρυσή Αυγή, να πάρει δύο έδρες στο Ευρωκοινοβούλιο, δηλαδή το ένα δέκατο των εδρών, έχοντας λάβει μόνο 4,8% των ψήφων.

Αυτές είναι, κατά τη γνώμη μας, απαράδεκτες διαστρεβλώσεις, που δεν εξυπηρετούν κανέναν σκοπό.

Όμως, υπάρχει και άλλο ένα ισχυρό επιχείρημα για την κατάργηση του ορίου του 3% στις ευρωεκλογές. Εάν αυτό το νομοσχέδιο εισάγεται για να μειώσει την αποχή, εμείς υποστηρίζουμε κάθε τέτοιο μέτρο αλλά με το να διατηρείτε το κατώφλι του 3% φοβόμαστε ότι κάνετε ακριβώς το αντίθετο. Δηλαδή, απωθείτε πολλούς πολίτες που θα ήθελαν να ψηφίσουν μικρότερα κόμματα του 1% ή του 2% μακριά από την κάλπη. Σας αναφέρω ενδεικτικά ότι σύμφωνα με τους εκλογολόγους όσο πιο αναλογικό είναι ένα εκλογικό σύστημα, τόσο αυξάνεται η συμμετοχή των πολιτών. Ως γνωστόν, το κατώφλι του 3%, όπως φάνηκε το 2019, μειώνει σημαντικά την αναλογικότητα του εκλογικού συστήματος και ενισχύει τα μεγάλα κόμματα.

Περνώ τώρα στο δεύτερο θέμα, που αφορά στην κατανομή των εδρών. Δεν καταλαβαίνουμε γιατί, αφού στις ευρωεκλογές δεν εκλέγουμε κυβέρνηση, το άρθρο 6 του νομοσχεδίου δίνει στο πρώτο κόμμα τις έδρες που δεν έχουν κατανεμηθεί.

Επίσης, θεωρούμε ότι η διάταξη για το εκλογικό παράβολο είναι απαγορευτική για τη συμμετοχή μικρότερων κομμάτων, κάτι το οποίο μας βρίσκει αντίθετους. Ήδη η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει ένα χρόνιο πρόβλημα δημοκρατικού ελλείμματος, που αναγνωρίζουν ακόμη και οι πιο ένθερμοι υποστηρικτές της. Συνεπώς, με το να εισάγονται εμπόδια τέτοιου τύπου στην έκφραση της δημοκρατικής βούλησης εντείνεται, αντί να αμβλύνεται η δυσπιστία των πολιτών απέναντι στην εκλογική διαδικασία.

Τρίτον, για τους Έλληνες του εξωτερικού, όπου η επιστολική

ψήφος είναι πράγματι χρήσιμη και σύμφωνα με το νομοσχέδιο είναι η μοναδική επιλογή για να ψηφίσει κανείς, η Πλεύση Ελευθερίας δεν κατανοεί γιατί δεν παρέχεται παράλληλα και το δικαίωμα ψήφου σε εκλογικά κέντρα στο εξωτερικό σε όσους το επιθυμούν. Εκτός από τον επικουρικό χαρακτήρα που θα είχε η σύσταση εκλογικών κέντρων στο εξωτερικό σε περίπτωση αποτυχίας των ταχυδρομικών υπηρεσιών, στο ζήτημα αυτό έχουμε αναφερθεί. Και το ανέφερε, επίσης, κατά τη διάρκεια της ακρόασης φορέων, ο πρώην Πρόεδρος του ΣΑΕ, Στέφανος Ταμβάκης, ο οποίος επισήμανε ότι σε κάποιες χώρες της Αφρικής οι ταχυδρομικές υπηρεσίες είναι πολύ κακές και συνεπώς, οι επιστολές και η επιστολική ψήφος μπορεί ποτέ να μη φτάσουν.

Όμως, για εμάς, έχει σημασία επιπλέον και η φυσική παρουσία των εκλογέων εξωτερικού στα εκλογικά τμήματα για την ανάπτυξη της δημοκρατικής συνείδησής τους, του κοινοτισμού τους και της συλλογικής αίσθησης προσέλευσης στην κάλπη.

Τέταρτον, εκφράστηκε επιφύλαξη από μέρους μας για το γεγονός ότι ο φάκελος της επιστολικής ψήφου μπορεί να λαμβάνεται από εξουσιοδοτημένο άτομο, πέραν του ιδίου του εκλογέα. Αυτό, όμως, γνωστοποιεί σε ευρύτερο κύκλο ότι ο συγκεκριμένος πολίτης ψηφίζει επιστολικά και αυτό παύει πλέον να προστατεύει αυτόν τον πολίτη από πιθανές εξωτερικές πιέσεις. Γι' αυτό προτείνουμε ο παραλήπτης να είναι μόνο ο εκλογέας. Στο σημείο αυτό, υπήρξε βούληση εκ μέρους της Κυβέρνησης να ενσωματώσει την πρότασή μας.

Πέμπτον, μας ανησυχεί, επίσης, το γεγονός ότι το νομοσχέδιο δεν προβλέπει διαδικασία σε περίπτωση, που η επιστολική ψήφος καθυστερήσει να φτάσει πριν την προθεσμία του Σαββάτου, της παραμονής των εκλογών, στις 5 το απόγευμα ή στις 11 το βράδυ, εάν δοθεί εξάωρη παράταση, όπως προβλέπει το νομοσχέδιο, λόγω καθυστέρησης με υπαιτιότητα της ταχυμεταφορικής εταιρείας ή σε περίπτωση που η ψήφος χαθεί. Σύμφωνα με το νομοσχέδιο ως έχει, εάν κάτι πάει στραβά με τον ταχυμεταφορέα, εκείνος που θα επωμιστεί την ζημιά θα είναι ο ψηφοφόρος, του οποίου η ψήφος δεν θα προσμετρηθεί.

Ο εκπρόσωπος των ταχυδρομικών υπηρεσιών, που καλέσαμε στη διαδικασία ακρόασης φορέων αναγνώρισε ότι σχεδόν τριακόσιοι φάκελοι τον χρόνο για ποικίλους λόγους τελικά δεν φτάνουν στον προορισμό τους. Προτείναμε να προστεθεί μία διάταξη στο νομοσχέδιο, που να προβλέπει ώστε η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή στην τελική καταμέτρηση των ψήφων, λίγες ημέρες μετά τις εκλογές, να μπορεί να καταμετρήσει όλες τις επιπλέον ψήφους που εστάλησαν στην ώρα τους και με υπαιτιότητα του ταχυμεταφορέα δεν έφτασαν στον προορισμό τους.

Έκτον, σχετικά με το άρθρο 29, η εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων θεωρούμε κατ' αρχάς ότι έπρεπε να έχει γίνει προ πολλού. Με το παρόν νομοσχέδιο προγραμματίζεται να γίνει μετά και όχι πριν τις ευρωεκλογές, διότι οι χρόνοι έχουν συμπιεστεί. Δεχόμαστε βεβαίως ότι πρέπει να υπάρχει κάποιο ηλικιακό όριο πέρα από το οποίο να ελέγχονται τα ονόματα, που μένουν στους εκλογικούς καταλόγους, διότι έχουμε θανάτους πολιτών στο εξωτερικό που δεν γνωστοποιούνται στις ελληνικές αρχές. Από την άλλη θεωρούμε χαμηλό το όριο των ογδόντα ετών, μετά το οποίο προβλέπεται από το νομοσχέδιο να σβήνονται αυτόματα όσοι δεν παίρνουν σύνταξη, όσοι δεν έχουν διαβατήριο εν ισχύ και δεν έχουν κάνει πρόσφατη φορολογική δήλωση.

Νομίζουμε ότι το μέτρο θα στερήσει το δικαίωμα ψήφου σε κάποιους συμπολίτες μας άνω των ογδόντα ετών, δημιουργώντας μια αχρείαστη γραφειοκρατική διαδικασία επανεγγραφής για αρκετούς υπερήλικες. Ένα πιο ρεαλιστικό όριο ηλικίας θα ήταν το ενενηκοστό πέμπτο ή το εκατοστό έτος της ηλικίας. Πιστεύουμε πως είναι καλύτερο να μείνουν για λίγα χρόνια ακόμα στους εκλογικούς καταλόγους λίγες χιλιάδες πολίτες που δεν είναι πλέον εν ζωή, παρά να ταλαιπωρήσουμε αρκετούς υπερήλικες πολίτες με τη διαδικασία επανεγγραφής ή να τους στερούμε εντελώς το δικαίωμα ψήφου.

Έβδομον, η Πλεύση Ελευθερίας ζήτησε επίσης να υπάρξουν ψηφοδέλτια με τον κώδικα Μπράιγ για τους τυφλούς συμπολίτες μας των οποίων ο αριθμός υπολογίζεται σε αρκετές χιλιάδες ανά την επικράτεια. Θεωρούμε ότι όσοι από αυτούς επιθυμούν να ψηφίσουν επιστολικά, θα πρέπει να λαμβάνουν ψηφοδέλτιο σε κώδικα Μπράιγ. Επειδή η επιστολική ψήφος θα συλλέγεται μακριά από τον τόπο κατοικίας τους, κρίνουμε ότι δεν θα υπάρχει κίνδυνος ταυτοποίησής της με το άτομο που ψήφισε, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζεται έτσι η μυστικότητα της ψήφου. Συζητήσαμε το θέμα στην επιτροπή, αλλά υπήρξε διστακτικότητα. Καλούμε, όμως, την Κυβέρνηση να ξανασκεφτεί την πρότασή μας.

Κλείνοντας, θα ήθελα να κάνω, κύριε Πρόεδρε, ένα γενικό σχόλιο. Η Πλεύση Ελευθερίας στηρίζει την επιστολική ψήφο κατ' αρχάς, αλλά διατηρεί επιφυλάξεις για τον τρόπο με τον οποίο αυτή εισάγεται μέσα από αυτό το νομοσχέδιο. Επί των ενστάσεων αντισυνταγματικότητας θα τοποθετηθεί στη συνέχεια η Πρόεδρός μας, που είναι γνωστή η ευαισθησία της στα ζητήματα συνταγματικότητας. Σε τελική ανάλυση, όμως, η επιστολική ψήφος πρόκειται να παράσχει ίση πρόσβαση σε αρκετές ομάδες του εκλογικού σώματος, που στην πράξη δεν μπορούν να συμμετάσχουν στην εκλογική διαδικασία. Γι' αυτό θα ψηφίσουμε πολλά από τα άρθρα που αφορούν την επιστολική ψήφο. Την ίδια στιγμή όμως διατηρούμε αρκετές επιφυλάξεις για τον αποκλεισμό των μικρών κομμάτων με το κατώφλι του 3%, για την κατανομή των εδρών, την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων και κάποιες επιμέρους πτυχές της επιστολικής ψήφου που προανέφερα, καθώς και κάποια άλλα άρθρα στο δεύτερο μέρος του νομοσχεδίου.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Πλεύσης Ελευθερίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε, και για τη συνέπεια στον χρόνο.

Τον λόγο τώρα έχει η Υπουργός Εσωτερικών κ. Νίκη Κεραμέως και θα ακολουθήσει συζήτηση περί των αντιρρήσεων συνταγματικότητας.

Παρακαλώ, κυρία Υπουργέ.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να ξεκινήσω απευθύνοντας θερμά συγχαρητήρια στον εξαιρετικό συνάδελφο Θοδωρή Ρουσόπουλο για την ομόφωνη εκλογή του σε αυτή την άκρως τιμητική θέση στην προεδρία, ακριβώς όπως ανακοινώθηκε από τον Πρόεδρο της Βουλής κ. Τασούλα, μία εξαιρετικά τιμητική θέση, που νομίζω ότι πάνω απ' όλα τιμά την ίδια την πατρίδα μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το νομοσχέδιο που εισηγούμαστε σήμερα συνιστά τομή στην εκλογική διαδικασία στη χώρα μας. Μετά την καθιέρωση των ψηφοδελτίων το 1914 και το δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες το 1952 αποτελεί μια νέα μεγάλη δημοκρατική αλλαγή στον τρόπο που ψηφίζουμε. Η καθιέρωση της επιστολικής ψήφου αίρει όλα τα πραγματικά, τα πρακτικά εμπόδια για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων πολιτών, όπου και αν βρίσκονται την ημέρα των εκλογών.

Η καθιέρωση επιστολικής ψήφου αποτελεί ουσιαστική κίνηση δημιουργίας προϋποθέσεων για τη διευκόλυνση της συμμετοχής, κάτι που αποτελεί κρίσιμο ζητούμενο παγκοσμίως, αφού όσο μεγαλύτερη είναι η συμμετοχή, τόσο ενισχύεται η αντιπροσωπευτικότητα, τόσο διευρύνεται η δημοκρατία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ξέρετε πολύ καλά την αυξητική πορεία της αποχής όχι μόνο στη χώρα μας, αλλά σε ολόκληρη την Ευρώπη. Στις ευρωεκλογές του 2014 σημειώθηκε ένα ιστορικό χαμηλό συμμετοχής, κάτι που οδήγησε, που ώθησε την Ευρωπαϊκή Ένωση να ενθαρρύνει τα κράτη-μέλη, μεταξύ άλλων, προς την επιστολική ψήφο.

Την ίδια στιγμή η επιστολική ψήφος δημιουργεί πραγματική ισότητα όρων συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία των ευρωεκλογών και των δημοψηφισμάτων, αφού ο τόπος κατοικίας, οι συνθήκες ζωής, η οικονομική δυνατότητα ενός πολίτη να ταξιδέψει, οι επαγγελματικές υποχρεώσεις, κινητικά προβλήματα, άλλα προβλήματα υγείας δεν θα αποτελούν πλέον εμπόδιο στην άσκηση του δικαιώματος ψήφου. Οι εκλογείς είτε εντός είτε εκτός Ελλάδος, εφόσον το επιθυμούν και υποβάλουν εγκαίρως σχετική αίτηση, θα μπορούν να ψηφίσουν μέσω επιστολής, χωρίς προσέλευση δηλαδή σε εκλογικό κέντρο. Η κάλπη θα μπορεί

πλέον να πάει σε κάθε σπίτι Έλληνα πολίτη σε ολόκληρο τον κόσμο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η καθιέρωση επιστολικής ψήφου είναι πέρα και πάνω από κόμματα. Ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας σύγχρονης κοινωνίας. Δημιουργεί πραγματική ισότητα όρων συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία. Αποτελεί καθήκον της πολιτείας, η οποία οφείλει να κατοχυρώνει τα δικαιώματα των πολιτών και να διευκολύνει την άσκησή τους.

Η επιστολική ψήφος καλύπτει τα ζητούμενα πολιτικών κομμάτων και φορέων, όπως εκφράστηκαν στη Βουλή πριν από μερικούς μήνες στη συζήτηση που είχαμε εδώ το περασμένο καλοκαίρι για την άρση όλων των νομικών περιορισμών στην άσκηση του δικαιώματος ψήφου των αποδήμων Ελλήνων, αλλά και στα ζητούμενα που συζητήθηκαν την περασμένη εβδομάδα και από κόμματα και από φορείς. Πάνω από όλα η καθιέρωση καθολικής ψήφου διευρύνει και βαθαίνει τη δημοκρατία.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες κύριοι συνάδελφοι, όπως γνωρίζετε για τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας η συζήτηση για την επιστολική ψήφο έχει ανοίξει από το 2019. Όταν κατά την επεξεργασία του νομοσχεδίου για την ψήφο των εκλογέων του εξωτερικού το καλοκαίρι που μας πέρασε το θέμα επανήλθε -και μάλιστα από πολλά κόμματα-, προχωρήσαμε εν συνεχεία στη συστηματική μελέτη των βέλτιστων πρακτικών παγκοσμίως και καταλήξαμε στη συγκεκριμένη πρόταση, μία πρόταση που ενσωματώνει διαδικασίες που διασφαλίζουν πλήρως τη μυστικότητα της ψήφου με πολλαπλές δικλίδες ασφαλείας.

Και εδώ θα ήθελα και από Βήματος Βουλής να συγχαρώ θερμά τον Αναπληρωτή Υπουργό τον κ. Θεόδωρο Λιβάνιο για την εξαιρετική δουλειά και την εξαιρετική συνεργασία.

Είναι μία πρόταση που εκσυγχρονίζει το κράτος μας, το οποίο πλέον συμπορεύεται με πιο σύγχρονες θεσμικές διαδικασίες, ανταποκρίνεται στις ευρωπαϊκές συστάσεις και αξιοποιεί τη διεθνή εμπειρία προσαρμόζοντάς την στα δεδομένα της χώρας μας. Σας θυμίζω ότι σε πάνω από είκοσι από τις είκοσι επτά χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπεται επιστολική ψήφος σε κάποια εκδοχή της.

Είναι μια πρόταση που ενισχύει τη συμμετοχική δημοκρατία κάνοντας την φωνή των πολιτών πιο δυνατή.

Είναι μία πρόταση την οποία αμέσως μετά τη διαμόρφωσή της συζητήσαμε με εκπροσώπους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, αφού μόνο στη βάση συγκεκριμένων ρυθμίσεων και διαδικασιών μπορεί να γίνει ουσιαστικός διάλογος. Και θέλω να ευχαριστήσω, πάρα πολύ, όλους τους εκπροσώπους των κομμάτων για τις απόψεις τους, για τις προτάσεις τους, κάποιες από τις οποίες ενσωματώσαμε ευθύς αμέσως στο σχέδιο νόμου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι το νομοσχέδιο, που συζητούμε σήμερα, εισάγει και κάποιες ακόμη δέσμες καινοτόμων ρυθμίσεων, που στοχεύουν στο να διευκολύνουν έτι περαιτέρω την εκλογική διαδικασία:

Πρώτον, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων. Το πρόβλημα συζητείται εδώ και δεκαετίες. Αυτή η στρεβλή εικόνα εν τέλει της συμμετοχής ή της αποχής, όπως το βλέπει κανείς. Γιατί; Κυρίως διότι Έλληνες πολίτες που έχουν δικαίωμα ψήφου και βρίσκονταν στο εξωτερικό, απεβίωσαν δίχως να ενημερωθούν σχετικά οι αρμόδιες αρχές. Σημειώνεται έτσι μεγαλύτερη αποχή σε περιοχές που είχαν μεγάλη μεταναστευτική ροή κατά τις δεκαετίες του ’60 και του ’70. Με το νομοσχέδιο αυτό προβλέπεται μία διαδικασία για την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων.

Δεύτερη δέσμη ρυθμίσεων, η πρόβλεψη για την εφαρμογή της ηλεκτρονικής πύλης υποβολής υποψηφιοτήτων, η οποία πλέον θα αξιοποιηθεί και για τις ευρωεκλογές, καθώς έχει ήδη αποδειχθεί πολύ πολύτιμη, τόσο για την εξυπηρέτηση κομμάτων και υποψηφίων, όσο και για τη μείωση του διοικητικού βάρους των υπηρεσιών, την αλόγιστη κατανάλωση χαρτιού για την προσκόμιση εγγράφων και την πλήρη αξιοποίηση των βάσεων του ελληνικού δημοσίου για την ακριβή και άμεση λήψη όλων των απαραίτητων στοιχείων.

Μία τρίτη δέσμη ρυθμίσεων αφορά στη διευκόλυνση της συμμετοχής ατόμων με αναπηρία στις εκλογές, με μέτρα όπως η δημιουργία μητρώου προσβάσιμων εκλογικών τμημάτων, η υποχρεωτική μετάδοση τηλεοπτικών προεκλογικών μηνυμάτων στη νοηματική γλώσσα με υποτιτλισμό, κατόπιν σχετικής εισήγησης και της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας και της Εθνικής Ομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία.

Και κάνω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μία ιδιαίτερη μνεία σε αυτή την κατηγορία συμπολιτών μας γιατί αποτελεί προτεραιότητα της Κυβέρνησης και προσωπικά του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη η ορατότητα και η πραγματική συμπερίληψη ατόμων με αναπηρία σε κάθε πτυχή του δημόσιου και του ιδιωτικού βίου, με κορωνίδα, θα έλεγα, την εκλογική διαδικασία, με κορωνίδα την επιστολική ψήφο.

Το νομοσχέδιο πέρασε όλα τα στάδια του αναλυτικού διαλόγου με εκπροσώπους κομμάτων, με δημόσια διαβούλευση, με επεξεργασία στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής, στην οποία ακούσαμε τις απόψεις και των αρμόδιων φορέων και ήταν μια πραγματικά εξαιρετικά γόνιμη διαδικασία για την οποία ευχαριστούμε, πάρα πολύ, τα κόμματα και τους φορείς. Και ενσωματώνουμε ήδη σήμερα αρκετές από αυτές τις γόνιμες προτάσεις, που μας βοηθούν όλους τελικά να ψηφίσουμε ένα κείμενο πληρέστερο, ένα κείμενο πιο κοινής αποδοχής ακόμη, που εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες όλων των πολιτών.

Ενδεικτικά θέλω να αναφέρω κάποιες από τις προτάσεις που μαζί με τον Αναπληρωτή Υπουργό κ. Λιβάνιο ενσωματώνουμε στο παρόν νομοσχέδιο.

Πρώτον, προσθέτουμε ρητές αναφορές σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων στα άρθρα 8, 10, 15 και 36, σύμφωνα και με τις επισημάνσεις της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Δεύτερον, εξειδικεύουμε προδιαγραφές της υποχρεωτικής διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα, προκειμένου να καλύπτεται στο παράθυρο το ένα έκτο της οθόνης ακριβώς για τους σκοπούς αυτούς, για τα προεκλογικά μηνύματα και τις συνεντεύξεις πολιτικών αρχηγών, σύμφωνα και με τις προτάσεις της Ομοσπονδίας Κωφών Ελλάδος. Προβλέπουμε ότι τα προεκλογικά μηνύματα θα συνοδεύονται υποχρεωτικά από διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα και υποτιτλισμό, σύμφωνα με πρόταση και της Ομοσπονδίας Κωφών, και του Σωματείου Διερμηνέων Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας, και της Πλεύσης Ελευθερίας.

Τέταρτον, ορίζουμε ότι η εξουσιοδότηση τρίτου προσώπου για αποστολή του φακέλου επιστροφής θα γίνεται αποκλειστικά και μόνο σε περίπτωση αδυναμίας του εκλογέα να αποστείλει ο ίδιος τον φάκελο, μια πρόταση του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής και της Πλεύσης Ελευθερίας.

Πέμπτον, προβλέπουμε ρητά ότι τα ψηφοδέλτια των μελών των Εφορευτικών Επιτροπών Διαλογής Επιστολικής Ψήφου είναι όμοια με τα ψηφοδέλτια της επιστολικής ψήφου, ώστε να διασφαλίζεται απόλυτα η μυστικότητα, όπως πρότεινε ο ΣΥΡΙΖΑ και η εκπρόσωπός του, κ. Πούλου.

Έκτον, για τα εθνικά δημοψηφίσματα αλλάζουμε την ημέρα οριστικοποίησης των ειδικών εκλογικών καταλόγων εκλογέων επιστολικής στην επομένη της ημέρας έκδοσης του σχετικού προεδρικού διατάγματος, σύμφωνα με την επισήμανση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής.

Έβδομον, σύμφωνα με πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, προβλέπουμε υπουργική απόφαση, που καθορίζει αναλυτικά κάθε τεχνική λεπτομέρεια της διαδικασίας, καθώς και αυτή που αφορά τους εκλογικούς καταλόγους εκλογέων των οποίων οι φάκελοι δεν παρελήφθησαν εντός της προθεσμίας.

Όγδοον, προβλέπουμε μία μεγαλύτερη χρονική εγγύτητα μεταξύ της αποστολής των φακέλων και των εκλογών, σύμφωνα με την επισήμανση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής.

Καταθέτω στα Πρακτικά, με την παράκληση να μοιραστούν στα κόμματα, το πρώτο σετ αυτό των νομοτεχνικών βελτιώσεων στο συγκεκριμένο νομοσχέδιο.

(Στο σημείο αυτό η Υπουργός Εσωτερικών κ. Νίκη Κεραμέως καταθέτει για τα Πρακτικά τις προαναφερθείσες νομοτεχνικές βελτιώσεις, οι οποίες έχουν ως εξής:

ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

«Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών»

---

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του εσωτερικού άρθρου 3 του ν. 4255/2014 (Α' 11), **του άρθρου 4 του σχεδίου νόμου**, μετά από τη λέξη «προθεσμίας» προστίθεται η φράση «του πρώτου εδαφίου».

2. Στην περ. α' της παρ. 4 του εσωτερικού άρθρου 6 του ν. 4255/2014 (Α' 11), **του άρθρου 5 του σχεδίου νόμου**, η φράση «των εκπροσώπων της χώρας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο» αντικαθίσταται από τη φράση «των εδρών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που κάθε φορά αναλογούν στην Ελλάδα».

3. Στο πρώτο εδάφιο **της παρ. 1 του άρθρου 6 του σχεδίου νόμου**, πριν από τη λέξη «εκλογείς» προστίθεται η λέξη «Έλληνες».

4. Στο τέλος **της παρ. 1 του άρθρου 8 του σχεδίου νόμου**, προστίθεται τέταρτο εδάφιο ως εξής: «Η καταχώριση και η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ανωτέρω φυσικών προσώπων γίνεται σύμφωνα με τον ν. 4624/2019 (Α' 137) και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (L 119).».

5. Στο τρίτο εδάφιο **της παρ. 5 του άρθρου 10 του σχεδίου νόμου**, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: **α)** μετά από τη φράση «Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης του Πρωτοδικείου Αθηνών,» προστίθεται η λέξη «καθώς» **και β)** μετά από τη φράση «υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» προστίθεται η φράση «και ρυθμίζεται κάθε άλλο ζήτημα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

6. Στην **παρ. 1 του άρθρου 11 του σχεδίου νόμου,** η φράση «είκοσι (20) ημέρες μετά από την ανακήρυξη των συνδυασμών των κομμάτων και των συνασπισμών των συνεργαζόμενων κομμάτων» αντικαθίσταται από τη φράση «δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από την ημέρα των εκλογών».

7. Στο τέλος του δεύτερου εδαφίου **της παρ. 5 του άρθρου 13 του σχεδίου νόμου,** μετά από τη λέξη «εκλογέα» προστίθεται η φράση «, αποκλειστικά σε περίπτωση αδυναμίας του να αποστείλει ο ίδιος τον φάκελο».

8. Στο δεύτερο εδάφιο **της παρ. 9 του άρθρου 15 του σχεδίου νόμου**, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: **α)** μετά από τη φράση «Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης του Πρωτοδικείου Αθηνών,» προστίθεται η λέξη «καθώς» **και β)** μετά από τη φράση «υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» προστίθεται η φράση «και ρυθμίζεται κάθε άλλο ζήτημα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

9. Στην **παρ. 6 του άρθρου 16 του σχεδίου νόμου**, επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις: **α)** στο πρώτο εδάφιο, μετά από τη φράση «Ειδικά για την επιτροπή της παρ. 1,» προστίθεται η φράση «εφόσον τα μέλη της δεν έχουν εγγραφεί στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εκλογέων επιστολικής ψήφου,» **και β)** στο δεύτερο εδάφιο, μετά από τη φράση «φακέλων ψηφοφορίας» προστίθεται η φράση «, όμοιων με αυτούς των υποπερ. βγ) και βε) της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 12,».

10. Στο πρώτο εδάφιο **της παρ. 4 του άρθρου 21 του σχεδίου νόμου**, η λέξη «αποστέλλουν» αντικαθίσταται από τη λέξη «αποστέλλει».

11. Στην **παρ. 1 του άρθρου 23 του σχεδίου νόμου**, η φράση «προθεσμίας της» αντικαθίσταται από τη φράση «ψηφοφορίας σύμφωνα με την».

12. Στο πρώτο εδάφιο **της παρ. 3 του άρθρου 25 του σχεδίου νόμου**, η λέξη «κλείνονται» αντικαθίσταται από τη λέξη «οριστικοποιούνται».

13. Στο πρώτο εδάφιο **της παρ. 4 του άρθρου 25 του σχεδίου νόμου**, η φράση «όλοι οι προηγούμενοι» αντικαθίσταται από τη φράση «τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου της παρ. 3».

14. Στην **παρ. 2 του άρθρου 28 του σχεδίου νόμου**, η φράση «την ημέρα έκδοσης» αντικαθίσταται από τη φράση «την επομένη της ημέρας έκδοσης».

15. Στην **παρ. 1 του άρθρου 32 του σχεδίου νόμου**, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: **α)** Στο πρώτο εδάφιο, μετά από τη φράση «διερμηνεία νοηματικής γλώσσας» προστίθεται η φράση «στο ένα έκτο (1/6) της οθόνης» **και β)** προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής: «Ειδικά τα μηνύματα του πρώτου εδαφίου συνοδεύονται υποχρεωτικά από διερμηνεία νοηματικής γλώσσας στο ένα έκτο (1/6) της οθόνης και υποτιτλισμό.».

16. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου **της παρ. 2 του άρθρου 32 του σχεδίου νόμου**, μετά από τη φράση «στη νοηματική γλώσσα» προστίθεται η φράση «στο ένα έκτο (1/6) της οθόνης».

17. Στον **τίτλο του άρθρου 35 του σχεδίου νόμου**, στον πίνακα περιεχομένων και στο κείμενο του σχεδίου νόμου, διαγράφονται οι λέξεις «και εφόρων».

18. Στην **παρ. 1 του άρθρου 36 του σχεδίου νόμου**, μετά από τη φράση «ηλεκτρονικής αποστολής δικαιολογητικών» προστίθεται η φράση «, ζητήματα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

19. Στο **άρθρο 36 του σχεδίου νόμου**, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: **α)** μετά από την παρ. 6, προστίθεται νέα παρ. 7 ως εξής : «7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών δύναται να ορίζεται κάθε τεχνική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των παρ. 4 έως 6 του άρθρου 21.» **και β)** οι παρ. 7 και 8 αναριθμούνται ως παρ. 8 και 9, αντίστοιχα.

20. Στην εσωτερική παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 4765/2021 (Α΄ 6), **του άρθρου 42 του σχεδίου νόμου,** η φράση «α) δοκιμασία δεξιοτήτων και εργασιακής αποτελεσματικότητας ή β) εξέταση γνώσεων» αντικαθίσταται από τη φράση «α) εξέταση γνώσεων ή β) δοκιμασία δεξιοτήτων και εργασιακής αποτελεσματικότητας».

21. Στο **άρθρο 43 του σχεδίου νόμου**, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: **α)** η φράση «προστίθεται εδάφιο» αντικαθίσταται από τη φράση «προστίθενται εδάφια», **β)** στο εσωτερικό εδάφιο, το οποίο προστίθεται προτελευταίο στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4765/2021 (Α' 6), η φράση «δύναται να περιορίζεται» αντικαθίσταται από τη λέξη «προβλέπεται» και **γ)** στο εσωτερικό εδάφιο, το οποίο προστίθεται τελευταίο στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4765/2021, μετά από τη φράση «μικρότερος από 50» προστίθεται η φράση «ούτε μεγαλύτερος από 120».

22. Στον **τίτλο του άρθρου 46 του σχεδίου νόμου**, στον πίνακα περιεχομένων και στο κείμενο του σχεδίου νόμου, ο αριθμός «50» αντικαθίσταται από τον αριθμό «58».

23. Στο πρώτο εδάφιο της εσωτερικής παρ. 10 του άρθρο 58 του ν. 4765/2021 (Α' 6), **του άρθρου 46 του σχεδίου νόμου**, η φράση «κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος» αντικαθίσταται από τη φράση «κατά την 31η.12.2023».

24. Στο δεύτερο εδάφιο της εσωτερικής παρ. 1 του άρθρου 6Α του ν.3852/2010 (Α' 87), **του άρθρου 50 του σχεδίου νόμου**, η υποπερ. «αβ)» αντικαθίσταται από την υποπερ. «αα)».

Αθήνα, 22 Ιανουαρίου 2024

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους συμμετέχοντες στον πλούσιο αυτό διάλογο, τους εισηγητές όλων των κομμάτων, τους Βουλευτές, τους φορείς και να απευθύνω ευχαριστίες πέρα από τον κύριο Υπουργό και στον Γενικό Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης κ. Νάσο Μπαλέρμπα, στον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας κ. Κώστα Γκιουλέκα, σε όλους τους συνεργάτες μας στο Υπουργείο Εσωτερικών για αυτή την εντατική και ποιοτική δουλειά.

Η ευρεία συναίνεση επί της αρχής αποτελεί ένα ιδιαιτέρως θετικό μήνυμα αφού αποδεικνύει ότι για μια μεγάλη δημοκρατική αλλαγή μπορούμε να λειτουργήσουμε πέρα και πάνω από μικροκομματικές αντιπαραθέσεις, πέρα και πάνω από κόμματα, και είναι βέβαιο ότι το μήνυμα που εκπέμπει την τελευταία εβδομάδα το Κοινοβούλιο προς τους Έλληνες πολίτες είναι ένα μήνυμα σύνθεσης, ένα μήνυμα αισιοδοξίας, ένα μήνυμα παρακίνησης για την αξιοποίηση της δυνατότητας της επιστολικής ψήφου και της ενίσχυσης της συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης και η Κυβέρνηση θεωρούμε ότι η συζήτηση αυτού του νομοσχεδίου και η συναίνεση που επετεύχθη την περασμένη εβδομάδα ανοίγει τον δρόμο για μία ακόμη μεγάλη αλλαγή, για ένα ακόμη βήμα ενίσχυσης της συμμετοχής και της δημοκρατίας: την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου για τους Έλληνες πολίτες που ζουν στο εξωτερικό όχι μόνο στις ευρωεκλογές, όχι μόνο στα δημοψηφίσματα, αλλά και στις εθνικές εκλογές.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Έχουμε σήμερα την ιστορική ευκαιρία, αλλά και την ιστορική ευθύνη να διασφαλίσουμε όλοι μαζί την ισότιμη μεταχείριση των Ελλήνων του εξωτερικού και στις εθνικές εκλογές. Έχουμε την ευκαιρία να αποκαταστήσουμε και στις εθνικές εκλογικές αναμετρήσεις την ισότητα στο δικαίωμα ψήφου για τους Έλληνες πολίτες του εξωτερικού, αίροντας τα πραγματικά εμπόδια στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, να δημιουργήσουμε μία ακόμη πιο ισχυρή γέφυρα, όπως μας είπαν και οι εκπρόσωποι των απόδημων Ελλήνων κατά την ακρόαση φορέων στην επιτροπή, μία ακόμη πιο ισχυρή γέφυρα που ενώνει τους συμπολίτες μας με την Ελλάδα, ενισχύει την κοινή μας πορεία. Κρατούμε ακόμη πιο κοντά στην πράξη την Ελλάδα που ζει εκτός συνόρων, την Ελλάδα που ζει και δημιουργεί με το βλέμμα και τη σκέψη στη μητέρα πατρίδα, που θέλει και δικαιούται να έχει λόγο για την πολιτική κατάσταση στη χώρα μας, χωρίς εμπόδια και χωρίς περιορισμούς.

Έχουμε την ευκαιρία να ενισχύσουμε ακόμη περισσότερο τους δεσμούς των Ελλήνων που ζουν στο εξωτερικό με την πατρίδα μας, με τεράστια οφέλη για τη χώρα μας. Αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προβλέπει η τροπολογία που καταθέτουμε - παρακαλώ, την καταθέτω για τα Πρακτικά- και η οποία ναι, απαιτεί την ψήφο τουλάχιστον διακοσίων Βουλευτών για να ισχύσει, σύμφωνα με τις επιταγές του Συντάγματος. Πρόκειται για ένα δημοκρατικό χρέος, για μια ιστορική ευκαιρία και γι’ αυτό είναι και μεγάλη η ευθύνη που βαραίνει τον καθένα και την καθεμία από εμάς, τον κάθε Βουλευτή, πέρα και πάνω από κόμματα.

(Στο σημείο αυτό η Υπουργός Εσωτερικών κ. Νίκη Κεραμέως καταθέτει για τα Πρακτικά την προαναφερθείσα τροπολογία, η οποία έχει ως εξής:

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ - ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕ ΤΙΤΛΟ
«Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών»

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ Β'
ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΜΕ ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΗ ΨΗΦΟ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Άρθρο 1
Άσκηση εκλογικού δικαιώματος στις εθνικές εκλογές από εκλογείς εκτός επικρατείας

1. Σε περίπτωση διενέργειας βουλευτικών εκλογών, για τους εκλογείς που βρίσκονται εκτός επικρατείας εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος μέρους. Σε περίπτωση διενέργειας την ίδια ημέρα βουλευτικών εκλογών και ευρωεκλογών ή βουλευτικών εκλογών και εθνικού δημοψηφίσματος, τυχόν φάκελοι ψηφοφορίας για τις ευρωεκλογές ή για εθνικά δημοψηφίσματα που έχουν αποσταλεί πριν από τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος της παρ. 1 του άρθρου 31 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), περί του προεδρικού διατάγματος προκήρυξης γενικών βουλευτικών εκλογών, θεωρούνται άκυροι και δεν λαμβάνονται υπόψη.

2. Ως εκλογείς εκτός επικρατείας για τις διατάξεις του παρόντος μέρους νοούνται όσοι εκλογείς έχουν εγγραφεί στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εκλογέων επιστολικής ψήφου σύμφωνα με το άρθρο 8 και έχουν δηλώσει διεύθυνση αποστολής φακέλου επιστολικής ψήφου εκτός ελληνικής επικράτειας.

Άρθρο 2
Προσαρμογή προθεσμιών – Περιορισμός αποστολής φακέλων μόνο σε εκλογείς εκτός επικρατείας

1. Ειδικά για τη διενέργεια εκλογών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος μέρους:
α) Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής αίτησης για την εγγραφή, τη μεταβολή στοιχείων και τη διαγραφή από τους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους εκλογέων επιστολικής ψήφου ορίζεται η επόμενη ημέρα από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παρ. 1 του άρθρου 31 του π.δ. 26/2012 (Α' 57), περί του προεδρικού διατάγματος προκήρυξης γενικών βουλευτικών εκλογών.
β) Η προθεσμία της παρ. 1 του άρθρου 11 ορίζεται στις δώδεκα (12) ημέρες.
2. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 34 του π.δ. 26/2012, περί κατάρτισης συνδυασμών, η φράση «εντός επτά (7) ημερών» αντικαθίσταται από τη φράση «εντός έξι (6) ημερών» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Κάθε κόμμα, συνασπισμός συνεργαζόμενων κομμάτων και συνδυασμός ανεξάρτητων υποψηφίων, εντός έξι (6) ημερών από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 31, καταρτίζει και υποβάλλει τους συνδυασμούς του. Με τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας καταργείται η δυνατότητα δήλωσης νέων υποψηφιοτήτων ή μεταβολής κατατεθεισών.».

3. Η αποστολή των φακέλων σύμφωνα με το άρθρο 11 γίνεται μόνο στους εκλογείς εκτός επικρατείας.

Άρθρο 3
Περιεχόμενο ειδικών φακέλων ψηφοφορίας για τη διενέργεια εθνικών εκλογών

1. Ειδικά για τη διενέργεια εκλογών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος μέρους, το ψηφοδέλτιο των εθνικών εκλογών, όπως περιγράφεται στην παρ. 2 του άρθρου 12, δεν περιλαμβάνει ειδικό χώρο για την επιλογή υποψηφίων. Η ψήφος των εκλογέων εκτός επικρατείας υπολογίζεται μόνο ως προς τη δύναμη κάθε εκλογικού συνδυασμού για τις διαδικασίες της παρ. 1 του άρθρου 99 και των παρ. 1 έως 3 του άρθρου 100 του π.δ. 26/2012 (Α' 57). Για τον σκοπό αυτό η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή του άρθρου 101 του π.δ. 26/2012, περί Ανώτατης Εφορευτικής Επιτροπής και αρμοδιοτήτων αυτής, συμπεριλαμβάνει τον πίνακα αποτελεσμάτων του άρθρου 27 του παρόντος στην εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού.

2. Σε περίπτωση διενέργειας την ίδια ημέρα βουλευτικών εκλογών και ευρωεκλογών ή βουλευτικών εκλογών και εθνικού δημοψηφίσματος, για κάθε εκλογική διαδικασία (εθνικές εκλογές, ευρωεκλογές, εθνικό δημοψήφισμα) οι ειδικοί φάκελοι ψηφοφορίας περιέχουν τα ψηφοδέλτια κάθε εκλογής και ίσο αριθμό φακέλων ψηφοφορίας. Οι κατά την παρ. 3 και 4 του άρθρου 36 αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών εκδίδονται για κάθε εκλογική αναμέτρηση που διεξάγεται την ημέρα εκείνη.

Άρθρο 4
Καταργούμενες διατάξεις

Τα άρθρα 1 έως 24 του ν. 4648/2019 (Α' 205), περί διευκόλυνσης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων που βρίσκονται εκτός ελληνικής επικράτειας, καταργούνται.

Άρθρο 5
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος μέρους αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Τα άρθρα του μέρους αυτού εφαρμόζονται από τις αμέσως επόμενες γενικές βουλευτικές εκλογές, οποτεδήποτε και αν αυτές διεξαχθούν, τηρουμένων των προϋποθέσεων της παρ. 4 του άρθρου 51 του Συντάγματος, περί άσκησης του εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς που βρίσκονται έξω από την Επικράτεια, ήτοι της υπερψήφισης του παρόντος άρθρου από την πλειοψηφία των δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών.

Αθήνα, 22 Ιανουαρίου 2024

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

KONSTANTINOS CHATZIDAKIS
22.01.2024 17:10

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

GEORGIOS GERAPETRITIS
22.01.2024 15:51

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

NIKI KERAMEOS
22.01.2024 15:44

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

GEORGIOS FLORIDIS
22.01.2024 16:02

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

THEODOROS LIVANIOS
22.01.2024 15:37

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ήδη κόμματα της Συμπολίτευσης και της Αντιπολίτευσης, που αριθμούν πάνω από διακόσιους τριάντα Βουλευτές, έχουν τοποθετηθεί θετικά σχετικά με την επιστολική ψήφο για Έλληνες του εξωτερικού στις ευρωεκλογές. Γιατί, λοιπόν, όχι και στις εθνικές εκλογές;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Βουλή των Ελλήνων έχει την ιστορική ευκαιρία και την ιστορική ευθύνη να εγκρίνει με τη μέγιστη δυνατή συναίνεση ένα σχέδιο νόμου που αίρει κάθε πραγματικό και κάθε πρακτικό εμπόδιο στην άσκηση του δικαιώματος ψήφου των Ελλήνων πολιτών όπου και αν κατοικούν, όπου κι αν βρίσκονται. Η κατάθεση του νομοσχεδίου, αλλά και η κατάθεση της τροπολογίας για την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου στις εθνικές εκλογές για τους Έλληνες πολίτες που ζουν στο εξωτερικό, με ρυθμίσεις που δημιουργούν προϋποθέσεις ενίσχυσης της συμμετοχής και άρα ενίσχυσης της αντιπροσωπευτικότητας και εμβάθυνσης της δημοκρατίας, συνιστά, κατά τη γνώμη μας, χρέος της πολιτείας απέναντι στους πολίτες και στο δικαίωμα της ψήφου. Η υπερψήφιση του νομοσχεδίου και της τροπολογίας με την ευρύτερη δυνατή συναίνεση θα αποτελέσει ένα σημαντικό μήνυμα πολιτικού εκσυγχρονισμού, ένα δείγμα πολιτικής ωριμότητας και διάθεσης να πράξουμε το δημοκρατικά αυτονόητο, πέρα και πάνω από κομματικές αντιθέσεις, πέρα και πάνω από διαφορές, πέρα και πάνω από κόμματα και χρώματα, να αποδείξουμε όλοι μαζί ότι σε θέματα δημοκρατίας είναι πολλά περισσότερα αυτά που μας ενώνουν από αυτά που μας χωρίζουν.

Στις ευρωεκλογές του 2024, πενήντα χρόνια μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας στη χώρα μας, να μην υπάρχει κανένα εμπόδιο για τη συμμετοχή όλων των πολιτών σε Ελλάδα και εξωτερικό στην εκλογική διαδικασία. Πιστεύω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση σε αυτή τη δημοκρατική αλλαγή είναι η καλύτερη αφετηρία για τα επόμενα πενήντα χρόνια της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κυρία Υπουργέ.

Να αναφερθώ λίγο στη διαδικασία και μετά θα ζητήσει τον λόγο όποιος θέλει. Όπως ξέρετε, έχουν κατατεθεί από τέσσερις Κοινοβουλευτικές Ομάδες αντιρρήσεις συνταγματικότητας επί του νομοσχεδίου: από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, της Ελληνικής Λύσης, της Νέας Αριστεράς και της Νίκης. Η συζήτηση, σύμφωνα με το άρθρο 100 του Κανονισμού της Βουλής, προβλέπει την ανάπτυξη από τους λέγοντες επί των αντιρρήσεων συνταγματικότητας για πέντε λεπτά και στη συνέχεια την ανάπτυξη από τον αντιλέγοντα από την Πλειοψηφία. Και βεβαίως έχουν το δικαίωμα να πάρουν τον λόγο και οι Πρόεδροι των Κοινοβουλευτικών Ομάδων, αλλά και οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι.

Πριν, λοιπόν, ξεκινήσουμε έτσι όπως έχουμε ανακοινώσει, έχουν ζητήσει τον λόγο κάποιοι Κοινοβουλευτικοί, φαντάζομαι επί της διαδικασίας.

Τον λόγο έχει πρώτος ο κ. Κατρίνης.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Δυστυχώς, η Υπουργός με όλα όσα ειπώθηκαν και στις προηγούμενες συνεδριάσεις των επιτροπών, αλλά και σήμερα στην Ολομέλεια απέδειξε με έναν πρωτοφανή κυνισμό και πολιτικό μικροτακτικισμό ότι τα θεωρεί όλα αντικείμενα συσχετισμών, υπολογισμών και μικροπολιτικών επιδιώξεων.

Εμείς είπαμε ότι θέλουμε να υπάρχει συναίνεση στη διαδικασία της συζήτησης σε ένα ζήτημα που θα έπρεπε να ενώνει τις πτέρυγες της Βουλής και να προκύπτει ως προϊόν διακομματικής συναίνεση. Και ζητήσαμε -αν είστε έτοιμοι, γιατί μάλλον δεν είστε έτοιμοι ως Κυβέρνηση- να συζητήσουμε. Αποδεχτείτε λοιπόν τη δική μας τροπολογία, να μπει στο νομοσχέδιο και να τεθεί σε συζήτηση και ψήφιση.

Αντ' αυτού, όχι μόνο φοβάστε τον διάλογο και την άλλη άποψη που είναι τεκμηριωμένη, ενώ το ΠΑΣΟΚ εμπράκτως και επωνύμως και επισήμως αποδεικνύει ότι, ναι, θέλει να αρθούν τα εμπόδια και να ψηφίσουν όλοι όσοι έχουν αντικειμενική δυσκολία να ψηφίσουν, έρχεστε, χωρίς να έχετε προϊδεάσει επ' αυτού σε όλες τις συνεδριάσεις της επιτροπής, να καταθέσετε τροπολογία. Διότι, βλέπετε, με τους υπολογισμούς που κάνετε εκεί στα γραφεία και τα νουμεράκια βγαίνουν δεν βγαίνουν -θα φανεί αυτό βέβαια, θα το δούμε- έρχεστε και βάζετε θέμα επέκτασης της διάταξης και για τις εθνικές εκλογές.

Αυτή είναι η σοβαρή στρατηγική την οποία έχει, κύριε Πρόεδρε, η Κυβέρνηση και ο σεβασμός στους απόδημους συμπατριώτες μας και στους πολίτες οι οποίοι έχουν αντικειμενικό πρόβλημα να συμμετάσχουν στις εκλογικές αναμετρήσεις; Με αυτόν τον τρόπο αποκαθιστούμε την αξιοπιστία της πολιτικής έναντι των πολιτών; Με αυτόν τον τρόπο δείχνουμε ότι έχει ωριμάσει το πολιτικό σύστημα και επιδιώκει συναινέσεις μέσα από την επιδίωξη του κοινού καλού και όχι μικροπολιτικών επιδιώξεων;

Θέλω να πιστεύω ότι η Κυβέρνηση θα σκεφτεί, πολύ σοβαρά, τον τρόπο με τον οποίον αντιμετωπίζει αυτό το νομοσχέδιο και με τον τρόπο με τον οποίο εκτιμά τη στάση των κομμάτων από την αρχή μέχρι και την ώρα που ανέβηκε στο Βήμα η κυρία Υπουργός θεωρώντας ότι μπορεί να αιφνιδιάζει τα κόμματα ή την Εθνική Αντιπροσωπεία.

Αν λοιπόν θέλετε όντως να αρθούν τα εμπόδια και θέλετε να υπάρχει μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση, αποδείξτε το στην πράξη, σεβαστείτε τη διαδικασία του Κοινοβουλίου και εισάγετε προς συζήτηση την τροπολογία, που σας καταθέσαμε για να δούμε με επιχειρήματα ποιος έχει δίκιο και ποιος όχι.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο έχει τώρα ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Αριστεράς κ. Ηλιόπουλος.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι αισθάνομαι την ανάγκη να δώσω συγχαρητήρια στην Κυβέρνηση. Αυτό το οποίο ζούμε αυτή τη στιγμή μετά την κατάθεση της τροπολογίας είναι ένας αριστοτεχνικός σχεδιασμός για τον οποίο σας έδωσαν τη δυνατότητα τα κόμματα της αντιπολίτευσης που παγιδεύτηκαν στους σχεδιασμούς σας για την ψηφοφορία για την επιστολική ψήφο στις ευρωεκλογές.

Επιτρέψτε μου όμως να πω ότι αποδεικνύονται περίτρανα, και δυστυχώς δείχνετε πόσο δίκιο είχε ο εισηγητής μας πριν από λίγο σε όσα είπε, τα βήματά σας για μια αυταρχική δημοκρατία, τα βήματά σας απέναντι σε μια διαδικασία, στις ελάχιστες ρυθμίσεις που είχε προβλέψει ο συνταγματικός νομοθέτης πρώτα απ' όλα για να μειώνονται οι μηχανισμοί πίεσης που υπάρχουν απέναντι στην ψήφο. Δεν έχουμε ξεχάσει την εικόνα κορυφαίου Υπουργού σας δίπλα σε εργοδότη ο οποίος απειλούσε τους εργαζόμενους για το τι θα ψηφίσουν. Είναι πολύ πρόσφατη αυτή η εικόνα για να ξεχάσουμε τις απειλές απέναντι σε εργαζόμενους.

Είναι ξεκάθαρο ότι θέλετε να δώσετε περισσότερη εξουσία σε μηχανισμούς πίεσης είτε εργοδοτικούς, είτε πελατειακούς, είτε οποιονδήποτε άλλο τέτοιο μηχανισμό. Είναι πραγματικά προσβολή και πραξικόπημα να φέρνετε τέτοια τροπολογία για τις εθνικές εκλογές, να φαίνεται ως τροπολογία χωρίς καν να έχει συζητηθεί.

Βέβαια, τη δυνατότητα για να κάνετε εσείς αυτό το πραξικόπημα και αυτή την προσβολή σας την έδωσαν πρώτα από όλα ο ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ οι οποίοι έδωσαν τόσο εύκολα και γενναιόδωρα τη συναίνεσή τους στον σχεδιασμό σας.

Είναι αδιανόητο μια τέτοια τροπολογία να έρχεται με αυτόν τον τρόπο εδώ για ένα τόσο κορυφαίο ζήτημα. Μια απορία έχω μόνο: Τώρα το σκεφτήκατε; Τώρα το σχεδιάσατε; Γιατί δεν το είχατε επί της αρχής στο νομοσχέδιο; Θεωρείτε ότι μέσα στο Κοινοβούλιο θα νομοθετούμε με τρικ και με κολπάκια; Με αυτόν τον τρόπο θα προχωρήσετε τη διαδικασία;

Το λέμε ξεκάθαρα, το πρώτο πράγμα το οποίο χρειάζεται για να τιμήσουμε τα πενήντα χρόνια της Ελληνικής Δημοκρατίας είναι να ορθωθεί ανάστημα απέναντι στην αυταρχική δημοκρατία, που οικοδομεί η Νέα Δημοκρατία, απέναντι στην αυταρχική δημοκρατία και το σχέδιο του κ. Βορίδη για τις θεσμικές παρεμβάσεις για να μην ξανασυμβεί ατύχημα και κυβερνήσει ξανά η Αριστερά, απέναντι σε μια αυταρχική δημοκρατία που έχει φτά-

σει μέσα από το γραφείο του Πρωθυπουργού να παρακολουθείται το μισό Υπουργικό Συμβούλιο, να παρακολουθούν τα τηλέφωνά σας και να μην κάνετε τίποτα γι' αυτό, να μην έχετε καν το θάρρος να προστατεύσετε τον εαυτό σας από παράνομες παρακολουθήσεις ακόμα και της ίδιας της προσωπικής σας ζωής. Γιατί εκεί έχετε φτάσει τον εξευτελισμό της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας.

Να είναι ξεκάθαρο σε όλες και όλους ότι εμείς δεν θα είμαστε συμμέτοχοι σε αυτό το έγκλημα και θα κάνουμε τα πάντα για να το αποτρέψουμε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο έχει τώρα ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ κ. Ξανθόπουλος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Υπάρχει σειρά ή δεν υπάρχει, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Με τον χρόνο, όπως ζήτησαν τον λόγο, κύριε Χήτα. Τελειώνουμε αμέσως. Άλλωστε, ο κ. Ξανθόπουλος προηγείται.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν παύετε να μας εκπλήσσετε, κύριοι της Κυβέρνησης. Και είναι εξαιρετικό το γεγονός ότι ακόμη και στην υποψία της αρχικής συναίνεσης, σε ένα ζήτημα που απασχολεί όλον τον Ελληνισμό, το μεταφέρετε, το μεταλλάσσετε σε ένα επικοινωνιακό τρικ μικροκομματικής αντίληψης και ένα κορυφαίο ζήτημα για το ποιος εκλέγει, με ποιες προϋποθέσεις εκλέγει, το υποβιβάζετε σε μια τροπολογία την οποία προπετώς παραδίδετε στους στενογράφους της Βουλής.

Σας έχουμε κάνει συγκεκριμένες τροπολογίες για το πώς μπορεί αυτό που φέρατε να βελτιωθεί και τις οποίες αγνοείτε. Ωραία λοιπόν να επανακαταθέσουμε κι εμείς τη δική μας τροπολογία για την εκλογή των εκπροσώπων του εξωτερικού με περιφέρειες για να δούμε αν τους θέλετε εκλογικό κοινό ή τους θέλετε όντως εκλογείς με δικαιώματα έκφρασης.

Αυτό που κάνατε, κυρία Υπουργέ, ουσιαστικά δυναμιτίζει τα ψήγματα φερεγγυότητας, που προσπαθούσε να οικοδομήσει η πρότασή σας, γιατί ακριβώς ενώ είναι ένα μείζον ζήτημα στο οποίο ήρθαμε με σωρεία προτάσεων -ψηφίσαμε «ναι» επί της αρχής-, εσείς ουσιαστικά το θεωρείτε ως εφαλτήριο για να επεκτείνετε αυτή τη διαδικασία σε πράγματα τα οποία δεν έχουμε συζητήσει. Είναι αδιανόητο από πλευράς της Υπουργού του κορυφαίου Υπουργείου να διαχειρίζεται ζητήματα εκλογής με αυτόν τον τσαπατσούλικο και προφανώς αμιγώς επικοινωνιακό τρόπο.

Ακούστε να δείτε. Έχουμε δώσει δείγματα γραφής ως ΣΥΡΙΖΑ όντας κυβέρνηση και όντας Αντιπολίτευση. Αυτά τα αίσχη που κάνατε ως αντιπολίτευση, να κατεβάζετε τον κόσμο στους δρόμους είτε για τη Συμφωνία των Πρεσπών, είτε για να οικοδομήσετε ένα αντι-ΣΥΡΙΖΑ μέτωπο, εμείς προσπαθούμε να τα αντικρούσουμε με γνώση, τεκμηρίωση, πολιτικό λόγο και λαϊκή κινητοποίηση. Αυτά που κάνετε εντός Κοινοβουλίου, σάς απομονώνουν από μια μεγάλη μερίδα του πολιτικού φάσματος, ακριβώς διότι αντιμετωπίζετε τα μείζονα προβλήματα της Ελληνικής Δημοκρατίας με ένα αμιγώς τυχοδιωκτικό τρόπο.

Ξέρουμε, πολύ καλά, ότι υπάρχει πρόβλημα συμμετοχής των πολιτών, ξέρουμε, πολύ καλά, ότι δεν το λύνει η επιστολική ψήφος, είναι ένα ψήγμα, μια ψηφίδα, ένα βήμα στην προσπάθεια να αντιμετωπιστεί και έρχεστε με αυτόν τον τρόπο, ενώ έχουμε οικοδομήσει μια στοιχειώδη συναίνεση στο μείζον που αποτελεί και απαίτηση και αίτημα λαϊκό, και συμπεριφέρεστε με έναν τρόπο «για να δούμε τώρα που ψηφίσατε για τους απέξω, θα ψηφίσετε και για τους μέσα»; Αυτό μας λέτε. Εν πάση περιπτώσει, οι έξω να ψηφίσουν για τους μέσα. Αυτό μας λέτε, κυρία Υπουργέ. Εντάξει, ακριβώς αυτό μας λέτε.

Λοιπόν, είναι αρκετός ο χρόνος που διανύθηκε. Είναι προφανής η αντίρρησή μας και η αντίδρασή μας επί της αρχής, κυρίως σε ό,τι αφορά τη συμπεριφορά της Κυβέρνησης, η οποία ακόμη μια φορά, αφού τσαλαπάτησε θεσμούς, αφού αγνόησε τις ανεξάρτητες αρχές, αφού έβαλε κατά του μεταπολιτευτικού συμβολαίου, προσπαθεί με λαθροχειρίες και τροπολογίες της τελευταίας στιγμής να υφαρπάξει τη συναίνεση όχι της αντιπολίτευσης, αλλά της κοινωνίας. Δεν θα το πετύχετε και είστε τραγικά μόνοι στην προσπάθεια αυτή.

Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Γκιόκας από το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδας και ακολουθεί η Ελληνική Λύση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Είναι προφανές ότι η Κυβέρνηση είναι σε πάρα πολύ δύσκολη θέση και αυτό που μόλις έκανε η κυρία Υπουργός, η κ. Κεραμέως, με έναν νομοθετικό αιφνιδιασμό, χωρίς να υπάρχει καμμία ενημέρωση ούτε στη συζήτηση στις επιτροπές, ούτε σήμερα, ούτε τις προηγούμενες μέρες που μεσολάβησαν μέχρι την Ολομέλεια, είναι απόδειξη και ομολογία αυτής της δύσκολης θέσης που βρίσκεστε και κυρίως για το γεγονός ότι επιχειρείτε με το συγκεκριμένο νομοσχέδιο και τις διατάξεις του να παρακάμψετε συνταγματικές αρχές. Και δεν είναι καθόλου τυχαίο, κύριε Πρόεδρε, ότι η κυρία Υπουργός επέλεξε να μιλήσει και να θέσει το ζήτημα της τροπολογίας λίγο πριν ξεκινήσει η συζήτηση επί της ένστασης αντισυνταγματικότητας, που καταθέσαμε και εμείς αλλά και τα υπόλοιπα κόμματα.

Δεύτερο ζήτημα. Είναι προφανές μετά την τελευταία εξέλιξη ότι αλλάζει ο χαρακτήρας της συζήτησης και αλλάζει ο χαρακτήρας του νομοσχεδίου. Μιλάμε πλέον για ένα άλλο νομοσχέδιο.

Συνεπώς εδώ τελειώνουνε τα «άλλα λόγια ν' αγαπιόμαστε» του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ και της Πλεύσης Ελευθερίας, οι οποίοι έδωσαν συναίνεση στην Κυβέρνηση Μητσοτάκη και της έδωσαν το δικαίωμα να ακολουθεί τέτοιες πρακτικές.

Εμείς τους καλούμε να αναθεωρήσουν την ψήφο τους και επί της αρχής στο ζήτημα του νομοσχεδίου και προφανώς να τοποθετηθούν και για την τροπολογία. Εμείς δηλώνουμε ότι την καταψηφίζουμε. Διαφορετικά, θα είναι συνεργοί και της πολιτικής και των πρακτικών της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης κ. Χήτας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Είστε και πονηρούληδες. Κάνετε τέτοια πράγματα σήμερα μέσα εδώ, ε; Απασφαλίσατε, κυρία Υπουργέ, πάνω στο Βήμα της Βουλής και κάτσατε εκεί στον θρόνο τώρα και ζυγίζετε αντιδράσεις.

Καλά, εσείς καλά κάνετε, βρίσκετε και τα κάνετε, γιατί απέναντί σας δεν έχετε ούτε Αξιωματική Αντιπολίτευση ούτε το τρίτο κόμμα, τίποτα. Εδώ συγκυβερνάτε οι τρεις σας. Τα ψηφίζετε όλα μαζί, τους παγιδεύετε.

Συγγνώμη, να ρωτήσω κάτι; Απευθύνομαι στον ΣΥΡΙΖΑ. Αφήστε τη Νέα Δημοκρατία. Η Νέα Δημοκρατία είναι αυτή. Τι δεν καταλαβαίνετε; Προς τι η έκπληξη σήμερα και η απορία; Αμάν τι μας κάνατε, λέει, πισώπλατο μαχαίρωμα. Σοβαρά; Ποιους εμπιστεύεστε, τον λύκο ντυμένο πρόβατο; Αλήθεια τώρα; Ξαφνικά μείνατε άφωνοι; Τι έγινε;

Πού είναι η εμπιστοσύνη που δείχνετε, κύριοι του ΠΑΣΟΚ, που πάτε χέρι-χέρι και δεν θα ψηφίσετε και αυτό που θα ψηφίζατε; Προλαβαίνετε να το αλλάξετε. Σας το είπα, κύριε Δουδωνή, στον διάδρομο, πάρτε το αλλιώς, προλαβαίνετε να το αλλάξετε. Μην γελάτε. Και εσάς στον ΣΥΡΙΖΑ. Αλλάξτε το.

Εσείς νομίζετε ότι το διακύβευμα -και απευθύνομαι αυτήν τη στιγμή στους Έλληνες πολίτες- αγαπητοί συνέλληνες και συνελληνίδες, εσείς νομίζετε ότι το ερώτημα είναι αν θέλουμε να ψηφίζουν οι Έλληνες ή όχι στο εξωτερικό και εμείς είμαστε ανόητοι και θα πούμε όχι; Εδώ μιλάμε για πονηριές! Δεν μιλάμε για Κυβέρνηση, μιλάμε για μαγειρείο! Μαγειρεύουν όπως ακριβώς τα θέλουνε και ψάχνουνε Αγαθοκλήδες πολιτικούς για να τους παρασύρουν και να τους πάρουν μαζί τους. Ψάχνουν αγαθούς πολιτικά, να τους πάρουν μαζί τους. Μιλάμε για κοροϊδία.

Εμείς γιατί δεν ψηφίσαμε τον τελευταίο νόμο; Διότι είδαμε και το τυρί, είδαμε και τη φάκα, ενώ κάποιοι είδατε μόνο το τυράκι. Και τώρα που κάποιοι εδώ διαρρηγνύετε τα ιμάτιά σας, σκίζετε τα ρούχα σας και καταψηφίζετε, με τις δικές σας ψήφους συγκεντρώθηκε το διακόσια το πολυπόθητο και πέρασε εκείνο το νομοσχέδιο και πάνω σε εκείνο το νομοσχέδιο κάνουνε πάρτι τώρα. Το καταλάβατε;

Άρα ή είστε πολιτικά άπειροι, άρα και επικίνδυνοι, ή το κάνατε γιατί είστε δεκανίκια. Δεν υπάρχει άλλη εξήγηση. Δεν υπάρχει άλλη εξήγηση.

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

Χαίρομαι που αντιδράτε, δείχνει την ενοχή σας. Κατ' αρχάς δεν αναφερόμουν σε εσάς. Αναφερόμουν στους διπλανούς μου. Εσείς μην έχετε τη μύγα! Δεν αναφερόμουν σε εσάς. Αναφερόμουν στους διπλανούς μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Το σωστό είναι να απευθύνεστε στο Προεδρείο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Άρα έχετε τη μύγα, κύριε Ξανθόπουλε. Εγώ αλλού αναφερόμουν. Καλά που αντιδράτε κι εσείς και το ΠΑΣΟΚ. Δεν αναφερόμουν στο κομμάτι αυτό σε εσάς. Τελεία και παύλα. Δεν είπα εσάς πολιτικά άπειρους, εντάξει; Το ξεκαθαρίσαμε αυτό; Μην εξάπτεσθε!

Πάρτε τώρα τη φιλία, πάρτε την πολιτική συμμαχία, κάντε την αρχείο, κάντε την ένα ωραίο κάδρο στον τοίχο και να σας δω μέχρι την Τετάρτη, που θα ψηφιστεί το νομοσχέδιο αυτό, αν θα επιμείνετε στο να υπερψηφίσετε ή θα αλλάξετε στάση. Εμείς πάντως πολιτικά μειράκια δεν είμαστε και τον λύκο τον βλέπουμε και ας φοράει προβιά προβάτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο έχει τώρα από την Κοινοβουλευτική Ομάδα των Σπαρτιατών ο κ. Δημητριάδης.

ΠΕΤΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Μετά λύπης μου διαπιστώνω πως για ακόμα μια φορά έχουμε μια νομοτεχνική κουτοπονηριά από την Κυβέρνηση. Την τελευταία στιγμή φέρνει μια τροπολογία χωρίς καμμία διαβούλευση, χωρίς να ενημερώσει κανέναν, ούτε καν στις επιτροπές, έχοντας εξασφαλίσει τη συναίνεση δύο κομμάτων της Αντιπολίτευσης και ουσιαστικά για ένα τόσο σημαντικό θέμα όπως η επιστολική ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού στις εθνικές εκλογές.

Δυστυχώς για ακόμη μια φορά βλέπουμε έναν αιφνιδιασμό ο οποίος συνηθίζεται από την Κυβέρνηση. Μας έχει συνηθίσει κι άλλες φορές σε παρόμοιες τακτικές και δυστυχώς θέλοντας να εξασφαλίσει μια τεχνητή συναίνεση ουσιαστικά φέρνει μια τροπολογία χωρίς να έχει ενημερώσει κανέναν. Αυτό για μας είναι επιεικώς απαράδεκτο. Δείχνει μια κακοπιστία εκ μέρους της Κυβερνήσεως.

Και μάλιστα καλούμε όσα κόμματα συναίνεσαν στο νομοσχέδιο να αποσύρουν τη συναίνεσή τους. Ουσιαστικά η συναίνεση αυτή βασίστηκε σε λάθος δεδομένα, σε απόκρυψη δεδομένων. Πλέον αλλάζουν εντελώς τα δεδομένα της συζήτησης. Έχουμε ένα εντελώς διαφορετικό νομοσχέδιο.

Γι' αυτόν λοιπόν τον λόγο εμείς, γι' ακόμα μια φορά, καταδικάζουμε αυτή την απαράδεκτη στάση της Κυβερνήσεως και θέλουμε τα κόμματα της Αντιπολίτευσης, που συμφώνησαν αρχικά, να αποσύρουν πλήρως τη στήριξή τους. Τέτοιου είδους τακτικές για μας προσωπικά υποβιβάζουν το κοινοβουλευτικό έργο αλλά και το νομοθετικό έργο και ουσιαστικά εξευτελίζουν την νομοθετική διαδικασία. Γι' αυτόν λοιπόν τον λόγο εμείς καταδικάζουμε αυτήν την ενέργεια της Κυβέρνησης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο έχει ζητήσει η Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Πλεύσης Ελευθερίας κ. Κωνσταντοπούλου.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα τοποθετούμην επί της ένστασης αντισυνταγματικότητας, αλλά προέκυψε το ζήτημα της κατάθεσης της τροπολογίας της κυρίας Υπουργού, την οποία όμως δεν έχουμε πάρει στα χέρια μας. Περιμένουμε να την πάρουμε στα χέρια μας για να ενημερωθούμε για το περιεχόμενο.

Παρ' όλα αυτά πρέπει να διαπιστώσουμε κάποια αντικειμενικά δεδομένα. Πρώτο αντικειμενικό δεδομένο: Η τροπολογία είναι εκπρόθεσμη. Δεύτερο αντικειμενικό δεδομένο: Η τροπολογία αφορά κάτι διαφορετικό από το αντικείμενο του νομοσχεδίου, που είναι εκλογή Ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και ούτω καθεξής.

Σε όλη αυτή τη διάρκεια συζητάμε τον τρόπο διενέργειας των ευρωεκλογών κυρίως και δευτερευόντως των δημοψηφισμάτων και από πλευράς της Πλεύσης Ελευθερίας αποδείξαμε, όπως κάναμε και στη διαδικασία της άρσης των εμποδίων για τους συμπολίτες μας, τους συμπατριώτες μας, στο εξωτερικό, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν στην εκλογική διαδικασία, κάτι το οποίο θεωρούμε πράγματι μια κορυφαία κατάκτηση.

Η Πλεύση Ελευθερίας είναι πολύ περήφανη που ουσιαστικά παρακίνησε την Κυβέρνηση για να φέρει μια ώρα αρχύτερα αυτόν τον νόμο και που ψηφίστηκε αυτός ο νόμος και ούτε θα πάρουμε πίσω την άποψή μας και την τοποθέτησή μας, ότι οι συμπατριώτες μας στο εξωτερικό πρέπει να έχουν δικαίωμα ψήφου και πρέπει να διευκολύνονται στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος.

Έχουμε -όσο διαρκεί αυτή η συζήτηση επί της επιστολικής ψήφου για Έλληνες του εξωτερικού και του εσωτερικού στις ευρωεκλογές και στο δημοψήφισμα- εκφράσει πολύ συγκεκριμένες επιφυλάξεις και αντιρρήσεις για τον τρόπο που διαρθρώνεται η επιστολική ψήφος. Ειδικότερα μας βρίσκει αντίθετους και το έχουμε υπογραμμίσει -και σας καλώ κυρία Υπουργέ και κύριε Αναπληρωτή μέχρι το τέλος της διαδικασίας να το σκεφτείτε σοβαρά- έχουμε απόλυτη αντίθεση στην κατάργηση των εκλογικών τμημάτων εξωτερικού, εκεί όπου αυτά λειτουργούν εδώ και τόσα χρόνια για συμπολίτες μας, για συμπατριώτες μας που ασκούν το εκλογικό δικαίωμα στις ευρωεκλογές στα εκλογικά τμήματα, δηλαδή, στα Προξενεία. Αυτό δεν πρέπει να καταργηθεί ούτε να καταλυθεί. Και βεβαίως, έχουμε παρακινήσει την Κυβέρνηση να ιδρύσει διαδικασίες συγκρότησης εκλογικών καταλόγων εσωτερικού ετεροδημοτών και για τους φοιτητές και για τους εποχικά εργαζόμενους.

Κυρία Υπουργέ, με το κλείσιμο της ομιλίας σας εκφράσατε την πρόθεση της Κυβέρνησης να θεσμοθετήσει την επιστολική ψήφο -εάν σωστά κατάλαβα- για τους Έλληνες του εξωτερικού και για τις εθνικές εκλογές. Αυτό είναι ένα θέμα που μπορούμε κάλλιστα να το συζητήσουμε. Η Πλεύση Ελευθερίας πάλι τις ίδιες θέσεις θα εκφράσει, δεν θα αλλάξει, αλλά σίγουρα δεν μπορεί να συζητηθεί με αυτή τη διαδικασία. Σίγουρα, δηλαδή, δεν μπορεί να μπει ως τροπολογία και μάλιστα εκπρόθεσμη σε ένα νομοσχέδιο που έχει σημασία -το νομοσχέδιο με το οποίο για πρώτη φορά έρχεται η επιστολική ψήφος- με μία, ουσιαστικά, διαδικασία συνολικού αιφνιδιασμού.

Εγώ το λέω και δεσμεύομαι και ξέρετε ότι ό,τι λέω ισχύει. Τις ίδιες θέσεις που εκφράζουμε για την επιστολική ψήφο στις ευρωεκλογές και στα δημοψηφίσματα, τις ίδιες θα εκφράσουμε και για τις εθνικές εκλογές. Δεν θα αλλάξει η τοποθέτησή μας.

Όμως σίγουρα δεν μπορεί μία διαδικασία που αλλιώς έχει ξεκινήσει, αλλιώς έχει τεθεί υπ' όψιν των Ελλήνων πολιτών στη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης, αλλιώς έχει εξετασθεί στη διαδικασία των επιτροπών και της Βουλής, σίγουρα δεν μπορεί να μετατραπεί σε άλλου είδους διαδικασία, δηλαδή, σε διαδικασία εκλογικού νόμου -κατά το άρθρο 51 του Συντάγματος- με εκπρόθεσμη τροπολογία. Νομίζω ότι έτσι υποβιβάζεται και η σημασία του νομοσχεδίου που συζητάμε και αυτής της πρωτοβουλίας -που είναι σημαντική για πολλούς συμπολίτες μας- και τελικώς, εάν υπερισχύσει αυτή η τακτική, πολύ φοβάμαι ότι θα υποβαθμιστεί συνολικά και η αξία μιας πρωτοβουλίας που για πολλούς και πολλές συμπολίτες μας έχει σημασία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κυρία Πρόεδρε.

Τον λόγο έχει τώρα ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας κ. Πλεύρης.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, πραγματικά δεν μπορώ να καταλάβω τον πανικό και την οργή της Αντιπολίτευσης στην τοποθέτηση της κυρίας Υπουργού που μεταξύ άλλων προανήγγειλε και την τροπολογία που συνδέεται με την άσκηση του δικαιώματος των εκλογέων του εξωτερικού, κάνοντας χρήση του άρθρου 51 παράγραφος 4. Και βλέπω την αμηχανία σε πολλά κόμματα, γιατί δεν μπορούν να μιλήσουν για την ουσία της ρύθμισης.

Πάμε πρώτα απ' όλα στα επιχειρήματα τα οποία ακούστηκαν. Αναφέρονται σε δήθεν πραξικόπημα. Ακούστηκε «είναι αυτό κοινοβουλευτικό πραξικόπημα». Κοινοβουλευτικό πραξικόπημα όταν γίνεται χρήση και επίκληση άρθρου του Συντάγματος, δεν

μπορεί να υπάρχει. Εδώ πέρα πάμε να κάνουμε χρήση του άρθρου 51 παράγραφος 4 του Συντάγματος που ρητώς δίνει τη δυνατότητα επιστολικής ψήφου στις εθνικές εκλογές για τους εκλογείς εκτός Ελλάδος.

Ακούστηκε το επιχείρημα του αιφνιδιασμού. Αιφνιδιασμός σε τι, κύριοι συνάδελφοι; Σε κάτι που χρειάζονται διακόσιες ψήφοι; Αιφνιδιασμός θα ήταν να ερχόταν τελευταία στιγμή κάτι, το οποίο περνούσε με την πλειοψηφία που μπορεί να περάσει από την παρούσα Κοινοβουλευτική Ομάδα που στηρίζει την Κυβέρνηση, οπότε τότε θα λέγατε «μας αιφνιδιάσατε». Τώρα, αντιθέτως, είναι μια πράξη ευθύνης, γιατί η συζήτηση στο συγκεκριμένο άρθρο απαιτεί διακόσιους Βουλευτές. Και η κυρία Υπουργός το θέτει από την αρχή της συζήτησης σε μια τριήμερη διαδικασία που μπορεί να γίνουν οι συζητήσεις. Και να δούμε αν τα κόμματα, αυτά τα οποία έχουν πει, τα εννοούν ή τα λένε μόνο, προκειμένου να τα ακούν οι εκλογείς που βρίσκονται στο εξωτερικό όταν κάνουν τα ταξίδια τους, τις περιοδείες τους και τις διακοπές τους εν μέσω Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς, δήθεν επειδή ενδιαφέρονται για την ομογένεια.

Άκουσα τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο της Ελληνικής Λύσης που αναφέρθηκε για τυρί και φάκα. Είτε είδατε το τυρί είτε τη φάκα, πάντα πρέπει να είσαι ποντικός για να δεις το τυρί ή τη φάκα. Εδώ, λοιπόν, θα πρέπει να απαντήσει η Ελληνική Λύση αν ισχύει η δήλωση του Προέδρου της Ελληνικής Λύσης από αυτό εδώ το Βήμα στις 24 Ιουλίου που επί λέξη αναφέρει, σχετικά με τις θέσεις που έχει η Ελληνική Λύση ότι «είμαστε υπέρ της διευκόλυνσης του εκλογέα με επιστολική ψήφο». Άρα σε αυτό θα πρέπει να απαντήσετε και θα κληθείτε όταν έρθει η ώρα.

Συνεπώς πάμε στην ουσία. Μιλάμε για ένα νομοσχέδιο, το οποίο συνδέεται με την επιστολική ψήφο για τις ευρωεκλογές και πάνω σε αυτό αναπτύχθηκε μια ολόκληρη συζήτηση. Έχει ανοίξει, λοιπόν, αυτή η συζήτηση και υπάρχουν οι προϋποθέσεις, βάσει της διαδικασίας, όπως έχει έρθει, σε μια συνεπή τακτική, που ακολούθησε από την προηγούμενη κυβερνητική θητεία. Οποτεδήποτε βρίσκαμε, κύριε Πρόεδρε, συναινέσεις στο κομμάτι να μπορούν να διευκολυνθούν οι εκλογείς του εξωτερικού, προσπαθούσαμε να το εξαντλήσουμε.

Να θυμηθούμε ότι ξεκινήσαμε και δεχτήκαμε και Αναθεώρηση του Συντάγματος, όταν δεν υπήρχαν στην προηγούμενη Βουλή προϋποθέσεις. Και φέραμε ένα νόμο, ο οποίος δεν λειτούργησε, αλλά η Νέα Δημοκρατία ήταν συνεπής ότι ήθελε να δώσει αυτή τη δυνατότητα. Αμέσως μόλις έγιναν οι εκλογές και από τις προγραμματικές δηλώσεις όταν διαπιστώθηκε ότι υπήρχε η πλειοψηφία για να πάμε σε αυτή τη δυνατότητα, εξαντλήσαμε τις δυνατότητες και η παρούσα ηγεσία του Υπουργείου, ο Υπουργός και ο Υφυπουργός, έφεραν σχέδιο νόμου που δόθηκε για πρώτη φορά ακώλυτα η δυνατότητα στους εκλογείς Έλληνες του εξωτερικού να ψηφίσουν.

Και πλέον ερχόμαστε να ολοκληρώσουμε κάτι που ήταν πάγια θέση της Νέας Δημοκρατίας. Από τη στιγμή που υπάρχει η δυνατότητα των συναινέσεων των διακοσίων Βουλευτών, να λύσουμε και το θέμα της επιστολικής ψήφου. Και επειδή αναφέρετε το κομμάτι της τροπολογίας, η συζήτηση για την επιστολική ψήφο και τα τεχνικά σημεία γίνεται με μια μεγάλη διαβούλευση, η οποία υπήρξε. Προφανώς δεν επεκτείνεται αυτό το θέμα σε κατοίκους εσωτερικού.

Όμως, στους Έλληνες του εξωτερικού πάμε στην ουσία. Ποια είναι η διαφωνία σας; Δηλαδή θα σταθεί η θέση σας αποκλειστικά και μόνο στην τροπολογία, σε κάτι που έχετε τοποθετηθεί διαχρονικά ότι είναι στη σωστή κατεύθυνση; Ελάτε εδώ να πάτε στην ουσία της διαφωνίας.

Η ουσία λοιπόν της διαφωνίας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για να ολοκληρώσω την τοποθέτησή μου, είναι πάρα πολύ απλή, ότι είστε δίγλωσσοι. Άλλη γλώσσα έχετε στο εξωτερικό όταν πηγαίνετε στους Έλληνες και τους λέτε ότι θέλουμε ακώλυτα να σας λύσουμε τα προβλήματα και άλλη στο εσωτερικό.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Και σε τρεις μέρες από σήμερα θα κληθείτε να βρεθείτε απέναντι στις ευθύνες σας.

Εμείς ερχόμαστε και λέμε, αφού υπάρχει δυνατότητα, θέλουμε σήμερα να λύσουμε αυτό το πρόβλημα και για τους Έλληνες που μας ακούν από τη Νέα Υόρκη, από τη Γερμανία, από την Αυστραλία σε όλες τις ηπείρους της γης που βρίσκονται και είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και έχουν σχέση με τη μητέρα Ελλάδα, να μπορούν να ψηφίζουν ακώλυτα και στις εθνικές εκλογές. Και την Τετάρτη γι' αυτό θα κριθείτε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κι εγώ θα ήθελα τον λόγο.

ΤΑΣΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Θα έχετε αμέσως μετά τη δυνατότητα να ακουστείτε πάλι επί της συζητήσεως για τις αντιρρήσεις αντισυνταγματικότητας. Ακούστε λίγο. Ακούστηκαν όλες οι απόψεις. Τώρα θα ακουστεί η κυρία Υπουργός. Δεν ακούστηκε μόνο η Νίκη.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Μισό λεπτό μόνο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Κατρίνη, έχει γίνει η τοποθέτηση επί των ζητημάτων. Έχετε τοποθετηθεί.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Στην κυριολεξία, για μισό λεπτό θέλω τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Άμα δώσω σε εσάς μισό λεπτό, πρέπει να δώσω σε όλους.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Μίλησα τον λιγότερο χρόνο και θέλω μισό λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Όμως, οι παρεμβάσεις των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων είναι συγκεκριμένες. Υπήρξε η δυνατότητα να ακουστούν όλοι. Δεν ακούστηκε μόνο η Νίκη και θα ακουστεί τώρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, πρέπει να μας δοθεί η δυνατότητα να απαντήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Χήτα, μετά από πέντε λεπτά, θα έχετε ξανά τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ωραία. Εγώ θα σας δώσω τη δυνατότητα να έχετε τον λόγο, αλλά να ξέρετε ότι όλο αυτό είναι στις συνολικές δυνατότητες που έχετε επί της σημερινής συζητήσεως.

Ο κ. Κατρίνης θα κάνει τη δεύτερη παρέμβασή του, στη συνέχεια, ο κ. Χήτας τη δεύτερη παρέμβασή του.

Όμως, κύριε Κατρίνη, θα μου επιτρέψετε, πριν από όλο αυτό, να ακουστεί η Νίκη -που δεν ακούστηκε καθόλου- με την πρώτη της παρέμβαση, την οποία μόλις θα κάνει ο Κοινοβουλευτικός της Εκπρόσωπος.

Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΤΑΣΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητοί κύριοι της Κυβέρνησης, θα μου επιτρέψετε να πω ότι βρίσκεστε σε πανικό. Μόλις συνειδητοποιήσατε ότι είναι αντισυνταγματικός ο νόμος που φέρατε, μόνο και μόνο για να κερδίσετε τις εντυπώσεις, κάνατε αυτή την αντισυνταγματική πρόταση, που ξέρετε πάρα πολύ καλά ότι είναι πιο αντισυνταγματική από τον νόμο που φέρατε.

Εσείς, κύριε Πιερρακάκη, που γελάτε, θα ήθελα να μου πείτε...

(Θόρυβος - γέλωτες από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Συγγνώμη, σας μπέρδεψα με τον κ. Πιερρακάκη, κύριε Λιβάνιε. Ο κ. Λιβάνιος γελάει, λοιπόν!

Συγχωρείστε με. Δεν είναι και τόσο φοβερό!

Θέλω να μου πείτε ειλικρινά το εξής: Είναι δυνατόν να είστε μάστορες της ψηφιακής διακυβέρνησης και να μη μπορείτε να καθαρίσετε τους εκλογικούς καταλόγους, που είναι γεμάτοι πεθαμένους;

Ναι, εκκαθαρίστε τους εκλογικούς καταλόγους. Εξασφαλίστε τη μυστικότητα της ψηφοφορίας.

Εξασφαλίστε όλα αυτά τα οποία έχουμε προτείνει, κύριε Υπουργέ και μη γελάτε και εσείς, παρακαλώ. Εγώ δεν γέλασα. Σας άκουσα με μεγάλη προσοχή. Να εξασφαλίσετε όλα αυτά που σας προτείναμε στο υπόμνημά μας για το αδιάβλητο της ψηφοφορίας, για το ταυτόχρονο της ψηφοφορίας, όλα αυτά που προβλέπει το Σύνταγμα, να αναβάλετε φυσικά σήμερα τη συζήτηση για να έρθει σε διαβούλευση η τόσο σημαντική τροπολογία

που προτείνετε. Μετά, είμαστε πολύ ευχαρίστως εδώ -όλα τα κόμματα, αλλά η Νίκη σίγουρα- να κάτσουμε να τη συζητήσουμε.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο της Νίκης.

Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Κατρίνης.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Απλώς, θέλω να πω στον κ. Πλεύρη και μέσω αυτού στη Νέα Δημοκρατία, η οποία συνεχώς μας λέει πόσο μεταρρυθμιστική παράταξη είναι, ότι εσείς ήσασταν αυτοί οι οποίοι στο άρθρο του νομοσχεδίου λέγατε ότι, αν την ίδια μέρα έχουμε ευρωεκλογές και εθνικές εκλογές, δεν ισχύουν οι διατάξεις για επιστολική ψήφο, όπως προβλέπονται στον νόμο.

Εσείς το λέγατε, εσείς το καταργήσατε. Γιατί; Διότι είστε Τυχοδιώκτες, με ταυ κεφαλαίο. Διότι προσπαθείτε να χρησιμοποιήσετε τη συναίνεση για ίδιον μικροκομματικό όφελος. Αυτό, λοιπόν, σας χαρακτηρίζει, σας ακολουθεί. Υπήρχε μια συζήτηση του νομοσχεδίου μέχρι τις 18.10' και μια στάση. Από εκεί και πέρα, ο χρόνος παγώνει και ξεκινάμε από μηδενική βάση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Χήτας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Δεν θα έπαιρνα τον λόγο, κύριε Πρόεδρε, αλλά προκλήθηκα να απαντήσω στην αποκάλυψη «ουάου» του κ. Πλεύρη σήμερα, που πάγωσε το Κοινοβούλιο!

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΛΑΦΑΤΗΣ: Επισήμανση έκανε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Εγώ διαβάζω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πλεύρη, εκτός από προβλέψιμος...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Τον νόμο σας λέω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Επειδή ήξερα τι θα πείτε, είμαι έτοιμος. Άρα, είστε προβλέψιμος.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Θα σας τα πω όλα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Εκτός από προβλέψιμος, είστε και τσαπατσούλης, γιατί διαβάζετε τα μισά. Δεν είστε επιμελής.

Ο Πρόεδρός μας δεν έκανε δήλωση. Κάνετε λάθος.

Καταθέσαμε πρόταση νόμου για την επιστολική ψήφο, κύριε Πλεύρη, στις 21 Ιουλίου του 2023, γιατί όντως, θέλουμε να διευκολύνουμε τους Έλληνες ομογενείς, αλλά με ειλικρίνεια.

Όμως, εδώ υπάρχει μια δέσμη μέτρων στην πρόταση νόμου, την οποία δεν έχετε δει ποτέ. Τώρα σας έστειλε κάποιος στο κινητό «έκανε δήλωση ο Βελόπουλος και τάπωσε τον Χήτα» και το είπατε εσείς. Δεν είδατε, όμως, την πρόταση νόμου, όπου λέμε συγκεκριμένα πράγματα, ότι σύμφωνα με τον νόμο που ψηφίζεται από την πλειοψηφία του όλου αριθμού των Βουλευτών κ.λπ., που ζητάμε εκλογικές περιφέρειες εκτός επικράτειας, καταμέτρηση ψήφων, άμεσα εκλογικά τμήματα εκτός επικράτειας, Ευρωβουλευτές εξ αποδήμων.

Εμείς θέλουμε να φέρουμε και εδώ μέσα τους Έλληνες ομογενείς, να εκπροσωπούνται, όχι να τους χαϊδεύουμε μόνο τα αυτιά και να τους παίρνουμε την ψήφο.

Υπάρχει αυτή η πρόταση νόμου, λοιπόν και είναι μια δέσμη μέτρων. Δεν απομονώνουμε μόνο το κομμάτι της επιστολικής ψήφου, γιατί μας βολεύει. Θα μπαίνετε στην ουσία, βεβαίως! Και έχουμε καταθέσει πρόταση νόμου, την οποία ούτε καν είδατε στη Νέα Δημοκρατία, γιατί δεν σας ενδιαφέρει όχι εμάς, αλλά δεν ενδιαφέρει την Αντιπολίτευση γενικώς.

Και συγγνώμη, αλλά να πω κάτι; Αυτούς τους Τυχοδιώκτες -με ταυ κεφαλαίο- που είπατε, κύριε Κοινοβουλευτικέ Εκπρόσωπε του ΠΑΣΟΚ, τους εμπιστευτήκατε μέχρι τις έξι το απόγευμα και θα ψηφίζατε το νομοσχέδιο. Τώρα είναι τυχοδιώκτες; Μέχρι τις έξι τι ήταν; Αξιόπιστοι;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Λοιπόν, τον λόγο έχει η κυρία Υπουργός και ολοκληρώνεται αυτός ο κύκλος της συζήτησης.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πενήντα χρόνια σε αυτή την Αίθουσα συζητάμε για το αν διευκολύνουμε τους Έλληνες συμπολίτες μας που ζουν στο εξωτερικό στην άσκηση του ιερού αυτού δικαιώματός τους, στην άσκηση του δικαιώματος ψήφου. Πενήντα χρόνια συζητάμε για το ζήτημα αυτό. Και η αλήθεια είναι ότι η ιστορία της διευκόλυνσης της άσκησης του δικαιώματος ψήφου γράφεται σε διαδοχικά βήματα και γράφεται σε βήματα που υπερβαίνουν κόμματα και χρώματα.

Το 2019 ξεκίνησε ο συνάδελφός μου, ο Τάκης Θεοδωρικάκος, μια πολύ μεγάλη προσπάθεια για να διευκολυνθούν οι Έλληνες πολίτες του εξωτερικού στην άσκηση αυτή και προκειμένου να επιτευχθεί το απαραίτητο όριο των διακοσίων Βουλευτών, ναι, συντελέστηκε μια μεγάλη συναίνεση με περιορισμούς.

Το 2021, ο εξαίρετός επίσης συνάδελφός μας, ο Μάκης Βορίδης, ξεκίνησε μια προσπάθεια για να αρθούν όλοι οι νομικοί περιορισμοί.

Το 2023, ήρθε ξανά η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη και είπε «πάμε να κάνουμε το επόμενο βήμα και να άρουμε τους νομικούς αυτούς περιορισμούς». Αυτή η συζήτηση είναι μια συζήτηση δεκαετιών και πάμε βήμα-βήμα, ως πολιτικό σύστημα, για να αναγνωρίσουμε σε αυτούς τους Έλληνες συμπολίτες μας, οι οποίοι μας παρακολουθούν από όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης και οι οποίοι έχουν μια αγωνία. Η αγωνία τους είναι: Θα μπορέσουν και εκείνοι να εκφράσουν τη γνώμη τους; Θα μπορέσουν να το κάνουν με όρους που δεν θα τους αποκλείουν πρακτικά;

Την προηγούμενη εβδομάδα συντελέστηκε ένα πολύ σημαντικό βήμα. Απαντώ στο ερώτημα «γιατί τώρα;». Διότι την προηγούμενη εβδομάδα έγινε αυτό. Την προηγούμενη εβδομάδα εκφράστηκαν όλα τα κόμματα στη Βουλή και ναι, κόμματα που εκπροσωπούν πάνω από διακόσιους τριάντα Βουλευτές, με τις επιμέρους επισημάνσεις, παρατηρήσεις, αντιρρήσεις, όλα αυτά, αλλά σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα επιστολικής ψήφου για Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό, εξέφρασαν μια θετική στάση. Απλά τα πράγματα. Αυτό έγινε την περασμένη εβδομάδα. Εξέφρασαν, λοιπόν, μια θετική στάση.

Τι έπρεπε να κάνουμε; Να καθίσουμε παθητικά και να κάνουμε ότι δεν το είδαμε; Είναι κάτι σημαντικό και αυτό τιμά όχι τη Νέα Δημοκρατία, αλλά το Εθνικό Κοινοβούλιο, τα κόμματα συνολικά της Βουλής, το πολιτικό μας σύστημα. Έγινε, λοιπόν, αυτό την περασμένη εβδομάδα.

Ερχόμαστε, λοιπόν την αμέσως επόμενη μέρα, στην αρχή της συνεδρίασης μιας τριήμερης συζήτησης στη Βουλή ή για όσο χρειαστεί, κύριε Πρόεδρε και τι λέμε; Εφόσον θέλετε να διαμορφώνετε μια συναίνεση σε ό,τι αφορά την επιστολική ψήφο για Έλληνες εκλογείς του εξωτερικού στις ευρωεκλογές, γιατί όχι και στις εθνικές εκλογές; Είναι αυτονόητη η επέκταση μιας διευκόλυνσης που τη συζητάμε εδώ και πέντε δεκαετίες. Και ομόφωνα όλοι οι φορείς των αποδήμων την περασμένη εβδομάδα ξέρετε τι μας είπαν; Για όσους συναδέλφους δεν ήταν στην επιτροπή να σας πω εγώ. Οι περισσότεροι είπαν: «Καλά, στις ευρωεκλογές μια χαρά. Γιατί όχι και στις εθνικές;». Αυτό είναι το αυτονόητο το ερώτημα το οποίο εξέφρασαν οι φορείς.

Είναι δυνατόν να μιλάμε για πραξικόπημα τη χορήγηση επιστολικής ψήφου; Είναι δυνατόν να αναφερόμαστε σε αυταρχισμό, όταν μιλάμε για την άρση των πρακτικών εμποδίων στην άσκηση του δικαιώματος ψήφου; Και εδώ, ναι, υπάρχει ρητή αναφορά στο Σύνταγμα. Το λέμε ότι είναι ρητή η πρόβλεψη του Συντάγματος, άρθρο 51 παράγραφος 4, που προβλέπει πράγματι ενισχυμένη πλειοψηφία διακοσίων Βουλευτών. Ο καθένας και η καθεμιά μας κρίνεται.

Είμαστε, λοιπόν, στην αρχή μιας τριήμερης συζήτησης στην Ολομέλεια της Βουλής και το ερώτημα είναι πάρα πολύ απλό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι: Όσοι θέλουν οι Έλληνες συμπολίτες μας στο εξωτερικό να μπορούν να ψηφίζουν μέσω επιστολικής και στις εθνικές εκλογές θα ψηφίσουν «ναι» στην τροπολογία. Όσοι δεν θέλουν να αρθούν αυτά τα εμπόδια σε ό,τι αφορά τις εθνικές εκλογές θα ψηφίσουν «όχι» στην τροπολογία. Αν η τροπολογία δεν συγκεντρώσει διακόσιες ψήφους, δεν θα περάσει. Απλά τα πράγματα.

Όμως, να περιμένουμε άλλα πενήντα χρόνια, ενώ υπάρχει μια συναίνεση που υπερβαίνει κόμματα και χρώματα -και το ξαναλέω αυτό τιμά το Κοινοβούλιο, όχι κάποιο κόμμα- νομίζω θα ήταν λάθος εκ μέρους μας το να μην αδράξουμε αυτή την ευκαιρία προς όφελος του απόδημου ελληνισμού και προς όφελος της χώρας μας. Η χώρα μας έχει μόνο να κερδίσει, η πατρίδα μας

έχει μόνο να κερδίσει από το να συσφίξει έτι περαιτέρω τους δεσμούς αυτούς με τον πολύτιμο απόδημο ελληνισμό μας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, περνάμε τώρα στη συζήτηση για τις αντιρρήσεις συνταγματικότητας που κατατέθηκαν επί του σχεδίου νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 100 του Κανονισμού της Βουλής.

Τον λόγο έχει από την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, για να πει τους ισχυρισμούς της επί των αντιρρήσεων συνταγματικότητας, η κ. Κομνηνάκα.

Παρακαλώ, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Βεβαίως η αντίθεση του ΚΚΕ αφορά τον πυρήνα του νομοσχεδίου κυρίως για τη γενικευμένη και, σ' ό,τι αφορά τους εκλογείς του εξωτερικού, υποχρεωτική επιστολική ψήφο, με την οποία υλοποιείται μια συνολική στρατηγική, μια συνολική στρατηγική που διαμορφώνει παθητική πολιτική στάση αποξένωσης και αποστασιοποίησης από την ενεργητική συμμετοχή σε μια συλλογική εκλογική διαδικασία. Είναι αυτή η διαδικασία που δημιουργεί και σοβαρούς κινδύνους για το αδιάβλητο συνολικά της εκλογικής διαδικασίας. Και, ναι, αποτελεί πράγματι τομή, όπως είπε η κυρία Υπουργός, αλλά τομή αντιδραστική και επικίνδυνη.

Και βέβαια είναι πρόκληση τώρα. Γεμίσαμε εδώ το «πεφτοσυνεφάκηδες» και παραπλανημένους. Διότι ήταν αναμενόμενο μετά την αβάντα που έδωσε ο ΣΥΡΙΖΑ, το ΠΑΣΟΚ και η Πλεύση Ελευθερίας, η οποία βέβαια πιο συνειδητά λέει ότι «επιλέγω να το κάνω αυτό», άνοιξε η όρεξη της Κυβέρνησης και έφερε ως ήταν αναμενόμενο και τη διάταξη για τις εθνικές εκλογές -και να δούμε άμα η επόμενη δεν θα είναι και για τους εκλογείς του εσωτερικού, για τις εθνικές εκλογές- με τα ίδια επιχειρήματα που σέρνετε και που ψηφίζετε βέβαια σήμερα την επιστολική ψήφο.

Προκειμένου να δρομολογηθεί, λοιπόν, μια τέτοια αντιδραστική τομή, δεν διστάζει η Κυβέρνηση -το κάνει εξάλλου για πολλοστή φορά- να μετατρέψει σε κουρελόχαρτο κυριολεκτικά το ίδιο, το δικό σας το αστικό Σύνταγμα. Και αυτό βέβαια δεν αφορά τη διάταξη για διακόσιες ψήφους, που όντως σήμερα με αυτά που δηλώνουν συγκεντρώνονται, αλλά συνολικά την ίδια τη λογική της επιστολικής ψήφου.

Και μάλιστα, επειδή καταλαβαίνετε ότι η παραβίαση βασικών συνταγματικών αρχών, όπως αυτής της ταυτόχρονης διεξαγωγής των εκλογών, της αμεσότητας της καθολικότητας και μυστικότητας της ψηφοφορίας, αλλά και της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής θέλησης, που τελεί μάλιστα υπό την εγγύηση όλων των λειτουργών της πολιτείας που έχουν την υποχρέωση να τη διασφαλίζουν, κατά το άρθρο 52, επειδή καταλαβαίνετε ότι αυτές οι παραβιάσεις είναι τόσο εξόφθαλμες, σκαρφιστήκατε ένα άλλο αφήγημα ότι δήθεν οι ευρωεκλογές και το δημοψήφισμα δεν τελούν υπό τις εγγυήσεις του Συντάγματος και αυτές αφορούν μόνο τη διενέργεια των εθνικών εκλογών.

Αυτό σας το αφήγημα, λοιπόν, το κατέρριψε πανηγυρικά η έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής, που ακόμα και αν κάνει μια φιλότιμη προσπάθεια να δικαιολογήσει ορισμένα προβληματικά σημεία του νομοσχεδίου, δίνοντάς της και διεξόδους σε ορισμένα άρθρα, όμως, απαντάει καταφατικά και απολύτως ξεκάθαρα στο ζήτημα ότι οι παραπάνω συνταγματικές αρχές έχουν βεβαίως εφαρμογή και κατά τη διενέργεια ευρωεκλογών και του δημοψηφίσματος, όντας εκφάνσεις της δημοκρατικής κατά τα άλλα και αντιπροσωπευτικής αρχής ως οργανωτικές αρχές του πολιτεύματος. Αυτό λέει, κύριε Αναπληρωτή, η Επιστημονική Υπηρεσία.

Και βέβαια δεν θα μπορούσε αυτό να ήταν αλλιώς, αφού και η ίδια η απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που κυρώθηκε με τον νόμο του 2018, παραπέμπει για τη ρύθμιση όλων των θεμάτων εκλογικής διαδικασίας για τις ευρωεκλογές στα κράτη-μέλη, προφανώς με βάση και τις συνταγματικές τους αρχές, θέτοντας μόνο ακραία όρια σε ορισμένες ρυθμίσεις. Να, λοιπόν, πως καταρρέει το αφήγημα της Κυβέρνησης, με το οποίο επιχειρεί να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα.

Ποιες διατάξεις του νομοσχεδίου παραβιάζουν ευθέως τις παραπάνω αρχές;

Πρώτον, με το άρθρο 6 του σχεδίου νόμου, σε συνδυασμό με το άρθρο 8, καθορίζεται ως μοναδικός τρόπος άσκησης του εκλογικού δικαιώματος στις ευρωεκλογές για τους Έλληνες του εξωτερικού αυτό της επιστολικής ψήφου, ενώ επιτρέπεται και η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος στις ευρωεκλογές και για τους Έλληνες ψηφοφόρους εντός της ελληνικής επικράτειας με επιστολική ψήφο, εκτός από τη φυσική τους παρουσία. Δηλαδή παραβιάζετε ευθέως το άρθρο 51 παράγραφος 4 που εισάγει μοναδική εξαίρεση στην περίπτωση των Ελλήνων του εξωτερικού και μόνο για αυτούς. Δηλαδή εξ αντιδιαστολής σε καμμία περίπτωση δεν επιτρέπεται μια τέτοια ρύθμιση για τους εκλογείς στο εσωτερικό, και προβλέποντας μάλιστα δυνατότητα άσκησης και εκλογικού δικαιώματος, μέσω επιστολικής ψήφου, και όχι αποκλειστικό τρόπο εκλογής, αποκλείοντας δηλαδή, συνολικά την φυσική παρουσία στα εκλογικά τμήματα.

Δεύτερον, σε συνδυασμό του άρθρου 6 με τα άρθρα 4, 11 και 14, που προβλέπονται οι διάφορες προθεσμίες ανακήρυξης των συνδυασμών και αποστολής και παραλαβής του επιστρεφόμενου φακέλου, είναι εξόφθαλμο ότι παραβιάζεται και για τους Έλληνες που ψηφίζουν στο εσωτερικό η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών, διότι δίνεται η δυνατότητα να ψηφίζουν σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα, ακόμη και αν το αμβλύνετε από είκοσι σε δεκαπέντε ημέρες, δεν παύει να αποτελεί διαφορετική ημέρα ψηφοφορίας. Μάλιστα, έρχεστε και ουσιαστικά ανακοινώνετε με έναν τρόπο τις προθέσεις σας για να το κάνετε αυτό κανόνα. Και μάλιστα η κυρία Υπουργός ονειρεύεται, όπως ανέφερε, και κάλπη κατ' οίκον, να πηγαίνει η κάλπη σε κάθε σπίτι δηλαδή, γιατί όχι και να γενικευθεί η επιστολική ψήφος συνολικά.

Όμως, η αρχή της ταυτόχρονης διεξαγωγής της ψηφοφορίας προβλέπεται στο Σύνταγμα, όπως και αυτό το επισημαίνει η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής, ακριβώς για να εκφράσει την ενότητα και τον αδιαίρετο χαρακτήρα του εκλογικού σώματος. Δηλαδή πολύ απλά ότι ο καθένας που φτάνει στην κάλπη, θα έχει τον ίδιο χρόνο να παρακολουθήσει την προεκλογική περίοδο, τις θέσεις των κομμάτων, μέχρι να πάνε να ψηφίσουν όλοι μαζί την Κυριακή. Και να θυμίσουμε ότι υπήρχαν περιπτώσεις που δύο μέρες πριν τις εκλογές έγιναν διάφορες περίεργες δηλώσεις που καθορίζανε, αν θέλετε, και τη στάση κομμάτων σε πολύ συγκεκριμένα ζητήματα. Εκεί πραγματικά τι θα κάνουν οι εκλογείς; Θα αναζητήσουν την επιστολή που έχουν στείλει πίσω;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Ένα λεπτό θέλω ακόμα, κύριε Πρόεδρε.

Τρίτον, παραβιάζεται η αρχή της αμεσότητας και της μυστικότητας της ψήφου. Και η μεγαλύτερη ομολογία αυτής της παραδοχής αποτελεί η πρόβλεψη της υπογραφής υπεύθυνης δήλωσης από τον εκλογέα, με την οποία δηλώνει ότι η επιλογή των υποψηφίων έγινε από τον ίδιο. Αναγνωρίζετε δηλαδή και οι ίδιοι τον κίνδυνο και προβλέπετε δήθεν για να τον αποτρέψετε μια τέτοια, φαιδρή, με συγχωρείτε, εγγύηση. Σοβαρολογείτε τώρα; Όποιος υπέστη τις πιέσεις και τους εκβιασμούς σε βαθμό τέτοιο για να φτάσει να ψηφίσει με συγκεκριμένο τρόπο, υπό το βλέμμα του εργοδότη, του οικογενειακού περιβάλλοντος ή όποιου άλλου, θα κολλήσει στην υπεύθυνη δήλωση; Δεν έχει κανένα τρόπο να το αποφύγει, όπως εν πάση περιπτώσει, μπορεί να κάνει όταν βρεθεί μόνος του στο παραβάν με τη συνείδησή του.

Ακόμα, τα άρθρα 11, 13 και 14 του νομοσχεδίου αναθέτουν μια σειρά εγγυήσεις για την τήρηση βασικών μέτρων για το αδιάβλητο της διαδικασίας, όπως η εξακρίβωση της ταυτοπροσωπίας και λοιπά στις διάφορες ιδιωτικές εταιρείες ταχυμεταφοράς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρία συνάδελφε, ολοκληρώστε.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ: Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Κάτι τέτοιο βεβαίως είναι κάθε άλλο παρά εγγύηση τήρησης της αμεσότητας και της μυστικότητας της διαδικασίας, αλλά αποτελεί και ευθεία αντίθεση με το άρθρο 52 του Συντάγματος ότι: Η ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης τελεί υπό την εγγύηση των λειτουργών της πολιτείας, οι οποίοι και μόνο έχουν την ευθύνη να την εξασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση.

Και, βεβαίως, αυτές οι διατάξεις παραβιάζουν και την ίδια τη λαϊκή κυριαρχία, των οποίων συνιστούν έκφραση.

Και βεβαίως -και κλείνω με αυτό- παύουν, αν θέλετε, να υπάρχουν και κίνδυνοι σε σχέση με τη διπλοψηφία στις περιπτώσεις που δίνεται η δυνατότητα να ψηφίσουν εκλογείς που δεν έφτασε η ψήφος τους και κυρίως ο μεγαλύτερος κίνδυνος για απώλεια του δικαιώματος ψήφου. Ιδίως αυτό αφορά τους εκλογείς του εξωτερικού για τους οποίους κόπτεσθε, που αν, για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνονται οι ίδιοι, δεν φτάσει ποτέ η επιστολική ψήφος, δεν υπάρχει καμμία απολύτως δυνατότητα να ψηφίσουν, αφού δεν θα δημιουργηθούν εκλογικά τμήματα καθόλου στο εξωτερικό.

Είστε, επομένως, απολύτως εκτεθειμένοι, αφού από όλα τα παραπάνω αποδεικνύεται η απροκάλυπτη παραβίαση των αρχών του Συντάγματος και, βέβαια, αυτό αποδεικνύει τη μεγάλη σας υποκρισία, αλλά μεγαλύτερη είναι, κατά τη γνώμη μας, η υποκρισία τόσο του ΣΥΡΙΖΑ όσο και κυρίως του ΠΑΣΟΚ, που επισημαίνει βέβαια τα προβλήματα των διατάξεων...

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρία συνάδελφε, δεν θα έχουμε υπέρβαση στα δέκα λεπτά, ενώ ο Κανονισμός προβλέπει πέντε. Παρακαλώ πάρα πολύ.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ: Κλείνω. Ωστόσο...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κυρία συνάδελφε, ολοκληρώσατε.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Πέντε λεπτά προβλέπει ο Κανονισμός. Ο Κανονισμός δεν έχει ψηφιστεί από μένα. Υπάρχει για να ισχύει και να τον σέβονται όλοι. Η ανοχή υπάρχει πάντα.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ: Ολοκληρώνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Όμως, κυρία συνάδελφε, δεν μπορεί να υπερβαίνουμε τα δέκα λεπτά, ενώ προβλέπονται πέντε. Παρακαλώ πάρα πολύ.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ: Γιατί προέκυψαν και νέα στοιχεία στην ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Δεν υπάρχουν νέα στοιχεία. Την ένσταση την κάνατε επί του σχεδίου νόμου.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Να το πείτε και στους Υπουργούς αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Δόθηκε η δυνατότητα να ακουστούν όλοι. Παρακαλώ ολοκληρώστε τη φράση σας.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ: Ολοκληρώνω με αυτή τη φράση. Είναι, λοιπόν, υποκρισία από μεριάς του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ τη στιγμή που εντοπίζετε προβλήματα να έρχεστε να ψηφίζετε, βέβαια, επί της αρχής και πολύ περισσότερο τώρα να κλαίγεστε για τις συνέπειες των πράξεών σας. Δεν είναι η πρώτη φορά που ξεμπερδεύετε με μια κριτική στα νομοσχέδια της Νέας Δημοκρατίας, τα οποία στη συνέχεια τα ψηφίζετε κατά ριπάς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Από τους λέγοντες επί των αντιρρήσεων συνταγματικότητας η σειρά είναι τώρα ο κ. Χήτας, ακολουθεί ο κ. Τζανακόπουλος και ολοκληρώνουμε με τον κ. Αποστολάκη.

Παρακαλώ, κύριε Χήτα, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Τι πέντε λεπτά, κύριε Πρόεδρε; Με αυτά που συμβαίνουν εδώ μέσα σήμερα θέλουμε μια ώρα ο καθένας. Όμως, θα επικεντρωθώ μόνο στην ένσταση της αντισυνταγματικότητας. Όλα τα υπόλοιπα θα τα πούμε μετά στην πορεία της συζήτησης, γιατί έχουν προκύψει πράγματα και θαύματα σήμερα. Θα τα πούμε όλα.

Πρώτον, γιατί λέμε ότι είναι αντισυνταγματικό το νομοσχέδιο που φέρνει η Κυβέρνηση; Είναι απλά πράγματα για να καταλάβουν οι Έλληνες που ακούνε. Δεν τα λέμε μεταξύ μας τώρα μόνο.

Πρώτον, καταργείται η ψήφος με αυτοπρόσωπη παρουσία για τους εκλογείς του εξωτερικού. Ο νόμος, λοιπόν, του 2019, που ψηφίστηκε με αυξημένη πλειοψηφία, προβλέπει τα εξής: «Εκλογείς, οι οποίοι την ημέρα των βουλευτικών εκλογών, των εκλογών...» -για όλες τις εκλογές- «...καθώς και την ημέρα διεξαγωγής του δημοσίου βρίσκονται εκτός επικράτειας, μπορούν να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος με την επιφύλαξη κ.λπ.. Η ψηφοφορία διεξάγεται με αυτοπρόσωπη...» -το λέει καθαρά το έρημο το νομοσχέδιο- «...παρουσία».

Όμως, το άρθρο 26 παράγραφος 2 του νομοσχεδίου που φέρατε σήμερα με απλή πλειοψηφία –προσέξτε- τροποποιεί νόμο ενισχυμένης πλειοψηφίας. Αυτό γίνεται σήμερα εδώ και προβλέπει εξαιρέσεις, λοιπόν, για την ψήφο. Συγκεκριμένα καταργεί πλήρως και καταργεί και αντισυνταγματικά τη δυνατότητα της άμεσης δια ζώσης ψηφοφορίας για τους Έλληνες του εξωτερικού σε εκλογικά τμήματα του εξωτερικού.

Και το καλύτερο στην ιστορία ποιο είναι; Ψηφίζετε έναν νόμο, που αν συμπέσουν κάποια στιγμή οι εκλογές οι εθνικές με τις ευρωεκλογές, ο νόμος σας πάει στα σκουπίδια και δεν ισχύει. Είναι απίστευτο. Αυτό ψηφίζετε σήμερα. Αν συμπέσουν -μπορεί να συμπέσουν-, δεν ισχύει.

Δεύτερον, έχουμε παραβίαση, ωμή παραβίαση της αρχής της ισότητας γιατί -τι λέει, λοιπόν, το Σύνταγμα;- οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου, οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Ναι; Ναι. Η διάταξη, όμως, παραβιάζεται από το άρθρο 13 παράγραφος 5 του νομοσχεδίου γιατί προβλέπονται διαφορετικές διαδικασίες με επιστολική ψήφο στο εξωτερικό, από εκεί στο εσωτερικό. Ο ψηφοφόρος του εξωτερικού μπορεί απλά να ταχυδρομήσει την ψήφο του -μπορεί-, ενώ στο εσωτερικό απαιτούνται ειδικοί έλεγχοι και διαφορετικές συνέπειες. Ούτε τον φάκελό μας δεν επιτρέπεται να ακουμπήσουν την ώρα που ψηφίζουμε και εμείς τον παραδίδουμε στον courier. Εκεί φτάσαμε.

Τρίτον, παραβίαση αρχής αμεσότητας. Για εμάς είναι και αυτό πάρα πολύ σημαντικό. Το άρθρο 51 παράγραφος 3 εδάφιο α’ του Συντάγματος θεσπίζει την άμεση ψηφοφορία. Τι θα πει αυτό; Οι Βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική, μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα, όπως ο νόμος ορίζει. Πάμε να δούμε τι ορίζει ο νόμος εδώ πέρα.

Το άρθρο 13 παράγραφος 5, το οποίο εισάγει ταυτόχρονα εκ του πλαγίου εντελώς αντισυνταγματικά και ανεπίτρεπτα την ψήφο με εξουσιοδότηση. Θα κάνω εγώ εξουσιοδότηση στη συνυφάδα μου να πάει να ψηφίσει για μένα ή στην κουμπάρα μου ή στη γυναίκα μου. Είναι φοβερά πράγματα. Επιτρέπεται να παραδοθεί –ακούστε- ο φάκελος της ψήφου, της ιερής ψήφου, στον courier από εξουσιοδοτημένο προς τούτο πρόσωπο, ιδιώτης ταχυμεταφορέας με αρμοδιότητες δημοσίου φορέα. Από πού και ως πού ο courier έχει αρμοδιότητες δημοσίου φορέα; Τι είναι αυτά; Τι είναι αυτά; Πραγματικά πού ακούστηκαν αυτά; Είναι σοβαρά πράγματα αυτά;

Και θα ελέγχετε εσείς, κύριε Υπουργέ, εκεί που θα είναι στοιβαγμένα τα σακιά με τις ψήφους εάν γίνει ή δεν γίνει το ό,τι μπορεί να γίνει; Θα τα ελέγχετε εσείς; Γατί βάζετε κάμερες, αλλά δεν βάζετε κάμερες στους courier. Βάζετε κάμερες μετά από τριάντα ημέρες όταν παραδοθούν οι σάκοι από τον courier στα εκλογικά κέντρα. Ποιος ξέρει τι έχει γίνει τις τριάντα ημέρες αυτές; Ο Θεός και η ψυχή του.

Τέταρτον, παραβίαση αρχής μυστικότητας της ψηφοφορίας. Τι λέει το Σύνταγμα; Οι Βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία. Να μην τα ξαναλέω. Τι κάνετε εσείς με το άρθρο 13 παράγραφο 1 έως 5 του νομοσχεδίου; Καθώς η ψηφοφορία δεν γίνεται ενώπιον λειτουργών της πολιτείας -το αντιλαμβάνεστε αυτό; Δεν υπάρχουν δικαστικοί πλέον εκεί, δεν υπάρχουν λειτουργοί της πολιτείας, δηλαδή, δεν υπάρχει μυστικότητα ενώπιον του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής- καταλύεται η μυστικότητα πλήρως, η ελεύθερη ψήφος κατά συνείδηση. Τι θα γίνει; Θα πηγαίνουν στα σπίτια τους για να ψηφίζουν στο μπάνιο κρυφά ο ένας από τον άλλον ή στον εργασιακό τους χώρο; Δεν θα έχουμε τέτοια φαινόμενα; Και όπως σωστά αναφέρθηκε πολλάκις με ειδικές ομάδες κοινωνικές το τι θα γίνεται εκεί; Συγγνώμη για την έκφραση, του κουτρούλη ο γάμος θα γίνεται εκεί.

Προχωράμε. Παραβιάζεται το ταυτόχρονο της ψηφοφορίας. Επαναλαμβάνω: ταυτόχρονο. Το λέει το Σύνταγμα: Οι βουλευτικές εκλογές διενεργούνται ταυτόχρονα σε ολόκληρη την επικράτεια. Τι κάνετε τώρα εσείς; Προβλέπετε ότι ο εκλογέας έχει τη δυνατότητα να ψηφίσει με επιστολική ψήφο ακόμη και τριάντα ή

είκοσι πέντε μέρες ανάλογα πριν την ορισθείσα ημερομηνία των εκλογών.

Δηλαδή, στα πλαίσια της ισότητας θα πρέπει όταν όλοι οι εκλογείς να έχουν τις ίδιες πολιτικές περιστάσεις, τις ίδιες εγγυήσεις της προεκλογικής περιόδου του άρθρου 29 παράγραφος 2 του Συντάγματος. Όμως, αυτό δεν συμβαίνει όταν μεσολαβεί ένα τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα.

Να σας πω κάτι; Μπορεί στις είκοσι πέντε μέρες αυτές να αλλάξει η γη, να ψηφίσετε και νέες Πρέσπες και εγώ που είμαι αποφασισμένος ένας ψηφοφόρος να ψηφίσει Νέα Δημοκρατία, να πει «Τι κάνει, ρε παιδιά, ο Μητσοτάκης. Θα ψηφίσω ένα άλλο κόμμα». Μπορεί στις είκοσι πέντε μέρες αυτές να υπογράψετε συμφωνία με τους Τούρκους για το Αιγαίο, συνεκμετάλλευση. Ξέρω εγώ τι θα κάνετε; Είκοσι πέντε μέρες πριν να ψηφίσει; Αλήθεια τώρα; Δεν παραβιάζεται εδώ πέρα το ταυτόχρονο που λέγαμε πριν από λίγο; Δεν παραβιάζεται;

Εξάλλου με τις ίδιες διατάξεις του νομοσχεδίου παραβιάζεται και το 51 παράγραφος 4 εδάφιο του Συντάγματος σε ό,τι αφορά το «ταυτόχρονα» της ψηφοφορίας.

Τρέχω, κύριε Πρόεδρε, γιατί τράβηξα σε μάκρος.

Να σας πω κάτι; Και αν ήθελε ο συνταγματικός νομοθέτης να αφήσει ένα παράθυρο αυτό για τα δύο τρίτα, θα το άφηνε. Σας θυμίζω το Σύνταγμα το αναθεωρήσαμε μαζί, εδώ όσοι ήμαστε τότε το 2019, πρόσφατα σχετικά. Δεν έγινε κάτι τέτοιο.

Και πάμε και σε ένα τελευταίο, το οποίο το συνδέουμε με την ταυτόχρονη ψηφοφορία και έχει να κάνει με τις δημοσκοπήσεις. Συγγνώμη, γιατί το ζήτημα είναι πολύ σοβαρό. Μετά θα αποκαλυφθούν με τη στάση των ερωτώμενων εκλογέων που θα έχουν ήδη ψηφίσει. Δηλαδή, θα τους ρωτάνε οι δημοσκόποι και πολλοί ή κάποιοι από αυτούς θα έχουν ήδη ψηφίσει. Επομένως, τι θα έχουμε; Θα έχουμε στην ουσία αποκάλυψη πραγματικών εκλογικών αποτελεσμάτων -το καταλαβαίνετε;- σε σχέση με αυτούς που θα ψηφίσουν χωρίς επιστολική ψήφο.

Εγώ μπορώ να είμαι στη Γερμανία, να έχω ψηφίσει Ελληνική Λύση και να συμμετέχω στη δημοσκόπηση και να πω ότι... Άρα, αποκαλύπτω ουσιαστικά όχι την πρόθεση ψήφου αλλά το τι ψήφισα. Και οι εκλογείς που δεν θα έχουν ψηφίσει με επιστολική ψήφο θα έχουν περισσότερη πληροφόρηση στη διάθεσή τους μέχρι την ημέρα των εκλογών.

Κλείνω. Εμείς σας ξέρουμε. Ξέρουμε τι είστε και τι κάνετε. Καλό είναι να σας μάθουν και οι υπόλοιποι. Μην τους εμπιστεύεστε. Μην τους εμπιστεύεστε. Δεν τους βλέπετε τι κάνουν σήμερα εδώ; Τρέχουν τώρα να δουν τι θα κάνουν. Μην τους εμπιστεύεστε, ό,τι και να κάνετε. Θα πούμε πολλά μετά. Για τις εκκαθαρίσεις στους εκλογικούς καταλόγους. Κατ' αρχάς οι πρώτοι που το είπαμε είναι ο Πρόεδρός μας, ο Κυριάκος Βελόπουλος. Αλλά εσείς καθαρίζετε τους εκλογικούς καταλόγους, πεντακόσιες χιλιάδες ανθρώπους που είναι εκατό χρονών και πάνω, μετά τις εκλογές. Νομοθετείτε τον Γενάρη. Πότε θα γίνουν οι κατάλογοι; Τον Νοέμβριο. Εσείς οι γκουρού της τεχνολογίας, εσείς η ομάδα του Πιερρακάκη, δεν μπορείτε να ενημερώσετε τους εκλογικούς καταλόγους. Ψηφίζετε Γενάρη και θα τους ανανεώσετε τον Νοέμβριο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Τζανακόπουλος από την Νέα Αριστερά.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΖΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ, κυρίες και κύριοι του ΠΑΣΟΚ, έχω να πω: δεν σας τα λέγαμε; Να πω ότι δεν σας τα λέγαμε; Θα το πω. Σας τα λέγαμε. Σας λέγαμε ότι αυτό το νομοσχέδιο που έρχεται σήμερα είναι νομοσχέδιο που εντάσσεται στη στρατηγική Βορίδη για την αλλοίωση των εκλογικών αποτελεσμάτων όχι μόνο στις ευρωεκλογές αλλά και στις εθνικές εκλογές. Και τι κάνατε; Τι κάνατε; Προσφέρετε απλόχερα και γενναιόδωρα τη συναίνεση στον κ. Μητσοτάκη, στην κ. Κεραμέως, στο Υπουργείο Εσωτερικών, στην Κυβέρνηση της Δεξιάς και τώρα πια παριστάνετε ότι αιφνιδιαστήκατε. Δεν το περιμένατε; Δεν ξέρατε τι είναι η Κυβέρνηση Μητσοτάκη; Έχετε μία τελευταία ευκαιρία να μην οδηγηθείτε ούτε εσείς αλλά πολύ περισσότερο να μην οδηγήσετε την Γ' Ελληνική Δημοκρατία σαν πρόβατο στη σφαγή.

Αναθεωρήστε την υπερψήφιση επί της αρχής του νομοσχεδίου για την επιστολική ψήφο στις ευρωεκλογές και δηλώστε σαφώς και ευθέως ότι θα καταψηφίσετε την αιφνιδιαστική και την πραξικοπηματική τροπολογία που έφερε η κ. Κεραμέως σήμερα εδώ. Ανακαλέστε. Δεν έχει ειπωθεί ακόμα. Ξεκινάμε από μηδενική βάση. Δεν υπάρχει καθαρή τοποθέτηση. Θα ψηφίσετε ή θα καταψηφίσετε. Περιμένουμε. Ανακαλέστε τη συναίνεσή σας.

Ως προς την ένσταση αντισυνταγματικότητας, τι προβλέπει το νομοσχέδιο; Κατοχυρώνει το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου στο σύνολο των εκλογέων οριζόντια για τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα. Γιατί οριζόντια μόνο για τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα; Γιατί το άρθρο 51 που ρυθμίζει τη διαδικασία των εθνικών βουλευτικών εκλογών δεν επιτρέπει στις εθνικές βουλευτικές εκλογές κατά κανένα τρόπο την επέκταση της επιστολικής ψήφου στους εντός της επικράτειας εκλογείς, στους εντός της επικράτειας πολίτες. Δεν γίνεται, λοιπόν, στις εθνικές εκλογές να έχουν δικαίωμα οι διαμένοντες στην ελληνική επικράτεια κατά κανέναν τρόπο στην επιστολική ψήφο.

Τι λέει η Κυβέρνηση τώρα; Προσέξτε όλη την αντιστροφή της νομικής λογικής. Τι λέει η Κυβέρνηση; Το άρθρο 51 δεσμεύει ως προς τις εθνικές βουλευτικές εκλογές, δεν δεσμεύει όμως ως προς τις ευρωεκλογές και το δημοψήφισμα. Είναι πρόδηλα λανθασμένος ισχυρισμός. Διότι τι κάνει το άρθρο 51; Το άρθρο 51, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εξειδικεύει αρχές που απορρέουν ευθέως από τη λαϊκή κυριαρχία, από την αντιπροσωπευτική και τη δημοκρατική αρχή. Αυτό σας επισημαίνει αυτονοήτως και η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής: ότι αυτές οι αρχές έχουν εφαρμογή στο σύνολο των εκλογικών διαδικασιών. Πάμε λίγο παρακάτω; Να πάμε. Ποιες είναι αυτές οι αρχές; Είναι η καθολικότητα της ψήφου, ότι όλοι οι Έλληνες πολίτες ψηφίζουν. Η αμεσότητα, δηλαδή, ότι για όλους τους Έλληνες πολίτες πρέπει να υπάρχει η εγγύηση ότι ψηφίζουν οι ίδιοι για τους εαυτούς τους. Η μυστικότητα, ότι δηλαδή, η ψήφος δεν μπορεί να αποκαλύπτεται δημόσια ή να τίθεται σε διακινδύνευση η δημοσιοποίησή της και το ταυτόχρονο της διεξαγωγής των εκλογών. Εκτείνουν, λοιπόν, αυτές οι αρχές την κανονιστική τους ισχύ στο σύνολο των εκλογικών διαδικασιών.

Τι προκύπτει από το άρθρο 51 του Συντάγματος; Κάμπτονται αυτές οι αρχές από την επιστολική ψήφο, γενικά μιλώντας; Κάμπτονται; Η επιστολική ψήφος, δηλαδή, κάμπτει την αρχή της αμεσότητας, της μυστικότητας και του ταυτόχρονου της ψηφοφορίας; Η απάντηση είναι: ναι, κάμπτονται αυτές οι αρχές. Και τι λέει το άρθρο 51; Αναγνωρίζοντας ότι κάμπτονται αυτές οι αρχές θέτει συγκεκριμένες προϋποθέσεις για την κάμψη τους. Ποιες είναι αυτές οι προϋποθέσεις; Ότι αυτό μπορεί να γίνει μόνο για τους Έλληνες του εξωτερικού, για όσους δεν διαμένουν στη χώρα και υπό την προϋπόθεση ότι η σχετική διάταξη θα πάρει διακόσιες ψήφους, δηλαδή τα δύο τρίτα της Βουλής.

Το τρίτο που κάνει το άρθρο 51 είναι ότι ορίζει ότι όλα αυτά αφορούν μόνο και αποκλειστικά -δώστε προσοχή τώρα σε αυτό, κυρία Υπουργέ και κύριε Υπουργέ, γιατί θα πρέπει να απαντήσετε- μόνο τις εθνικές εκλογές. Όχι δηλαδή ότι δεν δεσμεύεστε ως προς την επιστολική ψήφο σε σχέση με τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα, αλλά εξ αντιδιαστολής προκύπτει το ακριβώς αντίθετο. Ότι στις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα απαγορεύεται πλήρως η επιστολική ψήφος και όχι ότι δεν σας δεσμεύει το άρθρο 51, κύριοι της Κυβέρνησης. Απαγορεύεται πλήρως η επιστολική ψήφος. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Γιατί αν ο συντακτικός νομοθέτης ήθελε να επιτρέπεται η επιστολική ψήφος στις ευρωεκλογές και στα δημοψηφίσματα θα το είχε ορίσει με σαφήνεια και θα είχε θέσει και συγκεκριμένες προϋποθέσεις μέσα στο Σύνταγμα. Καταλάβατε ποια είναι η αντιστροφή της νομικής λογικής την οποία κάνετε;

Στην πραγματικότητα αυτό το οποίο πάτε να κάνετε σήμερα απαγορεύεται πλήρως από το Σύνταγμα. Σας καλώ να αναλογιστείτε ένα αντιγεγονικό παράδειγμα. Θα μπορούσαν να έχουν γίνει οι ευρωεκλογές του 1999 με αυτό το νομικό πλαίσιο; Δηλαδή, πριν την Αναθεώρηση του 2001 που το πρώτο επέτρεψε την επιστολική ψήφο στις εθνικές εκλογές υπό τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις που λέει το Σύνταγμα, θα μπορούσε να έχει περάσει αυτό το νομοσχέδιο στην ελληνική Βουλή; Η απάντηση είναι όχι. Και είναι ακριβώς για τον ίδιο λόγο που το νομοσχέδιο

αυτό δεν μπορεί να περάσει ούτε σήμερα με βάση το Σύνταγμα. Είστε εκτός των συνταγματικών ορίων πλήρως. Και αναμένω από το ΠΑΣΟΚ και από τον ΣΥΡΙΖΑ, από τον ΣΥΡΙΖΑ και από το ΠΑΣΟΚ, να τοποθετηθούν επί ακριβώς αυτής της ένστασης αντισυνταγματικότητας. Διότι εδώ είναι το κρίσιμο. Ξέρουμε ότι η Κυβέρνηση δεν έχει τέτοιου τύπου ευαισθησίες. Θα κάνει αυτό που θέλει να κάνει. Μην της προσφέρετε οδό διαφυγής.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τελευταίος από τους λέγοντες επί των αντιρρήσεων συνταγματικότητας είναι ο κ. Αποστολάκης από τη Νίκη.

Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα μιλήσω πρώτα για το ζήτημα της αντισυνταγματικότητας και μετά για την τροπολογία, την εκπρόθεσμη και απαράδεκτη «ντροπολογία» θα την πω εγώ, που ήρθε την τελευταία στιγμή.

Κυρία Υπουργέ, στην επί του νόμου ομιλία μου μίλησα για νομοθετική απληστία του Υπουργείου σας. Με επιβεβαιώσατε αμέσως.

Έρχομαι τώρα στο θέμα της συνταγματικότητας ή μη της επιστολικής ψήφου. Το Σύνταγμα στο άρθρο 51 ορίζει με σαφήνεια ότι οι εκλογές στην Ελλάδα γίνονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία ταυτόχρονα σε όλη την επικράτεια. Όμως, η επιστολική ψήφος για τις προσεχείς ευρωεκλογές, όπως οργανώνεται στο νομοσχέδιο, δεν διασφαλίζει ούτε το ταυτόχρονο ούτε την αμεσότητα της ψηφοφορίας για όσους επιλέξουν να ψηφίσουν με αυτόν τον τρόπο. Το Σύνταγμα στο ίδιο άρθρο, στην παράγραφο 4, ορίζει ρητά ότι είναι δυνατή η νομοθετική πρόβλεψη επιστολικής ψήφου για τους εκτός επικράτειας εκλογείς, εφ' όσον βέβαια ο νόμος ψηφιστεί από τα 2/3 της Βουλής. Σε μία τέτοια περίπτωση, η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών δεν συνιστά κώλυμα, αφού ρητά προβλέπεται από το Σύνταγμα.

Από τη γραμματική εκφορά του λόγου, με βεβαιότητα συνάγεται ότι ο συνταγματικός νομοθέτης εισήγαγε αυτή τη δυνατότητα αποκλειστικά και μόνο για τους Έλληνες του εξωτερικού και πάλι όχι ως αποκλειστικό τρόπο, αλλά ως μία αιτιολογημένη εξαίρεση για κάποιες κατηγορίες αποδήμων, με την παράλληλη εξασφάλιση κάλπης και παραβάν που είναι ο κανόνας. Για τους εκλογείς του εξωτερικού έχει αποκλειστεί η δυνατότητα καθιερώσεως επιστολικής ψήφου. Τούτο συνάγεται με το εξ αντιδιαστολής ερμηνευτικό επιχείρημα, διότι εφ' όσον το Σύνταγμα επιτρέπει κατ' εξαίρεση την επιστολική ψήφο στους εκτός επικρατείας εκλογείς, θέλει να την αποκλείσει από τους εντός επικράτειας. Οπότε για τους τελευταίους ισχύει αποκλειστικά ο παραδοσιακός διά ζώσης τρόπος άσκησης του εκλογικού δικαιώματος. Ο τρόπος αυτός ανταποκρίνεται στην ιστορική βούληση του συνταγματικού νομοθέτη και είναι συνταγματικά θεσμοποιημένος. Δεν έχει, επομένως, εξουσία ο κοινός νομοθέτης -εμείς, δηλαδή, σήμερα- να προβλέψει επιστολική ψήφο για τους εκλογείς του εσωτερικού.

Η απαγόρευση δεν έχει να κάνει με τη μυστικότητα ή όχι της ψήφου. Αυτή είναι μια άλλη παράμετρος που αφορά την επιστολική ψήφο κάθε εκλογέα εσωτερικού και εξωτερικού. Η απαγόρευση έχει να κάνει με την παραπάνω ερμηνευτική διαπίστωση ότι το Σύνταγμα επιτρέπει την επιστολική ψήφο αποκλειστικά και μόνο για τους εκλογείς του εξωτερικού ως μία δυνατότητα παράλληλα με την εξασφάλιση κάλπης και δικαστικού αντιπροσώπου.

Πέραν αυτού, ένα νομοσχέδιο όπως το συζητούμενο κατά το μέρος που χορηγεί επιστολική ψήφο στους εκτός επικράτειας εκλογείς, πρέπει να ψηφιστεί με την αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 της Βουλής, διότι στην αυξημένη αυτή πλειοψηφία υπόκειται κάθε ζήτημα που αφορά την ψήφο των αποδήμων, όχι μόνο οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες δικαιούνται να ψηφίζουν.

Ερχόμαστε τώρα στο κρίσιμο ερώτημα. Εφαρμόζεται το άρθρο 51 μόνο στις εθνικές εκλογές στις οποίες ρητά αναφέρεται ή και στις ευρωεκλογές; Το Σύνταγμα εμφανίζει κενό επ' αυτού. Δεν αναφέρεται ρητά στις διατάξεις του αν οι ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα περιλαμβάνονται ή εξαιρούνται από τις συνταγματικές εγγυήσεις εκλογής που ισχύουν για τις εθνικές εκλογές κατά το άρθρο 51.

Η Κυβέρνηση και το Υπουργείο Εσωτερικών λέει ότι δεν ισχύει το άρθρο 51 για τις ευρωεκλογές και το δημοψήφισμα, γιατί το άρθρο αυτό αναφέρεται στις εθνικές εκλογές. Άρα, συμπεραίνει ότι για τις ευρωεκλογές θα ισχύσει ό,τι ορίσει ο κοινός νομοθέτης.

Το επιχείρημα αυτό είναι μία απλοϊκή, επιτρέψτε μου να πω, ανάγνωση του γράμματος μόνο του άρθρου 51. Παραβλέπει ότι η κεντρική βασική λογική του Συντάγματος ότι οι εκλογές γίνονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία ταυτόχρονα σε όλη την επικράτεια διέπει κάθε είδους εκλογική διαδικασία, είτε πρόκειται για εθνικές είτε για ευρωεκλογές είτε για δημοψηφίσματα. Ναι μεν το άρθρο 51 αναφέρεται στις εθνικές εκλογές, ωστόσο είναι σαφές ότι ο συνταγματικός νομοθέτης, αφού δεν διατύπωσε κάποια ρητή αντίθετη πρόβλεψη για εξαίρεση από τους κανόνες στο άρθρο 51 των ευρωεκλογών και των δημοψηφισμάτων, θέλει να υπάγονται στην ίδια συνταγματική λογική υπό τους ίδιους ορισμούς και κανόνες κάθε είδους εκλογές και δημοψηφίσματα, διότι οι εθνικές εκλογές και οι ευρωεκλογές διέπονται από το ίδιο νομικό καθεστώς και έχουν μόνο μία διαφορά. Στις εθνικές εκλογές έχουμε πολλές εκλογικές περιφέρειες, ενώ στις ευρωεκλογές μία, δηλαδή ολόκληρη την επικράτεια.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κατά συνέπεια ό,τι προβλέπει το Σύνταγμα για τις βουλευτικές εκλογές ισχύει και για τις ευρωεκλογές. Όποιους κανόνες προβλέπει για τις εθνικές εκλογές θέλει να ισχύσουν και για τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα. Διαφορετικά θα πρέπει να δεχθούμε ότι οι συνταγματικές αρχές για άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία ταυτόχρονα σε όλη την επικράτεια δεν διέπουν τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα. Θα πρέπει να δεχτούμε ότι με κοινό νόμο μπορεί να προβλεφθούν ευρωεκλογές, χωρίς άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία.

Υποστηρίζει κανείς μέσα σε αυτή την Αίθουσα ότι μπορεί η Κυβέρνηση να φέρει και έναν άλλον νόμο και να ορίσει ότι για τις εκλογές δεν θα ισχύσει κάποια από αυτές τις αρχές, λόγου χάριν η μυστικότητα; Ποιος, λοιπόν, εδώ μέσα στη Βουλή μπορεί να υποστηρίξει ότι για τις ευρωεκλογές δεν ισχύουν με συνταγματική προστασία οι αρχές της αμεσότητας, της καθολικότητας και της μυστικότητας της ψήφου; Ποιος μπορεί να υποστηρίξει ότι αύριο με έναν κοινό νόμο η Βουλή θα καταργήσει ή θα περιορίσει τα εχέγγυα αυτά; Ας σηκωθεί, ας πάρει την ευθύνη και ας το πει. Επομένως πρέπει να ισχύσει και για τις ευρωεκλογές ό,τι και για τις εθνικές. Εφ' όσον ο συνταγματικός νομοθέτης εισήγαγε αυτή τη δυνατότητα της επιστολικής ψήφου αποκλειστικά και μόνο για τους Έλληνες του εξωτερικού είναι συνταγματικά ασύμβατη η πρόβλεψη στους εντός επικράτειας ψηφοφόρους.

Τώρα, για την προτεινόμενη τροπολογία για τη με διακόσιες ψήφους επέκταση της επιστολικής ψήφου των αποδήμων και στις εθνικές εκλογές, ένα έχω να πω.

Συγχαρητήρια, κυρία Υπουργέ, για το πυροτέχνημά σας, αλλά διακόσιες ψήφους δεν θα συγκεντρώσετε. Δεν είναι ανόητοι οι του ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ να συμπράξουν τόσο φανερά σε μία περαιτέρω σύληση του Συντάγματος. Αρκετά χρεώθηκαν μέχρι σήμερα με τη συμπόρευση μαζί σας. Πρέπει αυτά τα δύο κόμματα, ΠΑΣΟΚ και ΣΥΡΙΖΑ, πάραυτα να ανακαλέσουν την ψήφο που σας έδωσαν επί της αρχής του νομοσχεδίου.

Παγιδευτήκατε, κύριοι του ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ! Απελευθερωθείτε τώρα αρνούμενοι την τελική ψήφο σας επί της αρχής, έστω και την τελευταία στιγμή.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νίκης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Έχει ζητήσει τον λόγο ο κ. Δημητριάδης.

Παρακαλώ, ποιοι άλλοι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι θέλουν να έχουν τον λόγο, πριν μιλήσει τελευταίος ο αντιλέγων;

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα μιλήσει εκ μέρους του ΠΑΣΟΚ ο κ. Δουδωνής.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Στο τέλος θα μιλήσω εγώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ωραία. Κανονικά, οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι έχουν τον λόγο. Σε κάθε περίπτωση διευκολύνουμε. Το βλέπετε. Θέλουμε να διευκολύνετε και εσείς.

Ας ξεκινήσουμε, λοιπόν, από τον κ. Δημητριάδη που έχει ζητήσει τον λόγο.

Ορίστε, κύριε Δημητριάδη, έχετε τον λόγο για πέντε λεπτά.

ΠΕΤΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Υπουργέ, αυτή τη στιγμή διεξάγεται μια συζήτηση για έναν και μοναδικό λόγο, διότι η Κυβέρνηση εντελώς βεβιασμένα και πρόχειρα φέρνει μια γενίκευση ενός μέτρου, της επιστολικής ψήφου, καθολικά και οριζόντια για όλους τους Έλληνες, τη στιγμή που ξεκάθαρα ο συνταγματικός νομοθέτης το προβλέπει μόνο ως μια εξαίρεση, μόνο για τους Έλληνες του εξωτερικού και όχι γενικώς και αορίστως για όλους τους ψηφοφόρους και όλους τους εκλογείς του εσωτερικού.

Αυτή, λοιπόν, η βεβιασμένη και πρόχειρη νομοθετική πρωτοβουλία της Κυβέρνησης έχει πυροδοτήσει έναν διάλογο, ο οποίος πραγματικά με έχει προβληματίσει πάρα πολύ, διότι βλέπω την Κυβέρνηση να εμμένει σε αυτό το νομοσχέδιο, το οποίο κατά την άποψή μας θα έπρεπε να έχει αποσυρθεί διότι πραγματικά με κάποιες προβλέψεις μέσα παραβιάζει βάναυσα βασικές αρχές της ψηφοφορίας, δηλαδή την αμεσότητα, τη μυστικότητα, την καθολικότητα, αλλά και το ταυτόχρονο. Πώς μπορούμε να δεχτούμε ότι υπάρχει το άμεσο της ψηφοφορίας, όταν υπάρχει τρίτο άτομο εξουσιοδοτημένο το οποίο μπορεί να παραδώσει τον φάκελο; Πώς μπορούμε να δεχθούμε ότι υπάρχει το ταυτόχρονο της ψηφοφορίας, όταν επιτρέπεται σε άτομα να ψηφίζουν είκοσι πέντε έως και τριάντα μέρες πριν τις εκλογές, διαφορετικό χρονικό διάστημα; Πώς να δεχθούμε ότι τηρείται η μυστικότητα, όταν υπάρχει υπεύθυνη δήλωση; Πώς μπορούμε να δεχθούμε ότι τηρείται η αρχή της ισότητας, όταν προβλέπονται διαφορετικές διαδικασίες για τους εκλογείς για την επιστολική ψήφο στο εσωτερικό και στο εξωτερικό;

Όλα αυτά τα παραπάνω δημιουργούν σοβαρά προβλήματα και θεωρούμε ότι καθιστούν το νομοσχέδιο αντισυνταγματικό και θα συμφωνήσουμε με όλους τους προλαλήσαντες περί της αντισυνταγματικότητας του νομοσχεδίου. Μάλιστα, θεωρούμε ότι θα έπρεπε να έχει αποσυρθεί από το νομοσχέδιο. Θα έπρεπε να γίνει μία πολύ καλύτερη διαβούλευση και να το φέρει η Κυβέρνηση πολύ βελτιωμένο σε μία πολύ καλύτερη μορφή.

Με προβληματίζει, πάρα πολύ το γεγονός ότι η Κυβέρνηση, όπως προείπα, εμμένει σε ένα νομοσχέδιο, το οποίο θεωρούμε ότι θα προκαλέσει πάρα πολύ σημαντικό πρόβλημα στις προσεχείς εκλογές. Για εμάς, θα υπάρξει αλλοίωση του εκλογικού αποτελέσματος, υπάρχει μεγάλος φόβος γι' αυτό και να τονίσω, μάλιστα, ότι δεν γίνεται ταυτόχρονα και μία εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων, που θα έπρεπε να έχει ήδη επιτελεστεί, διότι διαφορετικά θα υπάρξει σοβαρό πρόβλημα. Εμείς, λοιπόν, κρούουμε τον κώδωνα του κινδύνου.

Όσον αφορά για την τροπολογία θεωρούμε πως με μία εκπρόθεσμη και βεβιασμένη τροπολογία δεν θα το νομιμοποιήσετε σοβαρά το πρόβλημα της ψήφου των εκλογέων του εξωτερικού. Θα έπρεπε να έχει γίνει καλύτερη διαβούλευση και όχι βεβιασμένα και αιφνιδιαστικά.

Γι' αυτούς, λοιπόν, τους λόγους θεωρούμε το νομοσχέδιο αντισυνταγματικό, θα το καταψηφίσουμε και θα έπρεπε να προσέχει καλύτερα η Κυβέρνηση όταν φέρνει τέτοιες βεβιασμένες τροπολογίες.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο έχει τώρα από το ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής ο κ. Παναγιώτης Δουδωνής.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, απόψε έπεσαν οι μάσκες ως προς το ποιος επιθυμεί τη συναίνεση και ποιος χρησιμοποιεί τη συναίνεση των δύο μεγάλων κομμάτων της Αντιπολίτευσης, για να παίξει προσωπικά μικροκομματικά παιγνίδια. Απόψε φαίνεται ποιος είναι ο εμπρηστής της συναίνεσης και ο εμπρηστής της συναίνεσης είναι η Κυβέρνηση και η Υπουργός Εσωτερικών η κ. Κεραμέως.

Είναι ξεκάθαρο ότι η διάταξη του άρθρου 51 παράγραφος 4, δίνει τη μεταπλειοψηφική εγγύηση των δύο τρίτων, δηλαδή της ύψιστης πλειοψηφίας που προβλέπεται στο Σύνταγμα, ούτως ώστε να προσχωρήσει σε μία λογική μεταπλειοψηφικής δημοκρατίας, σε μία λογική συναινέσεων, αλλά και διαβούλευσης. Και ερωτώ: Ποια διαβούλευση υπάρχει με εκπρόθεσμη και άσχετη τροπολογία, που τοποθετείται σε νομοσχέδιο, που τιτλοφορείται ότι αφορά στις εκλογές; Ποια διαβούλευση υπάρχει, όταν η Υπουργός Εσωτερικών, αφού περνά ο κύκλος των εισηγητών και πριν γίνει η συζήτηση επί της αντισυνταγματικότητας, σε απολύτως, δηλαδή, ασφαλή γι' αυτή χρόνο και έχοντας αφήσει να διαρρεύσει κάθε χρόνος ο οποίος μπορούσε να αφορά στην επεξεργασία την περεταίρω του νομοσχεδίου από τις Κοινοβουλευτικές Ομάδες της Αντιπολίτευσης, πετά ως πυροτέχνημα ένα τόσο σοβαρό θεσμικά θέμα για τα οποίο το Σύνταγμα επιφυλάσσει τη μέγιστη δυνατή πλειοψηφία.

Οι πλειοψηφίες, κυρία Υπουργέ, δεν είναι για να γράφονται σε ένα κομμάτι χαρτί, είναι για να αποτελούν αντικείμενο συναινέσεων και συναινέσεις χωρίς συζήτηση δεν νοούνται και μάλιστα, συναινέσεις χωρίς συζήτηση σε ένα τόσο θεσμικά σοβαρά θέμα, όπως είναι ο τρόπος διεξαγωγής των εθνικών εκλογών. Τί είπατε; Τίθεται το θέμα για την ψήφο των εκτός επικρατείας εκλογέων για τις ευρωεκλογές, για να συζητηθεί, να εξεταστεί η εφαρμογή του στις ευρωεκλογές -για τις οποίες ευρωεκλογές να υπενθυμίσω στο Σώμα ότι ο κ. Μητσοτάκης στις προγραμματικές δηλώσεις είχε πει ότι θα γίνουν με το παλαιό σύστημα και η επιστολική ψήφος θα ισχύσει μετά από αυτές- να δούμε πώς πάει το σύστημα και μετά το συζητάμε για τις εθνικές εκλογές. Ποια είναι η συνέπεια λόγων και έργων σας; Ποια είναι και πού είναι η περίφημη συνέπεια της Νέας Δημοκρατίας; Πουθενά. Γιατί ουδέποτε υπήρξε.

Είστε, λοιπόν, κυρία Υπουργέ, η εμπρηστής της συναίνεσης, είστε ο άνθρωπος ο οποίος εκμεταλλεύεται την υπεύθυνη στάση της Αντιπολίτευσης στα σοβαρά θεσμικά θέματα, ούτως ώστε με εκπρόθεσμη και άσχετη τροπολογία να παρεισάγετε -αυτό είναι το ρήμα- τόσο σοβαρά θέματα όσο είναι η ψήφος η επιστολική των εκτός επικρατείας εκλογέων. Και ναι, φυσικά, έχουμε να κάνουμε με έναν πραξικοπηματικό τρόπο με τον οποίο χειρίζεστε το Κοινοβούλιο, γιατί αρνείστε τη φύση του ως φόρουμ διαβούλευσης. Αρνείστε την ίδια την ουσία του κοινοβουλευτισμού. Δεν συζητάτε εμπρόθεσμες τροπολογίες της Αντιπολίτευσης, εισάγετε εκπρόθεσμες και άσχετες τροπολογίες της Κυβέρνησης.

Κατά τούτο, το άρθρο 51 παράγραφος 4 του Συντάγματος επαναλαμβάνω ότι εισάγει τη μεταπλειοψηφία των δύο τρίτων, για να υπάρξει και η ευρύτερη δυνατή συζήτηση. Παραπέμπω στα Πρακτικά της Αναθεωρητικής Βουλής του 2001 της λεγόμενης συναινετικής αναθεώρησης, όπου δεν εμφανίζονταν οι διατάξεις για να παγιδεύσουν τάχα την Αντιπολίτευση.

Όσον αφορά δε, στο επιχείρημα της παγίδευσης, το οποίο εκφράστηκε από κόμματα της Ελάσσονος Αντιπολίτευσης, θέλω να τους ρωτήσω αν, κύριε Τζανακόπουλε, τηρούσαν όλοι τη δική σας αρνητική στάση σε όλα -και επί της αρχής αρνητική στάση- θα είχε εκτεθεί με αυτόν τον τρόπο η Κυβέρνηση; Τί θα γινόταν αν τηρούσαμε όλοι τη στάση σας; Δεν θα είχε εκτεθεί.

Η πραγματικότητα, λοιπόν, είναι ότι η δημοκρατική παράταξη ...

(Θόρυβος από την πτέρυγα του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας)

Γελάει το ΚΚΕ; Γελάει το ΚΚΕ της εξεταστικής για τα Τέμπη; Αυτό το ΚΚΕ γελάει;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Πήγαινε πίσω από τη Νέα Δημοκρατία τώρα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Σας παρακαλώ πάρα πολύ!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Συνεργοί της Κεραμέως και του Μητσοτάκη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Προς το Προεδρείο, παρακαλώ!

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: ... Του νεκρού μηχανοδηγού; Αυτό το ΚΚΕ μιλάει;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΙΝΟΣ: Γελοιοποιείσαι!

(Θόρυβος από την πτέρυγα του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ πολύ, κύριοι συνάδελφοι!

Παρακαλώ πολύ, συνεχίστε, κύριε συνάδελφε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Επανέρχομαι στο ζήτημα της αντισυνταγματικότητας. Ο χρυσός χορηγός του Μητσοτάκη είναι το ΚΚΕ και η εξεταστική αποποίησης των ευθυνών για τον κ. Καραμανλή.

(Θόρυβος από την πτέρυγα του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας)

Σας παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε, να ανακαλέσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ πολύ, οι ομιλητές απευθύνονται προς το Προεδρείο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Η αίτηση αντισυνταγματικότητας έτσι όπως έχει εκφραστεί αφορά στη δυνατότητα του άρθρου 51 παράγραφος 4 να ρυθμίζει το πεδίο των ευρωεκλογών. Το άρθρο 51 παράγραφος 4 αναφέρει τους εκτός επικρατείας εκλογείς ως δέκτες της ρύθμισης για την επιστολική ψήφο πηγαίνοντας στη λογική της άρσεως των εμποδίων. Η λογική της άρσεως των εμποδίων ως προς τις εθνικές εκλογές, είναι αυτή η οποία κατευθύνει τον τρόπο με τον οποίο ρυθμίζεται το ζήτημα. Αυτό σημαίνει ότι ο τρόπος με τον οποίο ερείδονται τα επιχειρήματα και από τις τέσσερις κοινοβουλευτικές ομάδες, οι οποίες επέβαλαν την ένσταση αντισυνταγματικότητας, δεν έχει έρεισμα σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο εκφέρονται τα επιχειρήματα.

Τουναντίον! Εκφέρουμε πολύ σοβαρές επιφυλάξεις ως προς τον τρόπο με τον οποίο χειρίζεται η Κυβέρνηση την κοινοβουλευτική διαδικασία και εκτιμούμε ότι ο τρόπος με τον οποίο εισάγεται η τροπολογία σήμερα αποτελεί καταστρατήγηση του πνεύματος του συναινετικού και διαβουλευτικού του άρθρου 51 παράγραφος 4. Και προφανώς, υπό το φως των νέων εξελίξεων, φυσικά και θα επανεξετάσουμε τη στάση μας.

Να είστε καλά!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Έχει ζητήσει τον λόγο ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, ο κ. Ξανθόπουλος, έχει ζητήσει τον λόγο η κ. Κωνσταντοπούλου και έχουν ζητήσει τον λόγο και από τη Νέα Αριστερά.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, είναι Αρχηγός ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρία Πρόεδρε, θα μιλήσετε μετά από τους δύο απομένοντες Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους;

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Δεν πειράζει, κύριε Πρόεδρε, ας προηγηθεί ο κ. Ξανθόπουλος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Οπότε, κύριε Ξανθόπουλε, θα πάρετε τον λόγο εσείς, στη συνέχεια ο κ. Ηλιόπουλος και μετά η Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε, εξαιτίας του καινοφανούς γεγονότος της κατάθεσης της εκπρόθεσμης και προκλητικής τροπολογίας, ουσιαστικά η συζήτηση εξετράπη και θα πρέπει να την επαναφέρουμε στην ουσία της αντιπαράθεσης κατά τη δική μας γνώμη.

Διαβάζω πώς επιγράφεται το συζητούμενο νομοσχέδιο. Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου κ.λπ.. Αυτό είναι το κείμενο που ερχόμαστε να νομοθετήσουμε.

Στο δε άρθρο 6 στην παράγραφο 3 λέτε το εξής εξαιρετικό: «Σε περίπτωση διενέργειας την ίδια μέρα βουλευτικών ή ευρωεκλογών ή βουλευτικών εκλογών και εθνικού δημοψηφίσματος δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, δηλαδή του κεφαλαίου που επιγράφεται άσκηση εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο, αλλά οι διατάξεις του ν.4648 περί διευκόλυνσης εκλογέων, άσκησης εκλογέων του εκλογικού δικαιώματος που βρίσκονται εκτός επικρατείας». Δηλαδή, στο κείμενο του νόμου στο άρθρο 6 παράγραφος 3 λέτε ότι αν προκηρυχθούν εκλογές και ισχύουν την ίδια μέρα δεν θα εφαρμοστεί αυτό που συζητάμε στο κεφάλαιο 3 και κόντρα στο κείμενο του νόμου που ακόμη δεν ολοκληρώθηκε, καταθέτετε μία τροπολογία με τα γνωστά αποτελέσματα.

Βεβαίως, όταν έχετε καταστρατηγήσει το μισό Κανονισμό της Βουλής -το έχει θέσει πολύ εύστοχα ο κ. Παφίλης στη Διάσκεψη των Προέδρων- όταν δηλαδή σε τέσσερις ημέρες κατατίθενται και ψηφίζονται νομοσχέδια, όταν δεν γίνεται η απαραίτητη διαβούλευση, όταν από τη μία μέρα στην άλλη αλλάζουν τα πάντα και η κυβερνητική πλειοψηφία εξακολουθεί να τα ψηφίζει, είναι λογικό να αγνοείτε και το τι έχετε περιγράψει στο κείμενο και για ποιο πράγμα έχετε δεσμευτεί και να προσπαθείτε να κάνετε αυτού του τύπου τις λαθροχειρίες, οι οποίες προφανώς και δυναμιτίζουν τη συναίνεση.

Ξέρετε, δεν είναι το πρόβλημα, εάν δυναμιτίζουν απλώς τη συναίνεση, αλλά είναι ότι συμπολίτες μας, συνέλληνες, οι οποίοι περιμένουν να ρυθμιστεί το θέμα για να ψηφίσουν σε αυτές τις εκλογές, βλέπουν ουσιαστικά ότι χρησιμοποιούνται προς ίδιον νεοδημοκρατικό όφελος. Και αυτό, βεβαίως, δεν αποτελεί στοιχείο εμπέδωσης της δημοκρατίας, ούτε και προσιδιάζει σε κυβερνητικό κόμμα και μάλιστα ευρείας πλειοψηφίας, 41% που λέει ο κόσμος, που δεν αμφισβητείται, που αισθάνεται ότι έχει την πλήρη ηγεμονία.

Σε ό,τι αφορά αυτή καθαυτή την ένσταση, είναι προφανές από τη διάρθρωση του νομοσχεδίου ότι έχουμε ένα δίδυμο νομοσχέδιο και εντός της μίας πλευράς έχουμε την ψήφο των εκλογέων του εξωτερικού. Επειδή, ακριβώς, δεν θέλω να λέω διάφορα πράγματα και θέλω να είμαι πάρα πολύ προσεκτικός, γιατί το ατόπημα που διαπράξατε είναι εξαιρετικά σοβαρό και πρέπει να το αντιμετωπίσουμε με τη μέγιστη δυνατή σοβαρότητα, διαβάζω την τοποθέτηση της εισηγήτριάς μας, της κ. Γιώτας Πούλου, η οποία είπε προ ολίγου: «Το Σύνταγμα στο άρθρο 51 παράγραφος 4 προβλέπει τη δυνατότητα εφαρμογής επιστολικής ψήφου για τους εκτός επικρατείας εκλογείς ως θετική κάμψη των αρχών της αμεσότητας και της μυστικότητας και ως καθεστώς εξαίρεσης, για να διευκολύνει τους εκτός επικρατείας εκλογείς. Επομένως, η επιστολική ψήφος είναι ένα μέσο ψηφοφορίας, το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί εξ ορισμού ως διαβλητό, αλλά δεν μπορεί επίσης να εξελιχθεί σε κανόνα». Ήταν προφητική η τοποθέτηση της εισηγήτριάς μας.

Και συνέχισε: «Η αυτοπρόσωπη παρουσία στα εκλογικά τμήματα είναι ο μοναδικός τρόπος που διασφαλίζει στον μέγιστο δυνατό βαθμό τις συνταγματικές προϋποθέσεις της ψήφου ως ελεύθερης έκφρασης της λαϊκής βούλησης, δηλαδή την καθολικότητα, την αμεσότητα, τη μυστικότητα, την υποχρεωτικότητα και την ισότητα. Άρα, η επέκταση της επιστολικής ψήφου σε όλους ανεξαίρετα τους εκλογείς εντός επικρατείας εγείρει θέμα αντισυνταγματικότητας, ενώ η περιορισμένη επέκτασή της σε ανθρώπους που αποδεδειγμένα έχουν χαρακτηριστικά ευαλωτότητας μπορεί να θεωρηθεί και να ενταχθεί στο καθεστώς της δόκιμης και αποδεκτής θεσμικής κάμψης».

Εμείς είχαμε θέσει αυτό το ζήτημα, λοιπόν, χωρίς να θέσουμε ευθέως ζήτημα αντισυνταγματικότητας. Βεβαίως, κατά την άποψή μας, οι προτάσεις των άλλων κομμάτων στις πτυχές που αναδεικνύουν δεν μας βρίσκουν σύμφωνους. Όμως, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τη συγκεκριμένη διάταξη, το έχουμε θέσει και θα το υποστηρίξουμε.

Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Εμείς ευχαριστούμε και για τη συνέπεια στον χρόνο.

Τον λόγο τώρα έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Αριστεράς, ο κ. Ηλιόπουλος.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρατήρηση πρώτη: Είναι φανερό ότι μετά και την τροπολογία μιλάμε για νέο νομοσχέδιο. Μην κάνουμε ότι δεν το καταλαβαίνουμε μέσα σε αυτή την Αίθουσα. Δεν είναι απλά η πάγια μεθοδολογία της Κυβέρνησης να φέρνει τροπολογίες της τελευταίας στιγμής, μιλάμε πραγματικά για τομή. Μετατοπίζεται όλο το πεδίο της συζήτησης και πρέπει τα κόμματα που επί της αρχής είχαν εκφράσει θετική στάση να επανεξετάσουν τη στάση τους, μετά και από αυτή την κίνηση.

Παρατήρηση δεύτερη: Αυτή η κίνηση δεν πέφτει από το πουθενά. Το έχουμε πει πολλές φορές ότι υπάρχει από τη Νέα Δημοκρατία μία συνολική στρατηγική οικοδόμησης μιας αυταρχικής δημοκρατίας. Τους δίνουμε συγχαρητήρια για τον τρόπο και τη μεθοδολογία, με την οποία υλοποιούν αυτή τη στρατηγική. Πραγματικά έχετε δώσει σεμινάριο στο πώς μπορεί κάποιος να υπη-

ρετεί τη μεθοδολογία και την αντίληψη του αυταρχισμού, αλλά αυτό το σεμινάριο, το οποίο εσείς έχετε δώσει, εκθέτει όσους έδωσαν επί της αρχής συναίνεση σε αυτή την κατεύθυνση.

Παρατήρηση τρίτη: Ήδη, εξήγησε ο εισηγητής μας, γιατί ακριβώς με βάση το άρθρο 51 μιλάμε για ένα επί της αρχής αντισυνταγματικό νομοσχέδιο. Διότι η δυνατότητα της επιστολικής ψήφου με συγκεκριμένους όρους και κριτήρια δεν μπορεί να γίνει καθολική και αφορά μόνο εθνικές εκλογές και μόνο απόδημους. Τι κάνει η Κυβέρνηση; Παίρνει την εξαίρεση και την κάνει κανόνα.

Επόμενη παρατήρηση: Μιλάμε για τεχνικό ζήτημα; Ο συνταγματικός νομοθέτης δεν είχε προβλέψει την καθολικότητα της επιστολικής ψήφου, γιατί; Διότι δεν είχαμε γρήγορο ίντερνετ; Διότι δεν λειτουργούσαν καλά τα ΕΛΤΑ; Διότι ήταν τεχνικό το ζήτημα; Όχι, δεν ήταν τεχνικό. Είναι συνταγματικό και βαθιά πολιτικό και σχετίζεται με την ίδια την έννοια της λαϊκής εξουσίας, την έννοια που καταπατάται σε μια σειρά από περιπτώσεις του κράτους δικαίου, είτε αυτό αφορά στην ελευθεροτυπία είτε αυτό αφορά στις παρακολουθήσεις είτε αυτό αφορά σε μια σειρά από ζητήματα, τα οποία έχουμε συζητήσει πάρα πολλές φορές και θα συνεχίσουμε να συζητάμε.

Άλλη παρατήρηση: Έχουμε μια Κυβέρνηση, η οποία έρχεται εδώ και μας λέει ότι ο εκσυγχρονισμός είναι να κάνουν τις εκλογές οι εταιρείες courier. Ξαναλέω, ο εκσυγχρονισμός είναι να κάνουν τις εκλογές οι εταιρείες courier! Συγχωρέστε μας, δεν βλέπουμε κανέναν εκσυγχρονισμό εδώ, αλλά βλέπουμε μία στρατηγική η οποία μέσα στο γενικότερο πλαίσιο έχει και ενδιαφέρουσες πινελιές μπανανίας. Γιατί αυτή είναι η αντίληψή σας! Θα ήταν πραγματικά αστείο και θα έδινε πολύ υλικό για τα επόμενα χρόνια στους ανθρώπους που ασχολούνται επαγγελματικά με την κωμωδία, εάν δεν αφορούσε εκλογές εάν δεν αφορούσε τον πυρήνα της δημοκρατικής διαδικασίας και συγκρότησης της χώρας.

Με αυτή την έννοια, το λέμε ξανά και καλούμε να επανεξετάσουν την τοποθέτησή τους τα κόμματα της Αντιπολίτευσης, που επί της αρχής έδωσαν συναίνεση στην αυταρχική επιλογή της Κυβέρνησης, η οποία πλήττει τη δημοκρατία και δυναμώνει όλους τους πελατειακούς μηχανισμούς πίεσης, όλη την εργοδοτική πίεση που υπάρχει. Το είδαμε και στις κάμερες το προηγούμενο διάστημα, όταν κορυφαίος σας Υπουργός, ο κ. Γεωργιάδης, ήταν δίπλα σε εργοδότη που απειλούσε εργαζομένους για το τι θα ψηφίσουν. Εμείς καλούμε τα κόμματα της Αντιπολίτευσης, τον ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ, να αναθεωρήσουν και την επί της αρχής θετική τους ψήφο και να στηρίξουν την αντισυνταγματικότητα.

Σε κάθε περίπτωση, δηλώνουμε σε όλους τους τόνους ότι οι προσπάθειες συναίνεσης σε μία αυταρχική δημοκρατία δεν αφορούν τη Νέα Αριστερά και είμαστε σίγουροι ότι δεν αφορούν την τεράστια πλειοψηφία του κόσμου της εργασίας, τη νεολαία, όλο τον κόσμο που πλήττεται από την πολιτική σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο έχει τώρα από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας ο κ. Γκιόκας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κατ' αρχάς, ξεκαθαρίζουμε ότι η στάση του ΚΚΕ δεν εξαρτάται μόνο από το ζήτημα της αντισυνταγματικότητας του νομοσχεδίου. Το νομοσχέδιο αυτό θα ήταν απορριπτέο ως αντιδραστικό και επικίνδυνο ακόμη και αν ήταν σύμφωνο με το Σύνταγμα. Ξαναλέω, ακόμη και αν ήταν σύμφωνο με το Σύνταγμα! Το γεγονός, όμως, ότι σπεύδετε να νομοθετήσετε τέτοιου είδους διατάξεις, κατά παράβαση του δικού σας Συντάγματος, αυτό δείχνει τον βαθμό αντιδραστικοποίησης του ίδιου του αστικού πολιτικού συστήματος.

Από ό,τι φαίνεται, διαμορφώνεται και ένα διακομματικό κοινοβουλευτικό μπλοκ, που αύριο, μεθαύριο μπορεί να επιχειρήσει και συνταγματικές αλλαγές, για να εφαρμοστεί η επιστολική ψήφος και στους Έλληνες εντός της επικράτειας, στους εκλογείς εντός της επικράτειας. Είναι το επόμενο βήμα, είναι το έργο από τα προσεχώς. Αυτό είναι το επόμενο βήμα. Το ένα το κάνατε σήμερα, με την επέκταση της επιστολικής ψήφου για τους απόδημους στις εθνικές εκλογές. Το επόμενο βήμα θα είναι η αναθεώρηση του Συντάγματος, για να εφαρμόζεται η επιστολική ψήφος και στις εθνικές εκλογές για τους εκλογείς που είναι στο εσωτερικό της χώρας.

Είπαμε ξεκάθαρα ποιες αρχές του Συντάγματος παραβιάζονται. Κυρίως, παραβιάζονται η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών και η αρχή της μυστικότητας της ψήφου.

Ποιο ήταν το ζήτημα και η αντιπαράθεση στην επιτροπή της Βουλής, που συζητήσαμε πολλή ώρα για αυτό το ζήτημα; Η αντιπαράθεση ήταν η εξής, εάν αυτές οι συνταγματικές αρχές έχουν εφαρμογή στις εθνικές εκλογές και στις ευρωεκλογές ή εάν έχουν εφαρμογή μόνο στις εθνικές εκλογές, όπως ήταν η θέση της Κυβέρνησης.

Και μάλιστα η τοποθέτηση του κ. Λιβάνιου σε μια συγκεκριμένη συνεδρίαση της επιτροπής ήταν απολύτως κατηγορηματική και κάθετη: Δεν έχει καμμία εφαρμογή το άρθρο 51 παράγραφος 4 στις ευρωεκλογές. Και έρχεται η Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής -ξαναλέω ότι εμείς δεν την υιοθετούμε πλήρως, αλλά η παραδοχή στο σημείο αυτό είναι αποκαλυπτική- και λέει ξεκάθαρα ότι αυτές οι συνταγματικές αρχές έχουν εφαρμογή προφανώς στις εθνικές εκλογές και αναλογική εφαρμογή και στις ευρωεκλογές, εκθέτοντας με αυτόν τον τρόπο την Κυβέρνηση.

Σε ό,τι αφορά το ζήτημα της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών και σε αυτό κάνει μνεία η Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής. Για να καταλάβει ο κόσμος, επειδή μπορεί να μην καταλαβαίνει ορισμένους επιστημονικούς όρους, να δούμε πρακτικά τι σημαίνει αυτό. Με βάση το σχήμα που έχει επιλέξει η Κυβέρνηση, θα υπάρχουν ψηφοφόροι είτε εντός είτε εκτός της επικράτειας, που άλλοι θα ψηφίζουν είκοσι πέντε ημέρες πριν τις εκλογές, άλλοι είκοσι ημέρες πριν τις εκλογές, άλλοι δέκα, πέντε και πάει λέγοντας. Αυτό νομοθετείτε, το οποίο προσβάλλει την αρχή του αδιαίρετου και του ενιαίου εκλογικού σώματος. Αυτό είναι. Το εκλογικό σώμα είναι αδιαίρετο και εσείς κάνετε αυτόν τον τεμαχισμό, τον κατακερματισμό μέσα από την παραβίαση της αρχής της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών.

Ένα ακόμα επίσης ζήτημα που έχει να κάνει με την εφαρμογή του νομοσχεδίου, είναι η εμπλοκή των ιδιωτικών εταιρειών.

Τι λέει η έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής; «Η εξακρίβωση της ταυτότητας του εκλογέα αποτελεί κρίσιμη παράμετρο προς διασφάλιση της ακεραιότητας της διαδικασίας, της μυστικότητας της ψήφου και εν τέλει της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής θέλησης. Ως εκ τούτου δημιουργείται προβληματισμός ως προς τη διαφορετική αντιμετώπιση της ευθύνης του αναδόχου για τις περιπτώσεις παραλαβής και αποστολής φακέλου» και πάει λέγοντας. Γιατί τι θα γίνεται στην πράξη; Το είπε και ο κ. Τζανακόπουλος. Στην πράξη θα πηγαίνει ο υπάλληλος της ταχυδρομικής εταιρείας σε μία χώρα της Λατινικής Αμερικής, για παράδειγμα, στην Κολομβία -τυχαίο το παράδειγμα- και αυτός ο υπάλληλος θα πρέπει να διακριβώσει την ταυτότητα του εκλογέα ή την εξουσιοδότηση, αν η παραλαβή και η αποστολή φακέλου γίνεται μέσω τρίτου προσώπου. Και αυτό θα γίνεται και στην Κολομβία, θα γίνεται και σε κάποια χώρα της υποσαχάριας Αφρικής, θα γίνεται και στη Μέση Ανατολή. Αυτό ψηφίζετε. Για να είμαστε εξηγημένοι.

Και, τέλος, επειδή έχετε βγει, κυρία Υπουργέ, σε αναζήτηση διακοσίων ψήφων, εμείς λέμε ξεκάθαρα: Το άρθρο 6 του σημερινού νομοσχεδίου, που ορίζει το πεδίο εφαρμογής, κατ' αναλογική εφαρμογή του 51 παράγραφος 4, χρειάζεται και αυτό διακόσιους Βουλευτές, πέρα από την τροπολογία.

Τελειώνω με το εξής: Εδώ έχουν διαμορφωθεί ορισμένες κατηγορίες. Υπάρχει η Κυβέρνηση, η οποία νομοθετεί και νομοθετεί αντισυνταγματικά, υπάρχουν κόμματα τα οποία έχουν εκφράσει τις αντιρρήσεις τους με το δικό τους σκεπτικό και στα ζητήματα της συνταγματικότητας και στο ίδιο το περιεχόμενο και υπάρχουν και δύο κόμματα που το παίζουν αντιπρόεδροι του «Εδεσσαϊκού», το ΠΑΣΟΚ και ο ΣΥΡΙΖΑ. Άλλα λόγια να αγαπιόμαστε! Είναι αντισυνταγματικό, αλλά δεν ψηφίζουμε την ένσταση συνταγματικότητας. Ψηφίζουμε επί της αρχής, αλλά την τροπολογία κ.λπ..

Εμείς σας καλούμε να αναθεωρήσετε τη θέση σας...

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Ποιος σου είπε ότι δεν ψηφίζουμε την ένσταση;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Κύριε Δουδωνή, δεν παγιδευτήκατε.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Ανακαλέστε τον κύριο στην τάξη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Αφήστε με να τελειώσω.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΑΛΑΜΑ: Με τη Νέα Δημοκρατία να ασχοληθείτε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Τόση ώρα με τη Νέα Δημοκρατία ασχολούμαστε.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Είναι επίπεδο αυτό;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ όλους! Σήμερα έχουν ακουστεί πράγματα συνολικά εδώ που νομίζω ότι ξεπερνούν ένα όριο κοινοβουλευτικού διαλόγου, αλλά παρακαλώ, κύριε συνάδελφε, ολοκληρώστε. Παρακαλώ όλους τους συναδέλφους!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Ξαναλέω το εξής: Είπε ο κ. Δουδωνής για την παγίδευση. Εμείς δεν θεωρούμε ότι σε αυτόν τον νομοθετικό βούρκο που ετοίμασε και σχεδίασε η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας παγιδευτήκατε. Πέσατε οικειοθελώς, κύριε Δουδωνή. Αυτό είναι το πρόβλημά σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ ακούστε. Συνολικά από πολλές πλευρές σήμερα ακούστηκαν πράγματα τα οποία ξεπερνούν έναν ώριμο κοινοβουλευτικό διάλογο. Εγώ θέλω να δώσω τώρα τον λόγο στον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Πλεύσης Ελευθερίας.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Να επαναλάβετε το φύλο επί το ορθόν.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα ένα λεπτό σε σχέση με τη στάση μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Έχετε ένα λεπτό.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, απ’ ό,τι φαίνεται δεν είναι πλήρως αντιληπτό τι συνιστά καταστρατήγηση μιας διάταξης σε σχέση με τις διαδικαστικές της εγγυήσεις. Είπαμε κάτι πάρα πολύ σαφές: Για τις ενστάσεις αντισυνταγματικότητας έτσι όπως έχουν διατυπωθεί -και οι τέσσερις ενστάσεις- εμείς έχουμε διαφωνίες σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο έχουν υποστηριχθεί αναφορικά με το εφαρμοστέο πεδίο του άρθρου 51 παράγραφος 4.

Είπαμε όμως με τον πλέον σαφή τρόπο ότι υπάρχει καταστρατήγηση των διαδικαστικών εγγυήσεων που συνοδεύουν τη μεταπλειοψηφική εγγύηση των δύο τρίτων, που είναι η μεγαλύτερη πλειοψηφία που ζητάει το Σύνταγμα από τη Βουλή. Πόσο πιο σαφές να καταστεί ότι θεωρούμε ότι υπάρχει καταστρατήγηση της διάταξης 4 του άρθρου 51; Θέλει το ΚΚΕ ή κάποιο άλλο κόμμα να συμφωνήσουμε οπωσδήποτε μαζί τους ως προς την αιτιολογία την οποία εκείνοι έχουν; Είναι λανθασμένη. Τι να κάνουμε δηλαδή;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Ναι ή όχι. Το ψηφίζετε επί της αρχής ή όχι;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Σας εξήγησα, κύριε Παφίλη, ότι εμείς θεωρούμε ότι υπάρχει καταστρατήγηση. Θα την υπερψηφίσουμε την ένσταση αντισυνταγματικότητας. Δεν καταλαβαίνω τι δεν καταλαβαίνετε. Δυστυχώς, βλέπω ότι είστε έξαλλοι με ένα συναινετικό πνεύμα που δείχνει η δημοκρατική Αντιπολίτευση, αλλά δεν ήσασταν καθόλου έξαλλοι με τους εαυτούς σας όταν συστοιχιζόσασταν με τη Νέα Δημοκρατία για την Εξεταστική των Τεμπών.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΦΙΛΗΣ: Άσ’ το.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Εξηγώ και πάλι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Η στάση του καθενός θα φανεί στην ψηφοφορία που θα ακολουθήσει.

Παρακαλώ, συνεχίστε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Η αιτιολόγηση της στάσης τού καθενός δεν συνεπάγεται και αποδοχή της επιχειρηματολογίας έτσι όπως έχει τεθεί στα έγγραφα που μας κατατέθηκαν. Υπάρχει καταστρατήγηση των διαδικαστικών εγγυήσεων του άρθρου 51 παράγραφος 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο έχει η Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Πλεύσης Ελευθερίας. Θα ακολουθήσει ο αντιλέγων από τη Νέα Δημοκρατία. Ευχαριστώ την κ. Κωνσταντοπούλου γιατί δόθηκε η δυνατότητα να ολοκληρώσουν όλοι οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι.

Παρακαλώ, κυρία Πρόεδρε, έχετε τον λόγο.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Κύριε Πρόεδρε, επειδή ξεκινήσατε δίνοντας τον λόγο «στον Πρόεδρο» της Πλεύσης Ελευθερίας, μάλλον από κεκτημένη ταχύτητα, μιας και δεν έχουμε άλλη γυναίκα πολιτική Αρχηγό, περίμενα να επαναφέρετε και το φύλο και ταυτόχρονα έδωσα την ευκαιρία σε όλους τους κυρίους να τοποθετηθούν ούσα gentlewoman!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ζητώ συγγνώμη, κυρία Πρόεδρε.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Μακάρι να με ακολουθήσετε στο παράδειγμα και κυρίως για τα ζητήματα που έχουμε θέσει στο πλαίσιο της κοινοβουλευτικής διαδικασίας και του κοινοβουλευτικού λόγου, ο οποίος πρέπει να εκπέμπει παιδεία και πολιτισμό και όχι σεξισμό, ρατσισμό και διακρίσεις πάσης φύσεως.

Θα ξεκινήσω με το συνολικό ζήτημα που συζητάμε και έχει να κάνει με ένα δικαίωμα, το δικαίωμα των συμπολιτών μας, των συμπατριωτών μας, κυρίως στο εξωτερικό, να ψηφίζουν με επιστολική ψήφο.

Η Πλεύση Ελευθερίας έχει τοποθετηθεί καθαρά στο θέμα αυτό. Η καθιέρωση επιστολικής ψήφου είναι κατοχύρωση ενός δικαιώματος και, όταν μιλάμε για τις ευρωεκλογές, είναι η κατοχύρωση μιας ισότητας ως προς τη διαδικασία, με δεδομένο ότι πολίτες πολλών άλλων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ψηφίζουν στις ευρωεκλογές με επιστολική ψήφο.

Το άρθρο 51 του Συντάγματος ρητά κατοχυρώνει τη δυνατότητα της επιστολικής ψήφου, και αυτό ως προς τις εθνικές εκλογές για τους συμπατριώτες μας του εξωτερικού. Δεν τίθεται, λοιπόν, θέμα και είναι διαστρέβλωση το να παρουσιάζεται η επιστολική ψήφος και η κατοχύρωσή της ως μία αντισυνταγματική πρωτοβουλία.

Από την άλλη πλευρά βέβαια είναι και κάπως παράφωνες οι αναφορές προς το Σύνταγμα και προς τη λαϊκή κυριαρχία από πολιτικές δυνάμεις που είτε περιφρόνησαν την ετυμηγορία του μοναδικού πρόσφατου δημοψηφίσματος είτε ουδέποτε αναγνώρισαν την αξία και τη βαρύτητα του Συντάγματος.

Από πλευράς της Πλεύσης Ελευθερίας είναι πάρα πολύ ξεκάθαρο ότι το Σύνταγμα βεβαίως είναι κάτι πολύ σοβαρό, ότι η αντισυνταγματική πρωτοβουλία από πλευράς Κυβέρνησης βεβαίως πρέπει να αποκρούεται από την Αντιπολίτευση και ότι συνολικά το να γίνονται ενστάσεις αντισυνταγματικότητας και να συζητιέται το Σύνταγμα ως κάτι σοβαρό είναι πράγματι μία πρόοδος, γιατί επανειλημμένα έχει περιφρονηθεί και το Σύνταγμα και η δημοκρατία και η κοινοβουλευτική λειτουργία.

Βεβαίως στο ίδιο πλαίσιο οφείλω να πω, επειδή είναι αντικείμενο και πολλών τοποθετήσεων και πολλών εμπνεύσεων και προτάσεων, ότι τα δικαιώματα των ανθρώπων δεν τίθενται σε δημοψήφισμα -το λέω για κάποιες φαεινές ιδέες που ακούγονται ως προς τα δικαιώματα των ομόφυλων ζευγαριών για την τεκνοθεσία- και βέβαια όλοι μας κρινόμαστε, ιδίως όταν αρνούνται κάποιοι την αναγνώριση δικαιωμάτων σε κάποιους άλλους σαν να είναι ανώτεροι.

Η Πλεύση Ελευθερίας θεωρεί ότι το συγκεκριμένο νομοσχέδιο έχει πάρα πολλά πεδία βελτίωσης και αυτά τα έχουμε εκθέσει. Είναι κορυφαίος και κομβικός προβληματισμός μας η κατάργηση της δυνατότητας ψήφου στα εκλογικά τμήματα για τους Έλληνες του εξωτερικού και καλούμε την Κυβέρνηση μέχρι τέλους να αναθεωρήσει αυτή την προσέγγιση και η επιστολική ψήφος για τους Έλληνες του εξωτερικού να ισχύσει παράλληλα με τη δυνατότητα ψήφου στα προξενεία, εκεί όπου υπήρχε. Αντιλαμβανόμαστε τη δυσκολία, όπως την εμφανίζει η Κυβέρνηση, να οργανώσει προξενεία που προηγουμένως δεν λειτούργησαν ως εκλογικά κέντρα, για να λειτουργήσουν για πρώτη φορά, αλλά δεν δεχόμαστε ότι εκεί όπου έχει κατ’ επανάληψη διενεργηθεί εκλογική διαδικασία τώρα δεν θα πραγματοποιηθεί.

Αντίστοιχα, κυρία Υπουργέ και κύριε Αναπληρωτή, όπως γνωρίζετε, έχουμε θέσει μετ’ εμφάσεως το ζήτημα της υποχρέωσης της πολιτείας μέχρι τις επόμενες βουλευτικές εκλογές να οργανώσει ζωντανή εκλογική διαδικασία για τους συμπατριώτες μας του εξωτερικού που θα το επιλέξουν, γιατί η επιστολική ψήφος πρέπει να είναι επιλογή και όχι επιβολή. Δεν μπορεί να είναι απο-

κλειστικός τρόπος συμμετοχής δηλαδή στην ψηφοφορία και δεν μπορεί να καταργείται αυτό που ψηφίσαμε τον Ιούλιο όλοι μαζί, ότι δηλαδή θα λειτουργήσουν εκλογικά τμήματα στο εξωτερικό. Αυτό δεσμευτήκαμε όλοι μαζί -και εμείς παίρνουμε πολύ σοβαρά τη δέσμευσή μας και την ψήφο που δώσαμε-, ότι θα λειτουργήσουν εκλογικά τμήματα του εξωτερικού και από εκεί και πέρα οι συμπατριώτες μας που θα επιλέξουν, για όποιους λόγους, να ψηφίσουν επιστολικά θα έχουν αυτό το δικαίωμα και όχι αυτή την αποκλειστική δυνατότητα. Θεωρούμε ότι είναι υποχρέωση της πολιτείας και σας καλούμε να το οργανώσετε, να υπάρξουν και ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι για τους φοιτητές και ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι για τους εποχικά εργαζόμενους στον τουρισμό, στην εστίαση, σε άλλους τομείς. Είναι κάτι που τεχνικά μπορεί να οργανωθεί με την ίδια ταχύτητα που οργανώθηκε ο εμβολιασμός σε άλλη περιφέρεια από τη μία μέρα στην άλλη επί εποχής κορωνοϊού, και αυτά όλα είναι αιτήματα και προτάγματα από τα οποία δεν παραιτούμαστε.

Θεωρούμε ότι πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για την κατοχύρωση και της μυστικότητας της ψήφου, με εξατομίκευση της παράδοσης - παραλαβής και της εγκυρότητας της διαδικασίας. Η αυτοπρόσωπη παραλαβή είναι για εμάς πάρα πολύ σημαντική. Σημαντικό είναι και το βήμα που κάνατε, αλλά σας καλούμε να κάνετε ένα ακόμη τολμηρότερο.

Και βέβαια έρχομαι στα ζητήματα των ατόμων με αναπηρία. Θα πω το ίδιο που είπα και για τους συμπατριώτες μας στο εξωτερικό. Η ψήφος με επιστολή πρέπει να είναι για τα άτομα με αναπηρία επιλογή και όχι επιβολή. Δεν αίρονται οι υποχρεώσεις της πολιτείας να εξασφαλίσει προσβασιμότητα στα άτομα με αναπηρία προκειμένου να ψηφίσουν με φυσικό...

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (ΜΙΛΤΟΣ) ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΗΣ:...(Δεν ακούστηκε)

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Υπάρχει κάποια αντίρρηση για τα άτομα με αναπηρία;

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (ΜΙΛΤΟΣ) ΧΡΥΣΟΜΑΛΛΗΣ: Συζητούμε τώρα για την αντισυνταγματικότητα και εσείς μιλάτε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε!

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Έχετε με τα άτομα με αναπηρία κάποιο ειδικό θέμα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε συνάδελφε, παρακαλώ.

Κυρία Πρόεδρε, συνεχίστε, παρακαλώ.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΛΑΦΑΤΗΣ: Αυτό είναι δουλειά του Προεδρείου, δεν είναι δικιά σας. Στον συνάδελφο αναφέρομαι, όχι σε εσάς, κυρία Πρόεδρε.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Ευχαριστώ.

Τα άτομα με αναπηρία, λοιπόν, πρέπει να έχουν πρόσβαση και τη δυνατότητα να ψηφίσουν επιστολικά.

Κυρία Υπουργέ, επί της νομοθετικής βελτίωσης που καταθέσατε για τη νοηματική γλώσσα, έχετε προβλέψει για το ένα έκτο (1/6) της οθόνης. Η Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδας έχει ζητήσει τα δύο έκτα (2/6) της οθόνης, για να μπορεί πράγματι να είναι ορατή η οθόνη και δράττομαι της ευκαιρίας να σας το πω ήδη από τώρα.

Έρχομαι σε αυτό το οποίο προέκυψε με την κατάθεση της τροπολογίας. Νομίζω ότι δεν είναι εύστοχη επιλογή. Εκτός του ότι είναι εκπρόθεσμη, εκτός του ότι αναπλαισιώνει όλη τη συζήτηση, νομίζω ότι τελικά θα μετατρέψει μία διαδικασία πάνω στην οποία πρέπει να οικοδομηθεί εμπιστοσύνη στις δημοκρατικές διαδικασίες σε διαδικασία που θα εμπνεύσει ακόμη μεγαλύτερη καχυποψία. Και έχουμε ήδη αρκετούς λόγους καχυποψίας για τις εκλογικές διαδικασίες στη χώρα, πολλές αμφιβολίες και για το ηλεκτρονικό σύστημα και για τη «SINGULAR LOGIC» και για πάρα πολλά ζητήματα που πρέπει να αποτελέσουν εγγυήσεις της εκλογικής διαδικασίας.

Ακούσαμε με προσοχή και τους φοιτητές που εκπροσωπούμενοι από την πρόεδρο της Φιλοσοφικής είπαν «εμείς ανησυχούμε ότι θα μας ασκηθούν πιέσεις από τα περιβάλλοντά μας» και τους φοιτητές που εκπροσωπούμενοι από τον πρόεδρο του Δημοκριτείου είπαν «για εμάς θα είναι μια διευκόλυνση». Θα πρέπει να ακούσουμε και τους νέους, θα πρέπει να ακούσουμε τις ανησυχίες. Θα πρέπει η διαδικασία να είναι αεροστεγής, κυρία Υπουργέ και κύριε Αναπληρωτή, για να αποκλείσει περιπτώσεις βίας κατά των εκλογέων, εξαπάτησης εκλογέων, παραβίασης της μυστικότητας της ψηφοφορίας και νόθευσης εκλογής. Και ως προς τις παραμέτρους αυτές, γνωρίζετε καλά, είναι πάρα πολύ σοβαρές οι παρεμβάσεις στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, αλλά υπάρχουν και απαντήσεις. Η Πλεύση Ελευθερίας έχει προτείνει την αυστηροποίηση των ποινών για αυτά τα αδικήματα των άρθρων 161 έως 164 του Ποινικού Κώδικα, που αποτελούν παρεμβάσεις εργοδοτικές ή άλλης επιρροής στη βούληση του εκλογέα, να μην προβλέπονται ως απλά πλημμελήματα ή και πταίσματα, αλλά να υπάρχουν αυστηρές, κακουργηματικές ποινές όταν ασκούνται πιέσεις σε εργαζομένους, σε άλλους αδύναμους πολίτες για την ψήφο τους. Σας το καταθέτουμε και επισήμως. Η δική μας βούληση δεν θα αλλάξει. Το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου το θεωρούμε δικαίωμα και δεν υπάρχει για την Πλεύση Ελευθερίας ζήτημα αντισυνταγματικότητας του αρχικού νομοσχεδίου. Υπάρχει ζήτημα εκπροθέσμου της τροπολογίας.

Υπάρχει ζήτημα εμπέδωσης μιας συνθήκης εμπιστοσύνης στον τρόπο με τον οποίο διαλεγόμαστε, ειδικά για τόσο σοβαρά πράγματα όπως είναι οι εκλογές.

Εγώ, κυρία Υπουργέ, σας προτείνω να κάνουμε μια συμφωνία κυριών και να δώσουμε το παράδειγμα. Η Πλεύση Ελευθερίας, εφόσον φέρετε νομοσχέδιο εκλογικού νόμου για το ίδιο δικαίωμα που ψηφίζουμε και για τις ευρωεκλογές, πάλι θετικοί θα είμαστε. Σας το λέω -δεν έχω ποτέ καταληφθεί άλλο να λέω και άλλο να κάνω- μην επιμείνετε στη διαδικασία της τροπολογίας. Θα δυναμιτίσει τη συζήτηση και δεν θα βγει κερδισμένη η δημοκρατία.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Πλεύσης Ελευθερίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο τώρα έχει ο αντιλέγων από την πλευρά της Νέας Δημοκρατίας κ. Πλεύρης. Θα ολοκληρώσουμε την συζήτηση με την τοποθέτηση της κυρίας Υπουργού.

Παρακαλώ, κύριε Πλεύρη.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Την πολιτική διαφωνία κάποιος σε ένα νομοσχέδιο μπορεί να την εκφράσει, αλλά είναι λάθος να προσπαθεί την πολιτική του διαφωνία να τη διανθίσει με θέματα που άπτονται της συνταγματικότητας ή της αντισυνταγματικότητας.

Το Σύνταγμά μας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αναφέρεται σε εθνικές εκλογές σε όλα τα άρθρα που έχουν σχέση με την εκλογική νομοθεσία. Γι' αυτόν τον λόγο άλλωστε το άρθρο 54 παράγραφος 1 με την ολομέλεια του Αρείου Πάγου που αφορά στο ότι το εκλογικό σύστημα είναι από τις μεθεπόμενες εκλογές με τον ν.3684/09, έχει κρίνει το Συμβούλιο της Επικρατείας ότι δεν εφαρμόζεται αναλογικά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και προφανέστατα δεν εφαρμόζεται αναλογικά και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αντίστοιχα ισχύει και για το άρθρο 51 σε όλες τις παραγράφους οι οποίες αναφέρονται. Ποιο είναι το πλαίσιο το οποίο μπαίνει εδώ ως προβληματισμός; Και μπαίνει ως προβληματισμός και από την επιστημονική επιτροπή; Σε περίπτωση που οι βασικές αρχές που προκύπτουν από το άρθρο 51, οι αρχές δηλαδή του άμεσου, του καθολικού, του μυστικού και της ταυτόχρονης διεξαγωγής, καθώς και του άρθρου 52 να είναι ελεύθερη και ανόθευτη η εκδήλωση της λαϊκής κυριαρχίας, εφαρμόζονται σε όλες τις εκλογές.

Τι μας λέει η Επιστημονική Υπηρεσία; Λέει: «Μεταξύ όλων αυτών των αρχών φέρεται ότι μπορεί να είναι και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στον βαθμό που δεν ορίζεται διαφορετικά στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Άρα, μας παραπέμπει στο τι ισχύει στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και είναι λογικό αυτό γιατί ακριβώς πρόκειται για εκλογές για την ανάδειξη Ευρωβουλευτών. Από τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λοιπόν, αναφέρεται ότι εκλέγονται εκπρόσωποι για πέντε έτη με άμεση, καθολική, ελεύθερη και μυστική ψηφοφορία. Άρα, η Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανάγει αυτές τις αρχές ως βασικές αρχές για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος. Και το ίδιο το συμβούλιο με την πράξη του, που έχει κυρωθεί με νόμο το 2018, αναφέρει ότι μπορούν να προβλέπουν τα κράτη-μέλη τη δυνατότητα για ψηφοφορία εκ των προτέρων διά αλληλογραφίας, αλλά και

με ηλεκτρονικά και διαδικτυακά μέσα στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στην περίπτωση, μάλιστα, αυτή θα πρέπει να θεσπίζουν επαρκή μέτρα για να διασφαλίζεται η αξιοπιστία τού αποτελέσματος και ο μυστικός χαρακτήρας της ψηφοφορίας.

Άρα, το ίδιο το συμβούλιο έχει κρίνει ότι οι αρχές αυτές στις οποίες αναφέρεστε μπορούν να προστατευθούν και με την επιστολική ψήφο και είναι το μοναδικό καταστατικό σημείο στο οποίο απευθυνόμαστε, ευρωεκλογές, Συνθήκη Ευρωπαϊκής Ένωσης, πράξεις Συμβουλίου που έχει κυρωθεί με νόμο το 2018. Επομένως, όλες αυτές οι αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 51 και παραπέμπουν σε συνθήκη τηρούνται με την επιστολική ψήφο, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις.

Η ίδια η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής, γιατί δεν θα τη διαβάζουμε αλά καρτ, κάνει ανάλυση ότι ακόμα και αν ήθελε υπό τη θέση ότι ίσχυαν οι αρχές του άρθρου 51 παράγραφος 3 και του άρθρου 51 παράγραφος 4, ότι και σε αυτή την περίπτωση δίνεται η δυνατότητα για τους πολίτες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ψηφίζουν χωρίς να καταστρατηγούνται αν υπάρχει απλώς η χρονική εγγύτητα, η οποία χρονική εγγύτητα διασφαλίζεται με το ισχύον πλαίσιο.

Κι εδώ πέρα, κύριοι συνάδελφοι, υπάρχει και ένα λογικό νομικό επιχείρημα. Δηλαδή θεωρείτε ότι σε μια άλλη περίπτωση, στην περίπτωση που συζητάμε και έρχεται και η τροπολογία του άρθρου 51 παράγραφος 4, που δίνεται η δυνατότητα στους εκλογείς εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης να ψηφίζουν επιστολικά θεωρείτε ότι σαν τακτικός νομοθέτης έκανε εξαίρεση απ' όλες αυτές τις αρχές; Δηλαδή ότι η επιστολική ψήφος του ανθρώπου ο οποίος ψηφίζει από το εξωτερικό μπορεί να μην είναι ελεύθερη, να μην είναι ανόθευτη, να μην είναι άμεση, να μην είναι καθολική, να μην είναι μυστική; Όχι, γιατί αν το έκανε αυτό θα δημιουργούσε ψήφους δύο ταχυτήτων. Στο μόνο που απαντά το άρθρο 51 παράγραφος 4 είναι στην ταυτόχρονη διεξαγωγή και θέλει ακριβώς να επισημάνει με έμφαση ότι παρ' όλο που βρίσκονται εκτός της ελληνικής επικράτειας δεν υπάρχει πρόβλημα στην ταυτόχρονη συμμετοχή.

Άρα ο συντακτικός νομοθέτης δεν ασχολείται με το κομμάτι των ευρωεκλογών και δεν μπορεί να υπάρξει επιχείρημα για αντισυνταγματική διάταξη σε ευρωεκλογές με βάση το ελληνικό Σύνταγμα. Αν θεωρήσουμε όμως ότι αναλογικά οι αρχές του άρθρου 51 παράγραφος 3 και του άρθρου 51 παράγραφος 4 αντανακλούν, βάσει και της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης που τις επαναλαμβάνει, και πάλι το συμβούλιο έχει δώσει τη λύση με τον νόμο που είχε γίνει το 2018, διότι από τη στιγμή που αναγνωρίζει ότι μπορεί να υπάρχει επιστολική ψήφος στα κράτη-μέλη προφανώς θεωρεί ότι αυτή η επιστολική ψήφος δεν αντίκειται στις αρχές της μυστικότητας, της καθολικότητας, της αμεσότητας, του ανόθευτου και της ελεύθερης βούλησης, διότι, αν θεωρούσε κάτι τέτοιο, θα ερχόταν σε αντίθεση με την ίδια τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σημαντικό όμως είναι να δούμε τις προϋποθέσεις ώστε να επιτυγχάνεται αυτό που μας ζητά η πράξη του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή ότι διασφαλίζεται το αποτέλεσμα, η μυστικότητα της διαδικασίας, καθώς επίσης και το σκέλος που αφορά τη χρονική εγγύτητα, ώστε να μην υπάρχει απόσταση, θέματα τα οποία το παρόν νομοσχέδιο έρχεται και τα αναλύει διεξοδικά για να μην υπάρχει κανένα πρόβλημα.

Σ' αυτό το σημείο, κύριε Πρόεδρε, όμως, θα ήθελα να πω και κάτι που αφορά την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ. Ψήφισαν επί της αρχής το νομοσχέδιο στις επιτροπές και σήμερα θα ψηφίσουν την ένσταση αντισυνταγματικότητας. Το ότι η Κυβέρνηση έρχεται και καταθέτει μια τροπολογία θα δικαιολογούσε ενδεχομένως, αν αντιδρούν τόσο πολύ, να αλλάξουν τη θέση τους επί της αρχής και να πουν ότι εμείς διαφωνούμε με την τροπολογία που ήρθε και γι' αυτόν τον λόγο αλλάζουμε τη θέση μας για την αρχή.

Είναι όμως τυχοδιωκτικό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να αλλάζετε θέση για αντισυνταγματικότητα. Δηλαδή ψηφίσατε επί της αρχής ένα νομοσχέδιο στις επιτροπές το οποίο σήμερα έρχεστε εδώ και κρίνετε ότι πάσχει συνταγματικότητας; Με συγχωρείτε...

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι το νομοσχέδιο, το συγκεκριμένο άρθρο, κύριε Πλεύρη.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Δεν είναι το συγκεκριμένο άρθρο. Έχει κατατεθεί από το Κομμουνιστικό Κόμμα με σαφήνεια ποια άρθρα αφορούν, τα συγκεκριμένα. Στα συγκεκριμένα, λοιπόν, έρχεστε εσείς και λέτε ότι ενώ τα ψηφίσατε επί της αρχής, τελικά επειδή ήρθε μια τροπολογία, θεωρείτε ότι πάσχουν συνταγματικότητας.

Συνεπώς, κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι, ακουστήκατε όλοι. Αφήστε να ακουστεί και ο κ. Πλεύρης. Παρακαλώ!

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Οι διαφωνίες όλες μπορούν να αναπτυχθούν. Σε καμμία όμως περίπτωση...

ΠΑΥΛΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ: Τυχοδιωκτισμός είναι αυτό που έκανε η Κεραμέως. Άσε τα σάπια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ!

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Κύριε Πολάκη, μην επιμένετε γιατί ο κ. Κασσελάκης μπορεί να πει τίποτα άλλο μετά...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Πλεύρη, συνεχίστε, μην απαντάτε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: ...και να αρχίσετε να τα παίρνετε πίσω. Προσέξτε τα αυτά γιατί εδώ είμαστε φλατ, δεν έχουμε υψόμετρο για να μας πειράζει.

Άρα είναι ξεκάθαρο ότι δεν υπάρχει κανένα θέμα συνταγματικότητας. Το Σύνταγμα δεν αναφέρεται στις ευρωπαϊκές εκλογές. Ακόμα όμως και αν κάνουμε ανάλυση στις βασικές αρχές, γίνεται με τη διαδικασία της επιστολικής ψήφου να πληρούνται στο απόλυτο και δεν υπάρχει κανένα θέμα συνταγματικότητας των διατάξεων.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ολοκληρώνεται η συζήτηση επί των αντιρρήσεων συνταγματικότητας με την ομιλία της κυρίας Υπουργού.

Ορίστε, κυρία Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Θέλω να ξεκινήσω με ένα σχόλιο σχετικά με την τροπολογία και εν συνεχεία θα περάσω στα θέματα της ένστασης περί της συνταγματικότητας του νομοσχεδίου.

Ξεκινώ με την τροπολογία.

Κύριε Ξανθόπουλε, θυμίσατε τον τίτλο του νομοσχεδίου. Και ο τίτλος του νομοσχεδίου πράγματι λέει ρητά: «Διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου». Πόσο πιο σχετική τροπολογία να κατατεθεί στο εθνικό Κοινοβούλιο σε σχέση ακριβώς με το νομοσχέδιο αυτό; Πόσο πιο σχετική; Ακριβώς το αντικείμενο αυτό.

Έρχομαι λοιπόν και θυμίζω, κύριε Ξανθόπουλε...

(Θόρυβος – διαμαρτυρίες)

Έρχομαι και θυμίζω, λοιπόν...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ! Ακούστηκαν σήμερα, και σε βάρος της Υπουργού, εκφράσεις οι οποίες ήταν απαράδεκτες που ακούστηκαν εδώ! Αφήστε να τοποθετηθεί και η κυρία Υπουργός και να ολοκληρώσουμε! Παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι! Παρακαλώ!

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Εδώ δεν θα σας επιτρέψω! Πολύ σπάνια εξεγείρομαι! Ψεύδεται συνειδητά!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριε Ξανθόπουλε! Καθίστε! Δεν έχετε τον λόγο, όχι. Διακόπτετε την Υπουργό, ενώ δεν διακόπηκε κανείς νωρίτερα. Παρακαλώ, καθίστε, δεν θα το επαναλάβω.

Παρακαλώ, κυρία Υπουργέ, συνεχίστε.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Άκουσα με πολύ μεγάλη προσοχή όλους τους συναδέλφους και με πολύ μεγάλο σεβασμό για όλες τις απόψεις. Έρχομαι λοιπόν και απαντώ και θυμίζω το ιστορικό εντός του εθνικού Κοινοβουλίου σε σχέση με την επιστολική ψήφο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Μας κοροϊδεύετε!

ΠΑΥΛΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ: Να μη λέει ψέματα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Πολάκη, θέλετε να εμποδίσετε να ακουστούν οι θέσεις των Υπουργών μέσα στο Κοινοβούλιο; Ήρθατε τώρα πριν δέκα λεπτά, εδώ και μιάμιση

ώρα συζητάμε τις αντιρρήσεις αντισυνταγματικότητας! Κύριε Πολάκη, παρακαλώ! Και σε οποιονδήποτε θέλει να διακόψει: Ακούστηκαν όλες οι θέσεις με μεγάλη άνεση. Κύριε Πολάκη, μη διακόπτετε! Παρακαλώ! Δεν θα διακόψει κανείς όποιον θέλει να μιλήσει εδώ πέρα, από όπου κι αν προέρχεται! Όπως δόθηκε η δυνατότητα να μιλήσουν όλοι, παρακαλώ δείξτε το δημοκρατικό ήθος που πρέπει να έχουμε όλοι και αφήστε την κυρία Υπουργό να ολοκληρώσει.

Παρακαλώ, κυρία Υπουργέ, σας δίνω καινούργιο χρόνο.

ΠΑΥΛΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ: Να μη λέει ψέματα! Είπε ψέματα!

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Διαβάστε τον τίτλο!

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΕΣΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Αυτόν διαβάζουμε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ! Μην απαντάτε. Παρακαλώ όλους!

Κύριε Πολάκη, σας ανακαλώ στην τάξη! Ήρθατε στο τέλος μιας συνεδρίασης, που με τις όποιες διαφωνίες μπόρεσε και εξελίχθηκε ομαλά, για να τη δυναμιτίσετε; Αν αυτός είναι ο σκοπός σας δεν θα το επιτρέψω!

Παρακαλώ πάρα πολύ, κυρία Υπουργέ, έχετε τον χρόνο.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Λοιπόν, θα θυμίσω στο Σώμα το ιστορικό αυτής της υπόθεσης που λέγεται επιστολική ψήφος. Το 2019 η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη επί υπουργίας Τάκη Θεοδωρικάκου φέρνει τον πρώτο νόμο για να διευκολυνθεί η άσκηση του δικαιώματος ψήφου από Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό. Ξεκινάει μια συζήτηση για την επιστολική ψήφο.

Το 2021 επί υπουργίας Μάκη Βορίδη, έρχεται νέα νομοθετική πρόταση για την άρση όλων των νομικών περιορισμών που υπήρχαν στην άσκηση δικαιώματος ψήφου από Έλληνες του εξωτερικού. Και πάλι συζήτηση για επιστολική ψήφο.

Τον Ιούλιο του 2023, με την παρούσα ηγεσία έρχεται νομοσχέδιο που αφορά στην άρση των νομικών περιορισμών εκ νέου και με αυξημένη πλειοψηφία διακοσίων οκτώ Βουλευτών και τεσσάρων κομμάτων της ελληνικής Βουλής αίρονται πράγματι αυτοί οι νομικοί περιορισμοί. Μεγάλη συζήτηση στη Βουλή για την επιστολική ψήφο.

Ο Πρωθυπουργός τον Νοέμβριο ανακοινώνει την πρωτοβουλία της Κυβέρνησης ότι έρχεται πιο νωρίς αυτό που είχε πει, πρωτοβουλία για επιστολική ψήφο.

Κατατίθεται το νομοσχέδιο. Γίνεται μία αναλυτικότατη, πάρα πολύ πλούσια, πολύ βαθιά συζήτηση στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής. Διαφαίνεται μια πλειοψηφία. Σε τι; Σε ό,τι αφορά την άσκηση δικαιώματος ψήφου μέσω επιστολικής, από ποιους; Από Έλληνες του εξωτερικού στις ευρωεκλογές.

Ποια πιο λογική φυσική συνέχεια αυτής της διαφαινόμενης συναίνεσης το να επεκταθεί η επιστολική ψήφος, πάλι για τους Έλληνες του εξωτερικού μόνο -το διευκρινίζω- και στις εθνικές εκλογές; Η απόλυτη φυσική συνέχεια.

Κι εγώ θα το αντιστρέψω: Δηλαδή τι προτιμάτε; Προτιμάτε να κατατίθενται νομοσχέδια, να μην αλλάζει ούτε κόμμα και να ψηφίζονται αυτολεξεί; Να μην γίνεται ουσιαστικός διάλογος; Αυτή η διαδικασία αποδεικνύει τον πλούτο του κοινοβουλευτικού διαλόγου. Ξεκίνησε μια νομοθετική πρόταση. Ακούστηκαν όλες οι απόψεις, εμπλουτίστηκε σημαντικά και έρχεται η φυσική συνέχεια.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Αστειότητες! Εδώ τέμνετε το άτομο!

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Κι εσείς, κύριε Δουδωνή, ο οποίος μιλήσατε για «σαλαμοποίηση», αν το φέρνατε χωριστά θα μας λέγατε «σαλαμοποίηση», πέμπτο νομοσχέδιο για τους εκλογείς του εξωτερικού.

Άρα λοιπόν αυτή η διαδικασία είναι η απόδειξη ότι ο κοινοβουλευτικός διάλογος μπορεί να αποδώσει πραγματικά. Έρχεται λοιπόν ως φυσική συνέχεια μιας συναίνεσης που ακούστηκε στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής, ως ένα επιστέγασμα μιας κοινοβουλευτικής διαδικασίας.

Κι εδώ ας είμαστε ξεκάθαροι τώρα, γιατί μας παρακολουθούν και πάρα πολλοί Έλληνες από όλο τον κόσμο. Είναι θέμα της τροπολογίας, ότι έρχεται δηλαδή μια τροπολογία; Διότι δεν υπάρχει άλλος τρόπος να εμπλουτιστεί ένα νομοσχέδιο. Δύο δρόμοι υπάρχουν, νομοτεχνική βελτίωση ή τροπολογία. Ερχόμαστε λοιπόν και το εμπλουτίζουμε.

Οι Έλληνες που μας παρακολουθούν έξω τι λένε όμως; Είστε ή δεν είστε υπέρ του να μπορούμε να ψηφίζουμε με επιστολική ψήφο και στις εθνικές εκλογές; Αυτό είναι το μόνο ερώτημα που τίθεται, αυτό είναι στο οποίο καλούμαστε και οι τριακόσιοι Βουλευτές να απαντήσουμε. Αυτά περί τροπολογίας.

Έρχομαι τώρα στο ζήτημα της ένστασης αντισυνταγματικότητας. Εδώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δύο άξονες. Πρώτος άξονας σε ό,τι αφορά το πεδίο εφαρμογής του Συντάγματος. Δεύτερος άξονας σε ό,τι αφορά τις αρχές που εφαρμόζονται στις εκλογικές διαδικασίες.

Άξονας πρώτος: πεδίο εφαρμογής του Συντάγματος. Τα πράγματα είναι ξεκάθαρα. Μιλάμε για ευρωεκλογές. Το Σύνταγμα δεν έχει ούτε μισή λέξη για τις ευρωεκλογές. Και είναι ξεκάθαρο, ο συνταγματικός νομοθέτης ρυθμίζει αποκλειστικά ζητήματα που αφορούν στην ανάδειξη, στη συγκρότηση, στη λειτουργία εθνικών καταστατικών οργάνων, όχι υπερεθνικών. Και γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, υπό την έννοια αυτή, ζητήματα συνταγματικής νομιμότητας σε ό,τι έχει να κάνει με ανάδειξη Ευρωβουλευτών δεν μπορούν να τεθούν.

Περαιτέρω από ό,τι σας λέω, πάρτε το Σύνταγμά μας και διαβάστε. Τα συγκεκριμένα άρθρα πού ανήκουν; Μέρος Τρίτο, Οργάνωση και Λειτουργία της Πολιτείας. Τμήμα Γ', Βουλή, Ανάδειξη και Συγκρότηση της Βουλής. Εκεί υπάγεται το άρθρο 51 για το οποίο συζητάμε. Τι σχέση έχει η Βουλή των Ελλήνων; Τι σχέση έχουν τα όργανα της πολιτείας με την ανάδειξη Ευρωβουλευτών;

Σημείο τρίτο σχετικά με αυτό: Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, 3684/2009, που αφήνει ακριβώς τη ρύθμιση των ευρωεκλογών στον φυσικό τους νομοθέτη, που είναι το Ενωσιακό Δίκαιο. Σας θυμίζω ότι υπήρξε πράξη του Συμβουλίου περί εκλογής αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, πράξη που κυρώθηκε από τον εθνικό νομοθέτη επί ΣΥΡΙΖΑ το 2018.

Σημείο τέταρτο: Η αρμόδια Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής, σελίδα 11, διαβάστε μέχρι το τέλος. Σελίδα 11, τι λέει στο τέλος-τέλος; Λέει ότι η ορθότερη άποψη είναι ότι η συγκεκριμένη διάταξη που επικαλείστε εφαρμόζεται μόνο στις βουλευτικές εκλογές. Το λέει κι η Επιστημονική Υπηρεσία.

Σημείο πέμπτο: Από τότε που θεσπίστηκε ο θεσμός του Ευρωβουλευτή έχουν γίνει τέσσερις συνταγματικές αναθεωρήσεις. Σε καμμία ο συνταγματικός νομοθέτης δεν επιχείρησε να βάλει τα ζητήματα ευρωεκλογών μέσα στο εθνικό Σύνταγμα. Αυτά λοιπόν περί του πεδίου εφαρμογής του Συντάγματος, το οποίο εκφεύγει πλήρως των ευρωεκλογών. Είναι διαφορετικό το αντικείμενο που ρυθμίζει το Σύνταγμα -και λογικό είναι αυτό- σε σχέση με το πεδίο των ευρωεκλογών.

Μία κουβέντα όμως και για τις αρχές που διέπουν συνολικά τη διεξαγωγή της εκλογικής διαδικασίας και αυτό γιατί η ίδια η πράξη του Συμβουλίου θέτει ζητήματα και μυστικότητας, και καθολικότητας, και ισότητας, και ούτω καθεξής, και νομίζω ότι δεν υπάρχει καλύτερος τρόπος από το να διασφαλίσεις, για παράδειγμα, την ισότητα και την καθολικότητα από το να μη χρειάζεται ένας Έλληνας εκλογέας να πληρώσει 1.500 δολάρια και να πάρει ένα αεροπλάνο για τρεις ώρες για να ασκήσει το δικαίωμα της ψήφου. Αν κάτι υπηρετεί αυτές τις αρχές είναι η προσπάθεια που κάνουμε για να άρουμε όλα αυτά τα πρακτικά εμπόδια.

Αρχή της μυστικότητας. Θέλω εδώ ενώπιον του εθνικού Κοινοβουλίου να το δείξω αυτό. Αυτή είναι η επιστολική ψήφος. Αυτός είναι ο φάκελος που θα λάβει οποιοσδήποτε εκλογέας επιλέξει να ψηφίσει μέσω επιστολικής. Τι έχει μέσα; Έχει μέσα το έντυπο των οδηγιών με τη λίστα των υποψηφίων. Έχει μέσα το ψηφοδέλτιο, μπροστά τα κόμματα, πίσω επιλέγεις ας πούμε κόμμα α' και πίσω έχεις σαράντα δύο κουτιά που αντιστοιχούν σε σαράντα δύο υποψηφίους του κάθε κόμματος.

Ας πούμε ότι ψηφίζω κόμμα άλφα και θέλω να ψηφίσω το 3, το 7, το 9 και το 12. Κυκλώνω αυτά, συμπληρώνω την ψήφο μου, τη διπλώνω, τη βάζω μέσα στον φάκελο, που φέρει ειδικό χαρακτηριστικό γνησιότητας, τον φάκελο της ψηφοφορίας. Κλείνει ο φάκελος, μυστική η ψήφος. Και συμπληρώνω την υπεύθυνη δήλωση ότι είμαι ο τάδε, έχω νόμιμο δικαίωμα να ασκήσω το δικαίωμα της ψήφου και η υπεύθυνη δήλωση μαζί με τον φάκελο

της ψήφου μου, τα δύο μαζί, μπαίνουν στον φάκελο επιστροφής.

Όταν αυτός ο φάκελος επιστροφής φτάνει στις αρμόδιες επιτροπές δικαστικών, ανοίγει αυτός ο φάκελος επιστροφής και διαχωρίζεται το επώνυμο από το ανώνυμο στοιχείο. Βλέπω ότι ο τάδε εκλογέας έχει πράγματι δικαίωμα ψήφου, διαγράφεται από τους καταλόγους των εκλογικών τμημάτων για να μην διπλοψηφίσει και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις αποσπάται το επώνυμο στοιχείο και ο κλειστός φάκελος της ψήφου πέφτει μέσα στην κάλπη.

Πού εδώ ακριβώς έχει ζήτημα η μυστικότητα της ψήφου; Να λοιπόν πώς ακριβώς με τον τρόπο αυτό υπηρετούνται όλες οι αρχές, όπως ακριβώς υπαγορεύει και η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Και κλείνω, κύριε Πρόεδρε, με το εξής. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εγώ κατανοώ ότι μπορεί κάποιος να έχει πολιτικές ενστάσεις, να μην θέλει να άρει αυτά τα πρακτικά εμπόδια σε ό,τι αφορά την άσκηση του δικαιώματος ψήφου. Μπορεί να μην το θέλει, δικαίωμά του είναι, ο καθένας ψηφίζει όπως κρίνει.

Άλλο αυτό και άλλο όμως να περιβάλλουμε αυτές τις πολιτικές ενστάσεις με έναν μανδύα δήθεν αντισυνταγματικότητας. Εδώ η συζήτηση που γίνεται σήμερα είναι για τη συνταγματικότητα του νομοσχεδίου και το Σύνταγμα της Ελλάδος δεν έχει διατάξεις που να αφορούν τις Ευρωεκλογές.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε η συζήτηση κατά το άρθρο 100 παράγραφος 2 του Κανονισμού της Βουλής για την αντισυνταγματικότητα του νομοσχεδίου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι αποδεχόμενοι τις ενστάσεις αντισυνταγματικότητας παρακαλώ να εγερθούν.

(Εγείρονται οι αποδεχόμενοι τις ενστάσεις)

Προφανώς, ηγέρθησαν οι ολιγότεροι.

Συνεπώς οι ενστάσεις αντισυνταγματικότητας απορρίπτονται.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ενημερώνω ότι από τον κατάλογο των ομιλητών σήμερα θα φτάσουμε μέχρι το νούμερο είκοσι οκτώ. Το λέω για τους συναδέλφους, για να κανονίσουν το πρόγραμμά τους.

Συνεχίζουμε τώρα με τον πρώτο ομιλητή από τον κατάλογο...

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο, παρακαλώ, για ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Κατρίνη, θέλετε να κάνετε την τρίτη σας παρέμβαση; Παρακαλώ. Δεν έχει ένα λεπτό ή δύο ή τρία. Μετά μπορεί να ζητήσουν και οι άλλοι εννέα Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι από ένα λεπτό. Ολοκληρώθηκε μια συζήτηση. Τώρα ξεκινάει η συζήτηση επί του νομοσχεδίου, οπότε θα έχετε την ευκαιρία στη συνέχεια να ζητήσετε τον λόγο.

Παρακαλώ επί του καταλόγου των ομιλητών η κ. Σεβαστή (Σέβη) Βολουδάκη, από τη Νέα Δημοκρατία έχει τον λόγο.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, δεν δικαιούμαι να πάρω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Κατρίνη, αμέσως μετά τον πρώτο ομιλητή θα πάρετε τον λόγο.

Κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ ησυχία. Ξεκινάει η συζήτηση επί του νομοσχεδίου με την πρώτη ομιλήτρια.

Ορίστε, κυρία Βολουδάκη, έχετε τον λόγο.

ΣΕΒΑΣΤΗ (ΣΕΒΗ) ΒΟΛΟΥΔΑΚΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία και κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βρισκόμαστε σε μια πραγματικότητα που καλούμαστε να αλλάξουμε για να τη βελτιώσουμε. Σήμερα, για μία ακόμη φορά, τολμάμε νομοθετικές πρωτοβουλίες που στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπήρξαν δεκαετίες τώρα και στην Ελλάδα, δυστυχώς, άργησαν.

Τώρα, είναι η ώρα, λοιπόν, η Ελλάδα να τολμήσει, να αλλάξει, να ξεβολέψει, για το μέλλον των παιδιών μας και όλων των μελλοντικών γενιών.

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και το νομοσχέδιο που συζητάμε σήμερα. Είναι ένα νομοσχέδιο με ισχυρό συμβολισμό, που αναδεικνύει με τον πιο ουσιαστικό τρόπο την υποχρέωση του ελληνικού κράτους προς όλους τους Έλληνες πολίτες, οπουδήποτε κι αν ζουν. Η καθιέρωση, για πρώτη φορά, στην ιστορία του ελληνικού κράτους της επιστολικής ψήφου αποκαθιστά αδικίες δεκαετιών και ενισχύει τη δημοκρατική διαδικασία με τη διεύρυνση της συμμετοχής.

Με την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου αποκτά ουσιαστικό περιεχόμενο η προβλεπόμενη από το άρθρο 51, παράγραφος 3 του Συντάγματος αρχή της καθολικότητας της ψηφοφορίας, αφού μέσω αυτής υλοποιείται η δυνατότητα ψήφου όλων ανεξαιρέτως των Ελλήνων πολιτών.

Ο περιορισμένος αριθμός των Ελλήνων κατοίκων του εξωτερικού που ψήφισαν στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές -συνολικά λιγότεροι από είκοσι χιλιάδες- κατέδειξε με τον πλέον σαφή και κατηγορηματικό τρόπο ότι οι προϋποθέσεις που είχαν εισαχθεί στη σχετική νομοθεσία, τελικά λειτούργησαν ως ανασταλτικοί παράγοντες για την άσκηση του κορυφαίου πολιτικού δικαιώματος από τους συμπατριώτες μας του εξωτερικού.

Επομένως, με την άρση των υφισταμένων εμποδίων και την αντίστοιχη διευκόλυνση για την ψήφο των αποδήμων με την επιστολική ψήφο, γίνεται το ουσιαστικότερο, ίσως, βήμα για τον εκσυγχρονισμό της εκλογικής μας νομοθεσίας και την απόδοση του κορυφαίου συνταγματικού δικαιώματος στον Ελληνισμό της Διασποράς. Με αυτόν τον τρόπο οι δεσμοί του Απόδημου Ελληνισμού με τη μητέρα- πατρίδα αποκτούν ουσιαστικό περιεχόμενο με ισχυρή νομική βάση και μεγάλη συναισθηματική αξία.

Το άρθρο 108 του Συντάγματος ορίζει ότι το κράτος μεριμνά για τη ζωή του Απόδημου Ελληνισμού και τη διατήρηση των δεσμών του με τη μητέρα-πατρίδα. Επιπροσθέτως, η ίδια δυνατότητα παρέχεται και στους συμπολίτες μας εντός Ελλάδας και ειδικότερα σε εκείνους που υπό άλλες συνθήκες δεν θα συμμετείχαν στην εκλογική διαδικασία.

Συγκεκριμένα το νομοσχέδιο παρέχει τη δυνατότητα να ασκήσουν εύκολα το εκλογικό τους δικαίωμα ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρία, εποχικά εργαζόμενοι, εργαζόμενοι την ημέρα των εκλογών και φοιτητές. Συνεπώς διευκολύνοντας την εκλογική διαδικασία επιτρέπει τη διεύρυνση της συμμετοχής των πολιτών και άρα απαντά στα αυξημένα ποσοστά αποχής των ψηφοφόρων.

Πρόκειται δηλαδή για άλμα προς τα εμπρός για μια ουσιαστική μεταρρύθμιση, μια προοδευτική νομοθετική πρωτοβουλία που οδηγεί σε μια μεγάλη δημοκρατική κατάκτηση, τη διευκόλυνση της έκφρασης της λαϊκής βούλησης που είναι η πεμπτουσία του δημοκρατικού πολιτεύματος χωρίς εμπόδια, δικαιολογίες και απρόβλεπτες δυσκολίες.

Για όλους αυτούς τους λόγους και ίσως μόνο και για το γεγονός ότι ενισχύει και ενδυναμώνει τη δημοκρατία στη χώρα που γέννησε τη δημοκρατία, είναι πραγματικά ακατανόητη και προδήλως προσχηματική η αντίδραση εκείνων που εναντιώνονται στο συγκεκριμένο νομοσχέδιο. Όλοι όσοι κόπτονται δήθεν για τα δικαιώματα των πολιτών και για τη λειτουργία της δημοκρατίας στη χώρα μας και παρ' όλα αυτά αντιδρούν και αρνούνται να προχωρήσουν στην ψήφιση αυτού του σχεδίου νόμου, οφείλουν να αναλογιστούν με ειλικρίνεια αν εξυπηρετούν τους πολίτες ή στην πραγματικότητα τους αντιμετωπίζουν με βάση τις κομματικές και μικροπολιτικές σκοπιμότητες.

Αποτελεί ιστορική ευκαιρία η άρση των περιορισμών της ψήφου των Αποδήμων Ελλήνων έπειτα από σχεδόν πενήντα χρόνια διαβουλεύσεων. Η συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία αποκαθιστά τη συνταγματική αρχή της ισότητας μεταξύ των Ελλήνων πολιτών.

Παράλληλα, η συγκεκριμένη μεταρρύθμιση είναι ιδιαίτερα σημαντική και για κάποιες κατηγορίες συμπολιτών μας που ασφαλώς θα αισθανθούν ισότιμοι έναντι των υπολοίπων Ελλήνων με τη διευκόλυνση τους ως προς την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος.

Η επιστολική ψήφος είναι σημαντική και για έναν πρόσθετο λόγο, συνιστά φυσιολογική εξέλιξη, καθώς λαμβάνει υπ' όψιν τις συνθήκες που προσφάτως αντιμετωπίσαμε -πανδημία, ακραία καιρικά φαινόμενα- και ξεπερνά τις δυσκολίες που αυτές οι συνθήκες εκ των πραγμάτων θέτουν στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ**)

Πρόκειται, λοιπόν, για θεσμική εναρμόνιση και αναγκαία επι-

καιροποίηση της εκλογικής νομοθεσίας στις απαιτήσεις των καιρών, ακυρώνοντας το μέγιστο των εμποδίων για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των πολιτών. Τους δίνει τη θεσμική εγγύηση, ώστε να συμμετέχουν στη λειτουργία της δημοκρατίας. Κρίνω αναγκαίο να τονίσω την ξεχωριστή ικανοποίησή μου, διότι η επιστολική ψήφος είναι ιδιαίτερα σημαντική για τα ΑΜΕΑ, για τα όποια η ταλαιπωρία της μετακίνησης και οι δυσκολίες πρόσβασης στα εκλογικά κέντρα περιόριζαν σημαντικά την αριθμητική συμμετοχή τους στις εκλογές. Και μόνο γι' αυτή την παράμετρο όσοι αντιδρούν στο νομοσχέδιο θα πρέπει να το σκεφτούν ξανά.

Πάγιο αίτημα των ατόμων με αναπηρία είναι οι άμεσες δράσεις για την εξάλειψη των εμποδίων προσβασιμότητας που αντιμετωπίζουν στην άσκηση του δικαιώματος ψήφου.

Επιπλέον με την επιστολική ψήφο νομοθετείται η μετάδοση προεκλογικών συζητήσεων και μηνυμάτων στη νοηματική. Δεν νοείται να μιλάμε για συμπεριληπτική κοινωνία και να αφήνουμε έξω από τη σπουδαιότερη δημοκρατική διαδικασία ολόκληρες ομάδες ανθρώπων, αρνούμενοι να εκσυγχρονιστούμε και να εκμεταλλευτούμε τα εργαλεία που μας δίνει η πρόοδος της τεχνολογίας. Οφείλουμε πέρα από την αναζήτηση των αιτιών να αναζητήσουμε τρόπους που θα επιτρέψουν σε κάποιους συμπολίτες μας να σκεφθούν ότι αξίζει να δοκιμάσουν τη διαδικασία αυτή.

Κάθε ψήφος που φτάνει στην κάλπη αποτελεί θεσμική θωράκιση της δημοκρατίας. Το νομοσχέδιο αντιμετωπίζει επίσης το πρόβλημα, ώστε τελικά η χώρα μας να αποκτήσει μια πραγματική εικόνα του εκλογικού σώματος, μια πραγματική επικαιροποιημένη εικόνα.

Συμπερασματικά, με το συζητούμενο νομοσχέδιο αίρουμε κάθε εμπόδιο πραγματικό, διαδικαστικό και νομικό για τη συμμετοχή όλων των Ελλήνων όπου κι αν βρίσκονται στις εκλογικές διαδικασίες. Υιοθετούμε μια διαδικασία που εφαρμόζεται εδώ και πολλά χρόνια στη δημοκρατική Ευρώπη όπου είκοσι μία χώρες έχουν καθιερώσει αυτή την ευχέρεια για χάρη των πολιτών τους.

Είναι σαφές ότι το εν λόγω εγχείρημα δεν έχει ιδεολογικό πρόσημο. Είναι ένα μέτρο το οποίο εφαρμόζεται σε όλες σχεδόν τις σύγχρονες δημοκρατίες.

Πιστεύω ότι όλοι υπηρετούμε τις ανάγκες των πολιτών χάριν των ψήφων των οποίων βρισκόμαστε εδώ. Αν κάποιοι φοβούνται τους πολίτες ας το καταθέσουν εδώ μπροστά στον ελληνικό λαό.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Τασούλας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα αντελήφθην πόσο μου λείπει και η απλή βουλευτική ιδιότητα, η οποία είναι πολύτιμη και χρήσιμη και την οποία, λόγω του αξιώματος στο οποίο με έχετε τιμήσει, στερούμαι.

Ωστόσο, είναι τέτοιο το νομοσχέδιο, τέτοια η βαρύτητα, η σημασία, η ιστορικότητα, η σκοπιμότητα αυτού του νομοσχεδίου που, παρακολουθώντας τη συζήτηση από τα βουλευτικά έδρανα και όχι από την προεδρική θέση, σκέφτηκα ότι οφείλω να τοποθετηθώ -προβλέπεται αυτό- με βάση και την κοινοβουλευτική μου εμπειρία, αλλά με βάση και την εικόνα την οποία απεκόμισα, προσπαθώντας να είμαι όσο το δυνατόν περισσότερο αντικειμενικός, από τις τοποθετήσεις όλων των πτερύγων εν σχέσει με αυτό καθαυτό το νομοσχέδιο, αλλά και την επίμαχη τροπολογία.

Θέλω να θυμίσω εις τους κυρίους και τις κυρίες συναδέλφους ότι σήμερα ξεκινήσαμε τη συνεδρίαση -που, κατ' αρχάς, θα είναι τριήμερη, μπορεί και περισσότερο- με την ανακοίνωση, που όλοι χειροκροτήσαμε και όλοι χαρήκαμε και όλα τα κόμματα βοήθησαν για να γίνει αυτό, της εκλογής του κ. Ρουσόπουλου ομόφωνα σε μια θέση υψηλότατη στο διεθνές κοινοβουλευτικό στερέωμα, μια θέση ανεπανάληπτη για Έλληνα κοινοβουλευτικό, στη θέση του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Συνελεύσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης, του επιφανέστερου και αρχαιότερου οργανισμού προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας. Θα είναι τα επόμενα δύο χρόνια εκεί ένας από εσάς, ένας από εμάς.

Και όλοι οι συνάδελφοι όλων των κομμάτων που εκπροσωπούνται στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, όχι χθες ή προχθές ή σήμερα που έγινε ψηφοφορία, αλλά μήνες τώρα, με εργώδη τρόπο, σιωπηλά και αποτελεσματικά προετοίμασαν αυτή την υποψηφιότητα και επέβαλαν αυτή την ομοφωνία.

Πάμε τώρα από αυτή την εικόνα, από αυτό το αποτέλεσμα, από αυτή την επιτυχία, στη σημερινή πολιτική πραγματικότητα. Διεφάνη στις συζητήσεις των επιτροπών ότι η επιστολική ψήφος στις ευρωεκλογές των συμπατριωτών μας που έχουν δικαίωμα ψήφου, είναι κατορθωτή και μάλιστα -όπως διεφάνη- με μεγαλύτερη, πολύ μεγαλύτερη πλειοψηφία από αυτή που απαιτεί το Σύνταγμα και ο Κανονισμός της Βουλής, εν προκειμένω.

Η Κυβέρνηση θέλησε αυτή την αίσθηση που έδωσαν οι επιτροπές της Βουλής για την επικράτηση επιτέλους της επιστολικής ψήφου να την αξιοποιήσει όχι μόνο στις ευρωεκλογές, αλλά και στις εθνικές εκλογές. Είναι η ίδια ακριβώς λογική. Και εδώ άρχισε να στραβώνει το κλίμα.

Παρατηρώντας όσο πιο αντικειμενικά μπορούσα αυτή τη συζήτηση, ακούγοντας την Κυβέρνηση, ακούγοντας τη Νέα Δημοκρατία, ακούγοντας τα κόμματα της Αντιπολίτευσης και αυτά που δεν ήθελαν αρχικά το νομοσχέδιο, αλλά και αυτά τα οποία είχαν δώσει πολιτικά τη συναίνεσή τους για τον πυρήνα του νομοσχεδίου, που είναι η αποδοχή τού να μπορούν να ψηφίζουν οι Έλληνες του εξωτερικού στις ευρωεκλογές -όσοι είναι εγγεγραμμένοι, κυρία Υπουργέ, στους εκλογικούς καταλόγους- καταλήγω στο εξής: Ή θα παραδεχτούμε ότι η Κυβέρνηση εκμεταλλεύεται μια αδυναμία, οπότε καλώς έγινε αυτή η φασαρία, ή θα παραδεχτούμε ότι η Κυβέρνηση αξιοποιεί μια υπευθυνότητα, οπότε κακώς έγινε αυτή η φασαρία.

Είναι αδυναμία ένα κόμμα να πει -και ας είναι αντιπολιτευόμενο- ότι «θέλω να ψηφίζουν οι Έλληνες του εξωτερικού όπως ψηφίζουν σε όλες τις πολιτισμένες χώρες εδώ και δεκαετίες»;

Εγώ κριτική θα έκανα ότι αργήσαμε να το κάνουμε αυτό. Πενήντα, σαράντα, τριάντα, είκοσι, δέκα χρόνια παιδευόμαστε να το κάνουμε αυτό και επειδή είμαστε ειδικοί στο να εμποδίζουμε, ειδικοί στο να διαφωνούμε, αυτό είχε χαθεί μέσα σε αυτή την αξεπέραστη ειδικότητά μας.

Είχα πει κάποτε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι ο δικομματισμός στην Ελλάδα δεν είναι μεταξύ Δεξιάς και Αριστεράς, μεταξύ Κεντροδεξιάς και Κεντροαριστεράς, μεταξύ ΠΑΣΟΚ και Νέας Δημοκρατίας άλλοτε, Νέας Δημοκρατίας και ΣΥΡΙΖΑ, εν συνεχεία, Νέας Δημοκρατίας και κάτι άλλο σήμερα. Ο πραγματικός δικομματισμός στην Ελλάδα της Μεταπολιτεύσεως, η οποία συμπληρώνει αισίως πενήντα χρόνια ζωής, είναι βασικά μεταξύ των καταγγελλόντων και των αναβαλλόντων. Αναβάλλοντες ήταν οι εκάστοτε κυβερνώντες και καταγγέλλοντες ήταν οι εκάστοτε αντιπολιτευόμενοι.

Με αναβολές και με καταγγελίες οι οποίες άλλαζαν, όταν άλλαζαν οι θέσεις μας στην κυβέρνηση και οι αναβάλλοντες εγένοντο καταγγέλλοντες και οι καταγγέλλοντες εγένοντο αναβάλλοντες, έτσι προχωρούσε, έτσι κουτσοπροχωρούσε η Ελλάδα, με φόβο πολιτικού κόστους για τους αναβάλλοντες και με ενθουσιασμό για τους καταγγέλλοντες, οι οποίοι όμως γίνονταν και αυτοί, εν συνεχεία, αναβάλλοντες, όταν κέρδιζαν την κυβέρνηση.

Αυτά ήταν τα δύο μεγαλύτερα κόμματα της Ελλάδος, οι αναβάλλοντες και οι καταγγέλλοντες. Και όταν εδώ και κάποια χρόνια αποφασίσαμε να αφήσουμε αυτές τις συνήθειες και να προχωρήσουμε σε πραγματικές αλλαγές -«εδώ και τώρα», όπως ελέγετο παλιά- τώρα κρινόμαστε όλοι αν αυτή την ευκαιρία θα την αξιοποιήσουμε ή θα την εγκαταλείψουμε και θα στραφούμε πάλι στις παλιές συνήθειες.

Αντιλαμβάνομαι τα κόμματα που δεν θέλουν να το ψηφίσουν καθόλου. Αυτό το αντιλαμβάνομαι. «Είναι και αυτό μια στάσις. Νιώθεται», που λέει ο ποιητής. Τα κόμματα, όμως, που θέλουν να το ψηφίσουν και το θέλουν όχι επειδή είναι κορόιδα, όχι επειδή τους έβαλε στο τσεπάκι τους η Πλειοψηφία, όχι επειδή έδειξαν αδυναμία, όχι επειδή δεν μπορούν να κάνουν αλλιώς ή δεν έχουν τρόπο να δικαιολογήσουν αυτό που κατά βάθος θα ήθελαν, την άρνησή τους δηλαδή στους Έλληνες του εξωτερικού, αλλά επειδή, πράγματι, είναι υπεύθυνα, αυτά τα κόμματα

πιστεύω ότι έδωσαν το δικαίωμα στην Κυβέρνηση εκπρόθεσμα - ναι, εκπρόθεσμα, είναι εκπρόθεσμη η τροπολογία- να οπλισθεί με επιχειρήματα και με θάρρος και με αισιοδοξία ότι αυτή η στάση -που, επαναλαμβάνω, δεν είναι ούτε υποτιμημένη ούτε κοροϊδία ούτε ότι τους έβαλαν στο τσεπάκι, αλλά είναι υπεύθυνη στάση-, έδωσαν το δικαίωμα, λοιπόν, να συνταχθεί αυτή η τροπολογία και στο ξεκίνημα της συνεδριάσεως να υποβληθεί, με στόχο αυτή η στάση τους να αξιοποιηθεί.

Και αν αξίζει τον κόπο ένα τέτοιο βήμα σημαντικό, ιστορικό να υπονομευθεί από τον φόβο ότι κάποιοι που μας ακούν θα πεισθούν ότι, αν επιμείνουμε και το θέλουμε και αυτό να συμβεί στις εθνικές εκλογές, όπως ήδη διαδηλώσαμε ότι το θέλουμε να συμβεί και σε ευρωεκλογές, αν φοβόμαστε λοιπόν να σκεφθούν κάποιοι ότι αυτό οφείλεται στο ότι η Κυβέρνηση μας έβαλε στο τσεπάκι της ή ότι είμαστε κορόιδα, σκεφθείτε τι συγκρίνουμε. Συγκρίνουμε μια ιστορική αλλαγή, μια ιστορική μεταρρύθμιση, μια συνταγματική κατάφαση με τον φόβο μιας εντύπωσης που μπορεί να δημιουργηθεί σε ελάχιστους για ελάχιστο χρόνο.

Αξίζει τον κόπο να υπονομεύσουμε μια ιστορική εξέλιξη, επειδή είναι η τροπολογία εκπρόθεσμη; Αξίζει τον κόπο να φοβηθούμε ότι τάχα μπορεί να θεωρηθούμε ότι μας εκμεταλλεύονται την αδυναμία μας, ενώ στην ουσία αξιοποιούν την υπευθυνότητά μας; Εγώ άκουσα με πολλή προσοχή τις αγορεύσεις. Είχαν επιχειρήματα και αυτοί που δεν το θέλανε, με βάση, όμως, το ότι δεν το θέλανε.

Μίλησε πολύ καλά η κ. Κωνσταντοπούλου. Οφείλω να το παραδεχτώ. Μίλησε πολύ καλά ο κ. Ηλιόπουλος, από άλλη σκοπιά. Είπε ότι μετατοπίζεται το θέμα. Εγώ δεν θα έλεγα ότι μετατοπίζεται το θέμα. Εγώ θα έλεγα ότι ολοκληρώνεται η εικόνα των υποχρεώσεών μας. Και επειδή ολοκληρώνεται η εικόνα των υποχρεώσεών μας που έχουμε βάσει του Συντάγματος εδώ και δεκαετίες, των παρατηρημένων υποχρεώσεών μας, κάνω μία όχι απαραιτήτως απέλπιδα προσπάθεια ως απλός ακροατής αυτής της μέχρι τώρα συζητήσεως, να σας πω ότι δεν έχω την αίσθηση ως Πρόεδρος της Βουλής ότι η Κυβέρνηση εκμεταλλεύεται μια αδυναμία των μεγαλύτερων κομμάτων της Αντιπολιτεύσεως, έχω την αίσθηση ότι η Κυβέρνηση αξιοποιεί μια υπευθυνότητα.

Και είμαι βέβαιος ότι, αν αισθανθείτε έτσι, θα οπλιστείτε με το απαραίτητο πολιτικό θάρρος, το οποίο θα σας κάνει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να πιστέψετε ότι, ναι, έρχονται κάποιες στιγμές που μπορούμε να συνομιλήσουμε με την ιστορία και μπορούμε να περιφρονήσουμε τη συγκυρία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Σήμερα καλούμαστε να συνομιλήσουμε με την ιστορία και αυτή τη συνομιλία μας με την ιστορία και τις δεκαετείς εκπρόθεσμες υποχρεώσεις που έχουμε απέναντι στους Έλληνες του εξωτερικού δεν μπορεί να τους υπονομεύσει μία τροπολογία, κατά τα άλλα σωστή, επειδή είναι απλώς για λίγες ώρες εκπρόθεσμη.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο.

Έχει ζητήσει τον λόγο ο κ. Κατρίνης για την τρίτη του παρέμβαση ως Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΠΑΣΟΚ.

Κύριε Κατρίνη, έχετε τον λόγο.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κατ' αρχάς με όλο τον σεβασμό -και το λέω ειλικρινά- που έχω στο πρόσωπο του Προέδρου που μόλις κατήλθε του Βήματος, κύριε Πρόεδρε, ειλικρινά με ξεπερνάει όταν ο Πρόεδρος της Βουλής από Βήματος λέει ότι να κατατεθεί μία τροπολογία και να είναι εκπρόθεσμη πρέπει να το παρακάμψουμε.

Σας παρακαλώ πολύ όταν του χρόνου μάς διανείμετε τον Κανονισμό της Βουλής να μην το κάνετε. Δεν έχει καμμία αξία μετά τη σημερινή σας τοποθέτηση. Δεν έχει καμμία αξία. Όταν ο ίδιος ο Προεδρεύων της Βουλής λέει ότι δεν πειράζει που είναι εκπρόθεσμη η τροπολογία, αρκεί να υπηρετεί την ιστορική συγκυρία.

Δεύτερον, ήρθε η Υπουργός πριν -και δεν μπορώ να το αφήσω αναπάντητο- και λέει «Γιατί διαμαρτύρεστε;», λέει, κάνουμε μια προσθήκη, μία τροπολογία. Εγώ δεν θυμάμαι, κύριε Πρόεδρε, τα τελευταία τεσσεράμισι χρόνια που είναι Πρωθυπουργός ο κ. Μητσοτάκης -ποτέ, είναι η πρώτη φορά που γίνεται- να έρχεται Υπουργός χωρίς να έχει προϊδεάσει την επιτροπή και τα κόμματα από την συζήτηση και να καταθέτει μια τόσο ουσιαστική αλλαγή στο περιεχόμενο του νομοσχεδίου. Αυτό γίνεται για πρώτη φορά στα τεσσεράμισι και πλέον χρόνια της διακυβέρνησης Μητσοτάκη, και ας το λάβουν πολύ σοβαρά υπ' όψιν του ο Πρωθυπουργός, όσον αφορά το μεταρρυθμιστικό μοντέλο της Κυβέρνησης.

Δεύτερον, εγώ δεν κατάλαβα γιατί έρχεται η κυρία Υπουργός και λέει να δώσουμε το δικαίωμα επιστολικής ψήφου στους Έλληνες του εξωτερικού, όπως προβλέπει το νομοσχέδιο, για τις ευρωεκλογές, και δεν το κάνετε και για τους Έλληνες του εσωτερικού; Και αφού δεν το κάνετε για τους Έλληνες του εσωτερικού, μήπως το κάνετε αύριο; Μήπως είναι η τροπολογία της Τρίτης αυτή, κυρία Υπουργέ; Μήπως είναι η τροπολογία της Τρίτης; Μήπως αύριο το ξανασκεφτείτε και μας φέρετε και αυτό;

Γιατί δεν δέχεστε τη δική μας άποψη να συζητήσετε για τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις, όσον αφορά το ποιοι έχουν δικαίωμα εκλογής; Λέτε, μάλιστα, με τον ωραίο τίτλο- όπως είπατε για τον τίτλο του νομοσχεδίου- για διευκόλυνση άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο για τις εθνικές εκλογές, αλλά δεν βάζετε τους εκλογείς του εσωτερικού που τους βάζετε για τις ευρωεκλογές. Προσέξτε τώρα. Δηλαδή διευκολύνετε για τις εκλογές, αλλά δεν διευκολύνετε, όπως κάνετε για τις ευρωεκλογές, και στις εθνικές εκλογές. Άρα καμμία αρχή και στο νομοσχέδιό σας.

Η χαραμάδα συναίνεσης που διαφάνηκε σε αυτό το νομοσχέδιο -γιατί για μας στο ΠΑΣΟΚ είναι θέση αρχής να δίνεται η δυνατότητα στους Έλληνες του εξωτερικού να ψηφίζουν, είναι θέση αρχής να δίνεται η δυνατότητα σε όσους έχουν αντικειμενική δυσκολία να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα, και γι' αυτό καταθέσαμε και τη συγκεκριμένη διάταξη- έγινε για εσάς η κερκόπορτα αλαζονείας, κυρία Υπουργέ. Και δεν είναι προσωπικό το θέμα. Αφορά το σύνολο της Κυβέρνησης και των συναδέλφων που χειροκροτούσαν πριν, όταν εξαγγείλατε με πάθος ότι θα καταθέσετε την τροπολογία αυτή εκπρόθεσμη.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Θα ήθελα να σας καλέσω να μην υποτιμάτε και να μην υποτιμήσετε ποτέ ως Κυβέρνηση την υπεύθυνη στάση του ΠΑΣΟΚ. Η υπευθυνότητα, η σοβαρότητα και η ρεαλιστική στάση δεν πρέπει να γίνεται αντικείμενο μικροκομματικής και τυχοδιωκτικής πολιτικής εκμετάλλευσης, όπως κάνατε σήμερα. Και όταν το κάνετε, να είστε βέβαιοι ότι η απάντηση της δημοκρατικής παράταξης θα είναι συνεπής, θα είναι σταθερή και θα είναι ξεκάθαρη απέναντι σε όποιον προσπαθεί αυτή τη στιγμή να κάνει ένα κοινοβουλευτικό πραξικόπημα για ένα θέμα το οποίο θα μπορούσε να πετύχει τη μέγιστη δυνατή συναίνεση, σε μια ημέρα όπου η Ελλάδα αισθάνεται περήφανη που κατάφερε -και ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε- για πρώτη φορά να εκλεγεί στη θέση του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης ένας Έλληνας Βουλευτής.

Με αυτή την ατυχέστατη πρωτοβουλία σας, όχι μόνο δυναμιτίζετε το κλίμα, αλλά δείχνετε τις πραγματικές σας προθέσεις και για το αν εννοείτε τη συναίνεση σε μείζονα ζητήματα. Εμείς, λοιπόν, δεν θα αφήνουμε αυτές τις προκλήσεις αναπάντητες.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Συνεχίζουμε.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να έχω τον λόγο για μισό λεπτό;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κυρία Υπουργέ, έχει εξαντληθεί νομίζω αυτή η συζήτηση γύρω από την τροπολογία. Έχουμε άλλες δύο ημέρες μπροστά μας να συζητάμε για την τροπολογία και για το νομοσχέδιο. Αλλά να δώσουν τον λόγο στους Βουλευτές. Ένας έχει μιλήσει μέχρι τώρα.

Τον λόγο έχει η κ. Κυριακή Μάλαμα από τον ΣΥΡΙΖΑ. Ακολουθεί ο κ. Πουλάς από το ΠΑΣΟΚ, ο Γιώργος ο Μαρίνος από το Κομμουνιστικό Κόμμα. Και μετά πάμε στον κ. Βρεττό από τη Νίκη.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΑΛΑΜΑ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σήμερα η Κυβέρνηση θυμήθηκε τους πολίτες που δυσκολεύονται να ασκήσουν τα εκλογικά τους δικαιώματα, μετά από δύο εκλογικές αναμετρήσεις, στις οποίες

είχε επενδύσει πολιτικά στην αποχή για να ευνοηθούν τα ποσοστά της. Τότε εμείς λέγαμε ότι πρέπει οπωσδήποτε να διευκολυνθούν οι εκλογείς που βρίσκονται εκτός τόπου κατοικίας τους και μην βιαστείτε να μεταφράσετε όπως θέλετε εσείς, έτσι όπως συνηθίζετε. Η Νέα Δημοκρατία έκλεινε τότε τα αφτιά της σε αυτές τις επισημάνσεις, γιατί εκτιμούσε ότι τη συνέφερε πολιτικά να μην ψηφίσουν οι νέοι.

Σήμερα αλλάζετε γνώμη προφανώς υπό το βάρος του ΚΙΝΔΥΝΟΥ -η λέξη κίνδυνος με κεφαλαία- συνολικά για το πολιτικό σύστημα, που προκύπτει από τη ραγδαία πραγματικά αυξανόμενη αποχή. Σε αυτόν τον κίνδυνο για τη δημοκρατία μας εσείς απαντάτε με την επιστολική ψήφο. Εμείς λέμε ότι η επιστολική ψήφος είναι ένα βήμα. Είναι, όμως, αυτή η βέλτιστη πρακτική ευρωπαϊκά; Όχι φυσικά. Προφανώς η αποχή είναι πολιτικό ζήτημα και σχετίζεται με την εμπιστοσύνη στις ασκούμενες πολιτικές και στην αξιοπιστία όλων μας. Όμως, είναι και τεχνικό ζήτημα, εφόσον επιλεγούν κάποιοι για μικροπολιτικούς λόγους να υψώνουν εμπόδια στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος. Και θα εξηγήσω παρακάτω τι εννοώ.

Εμάς μας κάνει εντύπωση όταν ένας τουρίστας στην Ελλάδα ασκεί το εκλογικό του δικαίωμα στα προξενεία της χώρας του στις διακοπές του μέσω των ηλεκτρονικών εκλογικών καταλόγων. Σας καταθέσαμε τροπολογία, και δεν την κοιτάξετε καν. Εμείς τι κάνουμε σε αυτό το πεδίο; Η επιστολική ψήφος είναι ένα μέσο βέβαια, ανάμεσα σε πολλά άλλα. Είναι δεδομένο ότι είναι εν μέρει ένα χρήσιμο εργαλείο, που είναι για κάποιους πολίτες μας με αναπηρία ή για κάποιους που δεν έχουν πρόσβαση στις προξενικές αρχές.

Όμως, γιατί δεν δίνουμε, ας πούμε, το δικαίωμα στους εργαζόμενους να ψηφίζουν διά ζώσης όπου βρίσκονται, στη χώρα που βρίσκονται, μέσα από τους ηλεκτρονικούς εκλογικούς καταλόγους; Επιμένω στην τροπολογία που σας καταθέσαμε.

Η επιστολική ψήφος, όπως έχει σχεδιαστεί, σε πολλές περιπτώσεις απαιτεί τη διαμεσολάβηση τρίτου. Για να μπορέσει ο πολίτης να ασκήσει το δικαίωμά του αυτό πρέπει να υπάρχει ένας τρίτος. Επίσης, προϋποθέτει να γνωρίζει ο πολίτης πού θα βρίσκεται σαράντα μέρες τουλάχιστον πριν τις εκλογές. Θα ψηφίσει στην εικοστή, στην πέμπτη; Πότε θα ψηφίσει; Συνεπώς υπάρχουν ακόμα εμπόδια που ενδεχομένως να μην επιτρέψουν σε όλους να ψηφίσουν.

Σοβαρό ζήτημα είναι, επίσης, και το γεγονός ότι η θεσμοθέτηση της επιστολικής ψήφου γίνεται εσπευσμένα.

Και σαν να μην έφτανε όλο αυτό μας φέρνετε και την τροπολογία αυτή αιφνιδιαστικά, κυρία Υπουργέ, για ένα τόσο σοβαρό ζήτημα εσπευσμένα χωρίς να έχει προηγηθεί μια εξαντλητική συζήτηση, μια εξαντλητική διαδικασία ενημέρωσης με τις απαιτήσεις που απαιτεί αυτή η διαδικασία. Γιατί άραγε; Είναι ένα ερωτηματικό, πολύ σοβαρό ερωτηματικό και πρέπει να απαντηθεί. Γιατί αυτή η βιασύνη;

Τέλος, θα πρέπει να καυτηριάσουμε και το γεγονός ότι η Κυβέρνηση συντήρησε επίτηδες επί μήνες μια συζήτηση για αλλαγή του εκλογικού συστήματος στις ευρωπαϊκές εκλογές. Μιλούσε εκ του πονηρού, κατά τη γνώμη μας, για κατάτμηση σε εκλογικές περιφέρειες, άφηνε να αιωρούνται ασάφειες και τελικά αυτό που έκανε είναι να αλλάξει την κατανομή των εδρών με τρόπο που θεωρεί ότι είναι προς όφελός της.

Γι' αυτό δεν σας έχουμε εμπιστοσύνη, κυρία Υπουργέ. Για να μη μιλήσουμε και για το προηγούμενο Υπουργείο. Λοιπόν, αυτή η συμπεριφορά, κατά τη γνώμη μας, πλήττει τη δημοκρατία και το κύρος των ευρωπαϊκών εκλογών και μας απομακρύνει από το κεντρικό διακύβευμα, το οποίο είναι το πώς θα φέρουμε τους πολίτες κοντά στο κρίσιμο επίπεδο και στην κρίσιμη θέση λήψης αποφάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Άρα εμείς θεωρούμε απαραίτητη τη δημιουργία ηλεκτρονικών εκλογικών καταλόγων, οι οποίοι θα ενθαρρύνουν την αυτοπρόσωπη άσκηση του εκλογικού δικαιώματος παντού.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε την κ. Μάλαμα.

Καλούμε στο Βήμα τον κ. Ανδρέα Πουλά από το ΠΑΣΟΚ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΥΛΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κυρία Υπουργέ, με το παρόν σχέδιο νόμου που καλούμαστε να ψηφίσουμε η Κυβέρνηση εισάγει την καθολική δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο στις ευρωεκλογές, στο εθνικό δημοψήφισμα τόσο στους εκτός επικρατείας εκλογείς όσο και στους εντός επικρατείας.

Μετά την αιφνιδιαστική κατάθεση της τροπολογίας σας φαίνεται τελικά ότι η αληθινή σκοπιμότητα ήταν η εξ αρχής επέκταση της επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές για τους εκτός επικρατείας κατοίκους. Δείχνετε το αληθινό σας πρόσωπο, αλλά δεν είναι η πρώτη φορά που δεν τηρείτε τα κοινοβουλευτικά προσχήματα και αιφνιδιάζετε το Σώμα. Λειτουργείτε εντελώς προσχηματικά, τυχοδιωκτικά και προσπαθείτε να αποσπάσετε συναινέσεις σε ένα τόσο σοβαρό ζήτημα για μικροκομματικό όφελος.

Το παρόν σχέδιο νόμου αποτελεί μια από τις πολυδιαφημισμένες μεταρρυθμίσεις της Κυβέρνησής σας και φιλοδοξεί να συμβάλλει στο χτίσιμο του πρωθυπουργικού προφίλ ως μεταρρυθμιστή τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Από το περιεχόμενο, όμως, αυτού είναι φανερό ότι ο μεταρρυθμιστικός σας οίστρος δεν εκπορεύεται από το γνήσιο ενδιαφέρον σας για ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών ούτε για τον μετασχηματισμό της κοινωνίας προς το δημοκρατικότερο και προς το προοδευτικότερο. Αντιθέτως, δίνετε λαβή σε έντονο προβληματισμό για τις πραγματικές σας προθέσεις και αντί αισιοδοξίας, προεικονίζετε μια δυστοπική κοινωνία όπου η ψήφος υποβιβάζεται σε απλή αλληλογραφία χωρίς κανένα εχέγγυο διασφάλισης του αδιάβλητου της εκλογικής διαδικασίας.

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας έχει τη μοναδική ικανότητα όταν επεξεργάζεται ένα πραγματικό πρόβλημα, όπως είναι η αυξανόμενη αποχή από τις κάλπες και η αποδοκιμασία των πολιτών προς το πολιτικό σύστημα με τη μη συμμετοχή τους στην εκλογική διαδικασία, να το μετατρέπει σε νομοθέτημα αμφιβόλου προθέσεων, αμφιβόλου αποτελεσματικότητας και αμφιβόλου λειτουργικότητας, που περισσότερα προβλήματα δημιουργεί παρά λύνει.

Έτσι και στην παρούσα περίπτωση, επί της αρχής η εφαρμογή της επιστολικής ψήφου αποτελεί ένα εργαλείο, που υπό προϋποθέσεις μπορεί να διευρύνει την εκλογική βάση και να ενθαρρύνει τη συμμετοχική διαδικασία στις εκλογές. Μπορεί να επιλύσει πραγματικά τα προβλήματα, όπως τη δυσκολία μετακίνησης ατόμων με κινητικά προβλήματα κατά την ημέρα των εκλογών. Για τα άτομα αυτά η επιστολική ψήφος θα ήταν μια ανθρώπινη λύση που θα διευκόλυνε πραγματικά την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος. Όμως, δημιουργεί εύλογο προβληματισμό η χωρίς προϋποθέσεις επέκταση του δικαιώματος επιστολικής ψήφου στον όποιο εκλογέα το επιθυμεί και, μάλιστα, χωρίς πραγματική διασφάλιση του αδιάβλητου της διαδικασίας.

Πώς θα μπορούσε να εφαρμοστεί τόσο ευρέως η επιστολική ψήφος, όταν δεν έχουν εκκαθαριστεί ακόμα οι εκλογικοί κατάλογοι και ενώ προβλέπεται στο παρόν σχέδιο νόμου ότι αυτό θα γίνει μετά τις ευρωεκλογές; Είναι αυτονόητο ότι η όποια επιχείρηση εφαρμογής της επιστολικής ψήφου απαιτεί να προηγηθούν ουσιαστικά και αποτελεσματικά μέτρα για την επαλήθευση των εκλογέων και την εκκαθάριση των σχετικών καταλόγων που βρίθουν από λάθη και ονόματα ήδη αποβιωσάντων εκλογέων.

Η διά ζώσης εκλογική διαδικασία την ημέρα των εκλογών έχει ένα ουσιαστικό ρόλο στην ταυτοποίηση του εκλογέα. Ομοίως, η παρουσία των δικαστικών αντιπροσώπων των κομμάτων στα εκλογικά τμήματα διασφαλίζει και την κατά το δυνατόν αδιαβλητότητα της ψήφου και την ομαλότητα της εκλογικής διαδικασίας.

Πώς αυτά τα θεμελιώδη στοιχεία της δημοκρατίας μπορούν να διασφαλιστούν με την επιστολική ψήφο, η οποία, μάλιστα, θα αποστέλλεται με ιδιώτη μεταφορέα; Πώς θα μπορούσε να εφαρμοστεί η επιστολική ψήφος στη χώρα που ακόμα κάνει εκλογές με καρμπόν και βουλοκέρι και δεν έχει εκσυγχρονιστεί ουσιαστικά η εκλογική διαδικασία; Ποια πλατφόρμα μπορεί να επιβεβαιώσει την ύπαρξη εκλογέα ιδίως στο εξωτερικό χωρίς να έχει προηγηθεί ηλεκτρονική συνεργασία και επαλήθευση με τις

χώρες της κατοικίας τους; Πώς θα μπορούσε να εφαρμοστεί η επιστολική ψήφος χωρίς να υπάρχουν σοβαρά δημοκρατικά αντίβαρα για την εξ αποστάσεως ψήφο; Χωρίς ενίσχυση της συμμετοχικής δημοκρατίας; Χωρίς πρόβλεψη για την ενίσχυση των δεσμών των κατοίκων του εξωτερικού με την πατρίδα και την ελληνική πραγματικότητα;

Κυρία Υπουργέ, καταθέσαμε τροπολογία με την οποία προτείνουμε την τροποποίηση των άρθρων 6, 8, 9 του νομοσχεδίου, ώστε η δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο να χορηγείται μόνο ως διευκόλυνση στους εκτός επικρατείας εκλογείς λόγω της απόστασής τους από τον τόπο που ψηφίζουν, καθώς και όσους εντός επικράτειας εκλογείς κωλύονται να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα με φυσική παρουσία για λόγους ηλικίας, αναπηρίας, υγείας, σπουδών ή εργασίας σε διαφορετικό τόπο από εκείνο που ψηφίζουν.

Για το ΠΑΣΟΚ η δημιουργία θεσμικών και δημοκρατικών αντίβαρων είναι ουσιώδης πτυχή της εφαρμογής της επιστολής ψήφου. Για εμάς η συμμετοχική δημοκρατία, οι ενεργοί πολίτες, οι οργανώσεις, ο δημοκρατικός διάλογος, η ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών είναι θεμελιώδη στοιχεία της δημοκρατίας, της ψηφοφορίας και των εκλογών εν γένει και με κανέναν τρόπο δεν πρέπει να υποβιβαστούν σε μια αμφιβόλου αυθεντικότητας, αδιαβλητότητας και αξιοπιστίας αλληλογραφία, που δεν προστατεύεται με κανένα τρόπο και δίνει λαβές για τη χειραγώγηση του εκλογικού αποτελέσματος.

Εάν δεν πείσετε τους πολίτες ότι η δημοκρατία μας είναι ισχυρή, ότι η πολιτεία μας είναι κοινωνικά δίκαιη και ότι υπάρχει μέλλον για τη χώρα μας, που ειρήσθω εν παρόδω πεθαίνει δημογραφικά, δεν μπορεί να επιτευχθεί η αύξηση των ψηφοφόρων στις κάλπες είτε διά ζώσης είτε επιστολικά. Με την επιστολική ψήφο, όμως, έτσι όπως την εφαρμόζετε, οι κίνδυνοι για τη δημοκρατία θα είναι περισσότεροι και βαθύτεροι.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο κ. Γιώργος Μαρίνος από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΙΝΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Η τροπολογία που ανακοίνωσε η κ. Κεραμέως, η Κυβερνήση της Νέας Δημοκρατίας, για την εφαρμογή της επιστολικής ψήφου και για τους απόδημους στις βουλευτικές εκλογές, δεν αποτελεί αιφνιδιασμό. Κατά τη γνώμη μας είναι μία μελετημένη κίνηση στα πλαίσια ενός συνολικού σχεδίου που έχει ξεκινήσει από όταν η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας πήρε πίσω την υπογραφή της, ακύρωσε τον σχετικό νόμο του 2019 και προχώρησε στη γενίκευση της επιστολικής ψήφου των αποδήμων χωρίς καμία προϋπόθεση, χωρίς κανέναν όρο. Αυτό έχει και συνέχεια. Και τη συνέχεια την βλέπουμε σήμερα με το νομοσχέδιο που φέρνετε για την επιστολική ψήφο αλλά και παραπέρα. Και για την επιστολική ψήφο στις βουλευτικές εκλογές και για ηλεκτρονική ψήφο και για αλλαγές στο Σύνταγμα την επόμενη περίοδο. Θα έλεγα ότι δημιούργησε δυσκολίες στον ΣΥΡΙΖΑ και στο ΠΑΣΟΚ γιατί εκτέθηκαν για άλλη μια φορά. Γιατί διαφήμισαν τη συναίνεση και ήρθαν σε δύσκολη θέση. Και προκειμένου να διασωθεί αυτή η συναίνεση έκανε την παρέμβαση ο κύριος Πρόεδρος της Βουλής, ο κ. Τασούλας, λειτουργώντας σαν Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας, ως γεφυροποιός.

Όμως σε αυτές τις συνθήκες, επειδή πρόκειται για ένα νομοσχέδιο πραγματικά αντιδραστική τομή, θέλουμε να θέσουμε τον εξής προβληματισμό. Γιατί η Κυβέρνηση από το 2019 μέχρι σήμερα με διαδοχικές κινήσεις προσπαθεί να επιβάλλει τον έλεγχο επί της ουσίας της εκλογικής διαδικασίας; Γιατί το αστικό πολιτικό σύστημα και η Κυβέρνηση αυτή και οι σύμμαχοί της εκτιμούν ότι την επόμενη περίοδο το σύστημα θα αντιμετωπίσει πολύ σοβαρές δυσκολίες, οικονομική κρίση, βαθύτερη εμπλοκή στους ιμπεριαλιστικούς πολέμους των οποίων οι εστίες πολλαπλασιάζονται, σοβαρά ζητήματα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Θέλει να διαμορφώσει το έδαφος ώστε να μπορεί να επηρεάζει για τα συμφέροντα της αστικής τάξης την πολιτική κατάσταση, να διαμορφώνει πολιτικούς συσχετισμούς για να περνάει την αντιλαϊκή πολιτική ανεξάρτητα από διαχειριστή και τη διαιώνιση της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης. Και αυτό το θέτουμε σαν προβληματισμό στην εργατική τάξη, στις λαϊκές δυνάμεις για να σκεφτούν όλη αυτή τη διαδικασία που έχουμε ζήσει την περίοδο αυτή για την ψήφο των Αποδήμων, την επιστολική ψήφο και αυτά τα οδυνηρά που θα ακολουθήσουν.

Κυρίες και κύριοι, η Κυβέρνηση με τη στήριξη του ΣΥΡΙΖΑ, του ΠΑΣΟΚ και της Πλεύσης Ελευθερίας υποστηρίζει αβάσιμα και παραπλανητικά ότι με την επιστολική ψήφο βαθαίνει η δημοκρατία. Το ΚΚΕ τεκμηριωμένα, όπως έκανε ο εισηγητής του κόμματός μας, ο Γιάννης Γκιόκας, ανατρέπει αυτούς τους ισχυρισμούς με συγκεκριμένα στοιχεία. Και ενημερώνει, προειδοποιεί τον λαό ότι πρόκειται για αντιδραστική αλλαγή με επικίνδυνες στοχεύσεις και συνέπειες. Το ΚΚΕ έχει αποκαλύψει πως η γενίκευση της ψήφου των αποδήμων χωρίς κανένα κριτήριο οδηγεί στην αλλοίωση του εκλογικού σώματος και δίνει τη δυνατότητα να ψηφίσουν άνθρωποι οι οποίοι ενώ δεν έχουν κανέναν οικονομικό δεσμό με τη χώρα και δεν υφίστανται τις συνέπειες των πολιτικών τους επιλογών θα επιδρούν καταλυτικά στη διαμόρφωση του εκλογικού αποτελέσματος. Ας το σκεφτεί ο κάθε εργαζόμενος.

Με το νομοσχέδιο για την επιστολική ψήφο το πάτε σήμερα παραπέρα. Υποβαθμίζετε το εκλογικό δικαίωμα στην ταχυδρόμηση ενός φακέλου, ενός ψηφοδελτίου και αυτό το ορίζετε ως μοναδική επιλογή καταργώντας τα εκλογικά τμήματα στα κράτη του εξωτερικού, ώστε να μην ψηφίζει αυτοπρόσωπα κανένας στην κάλπη. Πίσω από το παραβάν. Κανένας, δηλαδή. Να μην ψηφίζει κανένας απόδημος. Λέμε στο λαό μας ότι με την επιστολική ψήφο παραβιάζεται η μυστικότητα της εκλογικής διαδικασίας. Αυτό κάνετε, κυρία Υπουργέ, με την κατάργηση της προσωπικής ψηφοφορίας και της αναγκαίας ταυτοπροσωπίας πολλαπλασιάζοντας σε σχέση με σήμερα τους κινδύνους χειραγώγησης και φαλκίδευσης της ψήφου. Εισάγετε μια διαδικασία που από την αρχή μέχρι το τέλος είναι διάτρητη και αυξάνει τους κινδύνους των πιέσεων και των εκβιασμών από κρατικούς και άλλους μηχανισμούς, τα λόμπι που είναι συνδεδεμένα με τις κυβερνήσεις και τα αστικά κόμματα, την εργοδοσία.

Η ραχοκοκαλιά του μηχανισμού σας είναι ιδιωτικές εταιρείες κούριερ που αναλαμβάνουν την ταυτοποίηση του εκλογέα. Ενώ αν δεν φτάσει ο φάκελος στην αρμόδια επιτροπή ακυρώνεται το δικαίωμα των αποδήμων να συμμετέχουν στις εκλογές. Το ίδιο το νομοσχέδιο σας προδίδει, κυρία Κεραμέως. Ζητάτε να υπογράφει ο εκλογέας υπεύθυνη δήλωση που θα πιστοποιεί ότι συμπλήρωσε το ψηφοδέλτιο και ψήφισε ο ίδιος και όχι άλλος. Δηλαδή και εσείς αναγνωρίζετε το πρόβλημα, τους μεγάλους κινδύνους για απάτη. Αλλά το κρύβετε. Άλλωστε υπάρχουν εκατοντάδες περιπτώσεις επιβεβαιωμένης νοθείας σε άλλα κράτη που χρησιμοποιήθηκε η επιστολική ψήφος: πλαστογραφίες, κλοπή φακέλων, χαμένοι φάκελοι, δίκτυα αγοράς ψήφων στη Γαλλία, στην Αγγλία, στην Ισπανία και σε άλλες χώρες. Και ενώ γνωρίζετε εσείς ως Κυβέρνηση αυτά τα στοιχεία, η κυρία Υπουργός απέφυγε να τοποθετηθεί στο καθοριστικό αυτό πρόβλημα. Και εδώ στην Ελλάδα έχουν συμβεί παρατράγουδα που θα πολλαπλασιαστούν γιατί το σύστημα που υπερασπίζεστε χρησιμοποιεί όλα τα μέσα ελέγχου και χειραγώγησης λαϊκών επιλογών. Συνεπώς ό,τι και να ισχυριστεί η Κυβέρνηση δεν μπορεί να εγγυηθεί το αδιάβλητο των εκλογών με επιστολική ψήφο η οποία είναι βούτυρο στο ψωμί των πιέσεων και των εκβιασμών. Γι' αυτό τονίζουμε ότι η Κυβέρνηση και τα κόμματα που θα ψηφίσουν αυτό το αντιδραστικό νομοσχέδιο είναι ανεπανόρθωτα εκτεθειμένη.

Τελειώνω με το εξής. Πραγματικά το τονίζουμε ότι πρόκειται για αντιδραστική τομή και σημειώνουμε ιδιαίτερα ότι η επιστολική ψήφος και η ηλεκτρονική ψηφοφορία που προσπάθησε να επιβάλει ο νόμος Χατζηδάκη στα συνδικάτα αποσκοπούν στην υποβάθμιση του εργατικού λαϊκού ενδιαφέροντος, στις πολιτικές εξελίξεις και στη συλλογική δράση, στον περιορισμό της συμμετοχής σε συλλογικές διαδικασίες. Καλλιεργούν όλα αυτά τη μαχητικότητα και τον ατομικισμό.

Το ΚΚΕ με μεγάλη ευθύνη θα συνεχίσει να αντιπαλεύεται αυτό το αντιδραστικό νομοσχέδιο και ως νόμο και συνάμα το σύνολο της αντιλαϊκής πολιτικής της Κυβέρνησης και των συνοδοιπόρων της. Θα πρωταγωνιστεί στους αγώνες και θα δώσει με αποφασιστικότητα όλες αυτές τις μάχες που έχουμε μπροστά μας.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Νικόλαος Βρεττός από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Νίκης.

Ορίστε, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μετά τη μετατροπή του Υπουργείου Ανάπτυξης σε «Υπουργείο Ακρίβειας», σήμερα είδαμε και τη μετατροπή του Υπουργείου Εσωτερικών σε «Υπουργείο Εφαρμοσμένων Αντιδεοντολογικών Πρακτικών», εκτός αν η ολίγον εκπρόθεσμη κατάθεση της τροπολογίας, όπως ο ίδιος ο Πρόεδρος ανέφερε, αποτελεί την επιτομή των δεοντολογικών πρακτικών του Υπουργείου Εσωτερικών.

Επομένως, οι όροι «τομή» και «εκσυγχρονισμός» που ακούστηκαν από όλους σχεδόν τους εισηγητές της Νέας Δημοκρατίας δεν φαίνεται να αποτυπώνονται στο παρόν νομοσχέδιο και κυρίως στην παρούσα τροπολογία με τον τρόπο που κατατέθηκε, γιατί όταν μιλάμε για εκλογική νομοθέτηση όσον αφορά τις εκλογές, μιλάμε για μια γιορτή της δημοκρατίας. Και πάντως, μόνο γιορτή της δημοκρατίας δεν μπορεί να αποτελεί η στόχευση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου, γιατί δεν υφίστανται οι προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν αυτόν τον σκοπό.

Σίγουρα, όμως, είναι, ένα νομοσχέδιο που κατά πάγια κυβερνητική πρακτική στοχεύει στην αποκόμιση κομματικών κερδών, γιατί γνωρίζει η Κυβέρνηση πως οι επερχόμενες ευρωεκλογές αποτελούν το πρώτο αδιαμφισβήτητο δημοψήφισμα διατήρησης της κυβερνησιμότητας. Και γνωρίζει από πρώτο χέρι ποια είναι η πολιτική σημασία του αποτελέσματος των ευρωεκλογών. Άλλωστε, στο αποτέλεσμα των ευρωεκλογών του 2019 επένδυσε η Νέα Δημοκρατία και απαίτησε πολιτικά την άμεση διενέργεια των εθνικών εκλογών.

Επομένως, το κυβερνητικό αφήγημα περί συνταγματικής δυνατότητας να μπορεί να διαφοροποιεί το εκλογικό συνταγματικό πλαίσιο στις εθνικές από τις ευρωπαϊκές εκλογές και τα δημοψηφίσματα μόνο έωλο και ανυπόστατο για κάθε ανεπηρέαστο συνταγματολόγο είναι. Και όλοι οι αυτοδιοικητικοί όσοι έχουμε υποστεί την εμμονή της Κυβέρνησης να επενδύει στην αντισυνταγματική νομοθέτηση, όπως συνέβη το 2019 με τον νόμο συγκρότησης των οικονομικών επιτροπών και των επιτροπών ποιότητας ζωής που κρίθηκαν συνταγματικές, μπορούμε να καταλάβουμε ότι αυτό είναι μια πάγια εμμονή της Κυβέρνησης. Και τότε είχε επικαλεστεί πιθανά φανταστικά προβλήματα διοίκησης των δήμων.

Είναι, όμως, αυτή η νομοθέτηση τρόπος δημοκρατικής λειτουργίας ενός κράτους; Είναι αυτή η νομοθέτηση βέλτιστη πρακτική ή απλά μια ακόμα αντιδημοκρατική εκτροπή;

Ναι, κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης και λοιπές υποστηρικτικές του νομοσχεδίου πολιτικές δυνάμεις, είναι αντιδημοκρατική πρακτική ο τρόπος που εφαρμόζεται η επιστολική ψήφος και όχι βέβαια το δικαίωμα διευκόλυνσης της συμμετοχής όσων για συγκεκριμένους λόγους αντικειμενικά δεν μπορούν να συμμετάσχουν με την άμεση παρουσία τους στις εκλογές. Και το γνωρίζετε αυτό και γι' αυτό σκοπίμως πρόχειρα και βιαστικά φέρνετε το νομοσχέδιο για την επιστολική ψήφο για να εφαρμοστεί στις ερχόμενες ευρωεκλογές, αναγνωρίζοντας εσείς μέσα στο ίδιο το νομοσχέδιο την αδυναμία του επιτελικού ψηφιοποιημένου κράτους να έχει εκκαθαρίσει τους εκλογικούς του καταλόγους, κάτι βέβαια που προβλέπει ο νόμος να γίνει μετά τις ευρωπαϊκές εκλογές, βάζοντας δηλαδή το άλογο πίσω από το κάρο.

Προφανώς, η βέλτιστη κατά την Κυβέρνηση αυτή –καουμπόικη, κατά τη δική μας εκτίμηση- νομοθετική πρακτική έχει χαρακτηριστικά αλλοίωσης της πραγματικής έκφρασης της λαϊκής βούλησης λόγω της μη εξασφάλισης της άμεσης, ταυτόχρονης και μυστικής ψηφοφορίας που επιβάλλεται στην πραγματική έκφραση της λαϊκής βούλησης, μιας κυβέρνησης που πιστεύει πως μπορεί τη λαϊκή βούληση να την αποτρέψει προσδοκώντας δήθεν την αύξηση της συμμετοχής εντός και εκτός επικράτειας. Γι' αυτό και δεν ενδιαφέρεται αν η νομοθεσία της ανοίγει διάπλατα τις πόρτες για νοθεία, χειραγώγηση, εξαγορά, δωροδοκίες και εκβιασμούς εργοδοτικούς, εκβιασμούς συναισθηματικούς, εκβιασμούς οικογενειακούς, εκβιασμούς παντός τύπου και συμφέροντος. Και, προφανώς, αυτές οι πόρτες αλλοίωσης του εκλογικού αποτελέσματος δεν είναι απόρροια αδιαφορίας, αλλά σύγχρονη, βασική, βέλτιστη κυβερνητική πρακτική δυνατότητας νόθευσης των εκλογικών αποτελεσμάτων. Και λέω «σύγχρονη» γιατί τα δέντρα που κάποτε ψήφισαν λόγω της αδυναμίας ή ανικανότητας της Κυβέρνησης να τα προστατεύσει στις πρόσφατες μεγάλες πυρκαγιές του καλοκαιριού, δεν μπορούν πλέον να ψηφίσουν.

Μάλιστα, για να εξασφαλίσετε περαιτέρω τη δυνατότητα αλλοίωσης του εκλογικού αποτελέσματος και περιορισμού της ισότητας στο δημοκρατικό δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, πέρα από τον ληστρικό τρόπο κατανομής των εδρών, πέραν της επιβολής του πλαφόν του 3%, απογειώνετε και το παράβολο συμμετοχής σε επίπεδο αποκλεισμού, εκβιάζοντας ταυτόχρονα σε περίπτωση που καταφέρουν να το συγκεντρώσουν και να το καταθέσουν δυνάμεις που θέλουν να εκτεθούν στη διαδικασία του εκλέγειν, πως αν δεν πιάσουν το ποσοστό του 1,5%, τότε θα τους το παρακρατήσουν, δηλαδή θα το κατασχέσουν, ως τιμωρία γιατί τόλμησαν να συμμετάσχουν στις εκλογές.

Αυτά ακριβώς είναι σαφείς αποδείξεις του φόβου που έχει η Κυβέρνηση για το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών λόγω φυσικά των κάκιστων, αντιδημοκρατικών, αντιπατριωτικών, αντιλαϊκών, αντιοικογενειακών και αντιοικονομικών πρακτικών που εφαρμόζει.

Ολοκληρώνοντας τις σκέψεις-θέσεις για το προς ψήφιση νομοσχέδιο όσον αφορά την αναγκαιότητά του με συγκεκριμένη μορφή, για εμάς στη Νίκη δεν τίθεται θέμα νομιμοποίησής της, αφού δεν θα εξασφαλίσει τις αρχές της ισότητας της ψήφου, την αμεροληψία, το ανόθευτο, τη διαφάνεια της εκλογικής διαδικασίας, τη διαύγεια ελέγχου του εκλογικού αποτελέσματος, τη διασφάλιση και εμπέδωση του δημοκρατικού κεκτημένου. Δεν θα εξασφαλίσει το δικαίωμα του πολίτη για βελτίωση των συνθηκών ασφαλούς διαβίωσής του. Δεν θα εξασφαλίσει την ανάγκη ανάκτησης της πληγωμένης περηφάνιας του. Δεν θα εξασφαλίσει την απαίτησή του για ανθρώπινη, αξιοπρεπή και οικονομική επιβίωσή του.

Γι' αυτούς τους λόγους καταψηφίζουμε συνολικά το νομοσχέδιο και για τον τρόπο που δεν έγιναν συνολικά δεκτές οι παρατηρήσεις της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Και οι λοιπές διορθώσεις δεν διασφαλίζουν επ' ουδενί τις αρχές της μυστικότητας και τις υπόλοιπες που είναι απαραίτητες για μια δίκαιη εκλογική διαδικασία.

Κλείνοντας, η κυρία Υπουργός κατέθεσε μία τροπολογία με μία αίσθηση ότι έκανε «κίνηση ματ». Όμως, αντί για μια επίπλαστη ικανοποίηση που ήθελε να προσδώσει στο μεγάλο πολιτικό κόλπο σαν να έβγαζε τον κλεμμένο άσσο από το μανίκι, μάλλον τελικά τρομοκρατημένη αντίδραση φανερώνει για το αναμενόμενο εκλογικό αποτέλεσμα των ευρωεκλογών και προμηνύει σκέψεις για προσφυγή σε πιθανά σύντομες εκλογές λόγω του αποτελέσματος των ευρωεκλογών, ακόμα και μέσα στον Σεπτέμβριο.

Έτσι, είστε η πρώτη Κυβέρνηση που τόσο ωμά καταστρατηγεί κάθε έννοια δημοκρατικής λειτουργίας του πολιτεύματος, θέλοντας να καταστήσει των αιφνιδιασμό ως μαζικό εργαλείο άσκησης πολιτικής, καθιστώντας το ολίγον εκπρόθεσμη, ταυτόσημο του ολίγον έγκυος και των αντίστοιχων συνεπειών του, θέλοντας να καθιερώσει το ντελίβερι ως βασικό μέσο αντικατάστασης της εγκυρότητας του δικαστικού αντιπροσώπου και τέλος, να κανονικοποιήσει την εξαίρεση ως καταστρατήγηση του αδιάβλητου της εκλογικής διαδικασίας όσον αφορά τις ευρωεκλογές και πιθανόν και τις εθνικές. Για όλους αυτούς τους λόγους καταψηφίζουμε.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νίκης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Σπάνιας Αριστοτέλης από τη Νέα Δημοκρατία.

Ορίστε, κύριε Σπάνια, έχετε τον λόγο.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ (ΤΕΛΗΣ) ΣΠΑΝΙΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε σήμερα για το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών που αναλύει τις παρεμβάσεις πάνω στην επιστολική ψήφο, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων, διευκόλυνση πρόσβασης ατόμων με αναπηρία και άλλα ζητήματα.

Οι εκτός Ελλάδας εκλογείς -όσοι επιθυμούν- θα μπορούν πλέον να ψηφίσουν αποκλειστικά με επιστολική ψήφο, ενώ και οι ψηφοφόροι που βρίσκονται εντός Ελλάδας θα μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα είτε με προσέλευση στο εκλογικό κέντρο είτε με επιστολική ψήφο εφόσον υποβάλλουν σχετική αίτηση.

Περιγράφεται αναλυτικά η διαδικασία άσκησης του εκλογικού δικαιώματος κάνοντας χρήση της επιστολικής ψήφου, η εισαγωγή ρυθμίσεων για τη διευκόλυνση της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία. Έτσι αν ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής ή ο προεδρεύων της επιτροπής είναι άτομο με αναπηρία, είναι δυνατή η ανάθεση καθηκόντων γραμματείας στις εφορευτικές επιτροπές σε δύο άτομα. Δημιουργείται μητρώο καταστημάτων ψηφοφορίας και εκλογικών τμημάτων. Κατά προτεραιότητα χώροι, οι οποίοι είναι προσβάσιμοι από άτομα με αναπηρία, όπως και γίνεται υποχρεωτική η μετάδοση προεκλογικών μηνυμάτων σε νοηματική γλώσσα.

Οι βασικοί εκλογικοί κατάλογοι ενημερώνονται με βάση τις αιτήσεις των εκλογέων που επιθυμούν να ψηφίσουν με επιστολική ψήφο. Η οριστικοποίηση, οι μεταβολές και οι ακυρώσεις των αιτήσεων καταχωρίζονται άμεσα. Σε περιπτώσεις διενέργειας εθνικού δημοψηφίσματος προσαρμόζονται οι προθεσμίες πάνω σε αυτό. Οι ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι επιστολικής ψήφου οριστικοποιούνται την ημέρα έκδοσης του προεδρικού διατάγματος και η καταληκτική ημερομηνία αποστολής των φακέλων επιστολικής ψήφου δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε ημέρες πριν από την ημερομηνία διενέργειας του δημοσιεύματος.

Εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους τίθενται σε ειδική κατηγορία προς διαγραφή την 31η Οκτωβρίου του 2024, αν σωρευτικώς έχουν γεννηθεί την 1η Ιανουαρίου 1944, δεν έχουν υποβάλλει οι ίδιοι ή δεν εμφανίζονται ως εξαρτώμενα πρόσωπα σε φορολογικές δηλώσεις του φορολογικού έτους 2022 που έχουν υποβληθεί έως 31-12-2023, δεν έχουν ελληνικό διαβατήριο εν ισχύ, δεν λαμβάνουν σύνταξη.

Εισάγονται παρεμβάσεις στη διαδικασία εκλογής μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και εναρμονίζεται η νομοθεσία για την εκλογή Ευρωβουλευτών, που εφαρμόστηκε ήδη στις εθνικές εκλογές του 2023 για την ηλεκτρονική υποβολή υποψηφιοτήτων. Οι υποψηφιότητες των συνδυασμών υποβάλλονται στην ηλεκτρονική πύλη υποψηφιοτήτων, γίνεται καταβολή ενιαίου παραβόλου και επιστρέφεται στον συνδυασμό με πιο ευνοϊκούς όρους από αυτούς που ίσχυαν μέχρι σήμερα. Επίσης, με την αλλαγή τρόπου κατανομής των εδρών εξασφαλίζεται η αναλογικότητα στην κατανομή τους για όλους τους συνδυασμούς.

Ως δυνατότητα καθολικής άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο ορίζεται η δυνατότητα του εκλογέα να ασκήσει χωρίς περιορισμούς το εκλογικό του δικαίωμα με επιστολική ψήφο είτε εντός είτε εκτός επικράτειας. Ειδικά για τους εκλογείς που βρίσκονται στο εξωτερικό την ημέρα των εκλογών, η επιστολική ψήφος αποτελεί τον μοναδικό τρόπο άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, καθώς ειδικά για τις ευρωεκλογές και τις περιπτώσεις διεξαγωγής εθνικών δημοψηφισμάτων, δεν θα δημιουργούνται εκλογικά τμήματα στο εξωτερικό. Και τούτο, βέβαια, διευκολύνει και εκείνους, που μολονότι παραμένουν στα εδαφικά όρια της επικράτειας, αδυνατούν ή δυσχεραίνονται να ασκήσουν αυτοπρόσωπα το δικαίωμά τους, όπως οι εργαζόμενοι, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία, αλλά και όσοι για οποιονδήποτε λόγο ψηφίζουν μακριά από την εκλογική τους περιφέρεια.

Η εισαγωγή της επιστολικής ψήφου, πράγματι, μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό κίνητρο για την αύξηση της συμμετοχής, ιδίως όσον αφορά ειδικές κατηγορίες ψηφοφόρων. Στην παράθεση που ακολουθεί έχουν ληφθεί υπ’ όψιν και οι ιδιαιτερότητες της Ελλάδας ως τουριστικού προορισμού και η ημερομηνία διεξαγωγής των ευρωεκλογών. Οι ηλικιωμένοι και άτομα με αναπηρία που αντιμετωπίζουν δυσκολίες κινητικότητας μπορούν πλέον με επιστολική ψήφο να ψηφίζουν από την οικία τους.

Λύνεται ένα σημαντικό θέμα που αφορά τον αριθμό των εκλογέων. Αυτό, γιατί ένας μεγάλος αριθμός εκλογέων, κυρίως κάτοικοι του εξωτερικού, έχουν αποβιώσει στην αλλοδαπή και ουδέποτε δηλώθηκαν στις αρμόδιες εγχώριες υπηρεσίες, παραμένοντας έτσι στους εκλογικούς καταλόγους. Προκειμένου να απεικονίζεται ορθά το ποσοστό της αποχής επί των πραγματικά εγγεγραμμένων, προτείνεται μία διαδικασία εκκαθάρισης των εκλογικών καταλόγων με απολύτως αντικειμενικά κριτήρια. Αυτοί οι εκλογείς μπορούν με μία απλή αίτηση στο ΚΕΠ να ζητήσουν τη μη διαγραφή τους.

Με μία σειρά παρεμβάσεων που περιγράφονται στο σχέδιο νόμου για ρυθμίσεις έχουμε την ταχύτερη διεξαγωγή του ΑΣΕΠ μέσω των προτεινόμενων αλλαγών στη δομή του, τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης μέσω της ρύθμισης του τρόπου αναπλήρωσης του προέδρου του, τη ρύθμιση των απαλλαγών του Συμβουλίου Ανάπτυξης Ανθρωπίνου Δυναμικού, τη ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν στη λειτουργία των αποκεντρωμένων διοικήσεων των γραμματέων των ΟΤΑ Α’ και Β’ βαθμού και το Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς, με σκοπό την εξασφάλιση καλού χρόνου στους χρήστες του Εθνικού Μητρώου και την εγγραφή τους σε αυτό. Και με την απόφαση της δημοτικής επιτροπής είναι δυνατή πλέον η απαλλαγή από την καταβολή του ενοικίου των μισθωμάτων αγροτεμαχίων ιδιοκτησίας δήμων -κάτι που μας αφορά άμεσα στον νομό μας- εφόσον λόγω πλημμυρών ή πυρκαγιών δεν είναι δυνατή η καλλιέργειά τους. Το χρονικό διάστημα της απαλλαγής δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος. Με την ίδια απόφαση και ύστερα από αίτηση του μισθωτή μπορεί να παρατείνεται η μίσθωση έως και δύο έτη από τη λήξη τους.

Ρύθμιση των ζητημάτων που αφορούν την ανάδειξη των ευρωεκλογών της χώρας, τον εκσυγχρονισμό του τρόπου εκλογής σε αυτόν, όπως η ηλεκτρονική υποβολή υποψηφιοτήτων, η υποχρέωση παραίτησης από το αξίωμα του βουλευτή για όσους επιθυμούν να είναι υποψήφιοι ευρωβουλευτές για λόγους ίσης μεταχείρισης ή ευνοϊκότερη ρύθμιση για την επιστροφή παραβόλου συμμετοχής στις ευρωεκλογές και η δικαιότερη κατανομή εδρών.

Με την τροπολογία για την εφαρμογή επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές εφαρμόζονται μετά από μία σειρά ετών το δημοκρατικότερο δικαίωμα των δικών μας ανθρώπων που ζουν στο εξωτερικό. Με τη διευκόλυνση της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία πετυχαίνουμε την ενίσχυση της συμμετοχής των εκλογέων, δυναμώνοντας έτσι τον θεσμό της δημοκρατίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Κυβέρνηση Μητσοτάκη τηρώντας την προεκλογική της δέσμευση για μεγάλες παρεμβάσεις πραγματοποιεί με αυτό το σχέδιο νόμου μίας τεράστιας σημασίας μεταρρύθμιση, δίνοντας το δικαίωμα σε εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες πολίτες να ψηφίσουν. Αυτή, λοιπόν, την Ελλάδα σχεδιάζουμε, ισχυρή, μεγάλη, δημοκρατική, κοντά στους πολίτες της.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο θα λάβει τώρα ο κ. Στέφανος Γκίκας από τη Νέα Δημοκρατία.

Θα ακολουθήσει μετά τον κ. Γκίκα ο κ. Υψηλάντης, ο κ. Παπαθανάσης, ο κ. Ανδριανός και ο κ. Λοβέρδος, αυτή είναι η πεντάδα.

Ορίστε, κύριε Γκίκα, έχετε τον λόγο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΓΚΙΚΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου να ξεκινήσω και εγώ με πολλά συγχαρητήρια στον συνάδελφό μας τον Θοδωρή Ρουσόπουλο για τη σημαντική θέση την οποία κατέλαβε του Προέδρου του Συμβουλίου της Ευρώπης. Του ευχόμαστε καλή επιτυχία!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όταν ήρθε αυτό το νομοσχέδιο, που πράγματι είναι μία πολύ σημαντική μεταρρύθμιση, βλέποντας ότι αφορά μόνον την εκλογή των ευρωβουλευτών, αλλά έχει και εφαρμογή και στα εθνικά δημοψηφίσματα, πραγματικά αναρωτήθηκα γιατί όχι και στις εθνικές εκλογές;

Νομίζω ότι είναι ώριμες οι συνθήκες, έχουμε πολλές φορές και σε αυτή την Αίθουσα όλα τα προηγούμενα χρόνια -δεκαετίες ολόκληρες- συζητήσει για το θέμα της επιστολικής ψήφου, αλλά είμαστε ίσως η μόνη χώρα που δεν εφαρμόζει αυτό το σύστημα και πράγματι αναρωτήθηκα γιατί;

Βεβαίως, με την τροπολογία, η Κυβέρνηση προσπαθεί να φέρει την πολυπόθητη αυτή διάταξη στην έννομή μας τάξη. Εύχομαι να τα καταφέρουμε και να υπερψηφίσουμε όλοι, τουλάχιστον τα κόμματα που συμφωνούμε επί της αρχής, και το νομοσχέδιο και την τροπολογία.

Αυτό το νομοσχέδιο, λοιπόν, δεν είναι αποσπασματικό. Έρχεται μετά από σειρά άλλων νομοσχεδίων, που η προηγούμενη αλλά και η τωρινή Κυβέρνηση έφεραν. Αναφέρομαι, σαφώς, στον ν.4648/2019, με τον οποίο ρυθμίστηκε η διαδικασία συμμετοχής εκλογέων που είναι εγγεγραμμένοι σε εκλογικούς καταλόγους της επικράτειας, αλλά κατά την ημέρα της εκλογής βρίσκονται στο εξωτερικό, ή τον πιο πρόσφατο νόμο, τον ν.5044/2023, με τον οποίον ήρθησαν οι νομικοί περιορισμοί που αφορούσαν στην εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους των ψηφοφόρων του εξωτερικού.

Εδώ, λοιπόν, με το προτεινόμενο αυτό σχέδιο νόμου ερχόμαστε να διευκολύνουμε ακόμα περισσότερο το εκλογικό σώμα εντός και εκτός της ελληνικής επικράτειας, δίνοντάς του τη δυνατότητα της επιστολικής ψήφου. Με αυτή την ιστορική πραγματικά μεταρρύθμιση απλοποιούμε ουσιαστικά την πρόσβαση στο εκλογικό δικαίωμα αρκετών ομάδων συμπολιτών μας, που σε άλλες περιπτώσεις δεν θα προσέρχονταν στην κάλπη. Και βεβαίως, αναφερόμαστε όχι μόνο σε αυτούς που ζουν στο εξωτερικό και έχουν αδυναμία να ψηφίσουν, αλλά και στους φοιτητές και στους εποχιακά εργαζόμενους.

Εγώ προέρχομαι από μία νησιωτική, τουριστική περιοχή. Δεν σας κρύβω ότι ακόμα και εργαζόμενοι που είναι από το νησί μου, από την Κέρκυρα, δεν πηγαίνουν να ψηφίσουν, διότι δεν μπορούν να φύγουν λόγω εργασίας, πολλώ δε μάλλον όταν βρίσκονται σε άλλα μέρη και εργάζονται. Τους δίδεται, λοιπόν, η δυνατότητα τώρα, με αυτό τον νόμο, να μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα.

Βεβαίως, είναι και άλλες κατηγορίες, όπως οι φοιτητές, αλλά και τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Εδώ πρέπει να σταθούμε, γιατί τα άτομα με ειδικές ανάγκες, όπως και οι ηλικιωμένοι, είναι μία ιδιαίτερη κατηγορία συμπολιτών μας, που πάρα πολλοί από αυτούς δεν είχαν τη δυνατότητα και για αντικειμενικούς λόγους να ψηφίσουν. Οπότε, με αυτό το σχέδιο νόμου ρυθμίζεται ένα πολύ σημαντικό θέμα, μια οφειλόμενη, εάν θέλετε, προς αυτούς τους ανθρώπους διαδικασία.

Από εκεί και πέρα, θα έλεγα ότι υπάρχουν διατάξεις, που όλοι αντιλαμβανόμαστε ότι στοχεύουν στη μείωση της αποχής. Η αποχή στις ημέρες μας είναι, δυστυχώς, μία μάστιγα σε όλες τις εκλογικές διαδικασίες. Οπότε, με τα μέτρα αυτά, εφόσον βεβαίως υπερψηφιστούν και υλοποιηθούν, αντιμετωπίζουμε ένα ακόμα σημαντικό στοιχείο της εκλογικής διαδικασίας και έτσι και το εκλογικό αποτέλεσμα γίνεται, εάν θέλετε, πιο αντιπροσωπευτικό, κάτι το οποίο είναι ζητούμενο.

Ως προς τη διασφάλιση της νομιμότητας και της εγκυρότητας της διαδικασίας, αυτή θεωρώ ότι περιγράφεται αναλυτικά στα άρθρα 7 έως 27 και περιβάλλεται μάλιστα από το κύρος των δικαστικών αρχών.

Περαιτέρω, προβλέπεται στο άρθρο 17 -πρέπει να το πούμε και αυτό- ο ορισμός αντιπροσώπων από τα ανακηρυχθέντα κόμματα, οι οποίοι αντιπρόσωποι έχουν το δικαίωμα να παρίστανται και να παρακολουθούν τη διαδικασία, εξαλείφοντας, διαγράφοντας, εάν θέλετε, τυχόν υπόνοιες περί του μη αδιάβλητου της εκλογικής διαδικασίας.

Συνεχίζοντας, δεν θα μπορούσα να μην αναφερθώ στις ευνοϊκές διατάξεις για τα άτομα με αναπηρία, αλλά σε ό,τι αναφέρεται στην υποχρεωτική πλέον διερμηνεία όλων των συναφών με την προεκλογική διαδικασία εκδηλώσεων. Είτε αυτά είναι στη νοηματική γλώσσα είτε είναι με υπότιτλους, είναι κάτι το οποίο έλειπε από την κείμενη νομοθεσία, από τη δική μας εκλογική νομοθεσία. Νομίζω ότι με αυτό τον τρόπο, επίσης, ρυθμίζουμε κάτι το οποίο άλλες χώρες το έχουν λύσει εδώ και αρκετά χρόνια.

Άρα, λοιπόν, η πλήρης συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία και τον δημόσιο βίο, αποδεικνύει ότι αυτή η Κυβέρνηση το έχει πάρα πολύ ψηλά ως θέμα στην κυβερνητική της ατζέντα.

Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η δημιουργία μητρώου καταστημάτων ψηφοφορίας και εκλογικών τμημάτων, με στόχο την καταγραφή των χώρων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εκλογικά τμήματα, για να είναι εύκολα προσβάσιμα από τα άτομα με αναπηρία.

Κλείνοντας, θα έλεγα ότι υπάρχουν και άλλες διατάξεις σημαντικές που διευκολύνουν τα άτομα με αναπηρία. Παραδείγματος χάριν, μου έρχεται στο μυαλό η δυνατότητα δεύτερου γραμματέα, εάν κάποιος δικαστικός αντιπρόσωπος είναι άτομο με αναπηρία και άλλα πολλά.

Εν κατακλείδι, θεωρώ ότι είναι ένα νομοσχέδιο ιστορικό, ένα νομοσχέδιο που μας πηγαίνει σε μια άλλη εποχή, που θα έπρεπε εδώ και δεκαετίες να το είχαμε ψηφίσει, που μας φέρνει στην Ευρώπη των προηγμένων κρατών και γι' αυτό θεωρώ ότι όλες οι πτέρυγες της Βουλής πρέπει να το υπερψηφίσουν.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Βασίλειος - Νικόλαος Υψηλάντης από τη Νέα Δημοκρατία.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ - ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, σας ευχαριστώ.

Κύριε Υπουργέ, αγαπητές και αγαπητοί Βουλευτές, θα ήθελα να εκφράσω τα συγχαρητήριά μου στον συνάδελφό μου Θοδωρή Ρουσόπουλο, αλλά και σε όλη την κοινοβουλευτική μας εκπροσώπηση στο Συμβούλιο της Ευρώπης για την επιτυχία να εκλεγεί ο κ. Ρουσόπουλος στη θέση του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Διάσκεψης του Συμβουλίου της Ευρώπης. Είναι μεγάλη τιμή για τη χώρα μας και του εύχομαι καλή επιτυχία.

Θα αναφερθώ αρχικά στην τροπολογία, διότι θεωρώ πολύ σημαντικό το γεγονός ότι την περασμένη εβδομάδα είχαμε καταφέρει να διαμορφώσουμε μία πρωτοφανή ιστορικά συναίνεση για την επιστολική ψήφο για τους Έλληνες του εξωτερικού στις ευρωεκλογές, γεγονός που έδινε και δίνει ένα πρόκριμα, πιστεύω, στην ελληνική Κυβέρνηση αυτή τη συναίνεση να τη μεταφράσει και να δώσει τη δυνατότητα στους Έλληνες του εξωτερικού, οι οποίοι δεν θα μπορέσουν να έρθουν στις εθνικές εκλογές στη χώρα μας για να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα, να το πράξουν δια της επιστολικής ψήφου, με όλα τα εχέγγυα που υπάρχουν στον νόμο για το αδιάβλητο των εκλογών και βέβαια με βάση τις δημοκρατικές αρχές, στις οποίες η χώρα μας όλα αυτά τα πενήντα χρόνια δοκιμάστηκε.

Θεωρώ ότι θα είναι ήττα από εμάς, εάν αυτή η διάταξη και αυτή η τροπολογία δεν υπερψηφιστούν. Δεν είναι δυνατόν μετά από πενήντα χρόνια δημοκρατίας, όταν επί πολλά χρόνια σε όλη την Ευρώπη ισχύει κάτι τέτοιο και όχι μόνο, στη χώρα μας να έχουμε ερωτηματικά σημαντικά, γιατί και πώς έφερε η Κυβέρνηση μία τέτοια θέση και μία τέτοια πρόταση.

Η μόνη νικήτρια σε όλη αυτή τη διαδικασία, εάν υπάρξει συναίνεση τελικά και υπερψηφιστεί μετά από τόσες ημέρες διαλόγου που θα διεξαχθεί εδώ στην Ολομέλεια για το θέμα αυτό, θα είναι η δημοκρατία.

Βεβαίως, ένα τέτοιο νομοσχέδιο, όπως εισήχθη, για την επιστολική ψήφο που καθιερώνεται για πρώτη φορά στη χώρα μας, δίνει τη διευκόλυνση και τη δυνατότητα στους ψηφοφόρους να έχουν δικαίωμα συμμετοχής, διά επιστολής, στην ψηφοφορία για τις ευρωεκλογές αλλά και στα εθνικά δημοψηφίσματα. Είναι πάγιο αίτημα της ελληνικής κοινωνίας, που ικανοποιεί η ελληνική Κυβέρνηση, αλλά και των Ελλήνων της διασποράς, που, όπως προείπα, εφαρμόζεται σχεδόν σε όλες τις σύγχρονες δημοκρατίες και έρχεται η μεταρρυθμιστική Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη να ικανοποιήσει και να το κάνει πράξη.

Ο στόχος είναι διττός, αφ' ενός η διευκόλυνση των σύγχρονων αναγκών του εκλογικού σώματος και ένα από τα μέσα περιορισμού της αποχής, αλλά και η ενίσχυση της δημοκρατίας με τη συμμετοχή και τη συναπόφαση των απανταχού Ελλήνων.

Με το νομοσχέδιο αίρονται όλα τα εμπόδια συμμετοχής στις εκλογικές διαδικασίες και για όλους όσοι έχουν δικαίωμα ψήφου, όπου και αν βρίσκονται την ημέρα των ευρωεκλογών στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Εφεξής οποιοσδήποτε Έλληνας είναι εγγεγραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους και βρίσκεται στο εξωτερικό θα μπορεί να ψηφίσει από το σπίτι του, αλλά και για

όσους εκλογείς βρίσκονται στην Ελλάδα και για αντικειμενικούς λόγους αδυνατούν να προσέλθουν σε κατάστημα ψηφοφορίας, καθιερώνεται πλέον η δυνατότητα να ασκήσουν το δικαίωμά τους μέσω της επιστολικής ψήφου.

Πρακτικά η ρύθμιση αφορά μεγάλη μερίδα συμπολιτών μας. Ενδεικτικά αναφέρομαι στους εποχικά εργαζόμενους, τα άτομα τρίτης ηλικίας, τα άτομα με αναπηρία -προβλέπονται βεβαίως στο νομοσχέδιο και ειδικές διατάξεις που διευκολύνουν την ψήφο των ατόμων με αναπηρία.

Είναι μία ρύθμιση με βαθιά δημοκρατικό και κοινωνικό πρόσημο. Μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών στην εκλογική διαδικασία σημαίνει ενίσχυση της νομιμοποίησης των εκλεγμένων και διεύρυνση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας.

Υπάρχει το εύλογο ερώτημα πώς διασφαλίζεται η αξιοπιστία της επιστολικής ψήφου. Το ίδιο το νομοσχέδιο σε οκτώ σημεία, τα οποία αναφέρθηκαν και από τον εισηγητή μας τον κ. Γκιουλέκα και από τους προηγούμενους ομιλητές, τη διασφαλίζει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι οκτώ αυτές δικλίδες ασφαλείας του νόμου αποτελούν και την καθοριστική παράμετρο για την επιτυχία του μέτρου, καθώς διασφαλίζουν τη μυστικότητα της ψήφου και το αδιάβλητο της διαδικασίας.

Αναμφίβολα, κύριε Υπουργέ, έχετε φέρει ένα βαθύτατα μεταρρυθμιστικό μέτρο που εκδημοκρατίζει την κοινωνία μας και ανταποκρίνεται στις επιταγές της εποχής μας, η οποία χαρακτηρίζεται από την ψηφιακή επανάσταση και την έντονη κινητικότητα των πληθυσμών. Οι διατάξεις, όπως εισάγονται, ανταποκρίνονται στις συνταγματικές εγγυήσεις που διέπουν την εκλογική διαδικασία, τα άρθρα 51 παράγραφοι 3 και 4 του Συντάγματος και το άρθρο 52 και της αρχής της μυστικότητας της ψήφου.

Συνεπώς το νομοσχέδιο αυτό πρέπει να έχει τη μεγαλύτερη δυνατή διακομματική συναίνεση και το εγχείρημα δεν έχει και δεν πρέπει να έχει ιδεολογικό πρόσημο. Το μόνο πρόσημο που έχει είναι η συμμετοχή και η συναπόφαση και εν τέλει η δημοκρατία. Δεν μπορώ να φανταστώ πραγματικά ότι μετά από έναν εξαντλητικό διάλογο σήμερα δεν θα καταλήξουμε στο κοινό σημείο που οδηγεί στη δημοκρατία από όλους τους Έλληνες χωρίς περιορισμούς.

Με αυτές τις σκέψεις και με γνώμονα ότι εμείς οι πολιτικοί έχουμε χρέος να κάνουμε τους πολίτες συμμέτοχους στη δημοκρατία δηλώνω ότι υπερψηφίζω το νομοσχέδιο και την τροπολογία όπως εισάγεται.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Παπαθανάσης Αθανάσιος από τη Νέα Δημοκρατία.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βρισκόμαστε ενώπιον μιας ιστορικής αλλαγής. Η μεταρρύθμιση αυτή έχει τεράστια σημασία όχι μόνο σε πρακτικό, αλλά και σε ηθικό και εθνικό επίπεδο, αφού επιχειρείται μετά από πάνω από πενήντα χρόνια μια αναδιάρθρωση στον τρόπο που οι Έλληνες πολίτες ασκούν το δικαίωμα της ψήφου, ξεπερνώντας πρακτικά εμπόδια που έως σήμερα παρεμπόδισαν ή ακόμα και απέκλειαν ορισμένους από την εκλογική διαδικασία.

Αναφέρομαι συγκεκριμένα στους συμπατριώτες μας που διαμένουν εκτός συνόρων, τον απόδημο Ελληνισμό, όπου τα διαμορφωμένα εκλογικά τμήματα είναι περιορισμένα. Έτσι πολλοί νιώθουν αποθαρρημένοι από την απαιτούμενη οικονομική δαπάνη και χρονοτριβή για τη μετάβαση στις κάλπες και εν τέλει επιλέγουν να μην ψηφίσουν. Εδώ είναι που η αξία του εν λόγω νομοσχεδίου γίνεται εμφανής, ειδικά όσον αφορά την επιστολική ψήφο.

Η παρουσία μας εδώ δεν εισπράττεται μόνο ως υποστήριξη ενός νομοσχεδίου, αλλά αντανακλά την υποστήριξή μας σε κάτι με βαθύτερο ηθικό και εθνικό χαρακτήρα, την προσπάθεια να διευκολύνουμε τους Έλληνες ψηφοφόρους στην ψήφο τους, όπου κι αν βρίσκονται. Το γεγονός αυτό αντιπροσωπεύει μια ουσιώδη μεταρρύθμιση και είναι σημαντικό ότι πολλά κόμματα αντιμετώπισαν θετικά το νομοσχέδιο στο στάδιο της διαβούλευσης και της επεξεργασίας στις επιτροπές και μάλιστα δήλωσαν ότι είναι θετικοί επί της αρχής.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να αναφερθώ και στην τροπολογία επέκτασης του δικαιώματος της επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι του ΣΥΡΙΖΑ, ο Πρόεδρός σας, ο κ. Κασσελάκης, είναι Έλληνας του εξωτερικού και αναμένουμε με ενδιαφέρον τη στάση του, όπως και τη στάση του ΠΑΣΟΚ. Γιατί όχι και στις εθνικές εκλογές; Ποιο είναι το πραξικόπημα; Η δυνατότητα της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού; Εδώ θα αποδείξετε αν πραγματικά πιστεύετε αυτή τη μεταρρύθμιση ή εάν συμπεριφέρεστε υποκριτικά και λαϊκίστικα με τους Απόδημους Έλληνες. Όταν έρχεστε σε επαφή μαζί τους, τους λέτε άλλα. Τώρα έρχεται η ώρα της κρίσεως. Θα κρυφτείτε; Τι φοβάστε; Όταν συναινείτε στην ψήφο για τις ευρωεκλογές είναι δικαίωμα, ενώ στις εθνικές εξαφανίζεται; Αλήθεια, είναι καταστρατήγηση του Συντάγματος όταν τηρείται η διάταξη του άρθρου 51 παράγραφος 4;

Επίσης αυτό που δυσκολεύομαι να εξηγήσω είναι γιατί μερικά κόμματα, όπως το ΠΑΣΟΚ, προτείνουν και μάλιστα επιμόνως τον περιορισμό του δικαιώματος για επιστολική ψήφο μόνο σε συγκεκριμένες προβλεπόμενες από το νομοσχέδιο κατηγορίες, αντί να επεκτείνουμε αυτή τη δυνατότητα σε όλους χωρίς διακρίσεις.

Επομένως θεωρώ ότι η ενδεχόμενη επιδίωξη να προβούμε σε ανάλυση καταστάσεων και στη συνεχή εξαίρεση περιπτώσεων των συμπατριωτών μας, που θέλουν να εκφραστούν πολιτικά μέσω επιστολικής ψηφοφορίας, είναι τουλάχιστον άδικη. Αρχικά πιστεύω ότι αυτό εγκαθιστά νέο εμπόδιο από την πλευρά μας. Δεύτερον, προκαλούμε ένα γραφειοκρατικό αδιέξοδο λειτουργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο περιοριστικά ως προς το δικαίωμα περιορίζοντας την πρόσβαση σε αυτό. Συν τοις άλλοις και σε αυτές τις εκλογές, αλλά και στις προηγούμενες άνοιξε ένας δημόσιος διάλογος για συγκεκριμένες κατηγορίες συμπολιτών μας που λόγω εργασίας ή φοίτησης, για πρακτικούς λόγους δηλαδή, απομακρύνονται από την κάλπη. Ενδεικτικά να αναφέρω τους εποχικούς υπαλλήλους στον τουρισμό, αλλά και τους φοιτητές που σπουδάζουν μακριά από το σπίτι τους, οι οποίοι αδυνατούν να φύγουν για μια μέρα για να ψηφίσουν στον τόπο όπου βρίσκονται τα εκλογικά τους δικαιώματα, παρ' ότι το επιθυμούν.

Η αντίληψη της Κυβέρνησης που περιλαμβάνεται στην προτεινόμενη νομοθεσία είναι ότι κάθε Έλληνας πολίτης -και εδώ καλύπτουμε την καθολικότητα που απαιτεί το Σύνταγμα- ανεξάρτητα από το αν βρίσκεται εντός και εκτός συνόρων πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ψηφίζει συμβάλλοντας στον καθορισμό του μέλλοντος μας, κάτι που σχετίζεται άμεσα με την ουσία της δημοκρατίας. Γι' αυτό μιλάμε για μία μεταρρύθμιση, μια διαδικασία στην οποία δεν θα πρέπει να υπάρχουν εμπόδια ή πρακτικά κωλύματα, τα οποία αποτρέπουν την άσκηση αυτού του βασικού δικαιώματος.

Αυτή η πρωτοβουλία αποτελεί ένα κύριο και καθοριστικό μέλημα που η χώρα μας θα έπρεπε να το έχει επιτύχει πολύ νωρίτερα. Είναι σημαντικό που επιχειρείται αυτή η ενέργεια τώρα. Η Κυβέρνηση επιδεικνύει αποφασιστικότητα και ταχύτητα για τη διευκόλυνση των πολιτών. Οι ευρωεκλογές που έρχονται θέλουμε να είναι γιορτή της δημοκρατίας και να διοργανωθούν με τρόπο άρτιο και παραδειγματικό.

Επομένως, δίνοντας μεγάλη προσοχή στις συνταγματικές απαιτήσεις σχετικά με την ψήφο ή τις απαιτήσεις για άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία η Κυβέρνηση με αυτή τη νομοθετική ρύθμιση εισάγει μια πραγματική καινοτομία.

Όμως η σημασία του σχεδίου νόμου δεν περιορίζεται μόνο σε αυτό. Περιλαμβάνει μια σειρά από ρυθμίσεις τις οποίες θα περιγράψω σύντομα.

Κατ' αρχάς στα πρώτα κεφάλαια επισημαίνεται ότι βασικός στόχος της μεταρρύθμισης αυτής είναι να επηρεάσει επικείμενες ευρωεκλογές και τυχόν εθνικά δημοψηφίσματα καθορίζοντας έτσι το πλαίσιο για την εκλογή των Ευρωβουλευτών.

Στο δεύτερο κεφάλαιο στο τρίτο άρθρο αναγράφεται μια ιδιαίτερα σημαντική διάταξη η οποία κατά βάση αποκαθιστά μια μέχρι τώρα επισφαλή ισορροπία, τη μέχρι πρότινος δυνατότητα

ενός ατόμου να είναι ταυτόχρονα Βουλευτής και Ευρωπαίος υποψήφιος Βουλευτής ενέχει ένα καθοριστικό πλεονέκτημα ενάντια στους λοιπούς υποψηφίους. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο η νέα ρύθμιση εμποδίζει την υποψηφιότητα εκείνων που κατέχουν τη διακριτική ιδιότητα του Βουλευτή, εκτός κι αν έχουν προηγουμένως παραιτηθεί για να μπορέσουν να θέσουν υποψηφιότητα ως Ευρωβουλευτές.

Στο άρθρο 5 βρίσκουμε τη μέθοδο που διέπει την κατανομή των βουλευτικών εδρών μεταξύ των πολιτικών κομμάτων. Αξίζει να επισημάνουμε ότι η προηγούμενη μέθοδος δεν εξαιρούσε τα ψηφοδέλτια των κομμάτων που δεν έφταναν στο ελάχιστο ποσοστό του 3% από την τελική εξαγωγή των εδρών. Αντ' αυτού υπολόγιζε τις έδρες βάσει των συνολικών ψήφων όλων των κομμάτων προκαλώντας λειτουργικά προβλήματα και μια δυσαναλογία και οδηγώντας μάλιστα στην ανορθόδοξη κατάσταση κόμματα με λιγότερες ψήφους να κερδίζουν περισσότερες έδρες.

Επομένως στην εξεταζόμενη περίσταση διορθώνεται το θέμα της ισορροπίας και εφαρμόζεται ο μηχανισμός που χρησιμοποιούμε για την κατανομή των εδρών επικρατείας των εθνικών εκλογών.

Στην Ενότητα Γ' στα άρθρα 7 και 9 καθιερώνονται διαδικασίες για τη δημιουργία ειδικών εκλογικών καταλόγων για όσους ψηφοφόρους προτιμούν να ψηφίσουν μέσω ταχυδρομείου και βρίσκονται εντός εθνικού εδάφους. Εκτός των ορίων της επικράτειας δεν θα υπάρχουν εκλογικά κέντρα κατά τις ευρωεκλογές. Επομένως ο μόνος διαθέσιμος τρόπος για να εκφράσουν τη βούλησή τους οι Έλληνες πολίτες είναι η επιστολική ψήφος.

Τα ίδια άρθρα αναφέρονται ειδικά στην ταυτοποίηση των ψηφοφόρων με την επιβεβαίωση της ταυτότητάς τους μέσω προσωπικών κωδικών από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Taxisnet.

Επιπλέον καθορίζονται τα κριτήρια για τη δημιουργία ειδικών εκλογικών τμημάτων που θα διαχειρίζονται την κατηγοριοποίηση των εκλογικών δελτίων επιστολικών ψηφοφόρων.

Θεσπίζονται επίσης μέτρα ασφαλείας στη διαδικασία, να περιγράφεται με σαφήνεια η ακριβής διαδικασία μέσω αλληλογραφίας.

Καθορίζεται το περιεχόμενο του ειδικού φακέλου για την ψηφοφορία. Ο εν λόγω φάκελος, που θα στέλνει το Υπουργείο Εσωτερικών στον εκλογέα ο οποίος έχει δηλώσει την πρόθεση να ψηφίσει επιστολικά, θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων μια ειδική σήμανση. Το σημαντικότερο και κρίσιμο σημείο, που είναι ο ανώνυμος φάκελος ψηφοφορίας, το ψηφοδέλτιο και το εγχειρίδιο οδηγιών, όπου θα διευκρινίζεται ακριβώς η διαδικασία και τα μέτρα ασφαλείας για την ψηφοφορία, ενώ υπάρχει ειδική πρόνοια για τα άτομα με αναπηρία.

Περνώντας στο Κεφάλαιο Δ' ολοκληρώνουμε τις νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικά με την επιστολική ψήφο με το καθοριστικό θέμα της εκκαθάρισης των εκλογικών καταλόγων. Έτσι αντιμετωπίζουμε την παραποίηση της εικόνας συνολικής αποχής από μια εκλογική διαδικασία. Η διαδικασία αυτή είναι πολύ σημαντική και απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή και θα ξεκινήσει αμέσως μετά την εκλογική διαδικασία του Ιουνίου.

Η νομοθετική πρωτοβουλία αυτή και το πνεύμα της νομοθέτησης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, της Ελληνικής Λύσης, της Νέας Αριστεράς, δεν έρχεται να καταστρατηγήσει το Σύνταγμα ούτε να μειώσει την αξία της ψήφου. Αντιθέτως, αποτελεί μια καινοτομία που προσδίδει μεγαλύτερο νόημα στο επίθετο «καθολική» για την ψηφοφορία, όπως ακριβώς ορίζει το γράμμα και το πνεύμα του συνταγματικού μας νομοθέτη. Ο κόσμος αλλάζει, προχωρά, δημιουργεί νέες συνθήκες και η καλή νομοθέτηση αφ' ενός τις διαπιστώνει, αφ' ετέρου διαμορφώνει το κατάλληλο νομικό πλαίσιο για να έχουν εφαρμογή στην πράξη τα όσα ορίζονται στο Σύνταγμά μας και συγκροτούν τον πυρήνα του δημοκρατικού μας πολιτεύματος.

Με την ψήφιση αυτού του νομοσχεδίου θα είμαστε ένα βήμα εγγύτερα στην πλήρη κάλυψη του θεμελιώδους δικαιώματος ψήφου. Όλοι οι Έλληνες πολίτες είναι ίσοι και το δικαίωμα στην ψήφο είναι αναφαίρετο δικαίωμά τους. Προχωράμε με ακόμα μία σημαντική μεταρρύθμιση να δίνουμε ισότητα σε όλους τους πολίτες, να δυναμώνουμε τη χώρα μας και να δημιουργούμε μια Ελλάδα εξωστρεφή, σύγχρονη και ισχυρή.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Ιωάννης Ανδριανός από τη Νέα Δημοκρατία.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΔΡΙΑΝΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καταρχήν θέλω και από το Βήμα της Βουλής να συγχαρώ τον πολύ καλό συνάδελφο, τον Θόδωρο Ρουσόπουλο, για την ομόφωνη εκλογή του από την Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης στο υψηλότερο αξίωμα που έχει ποτέ καταλάβει Έλληνας πολιτικός, αυτό του Προέδρου αυτού του σημαντικότατου και παλαιότερου ευρωπαϊκού οργανισμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου. Πραγματικά αποτελεί μεγάλη τιμή για τη χώρα και του εύχομαι να έχει μια επιτυχημένη θητεία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το νομοσχέδιο που συζητάμε σήμερα ενισχύεται σημαντικά η ποιότητα της δημοκρατίας μας, γιατί πρώτος και απαραίτητος όρος για μια δημοκρατία είναι η έμπρακτη εξασφάλιση του ιερού δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι σε κάθε πολίτη για τον οποίο συντρέχουν οι έννομες βεβαίως προϋποθέσεις.

Πρόκειται αφ' ενός για ένα ακόμη σημαντικότατο βήμα στην κατεύθυνση της άρσης όλων των κωλυμάτων στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από Έλληνες και Ελληνίδες πολίτες, κατοίκους εξωτερικού, σε συνέχεια και της νομοθετικής παρέμβασης του περασμένου Ιουλίου με τον ν.5044/2023. Πρόκειται όμως επίσης για μια μεταρρύθμιση που διευκολύνει σημαντικά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος για κάθε πολίτη, οπουδήποτε και αν διαμένει ή εργάζεται. Αναφέρω ενδεικτικά τους ηλικιωμένους και τους πολίτες με αναπηρία, που συχνά δυσκολεύονται να μεταβούν στα εκλογικά κέντρα, τους φοιτητές και τους σπουδαστές, καθώς και τους μαθητές Β' και Γ' λυκείου που δεδομένου του χρόνου διεξαγωγής των ευρωεκλογών είτε βρίσκονται σε εξεταστική περίοδο, αρκετοί σε πανεπιστήμια μακριά από τον τόπο καταγωγής τους, είτε προετοιμάζονται για τις πανελλήνιες, και τους εργαζόμενους στον τουρισμό, αλλά και άλλους εποχικούς ή μη εργαζόμενους που βρίσκονται μακριά από την εκλογική τους περιφέρεια. Και λέω «ενδεικτικά» γιατί πολύ ορθά το νομοσχέδιο θεσπίζει τη δυνατότητα της επιστολικής ψήφου σε κάθε πολίτη που το επιθυμεί και τον εξυπηρετεί στις ιδιαίτερες συνθήκες της ζωής και της καθημερινότητάς του.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η νομοθεσία από τη φύση της δεν μπορεί παρά να υπολείπεται πάντα των τεχνολογικών εξελίξεων και αυτό δεν είναι πάντα κακό. Οφείλουμε πριν ενσωματώσουμε στην έννομη τάξη εφαρμογές της νέας τεχνολογίας να είμαστε σίγουροι ότι προβλέψαμε κάθε εγγύηση, ώστε να μεγιστοποιείται το κοινωνικό όφελος χωρίς να δημιουργούνται αχρείαστοι κίνδυνοι. Όμως στην περίπτωση της επιστολικής ψήφου, όπως και λίγους μήνες πριν στη διευκόλυνση της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος από Έλληνες πολίτες της Διασποράς, τα πράγματα είναι ξεκάθαρα. Είμαστε ξεκάθαρα σε θέση να διασφαλίσουμε με βεβαιότητα τη μυστικότητα της ψήφου, την αξιοπιστία του εκλογικού δικαιώματος, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις πιο αυστηρές προδιαγραφές.

Καθώς, λοιπόν, οι εύλογες τεχνικού τύπου επιφυλάξεις μπορούν να απαντηθούν με βεβαιότητα, και απαντώνται από τις συγκεκριμένες προβλέψεις του νομοσχεδίου που συζητάμε σήμερα, δεν υπάρχει λοιπόν κανένα άλλοθι, καμμία πρόφαση αδράνειας. Πρέπει να είμαστε ξεκάθαροι. Είναι ύψιστο θεσμικό μας χρέος να αξιοποιούμε τις δυνατότητες που ενεργοποιεί η τεχνολογία, για να διευκολύνουμε τους πολίτες στην άσκηση των συνταγματικών τους δικαιωμάτων. Είναι γι' αυτό ιδιαίτερα σημαντικό που οι περισσότερες δημοκρατικές πολιτικές δυνάμεις έχουν πλέον συνειδητοποιήσει ότι σε μια εποχή που η τεχνολογία εκμηδενίζει τις γεωγραφικές αποστάσεις και δημιουργεί συνεχώς νέες δυνατότητες μόνο ως προσχηματική μπορεί να εκληφθεί κάθε προσπάθεια παρεμπόδισης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος

από Έλληνες πολίτες που διαμένουν στο εξωτερικό ή για τον οποιονδήποτε λόγο αδυνατούν να προσέλθουν στο εκλογικό κέντρο, πολύ περισσότερο μάλιστα όταν πέρα από την αξιοπιστία και την εγκυρότητα οι λύσεις αυτές εξασφαλίζουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και μείωση κόστους.

Για λόγους οικονομίας χρόνου και μόνο θα αναφερθώ επιγραμματικά μόνο στις ιδιαίτερα θετικές προβλέψεις για την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας στη διαδικασία υποβολής υποψηφιοτήτων στις ευρωεκλογές, για τη διόρθωση του τρόπου κατανομής των εδρών ώστε να μην υπάρχει ο κίνδυνος συνδυασμός με μικρότερη εκλογική δύναμη να λάβει περισσότερες έδρες, για τη νέα διαδικασία εκκαθάρισης των εκλογικών καταλόγων που ορθά θα γίνει σε εκλογικά ουδέτερο χρόνο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Κυβέρνηση με σταθερά και προσεκτικά βήματα υλοποιεί ένα συνολικό μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα που ενισχύει στην πράξη τις ελευθερίες και τις δυνατότητες των πολιτών, κατοχυρώνει έμπρακτα τα συνταγματικά δικαιώματα για όλους, εκσυγχρονίζει και ενδυναμώνει τους δημοκρατικούς θεσμούς, ενισχύει τον ακατάλυτο δεσμό όλων των Ελληνίδων και των Ελλήνων, όπου κι αν αυτοί διαμένουν ή εργάζονται, με την πατρίδα. Το γεγονός ότι στις ερχόμενες εκλογές ένας Έλληνας πολίτης της Διασποράς, ένας ηλικιωμένος, ένας εργαζόμενος στον τουρισμό, ένας φοιτητής, ένας έφηβος που ετοιμάζεται για τις πανελλήνιες θα μπορέσει να ψηφίσει με ελάχιστη ταλαιπωρία είναι μια κατάκτηση που επετεύχθη από αυτή την Κυβέρνηση βήμα προς βήμα, απαντώντας στην πράξη σε κάθε εύλογη επιφύλαξη και ακυρώνοντας στην πράξη κάθε πρόφαση για καθήλωση και αδράνεια. Είναι μια κατάκτηση που βεβαίως πιστώνεται και σε εκείνες τις πολιτικές δυνάμεις της Αντιπολίτευσης που είτε εξαρχής είτε στην πορεία στηρίζουν αυτή την προσπάθεια.

Επιτρέψτε μου να κλείσω την τοποθέτησή μου με κάτι που προσωπικά θεωρώ αυτονόητο. Αυτή η βήμα προς βήμα προσπάθεια δεν πρέπει να σταματήσει εδώ. Πεποίθησή μου είναι ότι οι ερχόμενες ευρωεκλογές θα καταδείξουν έμπρακτα όχι μόνο την επιτυχία και τη σκοπιμότητα αυτής της μεταρρύθμισης, αλλά και την ανάγκη να την επεκτείνουμε και να τη διευρύνουμε, με πρώτο βήμα την υπερψήφιση και της τροπολογίας για την ενεργοποίηση της επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές για τους εκλογείς κατοίκους εξωτερικού, αλλά και ευρύτερα στη διαβουλευτική διαδικασία και τη συμμετοχική δημοκρατία.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Είμαι αισιόδοξος ότι καθώς πλέον όλοι αντιλαμβανόμαστε τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να αξιοποιήσουμε με ασφάλεια, αξιοπιστία και λογοδοσία την τεχνολογία -τελειώνω, κύριε Πρόεδρε- για να κατοχυρώσουμε βαθύτερα και να διευκολύνουμε την άσκηση των συνταγματικών δικαιωμάτων για κάθε Ελληνίδα και κάθε Έλληνα, η κοινωνική και πολιτική συμμαχία στην κατεύθυνση αυτή θα γίνει ευρύτερη. Γιατί εν τέλει η διαρκής εμβάθυνση της δημοκρατίας μας, η διαρκής ποιοτική αναβάθμιση των θεσμών και της λειτουργίας της είναι υπόθεση που υπερβαίνει κατά πολύ τις επιμέρους θεμιτές ιδεολογικές μας διαφορές.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Ιωάννης - Μιχαήλ Λοβέρδος από τη Νέα Δημοκρατία.

ΙΩΑΝΝΗΣ - ΜΙΧΑΗΛ (ΓΙΑΝΝΗΣ) ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ευχαριστώ.

Καλησπέρα σας, κυρίες και κύριοι Βουλευτές. Τις επόμενες εβδομάδες η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας πρόκειται να φέρει τέσσερις σημαντικούς μεταρρυθμιστικούς νόμους. Τον πρώτο τον συζητάμε σήμερα για την επιστολική ψήφο. Οι επόμενοι, όπως ξέρετε, είναι για τα μη κρατικά-μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια, για τον γάμο των ομόφυλων ζευγαριών και για τις αλλαγές στον Ποινικό Κώδικα και στην επιτάχυνση απονομής δικαιοσύνης. Πρόκειται για τέσσερα πάρα πολύ σημαντικά νομοσχέδια τα οποία μοιραία προκαλούν, όπως κάθε μεταρρύθμιση, αντιδράσεις στην κοινωνία, άλλες από τα αριστερά, άλλες από τα δεξιά, άλλες και από τα αριστερά και από τα δεξιά, όπως ο σημερινός νόμος.

Προσωπικά δεν σας κρύβω ότι δεν μπορούσα να πιστέψω ότι ειδικά αυτός ο νόμος θα προκαλούσε αντιδράσεις. Θεωρούσα ότι οι άλλοι τρεις δικαιολογημένα –και ο γάμος των ομοφυλοφίλων και τα μη κρατικά πανεπιστήμια και οι αλλαγές στον Ποινικό Κώδικα- θα έφερναν πράγματι μεγάλη αναστάτωση, όπως ήδη έχουν φέρει.

Ξέρετε, έχουν κλείσει τα μισά πανεπιστήμια σήμερα. Ο γιός μου που είναι τεταρτοετής στη Νομική δεν μπορεί να δώσει εξετάσεις γιατί έχει πάει πίσω η εξεταστική περίοδος. Ακόμα και σήμερα το πρωί που πήγα στο Αιγάλεω μου είπαν τα σχολεία, τα γυμνάσια, στο Αιγάλεω είναι υπό κατάληψη για τον νόμο για τα μη κρατικά πανεπιστήμια. Καλά, αυτό είναι ο παραλογισμός της ελληνικής κοινωνίας.

Όμως, έλεγα ότι αυτός ο νόμος ειδικά για την επιστολική ψήφο θα είναι ένας απλός νόμος και θα περάσει από όλα τα κόμματα. Είναι μια αυτονόητη μεταρρύθμιση. Άκουσα τους συναδέλφους της Νέας Δημοκρατίας να λένε για ιστορική και γενναία μεταρρύθμιση. Πράγματι είναι, αλλά είναι ταυτόχρονα και αυτονόητη. Κάνουμε το αυτονόητο. Αυτό που έπρεπε να έχει γίνει εδώ και χρόνια, όπως έχει γίνει σε όλες τις πολιτισμένες και δημοκρατικές χώρες του κόσμου.

Κι, όμως, παρ' όλα αυτά, «φάγαμε» δύο ώρες σήμερα για την ένσταση αντισυνταγματικότητας, ότι είναι αντισυνταγματικός αυτός ο νόμος ο οποίος λέει ότι θα μπορεί ο οποιοσδήποτε Έλληνας πολίτης, όπως κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα, να ψηφίζει, και αυτός που δεν μπορεί να πάει στο εκλογικό τμήμα. Είναι το αυτονόητο.

Προσωπικά θα έλεγα ότι θα ήθελα τον νόμο αυτό ακόμα πιο τολμηρό, να μπορούμε να ψηφίζουμε και με e-mail, να μπορούμε να ψηφίζουμε από όπου βρισκόμαστε και την τελευταία στιγμή να μπορεί να γίνει αυτό, όπως έχει γίνει σε άλλες χώρες.

Βέβαια, κατανοώ ότι θα υπάρχουν και κάποιοι που δεν τους βολεύει. Και στις Ηνωμένες Πολιτείες έγινε αυτό. Θυμάστε ότι στις προηγούμενες εκλογές ο Τραμπ είχε υποστηρίξει ότι έχασε τις εκλογές από την επιστολική ψήφο. Ο ηττημένος πάντα προσπαθεί να βρίσκει προφάσεις γιατί χάνει τις εκλογές.

Στην Ελλάδα, όμως, φίλες και φίλοι, έχουμε κατοχυρώσει κάτι πάρα πολύ σημαντικό. Δεν λέω ότι η δημοκρατία μας είναι τέλεια. Προς θεού. Μακριά από μένα τέτοιοι ισχυρισμοί. Έχει προβλήματα. Όμως, έχουμε κατοχυρώσει ότι δεν γίνεται νοθεία στις εκλογές. Το είχαμε πει, και οι νεοδημοκράτες το έλεγαν και την προηγούμενη φορά, ότι δεν θα παραδώσει την εξουσία ο ΣΥΡΙΖΑ, ότι θα κάνει νοθεία. Φυσικά τίποτα από όλα αυτά δεν έγινε. Έχουμε κατοχυρώσει ότι θα υπάρχει εναλλαγή των κομμάτων στην εξουσία με τη λαϊκή κυριαρχία που είναι το βασικό συστατικό του δημοκρατικού μας πολιτεύματος και του Συντάγματος και αυτό το πετύχαμε αν μη τι άλλο.

Συνεπώς, δεν βλέπω κανέναν απολύτως λόγο να μην ψηφιστεί αυτό το νομοσχέδιο. Χαίρομαι που ορισμένα κόμματα όπως το ΠΑΣΟΚ και ο ΣΥΡΙΖΑ έχουν καταρχήν θετική στάση. Αιφνιδιαστικά από άλλα κόμματα, ένθεν κακείθεν του πολιτικού φάσματος, και από τα δεξιά και από τα αριστερά, που έχουν ταχθεί εναντίον. Φοβούνται τη νοθεία; Σοβαρολογείτε; Φοβάστε μήπως γίνει νοθεία; Θα πιάσει ο Λιβάνιος και θα βάζει στις επιστολές ψεύτικες ψήφους; Τώρα, είμαστε σοβαροί; Όταν μάλιστα έχουμε κατακτήσει το δικαίωμα στην ψήφο να είναι καθαρή και έχουμε κατακτήσει και το δικαίωμα, μέσω του νομοσχεδίου αυτού, να υπάρχουν ασφαλιστικές δικλίδες που αποτρέπουν να συμβεί κάτι τέτοιο;

Παρ' όλα αυτά, υπήρξαν αντιδράσεις και φαντάζομαι ότι θα συνεχίζουν να υπάρχουν αντιδράσεις για κάθε καινοτομία, για κάθε καινούργιο που έρχεται. Αυτό που δεν θέλω, όμως, να λέγεται και μιλάω με απόλυτο σεβασμό και για το ΚΚΕ, το οποίο ξέρετε όλοι πόσο πολύ συμπαθώ τους Βουλευτές του, είναι να λέγεται και να αφήνεται ως υπονοούμενο ότι μπορεί να γίνει νοθεία. Νοθεία δεν πρόκειται να γίνει. Εκτός και αν φοβάστε –και ελπίζω να μην ισχύει ούτε αυτό- ότι τυχόν αυξημένη συμμετοχή στις εκλογές θα μειώσει το δικό σας ποσοστό, γιατί υπάρχει και αυτό. Κάποιοι λένε ότι τα μικρότερα κόμματα έχουν δεδομένους φανατικούς οπαδούς οι οποίοι πηγαίνουν και ψηφίζουν ούτως ή άλλως και έτσι το ποσοστό με μεγαλύτερη αποχή διευρύνεται.

Εμείς θέλουμε να μπορούν να μετάσχουν στις εκλογές άπαντες, ει δυνατόν το 100%. Αυτό σημαίνει δημοκρατία και μακάρι να συμβεί είτε μας ψηφίζουν, είτε μας καταψηφίζουν. Αυτό θέλουμε να πετύχουμε και αυτό είναι το ζητούμενο. Αυτό σημαίνει δημοκρατία, αυτό σημαίνει κοινοβουλευτισμός. Και εύχομαι να γίνει αυτό το ίδιο και σε εθνικές εκλογές και σε κάθε εκλογική αναμέτρηση από εδώ και πέρα.

Από εκεί και πέρα όμως, άκουσα και την τροπολογία που έφερε το ΠΑΣΟΚ και τον καλό μου φίλο τον Παναγιώτη Δουδωνή που μίλησε για συγκεκριμένες κατηγορίες που θα μπορούν να ασκούν το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου.

Κατά βάση, ο κ. Δουδωνής δεν είναι εδώ, αλλά θα του απαντούσα: «Αγαπητέ Παναγιώτη, αυτοί δεν θα πάνε να ψηφίσουν στο εκλογικό τμήμα και θα πάνε να ψηφίσουν μέσω επιστολικής ψήφου; Ποιοι δεν θα πάνε;». Όποιος δεν πάει στο εκλογικό τμήμα και είναι στον τόπο κατοικίας του, είναι υγιής, είναι αρτιμελής, δεν έχει πρόβλημα υγείας ή δεν δουλεύει, θα πάει στο τμήμα να ψηφίσει γιατί είναι μια γιορτή οι εκλογές. Όποιος θέλει να συμμετάσχει, θα πάει γιατί του αρέσει. Είναι γιορτή οι εκλογές.

Όμως, από εκεί και πέρα, δεν μπορείτε να αποτρέψετε αυτό το δικαίωμα στον κάθε Έλληνα πολίτη. Και μιλάω και για συγγενικά πρόσωπα που μπορεί να είναι ενενήντα χρονών, όπως είναι η πεθερά μου, η οποία δεν μπορεί να πάει να ψηφίσει, αλλά έχει το μυαλό της καθαρό, παρακολουθεί την πολιτική ζωή του τόπου και θέλει να επιλέγει και εκείνη ποιο κόμμα θα ψηφίσει και ποιους Ευρωβουλευτές θα στείλει στην Ευρωβουλή. Αυτό είναι αναφαίρετο δικαίωμά της και θα έπρεπε όλοι μας να το χαιρετίζουμε και να πούμε: «Ναι, θέλουμε ολοένα και περισσότεροι πολίτες να ψηφίζουν και να πάψει αυτό το ποσοστό αποχής που πραγματικά, ιδίως στις περιφερειακές και αυτοδιοικητικές εκλογές, ήταν απαράδεκτο».

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Αθανάσιος Ζεμπίλης από τη Νέα Δημοκρατία.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΖΕΜΠΙΛΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να ξεκινήσω κατ' αρχάς με την επισήμανση ότι η ιστορική αυτή μεταρρύθμιση που θέτει στον σκληρό της πυρήνα ζητήματα δημοκρατίας και ισότητας συγκέντρωσε, κατά την επεξεργασία της, τη μεγάλη πλειοψηφία των πολιτικών δυνάμεων. Και αυτό δείχνει ότι μετά από μια περίοδο ακραίας τοξικότητας και πόλωσης, το πολιτικό μας σύστημα κατακτά σταδιακά την αυτονόητη ωριμότητα των δημοκρατιών του δυτικού κόσμου.

Βλέπουμε έτσι, πενήντα χρόνια μετά τη Μεταπολίτευση, τη δημοκρατία μας να ενδυναμώνεται και την εμπιστοσύνη των πολιτών και της κοινωνίας προς την πολιτική να ισχυροποιείται. Θα ήταν ευχής έργο η συναίνεση αυτή να αποτελέσει το έρεισμα ώστε να γίνει και το επόμενο βήμα της αναγνώρισης της επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές.

Άλλωστε η συνεννόηση και η συναίνεση έχει μεγάλη σημασία στην ιστορική διαδρομή μιας χώρας που μεγάλωσε και ισχυροποιήθηκε, όταν βασίστηκε στην ομόνοια και την ενότητα του οικουμενικού ελληνισμού. Αντίθετα, η διχόνοια και οι κομματικοί τακτικισμοί μάς οδήγησαν στο σημείο η χώρα μας, μέχρι και το 2019, να παραμένει ως η μια από τις δύο χώρες στις είκοσι οκτώ της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν είχαν ρυθμίσει την ψήφο για τους εκτός της επικράτειας πολίτες της.

Όπως επίσης η Ελλάδα είχε μείνει πίσω και στις εξελίξεις σε σχέση με την εκλογική διαδικασία. Είναι από τις λίγες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν εφαρμόζουν τη διαδεδομένη διεθνώς μέθοδο της επιστολικής ψήφου.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι από το 1834, πριν εκατόν ενενήντα ολόκληρα χρόνια, που χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά σε τοπικές εκλογές το χειρόγραφο ψηφοδέλτιο έχει κυλήσει πολύ νερό στο αυλάκι της ιστορίας. Ιδιαίτερα στις μέρες μας ο καταιγισμός των τεχνολογικών εξελίξεων διευκολύνει τη ζωή των πολιτών στην καθημερινότητά τους και στις συναλλαγές τους με το δημόσιο.

Ήδη -και δεν είναι μόνο η Αμερική, όπως ανέφερε και ο κ. Λοβέρδος- και στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν χώρες, όπως η Εσθονία, που παρέχει στους πολίτες τη δυνατότητα της διαδικτυακής ψήφου. Οι Εσθονοί στις εθνικές εκλογές ψηφίζουν με την ηλεκτρονική τους κάρτα με τον ίδιο απλό, γρήγορο και ευέλικτο τρόπο, που το πράττουμε και εμείς στο Κοινοβούλιο στα νομοσχέδια. Ωστόσο, η ταυτότητα του ψηφοφόρου αφαιρείται λίγο πριν φτάσει στην καταμέτρηση, προκειμένου να διαφυλαχθεί η μυστικότητα της ψήφου.

Την ίδια στιγμή στη χώρα μας μιλάμε για την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων. Ως γνωστό η προηγούμενη εκκαθάριση έγινε το 2002, όταν αφαιρέθηκαν τριακόσιες ογδόντα χιλιάδες διπλοεγγεγραμμένοι αλλά και όσοι είχαν γεννηθεί πριν το 1900. Από τότε είναι βέβαιο ότι προστέθηκε μια νέα γενιά διπλοεγγεγραμμένων, όπως και μερικές χιλιάδες αποθανόντων μεν, δυνάμει ψηφοφόρων δε σύμφωνα με τους εκλογικούς καταλόγους.

Με τον ίδιο τρόπο εξακολουθούμε να αγνοούμε τη νέα κοινωνική πραγματικότητα και να είμαστε προσκολλημένοι στον παραδοσιακό τρόπο ψηφοφορίας. Έτσι αποθαρρύνουμε τους ηλικιωμένους και τα άτομα με ειδικές ανάγκες, που αδυνατούν να προσεγγίσουν τα εκλογικά τμήματα για να σταθούν στις ουρές, όπως επίσης υποβάλλουμε σε μεγάλη ταλαιπωρία και περιττά έξοδά τους εποχικά εργαζόμενους και τους απόδημους, αποτρέποντάς τους στην πραγματικότητα από το να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα.

Είναι βέβαιο συνεπώς ότι η δυνατότητα της εξ αποστάσεως ψήφου αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο σκεφτόμαστε τη δημοκρατία και την εκλογική διαδικασία. Πρέπει να επισημάνουμε ακόμα ότι, παρά τα αντιθέτως λεγόμενα, η καθιέρωση της επιστολικής ψήφου δεν μπορεί να θεωρηθεί per se αντισυνταγματική ως αντίθετη στην αρχή της μυστικότητας, καθώς ο αναθεωρητικός νομοθέτης του 2001 την προέβλεψε ως εναλλακτική μορφή άσκησης του εκλογικού δικαιώματος για τους Έλληνες εκλογείς του εξωτερικού στις εθνικές εκλογές και κατ' αναλογία και του εσωτερικού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Κυβέρνησή μας μετά τους νόμους 4648/2019 και 5044/2023 υλοποιεί μία ακόμα δέσμευση προς τους Έλληνες της ξενιτιάς, ενώ εισηγείται σήμερα και την επέκταση του δικαιώματος της επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές. Κι αυτό γιατί πιστεύει στο μεγαλείο και την ακτινοβολία του απόδημου ελληνισμού.

Άλλωστε, όταν ο Βίκτωρ Ουγκώ μιλούσε για την Ελλάδα και έλεγε ότι ο κόσμος είναι η Ελλάδα που διαστέλλεται, είχε στο μυαλό του αυτή την Ελλάδα, την οικουμενική Ελλάδα, τη μεγάλη Ελλάδα, και όχι μια μικρή, φοβική και απομονωμένη χώρα, που αναπτύσσει ενίοτε το σύνδρομο του σκαντζόχοιρου.

Αλλά και στις μέρες μας ο καθηγητής του Χάρβαρντ Τζόζεφ Νάι εισήγαγε μια νέα διάκριση ισχύος, την ήπια ισχύ, και είναι βέβαιο ότι τα αποθέματα της ήπιας ισχύος, που διαθέτει η χώρα μας και της επιτρέπουν να ενδυναμώσει την εικόνα της και να δομήσει μια ελκυστική αφήγηση στο εξωτερικό, είναι σίγουρα, εκτός από τον πολιτισμό και την ιστορία της, οι ισχυροί δεσμοί με την ακμάζουσα ελληνική διασπορά.

Οφείλουμε, λοιπόν, να ενδυναμώσουμε τις σχέσεις μας με τους απόδημους και κυρίως να τους καταστήσουμε κοινωνούς των προκλήσεων που αντιμετωπίζει το έθνος μας. Και για να συμβεί αυτό απαραίτητη προϋπόθεση είναι η συμμετοχή τους στην κορυφαία δημοκρατική διαδικασία.

Είναι δε βέβαιο ότι κατά την προεκλογική περίοδο θα εισφέρουν τις βέλτιστες πρακτικές από τις χώρες διαμονής τους, συμβάλλοντας στην ώσμωση και την προαγωγή του δημόσιου διαλόγου. Έχει, μάλιστα, ιδιαίτερη σημασία ότι η μετάβαση στην επιστολική ψήφο γίνεται κατ' αρχάς στις ευρωεκλογές, οι οποίες παρουσιάζουν συνήθως υψηλά ποσοστά αποχής.

Ειδικά μάλιστα σε αυτές τις ευρωεκλογές υπάρχει η ανάγκη να αντιμετωπιστεί η μεγάλη απειλή για την Ευρώπη, που προέρχεται από τα υπολείμματα του ναζισμού, όπως βλέπουμε και στη Γερμανία. Οι δυνάμεις αυτές, που απεργάζονται τη διάλυση της Ευρώπης, προσβλέπουν στην αδιαφορία και την αποχή της μεγάλης πλειοψηφίας των πολιτών.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ**)

Είναι σημαντικό ότι το παρόν σχέδιο νόμου δίνει τα τεχνικά

όπλα για να καταπολεμηθεί η αποχή. Δίνει τα όπλα, ώστε οι πολίτες να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα και να συνδιαμορφώσουν τις ευρωπαϊκές εξελίξεις, να ανακόψουν την πορεία του φανατισμού και της μισαλλοδοξίας, που απειλεί τα μεγάλα κεκτημένα της εποχής μας, για να παραμείνει η Ευρωπαϊκή Ένωση στο πνεύμα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού ως μια μεγάλη και φιλόξενη πολυπολιτισμική κοινωνία πλουραλισμού, ανοχής, δικαιοσύνης και απαγόρευσης των διακρίσεων.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Τον λόγο τώρα έχει η Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Αγγελική Δεληκάρη.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΔΕΛΗΚΑΡΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριε Υφυπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε ένα σχέδιο νόμου το οποίο αποτελεί τομή και θα δώσει στη δημοκρατία μας, στους Έλληνες πολίτες, νέα δυναμική. Η εισαγωγή της επιστολική ψήφου ως μέσου άσκησης του εκλογικού δικαιώματος στις εκλογές για την ανάδειξη των αντιπροσώπων μας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και στα εθνικά δημοψηφίσματα δεν είναι μια καινοφανής πρακτική, αφού εφαρμόζεται ήδη σε αρκετές χώρες, ευρωπαϊκές και μη, με μεγάλη επιτυχία.

Δεν καταφεύγουμε σε θεσμική ακροβασία. Υιοθετούμε στην πραγματικότητα το εργαλείο της επιστολικής ψήφου, ενσωματώνοντας παράλληλα όλες τις δικλίδες ασφαλείας, ώστε να μην υπάρχει η παραμικρή σκιά. Οι Ελληνίδες και οι Έλληνες του εξωτερικού, άνθρωποι που για διάφορους λόγους -δουλειά, σπουδές και άλλα- βρίσκονται εκτός της ελληνικής επικράτειας, δεν θα πρέπει να νιώθουν πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Δεν θα πρέπει να θεωρούν εαυτούς αποκλεισμένους από το θεμελιώδες δικαίωμα της ψήφου, της συμμετοχής στην κορυφαία διαδικασία της δημοκρατίας μας.

Είμαι σίγουρη ότι κανένας και καμμία από τους συναδέλφους σε αυτή εδώ την Αίθουσα δεν θα ήταν αντίθετος στο να αφαιρεθεί κάθε κώλυμα από τους Έλληνες πολίτες του εξωτερικού, ώστε να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα αξιοποιώντας την επιστολική ψήφο.

Εφόσον πιστεύουμε και συμφωνούμε όλοι πως είναι προβληματικά τα ποσοστά αποχής από τις εκλογές, γιατί να μην υπερβούμε τις κομματικές γραμμές στηρίζοντας το σχέδιο νόμου της Κυβέρνησης, πέρα από κάθε ιδεολογική αγκύλωση, ώστε να κάνουμε ένα σοβαρό βήμα για την αύξηση της συμμετοχής;

Σήμερα, αν κάποιος Έλληνας του εξωτερικού επιθυμεί να συμμετάσχει στην εκλογική διαδικασία, ταλαιπωρείται αν δεν κατοικεί σε πόλη που διαθέτει εκλογικό τμήμα. Κανονικά θα πρέπει να μεταβεί σε κάποια γειτονική πόλη, ενδεχομένως, ή σε κάποια πιο μακρινή. Και ας δεχθώ ότι σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες είναι κάπως πιο εύκολο. Αλλά τι ισχύει, για παράδειγμα, στις Ηνωμένες Πολιτείες ή αλλού, όπου υπάρχει σημαντικός αριθμός Ελλήνων που είναι αναγκασμένοι να μετακινηθούν αεροπορικώς σε άλλη πολιτεία ή να οδηγήσουν για δύο και τρεις μέρες, μπορεί και παραπάνω; Για να μην αναφέρω το δυσβάσταχτο κόστος του ταξιδιού προς την Ελλάδα, το οποίο είναι αποτρεπτικό πολλές φορές.

Η επιστολική ψήφος θα διευκολύνει όλους αυτούς τους ανθρώπους οι οποίοι -έτσι κι αλλιώς- θα είχαν το δικαίωμα να ψηφίσουν εάν βρίσκονταν στην Ελλάδα. Δεν τους κάνουμε κάποια ιδιαίτερη χάρη, δεν δείχνουμε μεγαλοψυχία, αποκαθιστούμε μία κατάφωρη αδικία σε βάρος τους.

Αλλά δεν είναι μόνο αυτή η θετική πρόβλεψη του νομοσχεδίου, γιατί η δυνατότητα της επιστολικής ψήφου για τις ευρωεκλογές καθιερώνεται και για τους Έλληνες εντός επικράτειας, εφόσον, βέβαια, δηλώσουν έγκαιρα την πρόθεσή τους. Με αυτόν τον τρόπο εποχικά εργαζόμενοι, ηλικιωμένα άτομα, άτομα με αναπηρία, θα έχουν τη δυνατότητα να λάβουν μέρος στην εκλογική διαδικασία με έναν πολύ απλό τρόπο, ενισχύοντας έτσι τη δημοκρατία. Διαφωνεί κάποιος με αυτή την προοπτική;

Πριν τις εθνικές εκλογές του καλοκαιριού, αλλά και μετά, υπήρξαν έντονες αντιπαραθέσεις και συζητήσεις σχετικά με το πώς θα πρέπει αυτοί οι άνθρωποι που -για να φέρω ένα παράδειγμα- απασχολούνται ως εποχικά εργαζόμενοι στον τουρισμό, μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το συγκεκριμένο νομοσχέδιο προωθούμε τη βελτίωση της ποιότητας της δημοκρατίας μας. Κάνουμε ένα βήμα για την αποκατάσταση μιας αδικίας έναντι των συμπολιτών μας που ζουν, εργάζονται, τιμούν την Ελλάδα στο εξωτερικό, από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής έως την Αυστραλία. Έλληνες που έχουν άποψη, άρρηκτους δεσμούς και αγάπη για τη χώρα τους. Η επιστολική ψήφος είναι το μέσο που θα τους εξισώσει με όλους εμάς που ζούμε εντός των συνόρων, απαλλάσσοντάς τους από χρονοβόρα και πολυδάπανα ταξίδια. Παράλληλα, θα δώσει τη δυνατότητα σε συμπολίτες μας στο εσωτερικό της χώρας να πράξουν το ίδιο ακριβώς, χωρίς επιπρόσθετο κόστος, δίχως να χάνουν το μεροκάματο και να ταλαιπωρούνται. Διότι η συμμετοχή στις εκλογές είναι δικαίωμα και δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως επιβάρυνση.

Σήμερα, όμως, η Κυβέρνηση, μέσω της Υπουργού, έδειξε την απαραίτητη αποφασιστικότητα, θέτοντας στην Ολομέλεια την επέκταση της επιστολικής ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού και για τις εθνικές εκλογές. Οφείλουμε, λοιπόν, να επιδείξουμε την υπευθυνότητα που μας αναλογεί ως εκπρόσωποι όλων των Ελληνίδων και των Ελλήνων και να υπερψηφίσουμε κι αυτή την πρωτοβουλία, η οποία ολοκληρώνει τις προσπάθειες άρσης των αδικιών σε βάρος των συμπολιτών μας που κατοικούν εκτός της επικράτειας. Περισσότεροι ενεργοί πολίτες, καλύτερη δημοκρατία.

Για όλους αυτούς τους λόγους, σας καλώ να στηρίξετε με τη θετική σας ψήφο το υπό συζήτηση σχέδιο νόμου.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς σας ευχαριστούμε και για την οικονομία του χρόνου.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Νεοκλής Κρητικός.

Ορίστε, κύριε Κρητικέ, έχετε τον λόγο.

ΝΕΟΚΛΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να ευχηθώ κι εγώ και από το Βήμα της Ολομέλειας να έχουμε μια καλή χρονιά, με υγεία, παραγωγική και ωφέλιμη και για το Σώμα μας και να συγχαρώ τον συνάδελφο κ. Ρουσόπουλο για τη μεγάλη τιμή που αφορά και εμάς.

Θέλω να ξεκινήσω από την τομή που επιχειρεί να εισαγάγει με το παρόν νομοσχέδιο η Κυβέρνηση: Την καθιέρωση, για πρώτη φορά στην ιστορία της διεξαγωγής των εκλογικών διαδικασιών στην Ελλάδα, της επιστολικής ψήφου. Αυτή η δυνατότητα καθολικής άσκησης του εκλογικού δικαιώματος είναι ένας τρόπος ψηφοφορίας που θα ισχύει για τις ευρωεκλογές και για τα εθνικά δημοψηφίσματα και θα αφορά κάθε Έλληνα πολίτη εντός ή εκτός της επικράτειας.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, καλούμαστε να ψηφίσουμε ένα νομοθέτημα ενίσχυσης της δημοκρατίας, μια μεταρρύθμιση πολύ σημαντική, γιατί αφορά στο θεμελιώδες δικαίωμα του εκλέγειν των Ελλήνων πολιτών. Συνιστά μεταρρύθμιση, γιατί αίρει οποιοδήποτε πρακτικό ή νομικό εμπόδιο μπορεί να τεθεί στην άσκηση αυτού του δικαιώματος.

Ξέρετε πολύ καλά ότι η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης επεξεργάστηκε το σχέδιο νόμου, λαμβάνοντας υπ' όψιν και όλες τις επισημάνσεις των φορέων, διαμορφώνοντας ένα κείμενο το οποίο δίνει πολύ μεγάλη προσοχή στις συνταγματικές επιταγές για την ψήφο, τις επιταγές της αμεσότητας, της καθολικότητας, της μυστικότητας.

Η επιστολική ψηφοφορία εφαρμόζεται εδώ και πολλά χρόνια στο εξωτερικό, ενώ ήδη εφαρμόζεται στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης με ή χωρίς περιορισμούς. Επιπλέον, η καθιέρωσή της έχει προταθεί και από το ίδιο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ψήφισμά του την 3η Μαΐου του 2022. Είναι δε σημαντική η ύπαρξη των κατάλληλων δικλίδων ασφαλείας, βάσει των οποίων σχεδιάστηκε η μεθοδολογία της επιστολικής ψήφου.

Το κεντρικό ζητούμενο στις εκλογικές αναμετρήσεις, κυρίες και κύριοι, ποιο είναι; Η παροχή στον εκλογέα αξιόπιστων και ασφαλών εναλλακτικών τρόπων άσκησης του εκλογικού δικαιώ-

ματος, χωρίς να τίθεται σε αμφισβήτηση η μυστικότητα της διαδικασίας, η ταυτόχρονη διεξαγωγή της και οι λοιπές εγγυήσεις που διέπουν την ψήφο.

Έτσι, λοιπόν, και εδώ μελετήθηκαν εκτενώς περιπτώσεις εφαρμογής της ανά την Ευρώπη, τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και την Αυστραλία, ενώ σημαντικό βάρος δόθηκε στην πλήρη και αυστηρή ικανοποίηση των οδηγιών του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη.

Η καθιέρωσή της ενέχει ιστορική και εθνική διάσταση. Αφ' ενός πρόκειται για ένα ουσιαστικό άνοιγμα προς τον απανταχού Ελληνισμό με την κατάργηση όλων των πρακτικών εμποδίων στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων πολιτών από το εξωτερικό σε συνέχεια της άρσης όλων των νομικών περιορισμών που προβλέφθηκαν τον περασμένο Ιούλιο με τον ν.5044/2023 αφ' ετέρου είναι ένας τρόπος άσκησης του εκλογικού δικαιώματος που διευκολύνει και εκείνους που μολονότι παραμένουν στα εδαφικά όρια της επικράτειας, αδυνατούν ή δυσκολεύονται να ασκήσουν αυτοπροσώπως το δικαίωμά τους, όπως όλοι γνωρίζετε και ακούσατε οι εποχικά εργαζόμενοι, οι εργαζόμενοι την ημέρα των εκλογών, οι ηλικιωμένοι, οι φοιτητές, τα άτομα με αναπηρία.

Ουσιαστικά η σημασία η πρακτική, η ηθική και εθνική είναι πολύ μεγάλη, γιατί πρόκειται για μια μεταρρύθμιση που αφορά στον τρόπο με τον οποίον έχουν το δικαίωμα παράλληλα να ψηφίζουν οι Έλληνες, αίροντας εκείνα τα κωλύματα, τα οποία ουσιαστικά εμπόδιζαν ή απέκλειαν κάποιους συμπατριώτες μας από την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν.

Περαιτέρω πολύ σημαντική είναι η διεργασία εκκαθάρισης των εκλογικών καταλόγων, η οποία προβλέπεται να πραγματοποιηθεί σε ουδέτερο χρόνο μεταξύ Ιουλίου και Νοεμβρίου του 2024.

Η ρύθμιση, λοιπόν, απαντά στο πρόβλημα του κατά πολύ μεγαλύτερου αριθμού εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους από τον αριθμό των Ελλήνων πολιτών που μένουν στην Ελλάδα. Έως τώρα, ξέρετε, δεν ήταν δυνατόν να απεικονιστεί ορθά το ποσοστό της αποχής επί των πραγματικά εγγεγραμμένων ψηφοφόρων. Με την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων θα διασφαλίζεται η έγκαιρη μέτρηση της αποχής από τις εκλογές.

Σε πολύ σωστή κατεύθυνση είναι οι ρυθμίσεις που εισάγονται στο πέμπτο κεφάλαιο για τα άτομα με αναπηρία και των οποίων στόχος είναι η ισότιμη άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από όλους τους πολίτες και η δυνατότητα συμμετοχής και ενημέρωσης στον προεκλογικό διάλογο, στόχοι που θα επιτευχθούν μέσω της διευκόλυνσης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, με φυσική παρουσία των ατόμων με αναπηρία και της διευκόλυνσης πρόσβασης στην προεκλογική πληροφορία.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, καταληκτικά θέλω να επανέλθω στο σημείο από όπου ξεκίνησα, στην ενσωμάτωση της επιστολικής ψήφου, ένα μέτρο εμβάθυνσης της δημοκρατίας το οποίο μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό κίνητρο για αύξηση της συμμετοχής, ιδίως όσον αφορά ειδικές κατηγορίες ψηφοφόρων.

Με τον τρόπο αυτό θα επιχειρήσουμε, επίσης, να κατανοήσουμε και τι πραγματικά είναι αυτό που οδηγεί τους ανθρώπους στην αποχή από την εκλογική διαδικασία.

Στις ευρωεκλογές του 2024, πενήντα χρόνια μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας και σε εναρμόνιση με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, απρόσκοπτα κάθε Έλληνας πολίτης θα μπορεί πλέον να ψηφίσει, συνδιαμορφώνοντας το μέλλον μας και γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο το μέτρο αυτό έχει να κάνει με την ίδια τη λειτουργία της δημοκρατίας.

Ένα σύντομο σχόλιο εν είδει παραίνεσης για την υπουργική τροπολογία. Σας καλώ να αρθούμε στο ύψος των περιστάσεων και να διασφαλίσουμε, χωρίς αστερίσκους και άλλα εμπόδια, την ισότιμη μεταχείριση των Ελλήνων του εξωτερικού και στις εθνικές εκλογικές αναμετρήσεις. Ας ενστερνιστούμε την ανάγκη της ομογένειας να συμμετέχει στη διαμόρφωση των πολιτικών συσχετισμών, φέρνοντας στην πράξη εγγύτερα προς εμάς και εκπέμποντας ένα σαφές μήνυμα πολιτικού εκσυγχρονισμού.

Για όλα αυτά, όσα εξέθεσα παραπάνω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας καλώ να υπερψηφίσετε το νομοσχέδιο.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εγώ σας ευχαριστώ.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κ. Ευάγγελος Αποστολάκης.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσω και εγώ, δίνοντας συγχαρητήρια στον συνάδελφο κ. Ρουσόπουλο για τη θέση που πήρε στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ερχόμαστε σήμερα στην Ολομέλεια για να συζητήσουμε ένα ιδιαίτερα σοβαρό νομοσχέδιο. Αναμφισβήτητα, το νομοσχέδιο για την εκλογή των Ευρωβουλευτών και για την επιστολική ψήφο επηρεάζει όλους τους Έλληνες πολίτες που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

Έχοντας, λοιπόν, ως δεδομένο τον σοβαρότατο αντίκτυπο που θα έχει η υπερψήφιση του νομοσχεδίου, θα περίμενε κανείς ότι η Κυβέρνηση θα επέλεγε να ακολουθήσει μια πιο συγκροτημένη διαδικασία τόσο ως προς τα τυπικά χαρακτηριστικά όσο και ως προς τα ουσιαστικά, πριν το εισαγάγει προς συζήτηση και ψήφιση.

Και παρά την αυτονόητη υποχρέωση, πρέπει κατά καιρούς να υπενθυμίζεται στην Κυβέρνηση ότι δεν εκπροσωπεί μόνο τους ψηφοφόρους της, αλλά όλο τον ελληνικό λαό. Αντ' αυτού, τι κάνει η Κυβέρνηση; Επιλέγει να φέρει το νομοσχέδιο για διαβούλευση εντός της εορταστικής περιόδου, για περίπου δεκατρείς μέρες, χρόνος που δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκής, χωρίς ουσιαστικά να ενδιαφέρεται ούτε για τη συμμετοχή και συναίνεση των λοιπών πολιτικών κομμάτων ούτε για τη συμμετοχή της επιστημονικής κοινότητας, που σίγουρα και λόγο έχει και προτάσεις βελτίωσης των όσων καλούμαστε να συζητήσουμε σήμερα. Και σαν να μην έφτανε αυτό, με τροπολογία της τελευταίας στιγμής δυναμιτίζει την όποια ανάγκη για ευρύτερες συναινέσεις σε αυτό το θέμα.

Με αυτά τα δεδομένα, ερχόμαστε σήμερα να τοποθετηθούμε και να κρίνουμε εάν με τα όσα προτείνει η Κυβέρνηση εξυπηρετούνται πρωτίστως δύο βασικές αρχές της εκλογικής διαδικασίας, της άμεσης ψηφοφορίας και της μυστικότητας της ψήφου.

Θα ήταν ευχής έργο να ήμασταν σε θέση να απαντήσουμε καταφατικά σε αυτό το ερώτημα. Δυστυχώς, όμως, από την επισκόπηση της προβλεπόμενης διαδικασίας δεν διαφαίνεται ότι οι παραπάνω αρχές περιφρουρούνται επαρκώς, δεδομένης της απουσίας της τρίτης έμπιστης οντότητας.

Σε όλη τη διαδικασία της επιστολική ψήφου δεν υπάρχει πουθενά εκπρόσωπος της δικαστικής αρχής, ο οποίος θα συνεπικουρεί και θα επιβλέπει τη διαδικασία, αλλά και θα εξασφαλίζει όλα όσα διασφαλίζονται στους πολίτες που θα προσέλθουν αυτοπροσώπως στα εκλογικά τμήματα για να ψηφίσουν. Αυτό, όμως, που διαφαίνεται καθαρά ότι θα προκύψει από τη διαδικασία της επιστολικής ψήφου είναι η ανασφάλεια για το εκλογικό αποτέλεσμα.

Θα ήθελα να κάνω μια ενδεικτική αναφορά σε κάποια άρθρα, όπως στο άρθρο 4, με το οποίο υπερτριπλασιάζεται το κόστος συμμετοχής των συνδυασμών στις ευρωεκλογές, με το συνολικό κόστος για έκαστο συνδυασμό να ανέρχεται πλέον στις 20.000 ευρώ. Τι ακριβώς εξυπηρετεί αυτή η διάταξη, αν όχι την αποτροπή της συμμετοχής πολλών συνδυασμών στις ευρωεκλογές;

Στο άρθρο 5 βλέπουμε αλλαγή του εκλογικού μέτρου και, μάλιστα, σε διάστημα μικρότερο του ενός χρόνου, εν αντιθέσει με τα προτεινόμενα στον Κώδικα Καλής Πρακτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σχετικά με τις θεμελιώδεις αλλαγές της εκλογικής νομοθεσίας. Πλέον, θα προσμετράται μόνο ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων των συνδυασμών που υπερβαίνουν το 3% και αυτό με σκοπό να αποκτήσετε περισσότερες έδρες ήδη από την πρώτη κατανομή.

Σε όλο το εύρος του νομοσχεδίου βρίσκουμε διατάξεις και παρεμβάσεις που σε καμμιά περίπτωση δεν εξυπηρετούν τους δεδηλωμένους στόχους της Κυβέρνησης. Δηλαδή, δεν εξυπηρετείται κατά πόσο θα μπορούσε με μια συνεκτικότερη νομοθετική πρωτοβουλία ούτε η πραγματική διευκόλυνση της άσκησης

του εκλογικού δικαιώματος των εκτός και εντός επικρατείας πολιτών, καθότι δεν διασφαλίζονται οι βασικές αρχές που προστατεύουν την εκλογική διαδικασία, ούτε η αντιμετώπιση της αυξημένης αποχής, καθότι αυτή αποτελεί και πρακτική διαμαρτυρίας και αποδοκιμασίας.

Ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, έχοντας επίγνωση των αναγκών της εποχής, λόγω της αυξημένης κινητικότητας, καθώς και της ανάγκης εκπροσώπησης των εκτός επικρατείας εκλογέων, είχαμε καταθέσει σχετικές τροπολογίες. Η πρώτη αφορούσε στην αυτοπρόσωπη συμμετοχή των εκλογέων στα εκλογικά κέντρα των περιοχών εργασίας και η δεύτερη αφορούσε στους εκτός επικρατείας εκλογείς και ομογενείς και προτεινόταν η δυνατότητα να εκλέγουν δικούς τους υποψηφίους σε ειδικές εκλογικές περιφέρειες του εξωτερικού.

Τις προτάσεις αυτές τις απορρίψατε άνευ άλλου τινός. Παρά ταύτα, εμείς θα συνεχίσουμε να στηρίζουμε τις προτάσεις μας προς όφελος των εκλογέων, αλλά και της εκλογικής διαδικασίας με την οποία διασφαλίζεται η απρόσκοπτη έκφραση της βούλησης των πολιτών.

Γι' αυτό και προς τους εντός επικρατείας εκλογείς δεν συναινούμε στη μέθοδο της επιστολικής ψήφου, καθώς θα μπορούσε να επιλεχθεί μια πιο πρόσφορη και ασφαλής διαδικασία, αυτή της δημιουργίας ηλεκτρονικού καταλόγου που θα επέλυε σωρεία προβλημάτων, διασφαλίζοντας παράλληλα την εκλογική διαδικασία.

Για τους δε εκτός επικρατείας εκλογείς, αλλά και τις άλλες κατηγορίες πολιτών που αδυνατούν να προσέλθουν στα εκλογικά τμήματα -ανάπηροι, ασθενείς, ηλικιωμένοι- η μέθοδος της επιστολικής ψήφου θα μπορούσε να λειτουργήσει, εάν ακολουθούνταν από αυστηρές προϋποθέσεις και δικλίδες ασφαλείας, που είτε απουσιάζουν από το παρόν νομοσχέδιο είτε κρίνονται ως ανεπαρκείς.

Τέλος, προτείνουμε τη σύσταση ανεξάρτητης εκλογικής αρχής, η οποία θα εγγυάται το αδιάβλητο των διαδικασιών και θα φέρει τη χώρα μας πιο κοντά στα άλλα ευρωπαϊκά κράτη που έχουν ήδη στραφεί προς αυτή την κατεύθυνση, σεβόμενα την ανάγκη αδιαμεσολάβητης και ανόθευτης έκφρασης της λαϊκής βούλησης.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Αποστολάκη.

Τον λόγο τώρα έχει η Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κ. Ραλλία Χρηστίδου.

ΡΑΛΛΙΑ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα συζητάμε ένα μείζον νομοσχέδιο που αφορά στην ποιότητα της δημοκρατίας στη χώρα μας, αφού η εκλογή Ευρωβουλευτών και η διευκόλυνση εκλογέων μέσω της επιστολικής ψήφου αναφέρεται στη δυνατότητα θετικής κάμψης της μυστικότητας της ψήφου, διασφαλίζοντας παράλληλα αυστηρές εγγυήσεις αναφορικά με τα συνταγματικά κεκτημένα της Μεταπολίτευσης περί καθολικότητας, αμεσότητας και, ταυτόχρονα, μυστικότητας της ψήφου κατά την εκλογική διαδικασία.

Πριν αναφερθώ στον πυρήνα των διατάξεων που διαμορφώνουν το παρόν νομοσχέδιο, εκτιμώ πως πρέπει να γίνει σαφές το πλαίσιο της δικής σας νομοθέτησης, διότι για ακόμα μια φορά αντιβαίνετε τον κώδικα καλής νομοθέτησης, όπως εσείς οι ίδιοι έχετε θεσπίσει, για ένα ομολογουμένως κομβικό ζήτημα.

Αντί να επιλέξετε την ουσιαστική βάσανο της ευρείας διαβούλευσης και συναίνεσης, εξακολουθείτε κατά την απολύτως γνώριμη μέθοδό σας, να νομοθετείτε χωρίς διάλογο, να νομοθετείτε αναμένοντας από την Αντιπολίτευση και δη από τις προοδευτικές δυνάμεις να αναλάβουμε εμείς την ευθύνη των δικών σας νομοθετημάτων. Τι ακριβώς είναι αυτό; Αμέλεια που προέρχεται από απωθημένη επιθετικότητα; Αμέλεια από αδιαφορία προς τους άλλους, και τελικά αμέλεια από ουσιαστική αδιαφορία προς τη συναίνεση; Για ποια συναίνεση μιλάτε;

Στην προκειμένη περίπτωση πάτε ένα βήμα παρακάτω, θεσμοθετώντας αλλαγές στον εκλογικό νόμο σε λιγότερο από έξι μήνες πριν από τις ευρωεκλογές, αγνοώντας τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για να ευνοηθεί προφανώς η Νέα Δημοκρατία. Αποφασίζετε να μην προχωρήσετε βαθμιαία, ανταποκρινόμενοι στα πραγματικά κωλύματα που πολίτες εκτός ή και εντός της επικράτειας αντιμετωπίζουν στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, άλλα οριζόντια. Και συγχρωτίζετε τις διατάξεις, κάνοντας λόγο για επιλογή μεταξύ δύο διαδικασιών και όχι για κωλύματα στην άσκηση του δικαιώματος.

Αυτό έγινε πασίδηλο σήμερα, με τη λαθροχειρία που διαπράξατε, καταθέτοντας τροπολογία για την επέκταση της επιστολικής ψήφου, ακόμα και στις εθνικές εκλογές, επιβεβαιώνοντας με ποιο τρόπο σας αρέσει να χειρίζεστε τα μείζονα ζητήματα, με σκοπό να ικανοποιήσετε μικροπολιτικές σας επιδιώξεις, χωρίς καμμία στρατηγική, χωρίς καμμία ουσιαστική διάθεση για συναίνεση, απαξιώνοντας οι ίδιοι, εσείς οι ίδιοι, το δήθεν μεταρρυθμιστικό σας προφίλ.

Αντιθέτως ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κατέθεσε ουσιαστικές τροπολογίες βελτίωσης του νόμου στο παρόν νομοσχέδιο, αλλά και στο παρελθόν, για την άρση των εμποδίων όπου προκύπτουν δυσκολίες σε συμπολίτες μας. Η εφαρμογή της επιστολικής ψήφο στους πολίτες εκτός επικράτειας απηχεί θεωρούμε μια θετική παρέμβαση για την άρση των εμποδίων, όπως έχουν περιγραφεί στις ευρωεκλογές και στα δημοψηφίσματα με την ταυτόχρονη εκπροσώπησή τους στη βάση ειδικών εκλογικών περιφερειών.

Είναι γεγονός ότι στην περίπτωση των πολιτών του εξωτερικού δεν προκύπτουν ευθεία συνταγματικά κωλύματα. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις νομοθετείτε οριζόντια χωρίς να προβλέπετε την παρέμβαση της τρίτης έμπιστης οντότητας για τη διασφάλιση των αρχών της αμεσότητας, της μυστικότητας της ψήφου με αυξημένες εγγυήσεις. Για τους εκλογείς δε εντός επικρατείας δεχόμαστε την επιστολική ψήφο για ειδικές κατηγορίες του πληθυσμού με προϋποθέσεις ευαλωτότητας, όπως, για παράδειγμα ανάπηροι, χρόνια ασθενείς και ηλικιωμένοι. Αυτές οι ομάδες του πληθυσμού πρέπει να προσδιοριστούν ακριβώς με την τήρηση αυστηρών κριτηρίων.

Η τροπολογία που καταθέσαμε δύναται να επιλύσει καθοριστικά το ζήτημα για τη διαμόρφωση κατάλληλων κτηριακών υποδομών και για την ανεμπόδιστη πρόσβασή τους με αυτοπρόσωπη παρουσία, ώστε να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα με ασφάλεια και τήρηση των αναφερόμενων αρχών. Οφείλουμε, όμως, να σας καλωσορίσουμε στην πραγματικότητα των χιλιάδων εποχικών εργαζομένων, όπως επανειλημμένα σας είχαμε υποδείξει και πριν τις βουλευτικές εκλογές.

Αναρωτιέμαι, όμως, η αρχή της μυστικότητας και της αμεσότητας, δίχως πιέσεις από εργοδοτικά ή άλλα περιβάλλοντα, διασφαλίζεται με τις διατάξεις που εισάγετε, δίχως την παρέμβαση τρίτης έμπιστης οντότητας ή με τη δημιουργία ψηφιακού εκλογικού καταλόγου, όπου κάθε εποχικός εργαζόμενος μπορεί να εγγράφεται μέσω διαδικτυακής πύλης και να ψηφίζει με αυτοπρόσωπη παρουσία στον τόπο που εργάζεται χωρίς να χρειάζεται να το δηλώσει σαράντα μέρες πριν; Εκτιμώ πως δεν χρειάζεται περαιτέρω εξήγηση.

Ακόμα οφείλετε να θεσπίσετε κανόνες τεχνικούς και ουσιαστικούς, όπως προτείνουμε και στις τροπολογίες μας, για την αποφυγή της διπλοψηφίας, την κακόβουλη ταυτοποίηση προς άγρα οικογενειακών ή άλλων ψήφων. Σας καλούμε να συγκροτήσετε ειδική επιτροπή ελέγχου εγγραφής εκλογέων επιστολικής ψήφου με τη συμμετοχή υπηρεσιακών παραγόντων, μέλη ανεξάρτητων αρχών και εκπροσώπων των κομμάτων, ικανοποιώντας τις απαιτήσεις θεσμικής και τεχνικής εξειδίκευσης και τη δημοκρατική νομιμοποίηση των διαδικασιών.

Η ουσία της σημερινής συζήτησης, κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης, είναι ότι φέρνετε ακόμα μία φορά ένα νομοσχέδιο, αν όχι με προχειρότητα, σίγουρα όμως με βιασύνη, δίχως να διασφαλίζετε τις αρχές της μυστικότητας και της αμεσότητας της ψήφου, με τήρηση αυστηρών κριτηρίων ή με παρέμβαση τρίτης έμπιστης οντότητας. Επεκτείνατε σήμερα τις ακροβασίες σας με ένα μέγιστο θεσμικό ατόπημα, εισάγοντας την επέκταση της επιστολικής ψήφου και στις βουλευτικές εκλογές, προφανώς για να διασκεδάσετε τις εντυπώσεις, αποδεικνύοντας ξανά το πόσο

πολύ σας απασχολούν οι θεσμοί, η διαφάνεια και η ποιότητα της δημοκρατίας στη χώρα μας.

Θεωρώ πως μετατρέπετε μια σημαντική μεταρρύθμιση -και κλείνω, κύριε Πρόεδρε- σε ρύθμιση αποκόμισης μικροκομματικό εκλογικού οφέλους, παρακάμπτοντας συστηματικά τη βούληση του συνταγματικού νομοθέτη που προβλέπει όχι ως κανόνα, αλλά μόνο ως εξαίρεση τη θετική κάμψη των αρχών της μυστικότητας. Η δημοκρατική αρχή -και κλείνω με αυτό, κύριε Πρόεδρε- ως αρχή που αναγνωρίζει ότι το πλείον είναι κύριον καθιερώνεται στο άρθρο 1 του Συντάγματός μας. Το πλείον είναι κύριον, όμως, δεν πρέπει να υπερτιμάται, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Το Σύνταγμα δεν είναι καταστατικό των στενών συμφερόντων που εκπροσωπείτε και δεν μπορείτε να το παραβιάζετε κάθε φορά που οι εκτιμήσεις σας πέφτουν έξω.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε.

Τον λόγο τώρα έχει η κ. Μαρία - Νεφέλη Χατζηιωαννίδου, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΚΑΡΑΜΠΑΤΣΩΛΗ: Έχουμε κάνει αλλαγή, κύριε Πρόεδρε, με την κυρία συνάδελφο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Δεν το γράφουν εδώ στον κατάλογο. Εγώ διαβάζω ό,τι βλέπω.

Ορίστε, κυρία Καραμπατσώλη, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΚΑΡΑΜΠΑΤΣΩΛΗ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η νέα χρονιά που διανύουμε το έτος 2024 σηματοδοτεί για τη χώρα μας μια ιστορική επέτειο, τη συμπλήρωση πενήντα χρόνων από την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Στο πνεύμα αυτής της επετείου έρχεται το σημερινό σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών για την επιστολική ψήφο, το οποίο καταργεί όλα τα πραγματικά εμπόδια που αντιμετώπιζαν οι Έλληνες πολίτες του εξωτερικού στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, αποτελώντας και τη συνέχεια του ν.5044/2023, ενώ παράλληλα διευκολύνει την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος για διάφορες κατηγορίες συμπολιτών μας που αντιμετωπίζουν πρακτικές δυσκολίες, όπως είναι οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι φοιτητές, οι εργαζόμενοι την ημέρα των εκλογών και άλλες πολλές.

Ας μην ξεχνάμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι το νόημα της δημοκρατίας είναι η δυνατότητα συμμετοχής όσο το δυνατόν μεγαλύτερου μέρους των πολιτών στην εκλογική διαδικασία και συνεπακόλουθα στην ανάδειξη των αρχών. Μέχρι σήμερα μεγάλο μέρος των συμπολιτών μας δεν προσερχόταν στις κάλπες για ποικίλους λόγους, διογκώνοντας κατά αυτόν τον τρόπο το ποσοστό της αποχής.

Το παρόν νομοσχέδιο καθιερώνει την επιστολική ψήφο για τις ευρωεκλογές και τα εθνικά δημοψηφίσματα ως άμεσο μέτρο πάταξης της αποχής, ως άνοιγμα στη δημοκρατία με τη δυνατότητα συμμετοχής πολύ περισσότερου μέρους των Ελλήνων πολιτών και παράλληλα ως συμμόρφωση με τις συνταγματικές αρχές της καθολικότητας, της αμεσότητας, της μυστικότητας της ψήφου, η πραγμάτωση των οποίων ήταν προβληματική έως και σήμερα.

Το νομοσχέδιο για την επιστολική ψήφο οφείλουμε να παραδεχθούμε ότι είναι απαλλαγμένο από κομματικούς χρωματισμούς και πεποιθήσεις. Είναι ένα μέτρο που προχωρά στην εμβάθυνση και την ενίσχυση της δημοκρατίας. Όποιος τάσσεται ενάντια στο νομοσχέδιο αυτό, τάσσεται αυτόματα και στη δημοκρατία, απέναντι στη δημοκρατία, απέναντι στις συνταγματικές αρχές και στον ελληνικό λαό. Θεωρώ αυτονόητο ότι δεν θα λάβει χώρα κανένα τέτοιο φαινόμενο, καθώς είναι αδύνατον στην Ελλάδα, τη χώρα που γέννησε τη δημοκρατία, να μην προωθούμε τη μέγιστη ανάπτυξή της.

Το μέτρο αυτό άλλωστε τίθεται στη διάθεση όλων των πολιτών του εσωτερικού, διότι οι ίδιοι μπορούν να επιλέξουν αν θα εγγραφούν στους ειδικούς καταλόγους επιστολικής ψήφο ή όχι. Η διαδικασία είναι σχετικά απλή, αλλά ειδικά διαμορφωμένη για να διασφαλίζει τη μυστικότητα της ψήφου και το αδιάβλητο της διαδικασίας.

Ειδικότερα, προβλέπεται ότι μεταξύ άλλων ο εκλογέας θα μπορεί μέσω μιας αίτησης σε μια ηλεκτρονική πύλη να εγγραφεί στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους επιστολικής ψήφου έως και σαράντα ημέρες πριν τη διενέργεια των εκλογών, ενώ το αργότερο είκοσι ημέρες πριν τη διενέργεια των εκλογών θα αποστέλλεται το κατάλληλο υλικό ή και ο φάκελος όπου θα συμπεριλαμβάνεται το υλικό για τη συμμετοχή του στην εκλογική διαδικασία. Ο εκλογέας θα διαμορφώνει το ψηφοδέλτιο με βάση τις οδηγίες και θα το αποστέλλει στα σημεία συλλογής επιστολικών ψήφων, οπότε και ολοκληρώνεται το καθήκον του.

Η όλη διαδικασία βρίσκεται σε πλήρη συμμόρφωση με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρώπης και του ΟΑΣΕ για την αξιοπιστία της. Αποδεδειγμένα, λοιπόν, το νομοσχέδιο αυτό δίνει τη δυνατότητα σε εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες που για χίλιους δυο λόγους αδυνατούσαν να προσέλθουν στην κάλπη με ελάχιστες απλές ενέργειες να εκπληρώσουν το καθήκον τους ως ενεργοί πολίτες, πράγμα το οποίο η σκληρή πραγματικότητα τους έχει αφαιρέσει, εξασφαλίζοντας πάντοτε τη μυστικότητα και τη γνησιότητα της βούλησής τους μέσω αυξημένων ασφαλιστικών δικλίδων.

Επιπροσθέτως, το νομοσχέδιο αυτό εισάγει, πέραν της ουσιώδους διαδικασίας της επιστολικής ψήφου, σημαντικές ρυθμίσεις για την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων, οι οποίοι σε μεγάλο βαθμό στερούνται ενημέρωσης, θεσπίζοντας παράλληλα δυνατότητα για δεύτερο γραμματέα και εκλογικά κέντρα προσβάσιμα για άτομα με ειδικές ανάγκες.

Συνοψίζοντας θέλω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να επαναλάβω ότι η παρούσα ρύθμιση αποτελεί πραγμάτωση θεμελιωδών συνταγματικών αρχών, μια εγγύηση και ένα άνοιγμα προς τη δημοκρατία σε μια σημαδιακή επέτειο, καθώς και μια εναρμόνιση με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις οποίες χώρες ήδη υπάρχει εδώ και πολλά χρόνια έως δυνατότητα. Δεν είναι δυνατόν, λοιπόν, στη χώρα που γέννησε τη δημοκρατία να μένουμε πίσω από τις εξελίξεις και να μη δίνουμε τη δυνατότητα σε όλους να εκφράσουν την πολιτική τους βούληση.

Σας καλώ, λοιπόν, ένεκα του μη κομματικού χρωματισμού του παρόντος νομοσχεδίου και εκτελώντας το καθήκον μας απέναντι στη δημοκρατία, το Σύνταγμα και τους συμπολίτες μας που χρόνια ταλαιπωρούνται, να το υπερψηφίσουμε.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εγώ ευχαριστώ τη Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας, την κ. Κωνσταντίνα Καραμπατσώλη.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Στυλιανός Πέτσας.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΤΣΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριε Αναπληρωτή Υπουργέ, κύριε Υφυπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι κάποιες στιγμές που γράφεται ιστορία και μια τέτοια είναι η σημερινή με την εισαγωγή στην Ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων του νομοσχεδίου για την επιστολική ψήφο, ενός νομοσχεδίου που δίνει σάρκα και οστά στην πρόνοια του Συντάγματος για την επιστολική ψήφο που προβλέπεται στο άρθρο 51 παράγραφος 4 αυτού, μια επιστολική ψήφο που ισχύει ήδη σε είκοσι δύο από είκοσι επτά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ήρθε η ώρα πενήντα χρόνια μετά τη Μεταπολίτευση να καθιερωθεί και στην Ελλάδα.

Τι πετυχαίνει το νομοσχέδιο αυτό; Κατ' αρχάς, πετυχαίνει τη διεύρυνση και εμβάθυνση της δημοκρατίας μας και αυτό γιατί διευκολύνει τους ήδη εγγεγραμμένους στους εκλογικούς καταλόγους συμπολίτες μας να ασκήσουν το κορυφαίο δημοκρατικό τους δικαίωμα, δηλαδή να ψηφίσουν, να ψηφίσουν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και να μην απέχουν, καθώς διευκολύνει φυσικά όχι μόνο όσους έχουν πρόβλημα υγείας εκείνη την ημέρα της εκλογικής αναμέτρησης, αλλά και γιατί διευκολύνει τους ηλικιωμένους, τα άτομα με αναπηρία ή γενικά με κινητικά προβλήματα, τους νέους μας ενδεχομένως που δουλεύουν σεζόν και οποιονδήποτε άλλο εκείνη την ημέρα που διεξάγεται η εκλογική διαδικασία δεν μπορεί να προσέλθει στο εκλογικό τμήμα, αλλά φυσικά και τους Έλληνες της διασποράς, διευκολύνοντας πραγματικά τη μεγέθυνση του εκλογικού σώματος, όπως προβλέπει το Σύνταγμά μας, στα όριά του δηλαδή, ώστε να έχουμε την ευ-

ρύτερη δυνατή συμμετοχή, γιατί η δημοκρατία μας παίρνει οξυγόνο από τη συμμετοχή.

Και το κάνει αυτό, δηλαδή τη διεύρυνση και εμβάθυνση της δημοκρατίας μας, με απόλυτη εγγύηση διαφάνειας και αξιοπιστίας. Και αυτό γιατί έχουν ληφθεί υπ' όψιν οι κατευθυντήριες γραμμές του Οργανισμού για την Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη, του ΟΑΣΕ, για την εγκυρότητα και την αξιοπιστία της εκλογικής διαδικασίας.

Και, μάλιστα, προς την κατεύθυνση της οικοδόμησης της ευρύτερης δυνατής συναίνεσης τόσο ο Υπουργός όσο και ο Αναπληρωτής Υπουργός κατά τη διάρκεια των συζητήσεων που προηγήθηκαν έχουν ενσωματώσει πολλές από τις προτάσεις των κομμάτων της Αντιπολίτευσης, παραδείγματος χάριν στα θέματα προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της μυστικότητας της ψήφου.

Απέναντι σε αυτή την πρωτοβουλία ακούσαμε τις προηγούμενες μέρες, αλλά και σήμερα από το μεσημέρι και μετά, από τα κόμματα της Αντιπολίτευσης ένα ετερόκλητο κρεσέντο κριτικής από το Κομμουνιστικό Κόμμα ή την Πλεύση Ελευθερίας, για παράδειγμα, στα αριστερά ή από την Ελληνική Λύση και τη Νίκη στα δεξιά. Οι πολίτες άκουσαν αυτές τις απόψεις και θα μας κρίνουν φυσικά όλους, αλλά πιστεύω βαθιά ότι οι πολίτες επιλέγουν τον δρόμο της προόδου, τον δρόμο που ακολουθεί πιστά η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη, τον δρόμο των μεταρρυθμίσεων, της κοινωνικής συνοχής και της βιώσιμης ανάπτυξης, τον δρόμο της Ελλάδας του 2024, της Ελλάδας που με αυτοπεποίθηση διεκδικεί αυτό που της αξίζει, μια καλύτερη θέση στην Ευρώπη και στον κόσμο, γιατί πραγματικά χάσαμε αρκετά χρόνια την προηγούμενη δεκαετία και ήρθε η ώρα να ανακτήσουμε ξανά τη θέση που μας αξίζει στον κόσμο.

Με αυτές τις σκέψεις θεωρώ ότι αυτό το νομοσχέδιο είναι ένα κομβικό νομοσχέδιο για να δείξουμε την κατεύθυνση στην οποία κινούμαστε, αυτή που σας περιέγραψα πριν, της σύγχρονης ευρωπαϊκής χώρας, που είναι φάρος δημοκρατίας και πολιτισμού για όλες τις υπόλοιπες. Και πιστεύω ότι πάρα πολλοί από εσάς, ακόμα και όσοι εξέφρασαν αντιρρήσεις, το πιστεύουν και οι ίδιοι.

Για αυτό σας καλώ, όχι μόνο να ψηφίσουμε το νομοσχέδιο, αλλά να υπερψηφίσουμε και την τροπολογία που κατέθεσε η κυρία Υπουργός, καθώς αν συμφωνούμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο έλασσον, που είναι η ψήφος στις ευρωεκλογές με επιστολική ψήφο, γιατί να μη συμφωνούμε στο μείζον, που είναι η ψήφος με επιστολική ψήφο στις εθνικές εκλογές για τους απόδημους Έλληνες;

Πιστεύω πραγματικά ότι μόνο μια μυωπική και μικροπολιτική στάση θα επέλεγε το αντίθετο. Γι' αυτό νομίζω ότι όλοι μαζί μπορούμε να κάνουμε αυτό το μεταρρυθμιστικό βήμα που περιμένουν οι συμπολίτες μας από εμάς.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εγώ ευχαριστώ τον κ. Πέτσα και για την οικονομία στον χρόνο.

Τον λόγο τώρα έχει η κ. Μαρία Σούκουλη, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

ΜΑΡΙΑ - ΕΛΕΝΗ (ΜΑΡΙΛΕΝΑ) ΣΟΥΚΟΥΛΗ ΒΙΛΙΑΛΗ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καλούμαστε σήμερα να τοποθετηθούμε στην Ολομέλεια της ελληνικής Βουλής για ένα θέμα εθνικής σημασίας, μια ιστορική μεταρρύθμιση που ενδυναμώνει τη δημοκρατία μας, διότι ενισχύει τις επιλογές συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία τόσο των επόμενων ευρωεκλογών όσο και στα εθνικά δημοψηφίσματα, αλλά και, ναι, ανοίγει τον δρόμο στην καθιέρωση της επιστολική ψήφου και στις εθνικές εκλογές για τους απόδημους Έλληνες, όπως ήρθε και με την υπουργική τροπολογία σήμερα.

Νομίζω ότι κανείς σε αυτή την Αίθουσα δεν διαφωνεί ότι ο όρος «συμμετοχή» βρίσκεται στον κεντρικό πυρήνα μιας ζωντανής πολιτικής διαδικασίας μιας πραγματικά ευημερούσας δημοκρατίας.

Η παράταξή μας σταθερά και διαχρονικά επιδιώκει η Ελλάδα να ανταποκριθεί στην ιστορική της ταυτότητα, όπου η έκφραση της λαϊκής βούλησης ήταν, είναι και θα παραμείνει ο κεντρικός πυρήνας του πολιτεύματός μας, διότι η λαϊκή κυριαρχία αποτελεί θεμέλιο λίθο της δημοκρατίας μας. Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από τον λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα.

Επομένως το πολιτικό σύστημα οφείλει να υπηρετεί απαρέγκλιτα και με μεγάλη μεθοδικότητα το γράμμα και το πνεύμα του Συντάγματος. Η Κυβέρνησή μας και ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, αλλά και όλοι εμείς οι Βουλευτές της Συμπολίτευσης έχουμε δεσμευτεί έναντι του ελληνικού λαού ότι θα προωθήσουμε όλες τις απαραίτητες αλλαγές, ώστε βήμα-βήμα η Ελλάδα να βρεθεί στην προμετωπίδα της προόδου και της ευημερίας.

Δεν υπάρχει ισχυρότερο βήμα από την ένωση όλων των δυνάμεων του Ελληνισμού, από τη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία με όρους ισοτιμίας σε όλες τις πολιτικές διαδικασίες, από τη διευκόλυνση των ανθρώπων που λόγω εργασιακών υποχρεώσεων δεν μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα, από τη διευκόλυνση των νέων μας που φοιτούν σε κάποιον άλλο τόπο από αυτόν που ψηφίζουν, από την στήριξη των ηλικιωμένων μας που επιθυμούν να εκφραστούν πολιτικά για το μέλλον της χώρας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το εν λόγω νομοθέτημα δεν έρχεται χωρίς να λάβει υπ' όψιν του τα σημερινά δεδομένα στη συμμετοχή των πολιτών στην εκλογική διαδικασία. Αποτελεί πλέον πραγματικότητα ότι στη χώρα μας, όπως και σε άλλες χώρες της Ευρώπης, τα ποσοστά συμμετοχής μειώνονται με αποτέλεσμα να αποτελεί πλέον καίριο πολιτικό ζητούμενο η αντιστροφή αυτής της τάσης. Το γεγονός ότι όλο και περισσότεροι πολίτες επιλέγουν να μην συμμετέχουν αποδυναμώνει τη δημοκρατία μας συνολικά και δίνει καινοφανή επιχειρήματα στον λαϊκισμό και στις ακραίες απόψεις. Η ευθύνη μας ως πολιτικό σύστημα είναι να αναδείξουμε την τεράστια σημασία που έχει η ενεργή δράση των πολιτών στην πολιτική διαδικασία. Διότι πολύ απλά σε οτιδήποτε αφορά τη ζωή τους πρέπει και οφείλουν να έχουν λόγο, διαφορετικά όλο και πιο λίγοι θα αποφασίζουν για το μέλλον των πολλών.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να συγχαρώ την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου και τους συνεργάτες τους για την πραγματικά εξαιρετική δουλειά στην οργάνωση αυτής της πρωτοποριακής για τη χώρα μας προσπάθειας που συνδυάζει την τεχνολογική πρόοδο αλλά και την οργανωτική επάρκεια προκειμένου η διαδικασία να είναι σύμφωνη με τα διεθνή πρότυπα και κυρίως να είναι αξιόπιστη και να αποπνέει εμπιστοσύνη στους πολίτες για την αδιαβλητότητά της.

Παράλληλα και ως Βουλευτής αλλά και ως πολίτης δεν μπορώ να μην εκφράσω τη χαρά μου που επιτέλους λαμβάνονται μέτρα για τα άτομα με αναπηρία ώστε να διευκολυνθούν στην εκλογική διαδικασία. Μέτρα όπως η πρόσληψη δεύτερου γραμματέα από δικαστικούς αντιπροσώπους που είναι άτομα με αναπηρία και η δημιουργία μητρώου καταστημάτων ψηφοφορίας και εκλογικών τμημάτων στο Υπουργείο Εσωτερικών με σκοπό την καταγραφή των πιθανών χώρων που μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να εξυπηρετούν την προσβασιμότητά τους. Όπως έχει πει και ο Πρωθυπουργός, στην Ελλάδα που οραματιζόμαστε η συμπερίληψη όλων των πολιτών στην κοινωνική οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας αποτελεί πολιτική μας προτεραιότητα. Δεν υπάρχει ένα νομοσχέδιο που να το αποδεικνύει περισσότερο στην πράξη από το παρόν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα μου επιτρέψετε όμως να σταθώ λίγο περισσότερο και εν όψει της σημερινής υπουργικής τροπολογίας στο πάγιο αίτημα των απανταχού αποδήμων του οικουμενικού ελληνισμού που χρόνια τώρα ζητούν την άρση των περιορισμών και των εμποδίων στη συμμετοχή στις εκλογικές διαδικασίες. Γιατί και εδώ στην Αίθουσα και εκτός της Αιθούσης ακούγονται φωνές που λένε «τι σχέση έχουν αυτοί με τη χώρα αφού δεν ζουν εδώ», «πώς θα αποφασίζουν για εμάς» και άλλα τέτοια που, επιτρέψτε μου να πω, τα θεωρώ άστοχα και ολίγον δημαγωγικά, που υποκρύπτουν, πολύ φοβάμαι, μικροκομματικούς υπολογισμούς.

Οι Έλληνες του εξωτερικού είναι ένα ζωντανό κομμάτι του έθνους που σε πολλές περιπτώσεις διαπρέπουν σε διάφορους τομείς της οικονομικής, επιστημονικής, πολιτικής και κοινωνικής

ζωής στον τόπο που κατοικούν. Ο καθένας από αυτούς φέρνει διαφορετικές παραστάσεις και γνώσεις που σε πολλές περιπτώσεις μπορούν να υποβοηθήσουν την ελληνική οικονομία και κοινωνία. Εμείς θέλουμε τους Έλληνες του εξωτερικού συνδεδεμένους με τους στόχους, τα προβλήματα και την προοπτική της χώρας και όχι αποκομμένους από την ιστορική της πορεία. Η σχέση τους με την Ελλάδα πρέπει να είναι ζώσα. Πρέπει να είναι ενεργή και παραγωγική διότι το ανθρώπινο κεφάλαιο του οικονομικού ελληνισμού είναι τεράστιο και κατά τη γνώμη μου εν πολλοίς αναξιοποίητο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καμμία Ελληνίδα και κανένας Έλληνας δεν περισσεύει στην προσπάθεια του έθνους να ευημερήσει. Δεν έχουμε την πολυτέλεια να εξαιρούμε καμμία δημιουργική δύναμη της πατρίδας μας. Το νομοσχέδιο που καλούμαστε σήμερα να υπερψηφίσουμε αποτελεί τομή και αποφασιστικό βήμα εμβάθυνσης της δημοκρατίας μας. Αποτελεί έναν ακόμα κρίκο σε μια σειρά κρίσιμων νομοθετικών πρωτοβουλιών που έχουν ήδη έρθει αλλά και που θα έρθουν το επόμενο διάστημα και αποδεικνύουν έμπρακτα ότι σεβόμαστε τη λαϊκή εντολή για πραγματικές αλλαγές σε πολλά πεδία εφαρμοσμένης πολιτικής που υστερούμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να διαβεβαιώσω τον ελληνικό λαό ότι ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, η Κυβέρνησή μας αλλά και όλοι εμείς, η Κοινοβουλευτική Ομάδα της Νέας Δημοκρατίας, δεν φοβόμαστε το πολιτικό κόστος, διότι είμαστε αταλάντευτα αποφασισμένοι να παράγουμε κοινωνικό όφελος για όλες τις Ελληνίδες και για όλους τους Έλληνες. Και σε αυτή την προσπάθεια διεκδικούμε τη δημοκρατική συμμετοχή κάθε πολίτη που μπορεί να βρίσκεται τόσο εντός όσο και εκτός συνόρων της πατρίδας μας. Διότι η δύναμη του Ελληνισμού, η δύναμη του έθνους μας ενυπήρχε, ενυπάρχει και θα ενυπάρχει στην ενότητά του, στην ολότητα του.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κι εμείς ευχαριστούμε την κ. Σούκουλη.

Θα κλείσουμε τη σημερινή συνεδρίαση με τη Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Ασημίνα Σκόνδρα.

Κυρία Σκόνδρα, έχετε τον λόγο.

ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΚΟΝΔΡΑ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριοι Υφυπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ιστορική μέρα πραγματικά σήμερα. Μετά από εβδομήντα πέντε χρόνια για πρώτη φορά Έλληνας Βουλευτής, ο Θεόδωρος Ρουσόπουλος, τον οποίον και συγχαίρω θερμά, επιλέγεται Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης. Μετά από πενήντα χρόνια η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας ενώνει τους Έλληνες και προσπαθεί αδιάλειπτα για την εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ τους. Κάθε πρακτική που δημιουργεί πολίτες διαφορετικών κατηγοριών είναι αντίθετη προς τις θέσεις και τα πιστεύω μας. Γι' αυτό και εν γένει η νομοθέτησή μας συσπειρώνει στοιχεία που όχι μόνο συνάδουν με τις αρχές και τις επιταγές του Συντάγματος αλλά βασίζονται σε ανθρωποκεντρικές πολιτικές.

Το δικαίωμα ψήφου, λοιπόν, για κάθε Έλληνα πολίτη είναι κατοχυρωμένο, αναφαίρετο και όπως είναι γνωστό το Σύνταγμα το προστατεύει ρητά. Το υπό συζήτηση νομοσχέδιο κατά βάση έρχεται να συμπληρώσει και να ενισχύσει την εκλογική νομοθεσία σε σχέση με τη δυνατότητα ψήφου των συμπολιτών μας που την ημερομηνία διεξαγωγής των ευρωεκλογών ή σε περίπτωση εθνικού δημοψηφίσματος αδυνατούν να μεταβούν στο εκλογικό τους τμήμα για να ψηφίσουν. Θεωρώ δε θετική και σημαντική την επέκταση της επιστολής ψήφου των ομογενών και στις εθνικές εκλογές σύμφωνα με την τροπολογία. Συγχαίρω για την απόφαση την Υπουργό Εσωτερικών κ. Κεραμέως. Η επιστολική ψήφος μεριμνά για άτομα με προβλήματα κινητικότητας, για υπερήλικες αλλά και για ανθρώπους που ζουν και εργάζονται μακριά εντός και εκτός Ελλάδος. Σε συνδυασμό με τον ν.5044/2023, το πρώτο νομοσχέδιο της τρέχουσας κοινοβουλευτικής περιόδου, το οποίο ήρε τα εμπόδια σχετικά με την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων πολιτών από το εξωτερικό, το παρόν εισάγει μια εμβληματική μεταρρύθμιση ιστορικής και εθνικής σημασίας. Καθιερώνει για πρώτη φορά στη χώρα μας τη δυνατότητα συμμετοχής σε εκλογική διαδικασία μέσω επιστολικής ψήφου προβλέποντας παράλληλα δικλίδες ασφαλείας απαράβατες, μιας πρακτικής που είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη σε χώρες του εξωτερικού ως μέσο αντιμετώπισης των ποσοστών αποχής αλλά και ως μέσο τήρησης και ενίσχυσης της καθολικότητας της ψήφου. Το να ψηφίζουν εντός και εκτός Ελλάδος με επιστολική από τον τόπο κατοικίας ή επαγγελματικής τους δραστηριότητας οι Έλληνες που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους είναι μια σωστή, λογική και δημοκρατική απόφαση. Αποκαθιστά δε μια αδικία που υφίστανται επί δεκαετίες εκατοντάδες χιλιάδες ομοεθνείς μας που αδυνατούσαν να συμμετέχουν στα εκλογικά δρώμενα της χώρας για πρακτικούς λόγους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε αυτό το σημείο θα ήθελα να τονίσω τις αδιαμφισβήτητα θετικές παραμέτρους που κατοχυρώνονται με το σημερινό νομοθέτημα. Πρώτον, φέρνει ακόμη πιο κοντά την ομογένεια με το μητροπολιτικό κέντρο ενισχύοντας έτσι μια σχέση που είναι εθνικά κεφαλαιώδης.

Άλλωστε, τα ζητήματα των αποδήμων Ελλήνων αναδεικνύονται και επιλύονται από την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας με πολύ συγκροτημένο τρόπο. Χαρακτηριστικό είναι δε ότι όλες αυτές οι πρωτοβουλίες εκκινούν και από προσωπικό ενδιαφέρον του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη και αποτελούν παράγωγα γνήσιου εθνικού ενδιαφέροντος.

Συνεπώς κάθε προσπάθεια αναγωγής τους σε ζητήματα κομματικής αντιπαράθεσης αποβαίνει άκαρπη, καθώς πρόκειται για εθνικά θέματα που απορρέουν από το Σύνταγμα της πατρίδας μας, αλλά και από το Κοινοτικό Δίκαιο. Τα θέματα που είναι εθνικά κεφαλαιώδη είναι ευκόλως εννοούμενο ότι δεν θα έπρεπε να συνδέονται με θέσεις μικροπολιτικής και κομματικών συσχετισμών. Αντίθετα, τα θέματα αυτά ακουμπούν στη σχέση της Ελλάδος με την ομογένεια, η οποία είναι μια πραγματικά σημαντική σχέση που πρέπει να ενισχύσουμε με κάθε θεσμικό μέσο. Η επαφή με την ομογένεια, πέρα από τους δεσμούς και την αλληλεξάρτηση, είναι και μια μεγάλη ευκαιρία για να μεταφέρουμε τα μηνύματα της πατρίδας μας η οποία αποδεδειγμένα καταγράφει τις καλύτερες επιδόσεις των τελευταίων ετών, αλλά και να ακούσουμε τον παλμό των συμπατριωτών μας ανά τον κόσμο, οι οποίοι είναι οι καλύτεροι πρεσβευτές του Ελληνισμού στις χώρες όπου διαμένουν.

Δεύτερον, οι ρυθμίσεις του νομοσχεδίου έχουν ξεκάθαρο στόχο να μειώσουν τα πραγματικά αποθαρρυντικά ποσοστά της αποχής στη χώρα μας, ειδικά στις ευρωεκλογές, διότι η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, όσο αλλάζει θετικά την εικόνα της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και γενικότερα στο εξωτερικό, οφείλει να ενισχύσει ουσιαστικά την αλλαγή της πεποίθησης των Ελλήνων συμπολιτών μας σχετικά με τη σημασία συμμετοχής τους στις εκλογές για τους εκπροσώπους μας στο Ευρωκοινοβούλιο. Πρόκειται για έναν θεσμό βαρύνουσας σημασίας, όπου λαμβάνονται αποφάσεις για τα κράτη-μέλη ίσης και σε ορισμένα ζητήματα μεγαλύτερης σημασίας από αυτές που λαμβάνονται στα εθνικά μας κοινοβούλια.

Δεδομένου ότι τα αριθμητικά στοιχεία της αποχής στις ευρωεκλογές -περίπου 30% μείωση τα τελευταία τριάντα χρόνια- δεν τιμούν τη χώρα μας, η εισαγωγή της επιστολικής ψήφου μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό κίνητρο για αύξηση της συμμετοχής και όσον αφορά ειδικές κατηγορίες ψηφοφόρων αλλά και για όσους δεν συμμετείχαν για οικονομικούς και άλλους λόγους.

Όμως, στην πραγματικότητα τι εγγυάται η επιστολική ψήφος; Ορίζει τη δυνατότητα του εκλογέα να ασκήσει χωρίς περιορισμούς το εκλογικό του δικαίωμα είτε εντός, είτε εκτός επικράτειας και αποτελεί τον μοναδικό τρόπο άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, καθώς ειδικά για τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα δεν θα δημιουργηθούν εκλογικά τμήματα στο εξωτερικό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το παρόν νομοσχέδιο το Υπουργείο Εσωτερικών επιχειρεί με τα τεχνολογικά μέσα και την πολιτική συναίνεση να δώσει μια σύγχρονη οπτική στο δικαίωμα του εκλέγειν, εξαλείφοντας πρακτικά ζητήματα και αποκαθιστώντας αδικίες και θεσμικές παραλείψεις με ηθικές προεκτάσεις.

Από δω και μπρος θα μπορούν να ψηφίζουν όλοι και, το ση-

μαντικότερο, θα μετέχουν στις αποφάσεις που ορίζουν το εθνικό συμφέρον, γιατί, ξέρετε, δεν δικαιούμαστε να βλέπουμε όλα τα θέματα από κομματική σκοπιά, όσο κι αν κάποιοι παριστάνουν σε αυτή την Αίθουσα ότι είναι περισσότερο πατριώτες και δημοκράτες από κάποιους άλλους.

Ο πατριωτισμός, η αγάπη για την πατρίδα και τους συνέλληνες αποδεικνύεται με ουσιαστική νομοθέτηση και κυρίως με την εφαρμογή αυτής, ώστε πραγματικά να αποκαθίστανται οι όποιες ανισότητες. Και φυσικά όχι μόνο σε ό,τι έχει να κάνει με εκλογές, αλλά και για όλα τα κοινωνικά και εθνικά θέματα.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Εμείς ευχαριστούμε. Θα μου επιτρέψετε και μένα πριν κλείσουμε να συγχαρώ τον εξαίρετο συνάδελφο και φίλο Θόδωρο Ρουσόπουλο για την κατ' αξίαν ομόφωνη εκλογή του ως Προέδρου του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 23.34' λύεται η συνεδρίαση για αύριο, ημέρα Τρίτη 23 Ιανουαρίου 2024 και ώρα 10.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: νομοθετική εργασία, συνέχιση της συζήτησης επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών: «Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ **ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ**